

وتاری سرردم

وتاری ههینی
به زمانی سرردم

منتدی اقرأ الثقافی

www.iqra.afsamontada.com

مه لا ئرحمردی قامیشی

متندى اقرأ الثقافى

-----
www.iqra.ahlamontada.com

سیرادهم و تارمی

سمرنج و پرامان لہ پرسہ کانی ڈیان

بہ پیودانگی ٹیمان

نوسینی

مہلا ٹہ محمدی قامیشی

۱۴۳۵ھ

ناسنامه

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

ناوی کتیب : وتاری سه‌ردهم

نوسهر : مه‌لا نه‌جمه‌دی قامیشی

نۆره‌ی چاپ : دووهم

شوینی چاپ : چاپخانه‌ی شارستان/سلیمان‌ی

بابه‌ت : وتاری هه‌ینی

تایپ : شوخان قامیشی

تیراژ : ۵۰۰ دانه

ژ. سپاردن : (۲۱۹۳)ی، به‌ری‌تویه‌رایه‌تی گشتی کتیب‌خانه گشتیه‌کانی سالی

(۲۰۱۱)ی پیدراوه.

به‌ناوی خوای به‌خشنده‌ی میهره‌بان

پیشه‌کی:

ستم و ناعه‌دال‌ه‌تی و پیش‌تلی مافه‌کان قسه‌وباس و کیش‌ه‌ی سهرده‌مه! که دیارده‌یه‌که له ده‌ره‌نجامه‌کانی سیستمی سیکۆلاری و عه‌وله‌مه، بابه‌ته‌کانی ئەم کتیبه‌که مه‌قه‌یران و گرفته‌کانی سهرده‌مه‌وتاری هه‌ینی مزگه‌وته‌که‌مه، که پیش‌تر له‌وتاره‌کانی سالی (۲۰۱۱) به‌دواوه‌وخویندومنه‌وه‌وپاشان له‌گۆڤارورپۆژنامه‌دابلاۆم کردونه‌وه، ئەم چاپه‌کۆکراوه‌ی کتیبه‌کانی (قسه‌ی سهرده‌مه، وتاری سهرده‌مه مینه‌ری سهرده‌مه، وتاری په‌مه‌زان، به‌ره‌وگۆڤران و هۆیه‌کانی به‌خته‌وه‌ری) که له‌کتیبخانه‌کانی بازاردانه‌ماون، بۆیه‌به‌ده‌ستکاریه‌وه‌ بۆسودی زیاترومانه‌وه‌یان به‌پیتویستم زانی له‌دوو‌توتی کتیبی‌کدا کۆبکیرینه‌وه، سهرجه‌م نه‌وبابه‌تانهم له‌وتاری هه‌ینیدا خویندۆته‌وه‌به‌تایبه‌ت له‌سلیمانی، جاوه‌ک چۆن کیش‌ه‌وگرفته‌کان زۆرن بۆیه‌باسه‌کانیشی هه‌مه‌جۆرن، هه‌ندی له‌بۆنه‌کان سالانه‌ن ناچاره‌ندی له‌ناونیشانی بابه‌ته‌کانیش دوباره‌ن به‌لام له‌ناوه‌رۆکدا به‌شیوازی کورت پوخت و سهرده‌میانه‌نوسراوه‌ته‌وه‌له‌گه‌ڵ په‌چاو کردنی بنه‌ماشهرعیه‌کان، له‌به‌ردرژۆنه‌بون و دوباره‌بونه‌وه‌ (ارکان الخطبة) بنه‌ماکانی وتاری هه‌ینیم له‌چه‌ندوتاری‌کدانه‌بی تیدانه‌نوسیوه، به‌هیوای به‌رچاوپرونی و به‌تاگابون له‌گرفت و پرسه‌هه‌نوکه‌یه‌کانی ژیان بۆچاره‌سه‌ریان له‌ژیرپۆشنایی ده‌قه‌کانی سوننه‌ت و قورئان، بیتگومان ئەم کتیبه‌ش له‌دوباره‌وه‌که‌موکورتی خالی نیه‌وله‌ناست که‌م توانایی خۆمدایه، نه‌وه‌ی پیکامه‌له‌خواوه‌یه‌وه‌له‌کانیشی له‌به‌نده‌یه‌ خوالیمان ببوریت، خواپاداشتی نه‌وبه‌پێزاننه‌ش بداته‌وه‌که‌هاوکاری چاپکردنی ئەم کتیبه‌یانکرد، به‌هیوای خویندنه‌وه‌ودوعای خێر.

مه‌لا ئەحمه‌دی قامیشی

وتاریژی مزگه‌وتی گه‌وره‌ی هه‌واری شار

پێشنویژی مزگه‌وتی شەفیق بەگ له‌سلیمانی

Facebook mala ahmadi Qamishi

دهستيتك:

إن الحمد لله نحمده، ونستعينه، ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا، ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له و أشهد أن محمداً عبده ورسوله.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَا إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ،
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً، وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَتَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا .
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا .

أما بعد: فإن خير الحديث كلام الله وخير الهدي هدي محمد صلى الله عليه وسلم وشر الأمور محدثاتها وكل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار.

وتار وينه يه کی جوان و بیگه رده له سینهی سافی و تارییژه وه ده رده که وی، گشت ره و شته جوانه کانی تیداده دره و شیتته وه، و تارییژی هونه ره پو شنبیره، به دوا داجونی گوزرانکاریه کانه، پرنمایي به سود وه والی راست و دروسته بو ناراسته کردنی جه ماوه ره ره وه خته وه ری دنیا و ذوارپوژ، هه ری که له و تارو و تارییژ مه رجی تایبته تی خویشان هه یه و ده یان کتیب و نامیلکه له و باره وه نوسراون، و تارییژ باغوازی حقه و حقه قیش به لای ناحه قه و هه ره قه، به تایبته و تاروی فیکری، بزیه ره به پوی گرفت و کیشهی زورده بنه وه له گرتن و گواستنه وه و تو مه تبار کردن، به تایبته له سه رده می فیتنه دازیاتر بیوستی به (علم و حلم) و خو پراگریه، به نندهش له و بییناوه و ذو چاری ده ری ده ری و گرفتنی زوربووه که نزدیکه ی (۲۰) جار نا چاری کوچ و باربوم له نه وه ده کانی سه ده ی رابردو به تایبته له ده قه ری بیستوین له چوار قورنه مزگه وتی (گوله ک) و مزگه وتی جافان و گونده کانی کفره دۆل و گهر مکه دال و دواوه تاهه لبعه و پاشان سلیمانی شایه تی شه م راستینه، بیگوهان ری بازی پیغه مبه ران به گولان نه چینراوه، گرنگ نه وه یه دلسوزین زانای په یادارین نه که مززه ف

بیروباوهره کهت.. نهی موسلمان

الحمد لله.. حمداً كثيراً كما أمر، والصلاة والسلام على حبيبنا محمد سيد البشر، وعلى اله واصحابه ما اتصلت به عين ينظر وأذن يخبر.. وسلم تسليماً كثيراً.

اما بعد: اصيكم ايها الناس ونفسي قبلكم بتقوى الله، فان تقواه اربح تجارة وبضاعة، واحذروا معصيته قد خاب عبد فرط في امر ربه واضاعة، وعليكم بما كان عليه السلف الصالح والجماعة، فخذوا بهديهم وما كانوا عليه في المعتقد والعمل والطاعة..

سلاوی خوای گه وره تان له سه ریبت نیمان دارانی به ریژو خو شه وریست: تیگه یشتنی راست و دروست له بیروباوهری به کخواناسی (توحید)ی نه هلی سوننه وجه ماعه چاکترین ده سه کوه ته، نیمان داینه مؤی سیستی ژیانه چون تیگه یشتنی لاروخوار موسلماننی لاروخواری لیده رده چی، بویه به پیوستم زانی بوخوینهری به ریژم له سه رچاوه ده دست پی بکین که باوهره، موسلمانته تی تنهارو کورنه قبیله ونویژو ژونی، به لکوبیشتی فیکره و باوهره که له دلدا جیگه ده گری و به زمان ده گوتری و به کرده وهش نه نجامده دری، نه گهر هه موو نیسلام به دره ختیگه دابنیتین، نه وه بیروباوهره رگوریشیه تی هه لسوکوه وت و رهوشتی جوانیش به ره هه مه که یه تی، سه باره ت به پیناسه ی نیمان زانایان بوچونی جیا وازیان بووه، به تاییه ت له سه رنه وه نایا کرده وه مهرجه بو نیمان یان ته واکره به لام چاکترین و ته و اوترین پیناسه ی نیمان قسه ی (ابن ابی عزی حنه فی) له شهرحی کتیبی (العقیده الطحاویة) دا ده لیت: (مالک وشافعی و نه حمده و نه زاعی و اسحاقی کوری راهویه وزانایانی مه دینه و وه کومه لیتک له زانایانی که لام رایان وایه که باوهره بریتیه له) الاعتقاد بالجنان، و الاقرار باللسان، و العمل بالارکان و اته: (باوهره بریاری دله و قسه و شایه تمانی زمانه مو کرداری نه ندامانی جهسته یه) که نه نجامدانی فهرمانه کانی خوای په روه رد گاره، پیته و ابجاری ده لئی: (زیاتر له هه زار زانام دیوه له جیو پیتی جیا و ازدا که ووتویانه باوهره بریپارو کرداره و زیاد و کم ده کات) بویه ده بینی له قورناندان نیمان و عه مه ل پیکیه وه هاتوه و (لازم و ملزوم) ی به کترن، له کونه وه هندی ده سته و تاقمی وه ک

(جوهیمیه کانومورجیثیه کان) بون کرده وه یان به مهرج دانه ناوه بوئیمان وبه لایانه وه ته:ها به راست زانینی نیسلام به سه بو دینداری به بی کردار لبه وهش خزمه تیکی زورکراوه به ده سه لاتداره تاغوته کان تاله سه رحوکم بن چونکه نه وجوره دینداریه زیان به په زه کانی شهوان ناگه یه نی، بویه ده سه لاته کان به رده وام له خزمهت نه وجوره موسلمانانه دان که ته نها باس له ته وحیدی ناسمان وقه بروقیامه تی ژیر زه وی ده کهن وناچن به لای حوکم وده سه لاتی سه رزه ویدا!، غونه ی ئیمان وکرده وه وینه ی پوناکی چرایه، نه گه ریسه سلام دابنیین به چرایه ک، شه وه شهوقی چرا که ئیمان که یه ونه وته که شی له جیگای کرده وه یه، چراتانه وتی زوربی گروتینی زیاترده بی، به هه مان شیوهش بیروباوه رتا زیاتر کرده وه ی پی بکه یین پایه ندیین پیوه ی به هیترتروبه ره می چاکتر ودیارتره، (ابن تیمیه) ره همه تی خوی لیبت ده لی: (حه قمن ده بیبت دین: کردارو گوفتاریبت، ممکن نیه به دل یان به زمان باوه پری به خواو پیغه ممبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هه بیبت و به کرده وهش هیچ فه رزیک نه نجام نه دا، هه ره قسه بلی منیش موسلمانم، حه قمن به موسلمان حسیب نا کریت (مجموع الفتاوی، ۳۷۸/۷)، نیمامی نه وزاعیش ده لی: نه ونه هلی سه له فه ی که له پیش ئیمه بون جیاوازیان نه ده خسته نیوان باوه پرو کرده وه، پروانه (ابن رجب الحنبلی/جامع العلوم الحکم/۱۰۴، و ابن تیمیه: مجموع الفتاوی ۱۸۶/۷)، له ونیوه نده دانه هلی سوننه وجه ماعت مامناوه نندن له نیوان (مورجیثه) و(خه وارچ و موعته زیله) به پیچه وانه ی مورجیثه، چونکه نه و که سه به کافر ده زانن که به یه کجاری واز له کردارده هینیت شه وه یان به کافر نازانن که هه ندیک کرداروازلیدینیت، جگه له شایه قمان، باوه په بی کردار پیشه ی بیپروایانه وکرداریش به بی باوه پیشه ی دوپوره کانه به لام (بریارو گوفتارو کردار) کاری موسلمانه نیشانه ی ته واری ئیمان، (حافزی حه که می) ده لی: ئیمان به کرده وه ی چاکه زیادده بیبت وبه خراپه کاری که م ده بیبت (ایماننا یزید بالطاعات.. ونقصه ی کون بالزلالت) نیسلامه تی ودینداری به قسه ی روتی بی کرده وه قبول نیه وده عوای بی ده لیل وهرناگیری، حه سه نی به صری (ره همه تی خوی لی بیت) کاتی ویستی وتاری بدات

بۆتازادکردنی بئندهكان لهسەر داوای کۆمه‌ڵی عەبدماوەیهك وهستاتابۆخۆی بئندهیهکی
 کریونازادیکرد، پاشان چوهسەرمینبەر و تارتیکی کاریگەریدا کهبوه هۆی رزگارکرانی زۆر
 له بئندهكان چونکه کردار و گوفتاری یهك بو، نهك وهك ئەوهکهسهی کهوتویهتی (بهقسەم بکه
 بهلام بهعه‌مه‌لم مه‌که!) چونکه کهس گۆی بۆقسەمی بی کردوه ناگری، ئیمانی‌ش دره‌ختیکی
 هه‌میشه‌سه‌وزه، هه‌موکات به‌رهمی شیرینی خۆی ده‌دات، که‌بریتیه له‌سه‌رجه‌م په‌وشته
 جوانه‌كان و کرده‌وه‌چاکه‌كان، هه‌روه‌کو خرابه‌وتوانیش به‌رهمی بی‌باوه‌ریه‌هه‌رچه‌نده‌له
 به‌رگێکی جوانیش دا‌بیت، ته‌نها‌باوه‌ری راسته‌قینه‌یه‌که‌مرۆڤ ده‌گۆزی به‌ره‌وچاکه، ئیمان
 بوکه‌هاوه‌لانی پیغه‌مبەری والی کردبوکه پیش‌برکه‌یان ده‌کرد له‌خێروچاکه‌دا، امامی
 عمر(خ) (پیش ئیسلام بوونی کچی زینده‌به‌چال ده‌کرد و زۆردن په‌ق بو، به‌لام دوایی یاری
 له‌گه‌ل مندا‌لان ده‌کرد و ده‌یخستنه‌سه‌ریشتی خۆی، هاوه‌لان له‌که‌شیکی ئیمانی دا ده‌ژیان
 که‌پری بووله‌راستی و پاکی و چاکی و خۆشه‌ویستی، به‌لام گه‌ربه‌راوردی بکه‌ین له‌گه‌ل
 ژيانی ماددی ئیستاماندا‌لئاسمان و رێسمانی به‌ینه، ئیمان‌داری له‌کاتی شین و شایه‌داله‌کپین
 و فرۆشتن دا ده‌رده‌که‌وی کابرایه‌ک لای امامی عمر مه‌دحی که‌سیکی کردپیشه‌واعومه‌رپیتی
 وت: مامه‌له‌وسه‌فه‌رت له‌گه‌ل کرده‌وتی نه‌خیر، نه‌ی هاوسیت بووه‌ته‌خیر، فه‌رموی
 که‌واته‌نایناسی،

ئىمان، سى دوزمنى سەرەكى ھەيە:

يەكەم: نەفس/كەنەبى كۆنترۆلى بىكەى جىھادى بىكەى چۈنكەئەوھەرداوا دەكات ھەلال بى
يان ھەرام، بەلام نەبى بىكوزى ولەسنورى شەرعدا دەبى داوا كارىھەكانى بەجى بىنى
(ان لنفسك عليك حق)

دووم: دنيا/ئىمە دژى مال وسامان نىن بەلكوچاكتىن ھۆكارووسىلەيەگەرنەبىتە مەبەست
و نامانچ، چارەسەرى ئەوھش قەناعت و دىنبا بەكەم گرتنە، امام غەزالى جوانى فەرموۋە
دەلى: (خوایە دنيا بىھىتە باخەلمەو بەلام نەبىھىتە دلئەوھ).

سېئەم: شەيتان/ئەتوانىن دژاىەتى بىكەىن لاوازى بىكەىن بەلام ناتوانىن بىكوزىن، جاھەر
كەس ئىمانەكەى پاراست لەم سى دوزمنە ئەوھ ئىمان دارى راستەقىنەيەولەدنیاو دوا
رۆژداسەرفرازوبەختەوھەرە، جاوھەك پىشەواعلى بەھارىسى ئەھوۋەتى فەرموۋ: (.. اعرف
الحق تعرف اهلہ، ئەى حارس حق بەخەلكداناناسرىتەوھ، ھەقەكەبزانە ھەقنسان
دەناسىتەوھ) كەھەقت ناسى دلئىادەبى كەدىن نەبى جوڭابى لەژىن بەلكوھەمووژىنە..
دنیاودواروژە، لەكۆتايدائەى خوشك وبراى موسلمانم لەم سەردەمى فىتنەيەدا:

مەكەوھەشۆپىن قەرە بالئى، وانەزانى ھەركۆمەلئىك زۆربوئەوھ راستەوشايەنەلەگەلىابىت نا،
ھەق بەزۆرىنەوكەمىنەيان بەفلان و فىسارناناسرى، بەلكوبەپىئوھرى قورئان وسوننەت
دەناسرىتەوھ، بۆيە لەكەمى ھاوبىروبراىانت پەشەىن مەبە، دلئۆشوبە بەوھى ھەقت

ناسىوھوپىئوھى پابەندى (ابن القيم) لە (مدارج السالكين ۱/۲۲) دەلى: پىئوئىستەپرىبازى ھەق
بگىرىتەبەركەمى پرىبوارانى ئەوكاروانەبىتتاقەتت نەكات، نەكەى پرى ناھەق بگىرى ولەگەل
زۆرىنە دانغرىزىت، باعەقىدەمان پاك بىكەىنەوھ لەشېرك و بىدعەورپاوتەفسانەباكوھر بە
تاغوت بىكەىن و دەست بەپرىسمانى توندى خواوھ بگىرىن و بادوركەوئىنەوھ لەو شتانەى كە
ئىمان ھەلدەوھەشېننەوھ (پىسەكەمان نەكەىنەوھ بەخورى).

بیروباوهر ژیانه

گه وره ترین هۆکاری به خته وهری ژیان بۆ مرۆفه کان بیروباوهره، باوهری چاک و پاک چرای دلانه، داینه مۆی ژیانه، چونکه مرۆژه ههرچی دهیکات له ژیانیدا رهنگدانه وهی نهو بیرو باوهره یه که له میشکی دایه، ژیانی چاکوباک زادهی بیرو باوهری چاکوباکه، که واته باوهر ژیانه، خوای گه وره فهرموویه تی ﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَسَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ النحل ۹۷ واته: ههر ئیمانداریک نیربیت یان می کارو کرده وهی چاک بکات نه وه له دنیا دا به شادی و کامه رانی دهی ژیتین، وه له رۆژی دوایشدا به باشتراپاداشتیان دهه یینه وه، نه مه وه عدی خواجه که پرواداره خته وه ره له دنیا دا چونکه بهری ئیمان کرده وهی چاک و پاکه کردار و گوفتاری شیرینه به وهیش خوۆشی ده که ویتسه نینودلی، به لام به بی ئیمان و باوهر ژیان ژانه، چونکه نه وه به ره مه می بی پروایسه که سه ره پای ته کنه له ژیای سه رده م، قهیرانو کیتسه کان له زیاد بوون دان، ولات لیوان لیوله گهنده لی و خیانه ت خه لکی بیتزاروخه مباره، سالی بۆ سالی خۆزگه به پاره، بۆ جیهان ده رکه وتوه که بی باوهر ژیان مه حاله به خته وهری دهسته به ریکات، ژیان له بی باوهریدا خه م و خه فته و کیتسه و ئالۆزی و ئانارامیه، وه که خوای گه وره فهرموویه تی (من اعرض عن ذکرى فان له معيشة ضنكاً) دیاره ژیان تاقیکردنه وه یه به خوۆشی و ناخوۆشی، ته نه ئیماندارى راسته قینه یه ده توانی له هه ر دووباره که دا نارامی ده روونی دامه زراوی به ده ست بیتی وه که پیغه مبه ر (ﷺ) فهرمویه {عجبالأمر المؤمن ان امره كله له خير...} واته: کاری پروادار جیگه ی سه رسورمانه که هه مووکات له خیردایه وه له کاره کانیدا چونکه نه گه رکه وته خیر و خوۆشی سوپاسی خواده کات و خیری بۆده نوسری نه گه رتوشی ناخوۆشی بوونه وه ئارام گه ره و خیری بۆده نوسری، نه وه ته نه ئا بۆ پرواداره که له هه ر دوو باره که داله خوۆشی و ناخوۆشیداله سایه ی ئیمان که ی داله خیردایه، خیری سوپاسگوزاری و ئارام گرتن که ده بنه هۆی نارامی دل و به خته وهری دنیا و دواو رۆژ، بۆیه ده بینی که دوو که سه دوچارى خوۆشی یان ناخوۆشی ده بن، هه لویستی هه ریه که یان جیا و زده بیت

به پیتی نه و بیرو باوه رهی که له میتشکی دایه، بۆنونه مسلمانان راسته قینه که دو چاری نه خویشی و ناخویشی بوو به هۆی نیمانیه که می قه ناعه توپرازی بون و نارامی بۆدرست ده بی، وهک خه لکانی دنیایی ناکه ویتسه هات و هاوارونا شکوری و خراپه کاری وه نه گهر که وته خویشیه وه ده و له مه مند بویان سه رکه وت، لوت به رزو بایی نابیی و له حق لانا دا که سایه تی خوئی ده پاریزیت و به رده وام کردار و گوفتاری شیرینی نیمانان لئی ده بینرئ ئه م دو و حاله ته جیا وازه له شین و شایی دا له م رۆژگار ه دا به زه قی ده بینرئ، خو کافرو مسولمان، چاک و خراپ هه ر دو لایان ها و به شن له خو گری و نازایه تیدا به رام به ر ناخویشیه کان به لام مسولمان به هیزی باوه ری نارام گرتن و پشت به ستنی به خوداو ئومیدی پاداشتی دوا رۆژ نازا ترودا مه زرا و ترده بیته و نازاره کانی له سه رسوک ترده بیته وهک خوای گه و ره ده فه رموی: ﴿إِنْ تَكُونُوا تَأْلُمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلُمُونَ كَمَا تَأْلُمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ (النساء/ ۱۰۴) واته: له کاتی روه پرو بونه وه دا که ئیوه نازار و نار ه حه ت ده بن، شه وانیش وهک ئیوه ماندوو ده بن، به لام شه وهی ئیوه به ته مان و چاوه رین له پاداشتی دوا رۆژ شه وان نیانه، بۆیه باوه ریه خواژیانیتیکی نارام بۆخوا وه نه که می ده سه به رده کات، چون هه ر خوا یه به خته وه ری ده به خشیت، به خته وه ری و ناسوده یی دل و ده رون ته نهاله باوه ریه وه یه .

زیان و مه ترسیه گانی شیرک

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْغَنِيِّ الْحَمِيدِ.. الْمُبْدِيِّ الْمُعِيدِ.. ذِي الْعَرْشِ الْمَجِيدِ.. الْفَعَّالِ الْمَأْيُورِ،

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ أَفْضَلُ مَنْ دَعَا إِلَى الْإِيمَانِ وَالتَّوْحِيدِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَتَّبِعْهُمْ مِنْ صَالِحِي الْعَالَمِينَ، أَمَا بَعْدُ: فَيَا عِبَادَ اللَّهِ اتَّقُوا اللَّهَ تَعَالَى وَاطِيعُوهُ، وَعَظِّمُوا أَمْرَهُ وَلَا تُعْصُوهُ...

یه کینک له هو کاره گانی دواکه و تنی کۆمه لگهی موسلمانان به هه له حالیبون له دین و شوین که و تنی بۆچونی لار و خوار و شیرک و بی دعه ته لچا کترین ده ستمایه و سه رمایه ی موسلمان بیرو باوه ریکی راست و دروسته که مایه ی سه رفرازی دنیا و دوا پرۆزه (افضل الاسلام الایمان) چونکه بیرو باوه ری راست که سیستی راست و دروستی لیده رده چی که ده بنه خاوه نی ره و شتی جوان و ره سه ن و په سه ن، و به پیچه وانه ی شه وه چونکه مرۆڅ هه رچی ده ی کات ره نگدانه وه ی بیرو بۆچونیه تی، بۆیه شه ی تان به رده و ام له هه و لدا یه (عیبادت) و به ندایه تی بر و ادا ران تیکه لئی شوبه و شیرک و بی دعه ت بکات به وه ش ره نج به خه سارده بن و ده ستیان له هه مبانیه ی به تان دهرده چی: بزانه که تیمان به هه ندی شت هه لده وه شیتته وه، وه ک چۆن ده ست نوێ زده شکێ و به تان ده بیته وه، له به رته و مه ترسیه گه وره یه یه پیغه مبه رمان (ﷺ) به گه وره ترینی تا وانه گه وره گانی دانا وه (أَكْبَرُ الْكِبَائِرِ الشَّرْكَ بِاللَّهِ...) و هه ره ها فه رمیوتی: (ته وه ی زۆر لئی ته ترسم ته وه یه که ها وه ل بۆخوار بپاری بده ن، چونکه شیرک زۆر نادیا ره بۆیه مه ترسیداره (اخف من ديب النمل...)) نادیا رته له خه شه ی پیتی میژوله یه که له شه و تکی تاریکداله سه ره رده ی تکی لوسدا پروات، بۆیه شیرک تیکه لئی کردار و گو فتارت ده بیته و به خۆت نازانی لده بیته وه ک پیغه مبه ر (ﷺ) هه مو به یانیه که په نابگرین به خواله شیرک له وه ی ده یزانینونایزانین، نمونه ی شیرک: {ها واره په نابردن بۆغه یری خوا بو فلان و فیسار مردوبی یان زیندوشیرکه، سویند خواردن به غه یری ناوو سیفه ته گانی خوا شیرکه وه که به خوینتی شه هیدان و گۆری پیا وچا کان و سه ری من و تو، یان له داد گای شه رع ی خوا و یاسای ده ست کرد کامیان قازانجی ماددی تیدا بو به و ده کات! له کاتیدا له هه ر

دووباره که داد هبی به شعرع رازی بیت و هه ربراره هیشه چونکه به فەرمانی خوای کرده و نیشانهی نیمانی راست و دروسته {گهرده تهوی خوا رازی بیت و پروحت پیتیکات ده بی به گوتی بکهی، (امام علی/خ) فەرمویه تی: (حق بناسه، نه و جانته هلی حق ده ناسی) بویه ده بی به هوی تیگه یشتن له بیروباوه ری ساغه وه ئیسلامه که بناسی نه و کاته ده زانی کی نیماننداری راسته و کیش به (نه عربی) بۆته وه ته نهار و کەش و دیکۆره، له ته فسیره کهی مه لای گه وره ی کۆیه دا نوسیویه تی وه ک نوکته یه ک: مام سو فیه ک له وتاری هه ی نیندا زۆرده گریا، کاتی مام سو ستالیی پرسی، نه ویش نه لئ له ترسی خوانه گریم، جابه چ شیوه یه ک خوا ده ناسی! له وه لامدا و تبوی: نه لا نه وه نده ده زانم که نه م دنیا یه (خوا و پیغه مبه روغه و س) رایانگرتوه! مه ترسیه که لیره دایه سه ره رای نه وه مود لئ سو زیه یش، نه گهر نه وکات و شیاری که م بویت خو ئیستا هیچ پاساو تک نه ماوه، شیرک ژه هری کوشنده وه له وه شینه ری نیمانه و خوای زانابه گه وره ترین سته می داناوه! وه که له سه رزمانی لوقمانی حه کیم فەرمویه تی: (وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ) واته: کاتی لوقمان ناموژگاری کوره کهی ده کردوتی کوره شیرینه که م هاوه ل بۆخوادمه نی به راستی شه ریک بۆخو اقه راردان زولم و سته میکی گه وره یه، نه وه تاشیرک گه وره ترین زولمه و زولمیش واته دانانی شتی له جیگه ی خو ی نه بیت و به و کاره ت بزانی یان نه زانی به ندایه تی بۆغهیری خوا ده کهی، گه رسه رنج بدهینه زیانه کانی شیرک به کورتی ده بینین که:

١) سته مه له مافی خودا، چون نه وه ی په ناو هاواری بۆده کهیت ده یکه یته هاوتای خودا، له کاتی کدا فەرمانان پیکراوه ته نهادا و له خوا بکهین و پشت به و ببه ستین (اذا سالت فاسال الله واذا استعنت فاستعن بالله..) نه و پیا و چا که تاله ژیا ندابو عیاده تی ده کرد، نه و بۆخوی چاک بووه نه ک بۆتۆ، پاشان به لگه و زه مانه ت چیه خو الی رازی وه له به هه شتدایه ؟ نه گه ره راستی خو شتده وی رپبازه کهی بگره .

٢) سته موغه دره له خودی خو ت، که خو ت زه لیل و دام او ده کهی ده بیته عه بدی

عبدان لئنه و به پیرۆزه زانی و خۆی به خزمه تکار، که خوابه نازادی دروستی کردوین.

۳) شیرک بنه های سته مه، بۆیه موشریک سته مکاره و سته مکاریش دکتاتور و ناره وایه و دژی حه قه و ده بی لابری وشه ی حه قیش له قورناندا له بهر گزنگی و گهره بی (۳۰۰) جار دویاره بۆته وه! بۆیه سه رجهم قهیرانه کانی نهم رۆژگار هیش به هۆی سیسستم و سه ر کرده موشریکه کانه وه به رده وام خۆنیشانان و کیشه و هه رای لیکه و تۆته وه و به نیشانه ی نازادی و دیمو کراسی ناوی ده بن! له کاتی که داهه مونه و راستیه ده زانین که مرۆژ تانه چه و سیتته وه و ناچار نه بیت هاوارناکات.

۴) شیرک سه رچاوه ی خورافات و خه یالاتی نادر و سته، واده زانی فلان قه بر کوری ده داتی و رزقی زیاد ده کات و فلان پیاوچک شیفاده داتوشیت و هارچاک ده کاته وه! موروی شین و نالی گویدرێ و په رۆی سه و زله چاوه زارد ه پیا ریزی! که نه مانه مافی خودان، نه گه رویه نه وانه بۆخه می خۆیان ناخۆن، یان ده لێن غه وس له نگه ری به غدای راگرتوه و امام علی زامنی قه رزه...! په نا به خوا گه روا بزانی خواکاره کانی دابه شکر دوه به سه ره بنده کانی داتا کو یارمه تی بدن! ببت په رسته کانی مه که هیش ده یان زانی خواهه یه به لام ده یان گوت نهم بتانه له خوا مان نزیک ده که نه وه (لیقربنالی الله زلفی) ته نانه ت شفاعه تی فریشته و پیغه مبه ران نه و که سانه ناگریته وه که ها و به ش بۆ خوا بریار ده دن، به لکو ته نه با بۆ یه که خوا په رستانه (موحد) نه که موشریک، امام عمر کانی بینی خه لکانی داری ریزا وانیان به پیرۆزه زانی و ده ستیان پیدادینا و ده کرایه موفه رک فه رمانیداپریان! (شجرة الرضوان) نه و داره بو که پیغه مبه ر (ﷺ) له ژیریدا به یعه تی له (۱۲۰۰) کهس له ها وه لانی وه گرت، کهس هه یه له پیغه مبه ر چاکترو گه وره تر! بیگومان نیه.

۵) شیرک ده بیته هۆی په رته وازه یی، چون هه رکه سه شتی خۆی به چاک ده زانی، به وه ش خۆمانه خۆمانه ی ناره وادروست بوه (هه رکه سه به یاری خۆیدا هه ل ده دا) نیتساده بینی هه ندی له موسلمانان به شیکی ناینه که یان به توندی گرتوه و ته نه هاخۆی به راست ده زانیت و دژایه تی به رانه ره که ی پی ده کات! چاره سه ریش بیروبا وه ری ته واو دامه زرا وه به تیگه یشتنی دروست.

۶) موشریک و بیده چی له هه موشتی ده ترسی جگه له خوا! چونکه به لایه وه فلان و فیسارتوشی

خیر و شهر ی ده کهن یان ده پیاریژن! داهیتسانی هر بییدعه یه کیش سوننه تیک ده مرینی، شه ک و بییدعه ی مؤدیرنیسیسیان بۆناردوین وهک بورجه کان و بیروبو ساوه پری سیکۆلاروعه وله مه وریالیزی و... هتد.

(۷) هاوهل بریاردان بۆخوانیشانه ی عاقیبه تی شه رپه چونکه خواهه رگیزله موشریک خوش نابی

جادوگه ری وفالچیتی (السحر والکھاته)

نیمان نه بی به کردار و گوفتاری چاک و پاک بسه لمیتری و به هیژبکری، له به رانبه ردا شه بی له شته خراپه کانیش بژار بکری و پاک بکریته وه وه له شیر کو بییدعه وه مه موئه و شاننه ی نیمان لاوازه کهن یان هه لی ده وه شیننه وه، له دوو وتاری رابردو یاسی گرنگی نیمان وزیانه کانیشیر کمان کرد، له م وتاره دابه کورتی تیشک ده خهینه سه ردووره فتاری خراپ که حه رامن وله ریزی تاوانه گه و ره کانن و کارو پیسه ی بیباوه رانه نه وانیش: جادوگه ری وفالچیتی که هه له شه تهنه ری نیمانه، پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: (اجتنبوا اسبع الموبقات، قالوا ما هی؟ قال لا اشراک باللّه والسحر ..) (بخاری و مسلم) واته: خوژتان دور بخه نه وه له حه وت شته فه وتیته ره که که مرؤژ به هیلاک ده بمن، نه وانیش شیرک و سیحرو... یه کسه ره دوا ی هاوهل بریاردان سیحره وله ریزی تاوانه گه و ره کانه، سیحربریته: له کرداریکی ناواقعی چه واشه کاری له ریگه ی نوشته ی ناشه رع ی یان فوکردن به گری یا مه شق و راهینانیتیکی تایبه ته که له ریگه ی خیرایی ده سته وه نه نجام ده دریتوفیل له چاوی بینه رده کریت وهک له بینینی بریقه ی سه راب (تراویلکه) یان خیرای سو رانه وه ی په ره کانیشیر پانکه به جو ریگه واده بینریت که بو شایان نیبه، خوا ی گه و ره فه رمویه تی: (سحروا اعین الناس واسترهبوهم و جاعوا بسحر عظیم)، یان جاری وایه له ریگه ی تیشکی چاوزیان له به رانبه رده دریت له تابه به ت نه واننه ی خوی حه سودی تیایان دابه هیژه، پیغه مبه ریش ﷺ فه رموی تی: (العين حق..). چاوه زار حه قه، که زانایان نه م تیشکه یان به حاسه ی شه شه م داناره، وینه ی نه وه له م رۆژگار ه داتیشکی له یزه ره که نا بینریت و نه شته رگه ریشی پیته کریت وینه وه ی نه خوش هه لبریت یان هه ست بکات، سیحره له قورئان و فه رموده دازو ریاسی لیوه کراوه و میژوه

كەشى زۆر كۆنە دەگەرپتە ۋە بۆيىش سەردە مى ھەزرەتى سولەيمان ۋە موسا بۇدۇ ۋە فرىشتە كە (ھاروت ۋە ماروت) لە بابىل بىلا ۋە يان كىردە ۋە تاخەلگى خراپى ۋە كوفرى سىھريان بۇدە رىكە ۋە يت ۋە ھاۋكات پىشيان دەۋتن ئەۋە بۇتاقى كىردە ۋە يە ۋە خۆتى پىكافرنە كەى (ئانماغىن فتنە فلا تكفر)، ۋە تاجىر تە پىامبەرانى خۇابە ساخر تۆمە تبار نە كەن، سىھر لە پىغە مەبرى خۆشە ۋە يستمان كراۋە لە لا يەن (لە بىدى ئە عەصە مى) جۇلە كە ۋە خۇاى گە ۋە رە لە پىگەى فرىشتە ۋە ناگادارى كىردە ۋە نازارە كەى نە ما، سىھر كارىگەرى ھەيە لە سەرمۇرۇقە كان ۋە خۆشيان دە كات نازاۋە دە خاتە نىۋان ژن ۋە مېردە ۋە ۋە، بە لام بە نىزنى خۇدا يە ۋە بە نە كانى پى تاقى دە كاتە ۋە، بۇيە بۇ خۇباراستى بە يانى ۋە ئىۋاران ھەرسى سۇرەتى (ناس ۋە لەق ۋە الاخلاص) بۇخۆندىرى.

* شۆين ھەلگرو فالچىتى (العرافه ۋە الكهانە)

كاهن بەۋانە ئەلئىن كە شەيتانە كان ھەۋالىان بۇدئىن ۋە شىۋە يەك خۇيان دەردە خەن كە غەيب دەزانن، بىنگومان ئەۋە درۆيە ۋە شىر كەۋلە خۇابە ۋە لاۋە كەس غەيب نازانى، داىكمان عاتشە (خ) فرەموى: خەلگانىك لە بارەى فالچىە ۋە پىرسىان لە پىغە مەبرى خۇا (ﷺ) ئەۋىش فرەموى: (لىس بىشىء) ۋاتە ئەۋە ھىچ نىبە، ۋە تىيان: ئەۋان باسى ھەندى شت دە كەن راست دەردە چى، جا پىغە مەبرى خۇا فرەموى: ئەۋە وشە راستە شەيتانە جنىكە دەيدزىت لە فرىشتە ۋە دە چىپتە گۆنى دۆستە كەى كە فالچىە كە يە ئەۋىش سەد درۆى لە گەل تىكەل دە كات (رواە البخارى ۋە مىلم) حوكمى شەرىى / ئەۋە يە كە ھەركەس بىروات بۇلاى فالچىەك ۋە تەن ھاپىرسىارى لىبكا چل شەۋد ۋە عاۋتاعەتى لىۋە رناگىرى! خۆنە گە رباۋەرى پىبكات بەۋەى كە دە يلىت ئەۋە كافر بۋە بەۋەى بۇ محمد (ﷺ) ھاتۋە، (من اتى عرفاۋا كاهنا فصدقهُ بمايقول فقد كفر بما انزل على محمد ﷺ) پەنابە خۇا گەرتە ۋە بەنە كاتۋە شىمان نە پىتە ۋە لە بازەنى ئىمان دە چىتە دەردە ۋە، بە داخە ۋە زۆر جارنە ۋانە لە بەرگى نايىندا خۇيان دەردە خەن تابىروايان پىبكرىت چۈنكە خۇيان دەزانن كە جادۋ گەرى ۋە فالچىتى ھەردۋكىان لە پىگەى شەيتانە ۋە ھاۋكارى دە كرىن ۋە شىر كە، سىھىرازۋ فلچى نەك بۇخەلگى بەلگۋ بۇخۇشيان ھىچيان لە دەست نايە، ئە گە راست دە كەن

باژیان وگوزهرانی خوځیان خوځش کهن، بهلام وهک خوا دهفرمی: (ویتعلمون مایضهرم
 ولاینفعهم) تهنیافیتری زیان گه یاندن دهن وهیچ سودیان پیتناگه یهنی، وه بریاری خوایه که
 سحر بازو فالچی له ناو خه لکدا سوک ویتیریزن (ولایفلح الساحرون) و کاره که یان تهنا هازیان
 گه یاندن وناژاوه نانه ویه ولادانی خه لکه له ریگه ی راست، به په نا بردنیان بوجنوکوه و
 شهیتانه کان نه وهی زیاتر بازاریان گهر مترده کات نافر هتانن! دایکان وخوشکانی بی ناگا
 ده چن بؤ کیشهی ناوماال و میژد ونوشته ی ره شی وشتی گوم بووله جیاتی په نابردن بؤخوا،
 سه ره پای به فیروڈانی پاره یه کی زورودروستکردنی کیشهی کومه لایه تی وتومه تبارکردنی
 هاوسیکان، سیستمه بیباوهره کانیش زیاتر گرنگیان پیده ده ن ویارمه تی ماددی ومه عنه ویان
 ده که ن وهندی له میدیا کانیش بهرنامه ی تاییه تیان بؤداده نین په نابه خواله شه ری سحر بازو
 فالچیه کان، چاره سه ریش تینگه یشتنی راست ودرسته له عه قیده ی نه هلی سوننه وجه ماعه،
 بهر زکردنه وهی ناستی هؤشیاری و پشت بهستن به خواوته قواو نارامگرته:
 (..ان تصبرواوتتقوا لایضرم کیدهم شیئاً).

---

*نهم تهوهره چاپیکه و تنیکی بهرنامه ی هه یقینی (T.V) جه ماوهر له ۶/۲۱، له گه ل بهنده کرا.

رۆل و پێگهی مزگهوت

الحمد لله.. حمدًا كثيرًا كما امر، والصلاة والسلام على حبيبنا محمد سيد البشر، وعلى اله واصحابه ما اتصلت به عين ينظروا ذنُ بخبر.. وسلم تسليمًا كثيرًا.

اما بعد: اصيكم ايها الناس ونفسي قبلكم بتقوى الله وطاعته وسارعوا الى مغفرته ومرضاته قبل انصرام وفوات اوقاته وساعاته...، قال تعالى (ان اول بيت وضع للناس للذي ببكة مباركاً...،

میژووی مزگهوت/ یه که مین و گه وره ترین و کۆنترین مزگه و تومالی خواله سهر زهوی مزگهوتی حه رامه (که عبه) قبیلهی موسلمانان له شاری مه ککهی سهر ده می حه زه تی ئاده مه (ان اول بیت وضع للناس للذي ببكة مباركاً.. حه زه تی ئیبراهیم و ئیسماعیل له سهر بناغهی پیشتر دروستیان کردۆته وه (ژیرفع ابراهیم القواعد من البيت) خیری نوێژیک به (١٠٠٠٠٠)، دووهم مزگهوت له گه وره یی و پیرۆزیدا مزگهوتی (أقصا) یه له قودس که (٤٠) سالێ که ده وای که عبه دروستکراوه له لایهن حه زه تی داود و سلیمان کورپی خیری نوێژه کانی (١ به ٥٠٠)، سییهم مزگهوت له گه وره یی و پیرۆزیدا مزگهوتی پیتغه مبه ره (ﷺ) له مه دینه ی پر نوره که به ده ستی پیتغه مبه ره و هاوه لانی به ردی بناغهی دانراوه و نوێژه کانی یه ک به هه زاره، به پیتی ئاماره کان کوردستاندا زیاتر له (٤٥٥٩) مزگهوتی تیدایه، هه رچه نده زۆر کۆسپ و ته گه ره ده خریته ریگای دروستکردنیان و به گران مۆله تیان پیده ده ن له گه ل ئه وه شدا هه ر له زیاد بوندان، له به ری تانیا (١٥٠٠) مزگهوت هه یه، له نه لمانیا (٢٠٠٠) وله روسیا زیاتر له (٧٠٠) مزگهوت هه ن گه وره یی مزگهوت/ (الله نور السموات والارض..) واته خوار و ناکی ئاسمانه کان و زه ویسه، خوا سه رچاوه ی روناکیه و میتۆد و ویستگه و سه رچاوه ی نه و نور و روناکیه ش له سه ر زه وی مزگهوته کانن، جابزانه شوێن که و ته ی نوری یان نار؟

ئاوه دانکردنه وه ی مزگهوت/ به دوو شیوه ئاوه دان ده کردیته وه نیه که میان ماددییه ئه وانهی به ما ل و سامانی خۆیان دروستی ده که ن و خێر و یاد داشته که یشی مالتیکه له به هه شت وه ک

پيغمبر (ﷺ) فرموده است: (من بنى لله بيتاً بنى الله له بيتاً فى الجنة) واته هدر كهسى مالى بۆخوادروست بكانه وهله بههشتا خوامالتيكى بۆدروست دهكات، ناوه دان كردنه وهى دووه ميان مهنه وه به عيبادهت و خواپه رستى نسه نجام ده درى كه له سه ره خلكى گه ره كه به رده وام له خزمه تيدابن و چۆل و غه ريب نه بيت له ناوياندا هه و لبدن زۆربه ي بۆنه كانيان بگيژنه وه ناو مزگه وت وهك ناشته وايى و ماره برين و خويندن و... هتد، نهك ته نها پرسه، ناوى مزگه وت / به زمانى عه ره به (مسجد) و اته نشويى كورنوش و سوجه برده نه، (جامع) مزگه وتي كه جومعه ي تيدا بكرى كه (جمع) و كۆكهره وهى خه لك وزانسته .

مانا و مه به سته كانى مزگه وت:

يه كه م / له مزگه وتدا ميحراب هه يه كه له (حرب) هه وه هاتوه و اته جهنگ كه ده به ي له پيشدا شه رى نه فس و شه يتان بكه يت وله مزگه وتدا خۆت پي بگه يه نى بۆرپه رپو بونه وهى بيبا وه پان نهك شه ر له گه ل موسلمانان .

دووه م / مزگه وت په رله مانى گه ره كه وشويى كۆبونه وهى رۆژانه ي موسلمانانى نه و ناوچه يه به وه يش براهه تى و به كرىزى و خۆشه ويستى به رجه سته ده بيت.

سييه م / مزگه وت وه زاره تى رۆشن بى ريه : كه له سه رتاوه مه لبه ندى زانست و زانىارى بوه بۆرنگه ي راست، شويى هه لكه وتن و ده رچونى كه له پياوانه (رجال لاتله هم امواهم ولا اولادهم عن ذكر الله) و اته پياوانيك كه مال و منال بينا گايان ناكات له يادى خودا، سه رجه م پيشه وايانى وهك (حنه فى و شافعى و مالكى و نه جمه د، وه له كورديشدا سه رجه م شاعيره گه و ره كانى وهك (نالى و مه حوى و مه وهوى و مه لاي جزيرى و سه رجه م سه ركرده و شوژر شگيژه كانى وهك قازى و شيخ سه عيد و سه رجه م زانا گه و ره كانى وهك : ابن تيميه و ابن خلكان و ابن صلاح و نۆدشى و بيتوشى و مه لاي گه و ره ي كۆيه و مه لا جامى و مه لاعه بدولاي قاميشى و مه لاعه بدوالكرمى مودرس و سه رجه م شيخان و پياوچا كانى نه م گه له ده رچوى مزگه وتن، نه گه ر كوردنه و انه ي ليده ريكرى يه كسانه به سفر، بۆيه دژايه تى

کردنی مزگهوت و په يامه كې واته د ژايه تي كورد له ژير هرن او ټكدا بيت.

چوارم / مزگهوت شوي نى نارامى دلانه: چونكه دلته كان ته نها به يادى خوا نارام ده گرن
ورز گارده بن له نه خو شيه د هرونه كان (الابذكر الله تظمنن القاب)

پينجهم / مزگهوت شوي نه وانه وه و مالى هه ژاران و نه داران و ريبسواران بوه، چون پيشتر
نو ټيل و خه لوه تگه ي پيرى نه بوه.

شه شهم / مزگهوت شوي نه حه مام و پاك و خاوي نى خه لك بوه شوي نى سه رتاوو ده ست
نو ټرو پاك و خاوي نى د هره وه و نا وه ي مرؤفه، له به رنه و جينگه و پينگه گرن گه ي
مزگهوت ه كه نه ياراني په ي پنده بن و زور ټيك له موسلمانان بيخه به رن بو يه به رده و ام له هه و لدان
بو كه مكر دنه وه ي رؤلى مزگهوت و د ابرينيان له ژيانى كو مه لگا و كو سپ و ته گه ره نانه وه ي
ياسايى و شاره وانى كاتى دروست كردنى، يان كه مكر دنه وه ي بلن د گزو و تارى هه ينى
ونه هيشتنى خو يندنى حو جره و دور خستنه وه ي گهنج و لاوه كان به بيانوى لايه نى نه منى
كه ده يانه وى ته نها بو چند ركاتى نو يژى بى گيان بكر يته وه زوودا بخرى ته نانه ت هه ندى جار
خه لكانى نو يژنه كه رو بيتا گاله نيسلام ياسا و رپنمايى بو مزگهوت ه كان د هره كه ن!

هه ر جاره شيوا زو صيفه يه كى جيا وازم به كار هيتا وه له حمد صلات، نهك ته نها يهك شيوه ي حمدو
صه لاوات، كه هه ريه كه يان تام و چيژى خوى هه يه و جو ر ټيكيشه له هونه رى و تاردان.

رۆلی زانیانی نایینی له پاره پهرینه کاندادا

پاره پهرین بۆ؟ له پیننا و پارامالینیی سته م و ناعه داله تی و بهرجه سته کردنی عه داله ت و ژیان و ژیار ی یه کسان ی بۆهه مووان، بۆچاکسازی سیاسی و خزمه ت گوزاری و چه سپاندنی عه داله ت که نه وه ش په یامی پیغه مبه رانه وه ک خوی گه وره له سه رزمانی چه زره تی شو عه یب فه رمویه تی: (ان اریدا لا اصلاح ما استطعت ..) به هۆی لادانی سیستمی نیسلامی له به رپۆه بردندا سته م و گهنده لی ژیان یان پر کردوه بۆیه مانگرتن و خۆبیشاندان و هاواری چاکسازی به رده و امه و زۆرینه ی قوربان یانی نه م ره وشه موسلمانان و هه ک له ناو به ندینخانه کاندادا ده بینه رین، بۆیه هه ولی پاره پهرین و چاکسازی لابر دنی خراپه (ازاله المنکر) بۆ موسلمانان پیویستره و هه لام نه دانه وه ی خواستی هاوالاتی سانیس سه ره نجام پاره پهرینی به ده وادا هاتوه .

رۆلی مامۆستایانی نایینی:

په یامی زانیان به رده و ام دلسۆزی و نامۆزگاریه وه که له فه رموده ی پیغه مبه ردا هاتوه (ﷺ) (الدين النصيحة....) واته دین نامۆزگاری و دلسۆزی به بۆکتیبه که ی خوا و پیغه مبه رو کار به ده ستانی موسلمان و سه رجه م موسلمانان به گشتی، هه رنه و دلسۆزی به شو بو وای کردله پاره پهرینی گه لانی عه ره ب له (۲۰۱۱) دژ به سه رانی سته مکاری خۆیان به تاییه ت له (تونس و میسرو لیبیا و یه مهن) که زانیانی نایینی سه رمه شق و پیشه و ابن به تاییه ت زانای گه وره ی نه هلی سوننه (یوسف قه رزای ، و نه گه ر سه یری میژو و بکه ین زانیانی نایینی پیشه نگ بون له ره ت کردنه وه ی سته مونه عه داله تی و له و پیننا وه شداباجی زۆریاندا وه به ده یانی وه (امام احمدو سه یدقوتب و مفتی زاده ...) پاره پهرینی زیندان کراون یان شه یدکراون له پیننا وای چاکسازی دا، هه رنه و دلسۆزی و پالنه ره ئیمانیه بو و که وای کردله موسلمانانی کورد ستان سالی (۹۸۷) شو رشیکی نیسلامی رابگه یه نن له دژی سته می به عسی به ناوی بزوتنه وه ی نیسلامی به سه ر کردایه تی کۆمه لیک زانای عه مامه پاک ی وه ک م. مه لاعوسمان که شه وکات شه وکاره زۆر نامۆبوتاسه ره نجام رابونی گه وره ی نیسلامی لیکه و ته وه له کوردستان، پاشان شه وه مه لای

كوردە لەسەر مەنبەرەكان خەلكى ئاراستە دەكەن بۆدەست و دامىن پاكى دوركە و تنه وەيان
 لە درۆخيانەت و گەندەلى كەتە مەرۆژيانيان لى كوردوين بەژان و پييان دەلتين دلتسۆزى گەل و
 نيشتمان بن دەنگ بەدەن بە كوردستان ...، خۆتە گەرھا و لاتيان چاكە كارووشيارين ئەو پيش
 ھەموان حكومت سودمەند دەبیت و بەندىخانەكان چۆل دەبن و ژيان و ژياريان پيش دەكەوت
 لەبەر نەو ھەيەكە شوين كەوتوانى مەلاواتە ئەھلى مزگەوت و نەو ھەيشى بەراستى مەلايە تا
 ئىستابازرگانيان بەگەل و نيشتمانەو نەكردووە، لەكاتى كدا مەلاى كوردستان پەراويز كروان
 لەچامەلاى عەرەب بەتايبەت مەلاى شيعە دەسەلاتدار و پارەدارن و خواھەنى مەرچە عەنولە
 پەرلەمانيش پريەتى لەمىزە رەسەر ئەوانى تروش ھاوسۆزيانن، بۆيە بەراورد ناكرتين لەگەل
 مەلاى نىمەدا بەتايبەت لە پۆژگارتيكى ماتريالستى وەك ئەمەرۆداكە ھيتزى دەسەلات و پارە
 كاريگەرترە لەشتەكانى تر، لەكەل ئەو ھەشدا شارستانى ئىسلامى شانازى دەكات بەزانايانى
 كوردكەلە زانايانى وەك (ابن نادەم، ابن خەلەكان و شارەزورى و ابن مستەوفى و بەدليسى و
 مەلاى گورەى كۆيەو و مەلا عبدالكريمى مودروسوم عەلى تەرەماخى شاعيرە كانيشمان
 ھەرلە مەلا بەتايبەت ھەيشتوون كەبونە قوتابخانەى ئەدەبىياتى كوردى وەك (نالى و مەحوى
 و مەلاى جەزيرى و ئەحمەدى خانى و ... ھتد) و ھەريەك لە مەلا مەحمودى بايزيدى و مەلا
 سەعیدى نورسى كوردستانى ئەو دووزاتەبون بەشيتكى زۆرى كەلتورى كورديان لەفەوتان
 پزگار كرد، يەكەم زانای سياسەت و بپارادەرى بىرۆكەى فيدراليەت لە نىوان مەريشەنەكانى
 كورد و عوسمانىيە، ئاندامە و لانا ئيدريسى بەدليسى بوو، و سەرچەم سەرانى شۆرشەكانى
 كورديش لە بنەمالەى ناينى بوون قازى ناسا لە پيئناو گەلەكەياندا گيانى خۆيان بەخشى و
 ھيچ كۆشك و تەلار و فايل و باخيان بەجى نەھيشت چونكە لە خوادە ترسان و خزمەت كردنى
 گەل و نيشتمانيان بەشيك بوو لە دینداريان كە ھەر واشە، زۆر بەداخەو كە عەقلى سياسى
 دەسەلاتى كوردى گرنكى بە عەقلى مەعريفى زانايانى خۆى نادات بۆيە ئىستا ناتوانن
 وەك پتيويست پۆلى سەرەكى ببينن، سەرپراى ئەو ھەموو گرفتەنەش ھەريەردە وامن

وله سەر جەم قەیرانەکان هەلۆیستیان بسووه، ئەو هەجگە لە بوارەکانی فەتوای ناسته واتە کۆمەڵایەتی، بەتایبەت پرسی نەتەوایی چونکە نێمە کێشە نەتەوایمان هەیە نە کێشە (جگەرە کێشان خەتەنە نافرەت و کۆنسیرتی فلان و فیسار)، لە کۆتایدا دور لە دەسارگیری و بەشایەتی میژووی نزیك و دور نە ئێم پرسی کورد نە گەر هەول و خەباتی زانایانی ناینی راستە قینە یێدەر بکە ی شتیکی ئەو تۆ نامینیتەو هەسەر و ریه کان بۆ کوردستان، (دیارە لە هەموسەر دە مێکی شدامە لای نامە لا و خراب دە رویشی سولتان هەبون!)

مەلاوسیا سەت

بە و پێوەرە ی که مەلا جێدار و میراتگری پێغەمبەرە ﷺ میراتە کەش زانستوزانیا ریه، بۆیه پێویستە لە سەریان و هە ک پێشە واکە یان لە سەر جەم بوارەکانی ژياندا بە پیتی توانا پارۆلتی خۆیان بێنن بە سیاسەتێشەو، ئەو ی که نیتستاباو هەو دوتری مەلاوسیا سەت کوجامەر حەبا؟ ئەو هەل و پیلانە پیلانویە ی دوژمنانی دینەو سەر چاو هە گرتو هە بە بیانوی ئەو ی دین پیرۆزە و یا تیکەل بە ژین نە بیئت! ئە ی بۆچی هاتو هە؟ با هەر لە ناو مەزگە و تابیئت! مە گەردین بەرنامە ی ژیان نیە بۆ موسلمان؟ بۆیه ویستی ئەوان لە گەل سۆفی گەر یە چونکە ئەو دیندار یە کە مە ی ناو مەزگە و ت زیان بە پەزەکانی ئەوان ناگە یە نیت هەر لە بەر نەو هیشە هەموو دەسە لاتە کان لە خەز مە تیاندان لە بەر خۆنە ک لە بەر خوا، بێگومان دابە شکردنی دین بۆ نیسلا می سیاسی نیسلا می بە دلی ئەوان بچو ک کردنەو ی نیسلا مە و نابە جییه هە لێژاردن و جیا کردنەو ی فەرمانەکانی نیسلا م بە نارهزوی خۆت حەر امە و کوفرە، جاکە وایی ئەو ی لە ناو باخە کە یدان ئۆتۆدە کات ئەو هیش ئۆتۆ کشتو کالیە و ئەو ی تریان نیسلا می پێشە سازیه، دیارە نیسلا مێک قبۆلە کە خوا دە یەو ی نە ک و هە خۆت دە تەو ی، جاکۆشە گیر کردنی مە لالە ناو چوار دیواری مەزگە و تە دالە و پیلانی دابە ش کردنەو هەر گیراوه کە نابێ مە لابی سیاسی سیاسەتی رۆژگار ی کات کە نە رک ی سەر شانیه تی لە روانگە ی دینەو هە قسە لە سەر هە مو پەرسە کان بکات، بە لām خە لکانی تریە ناوی رۆشنبیرو و نا کبیر بۆ یان بێی لە هە موشتی بدوین! کە زۆر جار نایە تە کانیش بە هە لە دە خویننەو هە نە گەر مە سە لە پە سپۆری

بیت نهوه مه لاپسپۆری دینه و ده زانی چیه و چۆنه، خۆنه گهرسیاسه تیش بریتی بیت له هونهری بهرپهوه بردنی کاروباری خه لک نهوه مه بهستی سه ره کی ئیسلامه بۆ بهرجهسته کردنی عه داله ت که نه رکمی مه لایه چونکه پیغه مبه ران بۆ نه وه هاتون، وه ک له فه رموده ی پیغه مبه ردا هاته وه: (کانت بنو اسرائیل تسوسهم انبیائهم...) خۆنه گهرمه بهست له سیاسه ت درۆ فرت و فیل بیت نه وه په یامی مه لا که ئیسلامه دوره له وه و ئیسلام سیاسه تی شه رع ی خۆی هه یه که به هۆیه وه مه لا و شوینکه وه توانی ده بنه پیاوی دنیا و دوا رۆژ (رَجُلٌ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) نه وانه ی پێیان وایه ئیشی مه لا ته نهاله ناو مزگه وته له دوو لاهه که وتونه ته هه له وه یه که م: ناگاداری میژووی نه ته وه که یان نین که مه لا پێشه وایه تی هه موو کایه کانی ژیا نی کردو وه ته نه انه ت نه وه ی لای نه وانیشه سه رچا وه که ی مه لایه . دو وه نو ه ک چۆن تو یژه کانی تری کۆمه لگاله ژیر ناوی نازادی راده برپین و رۆشن بیدا به ئاره زوی خۆیان ده دوین، نه و ابۆمه لای کورد زۆر نه ولاتره، چونکه مه لان اتوانی به میزاجی خۆیشی قسه بکات به لکوبه پالپشتی به لگه کانی ناين له بهرژه وه ندی کۆمه لگه ده ناخفی، نه و مه لایانه ش که که له گه ل واقعی گه له که یاندا نازین و ته نهاله ناو مزگه وتدان سه ره رای نه وه ی باسکرا با سه رنجی و ته کانی مه لای گه وره به دن که ده لی {مه لای نه مرۆ لازه له سه علوم ی نه قلی و عه صری متبحر بی، وه ذاتی متفکر و مدبر و به سیاسه ت و قووه ی ته عبیری چاک بی، له محافلی سیاسه ت متابعی حال و مه قام نو تق بدا} (ته نسیری کوردی، ب/ ۱۰، ل ۵۵) .

نه گه رمه لامه لابی خۆی نه فرۆشی بۆ دنیا... مهندس و محامی ملکه چن له بهرده میا له نیوان نه ستیره کانی ئاسمان و زهوی... وریا به تو ی زانا نه که وی:

وه ک چۆن نه ستیره کان هۆکاری جوانی و پروناکی ئاسمانن زانا یانیش پروناکی سه رزه ویمانن نه ستیره کان پروناکی به خش و ری نیشانده و جوانی ئاسمانن، کاری زانا یانیش هه مان شیوه یه له سه رزه وی، نه گه رنه ستیره له خولگه ی خۆی لای داوه رچوونه واکاره ساتی سروشتی و ویران کاری لیده که ویتسه وه وه ک سالانه فه له کناسان هه والی مه تر سیداره له و جۆره بلا و ده که نه وه که فلان

ئەستىرەي كلكدار نزيك بۆتەۋە لەزەۋى و مەتر سىدارە، ۋەك ئەۋەي لە (۲۰۱۳/۲/۱۴) پارچە نەيزە كىتك لە خولگەي خۆي دەرچوپارچە كانى بەر بۆۋە سەرۋولائى روسياۋ زىياتر لە ھەزار كەسى برىندار كرددوترس و بىمى زۆرى بلاۋ كرده ۋە لە ناۋدانىشتواندا كە ئەۋە كۆتايى جىھانە دواتر (ناسا) راي گەياند كە ئەستىرەيە كى تىرىش لە خولگەي خۆي دەرچوۋە بەرەۋەزەۋى دىت و بەلام بە (۳۵۰۰۰) كەم دور لەزەۋى تىپەر بۈۋە ۋەم جارەش رزگارمان بولە مردنى بە كۆمەل بە ھۆي دەرچونى ئەستىرە لە خولگە كەي، لىرە دا جىگەي سەرنج و تىپرامانە كە خوداي تاقانە سۈيىندى خوارد ۋە بە خولگەي ئەۋە ئەستىرانە، ۋەك فەرمويەتى: (فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ، وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ)، ۋە لە بەرامبەر زىيانە كانى دەرچونى ئەستىرە لە پارەۋى خۆي بە ھەمان شىۋە دەرچونى زاناي ئاينى لە خولگە و پىبازى خۆي ھەمان و تىرانكارى بە داۋا ۋە يەو بگرە زىياترىش چۈنكە ئەستىرە تەنھا مالى دىنا و تىران دەكات، بەلام زاناي خراب مالى دىناۋ قىيامەت و تىران دەكات، فىتنەي زانايان، پەرتەۋازەي زانايان، بى ھەلۋىستى زانايان لە پەرسە سەرە كىە كان بى دەنگى زانايان... مالىۋىرانيە بۆزىيان، نەگەر زانايان يە كىبونا يەچ رويده دا لەم دىنايە! لە كاتىكدا ھەموو رىبۋارى يەك رىگان بەرەۋەيەك مەنزل، ئەي بۆنە گەرىنە ۋە بۆ سەرچاۋە سەرە كىە كەي شەرى خوالە رىگەي لىژنە يە كى بالاي فەتۋا مەرجە عىكى بە ھىزدرۋست بىكەين بۆۋە لامى بە ھىزى پەرسە جۆراۋ جۆرە كان بۆخۇمان، بۆنە و بىرايە تىيە تىمانىيە درۋست نەكەين بۆ ھەست بە بەرپىسارىيەتى سەرشان نەكەين؟ بۆ (قىل بە سەرقال) دا بە دىن بۆچى پىنە ۋە پەپۆ تەفسىرۋلىك دانەۋەي خراب بىكەين بۆشتاننىك كە بە مىزاج و بەرژەۋەندى خودى خۇمانە لىبۇخۇمان بىچوك بىكەينە ۋە بۆ ھەندى پەلەپۆست و بەرژەۋەندى دونيا كە بە ۋەش ۋەك ئەستىرە كە دوچارى لادان و خزان دەيىن و سەرە نجام كارە ساتى لىدە كە و تىتەۋە، لە كاتىكدا پەلەپۆستى مەلايەتى راستە قىنە گەۋرە تىرىن و بەرترىنە كە جىندارى سىدالمۇسلىنە، ماۋەردى فەرمويە العلماء قاداتۋالاتقىا سادە

ئەم بابەتەم لە پۇرنامەي (پەيام) ي زانايان ژمارە (۶۹) ي ۲/۴/۲۰۱۱ بلاۋ كرايە ۋە.

بنه‌مای سیستمی نیداری ئیسلامی ..

هه‌وڵدان بۆیاده کردنی بنه‌ماکانی سیستمی نیداری ده‌وڵه‌تی ئیسلامی چاکترین میکانیزم و نالیه‌ ته‌بۆیه‌ کپیزیو کۆکردنه‌وه‌ی موسلمانان و ده‌ربازبونیان له‌ په‌رته‌ وازه‌یی، نه‌گه‌رسه‌رغیگی وردی نه‌و نالیه‌ت و فه‌رمودانه‌ بده‌ین ناماژه‌یان بۆحوکم و ده‌سه‌لات تێدایه‌، له‌گه‌ڵ ته‌جروبه‌ی که‌له‌که‌ بووی مرۆیی له‌ مه‌یدانی زانست و موماره‌سه‌ی سیاسیدا نه‌واده‌گه‌ینه‌ نه‌نجامیگی رۆشنی واکه‌بتوانرێت بکریته‌بنچینه‌ و بیته‌ بنه‌ما بۆ زانستیگی سیاسی ئیسلامی له‌م مه‌یدانه‌شدا له‌کۆن و نوێدا هه‌وڵی به‌رچاوه‌یه‌ و ده‌شتوانرێت جیگه‌ی سوود لێبنینی لێکۆله‌ری نه‌و مه‌یدانه‌ بیت..

قورئان له‌ مه‌یدانی حوکم و ده‌سه‌لاتدا کۆمه‌لێک بنه‌ما ده‌خاته‌ روو، نه‌ک نالیه‌ت و میکانیزم، چونکه‌ بنه‌ما نه‌گۆره‌ و نالیه‌ت و میکانیزم گۆراوه‌، بنه‌ما نه‌گۆره‌کان به‌ کام میکانیزم ده‌سته‌به‌رده‌بن بۆژیری و بێرکردنه‌وه‌ی مرۆڤ به‌جیته‌لراوه‌که‌ هه‌میشه‌ نه‌و میکانیزمانه‌به‌پێی سه‌رده‌م و کۆمه‌لگه‌و کولتوره‌ جیا جیاکان گۆرانی به‌سه‌ردادیت، له‌و بنه‌مانه‌ :

١) مه‌رام و رۆحی حوکم و ده‌سه‌لات له‌ قورئاندا رێگه‌ خۆشکردن و زه‌مینه‌ سازیه‌ بۆ مرۆڤ و کۆمه‌لگه‌ تا کوباشترین و سازترین و ئارا مترین زینده‌گی به‌سه‌ر بیه‌ن و له‌وێشه‌وه‌ بتوانن به‌ندایه‌تی بۆخودا به‌نه‌نجام بگه‌یه‌نن، قورئان داوا له‌مه‌که‌که‌یه‌کان ده‌کات باخودای نه‌و ماله‌ (که‌عه‌به‌) په‌ه‌ستن که‌ له‌ کاتی برسیتیدا خواردنی پێ به‌خشیون و له‌ کاتی ترس و بیمدا ئارامی ئاسایشی و پێداون (فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ، الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ)

٢) قورئان نه‌و ده‌ستوره‌ نه‌گۆره‌یه‌ شیرازه‌ی تاك و خێزان و کۆمه‌لگه‌ و ده‌سه‌لات راده‌گریته‌ و نابیت یاسا و بریاره‌کان (له‌ هه‌ر ئاستیکدا بیت) پێچه‌وانه‌ له‌گه‌ڵ ده‌قیگی رۆشنی ته‌ئویل هه‌لنه‌گری قورئاندا بوه‌ستیه‌وه‌ ..

۳) دانانی حاکم ودهسه لاتدار مافی نوممه ته، له مه جلیسی شوراهه بو شهلی حمل وعه قد وله ویشه وه دانانی نیمام

۴) ده زگای قهزا ده زگایه کی سهر به خویه وهیچ که سیك ته نانهت نیمام و قازییه کهش ناکه ویته پشتیه وه

۵) عه دالهت له ته وای یاسا و حوکم و پریار و موماره سه دا بنه مایه کی بهر چاوه.

۶) ته وای ده زگا و دامه زراوه کانی ده ولتهت به ههرسی به شه که یه وه (ته شریعی، ته نفیزی، قه زایی) له بچو کترین دامه زراوه وه تاگه وره ترینیان ده بیت به دهسته پریاره کانی تیا ده ربکریت واته بنه مای شوراته نها بو مه جلیسی شورانییه، به لکو بو ته وای ده زگا و دامه زراوه کانی ده ولتهت، ته نانهت قازی ده بیت به مشاوه ره له گه ل چه ند قازییه کی تردا حوکمه که ی خوی ده ربکات نیمام دوا ی مشاوه ره به وه یته ته ی تاییهت به خویه ته ی ده بیت کاره کانی به نه نجام بگه یه نیته (و امرهم شوری بینهم) "ته مریان له نیوانیاندابه شورایه" (ابن عطیة) ده فهرمویت شورایه کی که له بنه ماسه ره که کانی نسلام و شکومه ندی (یاسا) ی، بو یه ههر سه ره ژکیتک راویژنه کات به زانایانی پسپوروا جبه له ده سه لات لابریت.

۷) ده زگا کان له سهریه کتر چاودیرن وه کو چون که سه کان هندیکیان له سهر هندیکی تریان چاودیرن وله لادان ناگاداریان ده که نه وه و بو کاره باشه کان کومه کیانن (وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ التوبه / ۷)، واته نباره پدارانی پیاوژن هندیکیان ده بن به سه ره کاروسه ره شتیاری هندیکی تریان و فه زمان به چاکه ده که ن ویش له خراپه ده گرن "، له سه رده می خه لیفه ی راشیدی پینجه مدا عومه ری کوری عه بدوله عزیز ده زگایه کی چاودیری دامه زرابو بو چاودیری کردنی دارایی خه لکی به گشتی و بهرپرسان به تاییهت کی که به پرسیاریک لی پینچانه وه یان ده ست پیده کرد نه ویش شه وه بوو ده یان پرسنی نهم سهروهت و سامانهت چون به ده ست هیتا وله کویت بوو (من این لك هذا) که

نه گهرله نه مړوډا نه م ده زگایه د ابمه زری و شهو یاسایه ی تیا به کار بهیتریت دلنیا بن بڼې دزی و گنده لې ده کات...

۸) بونو ده زگایه کی سه ربه خو بولیت چانه وه و بهرگری کردن له ته واری خو و خده وړه وشت و نا کار وړه فتار وه لسو کوه و کار و کرده و هیه که له ریزی مونکه رات سه ر ژمیر بکریت، نه و کاره مونکه ره له هه رکه سیک بوه شیته وه له بهر زترین ده سه لاته وه تا مړو قی کی ناسای سه رشه قامه کان جیگه ی پر سیار و لیت چانه وه یه، له فرمووده دا هاتوه (من رأی منکم منکرا فلیغیره بیده فان لم یستطع فبلسانه فان لم یستطع فبقلبه و ذالک أضعف الایمان) رواه مسلم، هه رکه س له نیه کار کی نار و او و نه شی او ی بی نی با به ده ستی بیگوریت، نه گهر نه ی توانی با به زمانی، نه گهر نه ی توانی با به دل پی ناخوش بیت نه وه ش لاواز ترین با وړه " نه م ده زگایه به شیوه یه کی کرداری له میژووی ده سه لاتی نی سه لامید ابونو هه بووه و ناوی ده زگای (حسبه) ی لیتراوه و توانی و یه تی له گه ل مونکه راتی ده سه لات و کوم له گه دا بجه نگی ت..

۹) دانانی که سی شی او له جیگه ی شی او دا، به لکو گهران به دوی نه و که سانه دا و ناچار کردنیان به شان دانه ژیر بهر پر سیاری تی، مافی که سی شی او ی شه ته عبیر له خوی بکات و بانگه شه بو شه و زانست و ناماد هی و توانایه ی خوی بکات تا کو له جیگه ی شی او دا به کار بهیتریت، حه زره تی یوسف (علیه السلام) به مه لیک میسر ده فرمویت: بکه به خه زنه داری زه وی، چونکه من که سیک زانا و کار دروستم و به وردی ده توانم ژمیریاری بکه م (اجعلنی علی خزائن الأرض إني حفيظٌ علیم) یوسف، ۵۵

(بو شه م با به ته سو دم له گور فاری کوچ و هر گرتوه)

(فرمان به چاکه و ریگری له خراپه) چاکسازیه

یه کئی له بنه ماسه ره کیه کانی نیسلام فرمان به چاکه و ریگری له خراپه له پیناودور که وتنه وه له تا کره وی و خو سه پاندن و گۆرانی نیجایی بۆ چاکسازی و پاکسازی کۆمه لگایه و فرمانی خواپیتغه مبه ره و به داخه وه که نیستاله ناو ماندا که م بوه به هۆی لاوازی تیمان و سبه ره لئانی نه فامیتی نه م پۆژگاره که ده لئین (دهست به کلاوی خۆت بگره) و ده ننگ مه که یان به پاساوی نازادی و سه ره بهستی که س حه قی که سی نیه و ماف پیشیتل کردنه! له کاتی که داخوای گه وره وه سفی نومه تی محمدده کا به چاکترین گهل و نه ته وه چونکه فرمان ده که ن به چاکه و ریگری ده که ن له خراپه و باوه و پدارن، باوه و پداری راسته قینه یه که به خه م گهل و نه ته وه یه و هه ولئی گۆرانی نیجایی ده دات و خیانه ت له خه لکوخاک ناکات (کنتم خیرامة اخرجت للناس تامرون بالمعروف وتنهون عن المنکر و تؤمنون بالله) (ال عمران / ۱۱۰) پیشه و عمر کاتی نه و نایه ته ی خوتنده وه فرمانی: کئی حه زده کات له وئوممه ته بیته با مهرجه کانی خوا به جی بیته، واته فرمان بکا به چاکه و ریگری بکاله خراپه، به داخه وه که هه ندی که س نه گه ر راستی نیشان بده ی ده لئی: من نازادم.. تو حه قت چیه .. خو ناجمه قه بری تو وه ..، نه مه و چه ندین وه لامی تری نابه جی! هه ره به ر پله و پاییه ی نه و بنه ما گرنگه یه که پیتغه مبه ر (ﷺ) فرمانی: {من رأى منکم منکرا فلیغیره بیده فان لم یستطع فیلسانه فان لم یستطع فیلقبه وذلك اضعف الایمان { (مسلم و ابوداود و الترمذی و النسائی و ابن ماجه) واته: هه ره که س له ئیوه خراپه یه کی بینی بابه دهست بیگۆری ولای بدات (نه وه زیاتر بۆخواه ن ده سه لاته) نه گه ر نه یتوانی با به زمان پینان بلی (نه مه یان زیاتر زانایان و پۆشنی بران ده گرتیه وه)، نه گه ر نه وه شی نه توانی بابه دل پیتی ناخۆش بی، که نه وه ش لاوازی ترینی تیمانه، بۆیه پتویسته له سه فرمان له پینا و کۆمه لگه یه کی چاک و پاک و ناسوده و به خته و ره یه پیتی توانا فرمان بکه یین به چاکه و ریگری بکه یین له خراپه (به چاک بلیین چاک به خراپ بلیین خراپ) به لام خۆی له بیرنه کاتوله خۆیه وه دهست بیتکات، یان له حیزبو ری که خراوه که ی گه ر نه هلی چاکه یین، گه ر خۆت نه تبیت چی ده به خشی، ده زگای

(امربه معروف نه هی له منکر) ده بیته چاودیر به سه رخه لک و ده سه لاته وه و کاریگری راسته و خویان ده بیته له سه رده ولته، ریک خراوه مه دهنه کانیس نه گه ریشه یی بن پاشکوی حیزب نه بن سه ربه و ده زگایه ده بن، نیسلا میس حکومه تیکی مه دهنه و سه هوی تیمانی تاکه کانیه وه ناسایش به رجه سته ده کات به بی پویس، زه رده دوزیانی که مه ترخه می کردن له فرمان به چاکه و ریگری له خراپه مال ویرانیه بۆهه موان وه ک پیغه مبه ر (صلی الله علیه و آله) له فرموده یه کدا کۆمه لگای به سه رنشین کی که شتیه کی دووقات جواندوه جانه وانهی فرمانه کان به جیدینن به رده وام پاریزگاری له که شتیه که ده کهن وناهی تلن خراپکار کونی بکات چونکه هه موویان به چاکو خراپه وه له ناو ده چن، به لام له ناو که شتیه که داهه ولتی کونکردنی ده دریت، نه گه رپر ریگری لینه کریت و بیده نگ بن نه وه هه مووله ناوه که دا ده خنکین، به راستی وینایه کی جوانه و نیمه ش هه مویتکه وه له ناو که شتی کوردستان ده ژین و ده بی به خه میه و به بین و به رده وام له هه ولتی چاکسازی دابین و ریگری بکه یین له خراپه بیگومان سته مکاران دکتاتۆره کان دژی شه بنه مایه ن چونکه ته نهابه رژه وه ندی خویان ده بینن، شه شه مه کویره یس حه زی له تاریکیه به تیشکی خۆرقه لسه .

نایینی عورفی و چاولیکه‌ری

کیشه که مان له فیکرو چۆنیه تی تیگه یشتنه بۆدین، دینداریکردن به عورف و عادهت زۆرباوه! که له باوو باپیرانه وه به چاولیکه‌ری بۆنه وه کان به جیماوه که هیزوپیزی له سهر عورفی کۆمه‌لگایه نه که له سهر خودی پره‌نسیپی نایینه که نایینی عورفی له سهر چاوه‌ی خودی نایینه وه هه‌لته گۆزراوه، به لکوله سهر وه عوزوگوتاری قۆناغ و سه‌رده مه‌کانی هه‌لده هینجریت، چونکه ناین بۆه مووقۆناغیك خیتابی نوی له به‌رگی تازه‌دا و به‌زمانی رۆژگاری پتویسته، دیاره هه‌ر کۆمه‌لگایه کیش عورفی تایبه‌تی خۆی هه‌یه ورپگرێ لیتاگرێ نه‌گه‌ری پتچه‌وانه‌ی شهرع نه‌بیته، به‌لام مه‌ترسی نایینی عورفی نه‌وه‌یه که جه‌وه‌ری راستی ناین له کارده‌خات وشوین که وتوانی نایینه که ش ده‌بنه‌قوربانی به‌که‌می نه‌و دینداریه‌رواله‌تیه‌و رۆبه‌ری هه‌ندی مه‌سه‌له‌ی فیکری و نایدیۆلۆژی ده‌بنه‌وه، چونکه واده‌زانی شه‌م عورف و عاده‌ته خودی نایینه، له کاتی که دانا نایینه که‌ی هه‌لگری په‌یامی راستی و زانستی و دادپه‌روه‌ریه، گرفته‌کان لیته‌وه سه‌ره‌لده‌ده‌ن وله‌سهر خودی نایینه که ش ده‌که‌وی، وه‌ک ده‌بینی زۆرشت به‌ناوی دینه‌وه کراوه‌و له دیندانیه‌به‌ناوی دینه‌وه بازرگانی کراوه‌و گه‌رفانیان پتپر کرده‌سته‌م له‌نافره‌تکراوه، هه‌ندی که‌س دینیان بۆخزمه‌تی خۆیان به‌کاره‌یتناوه له‌جیاتی نه‌وه‌ی بۆخزمه‌تی خه‌لک و خاک به‌کاره‌یتن! له‌به‌ر باری ناهه‌مواری نه‌وه‌سه‌رده‌مه‌مامۆستایانیش له‌را بردو و داوه‌ک پتویسته نه‌بون له‌گه‌یانندی کرۆکی دینه‌که به‌خه‌لک، نه‌ک نه‌وه‌ی کراوه‌به‌دین که‌ده‌دوره له‌دین بۆیه شه‌رکی تاکی موسلمانه که راسته‌وه‌خۆله‌خودی سه‌رچاوه‌کانی ئیسلامه‌وه‌نایینه که تیبگه‌ن و بیکه‌نه ته‌رازووی هه‌لته‌نگاندن و گه‌فتوگۆ کردن له‌سه‌ر چه‌مه‌ک و دیارده‌وه مه‌سه‌له‌نوویه‌کان، ئیستانه‌وه‌نده‌ی گه‌رنگی به‌رواله‌ت و دیکۆرده‌ری ئه‌وه‌نده‌ی گه‌رنگی نادرێ به‌جه‌وه‌روناوه‌رۆک وه هه‌روه‌هاته‌وه‌نده‌ی گه‌رنگی ده‌دری به‌عورف و عاده‌ت نه‌ونده به‌خودی دینه‌که‌نادرێ، چونکه هه‌ندی داب و نه‌هریت

گونجاو نیه و حه رامه، جانه وانه یان که په سه نندن و پینچه وانه ی شهرع نین له خزمه تیانندان
 وهه ندی کیشیان ده بی هه موار بکرین، نه گهر له ناومزگه و ته و ده دست پینکه یین هه رله
 فاتیحای دوا ی بانگ وله چۆنیه تی ویردو ته سییحاتی دوا ی نویژه کان، بوغونه کی و تی
 بانگی مه غریب فاتیحای له گه ل نه بی به لام نه وانی ترله گه لی بیت؟ له کاتیکدا خودی
 بانگ فاتیحای نییه، کی و تی ته سییحاتی مه غریب و نیوه رۆ کورت بی به لام نه وانی
 تردریژ بیت، که فهرموده ی پیغه مبه ر (ﷺ) له وباره وه دیار و نا شکرایه که هه ریه ک
 له ویرده کانی (سبحان الله، الحمد لله، الله اکبر) (۳۳) جارده خوینری که ده کاته (۹۹) وه به
 (لااله الا الله وحده لا شریک له...) (۱۰۰) که ته و او ده کری هه رکه سه بوخوی بینه نگ
 بیکات باشتره ...، جگه له زۆرشتی تری ناومزگه وت، جاده بی دینداری ده ره وه ی
 مزگه وت حالی چۆن بی؟ نه و نه ده ی گرنگی به دانیشتی پرسه و نویژه جه ژنه کان ده دری
 نه و نه ده خه می فهرزه کان ناخوری! که راستیه کانیان پی ده لئی له وه لام داده لئین نئیمه
 هه رئا و امان هیئا وه لئیه شتیکی تازه تان هیئا وه ده مگوت ده ی باشه هه رله کۆنه وه
 ناره ق و قومار و په شبه له ک و ژن به ژنه و جگه ره کیشان باوبوه، به لام عاده تی کی خراب
 ونه گونجاوه، مه رج نییه هه رچی له کۆنه وه بو مان مابیتته وه چاک په سه ند بیت و بگونی
 بوئهم سه رده مه ...، جابه راستی کیشه که له تیگه یشتنی دینه که دایه که له خه لکانی
 زانا و سپۆر و هرنه گیراوه، به لکو زیاترله که سانی و ه رگیراوه له به رگی دیندا بون به لام زانا
 نه بوون لسه تیانیش له و پریگه وه شو به یان بو دروست ده کات و کاره که یان لاجوان ده کات،
 ته نانه ت رۆژی و تم به یه کی له نویژه خوینانی مزگه وت برا که م مادام تۆنه هلی مزگه وت
 و دینی به لام کاسیه که ت باش نیه و حه رامه، چونکه دینداری واته ته سلیم بوون به
 فهرمان و نه هی یه کانی خوا و پیغه مبه ر، له وه لامدا و تی مامۆستا نه میان به پتی
 خوی نه ویشیان به پریگه ی خوی لو تم بو تۆبه چهنه د رتگه دا ده رۆی؟ یان ده لی به ناره زوی
 خۆم ده که م، یان ده لی دنیابه خوار و قیامت به راست! که نه مانه نیشانه ی بیتا گایی

و خۆپه‌رستیه نهك خواجه‌رستی، چون قیامت به‌ره‌می دنیا به‌وچی بچینی نه‌وه
 نه‌دوریته‌وه (الدنیا مزرعةُ الآخرة) یان که‌پیشان دوتری ته‌وقه‌کردن حه‌رامه‌له‌گه‌ل
 نافه‌تی نامه‌هره‌م گهر خزمیش بی، نه‌لئی نعه‌اده ته‌وئیمه‌دلمان پاکه‌له‌کاتیک‌دا دلی پاک
 نه‌وه‌یه که به‌نوری ئیمان روانا که‌بۆیه‌خاوه‌نه‌که‌ی ده‌ست و دامینی پاکه‌وناچیت به‌لای
 حه‌رام‌دا دلی که‌سیش له‌هی پیتغه‌مبه‌ر (ﷺ) پاک‌ترینیه‌شه‌رعیش له‌سه‌روی هه‌موو
 مانه‌وه‌یه، یان قه‌ره‌بالغی مزگه‌وته‌کان له‌ره‌مه‌زاندان و پاشان چۆل بونی له‌دوای ره‌مه‌زان
 بالاپۆشی نافه‌تان له‌ره‌مه‌زان و پاشان واز هینانیا! (که‌به‌ره‌مه‌زانیه‌له‌ناسراون) هه‌مو
 نه‌مانه‌چا ولیکه‌ری و عاده‌ته، ته‌واوگه‌وره‌بووم وام ده‌زانی موری شین له‌چاوه‌زار
 ده‌پاریزی لیمان تا جارێک هاواری خوا ده‌کات و ده‌لئی یا الله چه‌ندین جار ده‌لئی یا شیخ
 فلان! نه‌مانه‌وو زۆری تریش، که‌دورن له‌بنه‌ماکانی ئیسلام و تانه‌مروو چه‌ندین ساله
 کرابوون به‌دین و خه‌لکیان پتوه‌سه‌رقاله‌ده‌سکه‌وتیشی به‌تاله! ئیتر له‌شته‌گه‌وره‌کانی
 ده‌ره‌وه‌ی مزگه‌وت گه‌ری که‌به‌ناوی مؤدیل و مؤدرین سیستمی نوئی جیهانی و
 عه‌وله‌مه‌وعه‌لمانیه‌ت و پیتشکه‌وتن و نازادی و کوردایه‌تیه‌وه‌نه‌نجام ده‌درین به‌هۆیه‌وه
 خه‌لکیکی زۆردوو چاری (انحرافات) لادان بون، له‌بیگانه‌په‌رستی دانه‌وه‌نده‌له‌پیشین و
 خه‌ریکه‌کلتور و په‌سه‌نایه‌تی خۆمان له‌ده‌ست ده‌هین لئه‌وه‌ی که‌نوسرامشتی بوو له
 خه‌رمانی دینداری عورفی و چا ولیکه‌ری، له‌کاتیک‌دا په‌رستش و به‌ندایه‌تی به‌دوو
 مه‌رجی سه‌ره‌کی لای خواقبوله‌که‌ (الاخلاص والصواب) واته: به‌دلسۆزی و بوخوا بیت،
 پاشان به‌گویره‌ی یاسای شه‌رع بیت، هه‌ریۆیه‌گه‌وره‌ترین خیری دنیا و دوا و پارۆژیۆ
 موسلمان تیگه‌یشتنه‌له‌دین، چیگه‌ی سه‌رنجه‌ویی حکمه‌ت نیه‌که‌له‌سه‌ره‌تای کتیبه
 فقهیه‌کاندا نه‌وفه‌رموده‌یه‌ی که‌پیشه‌وا که‌مان بوه‌به‌سه‌ره‌تای کتیبه‌کان که‌فه‌رمویه‌تی:
 {من یردالله به‌خیراً یفقه فی الدین} واته: هه‌ر که‌س خواخیری بداتی نه‌وه‌شاره‌زای
 ده‌کات و له‌دین تییده‌گه‌یه‌نی که‌نه‌وه‌ش خیری دنیا و دوا و پارۆژه.

نمونه‌ی نایبی عورفی وچاویلیکهری وهك نوکته:

* له‌نوده‌کانی سه‌ده‌ی رابردووله‌چوارقورپنه‌مه‌لابوم، سه‌رده‌مانیک له‌وده‌قهره‌شایی ره‌شبه‌له‌ك زۆرباوبو، منیش له‌وتاریکی هه‌ینیداچه‌ختم ده‌کرده‌وه له‌سه‌ر خراپی و حه‌رامی، کابرایه‌کی ریش سپی وتی: ئو‌لاهی له‌وته‌ی ره‌شبه‌له‌ك وه‌ك جارن نیه به‌ره‌که‌تیش نه‌ماوه! دیاره‌به‌لایه‌وه‌عاده‌ته‌نه‌ك عیباده‌ت

* له‌به‌هاریکی هه‌شتا‌کانی سه‌ده‌ی رابردووله‌چوارقورپنه‌کشتو‌کالمان کردبو‌مام سو‌فیه‌کی ریش سپی له‌نزیك ئیمه‌وه‌که‌به‌لای حه‌یوانه‌وه‌بو‌یزنه‌کانی کردبو‌ه‌ناو گه‌غه‌وه که‌قه‌رسیل ببو، خویشی له‌سه‌ره‌زاییه‌ك ده‌ستی کردبه‌نو‌یژکردن، منیش وتم مام سو‌فی حه‌یوانه‌کان نه‌و گه‌غه‌یان نه‌هیش‌تو‌گه‌رله‌زه‌ردابله‌وه‌رپین شیره‌که‌یان حه‌رام ده‌بیئت، نه‌ویش وتی: ناخر زه‌مانه‌ تۆن‌ما‌ژگاری من ده‌که‌ی؟! لږۆله‌گیان بز هارن نه‌گه‌رله‌ناو گه‌غه‌که‌دا نه‌بن رانا‌وه‌ستن و منیش ده‌مه‌وی قه‌لایان زۆریکه‌م (مه‌به‌ستی نو‌یژگێرانه‌وه‌بوو)!

* له‌به‌رناوه‌نه‌ك ناوه‌رۆك! مزگه‌وتی گوله‌ك له‌چوارقورپنه‌سالی (۹۶۷) به‌فه‌رمانی شیخ مسته‌فای باقلانی وهاو‌کاری كاك زارنا‌غای نه‌وشو‌ینه‌بو‌مه‌لا‌سعیدی گوله‌ك بنیات نراوه، له‌سه‌ره‌تای سالی (۲۰۱۰) که‌نه‌وقاف تابلوی بو‌مزگه‌وته‌کان کردبه‌ناوی خو‌یه‌وه‌نوسی دوا‌ی زیاترله‌ (۴۵) سال له‌لایه‌ن چه‌ندکه‌سانیک وه‌ك خو‌ده‌رخستن و دنیا (له‌به‌رخۆنه‌ك له‌به‌رخوا) کێشه‌یان دروستکردله‌سه‌رناوه‌که‌ی! بو‌یسه‌ناوی ئیمه‌وه‌نیه‌؟ که‌نه‌وانه‌ له‌راستیدانه‌هلی مزگه‌وت نه‌بون و به‌لام ده‌یان ویست به‌پیری ناوی بن‌ین! له‌کاتی‌کدامه‌لایه‌که‌ش له‌خۆیان بو، نه‌وانه‌ی بو‌خوادچه‌ مزگه‌وت به‌لایانه‌وه‌ ناوه‌رۆك مه‌رجه‌نه‌ك ناو. بو‌دین ده‌چن نه‌ك بو‌دنیا بو‌عیباده‌ت نه‌ك بو‌عاده‌ت، که‌برایه‌تی ئیمانی و به‌کریزی له‌سه‌روی خزمایه‌تی و عه‌شیره‌ته.

* له (۲۰۰۳) وه بوم به مه لاله مزگه وتی شه فیق به گ له سلیمان، زۆر گرنگیم ده دابه ریزه کانی نوێژ که پیشتر به وشپوه رانه هاتبون، رۆژی که وتم نزه همه تان لیبت پال بدهن به یه که وه وریک بوهستن، له ناو ریزه که یه کی له ریش سپیان به ده نگی بهرزوتی: ماموستا چه ونده ربه تنکی!!

* هه بووه دیگوت: تویه که یفی نئمه قسه بکه وحه دیسی خۆشان بۆ بخوینه وه! یان دیگوت: نه وحه دیسه م به که یفی بول دیاره هه ندیکی به که یفی نه بون، که یف وئاره زوش له نه زانیه وه یان له زۆر زانیه وه یان له حیزبایه تیه وه، جاوهره مه لانه وانه رازی بکه، منیش وتم: نه گهر دین به که یفی خۆم بی نه وار په مه زانی به رۆژ و ناوم یان نوێژی به یانیا ناکه م، به لام داواکاری له و جوهره نار په وایه وده بی دین به وشپوه یه یبت که خواد یه ویت نهک وهک خۆت ده ته وی، زۆرینه حه زیان له چه یروک و به سه رهات بوو! که نیوه ی درۆیه! له باسی بیروباوهر (عه قیده) بیزار بون ویه که سه رده یان گوت نه وه ئیسلامیه. سه له فییه! چونکه زیاتر په روه رده ی سۆفی گهری وده رویشی کرابون، حه زیان له نوێژ ووتاری کورت و به په له بو (له کۆلخۆ کردنه وه)! ته نانه ت جاریک وتم: نه ری نوێژی مه نگوری یان محمدی؟ هه ندی و تیان وه لانیوێژی مه نگوری (مه به ست به نوێژی سه رپیتی و به په له یه)!

نهک بی ریزی وتانه، هه بووه یوت: نه لاله مه زان پیاوانه یه سالی مانگیکه وته واو!

* شاره زابه باسه رگه ردان نه بیت: ریبواریک شاره زابه له دینه که ت به ناگابه، پر وادار رۆژانه زیاتر له (۱۷) جار له خواد په ریتته وه، خواجه ریتنمایان بکه بۆریتگی راست، (اهدنا الصراط المستقیم) پر حیکمه ته، نه وه تاخه لکیکی موسلمان به هۆی نه زانینه وه چه واشه کراون له لایه ن که سانیک که نه زانن له بهرگی زانایاندا یان له خواناترن، یه کی له شیتخه کان (له گهل ریزم بۆ چاکه کان) کاتی ده بینی ده رویشه کانی زۆر ریزی ناگرن و به په رۆزی نازانن، ده لی: وه لانیس نایه لم باوه گه و ره شفاعه تان بۆیکات!! بیگومان شیخ و مه لای خراب زۆرترین زیانیا ن له دین داوه (په نابه خوا)، سالی (۲۰۱۳) له ماره برینی که چه سۆفییه کدا که نیوه له چک و پۆشاک تهنک و تهسکی پۆشی بو، کاتی پرسیم له نوێژ و عیباده تی، مام سۆفی باوکی وتی: تقوریا ن حالی لیدی! لادیاره وینه ی نه وان به په له ی یه که م ماموستا و پیشه واکانیا ن تاوانبارن.

رهوشتی باوهردار

رهوشتی جوان وشیرین بهری درهختی نیمانه همهیشه سهوزوجوانه پیناسی مرۆفی موسلمانه (توتی اکلها کل حین باذن ربها)، رافعی له (وحی القلم) داده ئیت ته گهر داوام لیبکه ن فلهسه فهی ناینی نیسلام ته نهاله دوو وشه دا کو بکه مه وه نه واده ئیم: (دامه زراوی ره وشت) له گه وهره ترین فهیله سوفی جیهان داوا بکه یین که چاره سه ری کیشه کانی مرۆفایه تی کورت بکاته وه له دوو وشه دانه وا له (دامه زراوی ره وشت) زیاتر هیه چی تر نالیت، پله و بایه ی ره وشت به جوریک بهر زوگرنگه پیغه مبهرمان (ﷺ) فهر موویه تی (انما بعثت لاتمم مکارم الاخلاق) واته: بویه نیژدراوم که ره وشته جوانه کان ته واو بکه م، ره وشتی جوان ناماخی پیغه مبهرمانه له و بیئاو هشاره وانه کراوه، له وانه به بیلی نهی په رسته شه کان؟ له وه لامدانه ئیم: په رستش و عیباده ته کان وه سیله وه ژوکارن بو ناماخی کی بهر زو که چه سپاندنی ره وشته، عیباده ت نه گهر کرده وهی له گه لدا نه بیته وهر زوشی کی بی گیانه وعاده ته نه ک عیباده ت، که واته حیکه متو فلهسه فهی به ندایه تی بۆ چه سپاندنی ره وشته کانه و به ندایه تی وه ک نویترو پۆژو ناماخی نی به لکو هۆکارن بۆ گه یشتن به ناماخی که بهر جه سته کردنی ره وشته جوانه کانه له دو نیادا، پر زامه ندی خودایه له دوا پۆژدا بۆ نمونه نویترو گهر سه رنجی بده یین به رده وام له مزگه وتدانۆمان ده کاته وه نه وه ش مانای یه کگرتن و براهه تی و خۆ شه ویستیه، خوای گه وره قدره وویه تی ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ نویترو نه و نویترو یه که خاوه نه که ی له خراپه کاری بیاریزی، واته بیته خاوه نی ره وشتی جوان، به هه مان شیوه ییش پۆژو که خوا له باره یه وه فهر موویه تی ﴿خُدْمِنْ أَمْرَالِهِمْ صَدَقَةٌ تَطْهَرُهُمْ وَتَرْكِيهِمْ بِهَا﴾ مه به ست له وهر گرتنی صده قه وزه کات پاکبونه وه یه له حه سودی زالبون به سه ر ره زیلی و به خیلیدا ... وه فیتری به خشین و سه خاوه تمان ده کات که نه مانه ش سه رجه میان له ره وشته بهرزه کانن پۆژوش گه وریه بۆ خوا که به هه مان شیوه نه بی پۆژو گرپه وشتی جوان بیته و سه رجه م نه دمانی لاشه ی به پۆژو و بیته له بهر امبهر خراپه دا ته نانه ت نه گهر یه کی قسه ی پی وت

یان شهری له گهل کرد بللی من بهر ژوروم!، وهه هروه ها سه بارهت به حج خوای گه و ره
 فرمویه تی: ﴿فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ﴾ واته: نسابی
 خراپه کاری وده مه ده مه بکری له حج جداله وقره بالغیه دا راهیتانه له سره پره وشتی جوان،
 له خدمت پیغه مبه ر(ﷺ) باسی نافرته تی کرانوژی ژور وژی به رده و اومه به لام نازاری جیرانی
 ده دات وله گه لئی خراپه پیغه مبه ر فرموی: له ناوانا گرایه! (هی فی النار) ده بیینی سره پرای
 نوژی ژور وژی که می چونکه کرده هی له گهل نه بوه چوه ته ناگره وه، لای پیشه و اعمه ر پیاوی
 وه سفی که سینکی کرد، نه ویش فرموی ها وریست کرده له سه فهدا؟ فرموی نه خیر، نه هی
 مامه لت له گه لدا کرده وه؟ وتی نه خیر نه هی هاوسیت بووه، وتی نه خیر فرموی که واته
 نایناسی، دیاره پره وشت به رزی له هه لویست و کردار و گو فتار و مامه له هی رژیانه داده رده که وی
 (الدین المعامله) نه ک زمان لوسی و دورویی و دروشی بی ناوه رۆک، له فه مه رموده هی
 پیشه و اماندا هاتوه که زورینه هی نه وانه هی نه چن بۆ به ههشت به هوی ته قوای خوا پره وشتی
 جوانه، وه زورینه هی نه وانه هی که نه خرینه ناو ناگره وه به هوی ده م و داویننه وه یه، وه ک نمونه هی
 ره وشت به رزی ته نه هاد رۆمه که بزانه چۆن ده بیته که سینکی دامه زرا و خاوهن که سایه تی
 و متعانه پیکرا و نارامی ده رون، به داخه وه که له م رژی گاره هی ماده ده گه رایه دا قهیرانی به د
 ره شتی دروست کرده و متعانه هی به رامبه رنه ماوه به هوی سیاسه تی رژی گارد رۆ دوروی زور
 بووه به ویش ژیان یان لیکردوین به ژان، سالی (۲۰۱۰) رابر دو میدیا و گه نج و لاوه کانیا ن
 به هه ندی شتی لاوه کی و نامۆه سه رقال کرد بو به مه به سستی بلا و کردنه وه هی خراپه و به د
 ره وشتی، سه ره تا باسی تی که لئی کور و کچ بووله قوتا بخانه کان که هه موود ه زانین ناستی
 زانستداده به زینیت و هوکاری به دره وشتیه و دوباره کردنه وه هی هه له هی ولاتانی ده ره وه یه،
 پاشان بازاری خویان گه رم کرده خه ته نه هی میننه، دو اتربه تی (جینده ر) بیان هیتایه ناراه
 که نکولتی ده کات له سیفاتی فسیؤلۆجی و بایه لۆجی هه ر دوو ره گه زوه تیایدا ده بیست هه ر
 کام له ژن و پیاوکاری نه وی تربکاتو گریه سستی هاو ره گه زو له بار بردنی منال تیا دروسته

فرّه‌نی تیا حرامه که به ناواناوه پرّوکه وه له گه‌ن ئیسلام نایه ته وه و حرامه چونکه له دایک بوی ژینگه‌ی خۆیه‌تی بارگراوندی فیکری و فلهسه‌فه‌ی خۆی هه‌یه، پاشان له کۆتای سالدا پرۆژه‌ی قه‌ده‌غه کردنی له شفرۆشی له‌په‌رله‌مان پێشکەش کرابه‌لام به‌داخه‌وه‌ره‌تکرایه‌وه! جیگه‌ی سه‌رسوپرمانه له‌ناوگه‌لی موسلمانا له‌ناونوینه‌ری کورداناله‌ش فرۆشیان به‌لاوه جوانه‌! له‌کاتی‌کدا نهم سالی رابردله‌ولاتی چین (٦٠٠٠٠) شوینی به‌دپه‌روشتیان داخست نه‌ک له‌به‌رخوا و به‌لکوله‌به‌رده‌ره‌نجامه‌خرابه‌کانی که کۆمه‌لگه‌ هه‌لده‌وه‌شی‌نی، بانیه‌له‌پروی خزمه‌تگوزارییه‌وه کوردستان بکه‌ینه نه‌وروپانه‌ک له‌پروی به‌دپه‌روشتیه‌وه، بۆیه‌له‌فه‌رموده‌ی پێشه‌واماندا هاتوه‌که په‌روشتی به‌رزوجوان نیشانه‌ی ئیمانی راست و دروست و ته‌واوه (اکمل المؤمنین ایمانا أحسنهم خلقاً) (رواه الترمذی) واته‌ته‌واوترینی ئیمانی برواداران په‌وشت جوانترینانه، وه‌فه‌رمویه‌تی: (مَا مِنْ شَيْءٍ يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ أَثْقَلُ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ) صحیح أخرجه أبو داود و الترمذی واته‌هه‌یج کرده‌وه‌یه‌ک له‌سه‌ر ترازوودا قورستر نیه‌له‌ره‌وشتی چاکه. (ابو ذر) ره‌زای خوای لی بی فه‌رموی پیاویک گوتی نه‌ی پێغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) نامۆژگاریم بکه‌نه‌ویش پی فه‌رموو: (اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ السَّبِيلَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ) صحیح الجامع: ٩٦، واته‌پاریزکاربه‌وله‌خوا بتر سه‌له‌هه‌رکوی بوی بی فه‌رمانی مه‌که، له‌دوای هه‌موکرده‌وه‌یه‌کی خرابه‌وه‌چاکه‌یه‌ک بکه‌باخرابه‌که‌بشواته‌وه، چونکه‌کرده‌وه‌ی چاکه‌کرده‌وه‌ی خرابه‌لاده‌بات، وه له‌گه‌ن هه‌موو که‌سی‌کدا کرداروره‌فتارت باش بی، جابۆنه‌وه‌ی بیته‌خواه‌نی په‌روشتی چاک پتویسته هه‌ولی جیگیرکردنی نه‌وسیفه‌تانه‌به‌دیت که‌په‌سه‌ندن وه‌به‌شوتین که‌موکوپه‌کاندا بگه‌ری و بژاریان بکه‌یت، په‌روه‌ده‌وراهیتان ئاکاره‌به‌ره‌زه‌کان له‌ده‌روندا بکه‌به‌حاله‌تیک‌ی دامه‌زراو، بی‌گومان ده‌یان کتیب و نامیلکه‌ی تاییه‌ت له‌وباره‌وه‌ نوسراوه له‌کۆتایدا نه‌لیم:

زه‌وشتی به‌رزسه‌رمایه‌ی ژینه‌... نه‌وه‌ی لی دوریست دایم غه‌مگینه کرده‌وه‌کانت پرپادی خودا که .. نه‌وسا ده‌زانی ژیان شیرینه.

داد په روهری چاره سهره

ویژدان وعه دالت له سهرده می ناعه دالتی دا وهك پوناکی چرایه له تاریکیدا، چه سپانندن و بهر قهرار کردنی داد په روهری له ژبانی کؤمه لگا دایه کیکه له بنه ماونا ماغجه سهره کیه کانی په یامی نیسلام، چونکه به عه دالت هه مووکه س به مافه کانی خؤی ده گات و به وهؤیه وه له دنیا دا کاره کاغان سهرده گری و له قیامه تیش به رده گری و ولات دورد به بیت له مانگرتن و خؤپیشانندان و په چه کردار و قهرانی سیاسی و نساوری و کؤمه لایمتی و ... هتد، نه گهر نیسلام بکه یینه دوو چه مکی سهره کی نه وایه که میان په یوه نندی نیوان بهنده و خواهه که له نیمان و بیرو باوه پرداره نگ ده داته وه جابه ته قوایان به معریفه یان به ههر شتیکی ترناوی ده بهی که بنه مای سهره کیه، دوو هم نعه دالت ته که له (فقه) دا بهر چه سته ده بیت مه به ست له یاسا و پریسا کانیته تی له حهرام و حلال و سهر چه م حوکمه کانی تر، گه وره ی نیسلام له گه وره یی شه ریعه ته که ی دا دهرده که وی که عه دالت و میانر هوی له سهر چه م بواره کانداره چا و کردوه، له دنیا دا (۴ تا ۵) ده ستوری جیهانی هه بوون که م وزؤر عه دالتیه تیان زانیوه وه (ده ستوره کانی رؤمانی و روسی و چینیی) به لام هیچیان وهك په یامی نیسلام نه یان توانیوه له سهرده می خؤیاندا عه دالت پراکتیزه بکه ن و میئننه وه، دیاره پیچه وانهی عه دالت و داد په روهری سته مه که خیانت و گنده لیه، نامانج و ستراتیژی په یامی نیسلام لابر دنی زولم و سته مه نهك نه هیشتنی کوفر دیاره که سته م نه ماداد په روهری له شوینیته تی، وه سوننه تی خواهه له بونه و وردا که زؤرینه بیبا وهر پی، وه نیسلامی ش پازی نیه نه سته م بکه ی وه نه سته م قبول بکه ی (لاضر ولاضرار)، وه هه روها نه و په ری عه دالت ته که موسلمان نیمانی دانامه زری تانه وه ی بؤخوی پی خؤشه بؤ به رانبره که یشی پی پی خؤش بی (لایؤمن احدکم حتی یحب لایه ما یحب لنفسه) که نه وه ش له کردار و گوفتار و ره وشته جوانه کانداره پنه گ ده داته وه، لیپه ده مه به سته م پی (عه دالتی ممکن) ه نه وه ی له توناد ابیت، یه کی له ناوه پیروزه کانی خوا (العدل) ه، هه ریویه پله و پاییه ی داد

پهروه رته وهنده بهرزه كه خاوه نه كهی له ژیرسیبهری عهرشی خوادا حهشر ده كریتت(امام عادل)، وه له فهرموده یه كهی تردا پیغه مبهه(عَلَيْهِ السَّلَام) فهرمویه تی: (یهك پۆژی حاكمی عه دل خیری عیباده تی شهست سالی هیه!)، نه گهر سه رنجی نامانج ومه بهسته كانی شه ریعه تی نیسلام بده ی له دانانی حوكمه كانیدا ده بیینی هاتوو به یزه دیهینانی بهرزه وهندی مرۆقه كان له ریگه ی پاراستنی پینج شته گرنه گه كانی ئاده میزاد كه ژیانیان له سه ره بنده و پیمان ده وتری (مقاصد الشریعه) كه بهریتین له (دین و لاشه ی مرۆڅ و نه قَل و وه چه ی مرۆڅ و مال و سامان) به نه مانی هه ركام له مانه ژیان ژانه سه رنیشانه، له بهر نه وه :

- ۱- بۆ پاراستنی (عه قل) هه مووسه رخۆشكه ریكی حه رام كرده وه وسزای دار لیدان ی بۆ داناوه
- ۲- بۆ پاراستنی (دین) جیهادی داناوه .
- ۳- بۆ پاراستنی (گیانی مرۆڅ) كوشتنی ناهه قی حه رام كرده وه (قصاص) تۆله ی داناوه
- ۴- بۆ پاراستنی (وه چه ی مرۆڅ) زیناودا وین پیسی حه رام كرده وه وسزای (حه ددو ره جمی) بۆ داناوه
- ۵- بۆ پاراستنی (مال و سامان) هه موومامه له یه كهی نادروستی وهك (غه ش و خیانه ت و درۆ و ده ست به سه راگرتنی) حه رام كرده وه .

وهك نمونه یه كهی میژویی له جی به جی كرده ی عه داله ت ده بیینی له دادگای نیسلا میدا، قازی (شوره یح) پیشه و اعلی و جوله كه یهك وهك یهك پانه گری بۆ نه وه ی بزانه ری كه زرتیه كه هی كامیانه ؟ كاتی پیشه و اعلی زرتیه كه ی گوم كرده بووله ده ستی جوله كه یه كدا بیینه وه به هۆی نه و عه داله ته وه بوو كه جوله كه موسلمان بوو كه بیینی كاریه شایه ت و به لگه ده كات و ته نانه ت شایه تی حه سه نی كوری لیوه رنه گیراودای به جوله كه كه، به لام له م پۆژگاره دا ده بیینی یاسا ته نها بۆ خه لكی هه ژاره و تونده كری له سه ریان، ده سه لاتداروده و له مه ندو جام ره شه كان له سه روی یاسا وهن و وهك بهرزه كهی بانان بۆی دهرده چن!، كاتی (پیشه و اعمر كوری عبدالعزیز) بویه خه لیفه ی موسلمانان زۆریه ی بهریره كانی گۆری و سه ره تاسكرتیری كۆشكی لا برده كه نه و كات پیمان ده وت (حاجب) پیی وت له بهر نه وه ی پۆژی تۆقسه ت بۆ خه لكی

ده کرد خۆت له بهر سیبهر بوی و خه لکیش له بهر خۆره تا بوون لیبیگومان کار به دهستی بهوشیو
 بست و داد پهروه ریبت له گهله گهله که ی پیتیستی به پاسه وانی زۆروسه یاره ی گولله نه بر
 کات و قسه یه کیش نامینیتته وه بو ئۆپۆزیسیۆن، وهک دابهشکردنی به شی ژبانی مرۆفه کانیش
 کیری خوا یه کپارچه عه داله ته که ژبانی ههریه که ی به جۆریک دابهشکردوه، به لام خه لکانیک
 که وهک و خۆی نهم دینه یان نه ناسیوه وله زمان نه یارانی دینه وه بۆیان پیناسه کراوه و ده لێن
 نیسلام دواکه وتویی و کۆنه بهرستی و تیرۆر و تۆقاندنه و چس و چیه، دیاره مرۆف دژی
 نهوشته یه که نایناسی (الانسان عدوما جهل) نمونه ی شهوه وهک شهوه که سه یه که میژوو بۆ زمان
 ده گیتیتته وه رۆژگاری گه نجی گالته ی به پیاوچا کینک کردوه و وتیه ته دینه کت به که لک
 نیهت! نهویش نهنگوستیله یه کی ئالتونی پیداووتی بیبه بۆ فلان نانه واپیتی بلی (ه) نام
 بدهری و بائه و موستیله یه ت لایبت تا پاره کت بۆ دینم، شهوکات پاره که م بوه هه ژاری
 زۆریوه، نانه واکه چونکه موستیله که ی نه ناسی پینج نانی پینه داو گه نجه کهش گه رایه وه لای
 زاناکه، نه میش وتی نه مجاریان بیبه بۆ لای فلان زه ره نگه ره و بلی دره مه میکم بدهری و باوهک
 بارمه لات بی تا پاره کت بۆ دینم، کاتی ئالتونچه یه که سهیری کرد وتی نرخه که ی
 (۱۰۰) دره مه و چیت ده ویت هه لگره! گه نجه که حالی بووله و به سه ره اته و گه رایه وه لای زاناکه
 و ته ویه ی کرد، زۆریک له خه لکانی خۆشمان وه کوخۆی دینه که یان نه ناسیوه و نازانن
 بۆیه که وتونه ته دویه ره که ی وه نه دیکیشیان فریانداده وهک چۆن نانا واکه موستیله که ی نه ناسی
 و فریتی دا، بۆیه و تراوه: قه دری زیر لای زه ره نگه ره، ریزی نهم دینه لای زانایانه و نه وان ده زانن که
 عه داله ته ی راسته قینه ته نهاله نیسلامدا بیبینه، بیگومان میتۆدی عه داله ته
 و به هاره و شتیله کان بیروباوه ره، شهوه تا بۆ ساغ کردنه وه ی کیشه کان یاسای (البینه علی المدعی
 والیمین علی من انکر) ی داناوه اته ده بی به شایه ت و به لگه دا واکاریه کت بسه لمیتی
 که نه و شته هی تۆیه، پاشان سویند ده دردیته شهوه ی نکولتی شته که ده کات، یاسای شهرع
 بۆه موانه بی جیاوازی له نیوان کافرو موسلماندا، شهوه یه عه داله ته ی راسته قینه .

گەندەئى... ھۆكارو چارە سەر

پېتناسە: گەندەئى برىتتە لە بە كارھىننى پلە و پايەى گشتى ئىدارى بۆيەرژە وەندى تايىبەتى، (گەندەئى/فەساد) جۆرىكە لە خىانەت، ھۆكارە كەيشى لە پېتناسە كەيە و دەردە كەوى كەھەست نە كەردنە بە بەرپرستى بە ھۆى نە ترسان لە خوا وەدانانى كەسانى نە گو نجا و نە شيا و لە پلە و پۆستى ئىدارىدا، كەسيكيش لە گەل خواراست نە بىت لە گەل خەلكى خوا راست نابىت، كەسيك بىرواى بە لىپرسىنە وەى دوارپۆژنە بىت بىگومان گەندەئى (دزودرۆزن و خائىن) دە بىت تەنھابىر لە بەرژە وەندى خىوى و حىزبە كەى دە كاتە وە، بۆيە چارە سەر تەنھالە خواترسانە، نەك دەستەى نەزاھە و چاودىرى دارابى، زۆرىنەى گەندەئى كەنى نەم سەردە مە بە ھۆى دەستى حىزبە لە پۆستە ئىدارىە كان لە تايىبەت لای خۆمان حكومەت حىزبە و حىزب حكومەتە! دياردە كە زۆرقىزە و نە و لە زياد بونى شدايە ناچار نە مېش سالى رۆژتىكيان بۆ ديارى كەرد وە كە (۱۲/۹) ى ھەموسالى بەرپۆژى بە گۆد اچونە وەى گەندەئى ناسراو! لەرپون كەردنە وەى نە تە وە يە كگرتو كە اندار اگە يە نرابو، عىراق دوھم و لاتە لەرپوى گەندەئى ئىدارىە وەدواى بەنگلاديش! كە جىگەى سەرسورمانوتى پرامانە لە گەل ئە و ھەموسە روھت و سامانە، سەرەپاى حىزب و دەسەلاتى خودى و خۆمالى، بە و ھەش دوارپۆژى خراب چا و پىمانە، نە و قايرۆسە كوردستانى لە مەرخۆشمانى گرتۆتە وە كە (۱۲) سال بەر لەرپوخانى رۆژم خا و ھەنى ئىدارەى خۆى بو، پىشتر واگومانان دە برد كەدواى نەمانى دىكتاتورى و ھاتنى ئەمريكاي بە ناو رزگار كەرتىمەش لە نەھامەتى رزگار بىن و بۆ ما و ھەك پشوبدەين و خەونە كا ئمان بىنەدى، بە لام زۆرىەى شتە كان پىچە وانە بونە وە و خەمە كان كە ئە كە بون و خەونە كان لە بارچون و دروشمە كان بونە بىرقەى سەراب، دواى زياتر لە (۲۲) سال لە دەسەلاتى خۆمانە.. دواى ئە و ھەموخەبات و تىكۆشانە.. لە گەل ھەبونى ئە و ھەموسو كۆمپانیا و سامانە... ھىشتا وولاتمان رپولە و پىرانە! بە ھۆى گەندەئى ئىدارى و خراب بە كارھىننى دەسەلات، لەرپوى خزمەت گوزارىە و قەيرانى سوتە مەنى بى چارە سەر ماو، سىستى كارە بامان ھەر ماو ھەچون موھلىدەى ئەھلىمان بۆدانراو، زۆرىنەى رىگە و پانمان

چال و چۆلّه وقیر نه کراوه، قهیرانی هه ژاری و بی کاریش هه رماوه حکومهتی مه رکهزی موچه زیاد ده کات، لای خۆمان گرتی بۆ داده نری و دوا ده خری له ماده دهی (۲) ی ده ستوری عیراقدا نیسلام سه رچاوه یه کی سه ره کی ده ستوره و دینی ده ولّه ته، به لام له برگی جه وتی ده ستوری هه ریمدا ناماژه یه کی که متری پیکراوه و هه ولّی لابر دینیشی دراوه له لایه ن خه لکانیک که (۴/۰) ی ژماره ی دانیش توان یان پینک هیناوه، له کاتی کدا نیسلام به مانای ناشتی سه لامه تی و په وشتی به رزودا گه ری کۆمه لایه تی دیت و به رله هه مو که سه حکومت سو دمه ند ده بیت له ها ولاتی ره وشت به رزوبلند، به پیوه ری دیموکراتی زۆرینه حوکم ده کات که مهینه ماف خوراوه جا بۆ چاره سه رکردنی ئەم هه مووده ردونه خۆشیانه پتویسته په له بکری له سه ره وه ری یاساو به رقه ارکردن حکومتی شه رعی نه ک حیزبی یان حکومتی شه خص، له م هه ل و مه رجه دا هه موکات زیاتر پتویسته مان به چاکسازی ده سه لات و حکومتی کی قانونی خزمه تگوزار هه به بۆر و به ر و بونه وه ی نه گه رو پینش هاته کان و که مکردنه وه ی گهنده لیه کان چونکه به په له ی یه کم ده سه لات به رپر سیاره له گهنده لی، ناوه که له سه رچاوه که وه لینه بۆیه خه لکه که ش به هه مان ناراسته داده روا، پینشینانیش و توویانه (گه وره ناوده رپتۆی و گچکه ش پتی لینه خشین) بۆیه ده بی چاکسازی له لوتکه وه بیت، چار سه ری گهنده لی ئەم وولاته به رپه فۆرم کردنی ده سه لاته)...

شیتوازو روا له ته کانی گهنده لی به نمونه :

(لایه نگری) (المحسوبية) Nepotism، واصطه (Waste)، به رتیل (الرشوة) Bribery،

تالان و به فیرو دانی دارایی گشتی (نهب المال العام) Looting of public money

چاره سه ر:

له فه رموده ناسراوه که داها ته کاتی حه زره تی جبریل هاته خزمه ت پیغه مبه ر (ﷺ) پر سیاری لیکر ده نیسلام و تیمان و نیحسان؟ سه باره ت به نیحسان له وه لامیدا فه رموی: (ان تعبد الله کانک ترا ه فان لم تکن تراهُ فانه یراک) واته: به شیتوه یه ک خوا په رستی بکه ی وه ک شه وه ی

خوابیینی گهرتۆنه و نه بیینی بیگومان شه و تۆده بیینی، شه وهش ههستکردنه به لیپرسراویتی و چاودیری خوایی که ده زمانی هه موده ردا نه به تاییهت گهنده لی شه م زه مانه، دیاره نه بونی پسپۆری و نه شماره زایی یه کیکه له هۆیه کانی گهنده لی، (مسته فاسویاعی) له لیکنده وهی نیحسان داده لی: احسان واته به جوانی کاره که نه نجام بدهی له بهر خوا که ده کاته (اتقان) بۆیه که احسان نه بو نیتقان نابۆ و که نیتقانیش نه بوناعه داله تی دیته ناراو ه که به مانای خیانهت و گهنده لیه، که واته نیحسان نیتقان دروست ده کات به هۆی چاودیری خواییه وه نیحسان و نیتقان پیکه وهن به لام نیحسان گشتگیر تره، اتقان به که سیککی پسپۆرو شماره زاده و تری له کاره که یدا به لام که احسانی له گه لدا بییت شه وه به راستی و دروستی ده یکات به هۆی ههست کردنی به چاودیری و ترسی خودا، که شه وهش چاره سه ره بۆینه پر کردنی گهنده لی وه کوتاک، بۆیه پله و مه قامی احسان به رزترین پلهی خواناسینه، به لام وه کۆمه لگانه وه چاره سه ری راست گه رانه وه یه بۆ یاسا و پیتسا کانی شه م دینه که سیستی نیداری نیسلامیه و چاکترین زه مانه ته بۆینه پر کردنی په تای گهنده لی که شه مه پوخته که یه تی له سه ره ده میتکدا کاری پیتکراوه:

(۱) ده زگ سای دادوهری (قهزا) له سه هروی هه موده سه لاته کانه و سه هریه خۆیه،

(۲) ده زگائیدا، یه کان هاو کار و چاودیری یه کترن، وه ک چون تاکی موسلمانان پشت و په نای یه کن بۆ سه ره مانکردن به چسا که و پیتگری له خرابیه (سه هروی ته و سه / ۷).

(۳) ده زگای چاودیری دارایی به تاییهت بۆ لیپرسینه وهی به پر سه کان، که پیشه و (عمر کوری عبدالعزیز) دا په زرانده و له سه رینه مای چون وله کویت پیدا کرده شه م ماله (من این لک هـذا؟)، که چسا کترین هۆکاری بنه پر کردنی گهنده لیه.

(۴) ده زگای لیپیتچینه وه و نه هیتستی تا وان (ازالة المنکر) که به (حسبه) ناسرابو به تاییهت له بواری خوهره و هشتی کۆمه لایه تیدا، له سه رینه مای (من رای منکم منکرا فلیغیره بیده..). هر کهس له نیتوه خرابیه کی بیینی نه گه رتوانی بابه دهست بیگۆری نه گه رنابه زمان بیلی گه ر نا بابه دل پیتی ناخۆش بیت شه وهش لاوازترینی نیمانه، دیاره پیتچه وانهی گهنده لی عه داله ته.

به کی ده لاین روشنیر ؟

له گرفته سهره کیه کانی نهم رۆژگاروسه رده مه . . که یه کینکه له ده رهاویشته کانی سیستمی عهوله مه . . ونبونی که سایه تی و پیناسه که مه ، له و میانه یه داچه مک و زاراوه ی راست و دروست و جوان به کار دینن بۆمه بهستی خراب! یه کی لهو چه مک و زاراوانه که سته می لیکراوه و بچوک کراوه ته وه چه مکی رۆشنبیری ، سهره تا پیناسه ی رۆشنبیری (culture) ده که یه و هک له روکشی وشه که دادیاره واته : خاوه ن بیروباوه ری رۆشن و پروناک ، که به هۆیه وه ده بیته خاوه نی کردار و گوفتار و پوره و شتی جوان و پره سن و په سه ن به هۆیه وه ده بیته که سایه تیه کی دامه زراوه نمونه یی ، پیچه وانه ی رۆشنبیر خاوه ن بیری تاریک و نه فام و دو اکه وتوه ، سه رچاوه و میتۆدی رۆشنبیری نیسلامی زاتی (الله) یه (الله نور السموات و الارض) نه و نور و پروناکیه ش له قورناندا یه و له رینگه ی پیغه مبه ره وه (ﷺ) ناردویه تی بۆ نه وه ی مرۆفه کان له تاریکی نه زانین و بی پرواییه وه پرزگار بکات بۆ پروناکی نیسلام و نیمان (یخرجهم من الظلمات الی النور) و شهی تاریکی به کۆهیناوه و پروناکیش به تاک ، چونکه ریبازی تاریکی زۆرن و جۆراو جۆرن به لām تاکه بیرو ریبازی پروناک نیسلامه که مرۆفه ده کاته رۆشنبیر ، بۆ زیاتر به ناگابون له مانا و مه بهستی رۆشنبیر له ده ره وه ی نیسلام نه وه تازانای به ریتانی (نه دوا ریرنت تایلۆر) له کتیبی (الثقافة البدائیة) داسالی (۱۷۸۱) زده لئی : {رۆشنبیری نه و کۆگا گشت گیره یه که زانست و زانیاری و بیروباوه روهونه رو ره و شت و سه رجه م توانا کانی مرۆفه ده گریته خو) که نه وه ش له زانایانی راسته قینه ی نیسلاما به ره جه سته ده بیت که به ریتنماییه کانی پیغه مبه ری پیشه و بانگه شه ی ره و شته جوانه کان ده که ن (وخالق الناس بخلق حسنة) (امام شافعی) ره همه تی خوی لیبی له پیناسه ی رۆشنبیر و سه رۆک و ده و له مه ندا فه رمویه تی :

ان الفقیه هو الفقیه بفعله ، لیس الفقیه بنطقه و مقاله
و کذا الرئیس هو الرئیس بخلق ، لیس الرئیس بقومه و رجاله
و کذا الغنی هو الغنی بحاله . . لیس الغنی بملکه و ماله

واته: پۆشنیبروتیگه یشتونه و که سه یه که به کرده وه تیگه یشتوییت، نهک ته نهابه قسه ونوسی نی روت، وه ههروه هاسه رۆکیش ده بی به ره وشته جوانه کانی سه رکرده بیته نهک به ژماره ی پیاوانی چه کداری، وه ده وه له مه ندیش که سیگه به دل ده وه له مه ند بیته نهک به سهروه ت و سامان، له دوای شوپشی فره نسی له نه وروپا و رۆژئاوا تووژیک په یدابون که به چه مکی پۆشنیبری دژایه تی دینی شیواوی که نیسه یان ده کرد و زاراوه ی پۆشنیریان بۆخویان قۆرخکرد، پۆشنییرانی لای خۆشان له دوای روخانی عوسمانیه کان وه که به شیک له پۆشنیبری رۆژه لات که وتنه لاسایی کردنه وه ی کویرانه ی رۆژئاوا و زیاتر نه وچه مکه جوانه یان بۆ مه بهستی خراپ به کار دیتنا!

(کلمه الحق یراد بها الباطل) زۆریک له موسلمانانیش فریویان خواردو به و دروشمانه بازاره که یان گهرم کرد لسه ره بجام کۆمه لیک به ناو پۆشنیبره اتنه ناراه که ناوی بیئاوه رۆک بون و زیاتر گرنگیانده دا به دیکۆر (فۆرمالیزم) و خۆ ده رخستن و ناوبانگ و سهروه ت و سامان زۆریه یان ره سه نایه تیان له ده ست داو له خزمه ت که لتوروه ونه ری بیگانه دابون! که نه مه هه ندی له تاییه تمه ندیه کانیانه:

۱/ له قسه ک دنداوه که فه لسه فه زاراوه ی بیگانه به کار دیتن و شانازی پتوه ده که ن وه ک (میتۆدو فاکته رومیکانیزم و نالیه تی قه یران، بۆپراکتیزه ی سیستیمیکی مۆدیرن که سانی پروفیشنال و نیجایی گهره که له بیانیان ok یه!)

۲/ له پۆشینی جل و بهرگ و ملیوانه و نینۆکی دریزوهه لسوکه وتی فول شه وروپی! (sopar man) جل و بهرگ و داب و نه ریتی باو باپیرانیان به دو اکه وتوی و کۆنه په رستی ده زانن! نه گه رخواه نی ده یان کتیب و پروانا مه یش بیته به جلی کوردیه وه هه ره په رونا کبیرت نازانن!

۳/ به لای هه ندیکیان وه تادژایه تی شاین بکه ی پۆشنیبرتری! دیاره گهر ریش و سیواک هه لبگری نه وه به لایانه وه زۆردوا که وتوی و جیگه ی گومانه! ...

نایابه چ پتوه ریک نه و جۆره به ناو پۆشنیبرانه رتگه به خویان ده دن ده ست بجه نه ناو کاروباری ناینه وه؟ پۆژه پیتشکه ش به په رله مان بکه ن و قسه ی شه رع بجه نه ده نگ دانسه وه! له کاتی که دا

پسپۆرین له بواره دا، ئایاده گونجی نهوانه بکریته نوینەر و نیشانهی گه لیکێ موسلمانێ و ده کورد له کاتی دا مزگهوت و حوجره بهردی بناغه ی رۆشنبیری کوردی بووه، نه گهرمه بهست له رۆشنبیرنوسینی چیرۆک و پرۆمان بیته، نه وه یه که م کهس له کوردستان که پرۆمانی نوسیوه مه لای ره ش بووه له هه ولیر، نه گهرمه بهست نوسینی په خشان بی نه وه یه که م کهس که په خشانێ نوسیوه له کوردستان شیخ حسینی قازی بووه، گهرمه بهست پی هونه ری شانۆ گه ری بیته نه وله دیرین زه مانه وه فه قیتی حوجره ی مزگه وته کانی کوردستان له پرۆمانی پشویان شیسه مان وله کاتی ئاههنگی نیجازه وه رگرتن دا شانۆ گه ریان ده کرد و ئاماده بوایان ده خسته پیکه نین، نه گهرمه بهست شیعو هۆنرا وه بیته نه وه هه موئه وراستیه ده زانین که قوتا بخانه ی شیعوئه ده بی کوردی ده رچوی مزگه وته کان بون ده یانی وه ک نالی و مه حوی و مه وله وی و مه لای جزیرمان هه یه که نه دیبانی سه رده م به رده وام لیکنۆ لینه وه له سه رشیره کانیا ن ده که ن، هه یانه به سی چوار زمان شیعی نوسیوه به تایبه ت فارسی و عه ره بی و تورکی، جگه له ده یان نوسه روشاعیر و زانای وه ک مامۆستاملا عبدالکریم مدرس و مه لاجامی و مه لاعبدالله ی قامیشی و مه لای گه وره ی کۆیه ..، نیترج بواریک ماوه ته وه که زانایانی ناینی پۆلی سه ره کیان تیدا نه دی بیته ته گه ره بوێژانه وه بدوین زانای ناینی راسته قینه و دلسۆزینه مای رۆشنبیری گشتیه و پاشان نهوانه ی ترکه ره سه نایه تی گه له که یان پاراسته و شایسته ی نه و په له و پایه ن که پیمان بوتری رۆشنبیر، که واته مه لا و رۆشنبیر دوو روی یه ک دراون، دیاره بواره کانی رۆشنبیری هه مه لایه نه، رۆشنبیری ناینی زیاتر تایبه ته ندی زانایانی نایینه، وه رۆشنبیری گشتی به سه رجه م به شه کانیه وه گه نجان هه رکه سه له بواری پسپۆری خۆیدا پێوه سه رقاله گرنگ نه وه یه نه وه نهره راست و په سه ن بیته وله خزمه ت په وش و ورتپازو به رژه وه ندی گشتی گه له که ماندا بیته، بوچاره سه ری بیته نه ک کیشه و قهیران و پشوی بنیته وه، له کۆتای دا به کورتی و به کوردی:

پۆشنبىرى پىنگەنىيە بەلگىپىشەيە، پىتدانى ناونىشان دەبى بەپىشەبى، نەك بەناو.
 پۆشنبىران لەناو كۆمەلگەدا كەمىنەن بەلام كاران، بەهەولتى خويان پىنگەيشتون.
 پۆشنبىر (نۇخبە)ن، واتە دەستەبۇيرى ناو كۆمەلگان، (دەستەچىلە).
 پۆشنبىرى راستەقىنە شەرىپۇخەلك دەكات، نەك شەرىپەخەلك بكات.
 پۆشنبىر ھەولتەدات بۆسەرورەرى ياسا، چونكە نەبونى ياسامەرگى كۆمەلگايە.
 پۆشنبىر ھەولتەدات بۆبەيە كگەيشتن لەپىناولەيە كگەيشتن.
 پۆشنبىر لەكىشەكاندا ماندونابى، بى ئومىد نابى، خاوەن پەيامىتىكى زىندوھ.
 پۆشنبىر لەبازنەگەرەكاندا كاردەكات بۆبەرژەوھەندى گشتى.
 پۆشنبىر (دەستەبۇير) كۆمەلگە دەستنىشانىيان دەكات، نەك حىزب يانەم ونەو!!
 پۆشنبىر حەناكات كۆيلەبىت، باشترىش لەوھەزناكات كوتىخاى خەلك بىت.

---

* (كۆنفرانسى پۆلى دامەزراوھ ئاينى وپۆشنبىرىيەكان لەپتەوكردنى ئاشتى كۆمەلايەتى
 كەلە (۲۰۱۱/۲/۱۲) لەھەولتەرلە ژۇرچاودىرى سەرۆكى ھەرىم بۆئەومەبەستەرىكخرابوو بەندە
 يەككە بولەبەشداربوانى ئەوكۆنفرانسە، پاشان بەو شىوھەيە لەوتارى ھەيىنبداخوئىندمەو).

ههستکردن به چاودیری خوا

ههستکردن به چاودیری خودابه سهرتورد. هه چاوهی هه مووراستی و خیرتیکه وزامنی پاراستنی دمسکه و ته کانی عیباده... به ره می ئیمانیه که دلنیات ده کات خوا چاودیرمانه ناگای ئیمانیه (.. ان الله کن ع یکم رقیباً) که ده بینه که سیکی چاک و پناک و خاوهن رهوشتی جوان، وهک چۆن له دو بیادانه سی چاوی که میترای له سهر بی خیراخۆی ریتیک ده کات بۆنهوهی کملیترایه و نه شیرین دهرنه که وهی، بیان شو فیترنی که بزانتت مه فره زهی مرورته پیتشیه و به خۆی ریتیک ده کات، دینارده کامبران خودا و مه فره زهی فریه شته کان له چاوهی به ننده زۆر جیاوازه، بیان گهر که له کۆر راهه نکیتک بیت جوان دانه نیشی چونکه چاودیر زۆره... نهی گهر که سی ههست بکات به چاودیری خودا نه بی چۆن بیت ئینگرمان غونه بی ده بیت چونکه خیانهت له کاره که بی دانا کات، پرواناری راسته قینه له ههردام و ده زکایه کدا بیت دزی ناکات له تاوو کاره باو پول و پاره چونکه له پرۆژی نه تر سی که نه پیتیه کان ناشکرا ده بن و دزود و رۆزن و دورووه کان تیایدا خه جالهت ده بن (به نابه خوا نه پرۆزه (یوم تبلی السرائر)، (امام فه خری رازی) زۆر گرنگی ده دا بهیه کساننی له ناو قوتاییه کانی دا، پرۆژیک وهک تاقیکردنه وه هه ریهک چۆله که به کی پی گرتن و وتی برۆن هه ریه که تان له شویتنی سهری برن که س چاوی ئینه بی، هه ریه که میان له په ناشیویک و به ردیکدا سهریان بری و هینایانه وه، ته نها به کیتکیان نه بی که چۆله که که بی به زیندوی گپرایه وه و سهری نه بری بوو که نه م فوناییه بیان زیاتر خۆشهویستی مامۆستا بوو له وانی تر، مامۆستالی پی پرسی بۆ سهرت نه بری؟ وتی چومه هه ر شویتنی خوا چاوی لیبو ئیتستاش که نه م هه موورد و رۆد و رویی و خیانهت و گه نده ئیه له نارادایه هۆ کاره که بی ههست نه کردنه به چاودیری خودا بۆیه ژیا نمان لیبوه به ژان چاره سهریش ترسان و شه رم کردنه له خوا وههست کردنه به چاودیری خوا، که تو له مولکی خودای رزقی نه و ده خۆی به نده ی نه ویشی له بهر چاوی نه ودا به ج رویه که وه تاوان و خراپه نه نجام ده ده ی که نه مه وش نه و پهری نامهردی و پتیه فاییه ، له پیتشینانی ئیمه غونه ی سهر سوپ هینهری به دی هاتوه وهک

جاریکیان که پیشه و اعمر شه و نه گه رابه کۆلانه کانی شاری مه دینه دا بۆنه وهی به ناگابیت له گوزهرانی خه لک گویتی لیبووله مالتیک دایکه که وتی به کچه که ی ناوی زۆر بکه شیره که وه تازیا د بیت کچه که ش وتی دایکه گیان نه وه حه رامه ونه با دا امام عمر ناگا داریت، دایکی وتی نه و ئیستا خه وتوه، کچه که ش وتی دایکه گیان نه گه ر عمریش خه وتیبی خوای عمر نه خه وتوه و ناگا داره، بۆبه یانی پیشه و اعمر به کوره کانی وت کی ژن دینیی وهه واتی نه و کچه شی پرسی و خواستی بۆ کوره که ی وسه ره نجام بوبه دایکی پیشه و (عمری کوری عبدالعزیز) نه وه نه نجامی هه ستکردنه به چاوه دیری خویه که له دنیا و دوا رۆژدا سه ره برزت ده کات، به کار و کرده ی راست و دروست کۆمه لگای نمونه ییمان بۆ دیته به ره م، نه وه تا چونکه نه وه ههسته نه ماوه ده بیینی له ژوره تاریکه کانو زیندانه کان و دامه ده زراوه کان چ خیانه ت و گنده لیه ک نه نجام ده دریت! که جیگه ی سه رسورمانه له سه ره ده می مافی مرۆژ و عه وله مه دا، به لام وه ک پیشینان وتویانه : له وه بترسی له خوا ناترسی، نه وه ی له گه ل خوا راست نه بیت له گه ل خه لکی خواش راست نابیت

زولم وستهم... هوکارودره نجام

نامانجی سهره کی له پراکتیزه کردنی یاسا و پرئیساکانی شه ریعه تی نیسلامی بهر جهسته کردنی عهداله ته که پیچه وانهی زولم وستهمه، په یامی نیسلام هاتووو بۆلابردنی زولم نه که نه هیشتنی کوفر، چونکه خه لکی نازادن له هه لئباردنی بیرو باوهرداوبه پیتی دهقی قورئانیش زۆرینه ی مرۆقه کان باوهرناهیتن و زۆرئیکیش له باوهرداران شیرک تیکه ل به نیمانه که یان ده که ن! وه که خوی گه وره فهرمویه تی (و ما اکثر الناس ولو حرصت بمؤمنین)، له نیسلامدا ستم یان پازی بون به ستم قه دهغه کراوه و پرئیکه ی پینه دراوه (لا ضرر ولا ضرار) بۆیه ستمکار زالمه و پازی بون به زولم ستمه و تاوانه و که سی بیده نگ له بهرانبه رسته مدا له فهرمودهی پیغه مبهردابه شه ی تانی لال دانراوه (الساکت عن الحق شیطان اخرس) نه وه تاخوی گه وره باسی فیرعه ون ده کات که له پرۆژی قیامه تدا ده یبه ن بۆدۆزه خ و ده بیته پینشه نگ و گه له که ییشی به دواوه یه تی بۆناوناگر چونکه پازی بون به زه لیلی و ستم (یقدم قومه ..، بۆیه پیغه مبهری دلسۆز و په رۆشی دنیا و دواو پرۆژمان فهرمویه تی: (من رای منکم منکراً فلیغیره بیده فان لم یستطع فلبسانه، فان لم یستطع فبقلبه وذلك اضعف الایمان) واته: ههر کهس له نیتیه خراپه یه کی بینی بابه ده ست بیگۆرپی، نه گه نه ی توانی بابه زمان بیگۆرپی و نه گه رنابا به دل پیتی ناخۆش بیته که نه وه ییش لاواز ترینی نیمانه، دیاره نه و که سانه خاوه ن په وشتی بهرز و بلندن و ده بنه دلسۆز و خه م خۆری گه ل و ولات به وه ی که دژی ستم و تاوان و خراپه کاری راده وه ستن و حق و راستیه کان ناشکرا ده که ن بۆخه لک و ده که ونه بهر نه م فهرموده یه ی پیغه مبهر (صلی اللہ علیہ و آله و سلم) (افضل الجهاد کلمه حق عند سلطان جائر) واته: چا که ترین جیهاد و تیکۆشان و تنی حق و راستیه لای ده سه لاتداریکی ستمکار، نه که ناغابه لئی و ماستا و کردن، نه وه ش نه رکیکی نیمانیه و هه رچه نده کاریکی ناسان نیبه لاهم ولات و ژبان و ژیا ریش ده خات و سه ره نجام کۆمه لگایه کی ته ندروست و نمونه ییمان بۆفهره ام دیت که نامانجی په یامی نیسلامه، به پیچه وانهی قسه و تۆمه تی نه یارانی نیسلام که به دوا که وتن و کۆنه په رستی و تیرۆر و تۆقاندن

ناساندویانه، خوای گه وره بۆ ماوه یه که مۆلتهی سته مکارده دات بۆ شه وهی ده ریکه وی تاجه ند
 نه و گه له ناماده ی گۆرپانکاری و نازادی خوازی یان سته م وزه لیلی قبول ده که ن و ده بی باجی
 نه و ژێرده سته یه بده ن، (ان الله ليملى للظالم ..) نه ینا که س له ده سته ی خواد ه رنا چیت و پرۆژی
 به توندی نه یگریت و به ری نادات (ان اخذه الیم شدید) (ان بطش ربك لشدید) هیتزولیتدانی
 خوازۆرتونده، وه که و تراوه بۆ هه رزالمیک زه والیک ده نیرۆ، له ته مه نی خۆماندا بینیمان چۆن
 سه دام و شای ئیران و ابن علی تونس ...، بونه پهن دی زه مانه بۆ که سانی ژیر،

هۆیه گانی په یدا بونی سته م:

١) دانانی که سانی ناشایسته ونه گونجاوله په له ویۆستی نیداریدا که له بری خزمه ت ده بنه خه فه ت
 و خیانه ت، چونکه په سپۆرنیه، که پیغه مبه ر (ﷺ) له فه رموده یه که دا به نه نیشانه یه کی
 ناخرزه مانی داناوه (اذا وسد الامرالی غیراهله فانظرالساعة) واته: نه گه رشت درایه ده سته
 که سانی که شایسته ی نه و کاره نه بون نه وه چاوه پرانی دنیا و ئیران بون
 بکه ن، چونکه نه گه رعه داله ت نه ماو سته م و خرابی په ره ی سه ند ژیان ده بی به ژان و بۆنه مان
 چاکه .

٢) نزمی ئاستی هوشیاری به گشتی وشیاری ناینی به تاییه تی، چون زۆرشت به ناوی
 دینه وه ده کریت و به وشیه یه ش نه له دیندا!

٣) ده مارگیری و په گه زه رسته ی به جۆرتیک که هه رچی خزمه که ی یا حیزبه که ی بیکات چاک یان
 خراب پشتیوانی ده کات! که نه وه په وشتی سه رده می نه فامی پیش ئیسلامه ورپه تگری لیکراوه،
 له کاتیکدا پیوسته له گه ل حق و راستی دابین باله سه رخۆشان بکه وی (قل الحق ولو علی
 نفسك) پیغه مبه رمان (ﷺ) فه رمویه تی (من دعاالی العصبیه فلیس منا، ومن قاتل علی
 العصبیه فلیس منا...) باپیوه ری چاکه و خرابه عه داله ت و خزمه تکردن بیت (سید القوم
 خادمه) نه که خۆمانه خۆمانه ی نا دروست له پیئاوسته م و تاواندا .

چۆره كانى زولم:

۱- شيرك: چونكه لادانه لهرينگه ي راست بۆيه گه وره ترين تاوانه، اكبر الكباثر...

۲- كه چۆن رازى بون به كوفر كوفره به هه مان شتوه رازى بون به زولم زولمه

۳- سته مكردن له خودى خۆت به وهى كه دوچارى حهرامى بكه يت كه سه ره نجامه كه ي
شهره زارى دنيا و دارۆژه نه گه رته و به نه كات.

۴- سته مى كۆمه لايه تى له خيتران و خانه واده و دورو به ره گشتى به مامبه له ي كردنى خراب.

۵- سته م له ژيژده سته و نه وانه ي له خوار خۆته و نه له پله و پۆستى ئيدارىداتا ده گاته سته مى
نعته وه ي، پيغه مبهر (عليه السلام) فهر مويه تى (من ولى امر عشرة ...) واته: هه ر كه س له دنيا دا
به رپر سيارى (۱۰) كه س بو بيت نه وه له دارۆژدا كاتى حيسابى له گه لدا ده كر يت كۆت و پيئوه ند
كرا وه و هيج شتى ناتوانى نه و زنجيره بكاته وه ته نها عه داله ت نه بى .

سه ره نجامى سته م:

يه كه م: له دنيا دا ده بيته هۆكارى مانه وه و به رده وامى زولم و سته م و قه يرانى سياسى و ئابورى
و كۆمه لايه تى ليده كه و يتته وه و ياساى جه نگه ل به رقه راره بيت و ته قينه وه ي بارودوخ و تيك
چونى ره وشى ئاساى و خو ين پشتن و مانگرتن و خۆپيشاندانى به رده وام و پيشتوى و ئالۆزى و
ئاكۆكى و خيانه ت و گه نده لى و ژيان ده بيت به ژان، وه ك له م رۆژگار ده داده بينى، هه رچه نده
دروشمى بريقه داريان به به ردا كرد وه وه ك مافى مرۆ و ئازادى و به جيهانى بون و... هتد، به لام
ناوى بيتا وهرۆكه و پۆشه... ده ننگى ده هۆله و له دورى خۆشه.

دووه م: سته م مالىيرانى دنيا و دارۆژه، له دارۆژدا سزاي سه خت و تاريكه، له فهر موده دا هاتوه
(الظلم ظلمات يوم القيامة). واته: زولم تاريكايه كانى رۆژى قيامته، په نابه خواله سزاي خوا

ئهم بابته سالانه وتارى يادى راپه رينى كوردستانه كه له (۱۹۹۱/۲/۵) له شارى رانيه دژيه

سته مى به عسيه كان له سه رمينبه ردوباره م ده كرده وه، كه نواتر راپه رين بوبه مۆديلى گه لان.

نهوهی په‌ند وهرنه‌گریټ نه‌بی به په‌ند

سهرکرده‌ی سته‌مکاروزوژردار.. بیان نیماندروخز مه‌تکار؟!

دیاره‌هه‌مومان هه‌له‌وکمه‌موکورتیمان هه‌یه‌به‌لام مرۆقی ژیروبیرتیژکه‌سیټکه‌به‌خۆیدا ده‌چټه‌وه‌وخۆی پټده‌گه‌یه‌نیټ ودرورینه‌وکۆشش ده‌کات بو‌دوای مردن وه‌ک پیغه‌مبهر صلی الله علیه و آله فهرمویه‌تی (الکيسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ...) یه‌کټک له‌وره‌وشته‌چاکانه‌په‌ند وهرگرته‌له‌روداوه‌کانی زه‌مانه‌له‌سه‌رناستی تاک وکۆله‌سه‌رجه‌م پله‌ویۆسته‌کاندا، پیغه‌مبهر صلی الله علیه و آله فهرمویه‌تی (السَّعِيدُ مَنْ اتَّعَظَ بِغَيْرِهِ) واته‌به‌خته‌وه‌رته‌وه‌یه‌که‌په‌ند له‌که‌سانی تر وهرده‌گریټ، پیویسته‌هه‌مومان په‌ند وهربگرین له‌روداوه‌کانی میژوونه‌وشتانه‌ی ده‌بیسیټن ده‌بیسیټن جټگه‌ی په‌ندن:

* ووشه‌ی (العبر) به‌واتای په‌ند وهرگرتن (٧) جار له‌قورنانه‌ها توره‌ نه‌مه‌ش نیعجاز ټکی قورنانه‌ که‌زانایان زۆرکتیبیان له‌سه‌ر نه‌م نیعجازه‌ ره‌قه‌میه‌ نویسه

* ناسمانه‌کان هه‌وتن وزه‌وی (٧) ته‌به‌قه‌یه (الله الذی خلق سبع سماوات ومن الارض مثلهن یتنزل الامر بینهن لتعلموا ان الله علی کل شیء قدير) الطلاق ١٢،

* ته‌وافی که‌عبه‌هه‌وته * السعی فی الصفا والمروه (٧) وژماره‌ی ده‌رگاکانی دۆزه‌خ (٧)،

ژماره‌ی به‌ردی ره‌جمی شه‌یتان (٧) وپروژانی هه‌فته‌ش، له‌سه‌ره‌تای ژیانه‌وه‌ مرۆقه‌کان دوو به‌ره‌بون: به‌ره‌ی خټروچاکه‌وبه‌ره‌ی شه‌روخراپه‌، سه‌ره‌تاچه‌ند نمونه‌یه‌ک له‌ (به‌ره‌ی خټر) کۆمه‌لی یه‌که‌م: ده‌خه‌ینه‌به‌چاوتان تاییان که‌ینه‌پیشه‌نگی خۆمان، نه‌وانه‌ی که‌خواه‌نی عه‌قیده‌ی ته‌وحدویه‌که‌خواناسی بون، بو‌خواژیان نه‌ک بو‌خۆ، نه‌وانه‌ی بو‌خه‌لک ژبان نه‌ک به‌ خه‌لک، نه‌وانه‌ی وه‌ک مؤم خۆیان توانده‌وه‌وروناکیان به‌ده‌وروبه‌ره‌خشی، نه‌وانه‌ی بونه‌سه‌ر کرده‌ی خز مه‌تکار.. کاتیکیش مردن قه‌رزدار!! وه‌ک:

١) خەزەتی یوسف / یوسف لە ناو بیرو و دەبووسەرۆکایەتی خەزینەیی میصر (قال قائل منہ م لا تفتلوا یوسف وألوفه فی غیابت الحب، قال اجعلنی علی خزائن الارض انی حفیظ علیم) (یوسف / ٥٥)

یوسف لە فرۆشتنییە و بە نرخیکی هەرزان (وشروە بئمن بئس دراهم معدودة وکانوا فیه من الزاهدین) (یوسف / ٢٠) بۆچ ناستیک دایک و بابوک و براکانی سوجدهی ریزی بۆ دەبەن (ورفع أبوه علی العرش وخراله سجداً...) یوسف ١٠٠، ئەمە و لە کۆتایی داستانی یوسف و براکانیدا کە پریەتی لە رووداو و بە سەرھاتی گەرە فەرموویەتی: (لقد کان فی قصصهم عبرة لاولی الالباب) بە راستی لە گێڕانە و هی چیرۆکەکانیان پەند و نا مۆژگاری تێدا بە بۆکەسانی ژیر! ٢) دە و ئەتی خەلافەتی نیسلامی / بە شایەتی میژوو، تەنانەت نەیارانی شایەتی خزمەت و عەدالەتیان بۆ داو، وەک میژوو و نوسی ئەمریکی (وول دیوران) لە کتیبی تەرجمە کراوی (قصة الحضارة / ب ١٣ ل ١٤٥) دەلی: {نیسلام بە کەم ناین و سیستەمە کە مرۆڤ سەرپشک دەکات لە سێ شتدا، نیسلام بون یان جزیە یان شەر، بەلام گەلانی تریبە شەر بەرانبەرەکانیان سەر شۆر کردوو، دە و ئەتی نیسلامی لە (٣٠) ی سالی دوای پەیامبەر کۆماریکی دیموکراتی بوو} ئەو شایەتی کە سێکە کە موسلمانیش نیە بەلام بە وێژدانە وە راستیە کە ی نوسیو، بۆیە خۆنیشانان و مانگرتنی بە خۆ و نە بیینی، بائیمەش چاولە ئەوان بە کەمین و بزانی بە چی توانیان ببنە پیشەنگی شارستانی و چاکە کاری بائیمەش شوینیان بە کەوین،

٣) عمری کوری عبدالعزیز / کە بە هۆی راستی و دڵسۆزیە و لە سەر دەمی ئەودا گورگ و مەر پێکە و ناویان دە خوارد و و گورگ پەلاماری مەری نە دەدا! لەم رۆژگارەدا کە قەیرانی راستی و دڵسۆزیە چەندە پێوستمان بە وەرە و شتە جوانانە،

٤) کۆماری کوردستان / لە تەمەنیکی کورتدا توانی بیته نمونەیی کێ جوان کە جینگە شانازی کوردانە، چونکە سەرۆکە کە ی قازی خاوەن ئیمانە،

کۆمەلی دوو: بەرە شەر و خراپە، ئەوانە لە بەر ستمکاریان لە ناوچون ئەک لە بەر یێباوەریان،

نه و دواړو ژبی سته مه و په ندله هله کانیان و هر گرن، نه وانه بونه سر کرده ی زوردار و سته مکار و هک:
* محمد زه اشای نیران دوا ی نه و ده سه لات و زولم و سته مه زوره ی کردی سالی (۹۷۹) به ته یاره
رایکرد بؤ میسر، کاتی ده مریت شاره وانی دهینیژیت که سی لا نه بو و ته نانه ت که س و کاریشی
(ان فی ذالک لعبرة لمن یحشی)

* شارون و هک غونه ی تازه دوا ی نه و زولمه زوره ی کردی نیستازه لیله شه ش سالتنه ی پیست
و نیسقانی ماوه و میشکی نیش ده کات فرعون ناسابو به پند!

* صدام غونه ی ده سه لاتی زور و زولم و سته م له کونیک دهره ی نرا! خرایه به رده م داد گاله روژی
جه ژنی قورباندا له سیداره دراو بویه قوربانی تا وانه کانی رابردوی (ان فی ذالک لعبرة لمن یحشی)
* (زین العابدین بن علی) سه روکی تونس بانگونیژ و سه رویش و دروشه ناینیه کانی قه ده غه
کرد بو، هه زاران موسلمان ی له زیندانه کان به ند کرد بو چون بؤ مزگوت به بلیت بوسه رنه نجامه که
که ی مه هزه له بوله ناسمان ده خولایه وه که س وهرینه ده گرت و فرمانی ده سگیر کردنی دهرچوو
هه رزوننه خوشکه وت...!

* میصر جگه له و فرعه و نه ی سه رده می حه زره تی موسا که قورن ان باسی کرده و تاد نیاد نیایه
بویه پهن دی زه مانه، له ته مه نی نیمه شدا حوسنی مویاره ک که زیاتر له ۳۰ سال بو خه لکی
ده چه و ساند ه و له ماوه ی (۱۸) پرژدابه چه پله دریان په راند و نه ویش و هک سه روکی تونس به
نه خوشی و زه لیلی و رسوایی کوتابی هات! که نه وه سه ره نجامی هه مود کتاتو روسته مکار تکه و
جیگه ی په ند و هر گرتنه لیه لام که من نه وانه ی په ند و ده رده گرن، که سی په ند و ده رده گری که له خوا
بترسی، نه وانی تر به پله و پایه و ده سه لات بابی دهن په ند و هر نا گرن لویه و تراوه: له وه بترسی که
له خوانا ترسی، له کوتایدا نه لیم: نه گه ربوی به میر خوات نه چی له بید.

بیت دهنگی:

وتراوه كهنه گهر قسه كردن زيويي بيدهنگي زيړه، چونكه ده بيت مرؤه گونگرتني زياتر بيت
نمغه كردن، چون زمان به كه وگوئچكه دوانه واته نيكه قسه بكه و دوان بزانه، به لام نه وه
نيردها مبهست بيت هلوتستي بيدهنگي به بهرامبه ريشهات و پروداوه كان كه مانا كهي
بميتي بارودوخ وه لومهرجي نهو سات وكاته ده گوري: هندی جاريدهنگي نيشانه ي رازي
بونه، هندی جار نيشانه ي بي ده سلاقيه، هندی جارش هونه ري سياسهت كردنه كات
بمهربردنه، هندی جاريدهنگي تاوانه وهك شاردنه وهي شايه تي راست و بيدهنگي
لمبرامبه رحه قدا شهيتاني لاله.

---

* نم وتاره له گوفاري شاهوي ساداتي پرخدري ژماره (۱۴) دابه زيوه.

* (نم وتاره هاوكات بوله گهل راپه ريني هندی له گه لاني عه رب دژبه دكتاتور ه كانيان به هاري
عه ربه ي بو، نه مجاره يان خوري نازادي له رؤژناواوه ده ركهوت وپريشكي گه يانده رؤژ ه لالت،
كه له تونس و ميصركلپه ي سه ندوله ماوه ي چند رؤژتكداد كتاتوري نهو ولاتانه ي سوتاندويشان
چند ولاتيكي تريشي گرته وه وهك نيه من وليبياو سورياونوردن، كه بويه مؤديلي شورشيكي
سپي) هه رچه نده له سورياو ميصربه پيلاني نه ياران فتنه كه په رهي سه ندوگه وره بو زورخويناوي كرا.

یادی له دایکبونی پیغه مبهەر ﷺ

پروژی لیمان یادی سهردارى..... به ناوهیتانی شادی دهبارى،

شادی میوانه شادی خوشهاتی ... روزگارت کردین له پهستی وماتی

سالانه موسلمانان له (۱۲ ربيع الاول) خوشی وشادی دهرده برن به له دایک بونی سهردارى
مرۆقايه تی، دياره شاههنگ گيژان به بۆنه یی یادى له دایک بونی پیغه مبهرى سهروره مان ﷺ

خراپ نیه نه گهرزیه دهرویی وشتی بى شهرعى تیدا نه کرى ونه وترى، دياره شاههنگ گيژان
به ویا ده له نیوزانایاندا ماشت ومړی زۆرى له سهرکراوه نایاییدعه ته بیان نازانایانى (اصول الفقه)

فهرمویانه (الاصل فى العبادات الحظر، والاصل فى المعاملات الاباحه) وناههنگ
گيژانیش له جوغزى هه لسوکه وتاندا یه (دائیره المعاملات) نه ک بواری بیروباوه روخوا په رستی

(العبادات) که واته نه گهره شیه وهیه کى شهرعى وبه مه به ستیکى چاک بکرى خراپ نیه و
ده توانى نه وکۆر به بکریته زیکرو فیکرو پیغه مبهر ناسى.. له باسى سیرهت وسوننه تو عامو خاسى

بیکه یین به شه حنى ئیمان.. بۆتازه کردنه وه ی وه عد و په یان.. نه ک کات به سهریردن و بیاهه لدان
.. بیان خویندنه وه ی کتیبى پلاوان!، به لکوهه و لبدرى له بهر تیشکى قورنان وسوننهت خهت

ورپبازوره وشت و ژيانى پیغه مبهر ﷺ به خه لکى بناستى نه ویش له دواى له دایک بونی
تاکۆچى دواى، نه ک مه ولود نامه ی جارن که پرى بوله شتى لاواز و نابه جى، بۆنه و مه به سته

سالى (۲۰۰۹) نامیلکه یه کم نوسى به ناوى (مافه کانى پیغه مبهرى سهر موسلمانان وه) که
ده بى زیاترباس له وه بکریت نایا ئیمه مافه کانى نه وماندا وه؛ تاچه ندرپبازى نه ومان گرتوه؟

له کاتیدا پيشه واکه مان مهردى مهیدان پيشه وای میحراب بووه، پيشه وای دین و دنیا بووه.
میژووی سهره لدانى یادى مه ولود:

ئهم یاده نه سوننه ته و نه فه رزه و نه جه ژنه، له سه ره ده مى پیغه مبهر وه او له آن وتابعیندا
نه بوه، به لکوله سه ده ی چواره مى کۆچیدا له سه ره ده مى ده و له تى فامیدا که شیعیه ی نیسماعیلی

بون له میصردا هینراوه، نه ریتى شیعیه کان بوه که جنیویان به هه ندى له هاوه لانیس ده دا!
!

وهك (المقریزی) له كتیبی (المواعظ والاعتبار بذكر الخطط والآثار، ج/ ۱ ص ۴۹۰) خلیفهی فیمه كان به درژیایی سال له یاد کردنه وهی مردواندا بون وهك نه ریتی بهرده و امیان لپاشان نه کۆتایی سهدهی شه شه مداگوارایه وه بۆ کوردستان ویه کهم کهس نه ویا دهی کردبێ سولتان موزه فهره دینی هه ولیری بووه، وهك (ابن کثیر و ابن خلکان) باسیان کردوه، ته نانهت ابن که سیر و سفی سولتان موزه فهره دینی کردوه به سه رکرده یه کی نازا و زیرهك و خواناس، کاتی خو شی که خواردنی به خه لکداوه، خه لکی هه ژار و برسی بووه و کاریگه ری زۆری بوه له دهعه و بانگه وازدا به لام ئیستا زیاتر پتویستمان به خواردنی رۆحی هه یه بۆ سه دهه توانین به شیوازی سهردهم دوا ی نوژی خه و تنان به بێ مه سرف هه ندی و تارونا مژگاری بخویندریته وه، بۆ بهرچا و پورنی موسلمانان نهك بۆ دژایه تی هه ندی له موسلمانان لپان خۆ ده رخستن و خۆ مانه خۆ مانه لچونه که نه ویا ده بۆ خو شه ویستی پیغه مبه ره و خو شه ویستی راسته قینه ش شو تکه وتنی ریبازه که یه تی زیندو کردنه وهی سوننه ته کانیه تی، نهك پیا هه لدان و سه له واتی روت (ان المحب لمن یحب مطیع که سی یه کیتی خو ش بویت گوێرایه لی ده کات، وهك شاعر ده لی: نه گه ر راسته پیزی نه وزاته نه گرن فه رمون له سه ر پتیازی نه بوژین و برن

ما فی پیغه مبه ر (ﷺ) له سه رشوینکه وتوانی

۱- نیمان و پروا پێ بوونی: خوی گه وره ده فه رمویت: قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (الاعراف/ ۱۵۸)، واته: نهی پیغه مبه ری خوا ﷺ بلی: نهی خه لکینه چاک بزنان که من په یامبه ر و نیردراوی خوام بۆ لای سه رجه م ئیوه، ره وانه کراوم له لایه ن نه وخوا یه ی که ده سه ته لاتداریتی ته واوی ناسمانه کان و زه وی ته نها هی نه وه وجگه له وهیچ په رستراویکی به هه ق نیه، ژبان ده به خشی و گیسان ده ستینی، ده سا ئیوه ش به خوا نه و په یامبه ره هه والده ره نه خوینده واره ی خوا بر و ابکه ن که نه و بۆ خو ی بر وای کاملی به خوا به هه مو و شه کانی نه وه یه ده سا ئیوه ش شوینی بکه ون

تابه لکو به خته و هروشاره زای ریگای هه ق بن یه که مین مافی پیغه مبهه (ﷺ) به سهه
 نومته که یه وه نه وه یه که به دل و دهرونه وه پروامان پیسی هه بیته که له لایهن خواوه
 هه لئیردراوه و پایه ی پیغه مبهه رایه تی پی خه لات کراوه، وه پروامان و ابیته که نه و زاته
 چاکترین و ته و اوترین و راسترین رابه رو پیسه وه یه له سهه رجه م بواره کانی ژیاندا وه هه رچی
 فهرمووه راست و ره وایه وله لایهن خواوه فهرمانی پیکراوه...

۲- ناسین و شاره زابوون له ژیان و سپره تی:

چونکه تا زیاتر شاره زابین له ژیانی چاکتر ده ناسین و زیاتر خوشمان ده ویت، وه که عه ره بیش
 ده لئ (الناس اعدا و ما جهلوا) خه لکی دوژمنی نه ووشتهن که نایناسن و شاره زابیان نییه
 له باره یه وه. له بهر نه وه پیویسته له سهه رمان خومان شاره زابکه ین له ژیان نامه ی
 گه وه هرستان پیغه مبهه ری خواص، له چو نیه تی ره وشت و مامه لئ له گه ل دوست
 و دوژمنانیدا.

۳- خوشویستنی زیاتر له مال و مندال و کهس و کارو ته نانه ت له خودی خوشمان، وه که
 پیغه مبهه ری خواص فهرموویه تی: (لایؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده و ولده
 و الناس اجمعین) رواه مسلم، چونکه خوی گه وره له باره یه وه فهرموویه تی ﴿النَّبِيُّ اَوْلَىٰ
 بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَاَزْوَاجُهُ اُمَّهَاتُهُمْ﴾ الاحزاب/ ۶

واته په پیام بهر ص به بر واداران له خودی خو یانیش له پیشته ره، وه خیزانه کانیشی
 دایکیان، به لئ خوشک و برای نیماندار ده بی که سیک که بانگه شه ی موسلمانیتی ده کات
 پیغه مبهه ری خوی له گیانی خوی خوشتر بو ی و به وهش ده بی له فهرمانی ده رنه چی،
 چونکه (ان المحب لمن يحب مطیع)، دیاره ده عوای بی ده لیل و هر ناگی ری و قسه ش فه قیره
 هه موو که سی پی ده ویری، ده بی تو ی بر وادار شوین که وته ی نه ووشه ریعه ت و په یامه بی که
 نه و نازیزه له لایهن خواوه هیناویه تی، نه که به هه و اوئاره زووی خو ت، له سهه ر خوشه ویستی
 نایه ت و فهرموده و نمونه ی هه لو یستی هاوه لان زوره، به لام بهم و ته یه ی (سه هلی کو ری

عبداللہ) تم خالہ کز قلمی ہی دینم کہ دولتی (نیشانی خڑمویستی خواخوڑمہ ویستی
 قورنانه نیشانی خڑمویستی قورنانش خڑمویستی پیغمبره یوه نیشانی
 خڑمویستی پیغمبره ص خڑمویستی سوننه قه گانته تی یوه به ننگو نیشانی خڑمویستی
 خواو قورنان و پیغمبره (ﷺ) حمزونامه هاشمی به بز قیامت)

۱- شوین کهوتنی رپهازه کمی و گوپراهائی و جینه جی گردنی فدوماشته گانی، وه به پیغمبره نگی
 وه اده ورتبون کردنی له هه موو پاره گانی ژیاندا: خوی گه وره ده فرمویت: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي
 رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ الاحزاب / ۲۱.
 واته به راستی پیغمبره ص خوا (ﷺ) چا گترین نمونی ریگوبیتی وسهرمه شق بزان
 به تایی بزنه که سدی به تهمای خواورژژی دوا یبه و یادی خواهی زور ده کات؛ چونکه
 پیغمبره ان (سلامی خوابان له سر بیست) بزیه فی درارن تا سهرمه شق و پیغمبره وایه تی
 و چاوساخی خه تکی بکن، که وایی له سهرمه مور نه وانه تی که خویان به شوین که ورتبان
 ده زانن پپوسته به شوین نه وانه بپرن و گوپراهائی بکن؛ چونکه بانگه شه کردنی
 خڑمویستی بهی گوپراهائی گردن هیچ به هایه کی نیبه، نهم به پیغمبره نگی و دادور قبول
 کردنش له گاتی گپشه و گرفت دابه جوانی ده ره که ویت داخل تا چه نندیکه: خوی گه وره
 ده فرمویت: ﴿لَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي
 أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ النساء / ۶۵، واته: نه خیر سویند بی به
 پموردگارت نهی پیغمبره (ﷺ) نابنه با وهر دارتا بز به کلا کردنه و هی کپشه گانی نتوانیان
 تر ده گنه دادور و نه و ساش به رامه ربه و برپاره تی تو داوته هیچ تنگی به کیان دست
 نه گه وی له ده نیاندا و به چاکیش ته سلیم و ملکه چ بچ، نه وانه شکی گوپراهائی ناکه ن
 وله ریتمویی نه وانه دن به ره ره شمی خوا ده که ون که ده فرمویت: ﴿... فَلْيَخْذِرِ الَّذِينَ
 يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ النور / ۶۴، واته: نه بیان وانه تی سهر

پیتیچی له فرمانی پیغه مبرته کهن بترسن کنه بیره نجام توشی به لاونه هامه تی به کهن یا
توشی سزایه کی به نیش بن

۵- بمرده وام سه لاواتدان له سهری وسه لام ناردن بوی، به تایبته کاتیک ناوی ده هینین بیان
ناویمان بیست، که نه مهش فرمانی خواجه که ده فرمویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى
النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ الاحزاب/ ۵۶. واته: به راستی خواو
مه لائیکه ته کانی درود و سه لاوات له سهر پیغه مبر (ﷺ) ده دن، (خوا به زهیی ومیهره بانی
خوی نریژی به سهریا، مه لائیکه ته کانی داوی پایه به رزی ولیبور دن بۆ ده کهن) ده سا
نیوهش نهی نهوانی پرواتان هیناوه درود و سه لاواتی له سهر بدن وه سهلامی لی بکهن، وه
سه له وات دان له سهری مایه ی ری لی ون نه بوونی به هشت و به دوور بوونه له سیفه تی
به خیلی وهۆی زیاد بوونی تویشووی چاکه کاغمانه.

۶- سهر خستنی: خوا ی گه وره ده فرمویت ﴿إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ...﴾
التوبه / ۴۰، واته: ته گهر نیوه یار مه تی په یامبر (ﷺ) نه دن و (له گه لی نه چن بۆ جهنگی
ته بووک) شهوا دلنیابن خوا یار مه تی ده دات هه رچون یار مه تی دا شه ده مه ی که بی
باوه ره کان له مه که ده ریان په راندو ناچار یان کرد کوچ بکات بۆ مه دینه که یه کیک بوله
دوو که سان که له نه شکه وته که ی کتوی (ثور) دا بوون، که له ده مه دا پیغه مبر (ﷺ) به
هاوریکه ی خوی ده وت: خه می منت نه بیته وله به رمن دلته نگ مه به، دلنیابه خوا
له گه لمانه، زینجا خوا نارامی و هیمنی و نۆقره ی خوی ناردنه سهر نه بویه کرو وه
پیغه مبریشی به له شکر یک که نیوه نه تاندیت له مه لائیکه ته کان پشتگیری
کرد، وه ووشه وشیرکی ویی باوه ره کانیسی ژیر خست وتیک شکاند، وه هه رووشه ی خوا به رزو
بلنده، وه خواش بۆ خوی زۆریه ده ستلآت و کارزان و کار به جیه، شه سهر خستنهش یه کیکه
له مافه کانی به سهر مانه وه به زیندویو مردووی، جا هاوه لان (ره زای خویان له سهر بیت)
له کاتیکدا پیغه مبر ی خۆشه ویست (ﷺ) زیندویو وههستان به نه نجامدانی شه کارونه که

به جوانترین شیوه بهرۆح و گیان و مادیی و معنسهویی، بهچەك و هۆنراوه... بهلام رای و هفاتی ئەم ئەركه له سەر شوێن كهوتوانیستی كه پاریزگاری بكهن له ههیهت و حورمهتی خودی پیغه مبهەر و پاراستنی سوننه تهكانی له خراپهیی تانه و تهشهرده ران و نه فامان كه نه مهش به ستراوه تهوه بهرا دهی خۆشه و یستی پیغه مبهیری خوا (ﷺ) له ئومه ته كهی دا...

۷- دۆستایهتی کردنی دۆستانی و بوغزاندن و خۆیهری کردن له دۆژمنانی، چونکه خوای گهروه ده فهرمویت ﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ...﴾ (المجادله/ ۲۲) واته هیچ كۆمه لێك نایینیت كه باوهری به خواو رۆژی دواپی بیئت دۆستایهتی نهوانه بكهن كه دژایهتی خواو پیامبه ره كهی ده كهن! هه رچه نده نهوانه باوكیای یان كورونه و هیان یا برا و عه شیره تیان بن، (تهوانه ی كه له دۆستایه تی دۆژمنانی خوا خۆیان ده پاریزن) كه سانیكن خوا نیمان و باوهری له نیو دلیاندا چه سپاندوه به هیچ شتیك له ق نابیت، وه پشتگیری كردوون به سه ر خستن له لایه ن خۆیه وه، وه له پاشه رۆژی شدا ده یانباته نیو چه ند باخکی به هه شته وه كه جۆگه ناری زۆر له ژێرد ره خته كانیدا ده روات، به هه تا هه تایش تییدا ده بن، خوا لییان خۆش نوود و پازی بووه و نه وانیش له خوا رازی بوون، ئانه وانه گرو په كهی خوان، ناگادار و هۆشیار بن كه هه ر حیزب و گرو په كهی خوا برا وه ن له دنیا و له قیامه تدا.

كهواته پیویسته له سه رمان هه مو نهوانه مان خۆش بوی كه شاگردی زانكۆی پیغه مبهیری خوان (ﷺ) و ه شوێن كهوته ی ریبازه كهی شهون و خۆشیان ونسته وه، له پێش هه موویانه وه هاوه لانی به رپێز (رهزای خویان له سه ز بیئت) بی جیاوازی، وه خۆشاره زا كردن له ژیا نیان و خۆشویستی هه ركه سیك تهوانی خۆش دهوی و رق لی بوون و دژایه تی كردنی هه زكه سیك به خراپه ناویان ده بات، هه ره وه ها خۆشویستی خانه واده و نالویه یتی و دۆستایه تی و خۆشویستی هه موئه وزانایانه ی نه اهلی سوننه تن كه به راستی ریبازی شهویان گرتووه و پاراستنی كه دروپێزیان، له هه مان كاتدا دۆژمنایه تی كردن و بوغزاندن بی پێروایان

ومونا فبقان وهه موو نهوانهه ههولئ شه وورؤژيان بؤلاواز كردنى نيسلام وكورژاندنه وهى روناكيبه كه بهتئ، لهوانهه شوئن ههواوناره زوو كه وتوون، كه لهعه قیده دا نهم بابه ته به (الولاء والبراء) ناسراوه كه مایهه پاراستنى عیززهت وكه سایهتئ موسلمانه.

۸- ههولئدان بؤیلاؤ كردنه وهى بانگهواز دینه كهه و خوڤیداكارى بهمال و گیان بؤگه یاندن ویره ودان بهر بیبازه كهه: خواى گهوره ده فهرمویت: ﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ يوسف / ۱۰۸، واته: نهى پیغه مبهه (ﷺ) بهو خهلكه بلئ: نه مهیه ریبازى من خؤم و نه وهى شوئنم كه وتوون خهلكى بانگ ده كهین بؤیه كتا په رستئ له سه رینچینهه چاوساغى و بهلنگهه شه رعى وعه قلى، وه هه میشه یش خوا له هه موو كه م وكورتئ وناته واویهك بدرتته پالتئ بئ خهوش راده گرم و من له وانهش نیم شهريك وهاره لئ بؤیر یارده دن، نه نجامدانئ وه فاویه بؤ پیغه مبههه خوا (ﷺ) كه ههستین به بلاؤ كردنه وهى نيسلام وگه یاندنئ بانگهوازه كهه به هه موو شوئنك به هه رشیوازتكئ گونجاو شه رعى كه بلوئت، چونكه خؤئ فهرمویهتئ: (بلغواعني ولوایة) البخارى، وه ههولئ بدهین عه قیده و بیرو باوه رتك كه پیغه مبههه خؤشه ویست (ﷺ) هینئای وله پئناویدا هه زاران له مبههرو نارعهتئ هاته رئئ ئیمهش بیگه یه نین و تاریكایه كانئ نهم سه رده مهه پئ رووناك بكهینه وه، بهتایبهت له م سه رده مه دا كه دوژمنانئ نيسلام هه موو ههولئ وكؤششیتكیان خستؤته كاربؤ له ناویردن وله باربردنئ په یامئ نيسلام ودروشم و رهوشته كانئ... به جیبه جئ كردنئ نهم مافانهه له سه رمانه بهرامبه ره پیغه مبههه خوا (ص) نه و جا توانیومانه فهرمانئ خوامان جیبه جئ كردبئ كه ده فهرمویت: ﴿إِنَّا أَوْسَطْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَتَنْذِيرًا (۸) لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ الفتح ۸-۹، واته: بئ گومان ئیمه تو مان رهوانه كردوه نهى پیغه مبهههه شایهت ومژده ده روترسینه رتا ئیوه به خواو پیغه مبههه كهه نیمان بیئن، وه كؤمه كه بکهن (پشتیوانئ له ناینه كهه بکهن) بویه مه زنى بگرن (واته به ریزداری دابئین) وه به یانیا ن

و تياران ته سبيحات و يادى خواى گه و ره بگن و به پاك و خاوتنى رابگرن، ابن سعدى
 دهمر مويت: (واته پيغه مبهرى خوا عليه السلام به گه و ره بگرن و ريزى بگرن و مافه كانى به جى
 يگمىنن ههروهك چون منتهى گه و ره لى له گه ردى نيوه دا هه به) تفسير ابن سعدى / ۷۳۶
 تموتاصه فوانى كورى سليم ههركاتى باسى پيغه مبهرى خوا عليه السلام بگرايه له لاي دهستى
 ده كرد به گريان، به رده و ام ده گريا تا خه لكى له لاي هه لدهستان و به جيتان
 ده هيتلا...، له ميانه ي باس كردنى نهم مافانه وه بزمان دهرده كه و يت كه نيتسه چه نديك
 دورين له شوينكه و تنى راسته قينه...، كاتى نهم نايهت و فرمودانهت به سه ردا
 ده خوتنر تيه وه زور به جوانى تيده گه يت كه هه مونه و خراپه و تاوان و لاروخواريه ي له م
 كومه لگايه دا هه به... هه مونه و دواكه و تويه تيه ي بلا بووه ته وه... هه موو نه و ديارده
 نامووسه يروسه مه رانه ي ده يبينين و ده يبيستين سه رجه ميان به ره هه مى دور كه و تنه وه مانه
 له رينگار و ريره و ي پيغه مبهرى خوا عليه السلام و پشتگوى خستنى ريبازه كه ي، چونكه
 مو سلمانيه تى ته نها يهك بوار و لايه نى ژيان نيه و به س، به لكو مافى هه موو خاوه ن مافى كى
 له سه رمان واجب كرد وه و هه موو گو شه كانى ژيان و مردن، دنيا و قيامه تى بو
 دار شتووين...، كه واته نه گه ر راسته پيغه مبهرى خوا مان خوش ده و يت و مه به مستمانه
 له سه ر شريعت و ريبازه كه ي نه و بزين و ميرين نه و ا پتويسته له سه رجه م بواره كانى ژياندا
 به شوين پتويستى مو باره كى نه و دا هه لگا و هه لگرين به تايهت له:

۱- بوارى په رستش و عيباده تدا:-

هه و لبده ين و بزانين نه و چون عيباده ته كانى نه نجامدا وه نيمه ش به وه هينهت و چونيه تيه
 نه نجامى بده ين بى كه م كردن و زياده خستنه سه رو گو ژدانكارى، كه نه مه په ميوه نديه كى
 گرنگى نيتوان به نديه له گه ل خواى خزيدا، دياره بو قبول و وه رگرتنى عيباده تيش
 دوو مارجى سه ره كى پتويسته كه نه و انيش برتئين له (الاخلاص و الصواب) واته: كاره كه
 بو خوا بيت و به پتويستى شريعى خواش بيت.

۲- به‌زهیی و سۆز:-

پیغه‌مبهری خوا (ﷺ) له‌هه‌موو کەس به به‌زهیی تریبوه، که له قورناندا به‌رام‌بهره نیمانداران به (روؤفُ رحیم) ناوبراوه وه ک خوْشی وﷺ ده‌فه‌رمووت: (بعثت بالرحمة) رواه مسلم، وه فه‌رموویه‌تی ((لا یرحم الله من لا یرحم الناس) متفق علیه، واته: خوای په‌روه‌ردگار به‌زهیی به‌که‌سیکدا نایه‌ته‌وه که نه‌و به‌رام‌بهره خه‌لک به‌زهیی نه‌بیته، به‌تایه‌ت له‌گه‌ل نه‌وانه‌دا که له‌ژیر ده‌ستی تۆدان و سه‌ره‌رشتیان ده‌که‌یت، چونکه پیغه‌مبهر له‌گه‌ل ناژه‌ل و په‌له‌وه‌ر و می‌رووشدا به‌زهیی بووه، به‌جۆری ده‌فروجامی ناوی بۆ پشیله لارده‌کرده‌وه تا لیلی بخواته‌وه و به‌زیاده‌که‌شی ده‌ستنوژی ده‌گرت/ صحیح رواه الطبرانی..

۳- له‌پاراستنی مافی ئافره‌تاندا:-

پیغه‌مبهری خوا (ﷺ) له‌هه‌موو کەس چاک‌تریبوه به‌رام‌بهر خیزان وهاوسه‌ره‌کانی و فه‌رمانی‌شی پیک‌ردوین پزیریان لی بگ‌رین و له‌گه‌تیاندا نه‌رم و به‌ سۆزین وه‌ک فه‌رموویه‌تی: (... وخیارکم خیارکم لئسانهم خلقاً) رواه الترمذی و قال حسن صحیح، واته: چاک‌ترینتان نه‌وانه‌تانن که ره‌وشتیان له‌گه‌ل خیزانه‌کانیاندا جوان و چاکه. وه سه‌باره‌ت به‌ ریزو مافی ئافره‌تان به‌گشتی فه‌رموویه‌تی: (ما أکرم النساء إلا کریم، وما اهانهن الا لئیم) رواه مسلم. واته: ته‌نها که‌سی به‌ریز ریزی ئافره‌تان ده‌گریت، نه‌وه‌شی نه‌فام و بی‌ریزنه‌بیته سوکایه‌تیا به‌رام‌بهر ناکات، له‌مپۆشدا به‌ جۆره‌ها شیتواز سوکایه‌تی و گه‌مه به‌که‌سیتی و سومعه‌ی ئافره‌تان ده‌گریت و له‌ ژیردروشی سه‌ره‌ستی و نازادی دابه‌ زۆرشیتواز مافیان خوراوه که مه‌به‌سته‌ شاراو که یان بریتیه له‌ به‌ نازادی و سه‌ره‌ستی گه‌یشتن به‌ ئافره‌تان بۆ له‌که‌دارکردنیا نه‌ک نازادی بۆ ئافره‌تان.

۴- له‌خزمایه‌تی و پاراستنی مافی دراوسییه‌تیدا:-

به‌جۆریک فه‌رمانی پی کردوین له‌خوْشی و ناخوْشیدا به‌سه‌ریان بگه‌ینه‌وه و سه‌ریان لی بده‌ین و یارمه‌تیا بده‌ین، وه‌ک فه‌رموویه‌تی: (لا یدخل الجنة قاطع) واته: شه‌وه‌ی سیله‌ی ره‌حم و په‌یوه‌ندی خزمایه‌تی بی‌چریت ناچیتته به‌هه‌شته‌وه.

نعمروض بههؤى دووريمان لهريپبازى نهويه كه دراوسپيهتى وكهساپهتى كال بوهتهوهو
بمرژههنديه دنياپيهكان سهرقالى كردوين ونهومافه گهورانمان بير چوتهوهو دراوسى
بهخيلى وحهسوودى به دراوسى دهبات و پيسى خوش نيبه خوشحال بيت.
(نموى بهراستى خودادهناسى... رهوشتى باشهلهگهل دراوسى)

۴- لهسيماوبهرك وپوشاكدا:-

سروهريمان (عليه السلام) دهفرمويت: (من تشبه بقوم فهو منهم) واته: ههركهسيك خوى بچوينيت
بههركهليك نهوه لهوانه، وهريگري لى كردوين كه خومان بشوبهيتين بهگاوروبهوهوله
نعام وخوانه ناسان لهجلوبهرك وپوشاك وههري تايبهتهنديهكى نهواندا. لهبهرنهوه پيويسته
ههركهسيك بانگه شوى خوشه ويستى پيغه مبهري خوا دهكات ناگاي له پوشاكي خوى و
مال ومندالى بيت، پوشاك وجليك نهپوشيت كه نهورابهريه پيى ناخوش بيت، سيماو
شيويهك نهنوئينى كه لهموسلمان نهوشيتهوه وشهري نهبيت، بهتايبهت زوريك له
نافرهتاني موسلمان بهجلوبهركى مؤديل چهواشه كراون، وهك سفورى پانتول

۶- لهكاسبى ومامهلهى بازاردا:-

چونكه پيغه مبهري خوا (عليه السلام) فرمويهتى: (من غشنا فليس منا) واته: ههركهسى غهش
وفيلمان لى بكات له نيمنيه، لهبهرنهوه پيويسته وهك چؤن مافى خوامان
له لاگرنهگه ونويژه كان نه نجام دهدهين بههه مان شيوه ناگامان له مافى خهلكى بيت
بهسهرمانه وه. له بازاردا زولم وفيليان لى نهكهن، مامهله قورس وگرا نجان
وفيلبازنه بين، له كاتى پيدا كرنى بزيويدا بيري خوامان ههبيت ونه هيلين هرام
تيكه لاوبه سامغان ببيت، نه وهندهش ههولبهدين وله خه مى دنيا دا بين كه مافه خوييه كان
نهفوتيتين، چونكه نيسلامهتى ونيماندارى له شين وشايى وله كرپن وفرؤشتن ومامهلهى
روژانه دا دهرده كهوى وكرده وه سهنگى مهكه.

۷- لهگوران وييشكه وتن وچاكسازيدا دووباره نه كرنه وهى ههلهو تاوانه كاني رابردوو، وه

نهگه رانه وه بؤسه رده مى نهفامى له بهرگيكي تر دا:-

چونکه هاتنی ئه پیتغه مبه ره (ﷺ) خالی گۆران ووه چهرخان بوله خراپه وه بۆ چاک وله چاکه وه بۆ چاکتر، وهك له به شیکێ و تاره که ی (حجبه الوداع) دافه رموی: (ألا ان کل شیء من امر الجاهلیة تحت قدمی موضوع) واته: هه رسیفهت و خوویه کی نه فامی له ژیر دوو پیمدایه و رویشت و ناگه پرتیه وه. هه مروشته خراپه کانی سهرده می نه فامی خسته ژیر پتیه و خرا نه زبلدانی میژوه وه، وهك (کوشتن و برین پیاومه ی خواردنه وه و قومارودا وین پیسی و خیانهت و گنده لێ و ره گه زه رستی و ده مارگیری و دوو به ره کی و هتد...) که له سه ره ده می ته کنه لۆژیاوله عالمی عه لمانیهت و عه وله مه دا سه ریان هه لدا وه ته وه بونه ته گرتنی گه وه ره ژیا نیان کردوه به ژان و که نه مانه هی سهرده می نه فامی بون و نیستا له به رگیتکی تر دا گه را ونه ته وه و میژو دوو باره بۆ ته وه و چاره سه ره یشی ته نها و ته نها ده ستگرتنه به ریبازی نه و پیتشه وایه مان، وه پاشان هه ول بده یین خۆمان بگۆرین و سه رجه م شته کانی نه فامی بجه یینه ژیر پیمانیه وه وهك پیتغه مبه ری خوا (ﷺ) فخر مویه تی: (دعوها فانها مُنتقنه) واته: دهستی لێ هه لگرن چونکه به راستی بۆ گه نه، نهك نه وه ی نه و خسته یه ژیری پیتی نیمه بیخه یینه سه ره سه روچ وله مۆدیلی خراپ و پیتگانه په رستی.

خوای گه وه یارمه تیمان بدات بتوانین به راستی شوینکه وته ی پیتغه مبه ری خوا بین (ﷺ) تا له دنیا دا سه ره به رزوله روژی دوایشدا به دیداری شاد بین.. خوای په ره وردگار میله ته که مان بیدار بکاته وه که به راستی ده ست به ریبازی پیتغه مبه ری خوا وه بگرتیت و کۆمه لگا که مان بپیته فونه ی کۆمه لگای پرله خۆشه و یستی و خۆشه ختی و کامه رانی پرله نیمان و ره وشتی جوان.. خوای گه وه نه م کاره بچوکه شان لێ قبول بکات و نیه تمان پاک بکاته وه له هه رشتیکی تری غهیری ره زامه ندی خۆی.... نامین

په یامی کوتایي مانگی مهوئود... هیدایهت و دینی حهق

مانگی مهوئود رابرد که وه سنی پیغه مبهه (ﷺ) ی تیاکراهه رچه نده پیا هه لڈانی نیمه یونه و خو شه ویسته (قه تره به ده ریایه) له به رانه بروه صفی خوادا، چونکه ناو نیشانه که ی عقور ناندا (رحمۃ للعالمین) له سه رجوانترین ره وشتی ژینه، دوا ی نه وه ی که باسی مافه کانی پیغه مبهه مان کرد به سه ره موسلمانانه وه نینجا پیویسته بزاین پیشه واکه مان دووشتی زۆر گرنگی جو هینا وین که به سه مانه بۆ سه رفرازی دنیا و دوا رۆژمان نه وانیش (هیدایهت و دینی حهق)، هیدایهت به مانای ریتونینی و بیرو باوه ر که له ناو دل وه ده ست پیده کات و دینی حهقیشر واته نه خشی رینگاو یاساو ریتسای راست و دروست، وه که له قورناندا هاتوه: هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ (۹/الصف) واته: خوانه وزاته یه که په یام به ره که ی خو ی به قورناتیکی ریتمونیکار و ناینتیکی راست و یه وانه وه نار د بۆته وه ی به سه رته واوی ناینه کانداسه ری بخت. ت/ پامان

۱) هیدایهت: مرۆڤ هه رچه نده زیره که ولینها تو بیست.. بروانا مه و پله و پایه هه رچه نده به رز بیست.. ته کنه لۆژیا هه رچه نده پیشکه و تو بیست.. نه گه ره هیدایهتی له گه ل نه بیست سه رکه و تو ناییت وزه ره دوزیانی زیاتر ده بیست له قازانج، وه که له م سه رده مه دا ده بیینی سه ره پای نم هه مو و پیشکه و تن و کرانه وه ی عه قله کان و دروشه کانی دیمو کراسی و مافی مرۆڤ و نازادی بیرو و اوجیهانگیری و... هتد، به لām ژیان بو به ژان یه که پارچه بۆته قهیران و کیشه! له جیاتی به خته وه ری بی سه رتیشه، ده بیینی زانست و پیشکه و تن و ته کنه لۆژیا که زیاتر بۆمه بهستی خراپه به کار دینن! بۆیه گه ره هیدایهتی له گه ل نه بو مۆبایله که بۆ خراپه به کار دینتی! چه که و سیلاحه که به نار هه واله دژی ها و لاتیانی به کار دینتی له جیاتی دوژمنان لزی ره کیه که ی بۆخیانهت و قیتل به کار دینتی له جیاتی خزمهت لئه گه ر نیمان و هیدایهت که ی له گه ل نه بی: نه و کاته پرۆ فیسۆر ده بیته په رۆ فیسۆر.. فه یله سو ف ده بیته فه یله فلو س.. شو رش ده بیته شه وه ره ش.. رۆ شنبیره ده بیته ره شه بیر.. سهیران ده بیته قهیران...!! (له گه ل ریتزما بۆ خودی

بروانامه و که سه باشه کانیان)، پرسیان له پیشه و او مه رنیتوه کاتی خۆی له سهرده می نه فامیدا کچتان زینده به چال ده کرد نایا عه قلتان نه بوو؟ فه رموی نه لئی عه قلمان هه بوویه لام هیدیه تمان نه بوو!، که ده و تری سهرده می نه فامی وه نه بی گیل و نه زان بوین به لکوله هه ندی بوار دازیره ک و پیشکه و توبون وه ک لایه نی نوسین وره و انبیزی، شوینی تایسه تیان هه بوو پیشپر که ی شیعه و په خشان خاوه نی بازاری عو کا زوموعه لله قات بون، یه ک له موعجیزه کانی قورئان ره و انبیزیه (البلاغه) که له و سهرده مه دابا بووه، جا پیغه مبه ر (ﷺ) به و هیدایه ت و نیمانه به جوړیک کاریگه ری خۆشه ویستی هه بوله و کۆمه لگه جاهیلیه دا، له مهیدانی بهنده فرۆشتندا (که نه و کات با بووه) بهنده هاواری کردوه هه ر که س ده مکریت هه رچی پیم نه کات بارێتگریم نه کات له نویژی جه ماعه تی دوای پیغه مبه ر (ﷺ)!، نیتستاش به چاوی خۆتان سه رانی دنیا په رستی نهم رۆژ گاره ده بینن چ کاره ساتیکیان به سه ر مؤفایه تیدا هیتاوه! چونکه هیدایه تیان له ده ستداوه، بویه ده لێن تیتگه یشتن مه رجه نه ک پیتگه یشتن، نه گه ر هه موودنیا به ریته وه به لام خۆت بدۆرینی به هیچ ناچی،

۲) دینی، حه ق: دیاره هه موو که س ریتگه و ریتبازی خۆی به راست ده زانی کورد واته نی (که س به دۆی خۆی نالی ترشه) به لام راست نه وه یه له ته رازوی خوا دا راست بیت، نه ک به تاره زوی من وتۆ، له پیش نیسلا میشدا وه ک نه مپۆژ گاره دین و ریتبازی ده ست کرد هه بون وه نه دیکیان جیهانیش بون له و سهرده مه دا وه ک (شه ر یعه تی رۆمانی و روسی و صینی.. دو ات ریش دیمو کراسی) به لام چونکه بنه مای کۆنکریتیان نه بو سه ره رای هیزی ناگروئاسن وه هه موار کردنی به رده وام بونه بلقی سه رئاو شه ر مه زار بون، به لام دینی حه ق تا دنیا دنیا به سه رده مه ینی و دوایی نایه (فماذا بعد الحق الا الضلال)، هه ندیک له فه یله سوف و پیتۆله کانی رۆژئاوا دیراسه ی قورئانیا ن کردوه بوئه وه ی ره خنه ی لیتبگرن به لام سه ره نجام مو سلما ن بون، دینه که مان له ناستی خاوه نه که یدا یه که خودایه بو یه بی که مو کور تیه تاهه تایه، نهم دینه به رنامه یه بوړیکه خستنی په یوه ندیه کانی ژینه بوئمونه:

۱- پیوهندی مرۆڤه کانی له گهڻ خواداله سه‌رینه‌مای به‌ندایه‌تی رێک‌خستوه.

۲- پیوهندی مرۆڤه کان له گهڻ یه کتر داله سه‌رینه‌مای عه‌داله‌ت و ریزوی به‌رانبه‌ره

۳- پیوهندی مرۆڤه کانی له گهڻ بونه‌وه‌رداله سه‌رینه‌مای به‌کاربردنه‌(تسخیره)،

چه‌رکاته‌ مرۆڤ له‌په‌یامی خوالایدا هه‌رچه‌نده‌عاقڵ و پێش‌شکه‌وتوویت به‌لام هه‌ندی له‌ پیوه‌ندیه‌ کانی لێده‌شیتویت له‌گهڻ مرۆڤه‌ کانی ده‌ووبه‌رداله‌جیاتی نه‌وه‌ی به‌ریزویه‌عه‌داله‌ت مه‌له‌یان له‌گهڻ دابکات سته‌م ناعه‌داله‌تی ده‌کات و ته‌نها به‌رژه‌وه‌ندی خۆی له‌به‌رچاو ده‌گرت، بۆیه‌به‌راستی عه‌داله‌تی ته‌واوته‌نها له‌ودینه‌دا به‌رچاوده‌که‌وی که‌میان‌په‌وه‌ی له‌یاساو پێساکانی داله‌به‌ر چاوگرتوه‌ دورله‌هه‌لکشان و داکشان له‌هه‌م‌یواوه‌ کانی ژیاندا، وه‌ک پێشتر نه‌ماژهمان پێک‌کرد، نه‌گه‌ر نیسلا‌م به‌کینه‌ دووچه‌مکی سه‌ره‌کی نه‌وایه‌که‌میان: په‌یوه‌ندی نێوان به‌نده‌وخوایه‌که‌له‌نێمان و بیروباوه‌ره‌داپه‌نگ ده‌داته‌وه‌ جابه‌ته‌قوایان به‌مه‌عریفه‌یان به‌ هه‌رشتیکی ترناوی ده‌به‌ی که‌بنه‌مای سه‌ره‌کیه‌، دووه‌م نعه‌داله‌ته‌ که‌له‌(فقه‌)دابهرجه‌سته‌ ده‌ییت مه‌به‌ست له‌یاساو رێساکانیه‌تی له‌حه‌رام و حه‌لال و سه‌رجه‌م حوکه‌م‌کانی تر، چونکه‌ هه‌رشتی نیسلا‌م فه‌رمانی پێ کردبێ و به‌حاله‌ی دانابی نه‌وه‌ له‌به‌رژه‌وه‌ندی مرۆڤه‌کانه‌ وه‌ هه‌ر شتیکیش حه‌رامی کردبێ نه‌وه‌زیانی هه‌یه‌ بۆیه‌ رێگری لێکردوه‌، سه‌رده‌می خه‌لافه‌تی نیسلا‌می به‌لگه‌ی راستی نه‌م قسه‌یه‌مانه‌ وه‌ک پراکتیزه‌به‌شایه‌تی دۆستان و دوزمنان، میژوو نویسه‌ریکی (وول دیورانته‌) له‌کتیبه‌ی (قصه‌الحضاره‌/ب ۱۳ ل ۱۴۵) ده‌لی: {نیسلا‌م یه‌که‌م ناین و سیسته‌مه‌ که‌ مرۆڤ سه‌ریشک ده‌کات له‌سێ شتدا، نیسلا‌م بوون یان جزیه‌دان یان شه‌ر، به‌لام گه‌لانی تر به‌شه‌ر په‌رانبه‌ره‌کانیان سه‌رشۆر کردوه‌، ده‌وله‌تی نیسلا‌می له‌و (۳۰)ی ساڵه‌ی دوا‌ی په‌یامبه‌ر کۆمارتیکی دیموکراتی بووه‌} نه‌مه‌ شایه‌تی که‌سێکه‌ موسلمانیش نیه‌به‌لام راستی نویسه‌وه‌، له‌به‌رانبه‌رداگه‌نده‌لی و سته‌می عه‌لمانی نه‌مرۆژگاره‌چاکترین به‌لگه‌ یه‌له‌سه‌ر شکستی به‌رنامه‌مرۆڤ کرده‌کان و هه‌رله‌سایه‌ی نه‌وانه‌دایه‌ کوردی موسلمان گه‌وره‌ترین سته‌می نه‌ته‌وه‌ی لێکراوه‌ و خاکه‌می پارچه‌پارچه‌کراوه‌، چاره‌سه‌ریش هیدایه‌ت و دینی حه‌قه‌.

تۆنەۋەى كەبىردەكە يىتەۋە

مرۆڭ ناۋىنەى بىر كىردنەۋە كانىتتى...

پىيۈستە زۆرگىنگى بىر تىت بەھەل بۇاردن ۋە پەختە كىردن ۋە پىتگە ياندىنى بىر ۋە ھۆش، چۈنكە مرۆڭ ھەرچى دەيكات لەژيانى رۆژانە يىدارەنگدانەۋەى بىر ۋە پەسەتتى، بۆيە بىر كىردنەۋەى خراب ۋە لار ۋە خوار مرۆڭى لار ۋە خوارى لىدەردە چىت، جوانيان ۋە تۋە (تېگە يىشتن مەر جەنەك پىگە يىشتن) نەگەرسە رىقى قورئانى پىرۆزبەدەت دەبىنىت لە (۱۳۰۰) نايەتدا ۋە شەى (تَفَكُّر) ھاتۋە كە مەبەست لىتى بىر كىردنەۋە ۋە سەرنج دان ۋە تىپرامانە، بەداخەۋە كە نىمە نەۋەرگىگىيەى پىنادەين ۋە بەلگۋەندى كەس لە جىياتى ھۆش كىردنەۋە خۇيان بى ھۆش دە كەن بە ماددە ھۆش بەرە كان بەۋەش خۇيان دەخەنە رىزى ئاژە لان بەلام تەنھالەيەك نايەتدا باسى دەست نۆيژ ھاتۋە كەنە ۋە ھەموۋە لە خزمە تىداين، بۆغونە: كە باسى دروست كىردنى ناسمانە كان ۋە ۋەى دەكات لە كۆتاي نايەتە كەدا فەرمو يەتتى (لآيَات لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ) ۋە تەنەۋانە بەلگەۋنىشانەن بۆ خەلكانى كە بىر كەنەۋە سەرنج بەدن لەگەۋرەى خوا، بۆيە (جەسەنى بصرى) .ح. فەرمو يەتتى (تَفَكُّر سَاعَةً خَيْرٌ مِّنْ قِيَامِ اللَّيْلَةِ) ۋە تەنەۋانە بىر كىردنەۋە چاكتە لە شەۋنۆيژى شەۋىتك، لەكاتى كىدا ھەمو مان دەزانىن كە شەۋنۆيژ چەندە نەركى زۆرە بۆيە ۋە خىرىشى زۆرە بەلام ساتتى بىر كىردنەۋە لەۋە بەرگىرگىر دانراۋە چۈنكە بەھۆى بىر كىردنەۋە رىگەى راست نەدۆزىتەۋە ۋە بە خۆت دانە چىتەۋە كە لە كۆتۋە ھاتو يىن ۋە بۆكۆى دەچىن ۋە من چىم ۋە دەبى چۆن بى ۋە چى بەكەم چىم راستە ۋە چىم ھەلەيە؟ چۈنكە مەۋداى بىر كىردنەۋە (فەزاي افكار) دونىايەكى فراۋانە ۋە سەرنج نام نەتكاتە كە سىكى (مەبدەئى) ۋە خاۋەن ھەلۆئىست ۋە رىزگارت دەكات لە چاۋلىت كىردن ۋە بەدو كەۋتنى كۆيترانە ۋە لەرۆتتىن ۋە روكەشى ۋە بەندايەتتى نارەزۋە كان، چۈنكە نارەزۋى نابەجى بەرەۋە لە ناۋبىردنت دەبات ۋە ك نەۋەنكە گەنەۋايە كە لە سەرفاقەۋتە لە دانرايە ۋە يالئندە كە پەلامارى دەدات ۋە مىلى پىتۋە نەبىت ۋە تىبانە چىت، شۆيىن كەۋتنى نارەزۋە كانىش بەبى بىر كىردنەۋەى راست ۋە دروست كە شەرعە خاۋەنە كەى ۋە ك نەۋە يالئندەيە دوچارى لە ناۋبىردن ۋە

سمرپرین ئەكات،يان دانىشتن و بىر كردنەو و بەخۆداچونەو لەسەر قەبران لەپاڵ گۆرم
 خۆشەويستىكت بزانەچۆن حال دەگۆریت،ئەوانەى بىردەكەنەو لە لىپرسىنەو و دواپۆژو
 گوگۆر ناتوانن دەستيان بڤەنە ناوماڵ و ناموس و خويى خەلك بەنارەوا،ئەوانەى كە ژيانيان
 نىكردوين بەژان بەدرۆدووروى گەندەلئى لەودەستە و تاقمانەن كەپروا يان بەلىپرسىنەو و دوا
 پۆژنىيە بۆيە شەرم ناكەن دەلئىن:هەى خۆم بۆخۆم هەى تۆش دەخۆم يان دەلئىن حازرەقەرز
 دەهين! بىگومان شىوازى بىر كردنەو كاريگەرى راستەوخۆى هەيە لەسەر سەلامەتى جەستە
 چونكە لاشەى مرۆڤ خزمەتكارى زىنى نەو، و تراويشە كە بىر كردنەو وى ترس و بىم و خراپە
 خىراتر لەخىراپى گولە خاوەنەكەى دەكوژى، چونكە چۆن بىر كەيتەو و لەچى بترسى دوچارى
 دەبى، دلە راوكى و نىگەرانى زۆر لاشەى مرۆڤ سست و لاواز دەكات و دوچارى نەخۆشى دەبىت
 و بەخىراپى دەتوانى سىستى عەقل و بىر كردنەو وى مرۆڤ تىكبشكىنىت، و بەپىچەوانەو بىر
 كردنەو وى راست و دروست و تەواو، شاد، بەهيتز، لاشەيەكى بەهيتز و خۆراگرو جوان دەسازئىن،
 گەردەتانەو وى لاشەيەكى بساغ و تەندروستان هەبىت ناگادارى بىروزەينتان بىن جوان پراى
 بگرن، ئەندىشەى بەد رۆژدو حەسودى گوناھو ناومىدى خەم و گرفتارى و دلەپراوكەزىان
 بەجەستە دەگەيە نىت، زانايەكى راستەقىنەم بىنى لەنەخۆشى سەرەمەرگدا پىرديارنەبوو
 بەلام بەتەمەن بوو! هەر بەوشىو وى كە لەرۆژانى تەمەنىدا بەسەرى دەبەرد تاواش قۆناغى
 مەرگى تىدە پەراندا، بۆدەرمانى نەخۆشەكانى جەستەهەيچ پزىشكىت باشترنىيە لەبىر كردنەو
 ى شادوخۆش راست و دروست بۆلەناو بردنى سىبەرەكانيان، هەيچ شتىك لە چاكەخوازى
 باشترنىيە، ژيانىك بەبەردەوامى لەسەرىنەماى دژايەتى بەدگومانى و خراپە و پاشەمەلە بنىاد
 نرابىت وەكونەو وەيايە خۆى خستىتە چالى ئاگرەو، بەلام نەگەردەريارەى هەمووشتىك
 وەموكەسىك بىر كردنەو وەيەكى (ايچابى) مان هەبىت و بزانىنودلئىيا بىن كە چاكەكارى لەبىر
 كردنەو وى راست و دروست دايە، لەقورئاندا سەرنج بەلەم و شانە (لاتقنطوا...، لاتقزنوا...،
 لاتياسوا...)، كورتەى ئەم باسەش لەپەيامى ئىسلامدا بەدوو و وشەپراو تەو كە فەرمانى

پنکرویین به (حُسن النية وحُسن الظن) که نیه تی چاک و گومانای چاک و پاکه، که سه رچاوه یان بیری یه کتا پرستیه، باچیتری تیکه نه دین سه رکرده و حیزبوخیل له بیری نیمه بیر بکه نه وه (نیگه ران مده به به وهی که ده مری چونکه به ده ست خۆت نیه. به لام پتویسته نیگه ران بیت که چۆن بژیت چونکه به ده ست خۆته)، له کۆتاییدا نه لیم: جاریک بیرت نه کرده وه: له م یاسایه. له م گهردونه. له م ژین و مردن و بونه

جۆره کانی بیر کردنه وه:

جوانترین بیرو بیرو که نه و یانه که بو خوی گه وره بیت و به رژه وهندی قیامت له به رچار بگریت که نه ویش چه ندین جۆره له وانه:

۱- بیر کردنه وه له نایه ته کانی خوی گه وره و تیکه یشت له مانا و مه به سه کانی.

۲- بیر کردنه وه له ناسینی خودای گه وره وه ناسینی سیفات و ناوه پیروژه کانی.

۳- بیر کردنه وه له نیعمه ت و فراوانی ره همه توبه زهیی ولیبوردهیی خوی مه زن.

۴- بیر کردنه وه له ناسین و تیکه یشت له ده روونی مرۆ. وه ههروه ها ده ستنیشان کردنی که م و کورپی و کورتی وه خاله لاوازه کانی و جۆره کانی ده رون.

۵- بیر کردنه وه له نه رکی نه م ساته وه خته و خۆجۆش دان بۆجی به جی کردنی، چونکه خواناس

کورپی کاتی خۆیه تی، و ده رفه ت نادا کاته که ی به فیرو بروت، (امام شافعی) ده لیت: چه نده ها ورتیه تی پتپی سۆفیه کاتم کرد ته نها دوودتیر فیترووم:

یه که میان: کات شم شیره گه ر نه بیریت. نه تپری. دووه میان: گه رده رونت سه رقال نه که یت به حه ق و راستیه وه، نه واسه رقالته ده کات به شتی پرپوچه وه. جاکات بریتیه له ته مه نی مرۆ.

۶- بیر کردنه وه ی ماددی، که ته نها به رژه وه ندییه ماده یه کان ده کاته پتوره ی هه لسه نگاندن، وه ک له م سه رده مه داده بیینی: که ده سه لاتداروده و له مه ندبوی هه ر به پیاوی چاک و پیتشکه وتو و خانه دان وینه ماله له قه له م ده درتی! که له راستیدا (تیکه یشتن مه رجه نه ک پیکه یشتن).

خه‌یال و بیروژکه‌کان

مه‌به‌ست لئی ئه‌و بیروژکه‌کانه‌یه‌به‌دل و ده‌رونی مرۆفدا دیت که سه‌رچاوه‌ی چاکه‌و خراپه‌کانه‌، وه‌بزوینه‌رودروستکه‌ری ویست و خواست وه‌لمه‌ته‌کانه‌. جاهه‌ر که‌سیک توانی زال بیت به‌سه‌ریروژکه‌کانیدا ئه‌وادل و ده‌رونی شاده‌بی و سه‌ر نه‌نجام به‌خته‌وه‌رده‌بیت، وه‌هه‌رکه‌سیک ملکه‌چی ئه‌و بیروژکه‌خراپانه‌بونه‌وا به‌ر شالۆی هه‌زونه‌زوه‌کانی ده‌رون ده‌که‌ویت و پرده‌بیت نه‌ نه‌هامه‌تی و به‌ر ده‌وام ئه‌و بیروژکه‌خراپانه‌هه‌رش ده‌هه‌ینه‌سه‌ردلی مرۆف تاده‌یکه‌نه‌مولگه‌ی ناواته‌ پرپوچه‌کان، خۆی گه‌وره‌ده‌فرمویت: ﴿.. كَسْرَابٍ بِقِيَعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمَانُ مَاءً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهُ عِنْدَهُ قُوْفًا حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ واته‌ئوکه‌ سه‌راب و ته‌راویلکه‌وايه‌له‌بیا بانی‌کدا بریسه‌که‌ ده‌داته‌وه‌که‌سیکی تینو و ایزانیت ناو به‌هه‌له‌داوان بۆی ده‌چیت، که‌گه‌یشته‌ لای ده‌بینیت هه‌چ نییه‌، نه‌وسا به‌خۆی ده‌زانیت ژبانی کۆتایی هاتوه‌ و قیامه‌ت به‌ریابوه‌، خۆی گه‌وره‌ش ناماده‌یه‌له‌لایدا به‌گوێردی کرده‌وه‌که‌ی لیپرسینه‌وه‌ی له‌گه‌ژ ده‌کات خوداله‌لیپرسینه‌وه‌دا خه‌یرایه‌، جایی نرختین هه‌لو هه‌لمه‌ت، له‌وه‌که‌سه‌دایه‌که‌ هه‌میشه‌ خۆی به‌ناواته‌پرپوچه‌کان سه‌رخۆش ده‌کاوگۆی بۆراسته‌یه‌کان ناگریت، هه‌میشه‌خه‌ون به‌ خه‌یالی بی سنوودوورله‌واقیع ده‌بینیت! که‌به‌راستی نه‌مه‌مایه‌ پوچترین که‌س و خه‌ساره‌ تمه‌ندترین جۆری بازرگانیه‌. ره‌حه‌مت له‌په‌شینه‌کان که‌ وتویانه‌ (که‌س به‌خه‌یال نه‌بووه‌به‌مال) نه‌م حاله‌ ده‌ردیکی کوشنده‌یه‌که‌ ده‌بیته‌ هۆی دروستبونی ته‌مه‌لی و بی ده‌سه‌لاتی، رسوایی و پاشگه‌زی له‌وته‌مه‌نه‌ی که‌به‌فیروودورله‌راستی ژبان به‌سه‌رچو، که‌ هه‌میشه‌له‌خه‌یال و ناواتدا بزربوکاتی به‌ناگاهاته‌وه‌، له‌ژبانیکی بیناوه‌رۆک و بازنه‌یه‌کی به‌تالدا ده‌خولایه‌وه‌. نه‌مه‌وه‌که‌ نه‌وه‌که‌سه‌برسیوتینوه‌یه‌که‌هه‌میشه‌له‌خه‌یالدا باشتین جۆری خواردن ده‌خوات که‌چی له‌راستی دا‌جگه‌له‌نه‌ندیشه‌و برسیه‌تی هه‌چی تری له‌مایه‌دانیه‌، بگره‌نه‌م نه‌ندیشه‌و بیروژکه‌کانه‌هه‌یزوتوانای لیپریوه‌، که‌نه‌مه‌ش له‌ ناخدا ده‌پروختینی و ده‌یته‌پیننی سه‌ره‌نجام دوچار ی خه‌مۆکی ووه‌سواسی و نه‌خۆشی ده‌رونی، ده‌بیت به‌لام مرۆی ژیروه‌هۆشیا بریروژکه‌ی خه‌یاله‌خراب و پوچانه‌وه‌لاوه‌ده‌نیت

گهشت و سه‌یران له‌گوردستان

له‌پیشوازی به‌هاردادا: به‌هاربه‌مانای نویبونه‌وه... وهرزیتکی تازه‌ی ژبان، گهشتوسه‌یران میژویه‌کی کۆنی هه‌یه له‌ژیانی مرۆقایه‌تیدا دوا‌ی دابرا‌نیتکی سی مانگی سه‌رماوسۆله‌ی زستان جاریکی ترده‌ست له‌ملانی سروشت ده‌بیته‌وه بۆیه‌ده‌بیت له‌پیشوازی به‌هاردادا به‌گه‌شبینیه‌وه‌بروانین بۆژیان، مرۆقی گه‌شبین به‌خته‌وه‌ره‌چونکه‌به‌رده‌وام گۆله‌کانی ژبان ده‌بینی گومان و‌ئیراده‌شت چۆن بیت هه‌رنه‌وه‌شت دیته‌وه‌ری (تفالو‌بال‌خیر‌تجدوا) به‌پیشه‌وانه‌ی ره‌شبین که‌ته‌نها درک و‌ناخۆشیه‌کانی له‌به‌رچاوه‌بۆیه‌به‌رده‌وام دو‌چاری خه‌مۆکی و‌نه‌خۆشی ده‌رونی ده‌بیت، به‌هاروسه‌یران که‌ وهرزیتکی گرنگی ژبان‌ه‌پیتوسته‌ نه‌وه‌له‌ بقۆزینه‌وه‌بۆ نه‌نجامدانی کاره‌گرنه‌گه‌کانی ژبان بۆسودی دنیا‌ود‌وارۆژمان، چون‌ته‌مه‌نی ئیمه‌ش کورته‌وه‌ به‌هارناسازوده‌گوزه‌ری بۆیه‌پیشه‌مبه‌ری خۆشه‌ویستمان (عَلَيْهِ السَّلَام) له‌فه‌رموده‌یه‌کدانا‌گاداری کردوینه‌وه‌که‌هه‌له‌زیرین و‌گرنه‌گه‌کانی ژبان له‌ده‌ست نه‌ده‌ین و‌فه‌رمویه‌تی: (اغتنم خمساً قبل خمس حياتك قبل موتك شبابك قبل هرمك...) واته‌نپنج شت پیش پینج شت بقۆزنه‌وه‌ ژبان‌ه‌که‌ت پیش مردنت.. ته‌مه‌نی گه‌نجی تا‌پیرنه‌بوی له‌ش ساغیت تانه‌خۆش نه‌که‌وتوی ده‌وله‌مه‌ندیت تا‌هه‌ژارنه‌بوی بیکاریت تا‌سه‌رقال نه‌بوی، تۆش که‌له‌ژیانی به‌هاریدایت و‌گه‌نج و‌له‌ش ساغیت بزانه‌که‌ نه‌وه‌کاتیه‌وبه‌سه‌رده‌چیت فریای خۆت بکه‌وه‌نه‌وه‌له‌گرنه‌گ و‌زیرینه‌بقۆزه‌وه‌ به‌چاکه‌کاری و‌خزمه‌ت تاله‌ده‌ستت نه‌چه‌بۆیه‌ده‌ئیم:

سوده‌ربگره‌لم هه‌له.. تانه‌مردوی به‌په‌له.. به‌له‌شساغیت فریومه‌خۆزۆرتیک مردن به‌بی هۆ

* مه‌به‌ست له‌گه‌شتوسه‌یران چیه‌؟

مرۆقی ژیرده‌بی هه‌ول‌بده‌ت بۆزانیی حیكمه‌ت و‌فه‌لسه‌فه‌ی رپودا‌وه‌کانی ژبان، کاتی ده‌بینی به‌هارژیانی کردۆته‌وه‌به‌بونه‌وه‌ر‌دادا‌که‌وه‌یتسه‌رنج و‌بیرکردنه‌وه‌به‌خۆدا‌چونه‌وه‌که‌به‌هاربه‌لگه‌ی ژبان و‌مردن وزیندوبونه‌وه‌ی ئیمه‌یشه، نه‌وئیتسک و‌پروسکه‌ی که‌وه‌ک پۆش و‌په‌لاش بلا‌ویۆته‌وه‌ پۆرتیک دادیت و‌ه‌ک گۆو گیای نه‌وبه‌هاره‌زیندونه‌بیتته‌وه‌، خۆای‌گه‌وره‌ فه‌رمویه‌تی:

• فَاَنْظُرْ اِلَى اَثَارِ رَحْمَةِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِي الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ ذٰلِكَ لَمُعْجِزٍ الْمَوْتَى وَهُوَ
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ (الروم/ ٥٠)، واته ننه و به بۆسه يرنا كهن له شوينه واری ده سه لاتی خوا كه به
 هۆی بارانه و هۆن زهوی مردوی زیندو كرده وه ! به هه مان شیوه یش مردوه كان زیندوده كاته وه
 به هر خۆی به توانا به سه ره هه موو شته كاندا، له و باره وه زانا یان ده لێن:

١- گه نم و دانه و ئیله له شوینی ته روو شیدار نه پرزی و خراب نه بی، به لام له زه ویدا تێك ناچیت
 به نه كاتی خۆیدا نه رویت!

٢- ده رچونی ئاوله له شوینه به رهزه كان له به هاردا ! كه ئاوبه سروشتی خۆی له شوینی نزم
 ده رده چیت، وه ده رچونی له نیوتاشه به ردی رهق وهك سه رچاوه ی زه لم.

٣- هاتنه ده ره وهی میرو له وزینده وه ره كان له به هاردا دوا ی ماوه ی سه ربونیا ن له
 زستاندا، شاعیر و تویه تی به هار غمونه ی زینده وه ره بونه .. بو تیفیکرینی هیزی ده رونه،
 بو حه یواناتیش هه وه سه بازیه .. به تابهت گویدر بیژۆر پی رازایه .

نهك پیتش په كه ی خواردن و خواردنه وه و گوشت برژاندن لیا ن رهش به لهك و خراپه كاری، به تابهت
 نه روژیکی په روژی وهك هه یندا كه به چا و لێكه ری كویرانه نه روژن بۆسه یران نه جیگه و په نگه بهر
 ده كه ویت نه ئارمی ده سه تده كه ویت! زۆر یكیش نوێزه كه یان له ده سه ت ده چیت! ئیواره كه
 گه رانه وه بو شار زۆر هیلاك و بیزار! لئا زانم خۆشی نه وه سه یرانه له چی دایه كه له بازار قه ره با لغتیه
 تۆش بو مه به سه تی ئارامی و بیده نگی و دوور له جه نجالی و سه رقالی بو چه ند ساتی هه وای پاك
 هه ل مژین ده رچوی، به تابهت ئیمه ی مو سه لمان پیویسته له سه یران وه له قه یرانا له خوا به تر سین
 وه نه چین به لای گونا هه و تا وانه وه، (منصوری عه مام) كه یه كی بوه له خاسان و خواناسان روژیك
 له گه ل قوتابه كانی نه چن بۆسه یران بۆسه ر كه ناری ده یج له وه كاته دا ده بیسن چه ند گه نجیک له
 به له میكدا به لایندا تیده په رن و گالته یان پیده كه ن و ده لێن سه سه ره هاتوون بۆسه یران نوێژی
 به كۆمه ل ده كه ن و قورئانیا ن پییه و وتار ده دن! قوتابه كانی ش دا واده كه ن كه شیخ مه منصور
 په نگه یان به دات ته مبییا ن بكه ن به لام قبو لی نه كرد، له به ری نه وه دوعای بو كردن و تی

خوابیه و هك چۆن لیتره پیده که نن ئاواش له دواړو ژبیبکه نن، قوتایسه کان به ته مای نهم دو عایه نه بوون، به لام نه وانمهی که بوخواده ژین هه رده م دلیان پاکه و چاکه یان بوخه لک ده ویت، بویه دواى چه نده ساتی که گه رانه وه لایاندا و داواى لى بوور دنیان کردو ته ویه یان کردویه وهش به ئیمانیه وه ژیان و دواړو ژیشیان ده بیته خوڅی وشادی و بیکه نین، نه رکى ئیمه ی مرؤ ناوه دان کردنه و دیه نه ک ویران کردن کوردستانیش یه ک پارچه سهیرانگایه و شویتى گه شتیاریه به لام به داخوه له بهر سیاسه تی درۆینه و شه ری کورسی و کولیره نه توانراوه وه ک پتویست خزمه ت بکریت و قه دری نهم نیعمه ته نه زانراوه، با ئیمه ش سهیرانگا کان پاک و خاوتین رابگرین و چونکه پیغه مبه ر (ﷺ) فه رموویه تی (تَنْفِظُوا فَاِنَّ الْاِسْلَامَ نَظِيفٌ) واته: پاک و خاوتین بن چونکه ئیسلام پاکه، ده ی تۆش کانیه ک ئاوت لى خوارده وه به ردی تی مه خه، سفره ی خوارا خراوه و رازاوه نان خۆری سفره درمه به ، با هه موومان له ئاست بهر پرسیاریه تی دابین بهر په وشتی بهرزیسه لمینین که خوڅویستنی گه ل و نیشتمان به شیکه له دینداریمان په وشتی جوانیش له هه لسو که وتدا دهرده که ویت (الدين المعاملة) بویه پیغه مبه ر (ﷺ) فه رموویه تی: (أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ، يَمَانًا أَحْسَنَهُمْ خَلْقًا) واته ته ووترینى بروداران نه وانن که په وشتیان جوانه، و تراوه په وشتی بهر سه رمایه ی ژینه .. نه وه ی لیدوریت دایم غه مگینه کرداره کانت پرپادی خواکه .. نه وسا نه بینى ژیان شیرینه به هیواى به هاری خوڅی وشادی و سهیران نه بیته قهیران

---

* نهم و تاره بو سه ره تای به هاره، وه به شیکه له چاوپیکه و تنی که نالی سه حه ری ئیرانی بهرنامه ی په نجه ره که له گه ل به نده نه نجام درابوله و یاره وه له (۲۳/۳/۲۰۱۱) له سلیمانى.

نیشانه‌کانی قیامت

سهره‌تا مه‌به‌ست له‌باسکردنی نیشانه‌کانی قیامت چیه؟

- بۆیه‌دییه‌نان وبه‌هێژکردنی بروابون به (غەیب) که‌یه‌کێکه‌له‌شەش پایه‌کانی نیمان، چونکه‌پرودانی نه‌ونیشانه‌پراستی په‌یامه‌که‌ی پێغه‌مبەر (ﷺ) زیاتر ده‌سه‌لمیتی که‌ده‌بینی سه‌رجه‌م فه‌رموده‌کانی هاتونه‌دی و ده‌لێی له‌م پرۆژگاره‌دافه‌رمویه‌تی!

- ناسینی نیشانه‌کانی قیامت هانده‌ره‌بۆخۆئاماده‌کردن بۆپرۆژی دوایی، بێ‌ئاگیان و شیار ده‌کاته‌وه‌بۆتوبه‌کردن و خواپه‌رستی، چون مردنی هه‌رکه‌سه‌ی قیامته‌ی نه‌و‌جاوه‌ک چۆن مردن هه‌مووچرکه‌یه‌ک هه‌یه‌بۆیه‌ده‌بێ‌ئیمه‌ش هه‌مووساتوکاتی به‌ته‌قواوله‌خواترسان بۆی ناماده‌بین - ده‌رگای ئومێد ده‌کاته‌وه‌که‌ده‌وای نه‌وه‌موخراپه‌کاریه‌سه‌رکه‌وتن و سه‌ره‌ه‌نجام بۆئیسلامه‌به‌هاتنی مه‌هدی و دابه‌زینی هه‌زره‌تی عیسا (ﷺ) جگه‌له‌زۆرسودی تر.

دیاره‌سه‌ره‌تانیشانه‌بچوکه‌کان، که‌هه‌ندیکیان رابردون وه‌ک (په‌وانه‌کردن و له‌دنیاده‌رچونی پێغه‌مبەر (ﷺ) مووعجیزه‌ی له‌تبونی مانگ، بانگه‌شه‌کارانی پێغه‌مبەر ایته‌ی به‌دروکه‌ نزیکه‌ی (۳۰) که‌س بون...)، زۆریش له‌ونیشانه‌بچوکه‌کانه‌که‌زیاتر له‌ (۱۴) سه‌ده‌به‌رله‌ ئیستا پێشه‌واکه‌مان بۆی رو‌نکردینه‌وه‌وه‌وه‌ک مووعجیزه‌ی فه‌رموده‌کانی له‌م سه‌رده‌مه‌دابه‌ناشکرا ده‌رکه‌وتون و ژینیان لیکردوین به‌ژان! وه‌ک نه‌وه‌ی که‌ فه‌رمویه‌تی: (دایک نه‌بێ‌به‌خزمه‌تکاری رۆله‌که‌ی لپی‌خاوس و شوانه‌کان کۆشک و ته‌لاری به‌رزدروستده‌که‌ن فتنه‌ونا‌ژاوه‌دنیاده‌گرێته‌وه‌ پاشان نیشانه‌گه‌وره‌کانی قیامته‌که‌ئیستاده‌رنه‌که‌وتون، وه‌ک حوزه‌یفه‌ بۆمان ده‌گیرێته‌وه‌که‌ پێغه‌مبەر (ﷺ) فه‌رمویه‌تی: قیامته‌ هه‌ئناستیت تاله‌پێشدا (۱۰) نیشانه‌نه‌بینن، نه‌مانه‌ی ژمارد (الدخان/دوکه‌ن، الدابه‌/نا‌ژه‌له‌که‌، هه‌لانی خۆرله‌پرۆژنا‌واوه‌، یه‌نجوج و ماجوج، دابه‌زینی عیسی (عليه‌السلام)، سه‌ی‌رۆچون له‌پرۆژه‌لات و پرۆژنا‌واو دوورگه‌ی عه‌ره‌ب، ناگرتک له‌یه‌مه‌ن ده‌رده‌چیت و خه‌لکی پاره‌وه‌نی به‌ره‌وشوینی کۆکرنه‌وه‌یان) (مسلم)، نیشانه‌گه‌وره‌کان به‌دوای یه‌کتر داتین وه‌ک ده‌نکی ته‌سبیح، لیسه‌دا به‌کورتی ناما‌ژه‌ده‌که‌ین به‌هه‌ندی له‌نیشانه

بچوکه کانی قیامت که لم سهرده مه دا له گه لیاندانه ژین نه یان بینین وده یان بیستین:
له (ابی هریره) وه گپراوه ته وه که پیغه مبه ر(ﷺ) فهر مویوتی: لا تقوم الساعة حتی...،
قیامت هه لئاستی هه تاپیشترنه م شتانه بلا وده بنه وه:

(۱) تَظْهَرُ الْفِتْنُ...، ناشوب وناژاوه سهره له ده دن، وه که له فهر موده یه کی ترده اتوه وه که شوی
تاریک دنیا ده گریته وه (فِتْنٌ كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمَظْلَمِ...) به جوریک که سی وایه به یانی باوه پرده وه
نیوا ره که یی باوه ره یان به پیچه وانه وه و دینه که ی ده فرۆشی به شتیکی که می دنیا!
(به ئافهرینی کوخه لا توبه راتی، نه وه ش به هوی گه وره یی فتنه که وه) فتنه که به مانای
تاقیکردنه وه یه به لام بۆه موشتیکی خرابیش به کاره اتوه .

(۲) وَيَكْثُرُ الْكُذْبُ، زۆربونی درۆده له سه، وه که ده بیننی درۆبوه ته سیستمیکی نوتی جیهانی
به تاییه که به درۆی پیاوی گه وره ده لئین سیاست لبی شه مرکردن له وه که درۆنه فره تی
لیکراوه و سه ره نجامه که یشی شه ره مزاری دنیا و درۆژوه، وه له فهر موده یه کی ترده (بین یدی
الساعة کذابین فاحذروهم) (مسلم) واته له وکاته دا درۆژن په یی داده بن خۆتان لییان
بپاریژن، پیشت درۆژن و درۆژان به مشیوه نه بوه

(۳) وَتَتَقَارِبُ الْأَسْوَاقُ...، بازاره کان له یه کترنیک ده بنه وه، وه که ده بیننی به هوی سه یاره و فرۆکه و
که شتیوه و سه ره جم هویه کانی گواستنه وه و گه یانندن ناگادارن له به رزی و نزمی نرخه کان، هر
چهنده دوریش بن له یه ک جیهان بوه به یه ک بازار.

(۴) وَيَتَقَارِبُ الزَّمَانُ...، نزیک بونه وه ی کات و پرۆژگار، وه که ده بیننی به ره که ت له کات و ساتدا
نه ماوه، به خیرایی گوزهرده که ن وده رۆژ و فریای هیچ ناکه وین! که پیشت به وشیوه یه ههستی
پینه کراوه، نه بوهوره یه له پیغه مبه ری گپراوه ته وه که فهر مویه تی (قیامت نایه تارۆژگار نزیک
نه بیته وه یه جورۆی که سال وه کومانگی لیدیت! مانگ وه که ههفته له ههفته ش به نه ندازه ی رۆژی
خوی ده گریت رۆژیش وه که سه عاتیک و ساتیش وه که بلیسه ی ناگرا!) (رواه احمد و الترمذی)

(۵) وَيَكْثُرُ الْهَرْجُ / قَالَ: الْقَتْلُ، یه کیکی ترله نیشانه کانی کۆتایی دنیا که له فهر موده ی

پېغه مېبه ردا هاتو ه زۆربونى كوشتنه، به جۆرىك بكوژنازانى بۆكوشتى؟ و كوژراوئيش نازاننى
 له سرچى و بۆكوژراوه؟! (لايدرى القاتل فيم قتل والالمقتول فم قتل...) (مسلم)، وهك لهم
 پوژگار ه ده بينى له سايهى دروشه كانى به ناومافى مروژ كوشتن نه وه نده زۆربوه كه مروژ نرخی
 زۆركه م بوه و پوبارى خوئین ده پوا! له جهنگى جيهانى يه كه مدا (۱۵) ميليون وله هى
 دووه مدا (۵۵) ميليون مروژ نهك مريشك كوژران له جهنگى فیتنام (۳) ميليون له شه ره كانى
 ناخوى روسيا (۱۰) ميليون وله شه رى عيراق ئيران يهك ميليون كهس به به لاش
 كوژران، نه وه جگه له كوژرانى موسلمانانى جيهان به تاييهت له عيراق و نه فغانستان
 و فهله ستين و شه پوته قينه وهى به رده و ام له سايهى پلان وييلانى ولا تانى نه وروپا و پوژنا و ...

۶) مردنى كتوپر (... ان يظهر موت الفجأة) (رواه الطبرانى وحسنه الالبانى) يه كى كى تر له
 نيشانه كانى قيامت په يدا بونى مردنى كتوپره، ساغ و سه لاه ته يه كسه ر ده مرئ، چى بو؟
 جه لتهى دل يان ده ماغ يان روداوى هاتو چۆبو، يان له كاتى ياريداوله ناههنگى گۆرانيدا مرد!
 بۆيه ناقل نه و كه سه يه هه موكات ناماده يه بو مردن.

۷) ده ركه وتنى پياوانى سته مكار كه به قامچيهك له خه لك ده دن و تينهى كلكى مانگايه، (وهك
 كيتل) كه له ناوزيندانه كاندا پيئى له خه لك ده دن جگه له شتى تر، (قوم معهم سياط كأذناب
 البقر يضربون بها الناس...) رواه مسلم، كه نه وكات نه بوه.

۸) ده ركه وتنى نافره تانى روتى پوشته، به پراوله ت پوشتهن به لام روتن چونكه جله كانيان ته نك
 و ته سك و نه ندامه كانى لاشه يان ده رده خات، لاروله نجه ده كهن و قزى سه ريان توپه له ده كهن وهك
 كۆپانهى پشتى حوشتر، پك نه وهى كه له م پوژگار ه دابو نافره تانى سفور مۆديلى سه رده مه،
 ده فهر موى نه وانه ناچنه به هشت و بوئيشى ناكهن، نه وهش موعجيزه يه كى پېغه مېبه ره (ﷺ)
 چون نه و كاته نه و مۆديله نه بوه، (نساء كاسيات عاريات مميلات مائلات) رواه مسلم.

۹) نافره ت به ختو كه روگه ورهى خۆى لى له دايك ده بيت ليان نافره تى كۆيله مناله كهى ده بيته
 نازاد و به رپرس (أن تُلدا الأمة ربّتها) مسلم، ته نانه ت ئيستادا يكوياوك بون به خزمه تكارى منال

۱۰) شانازی کردن و دروستکردنی کۆشك و ته لاری بهرزوبلند له لایه ن خه لکانی که پیشترشوان بون پیخواس بون، واته لات و پساتی که ژوکیتوان بون له نه شکه و تاندابون (.. وان ترى الحفاة العراة العالترعاء الشاء يتطاولون في البنيان).

۱۱) یه کیکی ترله نیشانه کانی قیامت سه لام کردن ته نهاله که سی ناسراو! نهو دیارده یه له شماره کان زۆرتره، له کاتی که داسه لامکردن هیمای نیمان و خۆشه و یستییه، به لام وهک ده بینی گهرخزمی نه بی یان له حیزبه که ی نه بی یان بهرژه وه ندییه کی نه بی گهرموگورنیه له گه لیدایان سه لامی لیتناکات! (.. والایسلم الاعلی من یعرف) (رواه ابن خزیمه وصححه الالبانی).

۱۲) سه ره لدانیه نه فامی لوهک له فه رموده داها ته وه که مانا که ی به م شیوه یه یه: (له سه ره وه ندی کوتابی دنیا دارۆژنیک دیت که زانست بهرزده کریتته وه وه نه فامی تیا بلاۆده بیته وه) (متفق علیه)، وهک ده بینیه نه فامیتی سه ده ی (۲۱) بهرانبه ره دین له هی کۆن خراپتره، له دینه که یان بیتاگان لبه لام بۆ بهرژه وه ندی ژیا نی دنیا یان زیره کن! (چوم بۆماره برینی ئافره تیک شایه تمانی به چاکی نه ده زانی به لام وه ستای مکیاج و ناوی هه موگۆرانی بیژویاریزانه کانی له به ربو، هه یانه ته نهها له کورد و موسلمان ناچیت، وه به کورتی له نیشانه کانی قیامت نه شایه تی درۆ، پچرانی په یوه ندی خزمایه تی، بلاۆبونه وه ی خیانه توونبون و نه پاراستنی نه مانه ت، ناکه س به چه ده بنه گه وره و قسه که ره، په وایینی موسیقا و خواردنه وه ی ئاره ق، زۆریونی نوسین و خۆینه روکه م بونی زانای شه رعناس، زۆریونی ئافره تان و بومه له رزه، زۆریونی دیارده ی قه له وه ی..، زۆرنیشانه ی تریش له فه رموده کانداباسکراون و ئیستاهاتونه دی که (۱۳۱) نیشانه یه، به لام نه وه نده وهک مشتیی له خهرمانی، بۆ به ئاگا بونت له ویا ره وه سه یری کتیبی (نهاية العالم) بکه که باس له نیشانه کانی قیامت ده کات له نویسی (د. محمد عبدالرحمن عریفی) کراوه کوردیش.

---

* (ئهم باسه کاتی خۆی (۲۰۱۲) له دوو وتاری هه یینیدا خۆپنومه ته وه له سلیمان).

کاره ساتی به ناوئه نفال .. پرۆسه یه کی سیاسی بوو

سالانه له (٤/١٤) به ولایه برینه کان نه کولیتنهوه، خه مه کان وه بیردینهوه، په یمانه کانێ خزمه توه فاداری چه ندباره نه کریتنهوه به لآم زوله بیرنه بریتنهوه ! مه رگه ساتی به ناوئه نفال پرۆسه یه کی سیاسی بوونه ک نایینی، سیاسه تی حیزبی به عسی عملانی به شیوه یه ک پیلانه کانێ داده رشت که تاوان و کاره دزیوه کانێ به دروشمه نایینه کان داده پۆشی لوه ک نه نفال وشه پری قادیسه وهیژه کانێ به ناوی به دروسعد و قعقاع وهیژشه کانیشی به (الله اکبر) جۆش ده دا، به لآم له به رانه ردا کاره خزمه تگوزاریه کانێ به ناوی خۆی وحیزبه که ی ناوده نا! وه ک (نه خۆشخانه ی صدام، شاری هاوچه رخی صدامی) له گه ل زۆرێک له شه قام وشوینه گشتیه کان،! به ومه به سته ی دینه که یان لانا شیرین بکات ل سوره تی نه نفال باسی کوشتن و پیرین ناکات، به لکو باس له دابه ش کردنی شه ومال و سامانه زیاده ده کات که پیشتر له شه پری بیباوه راندا بیوه ده سته که وتی موسلمانان، نه ک کۆمه لکوژی مرۆقه کان پاشان دژبه بیباوه ران شه نجام دراوه، نه وه ک میلله تیکی موسولمانی وه ک کورد ! له به رنه وه دروست نیه به وتراژیدیایه بگوتری نه نفال یان به ده سته واژه که بلتی به دناوه نه نفاله کان شه مانه هیچیان دروست نین، به لکو ده بی بگوتری به ناوئه نفال به به لگه ی نه قلی و نه قلی نایته شه نفال، وه ره وانیه نیه مه قسه ی دوژمنه که مان دووباره بکه ینه وه وه مان سوکایه تی به شه هیده کانمان بکه ینه وه، چونکه شه وه پرۆسه یه کی سیاسی بووه به ناوی نایینه وه بۆلیدانی نایین، که زۆر جار له هه ندی رۆژگاردا میژوو خۆی دووباره ده کاته وه وه هه مان پیلان دووباره پراکتیزه ده کریتنه وه له ژێردروشم و ناوی جۆراوجۆردا! هیئانه وه ی روفاتی به ناوئه نفال کراوه کان و ناشتیان له گۆرستانی تایبته ت به مه راسیمی شایسته وشکوژدار جیگه ی خۆیه تی وزیاتریان قابیله، به لآم پرسه ومه راسیمه که شه ونده ی سیاسی و پروکesh و بازارگانیه، شه ونده دلسۆزی و په رۆشی لیتناخویندرتته وه! بیگومان بیده نگه ی له ناست جینۆسایدی به ناوئه نفال بی ده نگیه له کاره دزیوه کانێ به عس، بۆیه پتیویست بوودادگایی شه نفال چیه کانێ ناوخۆمان بکرایه ونه وانیه که فایلدارن و هاوکاریان

بوون، به خاتری شهیده کان و کەس و کاری به ناو ئەنفالە کان کرابانە پەندونامۆژگاری بۆ
 ھەموئەوانە ی کەبازرگانی بەم گەلەو ە دەکەن، نەک پلەیان پێ بدەری یان پارێزگاریان لێ
 بکری! ەبەر مەنسوبیەت و مەحسوبیەت چاوپۆشیان لێ بکری! چون ئەگەر لە ئەنفال تێنە
 گەین، کەواتە لە بەعسیش تێنە گەیشتووین، پاشان نەپرسین نەری گەلۆ کەس و کاری بە ناو
 ئەنفال چیان بۆکراو ە؟ وە چیان ماو ە؟ ئەو ە لە دیمانەکانیاندا بێنرا گەیی و گازندە بوو!
 دلگەرمی بوو، تەنھا و تاری بەرپرسەکان رێک و جوانە بەلام کردارەکانیان وێرانە! ەجیاتی
 قەرەبوی ماددی و مەعنەوی، نەبوو پاشماو ەکانیان شارێکی جوانو مۆدێرن یان گوندێکی
 ئەمریکی و ئەوروپی هاوشتو ە گوندی ئەلمانی سلیمانان بۆدروست بکرایە، لە ناو کەلاو ە
 کانی گەرمیاندا، نەک مۆچەییەکی کەمی مانگانە، کەئە و شارە هاوچەر خەبە ئەندازە ی مەبلەغی
 بودجە ی تەلاری چەند بەرپرستیکی تێدەچی! ەبو ە دالەتومافی مرۆڤ بۆ ە موان بوایە، و ە
 بەجدی ەو ل بەدرا یە بۆ ە جێتێنانی داواکانیان، بەلام و ە ک چۆن خودی پرۆسە کە سیاسی بوو،
 کاربۆکردنیسی سیاسیانە یە!! کە دەبوو دلسۆزانە بوایە.

عەرەبی دویتێ و ئەمرۆ:

سەر تادە بۆ بزاین کە ئێمە ی کورد کێشە ی نەتەو ە ییمان ە یە نەک کێشە ی ئاینی، چونکە
 پێناسی زۆرینە ی کورد موسلمانە، دیارە کە کێشە ی نەتەو ە ییش لە لایەن زھێزە کانە و ەدروست
 کراو ە کە بە شێو ە یە ک دابەشیان کردوین تا ە تایە چەوساو ە بێن! کەواتە ستمە کە لە بێدینیە و ە یە
 نەک لە دین، ب، داخو ە کە زۆر بە ی و ە لامە کان لە جیاتی پێو ەری زانستی راستیەکانی میژویی
 بن زیاتر کاردانو ەن کە بەو ەش دۆسیە کان تێکە ل دە کرین و تەرو وشک بە یە کەو ە دە سوتینن
 ئەو ەش بۆخۆ ی ستمە، و ە ک قسە ی عەلیاغای پشەو ەری دەردەچی کەو ەتو ی (پۆلیس ەر
 پۆلیسە) مەبەست لەنوسینە کەم دەرخستنی راستیەکانی میژوو ەنە ک بەرگری لە عەرەب، ئەو
 عەرەبی کە لە سەر تادە و ە تاتو ە هات پە یامی نازادی و پرزگاری گەلانی ە لگرتبو، ئەو کات دەو ە تە ی
 ئیسلامی بوونە ک عەرەبیە تە ی، سیستمی بەرپێو ە بردنی ولات (ولایات) بوو هاوشتو ە ی فیدرالی

نه مړو، بویه کوردیش له سایه ی دابوژایه ووه بوه خاوهن (۱۸) میرنشین، له وسه رده مه دا کیشه ی
 نه وتونه بو و به ناوی کورده وه، که سیکیش نه گهر نه چه وسیتته وه هاوارناکا، به لام دوا ی نه مانی
 ده ولته تی نیسلامی عه ره به کان دروشمی قه ومایه تیان به رز کرده وه و دینیان جیا کرده وه له
 ده ولته ت! جگه له به ندایه تی تا که که سی، به وهش هم خویان زه لیل و پارچه پارچه بون هم
 سته میشیان له نیتمه کرد، که واته په یامی عه ره بی نیستا جیا وازه له سه رده می نیسلام، بویه
 نار وایه سته می عه ره ب بده ی نه پال نیسلام، هر چه نده دینه که ش به زمانی عه ره بیه به لام بو
 هه موجیهانه و (تومه میه)، به داخه وه که خه لکانیک له ودا بیوژدانی ده که ن هه مووزه ردیک
 به زیړده زانن لوه که نه و که سه یان به سه ره اته که: (دمی به شیری سوتا بو فوی له ماستاوی
 ده کرد!) بویه ده بینی که بر اعه ره به چا وره ش ومل نه ستوره کانی نه مړو نیه تیان خراپه
 به ران به رمان! سه ره رای نه وه مووخز مه ته ی کردمانن له سه رده می پژیتم وپاشانیش له
 هه ولیترو به غدا! له ونیوه نده دا خه لکانیک که نه یاری نیسلامن یان به هه له له نیسلام گه یشتون
 به ناوی کوردا یه تیه وه دژایه تی دین ده که ن وهرچی سته می عه ره ب کردویه تی ده یخه نه پال
 دین! (له کاتیکدا بیرمان نه چی به پاساوی به رژه ون دیه وه نیستاش هه ندیک هه ره له خزمه ت
 عه ره ب دان وه که نه وان هی عیراقچه تی ده که ن)، واده زانی که دین که لتوری عه ره به! سروشتی
 مړویش وایه دژی نه وشته یه که نایناسی، خو نیستا عه ره به کان حوکم به نیسلام ناکه ن،
 به لکوله سیبهری رژه تا وادان و سیکولاریزمین! تیرچ خه تاله نیسلامه؟ که ی سه ددام نیسلامی
 بو؟ هه موومان به عس و عه فله ق ده ناسین، نیسلامیکیش ریگریت له مافه کانی کورد قبول
 نیه، به لام مافی هه مووگه لانی تیدایه گه رکاری پی بکرایه، میژوی رابردوش به لگه ی نه و
 راستیانه یه، نیستاش بانیسلام وه خوی وهریگرین و بویه رژه وه ون دیه کانی خه لک و خاکمان،
 بزاین که عه ره بی دوتی و نه مړو تا سمان وریسمانیان به یینه، جاران نیسلامی بو بیه لام نیستا
 (عروبه) یه و عه لمانیه و سیاستی عه لمانیه کانیش به شیویه که دین وه ک دروشم ته نها بو
 به رژه وه ندی خویان به کار دینن!

ته‌کنه لوژیا له خزمهت راستیه‌کانی نیماندایه

یه کتیک له (۱۰) نیشانه‌گوره‌کانی کۆتایی جیهان که له فەرموده‌دا پیتغه‌مبهر (ﷺ) هه‌والتی پیداوین: هه‌لاتنی خۆره‌له‌پوژناواوه، دوای زیاترله (۱۴) سه‌ده‌ته‌کنه‌لوژیا ی سهر دەم ئەم راستیه‌ی سه‌ماندبه‌پیتی ئازانسسی فه‌له‌کی (ناسا) ده‌لتی ببه‌هۆی ده‌رکه‌وتنی هه‌ساره‌یه‌کی زۆرگه‌وره‌له‌بو‌شایی ناسماندابه‌ناوی (نیپرو) که‌هیتی کیشکردنی نه‌وه‌نده زۆره‌به‌نزیك بونه وه‌ی له‌زه‌وی نه‌مسهری ده‌گۆریت بۆنه‌وسه‌رکه‌له‌نه‌نجام‌دادیارده‌یه‌کی ناسروشتی روده‌دات و بۆیه‌ک جارخۆرله‌پوژناواوه‌هه‌لتی! که‌پیشینی ده‌که‌ن له‌م چه‌ند ساله‌داروبدات، خۆنه‌گه‌رپیشینی که‌ش کاته‌که‌ی دوا که‌وت هیچ له‌مه‌سه‌له‌که‌ناگۆرێ چونکه‌نه‌وان موعجیزه‌که‌ی په‌یامبه‌ریان به‌زانست سه‌ماندوه‌وپیتغه‌مبهرراستی فەرموه‌ وه‌خۆیه‌وه‌ قسه‌ ناکات (وماينطق عن الهوى) نه‌گه‌رسه‌یری زۆرێک له‌نايه‌ته‌کان بکه‌ین سه‌باره‌ت به‌گرنگی و گه‌وره‌یی دروستکراوه‌کان له‌کۆتایی نایه‌ته‌کاندا ده‌فه‌رموی ﴿... لعلکم تتفکرون، لعلکم تعقلون، عبرة‌لأولی‌الالباب...﴾، که‌مه‌به‌ست له‌هه‌مویان په‌ندونا‌موژگاری و تپرامان و بیر کردنه‌وه‌به‌گه‌رخستنی ژیری مرۆفه‌کانه، میراتی پیشه‌واکه‌شمان دینارودرهم و کۆشک و ته‌لارنه‌بووه‌به‌لکو زانست و زانیاری بووه‌که‌ هۆی سه‌ره‌کی پیشکه‌وتنه، وه‌ به‌شیوه‌یه‌کی ناراسته‌وخۆه‌ندی له‌ نایه‌ته‌کان نامازه‌ یانکردوه‌ بۆگه‌ران به‌ناوبو‌شایی ناسمان داووه‌ بۆنه‌وت و فرۆکه‌و نۆتۆ مبییل و کۆپی کردن (استنساخ) و سه‌رجه‌م پیشکه‌وتنه‌کانی سه‌رده‌م یان لی‌ ده‌خویندریته‌وه، نه‌وه‌نده به‌سه‌که‌ یه‌که‌م فه‌رمانی په‌یامی نیسلامی (اقرا) بووه‌که‌ نامازه‌یه‌ بۆخویندن و زانیاری و ده‌یان نایه‌ت و فەرموده‌ی زۆرکه‌هاندهرن بۆزانست و زانیاری، که‌تیمه‌نومه‌تی (اقرا) خویندنه‌وه‌ین به‌لام ناخوینینه‌وه!! و وشه‌ی عیلم زیاتر (۳۴۵) جارله‌ قورئاندا دووباره‌ بۆته‌وه‌به‌لام نه‌گه‌رکاریان پینه‌کریت و لییان بیتاگابین سودی نه‌وتۆی نابێ بۆمان وه‌ک و تراوه‌ (قه‌دری زیرلای زه‌ره‌نگه‌ره) نیمه‌قورئان بۆمردو ده‌خوینن که‌بۆزیندوه‌کان

هاتوه لپروژنا وایه کان به عه قلیکی مه عریفی سهیری دینه که مان ده کهن بویه له ههر ولاتی پوهری شازادی فراوانتری نیسلام تیایدا زیاترگه شهی کردوه ویلاؤ پوتسه وه، له ههر شوینی گرنگی بدری به زانست وزانیاری شه وه له وشوینه خه لکی زیاتر به ره وه نیسلام دین چونکه مرۆفه کان ویلن به دوای راستیدا و مرۆفیش به بی شاین سه رگه ردا نه وه که نه شتاین ده لیت (الانسان بلادین کسفینه بلا ملاح) واته: مرۆفی بی دین وه که شتیه کی بی که شتیه وانه، بویه خه لکانیک له رۆژنا و اله لوتکه سی زانسته وه موسلمان ده بن وه که شتیه وانی ناسمانی شه مریکی نارمسترۆنگ سالی (۹۶۹) به هوی شه وهی له سه زمانگ گویی له بانگ بووه لوزانای مه جهری (جرمانوس) ههشت زمانی زانیوه وه (۱۵۰) کتیبی نویسه لوه ده یانی وه (دیمتری بولیاکوؤ) که دکتوری بوه له فیزیا له توکرانیا، وه خاتوون (د. کاملاس داس) خاوه نی خه لاتی نویل، وه خاتوون (یوژون ریذیلی)، ته نانهت (مایکل ژلف) له رۆژنامه ی (میدیا مونا توریس) له ۶/۱۱ / ۲۰۰۱ باب ه تیکی نویسه به نا و نیشانی (islam the next amrkan relegon) واته نیسلام شاینی دا هاتوی شه مریکایه، وه رۆژنامه ی (sandey times) ی به ریتانی له ۲۲/۴/۲۰۰۴ نویسه تهی که زیاتر له (۱۴) هه زار سپی پیستی به ریتانی موسلمان بون به هوی بیزاری و نا تومیدیان له به های رۆژنا وایه کان که له نا و نه واندا که سایه تی ناوداری (جو ناسان بیتر) ی کوری (لورد بیترتی) به رپوهری پیشوی (B.B.C)، وه زانستی بی دین په روه رده یان دینی بی زانست هه ر دوکیان نو قسانن، وه که نه شتاین وتویه تی: (زانست به بی دین وه که شل وایه و دینی بی زانستیش وه که کوپروایه) که نیمه به هه ر دوکیانه وه گیرۆده ین له سه یروسه مه ره یه که تازه ده یانه وی به ری خۆبه بیژنگ بگرن ولیر وه له وی دینه که مان به کۆنه په رست و دو ا که وتووتۆمه تباریکه ن نه گه رمه به ست له کۆن بوون زه مه ن کات بیت؟ نه وائینی مه سیحی و جوله که ومیژوی دیو کراسی زۆر له پیشتر و کۆن ترن له نیسلام و نیسلام تازه یه له چا و نه واندا، خۆنه گه ر

بیزار بوون بیت له شته کۆنه کان بۆ نه وهی به کاریان نه هینین نه وا. ئاو وهه واو خۆرو مانگ
وسه رجه م دروستکراوه کان کۆنن، نه گهر مه به ست له پیشکه وتنیش روتی ئافره تان و
خیانه تودرۆود و پروی و خواردنه وه و دامین پیسی وره فتاره دزیوه کان بیت نه وه
گه رانه وه به بۆ سه رده می نه فامی پیش نیسلام، که واته نه وانه پاشکه وتوی به ناو
پیشکه وتون! له راستیدا پیشکه وتو که سیکه خاوه ن نه قلیکی به ره هم هین بیتو به
کردار و گوفتاری جوان سود به خش بیت بۆ مرۆ قایه تی نه وه ش ته نهاله موسلمان
راسته قینه دایه، وه له سه رده می حوکی نیسلامیشدا خاوه نی نه و پیشکه وتنه بووه،
میژوی رابردوی نیسلامی شایه تی نه م راستیه یه، دیاره که پیشکه وتنیش به دروشم
و دیکۆر نابیت.

(وهك پۆڤی مه عریفه له یادی پۆڤنامه گهری و پۆڤی جیهانی کتیب (۲۳، ۲۲/۴) خویند مه وه)

childrens rights/منڊال/مافه ڪاڻي منڊال/ (٦/١) رُوڙي جيهاني ساويان

(١) شيوازي پهرورده:

- * نه گهر منڊالتيڪ زور په خنهي ليڻگيريت سهره نجام كه سيڪي ناپازي دهره ده چيت
- * گهر منڊالتيڪ به تور په يسه ومامه لهي له گه لڏا ڪرا كه سيڪي شهر انگيزه دهره ده چي
- * نه گهر منڊالتيڪ زور برت سينر يت نه وه كه سيڪي دووڊل پارا دهره ده چيت.
- * نه گهر منڊالتيڪ بشڪيندر يت نه وه سهره نجام هدر به زه يي به خوڊا ديت هوه.
- * نه گهر منڊالتيڪ گالته ي پيڻڪر يت دواوڙو كه سيڪي شهر من دهره ده چيت.
- * نه گهر منڊالتيڪ به خيل فير بڪر يت نه وه سهره نجام ههست به تاوان ده ڪات.
- * نه گهر منڊالتيڪ به نازونوز په روه ده ڪرا ته وه سهره نجام كه سيڪي لاوا زده بيت.

پهرورده ي راست وره سهن بونيا دونه ماي پيڻگه يشتني مرؤفه، بويه گهر سه رنجي قورناني پيرؤز بسده ين ده بيني پهرورده ي خستؤته پيش فير ڪردن (..يُزڪيهم و يعلمهمُ الكتاب..). چونكه فيربون نه گهر پهرورده ي له گه لڏانه بيت زياني زياتره له سوده كه ي وزانسته كه ي بوخرابه به ڪار ديتي وه ڪ له م سهره مه داده بيني!، (مافي منڊال له خيتراني به خته وه ورو ڪومه لڳاي ناسوده دا به رجهسته ده بيت) بويه ده بي سهره تا گرنگي بدر يت به خيترانه ڪان، له نيسلامدابه شيويه ڪ گرنگي به مافي منال دراوه كه نه گهر منڊاله كه دؤزرا وهش بيت وخواه نه كه ي نادي ار بيت كه له فيقه ي نيسلاميدا پتي ده وتر ي (لقيط) حڪومت به ختوي ده ڪات، وه ڪ له سهره مي پيشه واعومهر دا كه سيڪ منالكي دؤزيه وه وبرد يسه لاي پيشه واعومهر نه وپيش فهر موي تتؤسه ربه رشتي بكه ووبه ختو ڪردن شي له سهر نيمه يه، چ جاي منالي خؤت، پيغه مبه ر (ﷺ) له گه ل منڊالي نامؤزا ڪاني ياري ده ڪردو ده يفهر مو {من سبقني فله ڪذا وڪذا} ههر ڪهس پيشم بداته وه فلان شتي نه ده مي، جاري ڪيان كه پيغه مبه رله سوجه ده ا بوله مزگهوت زور مايه وه، وتيان: اطلت يارسول الله؟ واته نسوجه كه دريؤ بوؤزور مايته وه، فهر موي حسين له سهر پشتم

بووویستم به نارەزووی خۆی بێتە خواری، لوخۆشیه که ی لێ تێک نە دەم! هەرکاتی سیستی شەریعتی ئیسلام لە نارادانە بوویان تێگەشتن لە دین بە هەڵبەوونە واتوندوتیژی دە که ویتەوه، ئەو مافانە ی لە قورئان و سوننەت بۆ منداڵ هاتو هێچ شتێک جێگە یان ناگریتەوه و شەریعتی ئیسلام چە نەبە شتێکی تاییبە تی دیاری کردووه بە منداڵ وە {باب العقیقة، الحضانه، الرضاع، الختان} ئەو مافەش لە منداڵدانەوه دەست پێدە کات بە وهی که داوێن پیسی حەرام کردووه و تالەرێگە ی خێزانە وه پارێزگاری لە وه چە ی نادە میزاد بکریت، پاشان بە هۆی:

١) (حُسن الاختيار) هەلبژاردنی دایکیکی چاک (نیماندار) (تخیروا لنطفکم..)

٢) خۆشحال بون بە لە دایکبونی، لە پرۆژی حەوتە مەدا سوننەتی حەوتی بۆ بکری، (عقیقة)

٣) پەرورده کردنی لە سەر بێر و باوهری ئیسلامی، لە حەوت سالیە وه.

٤) لە تەمەنی (١٠) سالیدا شوینی خەوتنی کور و کوچ لە یە ک جودا بکریتە وه

٥) دایک و باوک پێویستە بە یە کسانی سەیری کور و کوچە کانی بکات.

٦) رینگرتن لە هاو پێشە تی بە دونالە بار و چاودیری بکری لە گرتنی هاو پری.

٧) لە بەر چا و گرتنی سزا و یاداشتی گونجاو لە لایەن دایک و باوکه وه.

بە شێوهیە کی گشتی دایک و باوک و پەرورده کاران بەرپر سیارن لە: پەرورده ی نیمانی و پرەوشتی و جەستەیی و دەرونی و کۆمە لایەتی و پەرورده ی جنسی، بێگومان هێچ که سێک ناتوانی شوینی دایک بگریتە وه بۆ منال، لە ژمارە (٥٢٥) ی پرۆژنامە ی (الشرق الاوسط) دا هاتو که ٦٠٪ ی ئەو منالانە ی لە دایەنگە کان بە خێودە کرین دو چاری کێشە ی دەرونی دەبن، بۆ یە ئا فرە تان که لە کاری سەرە کی و سروشتی خۆیان دور خزانە وه سەرە تا منالە کان دە بنە قوربانی و دواتر سەرە نجام کۆمە لگایە کی ناتە ندروستی لێدەر دە چیت و پارە و ماددە ش کە لینی سۆز و خۆشە ویستی پرنا کاتە وه، بۆ زیاتریە ناگابون لە و یاسە کتیبی (تربیة الاولاد فی الاسلام، د. عبداللہ ناصح علوان) بخوینە وه که کراویشە بە کوردی.

٢) هۆکاره کانی توندوتیژی دژی مندانان

سالانه له (٦/١) دا دروشمه کانی مافی مندانان و ساوايان له میدیاکان بهرز ده کریتته وه که به پرۆژی جیهانی مندانان ناسراوه و سالی (٩٥٦) پراگه یه نراوه که هاوکاته له گهژ سهره تای پشوی هاوینه گه ربیکه یه فرسه ت بو فیتر کردنیان له م دینه، بیگومان مافی مندانانیش به شینکی سهره کیه له مافه کانی مرۆڤ هه چهنده نه وانهی نه و مافه یان داهیناوه مه به ستیان پی له مافه کانی مرۆڤ و منالانی خویانه (نه وروپا و خۆرشاوا) نه که نه وانهی نیمه چونکه پرۆژگار نه م راستیه ی سه لماندوه، نیمه ش بازاری میدیاکانی پیگه رم ده که یه و به دروشمه که ش قه ناعه ت ده که یه ! دوا ی نه م پی شه کی به کورتی دیمه سه ره نه دی

له هۆکاره کانی توندوتیژی

* مندانان بپیش بالغ بوونی یان پیش (١٨) سال بخریتته به ریش و کار چونکه دوو چاری لادان (انحرافات) ده بی ت و سته م تا وانه، نیستا به پیی داتایه کی مندانان پاریزی کوردستان زیاتر له (١٥) هه زار مندانانی نی شه که ره کوردستان دا هه ن! له کاتی که دا جیهانی مندانان دنیا یه کی پاک و پر به رانه ته و خۆشی و جوانی و چسا کترین سه ره وه ت و سامانی دنیا یه نه وه و نه میده ی دوا پرۆژه: المال و البنون زینه الحیا ه الدنيا... له کاتی که دا پی شه واکه مان فه رمویه تی: لیس منا من لم یرحم صغیرنا ولم یعرف قدر کبیرنا... واته: له نیمه یه نه وه ی سۆز به زه یی نه یه ته وه به بچو که کا فاندان و ریزی گه وره کان نه گری، نه وه بانگه واز و په یامی نی سلامه نه که ترس و تۆقاندن!

هۆکاره کانی توندوتیژی زۆرن له وانه:

١) دوور که و تنه وه له مه نه هج و به رنامه ی نی سلامی،

٢) کاریگه ری سلبی میدیاکان، به درامای توندوتیژی و بلا و کردنه وه ی فه ساد و خرابه

٣) هاو پیتی خراب، به تاییه ت له شوینی کار

٤) نه بونی سۆزوبه زهیی، به تایبەت له کاتی جبابونهوهی دایک و باوک نهو کات ده که ویتته لای کهسی که هەرگیز جینگهی دایک و باوکی ناگریتتهوه .

مامه لهی سه لیبی ماله وه، به تایبەت که ئیمهی کورد پهروه ردهی توندوتیژی به ته به شیکی که لتوره که مان، جائه و دایکهی مناله که ی به که و چکی چاداخ ده کات یان به هه ره شه ئه یتر سینۆ زۆره له یه، پهروه ردهی خراب ته نها زیان له خیزان نادات به لکو کۆمه لگاش زیانی لینه که وهی و کاریگه ری خرابی ده بی بۆی چونکه نه ندا میکی له ده ست داوه، بۆیه ئیسلام زۆر گرنگی به خیزان داوه که به ردهی بناغهی کۆمه لگایه، پێکخواه کانی مندا لان تانیستاش نه یان توانیوه چاره سه ری کیشه کانی مندا لان بکه ن، چونکه پاشکۆی حیزبن! کسی به رپر سیاره له مندا لانی ده ست گێر سوواڤ که ری سه رشه قام (مندا لانی کارو کۆلان)؟ وه له و مندا لانی که له خویندن دا براون؟ نه و مندا لانی که خاوه ن پێدا ویستی تایبەتن؟ مندا لانی بینازی یه تیم و پاشماوهی شه ری ناوخۆ؟ تاکه ی بێده نگی؟ بۆچی که س ناماده نییه نه و به رپر سیاره تیه به کرده یی بگریته نه ستۆ؟ پێکخواه کانی مندا لان ده زگا کانی حکومه ت، به سه بۆگه و وه یی نه م دینه که نه یارانیشی دانیان به وه داناوه که ئیسلام له مامه له ی رۆژانه یدانه رمونیانه، (جۆن ئیسه پۆزیتۆ) م. له زانکۆی (جۆرج واشنتۆن) وتویه تی {ئیسلام ناینی میهره بانی و پێکه وه ژیا نه و دوره له توندوتیژی}

٣) چه ندغونه یه که له مندا لانی پهروه رده کراوه: (مناله ژیره کان)

یه که م / منالکی ته مه ن (١١) سال قسه که ری شان دی حیجازیه کان بوکاتی چونه خزمه ت خه لیفه (عمری عبدالعزیز) به مه به سستی پیرۆزیایی، خه لیفه پیتی وت بباله تۆیه ته مه نتر قسه بکات! مناله که ش وتی قوربان: مرۆڤ به دوو شته بچوکه که یه تی (دل و زمانی) نه گه رخوای گه و ره زمانیکی پاراو و دلێکی ته قوای به خشیه به نده ی خۆی نه و که سه شایسته ی قسه کردنه، نه گه ره پیتی ته مه ن بوایه نه واله تۆیه ته مه نتره بو بگریته خه لیفه! خه لیفه وته کانی به لاره سه یر بوو زۆر پێزی لیگرت.

دووم/ منالیک له بهردهم خلیفه مهنونداقسه‌ی ده کردبه جوانترین شیوه! خلیفه پیتی گوت: تو کوری کیتی؟ مناله که وتی: کوری نه ده ب وړه وشتم! مهنمون گوتی نه وه چا کترین نه سب ونه ژاده.

سییم/ له شارباژیری خومان منالیکي پولي سییه می سهره تایی به پاره‌ی روزهانه که‌ی ویستی نه وچوله که یه له هاورپیکه‌ی بکرپته وه که گرتبوی، وتی بچپسته؟ وتی: نه بیکرم وشازادی ده کهم بونه وه‌ی خودای گورهش من نازاد بکات ویم به خشیت! به لام هاورپیکه‌ی نه یدایه! بو؟ وتی منیش حمزه نازادی ده کهم، نه و اچوله که کهم بهردا و نازاد مکر دتابگه رپته وه لای به چکه کانی بهو نومیده‌ی له دواړو ژدا خواله همدو کمان خوش بییت.

چوارم/ له سرده می (هیشامی کوری عبدالملک) داگرانی ووشکه سالی پروویکرده بیابانه کان وقات وقری بو، نوینه‌ری هوزه کان سکالایان ده هینا بولای خلیفه هیشام، کاتی نوینه‌ریان هاته خزمه‌تی و دیاریان پیشکش کرد مندالیکي چوارده سالانه‌یان له گله‌دا بو به ناوی (درواس کوری حبیب)، خلیفه هیشام سه‌یریکرد درواس نه وه نده منداله، به ده رگه وانه که‌ی دیوانی خه لافه‌تی وت: نه م دیوه‌خانه‌ی من قه دروریزی نه ماوه کی بیه وی دپته ژوره وه ته نانه‌ت نه گه ر مندالیش بی؟! درواس زانی مه بهستی نه وه هه‌لی دایه گوتی: نه‌ی پیشه‌وای نیمانداران! هاتنه ژوروه‌ی من هیچ له دهسه لاتی تو‌ی کهم نه کردوته وه، به لام من پی ریزدار بووم، نه‌ی پیشه‌وای نیمانداران! سی ساله تووشی گرانی وقات وقری ووشکه سالی هاتورین: سالیکی پیوو چه‌وری توایه وه ونه ما، سالی دووم لاواز بووین وگوشته به نیسقانه کانمانه وه نه ما، سالی سییه میش و اخه‌ریکه نیسقانه کانمان نامینی، که چی مال و سامانی زوروی شو مارله ژیر دهستی نیوه دایه، نه گه‌ر نه و مال هه‌ی خودایه دابه‌شی بکه به سه‌ر به نده هه‌ژاره کانی خوادا، نه گه‌ری به نده کانیشه نیتر بوچی لیت شاردونه ته وه؟ خو نه گه‌ر ته و مال و سامانه هه‌ی خوشته بیکه به خپرو به‌شی هه‌ژارانی لی بده، چونکه خوای گه‌وره پاداشتی خپرومه ندو چا که کاران ون ناکات به چه‌ند قات پاداشتیان ده داته وه، نه‌ی پیشه‌وای نیمانداران! بزانه پیشه‌واوسه رکرده بو ژیرده‌سته کانی

وهك رۆح وایه بۆ جهسته، جهستهش بهبێ رۆح ناژی، نهوهنده وتهكانی شیرین وجوان
 بووپیشهوا گۆیی بۆ راگرت و فەرمانیدا سهدهه زارد رههه م بدهن بهبیابان نشینهکان و، سهده
 هزار یش بدهن به درواس، درواس گوتی نهی پیشهوا ی نیمانداران ئهوهی منیش
 بگێرهرهوه بیده بهبیابان نشینهکان، چونکه من پیم خۆش نیه نهوهنده نه بهخشی
 به نههلی ناوچه کهم بهشیان نه کات، هیشام پیتی وت: درواس نهی تۆچ پیوستیه کت
 ههیه بۆخۆت تابۆتی جیبه جی بهکم؟ وتی: من هیچ پیوستیه کم نه جگه له پیوستی
 گشتی موسلمانان!!

پینجهه/ یه کێک له وهه سه رهاته دانسه وه به که لکانه ی بۆمان ده گێر نه وه له باره ی نه وه ی
 که پیشینانی چاک چۆن مندا له کانیان راهیناوه له سه ر راست گۆیی و په یمان و به لئینان
 لی وهرده گرتن که درۆنه کمن نه وه یه، که خواناس و پیاو چاک شیخ (عبدالقادری گهیلانی
 ده گێر پیتسه وه ده لئی: کاتیک له مال درچووم به ره وه به غدای شاری زانست و زانیاری
 و ناشتی، پایته ختی هارونه ره شید، دایکم چل دیناری پیدام بۆخه رجی رۆژانه م و په یمانی
 لیوه رگرتم که راست گۆیم و هه ر گیز درۆنه کهم، کاتیک گه یشتینه ده وره به ری هه مه دان هه ندی
 دزوجه مرده مان لی په یدا بوو کاروانه که بیان روو تکر دینه وه وه ره چیه کمان پیبوو لئینان
 سه ندین، یه کێک له دزه کان دای به لای مندا وتی هیچت پییه؟ گوتم: چل دینارم پییه، وا
 گومانی بردگالتیه له گه ل ده کهم لئیدا ورۆشت، یه کێ تریان منی بینسی وتی: هیچت
 پییه؟ گوتم: چل دینارم پییه، بردمی بۆلای گه وره که یان سه رهۆکی چه ته کان، نه ویش
 پرسیا ری لبتکردم وتی: چی وای لبتکردی راستی بلئی؟ گوتم: به لئین و په یمانم داوه به دایکم
 که درۆنه کهم، ترسام خیانه ت له په یمانی به لئینه که ی به کم سه رهۆکی چه ته کان ترسی لی
 نیشت کراسه که ی خۆی دادری و هاواری کردوتی تۆ ترسای خیانه ت له به لئین و په یمانه که ی
 دایکت بکهیت، به لام من ناترسم خیانه ت له به لئین و په یمانی خوای گه وره و
 په ره ر دگاره کهم؟!.. پاشان فه رمانی ده ر کرد هه رجی شه کی کاروانیه کان هه یه
 بیگێر نه وه بۆیان، وتیشی نه وامن ته وه م کرد و په شیمانم ده گه ر پمه وه بۆلای
 خواله سه رده ستی تۆدا، نه وانه شی له گه لی بوون هه ره هه موویان به جاری وتیان تۆ گه وره ی

نیمه بوی له چه تهیی وراوروو تکردندا، ده بی له نه مپژ به دواوه گه وره شمان بیت اه گه پرانه وه بۆلای خوادا، هه موویان به به ره که تی نه وراستگۆییه ته و به بیان کردو گه پرانه وه. شه شه م/ یه کیتک له دادگا شه رعیه کان حوکمی دادگایی کردنی دزیتکی ده رکرد به وهی که ده بیت دهستی به پردریت، کاتیک روژی دادگایی کردنه که ی هاته پیشه وه، به ده نگی به رزی پی وتن پیش نه وهی ئیوه دهستی من به پرن ده بی من زمانی دایکم به پرم، چونکه من یه که م جار هلیکه یه کی مائی دراوسی که مانم دزی، دایکم سه رزه نشت ولۆمه ی نه کردم پی نه وتم: ده بی بیگه پرنیه ته وه بۆ مائی دراوسی که مان، به لکوه هله ی خۆشی لیدا و وتی سوپاس بۆ خوا کوره که م بو به پیاو، نه گه ر زمانی دایکم نه بوايه، نه وان ده بومه دز. *

نه وه ئیوه نه ی کۆمه لی باوکان و دایکان چند نمونه یه که له سه رخۆراگری و به رده وامی مندالانی پیشین و سوربوونیان له سه ره جیه ئی تانی مافه کان و پابه ند بوونیان له سه پاراستن و دانه وهی نه مانه ت، خیانه ت نه کردن و خوا به چاودیرزانین به سه رخۆیا نه وه له نه ئی وناشکرادا، وه له هه ر جیگا و بارو حاله تیکدا بو نایه .

- عومهر ره زای خوی لی بی له سه فه ریکیدا به ره وه مه که که له کیتو ییکدا شوانی کی بینی مه ری ده له وه راند، عومه ره شوانه که ی تاقیکرده وه فه رموی: نه ی شوانه که! یه کیتک له م مه پرانه مان پی بفرۆشه، نه ویش وتی: من به نده م ناتوانم به بی مۆله تی گه وره که م بیفرۆشم عومه ره فه رموی: لای گه وره که ت بلێ گورگ خواردویه تی، شوانه که وتی: نه ی خوا له کوئییه؟ نایا خوانا گای لی نیه؟ عومه رده ستیکرد به گریان و پاشان له گه ل شوانه که دا چوو بۆ لای گه وره که ی لیتی کپی و نازادی کرد، نینجا پیتی وت: نه ی به نده که له دنیا دا به هۆی نه ووشه یه وه رزگات بووله کۆیله یی، هیوادارم خوی گه وره ش له قیامه تدا رزگات بکات له سزای سه ختی دۆزه خ.

(مافی مندال له خیزانی به خته وه رو کۆمه لگای ناسوده دا به رجه سه ته ده بیت)

* نه م بابه ته م له پۆرنامه ی (ناینده) ی خوشکانی یه کگرتوژماره (۱۸۰، له ۱/۶/۲۰۱۱) دابه زیوه .

نامۆزگارى باوكيڭ بۆكۈرەكەى

- ۱- كورپى شيرينم: ھەمووكەس بناسە، بەلام ھاوپرېئەتى ھەمووكەس مەكە.
- ۲- ھەمووشويتىڭ شارەزابە، بەلام بۆھەمووشويتىڭ مەپرۆ.
- ۳- ھەمووشيتىڭ بېينە، بەلام باۋەپرەھەمووشيتىڭ مەكە.
- ۴- گەرھەموودنيادرك بى، تۆھەرگول بە.
- ۵- گەرلەسەرمارەق بویتەۋە، بەرگى ناپاكى لەبەر مەكە.
- ۶- باگورگ بتخوالەمبەرەۋە، بەسەرپردى نامەردامەپەرەۋە.
- ۷- بەگريانى كەس پىمەكەنە، مەھىلەكەس بەگريانت پىبىكەنى.
- ۸- مافى كەس مەخۆ، بۆمافى خۆشت بىجەنگە.
- ۹- نھىنى خۆت بەھەمووكەس مەلى، نھىنى خەلكىش بپاريزە.
- ۱۰- گەر كەسىڭ دلئى شكاندى، تۆدلئى مەشكىنەچونكەپر كوردنەۋەى دۆلتىڭ ئاسانترە لەچا كوردنەۋەى دلئىڭ.

به دواى دنيا دارامه كه .. مردن به دوا تاراده كا

دنيا و قيامت وه كه رۆيشتنه به ره رۆژ هه لات يان رۆژ ئاواله هه ر كاميان زياتر نزيك بيه وه نه وه به وه نه ندازه له وى تريان دورده كه ويته وه، زۆرن نه وانى بى قه ناعه تن چا و برسى شهيداي (كاسه و قاسه ن) وه هه موهه و ئيكيان بۆته ماعى دنيايه وه شهري كورسى و كوليره يان كردو سه ره نجام له نيوه ي ريتگا كه وتن وشه رمه زارى دنيا و دوا رۆژيون! خواله قور ئاندا بۆ جو معه و عيباده ت كه تويشوى قيامته فه رمويه تى (فاسعوا .. سابقوا .. واته : به هه له داوان په له بكه ن، پيشه ر كه بكه ن، هاغمانن ده دات كه بۆ قيامت به ته ماع بين، به لام بۆ دنيا (فامشوا ..) به رۆيشتنى ناسايى بۆي بچن په له مه كه ن، نيما مى عه لى ده فه رمويت (الدنيا أولها عناء، وآخرها فناء، فى حلالها حساب، وفى حرامها عقاب)، پيغه مبه رمان ده فه رموى (الدنيا مزعة الآخرة) دنيا كيتلگه ي دوا رۆژه، كه واته هه رگيز ريتگا مه ده وه هيله شه م فرسه ته زيرينه ت له ده ست بچيت، خۆت مه دۆرينه خۆت مه فرۆشه، نه بيته چه كى ده ستى نه م وه نه وه به ئاره زوى خۆيان به كارت بينن بۆ نه وه ي جيتگاي خۆيان خۆش بكه ن، هه رگيز بير له وه مه كه ره وه بليتت باله دنيا به ئاره زوى خۆم رابوئيرم، له رۆژى قيامت چى ده بيت با به بيت ئيتمه له ژيانى دنيا جيتشيني په روردگار ين بۆ ما وه يه كى كه م وديار بكر او تاپه روردگار مان په رستين وه فرمانى ده رنه چين و سنوره كانى نه به زينين، نه بى هه ست به به ر پرسياره تى بكه ين له و نه ر كه ي پيمان سپيتر درا وه ، په روردگار ده فه رموى (وما الحياة الدنيا الا متاع الغرور) ژيانى دنيا ما وه يه كه زۆر كه م و كورته هه موو كاتيك مه ترسى مردنت له سه ره، به هه ره هۆكار تيك بيت به كاره ساتيكي كوشنده وه ك، ناگريتك، خنكانيتك، نه خۆشيه كى له ناكاو، خليسكانيتك، وه رگه ران يان روداوى ئۆمبيل پيوه دانتيكى ژه هراوى يان فيشه كيتكى ويل .. بۆيه ده بيت هه موكات ناماده بين بۆ مردن به ته قواو كردارو گوفتارى چاك، ده سه كه وته كانى دنيا گشتى كاتيه وده روات .. پاره .. ئافره ت .. خانوو .. په له وپايه .. شه هاده .. ناوبانگ، به ته نياجيت ده هيلنو كه لكيان نا بيت بۆت، په روردگار ده فه رموى: (وما هذه الحياة الدنيا الا لهو لعب وان الدار الآخرة لى الحيوان) ،

به‌شوندازی مانه‌وه کاربۆدنیابکه که دیاره‌ته‌مه‌ن کورته‌و زوو راده‌بری، وه‌هه‌ولبده‌بۆقیامه‌تت به‌شوندازی ژیانومانه‌وه‌ت تیایداکه‌له‌چاودنیا (قه‌تره‌به‌ده‌ریایه) {زه‌مانه‌دیت و راده‌بری وه‌کی بادی سه‌باوایه... حه‌یف بۆ عومره‌ سه‌رفی که‌ین به‌بی هوده‌ له‌دنیا‌یه {بۆته‌ماعی دنیا‌هه‌موی به‌په‌له‌یه‌و که‌سیش به‌ته‌واوی نه‌یگه‌یشتی، سه‌رنج بده‌له‌م به‌سه‌ره‌اته‌وخۆت بریاربده‌ له‌ ژیان‌ی خۆت، ناخۆ راکردن به‌دوای دونیا‌چ سو‌دیکت پی‌ ده‌گه‌یی‌تی، جگه‌له‌ ماندوبون ویتا‌گابون له‌دین‌وژین... لده‌گێرنه‌وه‌ کورپک به‌ باوکی ده‌لیت: ده‌مه‌ویت نه‌و ئافره‌ته‌ی که‌ بینیمه‌ه‌وشه‌یدای جوانیه‌که‌ی بووم بیخوازم باوکی‌شی به‌م قسانه‌ زۆردل‌خۆش بوو ووتی نه‌و که‌چه‌ له‌کوێه‌ هه‌تا بۆتی بخوازم کورپ خۆم ؟ کاتیک رۆشتن‌و که‌چه‌ که‌یان بین‌ی باوکه‌که‌ی زۆر که‌چه‌که‌ی به‌دل بووبۆیه‌به‌کوره‌که‌ی ده‌لیت: کورپ خۆم نه‌و که‌چه‌ له‌ناستی تۆدا نیه‌وبۆتوباش نیه‌، نه‌وه‌شایسته‌ی پیاوکی‌ شاره‌زاوبه‌نه‌زمونی وه‌ک منه‌، کورپه‌سه‌ری له‌قسه‌ کانی باوکی سوورما، بۆیه‌وتی نه‌خیرشتی وانیه‌ته‌نها من ده‌بخوازم، ناکوکی دروست بووله‌ نیتوان کورو باوک! بۆچاره‌سه‌ری کیشه‌که‌یان په‌نایان برده‌ لای مه‌رکه‌زی پۆلیس چیرۆکی خۆیان گێرایه‌وه‌ بۆ زابته‌که‌، نه‌ویش وتی که‌چه‌ که‌ به‌ینن هه‌تا لیتی پیرسین کامتانی ده‌ویت، کاتیک زابته‌که‌ که‌چه‌ی بین‌ی زۆرسه‌رنجی راکیشا بۆیه‌وتی نه‌وته‌نها شایسته‌ی که‌سیکی وه‌ک منه‌ویۆمن باشه‌که‌ببخوازم!، نه‌وجاره‌کیشه‌که‌وته‌نیتوان هه‌رسێکیان کوروباک وته‌فسه‌ره‌که‌، هه‌ریه‌که‌و بۆخۆی ده‌ویست! ناچارچوونه‌لای وه‌زیر، به‌هه‌مان شیوه‌که‌وه‌زیر که‌چه‌ی بین‌ی پیتی باش بووبۆخۆی بیت‌وکه‌سی تریاسی نه‌کات تاله‌کو‌تاییدا چونه‌لای به‌پرسی ولات‌ومه‌سه‌له‌ که‌یان تیگه‌یانده‌هروه‌ک نه‌وانی ترکه‌چاوی به‌که‌چه‌که‌وت هه‌زی لیکردوپیتی وتن ته‌نها شایسته‌ی که‌سیکی به‌ده‌سته‌لاتی وه‌ک منه‌ بۆیه‌نم که‌چه‌ بۆمن ده‌بیت‌وده‌بخوازم! کیشه‌که‌ زیاترگه‌وره‌بوومشتو مه‌رکه‌زیادی کردله‌به‌رنه‌وه‌ که‌چه‌که‌وتی تاکه‌ چاره‌سه‌رنه‌وه‌یه‌، من راده‌که‌م نیتوه‌ش به‌دوامدارا که‌ن نه‌وکه‌سه‌ی توانی بمرگیت نه‌وا من ده‌به‌نسیبی ونه‌و ده‌بخوایت... به‌لی نه‌وه‌ بوو که‌چه‌ رای کردوه‌موورایان کرد به‌دوایدا، له‌ پریکداکه‌ به‌دوای

کچه کهوه بوونو رایان ده کرد هر پینجیان که وتنه چالئیکی قوولئه وه، پاشان کچه سه برئیکی
 کردن ووتی زانیتان من کیم؟ من دونیام!!! من نهو شتم که هه مووخه لکی به دوام دا
 راده کهن و پیش برکی ده کهن تا پیم بگن و به دهستم بپنن، له دینه که بیان بیئاگاده بن، له
 قورئان و سونه ته کانی پیغه مبهر بیئاگاده بن، هه تاده که ونه چالئی گۆره وه، به لام ناشتوانن پیم
 بگن، ئی تیریر بکه ره وه، له کوئاید ایزانه ژیان هه یه به مانای (عیش، معیشة) که خواردن و خه وتن
 ورا بواردن و زاوژییه، هه مووگیانداران تیایدا به شدار نگره ناژه لان زیاتریش له مرؤه چیژی
 لینه کهن، نه مجۆره بیان بو مرؤه کان وه ک مردو وایه چونکه بی نامانج و هیوایه، به لام ژیانی به
 مانا (الحیة، حیة طیبة) نه وه یه که ده زانی بۆچی ده خواو بۆچی ده ژئی نه وه ژیانی راسته قینه ی
 ئیمانداره که نامانجداره بوئیدا و وارۆژی، چونکه ژیانی بی هیوا وئاوات جوړیکه له مردن
 بۆیه نه وانیه بو خوا ژیاون هه به زیندوی له ناودلان ماون چونکه پیشتر به ژیانی راستی (حیات)
 ژیاون. مرؤقی موسولمان ژیانی دنیا به جینگه ی تا قی کردنه وه ده زانی و کینگه ی دوا رۆزه
 و چاکه ی تیدا ده چینی، به لام نه وه ی لای موسولمان شتیکی هه له ونا په سه نده نه وه یه که
 ژیانی دنیا بگریته ئاوات و نامانج، و به سه رد و وارۆژدا هه لبرئردی نه وه ش رهوشتی
 کافرانه خوی گوره فه رمویه تی: (وویل للکافیرین من عذاب شدید الذین یستحبون الحیة الدنیا
 علی الاخرة ..) ابراهیم (۳، ۲)، واته : سزای توند بوئیباه و پان توند نه وانیه که ژیانی دنیا
 به سه رد و وارۆژدا هه لده بژیرن، به داخه وه ئیستا به خته وه ری کهم بووه به هژی سه رقان بوونی
 زۆرینه ی خه لک به پیش برکیی دنیا داری باس باسی (مؤدیل و مؤزیل و خانو سه یاره و .....) .
 که واته پرۆن به ره و ژیانی تاهه تایی و دوارۆژ (وان الدار الاخرة لهی الحیوان لوکانوا یعلمون)
 به راستی ژیان و خژی راسته قینه له رۆژی دوا یی دایه گه رین زانیایه .

به دوا ی دنیا دارا مه که مردن به دواتا راده کا... ناقل که سیکه برا کهم تنها کرده وه ی چاک ده کا
 مائی دنیات گه لی زۆره به رده و ام کوئیده که یته وه... گۆرت ته نگوتاریکه بوئیری لینا که یته وه!

رپرھوی گوتاری ئایینی گوردستن..

بئگو مان رۆژ و کاریگه ری وتاری ئایینی نکولتی لئناکریت وقسهی نه ورۆژه لاتناسه ی به سه که وتویه تی: (ته گه رحه ج وتاری ههینی وزانکۆی نه زهه رنه با نه وانئیسلا مان له ناوده برده)، به لام گوتاری ئایینی له کوردستان له ناستی پئویستدا نیه! چونکه زۆرتک له وتاریته ژه کان له وتاری ههینی و بۆنه پیرۆزه کانداهه ره له سه ره وتی ته سه و فی کتیبه کۆنه کان وتارده خوئینه وه که به زۆری جه ختکردنه له سه ر لایه نی قیامه ت و ژیرزه وی و دورکه وتنه وه له باسه کانی سه رزه وی و پر سه کانی سه رده م که نه وه ش له به رژه وه ندی ده سه لاته سه ته مکاره کانی رۆژگاره، بۆیه هه ر باسی هه شرونه شرو مارود و وپشکی دۆزه خ ده که ن و خه لگ ده ترسینن و ده بیان خه نه گریان، که نه مانه راست و له پئیش هه مومانن، به لام خۆناین دۆی ژیانو ژباری دنیایه، چونکه قیامه تش به ره هه می دنیایه، دینیش بۆبه رژه وه ندی مرۆقه کانه له دنیا و قیامه ت، دۆستیکم وتی: مامۆستا که مان هه ر باسی مردن و قیامه ت نه کات و نه لئی بابه وشیه بیه برین؟ به لام تا ئیستا نه یوتوه چۆن بژین!؟ نه لئی له خوابتر سن به لام پیمان نالیت چۆن له خوابتر سین لوتاره کان زیاتر جه ختکردنه له سه ر دین که (مثالیه) نه که له سه ر (تدین) دینداری که (واقعیه) کرداره ده بیته موسلمان پیاوی دنیا و دوارۆژین له سه ر ریبازی ئیسلامی، به لگه شمان نه وه یه فیهی ئیسلامی چوار به شه وسی به شی بۆرئیکه خستنی کاروباری ژبانی دنیایه نه وانیش بریتین له: (معاملات و مناکحات و جنایات)، ته نهابه شی (عیبادات) بۆنه پئینه کانی قیامه ته، که نه ویش هه ندی به رژه وه ندی دیای تئدایه وه که سوده کانی ته ندروستی رۆژو و بیرکه وتنه وه ی هه ژاران، یه که ریزی و یه کترناسین و خۆشه ویستی له نه نجامی تیکه لئ به رده وام له نوئژی به کۆمه لدا، نه مه ش وه لامه بۆنه وانه ی که ده لئین ئیسلام ته نه اشتیکی رۆحیه وه له نئوان به نده و خوادایه و په یه وه ندی به ژبانی دنیا وه نییه ل دیاره نه و جۆره و تاریته ژانه ش ده یانه وی دئی نه وانه پزازی بکه ن که ده لئین: دین جیایه له ژین!، په نابه خواله ژیانوده و لته تی بیتدین!، که من نه وانه ی باسی چاکسازی کۆمه لایه تی و گرفت و قهیرانه کانی رۆژگار و پر سه چاره نو سه سازه کان ده که ن لیان پر سه نه ته وه یی

وگۆرآنە ئىجابىيە كانوپيىش كەوتنە كان بىكەن، پۇژگارنىڭ بوۋە كە عەرەبوتورك لەپىڭگەى
سىستىمى ئىسلامىيە ۋە پېئىشەرەويان لە جىهاندا كورد ۋە پاشان بەھۆى رەگەزبەرستى وقەومايەتى
لەپىنمايىيە كانى ئىسلام لاياندا بۇعەلمانىيەت ونەتە ۋە پەرستى ھىزوپىتيزيان نەماۋىچوك
بونە ۋە تاناستى كەمتر لە قەوارەى زايۇنى! بۆيەپىتويستە پەرەبە كۆلپىز ۋە پەيمانگانا ئىيە كان
بدرى ۋە ھونەرى وتاردان وزانستى وميژو جوگرافىاي كورد لەپيىش ئىسلام ودواى ئىسلام
بجويندري ۋىزانرى، بۇنە ۋەى وتار بيىژى ئاينى زانا ۋرۇشنىبىرو كورد پەرەبى، چونكە ھەست
ۋسۆزى نەتە ۋا يەتى لە سنورى شەرعدا رىڭگە پىدرا ۋە، ھە ۋلبدەين وتارى ئاينى بەرژە ۋە ندى
نەتە ۋە كەمان بىپارتيژى ۋە پەرەبە سەر جەم بوارە كانى ژيان بىدا ۋەك لايەنە كانى نابورى و
رۇشنىبىرى كە نا ۋەرۆكى دىنە كەش گشتگىر ۋە ھەمە لايەنە دىنا ۋ قىيامەتە، شار دىنە ۋەى بە شىكى
دىنە كە لە بەرخاترى نەم ونە وتاوانە لە ژىر ھەرفشارى كىدابى نابى ۋ ناكرى تورە بونى خوا بدەين
بەرە زامە ندى خەلك، پاشانىش پىتويستە وتار كورتوپوخت و ناما مچدارى ۋ لە پرسە كانى سەردەم
بى ۋ بە زمانى سادە ۋرە سەنى نە ۋ خەلكە بيت لە گەل رەچاۋى بنە ماشەرعيە كانى، نەك لە كۆل
خۆ كرنە ۋە بى! چونكە گو يگربىزارە لە وتارى درىژود ۋوبارە.

په تاي حيزبايه تي

وهك چؤن نه خوؤشى بيروباوه وروجه سته يي كوشنده يه، په تاي حيزبايه تي كوشنده تره سهرده ميئك بوورؤژگار و ابوو. ده ستي حيزب له هه موشتيئك دا بوو!

هه رچهنده ديارده ي حيزبايه تي كالبؤته وه ونه وه ي كه ماويشه زياتر به رژه وه ندي مادديه كه يه هيشتويه تيه وه، به لام وهك جگه ره كيشتيكي له ميژينه نيكوژينه كه ي به تينه، تي كه لي خوئين بووه وبه ناساني ده ست به رداري نابن، حيزبايه تيش جوژي كه له كوژيلايه تي سهرده م كه به چاوي حيزبي سهرده كات وده رگاي (عه قل و عيلم) داده خات ابؤيه كه سي حيزبي نازادوسه ربه خو نيه له بوچونه كانيدا و دوو چاري ناعه داله تي وي تويزداني و درؤود و وروسي ده بيت چونكه به لايه وه پيئوه ري حيزب سه نكي مه حه كه وته نهاپه پره وي حيزبه كه ي به راست ده زاني! بؤيه كه ساني حيزبي به گشتي راستگؤنين، له حوكم رانيشدا به هؤيه وه ياساسه ره ر ناييت له بري نه وه ي برياري ياسايي بده ن برياره كانيان سياسين و په رله مانيش هه ريه ناوه ي گه له نه ينا نوئينه ري حيزبن، وهك له ولاتي خو مان ده بينن كه حيزب حوكمه ته و حوكمه تيش حيزبه! سهره نجام كه ياساسه روه روداد و ه رنه بوو گنده لي په رده سيني، حيزبايه تي له ژياني رؤژانه ماندا په رنكي داوه ته وه، له شيوازي جلو به رگ و ره نكي ته سبيع و جوژي موباييل و مملاني تي سهرجه م ريكه خراوه كان تا ده گيشته لافيته ي مرده كان لئه ويان به زهره نه ينوسي ونه ميان به سه وز! له سه ركي لي گؤره كه ي شي به دروشم و ره نكي حيزبه كه ي فاتيحه ي بو نه نوسن، كه سي مرده شبتان وازي لينديني حيزب وازي ليناهيتني ليه كيه تي زانايانيش به هه مان شيوي خه لكه كه دابه ش بيون به لي حيزب بوته بتي سهرده م، ده لين حيزبايه تي وه سيليه بوئامانجيتكي دياريكراو، له ويئاوه دانا مانجي ئيمه كه كوردايه تي وسه روه ري ياسابويه قورباني، به داخوه كه له م سهرده مه دا حيزبايه تي بو كورسي و كولتريه ليه شه ري قاسه و كاسيه، بؤيه دواي نه وه مروو ساله هيشتادو و ئيداره يي و جيا وازي زؤرده بينري ليه كتر قبول ناكه ن! ته نانه ت ئوبؤسيؤنيكيان ده ويت كه وهك نه وان بيربكاته وه! دواي زياتر له (۲۰) سال نه زمون

سهره‌رای دروشمه‌کانی به‌ناو‌دیموکراسی و‌مافی مرۆڤ به‌لام هیشتا عه‌قلیه‌تی حیزب زاله
به‌سهره‌موشته‌کاندا! حیزبایه‌تیش له‌ولاتی ئیمه‌هۆکاری دوسه‌ره‌کی وشه‌ری ناوخۆیه،
نازادیش لای ئیمه‌ بۆمه‌به‌ستی خراپه‌به‌کار دینن! وه‌له‌حیزبدا: نه‌وه‌ی موخلیسه‌ موفلیسه!
په‌حه‌ت له‌پیره‌شاعیر که‌وتویه‌تی:

هه‌رداری لقی زۆر لیبیته‌وه	ئیتنه‌وه‌نده‌به‌رزنا بیته‌وه
ولاتی حیزبومیزی تیکه‌وی	هه‌رچی ده‌ستی بویه‌شی خۆی نه‌وی
هه‌رچی هه‌لته‌ستی نه‌لی من حیزبم	برالیم لاده‌ نامه‌وی حیزبم!

ماره برین و گواستنه و موخیزاندارى... هه ئۆیسته و سه رنج *

(۱) گرنگی خیزان: خیزان واته: ژيانى خۆشه و یستی نیتوان ژن و میرد... واته: پهروه دهی منال... ریزی دایک و باوک... مالداری و خزمايه تى و کهسايه تى... واته په وشتويه هابه رزه کانی ژيان... که واته خیزان واته: ژيان، نه گه رخیزان نه ماژيان ده بیست به ژان، بیگومان خیزان به ردی بناغه ی کۆمه لگایه، جانه گه رخیزانه کانمان له سه رینه مایه کی راست و دروست به یه کگه یشتن نه وه کۆمه لگایه کی نمونه ی و تهن دروست فه راهم ده بیست، وه به پیچه وانه ی شه وه، بۆیه نیسلام هه رله سه ره تا وه گرنگی دا وه به خیزان له ریگه ی هه لئێژاردنی تهن دروست و مامه له ی دروست (حُسْنُ الْاِخْتِيَارِ وَ حُسْنُ الْمَعَامَلَةِ)، دیاره چاکترین بنه مایش بۆ دروستکردنی خیزان ته قواوله خوا ترسانه، نه گه رته و کور و کچه که له ته مه ندا و له بیرو با وه پروله پیشه دا هاوشان و نزیك بون له یه که وه، وه ته قواوله خواترسان هه وینی کاره که یان بوو نه وه له ژياندا پایه دارو مایه دار ده بن له کۆشکی هاوسه ریدابه خته وه ده بن چونکه ته قواسه رچا وه ی هه موخیر و چاکه یه که به ره مه که ی راستگویی و په وشتی جوانه که چاکترین ده ستما یه، به لام گه رهاوسه ریه که ته نهاله سه رینه مای دینارودۆلارو کۆشک و ته لارو جوانی یار دامه زرا، که نه مانه کاتین و تاسه رنینه وه ده وای نه وه ی هه زه کانیا ن تیربو هۆکاره کان ته و او بون بایى ده بن ده مه بۆله و له یه که نه گه یشتنو ته لاق دیته ناراه، له به رته و گرنگیه یه که خوی گه وره له قورئاندا (۷۰) نایه تی تایبه تکرده به خیزان و به وه و یه وه له کتیبه فقهیه کاندابه شیکى تایبه تی بۆ دانرا وه له ژیرناوی (المناکحات) که به زارا وه ی نه مرۆییتی ده و تسی باری که سیتی.....

(۲) شیوازی ماره برین و گواستنه وه: پیغه مبه ر (ﷺ) فه رمویه تی: (تفکح المرأة لأربع: لِمَالِهَا وَلِحَسْبِهَا وَلِجَمَالِهَا وَلِدِينِهَا، فَاظْفِرْ بِذَاتِ الدِّينِ تَرِيْتُ يَدَاكِ) واته تنافره ت بۆ چوارشت خوازیینی ده کریت: له به رسه ره و ته وسامانی یان نه سه بوینه ماله ی یان له به رجوانیه که ی یان له به ردینه که ی، به لام تۆخوا وه ن دینه که یان هه لئێژیره چون به ره که ته (با هه ژاریش بیست) چونکه

دینداری سه چاوه‌ی به‌هابه‌رزه‌کان و پره‌وشته جوانه‌کانه‌وسامانیکی نه‌براو‌ه‌وبه‌رده‌وامه، دياره‌هه‌مووبه‌وه‌خۆش‌حالین کورۆ کچه‌کانان له‌سه‌رشه‌ریعه‌تی نیسلام ژيانی هاوسه‌ری پێک دیتن، به‌لام ده‌بی هه‌وئبده‌ین به‌پیتی تواناژیان وگوزهران وگواستنه‌وه‌یشی له‌سه‌ر نه‌و شه‌ریعه‌ته‌بیته‌ که‌له‌سه‌ری ماره‌کراوه، بیگومان دینداری وئسلامه‌تی له‌شین وشایی و مامه‌ئسه‌ی رۆژانه‌داده‌رده‌که‌وی وه‌ک وئراوه‌(الدينُ المعامله) نه‌ینابه‌قسه‌هه‌موو که‌س موسولمانی باشه‌(قسه‌فه‌قیره‌وه‌هه‌موو که‌س به‌لام کرده‌وه‌که‌م که‌س) به‌پیتی هه‌ندی عورف و عاده‌تی لاروخواروکاریگه‌ری سلبی رۆژئاواه‌ندی مۆدیل په‌یره‌وی ده‌کری که‌ حه‌رامه‌و له‌گه‌ژ بیروباوه‌ری ئیمه‌ی کوردی موسلمان نایه‌ته‌وه، به‌تایبه‌ت له‌کاتی گواستنه‌وه‌ی بوکدا، وه‌ک روتی وتیکه‌لی و..هتد، که‌ده‌ئین نه‌وه‌حهرامه‌هه‌ندی که‌ده‌ئین: مۆدیله‌ لیان ده‌ی قه‌یه‌ج ده‌کارپۆژیکه‌و ده‌بریته‌وه! خۆه‌موورپۆژی شوناکات، نازانی که‌له‌خۆشترین وگرنگترین هه‌نگاوی ژيانیدا خواله‌خۆی توره‌ ده‌کات وشه‌یتان گۆلی لیده‌کات!.

---

* (ئه‌م بابته‌ووتاری به‌نده‌ بووه‌ له‌ تۆریه‌ی هۆله‌کانی شه‌کراوخواردنه‌وه‌ی سلیمانی)

نومنه‌ی مؤدیلی خراب له کاتی ماره بریندا:

۱- هیشتا ماره نه بر اوه کچه که ده به نه نار ایشتگا بۆر از اندنه وه ووینه گرتن! که ده بوو نه وه بۆر ژوی گواستنه وه بوایه، دو جار مه سره ف! مه جلس چا وه رتییه تا خاتون له صالتون ده گه ریتته وه! لامان سهیره بۆچی له کاتی ماره بریندا ده پرا زیندریتته وه؟!

۲- که ماره کراهیشتا مه لانه ریشته وه به ناوی نیشانه کردنه وه مالی زاواته سجیلی گه وره دینن ده یکه نه چه پله وه له پره که وه هل هه له لیدان تادره نگانگی شه و بینه وه ی حساب بۆمه لا و میوان ونه خویش و نیسراحتی ده رود راوسی بکه ن!.

۳- خه لکیکی زۆربانگه کری له کهس و کاری هه رد وولا، مالی بوکیش جاری وایه کریچین بیان خانوه که بیان (۱۰۰) مه تره سه ربان وین بان پره و شوینی دانیشتن نیه، له ده ره وهش ریگه و کۆلان پرده بیت! پرسیار: ژن ماره کردن نه وه موخه لکوقه ره بالغیه ی بۆچیه؟ خو شه ری عه شیره ت نیه

۴- هه ندی که سی ناشایسته و بی ریزی نه زمون بانگ ده کریت که هیچ له ناداب و پره و شتی مه جلسی ژن ماره کردن نازانیت و ریزله کهس ناگریت و مه جلسه که ناخویش ده کات ته نها ناوات و ناماخیان هه له پره که وشایسه و زۆریش بی ریزن به رانه رما مؤستا که وتاری ناوژگاری ده دات ه لین: مامؤستادر ژیه ی پی مه ده و زۆر لیتی مه کۆله وه نیه مریککه و توین زووتیکی په ریتته (عه سری سورعه یه!) جاری وایه که سیتی زۆر بله و زمان در ژیه حیکایه ت و قسه ی لابه لا مه جلسه که کۆنرۆل ده کات، بیان خه یالیان لای تلفزیونه شاشه گه وره که یه! (lcd).

۵- یه کیکی تر له و گرفتانه نویژنه کردنه، کاتی ده پرسی له کور و کچه که نویژ ده که ن؟ نه خه یر! له دینه که بیان بیتاگان، به لام له دنیا که بیان زیره کن، ناوی زۆریه ی گۆرانی بیژیاری زانه کانی له به ره وه ستای مکیاجه، ده لین: فهرمو و مامؤستا قه رار و بریار له کچه که وه ریگره، کاتی ده بیینی ژوره که پرپه تی له نافره تی روت و رازاوه لئا زانم چۆن شهرم له وخه لکه ناکه ن، که حه یاو ناموس زۆرگه وره و گرنگه له نیسلامدا، جامامؤستا قه راری چی وه ریگریت و چۆن ده ست بکاته وه به نامۆژی (دیاره نه وه به ومانایه ناکه خه لک هه موی و ابیت به لام حساب بۆ زۆرینه یه).

۳) گرفت و کۆسپه کانی خیزان:

- ۱- شهیتان: که دوژمنی سهره کی موسلمانه سویندی خواردوو که له ریتگه که لایان بدات تهنه هابه نده دل سوژه کان نه بیته (... ولأغرینهم اجمین الاعبادک منهم المخلصین) ۴۰/الحجر، له فهرموده ی پیغه مبه ردا هاتوو (ﷺ) {شهیتان کۆشکه که ی له سهرناوه به رده وام سهربازه کانی ده نیتری بۆناژاوه که ده گه رینه وه لییان ده پرسی چیتان کرد؟ یه که م ده لئی نوام له یه کیک کرد تا که سیکی کوشت! هیچ نیه ته و به ده کات، دووهم ندریم به یه کیک کرد لئه ویش ته و به ده کات، سییه م ده لئی: ناژاوه م خسته مالتیک تاژنه که ی ته لاقدا! شهیتان ئافهرینی ده کات وتاجی نازایه تی ده نیته سهر!} چونکه (نه گبه تی ماژ ناژاوه یه... تیکشکانی که ژاوه یه) هه لئه شان دهنه وه ی خیزان کۆمه لیک کیشه به دوای خۆیدا دینیت وه که ده بیینی ریشه ی ته لاقدان له زیاد بوندا یه! کیشه ی سهره کی لیژنه ی فه توایه!؛
- ۲- تیکه یشتنی هه لئه له مانای (قیوامه) و خراب به کارهیتانی له لایه ن پساوه وه،
- ۳- ده ستخستنه ناوژیانی خیزان له لایه ن که سی سییه مه وه له ده ره وه ی خویان به پاساوی هاوریه تی و خزمایه تی به نه زانی یان به نیه تی خراب یان بۆدژایه تی وتۆله سه ندنه وه.

ھاوشانى ھاوسەران گىرنگە بۇيىكە ۋە ژيان:

زۆربەى ژنانى ئەم رۆژگارە قوربانى لە دەستدانى كەسىتى خۆيانن خۆى نانسى ۋە قەدر و پىزى خۆى نازانئوبىر پارە كانى سەرىتى ۋە بەلەن چۈن لە سۆز و عايفە ۋە دەردە چى زۆدە خەلتى بۆيە زۆپە شىمان دەبنە ۋە، ۋەك ئەوانەى شۆبە ھاوتە مەن ۋە ھاوبىر ۋە پارە ھاوشانى خۆيان ناكەن! بە ھۆى دەولە مەندى ۋە ئالتون ھەندەران بۆيە ھۆشيارى خىزانى بە گىشتى ۋە لىبواری ئاينى بە تايىبەتى ھەويىنى بەختە ۋە ھەرى خىزانە ۋە بىنە ماى پىكە ۋە ژيانە (كەفائەت) ھاوشانى ۋە نىكىكى پلە ۋە پاىەى ژنومىر دەلسەر جەم بوارە كانى ژياندا ھۆكارە بۆيەردە ۋە امىوبەختە ۋە ھەرى خىزان بە تايىبەت لە:

۱- لايەنى بىر ۋە پارە پودىندارى: چونكە چاكە كارو ۋە پارە كارو پاك ۋە پىس فاسق ۋە صالح ۋە كويەك نىن ۋە ھاوشانى يە كىرتىن، خۋاى گە ۋە ھەرمويەتى {أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَّا يَسْتَوُونَ، (السجده/ ۱۸)} ئايىپ ۋە دارو فاسق يە كىسانن؟ بى گومان نە خىر، بە ھۆيە ۋە زۆر ژن خەسار بون زۆر پىاوخەسار بون كە درانە كە سانى ناشايستە ۋە نابەرا نىبەر، بە زۆر ۋە شى ئافرەت لە سەردىن ۋە پرە ۋە شى مىردە، ئافرەتى قورئان خويىن ۋە موسلمان خەلتى تىرا ۋە ۋە درا ۋە بە پىاوى بىدىن ۋە نويژنە كەر ھەر لە بەرئە ۋە ھى لە كۆمپانىا ۋە كەرتى تايىبەتە ۋە سامانى زۆرە ۋە ئالتونى زۆرى بۆ كىردە ۋە سەرنە نجام ئافرەتە كە خۆى دۆراندە ۋە ئىمان ۋە حىجاب ۋە پرە ۋە شىتە جوانە كانى لە دەستدا ۋە ۋە كە ۋە تۆتە شويىنى مۆدىل، يان نە گونجا ۋە نوتە لاقدرا ۋە ۋە دوجارى كىشەى زۆر بۆتە ۋە، زۆر جار ئىمەى مەلاتە لە ۋە فۇقان بۆدە كرى لە لايەن ژنە كە ۋە دەلى: مامۆستامىن نويژ خويىنم ۋە پابەندم ۋە موسلمانم پىا ۋە كەم ھەر كە تۆرە دە بىت ۋە ھەر سى تە لاقى فرىئە دا ۋە لى جىتى خوشك ۋە داكى لىان لە ۋە كە سانە يە كە دەلى: تە لاقى چىە؟! كە ئىمە خۆمان رازى بىن الە جىاتى پىا ۋە كە بە خەم ئە ۋە كىشە ۋە بىت كە خا ۋە نى تە لاقە ۋە كىشە كەى بە دەستە، ناچار ژنە كە خەم دە خوات ۋە ھىچىشى بۆ ناكى: بۆيە چاكە تروايە بە دىن بۆيە دىن، مۆدىل بۆ مۆدىل، ۋەك ۋە ترا ۋە (قەل ۋە قەل كۆتروە كۆترو) ۋەك لە سورەتى نور ئايەتى (۲۶) خۋاى گە ۋە ھەرمويەتى: ژنانى پىسوناپاك بۆ پىا ۋە نى پىس ۋە بە پىچە ۋە ۋە،

تامافی یه کتریش پیشیتل نه کهن وژیان یش بهزه بروروری ناگوزهری، بانافره تانی پرواد ارچاو له (نوم سولهیم) بکهن که ده ولته مه ندیکی ناوداری وهک (ابوتلهه) ی نه نصاری هاته خوازیتینی ، بهلام نهوبه دینارود و لاری نهوکاته نه خه له تاویتی وت نه هر چنده توکه سی نیت که ده ست بنریت بهر وته وه، بهلام به داخه وه که تویت پر وای، پروایتنه وشوت پیده کهم حقه مارهیم موسلمان بونی تویت لته ویش قبولی کرد بیه وهش (ام سلیم) که سیتی خوی له ده ست نه دابو دنیا وه هم پیاوی شایسته و مالی زوریشی به نسیب بوو.

۲- کارو پیشه (الحرفه)، له دوای هاوشانی بیروباوه رهاوشانی پیشهیی زورگرنگه چون قدری زیرلای زهره نگره وه هریه که یان ریزی پیشه ی بهرانبه ری ده زانی خاوهن پیشه یه کی وهک خزمه تگوزار و ژینگه پاریزه ندی کاروکاسبی سهرجاده و کولان هر چنده حالل و دروستن بهلام هاوشان نیه له گه ل دکتور و حاکم و بازرگان، بویه کچی هریه که له مانه بدری به هاو پیشه ی خوی یان هردو وکیان ماموستابن پزیشک بن پاریزه رین، یان پیشه کانیا ن له یه که وه نریک بن، بۆنه وه ی نابه رانبه ری و ماف پیشیتل کران رونه دابه کهم سهیری بهرانبه ره که ی نه کات، بۆنونه یه کی له فلیمه کانی تلفزیون باسی له گرفتیی نیوان خیزانیتک ده کرد، ژنه که پروانامه ی هه بوو میترده که شسی بازرگان و سه رمایه دار بوو، بهلام ژنه که هه رمنه تی پروانامه ی به سه ر داده کرد، پیاوه که مالی خه زورانی بانگ کرد بو خوانیتکی نیواره و ژماره یه که پروانامه ی ژنه که ی کۆبی کرد و که سفره را خراهریه که وله شویتنه که یه وه پروانامه یه کی ژنه که ی له به رده م دانان وتی: فهرموون بخۆن! چچی بخۆین؟ شه هاده! دۆستیتکم بۆی گیترا مه وه که خوی زانایه و خیزانه که ی نه خوینده واره، ماموستا که به خویندنه وه ونه سین و کۆمپیوته ر سه رقالبو وه و ژنه که ی شسی خۆشی له وه نه هاتوه وه هر بۆله ی به سه رد اکرده وه، ژنانیش حه زیان له باسکردنی ناوما ل و قسه کردنی زۆره و ماموستاش کاره که ی خویندن و خویندنه وه بوه ژنه که ش قه دری نه و پله و پایه ی له بهر چاونه گرتوه لیره دامه به ست نه وه نیه که گو ی به داوا کاری خیزانه که ت

ندهی به لآم و تراوه (نه شیش بسوتی و نه که باب) گرننگ نه وه یه تاچهند له یه کتری ده گهن وهندی جار نه وه بوه ته گرفت و کیشه.

۳- سه لامه تی له نه خو شی گه و ره: که هو کاره بو هله وه شاننده وهی گریبه سستی هاو سه ری، بو نمونه کسی شیت و گولی و به له کی هاوشان نیه به که سانی ته ندروست، نه بی هه ر کام له نه خو شیه گه و ره کان ناشکرابکرین پیش پرۆسه که هاوشانی هه ر چه نده مه رجیک نیه بو دروستی گریبه سستی هاوسه ری به لآم مافیکی شافره ت و سه ره رشتیاره کانه و زۆر گرنگه بو مایه داری و پایه داری و به رده و امی به خته و هری خیزان، چونکه فاکته ری له یه کگه یشتن و خو شه و یستیه هاوکات ده توانن ته نازولیش بکه ن له مافی خو یان (اسقاط حق الکفائه) واته: نه گه رنه و هاوشانیه ی باسکرانه بو هه رد و ولا رازی بوون کاره که یان دروسته و پیرۆزه، هه موو نه مانه نیشانه ی گرنگی پیدانی دینه به خیزان، وه که له م فه رموده یه دا پیغه مبه ری خوا (ﷺ) داواکاری هاوشانی هاوسه رانه و فه رمویه تی: {تَخَيَّرُوا نُطْفِكُمْ وَاَنْكَحُوا الْاَكْفَاءَ وَاَنْكَحُوا الْيَهُم} (رواه الحاكم و صححه)، وه که نه وه ی نیستاده کری بۆده زگیرانه کان له پشکنینی پزرشکی زۆر باشه.

---

* نه م بابه ته له گو فاری خیزان ژماره (۵۴) بلاو کراوه یه وه.

مه نژونی شهرعی . . هه ئسه نگانندی لایه نه باش و خراپه کانی

بۆنه وهی بریاره کان نه بنه مه ره که بی سه رکاغه زیان وه که نه وه بندهی به سه ره نه یه ت که ده لئی: (چاکى مه که با خراپ نه بی ت) پیویسته پیشته هه ئسه نگانندیان بۆیکریت ورا و بۆچونی روناک بیرانی ئاینی له سه ره و ره بگیری، پرۆزه ی مه نژونی شهرعی که ما وه یه ک باس و خواسی لیتوه کرا بۆریت که خستنی پرۆسه ی گریبه ستی ها و سه ره گیری به شتیه که با شتر له ریتگی دیار بکردنی چه ند ما مۆستایه که له هه رشار و شارۆچکه یه که بۆنه و مه به سه ته، تا چه ند له کوردستاندا سه ره که و تو ده بی ت، ئایازه مینه و زه مانى ئیره گو نجا وه بۆنه و کاره ؟ ئایا به زه قى کیشه ی ماره برینمان هه یه ؟ لیره دا نه مه وئى به کورتى تیشک بجه مه سه ره سلبيات و نیجاییاتی ئهم پرۆزه یه : بیگومان لایه نی باش و خراپى هه یه ، به لām لایه نه خراپه کانی زیاترن، لایه نی باشى هه یه وه که ده لئین بۆ دانانى سنوریک بۆنه وانهى که زانانین به و کاره هه لده ستن یان بۆنه وانهى که بازرگانى پیتوه ده که ن که نه مانه که م بونه ته وه له ئیستادا، به لām له به را مبه ردا ئهم لایه نه خراپانه شى تیدایه :

۱- سه ره وهرى یاسا پیتشیل ده کات چونکه دادگا ده لئى نه بئى کیشه کان به پئى ی یاسا چاره سه ره بکرى و ریک بخرین، لیره دا کیشه بۆ دادگا ده خو لقی، ئایا دادگا قبولئى ده کات ؟ نه گه ره سه ندى کرد ده بیته یاسانه وکات له گه ل هه ندى یاسا کانی دادگا تیک ده گیرین، نه گه ره قبولئى نه کرد نه واخه لکیش ناچار نابن بچن بۆ مه نژونه که .

۲- خه لکی ئیمه وارا هاتوه که ما مۆستای گه ره که یان به ئاره زوی خو ی مه لایه کی زاناده بات بۆ گریبه سه ته که وشانازی ده کات که فلان ما مۆستا نا وداره یان بر دوه .

۳- خه لکی ئیمه به زۆرى له شه ودا کۆنه بنه وه ئهم کاره ته نجام نه ده ن، پانه هاتوه که چه که به رن بۆنوسینگه و ئایا ده وام هه یه یان نا، یانوسینگه کرا وه یه یان نا .

۴- زانایان ناگادارن که بونی زانای ئاینی له گریبه ستی ها و سه ره یدا مه رج نیه ، بۆرته .

۵- ئهم بریاره په راویز خستنی هه ندى له زانایانی ئاینی به ذوا ی خویدا دئینى، چونکه زیاتر شه و مه لایانه دیاری ده کرىن که جیتی ره زامه ندى ده سه لاتن و سه ره نجام جو ریک

كىتئەمۇمىلەن ئۆزى دەخاتە نىتوان زانايانى ناوچەكە.

۶- گونجاووجوان نىكەپىشەبۆمامۆستاي نايىنى دىيارى بىكرىت بىلەن فلان مامۆستا ھى ژن ماركەردنە ئۆشەۋەش بىچوك كەردنە ھى كارەكەيەتى لەكاتىكدا ھەمۇر ئەۋە دەزانىن كەنەركى مامۆستايانى نايىنى فراوان ۋەھەمەجۆرە.

۷- لەولاتانى دەۋرۋەركەغونەيان پى دىننەۋەبەۋەي نوسىنگەي مەنزونى شەرىيان تىدايە بەھۆي خراب بەكارھىتەنەيەۋەخەلگەنى خراب ئەۋەھەلەيان قۆستۈتەۋە بۆ (زەۋاجى عورفى ۋىغە) كەتەنەھابەنوسراۋى ئەۋان رىك دەكەۋنوجارى ۋايەناچن بۆدادگايان لەۋرپىگەيەۋە فىل لەدادگادەكەن! جگەلە كىشەي ياسايى ۋكۆمەلەيەتى.

۸- بەھۆي بەرزكەردنەۋەي ناستى ھۆشيارى نىستا بازىرگانىكەردن ۋپارەي ماركە بىرپىن زۆركەم بويان ھەرنەماۋە، چاكترۋايە لەجياتى دانانى نوسىنگە ماركە بىرپىن ھەلمەتى ھۆشيارى خىزانەكان بەرزىكرىتەۋە، ۋەك چۆن دەبىنى نىستا دەتۋانن بلىين: ماركە بىرپىن بەزۆرۋكچى بىچوك ۋ ژن بەژن ھەرنەماۋە، بەھەمان شىۋەيەش بۆمارە بىرپىن بە گىشتى ئەينا مەگەردادگابلى ئەۋەي نوسراۋى مەنزونى لانەبى گىبەستى ھاۋسەرى بۆ تۆمارناكەين (كەنەۋەش دورەلەياساي ئەۋان) ئەينا جى بەجى كەردنى مەنزون ۋكارىگەرى ۋەك بىرپىرى قەدەغە كەردنى جگەرە كىشانى بەسەردىت!

---

* بۆگىنگى ئەم تەۋەرە بانگەيشت كرام بۆرادىۋى (نەۋا) لەگەل دەموسەننالا (۲۰۱۱/۶/۱۲)

به ختیارى خیزان... به رهوشتی جوان

بینگومان نیسلام زۆرگرنگی داوه به پرۆسه‌ی هاوسه‌رگیری و دروست کردنی خیزان، هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه مه‌رج و بنه‌مای بۆداناوه‌بوئنه‌وه‌ی خیزانیتکی به‌خته‌وه‌رو سه‌رکه‌وتوبن له‌ژیاندا، چونکه‌ خیزان به‌ردی بناغه‌ی کۆمه‌لگایه‌گرخیزانه‌کان له‌سه‌ربنه‌مایه‌کی راست دامه‌زنان نه‌وه‌ کۆمه‌لگایه‌کی به‌خته‌وه‌ره‌فراهه‌م دینن نامانجی نیسلامیش له‌دروست بونی خیزان به‌رده‌وامی و به‌خته‌وه‌ریه، بۆیه‌له‌و پیناوه‌دافه‌رمان به‌پیاوان ده‌کات به‌جوانی له‌گه‌ژ ناهه‌رتان بچولینه‌وه (وعاشروه‌ن بالمعروف) و به‌هه‌مان شیوه‌یش فه‌رمان به‌سه‌رنافه‌رتان داده‌کات که ده‌بێ می‌ترده‌کانیان پازی بکه‌ن به‌هه‌لسوکه‌وتی جوان، وه‌ک له‌فه‌رموده‌دا هاتوه‌له‌وه‌لامی نه‌وه‌ی که‌بوچی جیهادیان له‌سه‌ر پتویست نه‌کراوه (حسن تبعلکن یعدل ذلک) به‌هه‌لسو که‌وتی جوان له‌گه‌ژ می‌ترده‌کانیان پاداشتی غه‌زایان ده‌ست ده‌که‌ویت! جانه‌گر به‌خته‌وه‌ریت نه‌وی له‌ژیانی هاوسه‌ریدا نه‌وه‌په‌نا به‌ره‌به‌ره‌لس و که‌وتی جوان وشیاوبۆنه‌و مه‌به‌سته‌ به‌ کورتی تیشک نه‌خه‌ینه سه‌ره‌لس و که‌وتی هه‌ردوولایان:

یه‌که‌م: هه‌لس و که‌وتوما مه‌له‌ی پیاوان :

مسولمانی راسته‌قینه‌که‌سه‌یکه‌ زۆربه‌وردی ناگاداری ژبانی خیزانیه‌ وله‌خه‌می به‌ده‌ست هینانی خۆشی و کامه‌رانیه‌به‌لایه‌وه به‌ختیاری خیزان له‌سه‌روی هه‌مووشتیکه‌وه‌یه، بۆیه‌ نابێ به‌چهند شتیکی بێ بایه‌خ له‌ده‌ستی به‌دین و شتی بچوک گه‌وره‌ بکه‌ین، وه‌ک نه‌وه‌ی هاوسه‌ره‌که‌ت هه‌ندی کاری کردوه‌ه پرسى پیت نه‌کردوه‌ه، یان نه‌گه‌ر هه‌ندی جارىه‌گوێ نه‌کردیت نیت تۆش دنیاى لى بیته‌وه‌ یه‌ک و بیه‌که‌ی به‌شه‌روه‌ه‌را، یان جارێک چیتشه‌که‌ی دره‌نگ بێ بگات یان کراسه‌که‌ی بۆتوتو نه‌کردبى یان یان...، وه‌ک بلیتی قه‌ت چاکه‌ی له‌گه‌ژ دانه‌کردوی، به‌له‌کو پتویسته‌ له‌به‌رانبه‌ریانداوه‌فادارین و ریزووخۆشه‌ویستی و قسه‌ی خۆش و جارىه‌جارشیرینی یان چه‌پکى گوتی پیتشه‌ش بکه‌و ده‌ست خۆشى لى بکه‌له‌سه‌رکارو خزمه‌تی مال و مندالی و پیکه‌وه‌سه‌ردان و گه‌ران بکه‌ن، ته‌نانه‌ت پیغه‌مبه‌ری خبوا (ﷺ)

له بهردلی خه دیمجی خیزانی که سوکاری خه دیمجی خۆشت ده ویست، تاپاش مردنیشی
 هه وائی هاوړپیکانی ده پرسی، جارپیکیان له گهډ پیریژنیک زۆروه ستاوقسه ی له گهډ کرد،
 عانیسه لیتی پرسی نه م پیریژنه کی بوونه و ونه له گهډی وه ستای پیتغه مبه ر(ﷺ) نه رمووی:
 نه وه یه کیک بووله هاوړپیکانی خه دیمجی و کاتی خۆی سهردانی ده کردین لئایا پرسسارت له خۆت
 کردوو که نه گه پیتغه مبه ر(ﷺ) له گهډ هاوړپیکانی خه دیمجی دا ناوا دلسۆزی نواندی نه ی ده بی
 له گهډ خه دیمجی دا چۆن بوبی؟! نه ی جنابت چۆن به ختیار ی خیزان به ده ست دینی که هیتشا به
 چاکی خزمی خیزانه که تناناسی چونکه ده وله مهننن یان له حیزبه که ت نین... لته نانه ت له
 کاتی رودانی کیتشو هه رادا ده بی پشتی خیزانه که ت بگری نه که به قسه ی خه لک یان به
 گومان ی خۆت یان هندی شتی بی بنه ماوبه لگه به په له حوکم بده ی مالی خۆت ویران
 بکه ی و مناله کانت بیتناز بکه ی و خۆت بکه ی ته بنیشته خۆشه ی سهرزاری خه لک نه وه تا له
 پروداوی (بوختان کردن بو عانیسه) پیتغه مبه رمان(ﷺ) هیچ خۆی تیک نه داوبه رواله ت
 روه خۆشه که ی جارانی هه ربه رده وام بو، به لام پاش نه وه ی که ته واوبلاویوه پیتغه مبه ر
 (ﷺ) به هیمنیسه کی پرسۆزه و پیتی ووت (نه گه رخوانه کرده هه له یه کی وات کردوو نه وه
 ته و یه بکه و یه شیمان به روه، نه گه رواش نیه نه وه خواباکی ت دهرده خات) نیت نازانم بوچی
 پیاوانی نیسلام چاوله پیتشه واکه یان ناکن، له سه ر بچو کترین شت هه لده چن و نارامیان لی
 ده بریتو کیتشه کان گه و ره ده که ن و زۆر جار یش په لاماری ته لاق نه دهن و هه رنه وه شه که ده بین ی
 دادگا کان رۆژانه زۆر له م سکا لاکیشانه یان رووبه پرووده بیتته وه، به لام نه گه ر هه لسوکه و تمان
 به راستی موسلمانانه بی نه وه به خته و هه رده بین، وه له میژوو ی زیرینی نیسلامدا زۆر غونه مان
 هه یه که له پیتنا و پاراستنی به ختیار ی خیزاندا چاویان له زۆر شتی گه و ره نوقاندوو و ناویان به
 ناگردا کردوو نه که به نزمین، دیاره له م باره وه زۆر و تراوه و نوسراوه ها مه وی زیاتر له سه ری برۆم
 و کۆتایی به م خاله دینم که و ته یه کی خاتوو (توروتیدکس) و ده لی: (بوخاتری خوا بوچی پیاوان
 تینا کۆشن له پیتنا و به ختیار ی خیزاندا، نه ی بوچی له پیتنا و ده سکه و تنی ملیون ی ریا لدا زۆر

تیده کۆشن وترسناکترین ریتگه ده گرنه بهر، دهی کامیان به ختیاری زیاتر تیدایه؟ پول و پاره
یان ژبانی پرله شادی و به خته و هری له کۆشکی گونجاری هاوسه ریدا)

دووهم: هه لسوکه وتی ئافره تان :

له پیتناویه خته و هری خیزاندا ده بئی ههردوولا ده ست باری یه کتر بگرن و شه رکی خۆیان
به رانه ریه کتر جی به جی بکن، به نسبه ت خوشکانه وه چه ند شتیکی بچوک و ناسان
هه یه نه گه رجیبه جیان بکات دلنیا ی ده که م که میرده که ی هه ر گیزیر له جیا بونه وه و ژن هینان
ناکاته وه، وه که به رویدا هه لئه شاخی و به ریه رچی نه داته وه (زمان دریشی و ده مه ده مه)
نه کات، له ناو خه لکه دابه درۆی نه کاته وه و گالته ی پی نه کات، بئی گوتی نه کات له کاتی هه بوون
ونه بوندا روخۆش بیت به رانه هری، ریزی خزمه کانی بگری، به تاییه تی دایکی، که شتیکی
له بازار هینایه وه مه لئی جانه وه چه وکی ده بخوات، مالی باو کیشت خۆش بویت، بیانوی زۆری
لی مه گره مه دحی بکه و به سوکی سهیری مه که، جابزانه که هه موودنیا (مه لیکه جه مال) بیت
ده یگۆریتته وه به تو؟ به راستی نیتاعه کردنی ژن بو پیاوه که ی جگه له وهی که پتویسته له سهری
مایه ی خۆشی و شادی و به خته وه ریه، ده لئین جاریک پاشایه که خه یارده خوات له ناویاندا
خه یاریکی تال ده که ویتته به رده می خیرا به خزمه تکاره که ی ده لئی شه خه یاره بخۆ، شه ویش
هه مووی ده خوات، پاشاده لئی نه گبه ت خۆ شه وه تال بوچۆن بو ت خورا؟ خزمه تکاره که
له وه لامدا وتی: قوربان زانیم تال بو به لام مادام هی ده ستی تۆیوو زۆریه له زه ت بو له لام لبه م
هه لویسته لای پاشا زۆر خۆشه ویست ده بی و یه که سه رنازادی کرد چاکه چاکه ی له دوا یه، به لام
شه و بلئی سیرنه م بلئی پیاز به وه ژبانه که یان به ره و گرفت و کیشهی خیزانی ده بات و
خۆشه ی تانیش نه خه و تو وه، ژبانی ناو خیزان خۆشی و ناخۆشی تیدایه له کاتی پروو دانی
هه ر ناخۆشیه که تۆنارام بگره و به قسه ی خۆش له گه لی بدوی چونکه و تراوه برینی
شیر و تیر زوو چاک ده بیته وه به لام برینی قسه چاک نایته وه، بۆیه قسه ی خۆش و زه رده خه نه
دوژمن ده کا به دو ست، پاشان خوشکه که م هه ول بده وه که هاوسه ره که ت بژی خۆت له و

به زیاتر مه زانه وهك پیشینانمان وتویانه (نه گهر نهوشوان بوتۆن بچنه وه) وهك به سه رهاتی ژنه شوانه كه جارتك عائیشه خاتون (خ) فرموی به پیغه مبر (ﷺ) نایا هیج نافر ته تیک هیه له من با شتر بیت، نهویش فرموی به لئی، بچۆلای ژنی فلانه شوان جاکاتی که چوو سهیری کرد ژنه که له بهر خۆره تا و دانیشته وه و ناو خوار دنه که شی له بهر هه تا و داناولیتی پرسی بۆچی له بهر نه مه تا وه دانیشته ی: وتی چونکه میرده که م له بهر هه تا وه لئه ی نه و ناو و نانه بۆله بهر گهر ماد اتناوه ؟ وتی: چونکه نه و ناوی گهر م ده خواته وه و نانه که ی له بهر هه تا و له کۆل به ستوه !! نهك بلیتی ئیستا مۆدیلی نه وه یه و خانوومالی فلانه که س ناوایه و ده بی بۆمنیش بکری، بینگومان نیمان داری سه رچاوه ی حه یا و حور مه ت و به خته وه ری وه مووشته چا که کانه، هه ریر و با وه ریش ده توانی نه و جۆره نافر تانه دروست بکات له هه موسه ر ده می کدا، ده لئین له م سه ر ده مه ی خۆشان دابرایه ك له گه ل خیزانه که یدا ده چن بۆلای دکتۆر، پاش فه حسکر دنی پیا وه که، دکتۆره که ده لئی چیتان لی بشار مه وه و تۆتوانای پیا وه تیت نیه، هه ر له وی نه و خوشکه به نارامیه وه به دکتۆره که ی ووت من (۹) ساله نه م حاله ته ده زانم، دکتۆره که وتی نباشه نه ی چی وای ل بکر دوی و ازت لی نه هی ناوه ؟ له وه لآمدا خیزانه که ی وتی ته نها له پینا و به ر ده و امی کامه رانی و به ختیار ی نیوانمان !!

بۆچی ژن و میرده کسانى نه مرچا و نا پۆشن له شته بچو که کان وهیلانیه به ختیار ی پی ده شیوینن و که کاریش گه یشته جیا بونه وه یه که م زه ره ر مه ند نافر ته و کۆمه لگای نه فامیش به چا و یکی تر سه یری ده که ن! که واته خوشکی به ریز تا بۆت ده کریت خۆت بکه به زه وی بۆها و سه ره که ت نهویش ده بیته ناسمانی تۆ.

نیسلام : نهرم و نیانه میهره بانه .. له مامه لهی رۆژانه

دوای شکستیان له بواری فیکرونایدیاوه نه یارانێ نیسلام کهوتنه چه واشه کاری وتۆمەت هه ئه سته و نیشان دانی نیسلام به تیرۆر و تۆقاندن! ده لێن سه رچاوه ی توندوتیژی وهه ره شه یه ، بۆنه ومه به سته ش هه ندی نیوه نایه توفه رموده دیتن ولینکدانه وه ی خراپ ونابه جیتی بۆده کهن، بۆنه وان ره وایه که خاوه نی هێژوچه کی کوشنده و ترسناک بن کاره سات ومه رگه سات بخولقیئن هه ردیمو کراسین ماف پهروه رن.. رزگار که رن نهرمو نیان.. میهره بان له لام بۆ موسلمان نابێ نینۆکی هه بی خۆی پێبوخرینی چه قۆیه ک یاقسه یه کی حه قوړه ق بۆی نار ه وایه ! راسته وخۆ تۆ مه تی تیرۆر و تۆقاندن و توندوتیژی ده ده نه پال! کاتی پێوه رنامینی راستیه کان پێچه وان ه ده بنه وه ، نه وه تاله ده یان نایه توفه رموده دا هانی موسلمانان ده دات بۆنهرم و نیانی وله سه ر خۆیون و ته سامح ولیبورد ه یی، پێغه مبه ر (ﷺ) فه رمویه تی { اِنَّ الرِّفْقَ لَا یَکُونُ فِی شَیْ الْاِزَانَهٗ، وَلَا یُنزَعُ مِنْ شَیْ الْاِشَانَهٗ } (مسلم) واته : نهرم و نیانی له هه ر شتی کدا بیت جوانی ده کات و که لیتی ده ره یترانا شیرینی ده کا) ههروه هاله فه رموده یه کی تر داکه ماناکه ی به م شیه یه : (خوای گه وره نهرمونیانه وه وسیفه ته ی لاخۆشه ویسته ، وه نه وخیر و یاداشته ی که له سه ر نهرمونیانی ده دیدات بۆشتی تر نایه خشیت، یان به وشیه نادریت به توندوتیژی) (ابوه ریره /خ) بۆمان ده گێر پته وه : ده شته کیه ک له ناو مزگه وت میزیکرد ، خه لکه که وه یستیان په لاماری بده ن پێغه مبه ری ره حه مت فه رموی وازی لیبیتن و دۆلکه یه ک ناو بیتن بیه کن به سه ریدانامۆژگاری کابرایکرد ، و فه رموی نیوه کارناسانی بکه ن وشت قورسو خراپ مه که ن (پیشه و باجاری هیناویه تی) گه ر نه وه به راورد بکه ین له گه ل هه ندی له کیشه کانی ناو مزگه وته کانی نه م رۆژگاره ده بینی له سه ر شتی لاوه کی بچوک ده یکه ن به هه راو کیشه و له جیاتی ناوبه نزینی پێداده کهن لعاشه ی دایکمان فه رمویه تی نه گه ر پێغه مبه ر (ﷺ) سه ر یشک بکرایه له نیتوان دووشتدا ، کامه یان ناسان بوایه نه ویانی ده کرد گه ر تاوان نه بوایه ، وه له سه ر خودی خۆی تۆله ی له که س نه سه ندووه به لام گه ر سنوره کانی خوا بشکیتن رایه له بهر خوا تۆله ی ده کرده وه (بخاری و مسلم) ، دیاره توندوتیژی له

شویینی خۆیدانا زایه تیه وه که له مهیدانی شهر و پوبه و پوبونه وه داله بهر خواوه که ده بیینی خوی زانا و دانا بهم شیوه وه سفی ره و شتی پیاوانی دهوری پیتغه مبهرده کات (... وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ..) له سه رکافران توندو نازابون به لام له نیتو خویاند اواته (له گه ل موسلمانان) نهرم و نیان به سه زبون، به پیتچه وانهی مامه لهی هندی له موسلمانانی نه م سهرده مه! به سه بۆگه و رهیی نه م دینه نه یارانی شی دانیان به وه دانا وه که نیسلام له مامه لهی ره ژانه دیدانه رمونیانه (جۆن نیسپۆزیتۆ) مامۆستای زانکۆی (جۆرج واشنتۆن) وتویه {نیسلام ناینی میهره بانئ و پیتکه وه ژیا نه و دوره له توندو تیشۆی} بائیمهش له ماله کاغانه وه ده ست پی بکهین نهرم و نیان له سه ره خۆبین تاده گاته شویینی کارو داموده زگاگان و به پیتوه به ره کانو تاپله و پۆسته به رزه کان که نه وان سه ره مشق و رابه رن هه موومان نهرمونیان بین له یه کتر به قین نه بین به لکوهه و لئی لیکه گه یشتن بدهین، په ند له رابردو وه ربه گرین و بزاین که توندو تیشۆی و پرتۆله و کاردانه وه کاره ساتی به ده واوه بوه و کلتوریکی نابه جییه و دوره له ره و شتی باوه ردارانی راسته قینه، نه نجامی شه و به روه رده ئیمانیه بو که موسلمانان له گه ل جوله که و گاوه کانداپیتکه وه ژیا ون، میژوبۆما، ده گپرتیه وه که جوله که یه ک و یستبوی خانوه که ی بفرۆشی به (۲۰۰) دینار که لیبیان پرسیه بو ابه گرانو دو و قیمه ت ده یفرۆشی؟ له وه لامدا و تبوی (۱۰۰) دیناری حه قی خانوه که و (۱۰۰) دیناره زیاده که ش هی جیرانه تی عبداللهی کوری میساره که که چاکترین جیرانه ئه ی چی ده لئی به و موسلمانهی له بهر خرابی هاوسیتکه ی خانوه که ی ده فرۆشی به هه رزان!، بیان ده نگیان پیتکه وه نیه چونکه حیزبه کانیا ن جو دایه!، خوی گه و ره دو و پیتغه مبه ر (موسا و هاروون) ده نیرۆی بۆلای فیرعه ون پیبیان ده لی که به شیوه یه کی نهرمونیان قسه ی له گه لدا بکه ن (فقولا له قولایینا...) ده ی نه مه په ندو نامۆژگاریه بۆمرۆقه کان، خۆخوی گه و ره به ده سه لاته وه له فیرعه ون ناترسی، دیاره وه که زۆربه ی ده سه لاتداره سه ته مکاره کان نه ویش قبۆلی نه کرد وهه و لئی سه رکوت کردنی دان، بۆیه که جادو گره کانی باوه ر یان هینا فیرعه ون وتی (لأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ...) وتی ده ست و قاچتان ده برمه وه وه لتان ده واسم به قه دی دارخورما وه، نه وسا و نیستاش هه ر

دهسه لاتداره ستم کاروی پیر واکانن هره شه و توندو تیژی چه کی دهستیان بوه بوسه رکوتکردنی بهرانبه ره کانیان، به پرتزان: حهق و راستی لای هر که س بولیتی و هریگره، چونکه گرنگ نه و هیه که چی و تووه نه ک کی و تی، (نه بوهوره یه) شه و یتک پاسه وانی خورما و خوارده مه نی زه کات بووه که کۆکرا بۆوه، دووسی جار شه یتان له شیوه ی زه لامیتک هه و لید ا خواردنی لی بدزیت، له جاری سینه مداگرتی و پیتی وت نه تبه م بۆلای پیغه مبه ره ﷺ نه ویش تر ساوزۆر پاراپیه و پاشان شه یتان وتی به (ابوهریره) شتیتک فیرده که م گهر شه وانه بیخوینی پاریزراوده بی له شه یتان نه ویش پیتی وت نایه تولکورسی بخوینه، به یانی به سه رها ته که ی بۆ پیغه مبه رگپراپیه و نه ویش فرموی نه ووه شه یتان بوه (صدق و هو کذب) راست ده کات به لام خۆی درۆ ده کات، نه یفه رموو درۆ یه چونکه شه یتانه، ئیتستاش هه ریه که به شیتک له حهق و راستی لایه و باحساب بۆ به رامبه رکه مان بکه یین، مه لئی مادام له گه لندا نیه یان له وحیز به یه هه موی درۆ یه، با به چاک بلتین چاک به خراپیش بلتین خراب (ولا تبخسُ الناسُ اشیاءهُم)، نه گه رده تانه وئی ته مه نتان درتۆ بییت ولات ناوه دان بیت بائم دووشته ناسانه نه نجام بده یین (حَسَنُ الخُلُقِ وَحَسَنُ الجِوَانِ) واته نزه وشتی جوان و هاوسیه تی کردنی چاک ولات ناوه دان ده کات و ته مه ن درتۆ ده کات، و به پیچه وانه ووه به دره وشتی و درزایه تی جیران مالی دنیا و دواپۆژمان و یران ده کات، که هه مو نه مانه ده ره نجامی مامه له ی پۆژانه ی که سی نه رمونیانه، نه یناوه ک ریبازو و یاساسنوری حوکه کانی نیسلام نه گۆره و کۆنکریتیه و زیاد و که می لیتنا کریت، بیتگومان سۆز و به زه بی و نه رم و نیسانی (صبر) ودان به خۆداگرتنی پتویسته و ده بی باجه که ی بده ی وه و تراوه: (سه برتاله و به ری شیرینه) چون جاری وایه خه لکانی بیتبار و ییوه فاله بهرانبه ردا بۆ مه به سستی خراب نه ووه لۆیسته ده قۆزنه و نه ووه ش تاقی کردنه و هیه ووه تراوه نره سه ن ریتزگرت شه رمه زارده بی به لام نارهنه ن تابئی هارده بی) چینیه کان دوای (۵۰۰۰) سال لیکۆلینه و هه گه یشتنه نه م حکمه ته: (نه ووه ی به نه رمونیانی هه نگا و بنیت، زۆرده پروات)، با پیرانی ئیمه ش جوانیان و توه: به توندو تیژی کارناچیتته سه ر... ماریه قسه ی خۆش له کون دیته ده ر. (به ندی پشینان)

هيممهت بهرزی شيرانه.. نيشانهی هيزی ئيمانه

وره بهرزی نپه يمان وسوربونى دلّه له سه رشتى پيش نه نجامدانى كاره كه چاك بى يان خراب، و ره بهرزی له دلّه وهويه، دلّيش كهس ده سه لاتی به سهردانا شكى جگه له خاوه نه كهى، جاوهك چۆن بالنده به بال نه فرى، به هه مان شيوهش مرؤڤه بنهت وهيمهتى نه فرى به ره وه بهرزی بۆر زگار بونى له كوۆت و بهندى مادى و مه عننهوى (ابن قتيبه) له هه ندى كتيبى حيكمه تدا هيتاويهتى (عيون الاخبار/ ۳/ ۲۳۱) مرؤڤى هيممهت بهر زنه گهركه وتيش نه فسى هه ره بهرزی ده وى و كهوتن و ژير ده ستهى قبول ناكا، وهك بلسه ناگره هه رچه نده پى پياشه نى تا بكوژيته وه به لام نه ورزى نيه وه هه ره زده بيتته وه، به تاييهت موسلمان نيته وهيمهتى له پيش كار وكرده وهيهتى، هه رچه نده بۆيشى نه كرابى چونكه ويستويهتى ومه به ستهى بووه بۆيه بۆى نوسراوه نپيغه مبه ر (عليه السلام) فه رمويه تى (مَنْ هَمَّ بِحَسَنَةِ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً...) (بخارى) واته هه ركهس ويستى بوچا كه يهك بكات و بۆى نه كرا، خواى گه و ره چا كه يه كى بۆده نوسى، خو نه گه رويستى بيكات و نه نجاميشدا، نه وه يهك به ده تايهك به (۷۰۰) بۆى ده نوسرى، وه له فه رموده ي تر دا هاتوه كه پيغه مبه ر (عليه السلام) (هه ركهس به راستى داواى شهيد بكات خواى گه و ره ده بخاته ريزى شه هيدان گه رله سه رجينگه ي خوڻيشى مر د بى) (مسلم و ابوداود و النسائى و ابن ماجه) نه وه هه موى پا دا شتى نيته وهيمهتى بهر زو بلنده كه به راستى ويستويهتى و هه ليشى بۆداوه هه رچه نده بۆى نه نجام نه دراوه، چونكه هيزى موسلمان له نيتهى دلّه وه سه رچاوه ي گرتووه، وهك خو شه ويستمان سه بارهت به ته قوا فه رمويه تى (التقوى ههنا) ده ستهى خسته سه ردلى و فه رموى ته قواليره وهيه، جا كهسى ژيرو نازا به هوى و ره بهر زى و حه زونا ره زوى راستى نيته پاكى بۆكاره كهى گوئى به نازارى درك و دالى سه رپيگه نادات، چونكه هيزو ژيانه وهى دلى به سهراوه به هيزى هيممهت و نيتهى دلى، كه هانده ره بو خو شه ويستى كاره كهى و سه لامهتى دل له دوودلى و خه مۆكى و بى هيزى و بيزارى...، بۆيه و ره بهر ز مان دونه ناسه و پيرى نازانى، پيشه و

بوخاری ره همه تی خوی لبیت له (صحیح) کهیدا ده لئی هاوه لائی پیغه مبه ر (ﷺ) به بری
 فیری زانست وزانیاری بون (ابن معاذ) ده لئی پرسیم له (أبا عمرو) تاکه ی گونجاوه مرؤف فیربئی
 و بخوینی؟ ووتی بتاله ژیاندا بئی چون وره بر زماندونه ناسه و متمانهی به خویتی، بویه سه ره نجام
 بونه رابه ره له سه رجهم بواره کانی ژیاندا و جوانترین نمونه ی ژیانیان پیشکesh به مرؤفایه تی
 کرد، و به پیچه وانه ی شه و دیاره خه لکانی بی هیمه ت له ناخدار و خواوترساو دام او و جی
 ماو و شه رمنن چونکه متمانهی خو یان له ده ست داوه ناتوانن هه نگاو بنین و یارن
 به سه رکؤمه لگاوه و سه ره نجام بی هیمه تی و اله مرؤف ده کات دوا ی شکست
 هه لئه سستیته و هونا ماغی ژیانی له ده ست بدات، بویه پیغه مبه ری پیشه و ا
 (ﷺ) له پارانه و هیداده ی فیه رمور (اللهم انی أعوذ بک من العجز و الکسل...) و اته: خواجه په نا
 ده گرم به تو (به دورم که ی) له بیده سه لائی و که م توانایی و ته مبه لئی، پیشه و ا عه لی (خوالیی
 رازی بیت) ده یفه رمور: نه گهر هه و و رازی به و بارود و خهی تیایدا ده ژین (بی
 هه و لو هیمه ت) نه و ادنیا کاول ده بی، زورن نه وانه ی متمانهیان به خو نه ماوه بویه نازانن چون
 بژین و سه ره نجام نازانن چون ده مرن چونکه له حکمه ت و فله سه فه ی ژیان بیتا گابون
 و شکستیان خوارد، قیامه تیش به ره می دنیا به وچی بچینی نه و نه دوریته وه.

هیمه ت به رزی پر ژینکی به نی نیسرائیل:

رؤژتیک پیغه مبه ر (ﷺ) ده بیته میوانی عه ره بیکی ده شته کی، زورر پزله حه زره ت ده گری و
 خزمه تی ده کات، نه ویش پی ده فهر موی: چیت ده وی داوا بکه، کابرا و تی: نه ی نیراوی خوا،
 حوشتریک به پید او یستی هه کانیه و هه بزنیک که خیزانم بیدوشی، نه مه ی دوو جار دو باره کرده وه،
 حه زره ت (ﷺ) پی فهر مور (نه ت توانی وه ک پیره ژنه که ی به نی نیسرائیل بیت) هاوه لان و تیان
 پیره ژنه که ی به نی نیسرائیل چیه؟ فهر موی: کاتی موسی (ﷺ) ویستی له گه ل به نی
 نیسرائیلدا شه و ده رچی، ری لی تیک چوو، زانا کانیان و تیان نه رنکه حکمه تی تیاییت و نبوین
 و ریمان لی تیک چوو، بؤنه وه ی هه ر خؤمان نه رؤین و ده مانه وی بیت بلین که حه تی

یوسف په یمانی لیټوهرگرتوین نه گهر له میسرده رچوین لاشه ی نه ویش له گهل څومان
 بهین... موسی فهرموی: کامتان ده زانی څه بری یوسف له کوټیه؟ وتیان ټه نهها پریژنیکي به نی
 نیسپرائیل ده زانی څه بری یوسف له کوټیه، ناردی به دوایداو که هات پتی فهرموو: څه بری
 (یوسف) م نیشان بده، وتی: پیشانت ناده م هه تاوه کونه به هه شت به ده ست نه ونیه یان له بهر نه وهی
 ناخوښ بو (زه ننگه له بهر نه وهی څه داوا یی چونه به هه شت به ده ست نه ونیه یان له بهر نه وهی
 نه وپرسپاره یی بو پیشاندانی څه بره که، که یی نه وه دینی ونه ونده گوره یه به رامبر به هه شت
 بی؟) خوی گوره شروشتی بو نارد، که په یمانی به هه شتی بده ری... که په یمانی چونه به هه شت
 وهاوه لیه تی دایه، نه ویش شوینیکي پیشاندان که ناوی تیا وه ستا بوو، وتی: تاوه که لابده ن که
 لایان بردوتی ده یی نیره هه لکه نن، که هه لیان که ند لاشه یی چه زره تی یوسف دهر که وت،
 لاشه که یی هیچ تیک نه چوبو! که ده ریان هی ناده دره وشایه وه ورپیکای به وشه وه بو روناک
 کردنه وه ورپی خویان دوزیه وه، نه مهش به لگه یه که ناینی نیسلام زورگرنگی داوه به وره به رزی
 ودور که وتنه وه له ته مه لی وسستی وکه مته رخمی وترسان ...

ته قوا: چیه و چۆنه .. گرنگی و جۆرمکانی و نیشانه کانی

(أ) پیناسه: ته قواله زمانه وانیدا و اته پارێزگاری، وه له زاراوهی شهردامه بهست پیتی خۆ پاراستن و دور که و تنه و هیه له خراپه و تاوان، ته قوافه رمانی خواجه بۆگشت بنده کانی وراسپاردهی پیغه مبه رانه بۆگه له کانیان ته قواتوی شوی رینگای کاروانی صالحانه، که شتی نه جاتی هه موانه .. هیمما و سیمای له خواتر سانه .. بهری دره ختی نیمانه .. ته قوادار خاوه نی کۆی ره و شته جوانه کانه، ته قوا پیناسه ی جۆرا و جۆری بۆکراوه، به لام نه و ته قوا یه ی که پی شته و (علی/خ) تیتی گه یشتوه و پیناسه ی کردووه به م چوار خاله: باخۆمان بجهینه ژیر تیشکی نه و پیناسه یه و بزاین له چ پله یه کی ته قواداین و چۆن تیتی گه یشتوین؟

۱ - الخوف من الجلیل: نه و هیه که به راستی له خوا بترسی و خراپه نه که ی .

۲ - العمل بالتنزیل: نیشکردن به به رنامه ی خوا، ته نهانه و به رنامه یه یاسا و پرێسای ژیان

بی و هه ول بده ی بۆ حاکمیته ی دینی خواله ژیاندا، بزانه کاریه (هودا) ده که ی یان به (هه و)؟

۳ - القناعه بالقلیل: رازی بوون به و به شه ی که خوا پیتی داوی، سه رچاوه ی هه مو درده کانی نه م سه رده مه دنیا خۆریه، هه ست و نه ستمان به دنیا وه شیلراوه، قه ناعه ت گه نجینه یه کی نه براره یه .. نه وه ی بیبی حه سا وه یه .

۴ - والاستعداد لیوم الرحیل: و اته خۆ ناماده کردن بۆ رۆژی کوچ کردن (مردن) خه می

سه فهری قیامه ت بی ، نه وه یه پیناسه ی ته واوی ته قوا، نایا خۆمان ناماده کردووه بۆ رۆژی

کوچ ؟ بۆ وه لامدانه وه ی پرسیاره کانی ناوگۆر؟ نایا وه کو ماندوه یلاکین بۆ نه م دنیا، خه می

قیامه تمان له به ره ؟ که و اته مانای ته قوا فراوانه، به وشیتوه نیه که خۆت فه قیر و زه لیل

بکه ی، به لکوبه به هۆی ته قوا ده ته پیاوی دنیا و دارۆژ لاریاره پیچه وانیه ته قوا (طغوی) یه

واته که سی ته قوا ی نه بوو، توغیانی کردووه ولای داوه، به هه و اوئاره زوی خۆی ده کات، دوای

نه وه ی که له مانا که ی تیگه یشتین، پیویسته له سه رمان (به پیتی توانا) له هه مو بوواره کانی

ژیاندا ته قوادارین و جۆره کانی ته قوا بزاین بۆ نمونه: (له عیباده ت و به ندایه تیدا) ناگات له

ته قوا بیّ به دلّ و گیان بیکه می دور له ریایی و ناپاکی له بواری سیاسی دا بزانه له به رخوا پشتیوانی له کیّ ده که بیت و رقت له چ کۆمه لیکه، که به (ولاء و سراء) ناسراوه، له بواری عه قیده و بیرو باوه ردا ته قوا و پاریزی نه وه به که و ریابه دو چاری شیرک نه بی، هه و اوناره زوی خۆت تیکه لئی نه که بیت له وه ته قوا ی عه سکه ری نه وه به له کاتی شه ردا، نه خشه و پیلانیّ دار پیژی که به زیانیکی که م سه ری که وی ژن و مندالّ و پیره پیا و مه ده نی نه کوژی و نا گاداری مامه له ی دیل و گیراوه کان بیت، ته قوا ی نابوری نه وه به له کاتی کرین و فروشتندا ته قوات بیّت و دور به له غه ش و فیلّ و خیانه ت..، وه له بواری کۆمه لایه تیدا ته قوا نه وه به که له گه لّ خه لکدا هه ل سو که وت چاک و پاک بیّت خوره و شتت جوان بیّت و دوری له دو وروپی و دوزمانی و درۆ کردنوخه لکی له ده ستوزمانت سه لامه ت بن ، به م شیوه به موسلمان ی پایه ند و مولته زیم ده بیّ ته قوا له هه موو ژیا نیدا ره نگ بداته وه، نه و جا سو دو گرنگی ته قوات بۆ درده که ویّ که نه مانه ی لای خواره وه هه ندیکن له گرنگی و به ره مه کانی ته قوا:

ب) گرنگی ته قوا له ژیا نی موسلماندا :

أ- خوا ی نه وه له گه لّ ته قوا کارانه و پشتگریان لیده کات ﴿ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون﴾ .

ب - به هۆی ته قوا وه کاره کاغان ناسان ده بیّت و خوا ی گه وه سه ختی و نا ره حه تیمان له سه ر لاده بات، وه رزق و پرۆزیمان ده دات و ده روی خیرمان لیّ ده کاته وه، ده فه رموی ﴿ومن يتق الله يجعل له مخرجا ويرزقه من حيث لا يحسب..﴾

ج - به هۆی ته قوا وه زانست و زانیاری زیاد ده بیّت، خوا ی گه وه فه رمویه تی ﴿واتقوا الله وعلّمکم الله﴾ ته قوا نوری عیلم و زانیاری ده خاته ناود له وه وشاره زا و زانست و زانیار ده بین د - ته قوا هۆکاری خۆشه ویستی و دلسۆزی و به کریزی و ته بایه، وه ک ده فه رمویّت ﴿ان الذين امنوا وعملوا الصالحات سيجعل لهم الرحمن ودا﴾ ..

ه - پیوه ری قه در و پرۆز لای خوا ته قوا به ﴿ان اكرمکم عند الله اتقاکم...﴾ به ریزترینتان

لای خواته قوادارترینتانه، نهك دهسه لاترین و دهوله مه ندرترین كهس، بویه ده بی كی نه هلی

نیمان و ته قوایه به لاته و خۆشه ویست بیته، نهك خۆمانه بی

و به هۆی ته قواداریه وه حق و ناحق ده ناسین لیت تیکه ل ناییت و سهرت لی ناشیوی، وهك

خواده فهرمویت: ﴿ان تتقوا الله يجعل لكم فرقانا﴾ واته : نه گهر ته قوا بکهن خوا حق

و ناحقت پی ده ناسینیت و لیت تیکه ل ناییت، نه وکاته (هه موو زهر دیک به زیر نازانی) وهك

ابن اسحاق ده لی: ﴿فرقانا﴾، (أی فصلاکین الحق الباطل).

زه به هۆی ته قوا وه عیبادهت و کاره کاغان لیه ورده گری، کرد و کوژشمان به بی ته قوا وهر ناگری

بازریش بی وهك دوو کوره که می نادهم (قاییل و هابیل) که ههردو کیان قوربانان کردووله

قاییل وهر نه گیرا خوی گه وره فهرموی: ﴿انما يتقبل الله من المتقين﴾ واته: خوی گه وره ته نها

کرده وهی ته قوا کارانی راسته قینه وهر ده گری، واته به دل سوژی و بو خوابیت،

ح - سه ره نجام سه رفرازی و دوا رۆژ ته نها بو موسلمانانی (متقی) یه ته نها نه وان براوهن، جگه

له وان موفلیس و دۆراون ﴿والعاقبه للمتقين﴾ جا به راستی ته قواداری راسته قینه دۆستی

خوایه، سود و گرنگی ته قواله ژماره نایه، نه وهنده به سه که خوی میهره بان به چاکترین تویشو

پیناسه می کرده، وهك فهرمویه تی: ﴿وتزودوا فان خیر زاد التقوی واتقونی یا اولی الاباب﴾

دهی با پاریزگاری و به ندایه تیمان به راستی له دل وه بیته، وهك پیغه مبه ر (ﷺ) له حه جی مال

و ناوایی دا فهرموی: (التقوی هاهنا) دهستی خسته سه رسینه می باره کی و فهرموی

ته قوالیه وهیه له دل وهیه به لام شوینه واره کانی له ده ره وه دیاره که بریتیه له پابه ندی به

شه ریه ته وه، جاوه کونا ماژه مان پی دابا هه مووکاتی له ته قوای خوادا برین له ناماده باشی

دابین بو مردن، به تاییهت زیاتر له مانگی ره مه زاندا که مانگی زیاد کردنی ته قوایه، به پریشان:

گرنگ نه وه نیه چهند سال ده ژمی کم یان زۆر، به لکو گرنگ نه وه یه چۆن ده ژمی؟ ته قواداری یان

هه واداری، بائیتمه ش موسلمانانه له سه ره ته قوا برین و برین تاله و که سانه بین به نیمانه وه برین

و برین ﴿یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسلمون﴾

ج) موسلمانى ته قوادار (دۆستانى خوا) به چى نه ناسرینه وه؟
أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَأَخَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ * الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ (يونس)
به سيماسيفهت وره وشتى صالحان، به تاييهت بهم پيئنج ره وشته ده ناسرینه وه:

۱- شه ونويژ کردن

۲- رۆوژوی سوننهت

۳- قورنان خویندن

۴- گريان له ترسی خواى گه وره

۵- زيکروياى خوا

*- نه ترسن له: (قيامت... ناگرى جه هه م... فه توادان)

*- هه لو تستان به ران بهر خويان بهم شيوه يه يه:

(خويان به دل نييه، خويان به نزم سه ير کرده، خويان له پله و پۆست و ناويانگ پاراستوه)

*- خۆشه ويستی به رده و اميان بووه بۆ:

۱- خواى گه وره ، ۲- پيغه مبه ر (ﷺ)، ۳- قورنان ، ۴- موسلمانان

*- شوينى دلخۆشى و چه وانه وه يان:

{ ريزى مزگه وت و نويژى جه ماعهت }

*- خۆگروبه نارامن له به ران بهر نه خۆشى و ناخۆشيدا..

*- پيشوازى ده كهن له شه هيدى...

(اللهم اجعلنا من المتقين)

نويزنارامی و به خته وهریه

نويزنارامی روحه و به هيزی ده کات به رانبه ربه لا و ناره حه تیه کان، به نويزنارامی دل نارام و به خته و هرده بی کاتی نويزه که می داده به سستی و ده لی (الله اکبر) و خواله هم مووشتی به گوره ترده زانی و وثیرله هیچ شتی ناترسی به وهش ههست به نارامی و حه وانه و ده کات، به نويزنارامی ناپرژینی دلوده رونی ده کات نمی نه و که سهی به خته وهریت دهوی رونای چاوانت دهوی، به دل و گیان نويزه کانت نه انجام بده، نه و کاته ههست ده که می ناسوده و به خته وهری، خوئه گهر و اشت نه کرد نه و ته نها لومهی خوئ بکه، پیغه مبه ر (صلوات) هه رکاتی توشی به لا و ناخوشیه ک برابه انای بو نويزه دهرد و بانگی بیلالی ده کرد ده یفه رمو: (اقم الصلاة یا بیلال ارحنا بها)

زانایه کی خواناس کاتی دوزمنه کانی نازاریان ده داله زیندانا فه رموی: چیتان لیم دهوی؟ من به هه شتی خوئم له ناوسنگدایه، به دهستی نیوه ده رنایه، به ندیخانم خه لوه ته، ده ریه ده ریم سه ران و سیاحه ته و کوژرانیشم پلهی به رزی شه هاده ته، وه هه روه هاده لیت: نه گهرپاشاکان بیان زانیایه نیمه می موسلمان دلان چهنده خوئشه به زه بری شمیرلیمان ده سه ندین گهر بیان توانیایه، ابن تیمیه کاتی خستیان زیندانه وه بی تاقهت و خه مبارنه بوو که لیان پرسی وتی: زیندانی که سینکه دلی به ندرکرو بیت له یادی خواو نه سیر یش که سینکه کوئ و به نندی هه و اواره زوی بیت، (ابوبکری وراق) وتویه تی: نه گهر هه و اواره زو و زال بوو به سه ر دلی مرؤفدا دلی تاریک ده بیت، نه گهر دل تاریک بوو ههست به ناره حه تی ده رونی ده کات و به رده و ام نه و دل ته نگه، نه و کاته ربه و شتیشی ناشیرین ده کات و به هویسه و خوئشی بیتزار ده بیت و خه لکیش رقیان لیده بیتته و نه و فهزل و گه وره بی نويزه به گشتی، بیگومان ره نگدانه وه و کاریگری شه و نويزه زیاتره له سه ر به خته وهری و ناسوده بی ده رونی پروادار، خیزانی چاک شه و گاره به ده که ن بو شه و نويزه و عیبادهت (عهتای کوپی ره بساح له گهل خیزانه که می شه و گاریان به شکر دبو بو عیبادهت و کوئایی شه ویان بوخه سوه که می دانابو که به شه چاکه که میه!) (نه که دزایه تی بوک و خه سوی نه مرؤ) که خه سوه که می مرد نه و جاشه ویان کرد به دوو به شه وه، که ژنه که ش مرد (عهتا).

شهو تابه یانی عیباده تی ده کرد وده یگوت بایادی خواله ماله کانمان نه بری به راستی نه م مالانه ده زانن به خته وه ری چیه؟ جیگای سهر سورمانه ماله کانی نئمه وه کو پرۆژناوای لیتهاتووه، ژوریک بۆ نارایشته و ژوریک بۆ دانیشته و یه کیان بۆر اباوردنی خیزان و ژوریک بۆ نان خواردن و نوستن و میوانی و پیشوازی و ...، نهی کواژوری نوژیله و ماله گه وه یه دا؟ نه گهر عومه روا بو بکر سهردانمان بکه ن نامان ناسنه وه ده لئین: نه مانه نه وه ی نئمه نین! که واته نه و ماله ی شه و نوژی تی دایه به خته وه تر تین ماله، که تیایدا بیرده که نه وه له م گهر دونه .. له م یاسای ژیانو بونه جاوه ک دانیشته وانی سهرزه وی نه ستیران له ناسۆ به دی ده که ن، فریشته کانی ناسمان ییش نه و مالانه له سهرزه وی ده بینن که یادی خویان تیا ده کریتته وه به پوناکی دره وشاوه، شه و نوژی خوین کاتی نه خوش نه که وی یان گرفتیکتی دیتته پیش فریشته کان هه وائی ده پرسن کوا افلانته که س نه م پرۆکاره که ی به ره و ناسمان نه هات و هرمان نه گرتوه وه ک پرۆژانی تر، که ده لئین گرفتیکتی هه یه یان کیشه یه ک، فریشته کان بۆی له خوا ده پارتنه وه که رزگاری بکات، چونکه نه وانیش جگه له کاره که ی خویان داوای لیخوش بوونیش بۆ شه و ییداران ده که ن، به لام نه ک بۆکه سانی تیا ترۆخانه و گۆرانی و کلیپ و سینه ما و به ره لاتی به داخه وه که هه ندی له موسلمانان بۆ نوژی فه رزه کانیش ناماده نین یان هه رله کۆل خۆی ده کاته وه چیژ له ئیمان که ی وه رناگری وده رونی ماندوو هیلاکه به دونیا وه وله نارامی دوره که سه رنه نجام به خته وه و دامه زراو نابن

نوژی

نوژی به ناغه ی کۆله که ی دینه	نوژی سه رمایه ی به ختیار ی ژینه
نوژی ده رمانی ده ردی نینسانه	سارژی که ره وه ی گشت برینانه
نوژی پوناکی و چرای ناوگۆره	لابه ری ترس و شین و شه پوره
نوژی نارامی نه به خشی به ژیان	هۆی توره بوونه هه رده م بۆ شه یتان
نوژی تکا کاره له پرۆژی مه حشر	له ناو جه هه نهم نه ته ی نیتته ده ر
هه رکه س نوژی کرد به راستی و جوانی	به هه شته نه کری ژۆر به ناسانی

کاریگری خراپی تاوان له سه رژینگه وژیان

سالانه (۶/۵) بهرپوژی جیهانی پاراستنی ژینگه ناسراوه، بههوی نهو پیتشهات وگورانکاریه سروشتیانهی له جیهاندارپویانداوه که ده ره نجامی خراپه کاری مرۆقه کانه، تاوانکاری جزوه هافه سادله بونه وهر بهرپاده کات له ناووه وواو کینگه و مال... نه و تا خوی گه وره باسی ده کات ده فرمویت (ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) ۴۱/ الروم) واته تاوان و خراپه کاری ده رکه و تووه و سه ریه له داوه و هم مو سه رزه وی و ده ریاکانیشی گرتوه ته و بههوی نه و تاوان و گونا هانه وه که خه لکی ده ستیان داوه تی، سه ره نجام ده بیت تالوی هه ندی له کرده وه کانیاں بچیژن، که بهرپا بونی جهنگو کاره ساته سروشتیه کانه، بوته وهی بگه رینه وه بو یه کنخوا ناسی، (خرابه خراپه ی له دوايه) له م نایه ته دا ناماژه بو تیکه چون و پیس بوونی ژینگه کراوه، که ژینگه پیک دیت له سی بنه مای سه ره کی ژیاں (خاک و ناو و هوا) که له م نایه ته پیرۆزه دا ناماژیه یان بو ده کات که بههوی کرده وه خراپه کانی مرۆقه زهوی دو چاری پیس بوون وگورانی ناووه وواوی زهوی و بهر زبونه وهی پلهی گه رما و مه ترسی بهر زبونه وهی ناستی ناوی زه ریاکان له بهر توانه وهی بهسته له که به فرینه کانی جه مسه ره کانی زهوی، که نه مهش ده بیته هوی نقوم بونی به شیک زۆرله و شکانی که نارناوه کانه هه ندی ده ولت به ته وواوی ژیرناوده که ون وه هۆله ندا و به شیک زۆرله دانیمارک، وه له نه نجامی بهر زبونه وهی ریژه ی گازی دووه م نۆکسیدی کاربۆن و گازی یه که م نۆکسیدی کاربۆن کاریگری خراپی کردوه ته سه ر بهرگی چینی نۆزۆن نه تموسفیر (بهرگه هه وا) که له هه ندی شوین بووه ته هوی کون بوونی نه و بهرگه پاریزه ره و نه مهش ده بیته هوی گه یشتنی تیشکه زیان به خشه کان به تایبه تی تیشکی سه رووه نه وشه یی، که مرۆقه دو چاری نه خو شی جوړا و جوړ ده کات به تایبه تی نه خو شیه کانی پیست، وه ده بیینی و ده بیستی سالانه په تای کوشنده ی قه رکه رومه تریسدار سه ره له ده دن جگه له نه نفلوژا کان له م سالی شدا به کتریای ناسراویه (نی کولای) هه ره شه له

ژیان ده کات! الو پیناوه داهمولی زۆری ماددی ومه عنهوی خراوته گه ربه لام سودی نهوتوی نه بوه یه کیتی ترله و دیارده و پیشهاته نوئیانه وشکه سالی و خۆلبارینه که قسه و باسی سهرده مه وله ته مه نی ئیمه داپیشتر به وشیه نه بینه راوه، نه و دیارده یه له ولاته عه ربه یه کان به شیهوی ناوچهیی و کم وزۆر رویداوه له بیابانه و وشکوچۆله کانیدا به هۆی ره شه باو گهرده لولی بیابانه وه به لایانه وه ناسایی بوه، به لام له کوردستاندا تازه یه وله دوای هاتنی هیزه داگیر که ره کانی نه مریکا بو عیراق له (۲۰۰۳) به دوایه زیاتر سه ری هه لداوه که زیان و ژینگه ی لی پيسکردین وه ره له زیاد بوونیش دایه له به ره له ته کینی توێژه ره قه که ی سه ره وه ی زه وی به هۆی لیدانی به چه که قورس و تیشکده ره یۆرانیومه کان، به شیه یه ک ژماره یه کی زۆر له وانه ی دوچار ی (ره بوه) و ته نگه نه فه سی بون گه یه نراونه ته نه خۆشخانه و تادیت په ره ده ستینیت له له لایه کی تریشه وه ناچار بوین که هاوینانیش له ژوری خه وتنی زستانان بجهوین! کاتی کاره باش له نیوه ی شه و دا بو ماوه یه ک نیسراحت نه کات و نه خه وی ئیمه گیانان سه ر ناوئه گه ریت و ناخه وین لئای بو دلی سافی باپیران بو ژینگه ی پاکی جاران بو خۆشیه کانی هه و او باران، سالانی زووسالی پوژیتیک دنیا غوباروزه رد بوا یه ده یانگوت پیاویتی گه و ره کوچی کردوه یان غه زه بی خوا یه یان...، به لام و اما وه ی چند سالی که به رده و اما وه له زیاد بوندا یه لته نهاده ی گیترنه وه بو وشکه سالی، به لی وشکه سالی هۆکار ی که بو دیارده ی خۆلبارین، به لام هۆکاری له پیشتر و گرن گتربلا و بونه وه ی فه ساد و خیا نه تو گه نده لی و پرژانی خوینی زۆره به نا ره واله عیراقدا که هۆی سه ره که یه بو نه وه ی خوا وه رزه کانمان لی بگۆر ی! نوسه رانی نیسلا میش خۆده بو یۆرین له وه که هۆکه ی بگیترنه وه بو خراپی تا وان له به رتانه ی به ران به ریان وه ره ته نه با به گشتی با سی لی وه ده که ن، به لگه یه کی تریشم بو پشتیوانی قسه که م نه وه یه که نه گه رسالانی رابرد و وش وشکه سالی بو یی خۆسالی وابوه باران یکی باش باریوه و گیا و گۆلی به هاریش زۆر بو وه له گه ل نه وه شدا له م وه رزی ته ری و توشی قورده نه یینی خۆل بارین هه ر رویدا وه له نوێژی نیوه پو د دنیا

تاریک دکات؟! اگر نه لئی هی بیابانه لماویه که می باشوره، دهی له دیر زه مانه: بیابانی رومادی و خواروی عیراق هه ربوه و نه و خو له بۆ کوردستانیش نه هاتوو، ئیستا بۆچی به هژی شه پۆلی هه و او به رزی ده کاته و هودیتته ناسمانی ناوچه که لئه گهر له به رتیک چونی و هرزه کان نه بیت به هژی گۆرانی خه لکه و به ره و خراپه! چاره سهر یش گهرانه و هیه بۆ خاوه نی هه و او خۆژ و باران که خواجه، وه که نه و پیاوهی وتی به کوره که می نه گهر کۆمه لئی سه گت بۆ هاتن چی نه که می؟ وتی لییان نه ده م، باوک نه وه زۆر ده کیشی له وانه یه سه رنه که می، به لام نه گهر په نابهری بۆ خاوه نی سه گه کان که شوانه که یه به ناسمانی له کۆلت ده کاته وه (وَلِلّٰهِ الْمَثَلِ الْأَعْلٰی) ئیمه ش نه گهر به راستی په نابهرین بۆ خواولیتی پیا رتینه وه و ده ست هه ل بگرین له فسادی ئیداری و نه خلاقی و سیاسی، نه و پشت به خوارزگارد ه بین له دیاردهی و شکه سالی و خو لبارین که بیزارین، په حمه ت له پششینان که له پارانه و هیا ندا و تو یانه (خوا یه فه سلمان لینه گۆری) له کۆتایه داده رمانی ده ردان بۆ چاره سه ری ژینگه و ژیان گهرانه و هیه بۆ به رنامه می خوا ی میهره بان.

* وه لامی چوار پر سیاری گرنگ !

پیاویک چوار پر سیاری له پیشه وای علی (خ) کرد، وتی:

واجب چیه .. واجبتر چیه؟، نزیک چیه و نزیکتر کامه یه؟، سه یر چیه .. سه یرتر چیه؟،

قورس چیه و ههروه هاقورستر چیه؟/

نیعام علی له وه لامدافه رموی:

واجب نه وه یه خوا په رستی به لام واجبتر نه وه یه واز له تاوان بینیت ..

نزیک رۆژی قیامه ته به لام نزیکتر له قیامه ت مردنه ..

دنیا سه یره به لام له ویش سه یرتر سه ر قالدبون به خو شیه کانی دنیا ..

قورسیش قه بره به لام له و قورستر چونه نا و گۆر به بی توتیشوو ..

وانه گانی (نيسراوميعراج)

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ، واته نپاکوبیتگه ردی بۆنه و خوایهی شه ورپه وی کرد به بنده که ی خوی، که (محمد) له مزگه وتی حه رام له مه که که بۆمزگه وتی نه قصاله (بیت المقدس) تابه لگه ونیشانه گانی خۆمانی پیشان بدهین، به راستی خوا بیسه روینایه. زانایانی سیره و ته فسیرفه رمویانه شه ورپه ویی و به رزبونه وه که به جهسته و لاشه و به و چون نه گه رخه ون بوایه نه ده بویه (موعجیزه) وه که چون ریزی له حه زره تی نوح گرت به که شتیبه که ی خویی و پرواداران ی له خنکان رزگار کرد، وه حه زره تی نیبراهیمی له ناوناگره که داپاراست له سوتان، وه ده ریای له ت کرد بۆ حه زره تی موسا و قومه که ی هه رئاوایش ریزی له (محمد ﷺ) گرت شه ورپه وی پیکردو ناسمانه گانی بۆ ته یکرد وه که یه که م گه شتی ناسمانی گه یاننده ناستیک هیچ دروستکراو تکی خوا جگه له (محمد ﷺ)، پینه گه یشتوه (سه لامی خوا له سه ر هه مویان) وه له وسه فهدا به لگه ونیشانه ی زۆرگه وره ی بینی (لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى) پیغه مبه رانی بینی، دیمه نه گانی به هه شت و دۆزه خی پیشان درا، به کورتی نه مانه ی لیده خویتر ته وه:

* دوا ی مدنی خه دیمه ی خیزانی و مسامی که بۆی بویه سالی خه مان، و دوا ی نازارونه شکه بجه ی زۆر له لایه ن بیباوه ران و ده رکرانی له تانیف ..، له به رانبه ره هه مو نه مانه دا واته نه گه رنه وان میوانداریت ناکه ن نه واخوا ی گه وره میوانداریت ده کات، نه گه رنه وان ده رگات لیتا که نه وه نه واسه رجه م ده رگا گانی ناسمانت بۆ ده کریتته وه، نه گه رنه وان به پیشه وا قبولت ناکه ن نه وا کردمانی به پیشه وای پیغه مبه ران.

* پیمان ده لی نثارا مگرتن سه رکه وتنی به دوا ویه و دوا ی ناخوشیان خۆشیه.

* نيسراوميعراج خالی وهرچه رخان بو، گۆرینی سه رکر دایه تی میژویی بوله به نی نيسراونيله وه که (۳۰۰۰) سال بوی شه وایه تی جیهانیان ده کرد و سه دان پیغه مبه ریان لی ره وانه کرابو، گوازیایه و بویه یا مبه ریکی نه خوینده واری عه رب له ولایتیکی وشکی بیکشوکال (غیرژی زرع)

* بیت المقدس که ویستگه یه کی گه شته که ی بوو، واته: موسلمانان ناگاداری نه و شوینه بن گوره و پیروزه و پروگه ی ناینه کانه و بیثکه ی پیغه مبه رانه .

* ابن عباس (خوالییان رازی بی) فهرمویه تی: بینین بو محمد... قسه کردن بو موسی . و خوشه ویستی بو ابراهیم، بووه

* میعراج وه ک موعجیزه یه کی ناینه، هاوکات رود او یکی زانستیه، یه که م که سی بو شایی ناسمانه کانی بری بیّت به و خیراییه، که له و کاته داخیرایی تیشک و موشه ک و شه پوله کانی موبایل نه دوزر ابونه وه، یاسا که ی نه نشتاین له نارادا نه بو که ده لی: تاخیرایی زیاتری بیّت کات که م ده بیته وه، بینگومان خیرایی (بوراق) ی بهرق ناسا به راورد نا کریت به خیرایی تیشک که له چر که یه کداهه زاران کیلومتر ده بریت!

ده ی بائیمه ش له یاد و بیره وه هری ئیسرا و میعراج دا په یمانی وه فاداری و پابه ند بون و شوینه که وتنی خاوه نی نه و موعجیزه یه دو پات بکه ی نه وه به کرد وه، نه ک ته نه ها شاهه نگ و پیا ه لدان، هه زاران درود سه لام له سه ریثه واکه مان بیّت.

نه زهری حه رام زینای چاوه.. خه لکیکی زورتیوه گلاوه

الحمد لله الغنى الحميد.. المبدى المعيد.. ذى العرش المجيد.. الفعّال لما يريد،

أشهدُ أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له العزيز الحميد، وأشهدُ أن مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

أفضل من دعالى الايمان والتوحيد، اللهم صل على محمد وعلى اله اصحابه ومن يتبعهم
من صالحى العبيد،

اما بعد: فيا عباد الله اتقوا الله تعالى واطيعوه، وعظّموا امره ولا تُعصوه، وعليكم بغض

البصرفان النظر سَهَمٌ من سهام ابليس، قال تعالى (قل للمؤمنين يغضوا من ابصارهم ...)

ته قوا وپاريزگارى له سنوره كانى خوابنه ماوسه رچاوهى هه مووخيتريكه، يه كيك
له نيشانه و به ره مه كانى ته قوا داخستنى چاوه له ناست نافرته تانى نامه حره م، كه داخستنى
ده رگاي شهيتانه، ره وشتيكى جوانى پياوانو نافرته تانى موسلمانه، به جيهيتنانى فه رمانى
خوای ميهره بانه ﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ
اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ..﴾، واته: نهى پيغه مبه ربللى به پياوانى نيماندار: ناپچاوى خوځيان
پياريزن له سهه رير كرنى نافرته تانى بينگانه و نامه حره م، وه عه ووره تيان پياريزن
له زينا كرن: بينگومان شه وه چا كتر و پا كتره بونه وان، به راستى خوانا گاداره به هه موكرده وه يه ك
كه ده يه كهن، ده بينى له نايه ته كه دانه زهرى خستوته پيش زينا وه چونكه سهه ره تاي داوين
پيسى له چارچاوتنه وه يه، پيشى سهه رير كرن و بيكه نين وزه رده خه نه بويه كتر و سهه لام و كه لام
وپاشان به يه ك گه يه شتن له جي شوان لوه كه نه حمه دشه وقى ده لى:
(فنظرة فابتسامه فسلام.. فكللام فموعد فلقاء)، به هه مان شيوه يش داواله نافرته تان ده كات
ته وانيش نه زهر نه كهن، وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَ يَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا
يُبدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ..، واته بللى به نافرته تانى نيمانداريش چاويان داخه ن
له ته ماشا كرنى پياوانى نامه حره م و داوينى خوځيان پياريزن له زينا كرن جوانى خوځيان

دهرنه خهن جگه له وهی دیاره که مه به ست ده ست وده موچا وده، باسه رپو شه کانیا ن بددین.
 به سه رسینه و ملیاندا جوانی وزینه تی خوین دهرنه خهن به ته وای بو هاوسه رد کانیا ن نه بیت
 یان باوک وبرا و...، که سه مه حره مه کان...، دایکی سه له مه ردزای خوای لیبت
 گیزاویه تیه وه و فرمویه تی: من ومه یونه لای پیغه مبه ری خوا (ﷺ) دانیشتی بوین
 پیشوازیان کردله (ابن المکتوم) که پیاو یکی کوژیرو، دوا ی نه وهی فرماغان پیکرا بو به
 بالا پوشی، پیغه مبه ری خوا (ﷺ) فرموی: (اِحْتَجِبَا مِنْهُ) په رده داده نه وه و خو تان
 داپوشن، و تمان نهی پیغه مبه ری خوا! نه وه کوژیرو نیمه نابیننی و نامان ناسی؟
 فرموی: (أَفَعَمِيَآوَأَنْ أَنْتُمْ أَلَسْتُمْآ تُبْصِرَانِه!؟) نهی نیوه کوژیرو نه ونابینن! له بهر
 ریژوپاریزگاری مال و ناموسی موسلمانان نه زهر ریژو گیلینگی راوه حه رامکراوه به زینای چاوان
 ناوبراوه به تیری ژه هراوی شهیتان دانراوه لیژره دامه به ست له سه سیرکردنی
 دوه مجاره به شه هوه ت، نه ینا به شیوه یه کی گهشتی دهر و انسی ویه که م جارتا بزانی
 کییه و مه حره مدیان نا، به لام بو ت نییه بو دوه مجار سهیری شیوه و له ش و لاری بکه ی بو
 ناره زوو...، مه گه رله کاتی نا چاری وه ک پزیشک و ماموستانه و هیش نابنی به ته نیابیت، وه ک
 له فرموده ی پیغه مبه ردا هاتوه: (لا تَتَّبِعِ النَّظْرَةَ النَّظْرَةَ فَاِنَّمَا لَكَ الْاُولٰى و لِيَسْتِ
 الْاٰخِرٰى) (حدیث حسن)، وه پیشه و اعلی فرمویه تی: (النظر نظر تان: نظره الیک
 ونظرة عليك) واته ته ماشا کردنی یه که م بو تویه وهی دووه میان له سه رتویه، هه رکه س
 نه زهره کانی بخاته گه روچاوی به ره لایکات له ناموسی خه لک نه وه حه سه ره ته کانی
 زیاده هبن، چونکه شتی ده بیننی و پیی ناگات بو نه و نابیت و بو ی ده بیتت خه فته و مه راق
 و نا نارامی دهر و ن، بزیه ده بیننی نه وانه ی دل داری ده که ن گه سه سیری لاشه یان بکه ی به
 تایبته ده سه کانیا ن هه مو یان کوتاوه به ناخ و توف و دل شنی به تیر کونکردوه

سوده‌کانی چاوداخستن:

* بینگومان پاداشت له‌جۆری کاره‌که‌یه‌وئه‌وانه‌ی چاویان له‌حه‌رام ده‌پارێزن خواته‌ره‌بوین
بۆده‌کاته‌وه به‌چه‌ندنه‌عمه‌تیکی زۆرگه‌وره‌وچاکتروه‌ک له‌کۆتایی نایه‌ته‌که‌ فه‌رمویه‌تی
(هوازکی لهم) واته: چاوداخستن چاکتروپاکتربه‌بۆنه‌وان...

۱- به‌رده‌وام نه‌وکه‌سه‌له‌گوێرایه‌تی فه‌رمانی خوادایه.

۲- چاوی به‌هه‌یزده‌کات بۆیینین، ئیستابه‌زوی چاویان داده‌به‌زیت هۆکاری سه‌ره‌کی
مه‌عنه‌وی نه‌زه‌ره‌جائه‌گه‌ریپاریزی ده‌تپاریزی.

۳- عه‌قل به‌هه‌یزده‌کات وه‌ک چۆن کۆمپیوته‌ریه‌وینه‌ قورس و خاوده‌بیت به‌لام به‌عیلم
ونوسین (word) تیک ناچی شریتی عه‌قلیش به‌هه‌مان شیوه به‌سه‌یر کردنی هه‌رام
له‌پێگه‌ی چاوه‌وه‌قورسولاوازه‌بیت، بۆیه‌نه‌وان زیه‌کترن.

۴- چاوداخستن ده‌بیتسه هۆکاری زیادبونی زانست وزانیاری، چونکه‌ عیلم
نوروروناکیه‌وله‌وشوینه‌جیگیرنابی که‌تاوان و خراپه‌ی تیاپه‌، وه‌ک سه‌کالای امام شافعی
بۆلای (وه‌کیع)ی مامۆستای نه‌ویش نامۆژگاریکردکه‌دوره‌له‌تاوان.

۵- چاوداخستن له‌حه‌رام ده‌بیتسه روناکی دلان ئارامی جه‌سته‌وگیان، جیگه‌ی
سه‌رنجه‌که‌باسی نه‌زه‌ره‌سه‌وره‌تی (نور)وله‌گه‌ل نایه‌تی نورهاتوه‌ که‌راسته‌وخۆباسی
نوروروناکي خوداده‌کات .

۶- ده‌رگاکی دل له‌سه‌ره‌شیتان داده‌خات، چونکه‌ دل وچاوپه‌یوه‌ستن به‌یه‌که‌وه، که‌چاوپیس
بووتیک چوودلش تیک ده‌چیت وپیس ده‌بیت، که‌چاوخاین بودلش خیانه‌ت ده‌کات، بۆیه
نه‌وانه‌ی نه‌زه‌رده‌که‌ن شه‌یتان به‌وه‌ده‌یان خله‌تنی وده‌لین بچاوان شه‌حن بکه‌مین (بینگومان
شه‌حنی داده‌به‌زیت)یان ده‌لین چاویازه‌ناگیری! که‌نه‌مانه‌ قسه‌ی نابه‌جین وفتلی شه‌یتانه،
نایاتۆنه‌وه‌ت قبوله‌بوکچ و خوشک و خیزانه‌که‌ت! بینگومان نه‌خیر، یان ده‌لین نه‌زه‌ره‌هیچ
نیه‌وگوناه‌ی بچوکه‌بی ناگاله‌وه‌که‌ناگری گه‌وره‌له‌بلتسه‌یه‌کی بچوکی ده‌نکه‌ شقارتیه‌ک

دەكەوتتەو،بۆيەلهگەل بەردەوامیدادەبیتتە تاوانی گەورەوگەر تەوبەنەكات، جاگەرئەر
 پەرژینەى شكاندبەناسانى دەگاتەزیناكە،وہك وتراوہ (لاصغیرقمع استمرارولا كبیرقمع
 استغفار)لەكۆتايدا نەئێم وریابن نەكەونە ژێركاریگەرى راگەیاندى دیمگۆجى درۆینەى
 جیھانگیرەو،چونكەعەولەمە دەیەوى پیناسەى تۆبسپرتتەوہوپیئت دەئیت: زیناچیە؟
 نەزەرچیە؟تەلاق چیە؟ مادام كوروكچ رازی بن خەلك نازادە!؟وہلەبەرمامبەردا شەرعیش
 پیئت دەلىغیرەتى ئیمانیت بسەلمینەوخۆراگرەولەوتاقیکردنەوہیە بیروباوەرپو كەسایەتى
 خۆت نەدۆرینى وداوڕۆژى خۆت بەدنیای خەلك نەدەى،جیگەى سەرنجەكە پیئغەمبەر
 (ﷺ)فەرمویتە: (ماتركت فیتنة اضرعلى الرجال من النساء) فیتنەو تاقى كردنەوہى
 نافرەتان زۆرسەخت وگران ومەترسیدارەلەسەربیاوان، ھەگەرەئیمان روپەروى بینەوہ ئەینا
 كەمكەس خۆى بۆدەگرى،بەتایبەت نافرەتانى ئەم رۆژگارەكەزۆربەى جەستەیان دیارە!

- لەرۆژنامەى(الأحدى)لوبنانى لەژمارە(٦٥٠)لەسەرزمانى سەرپەرشتیاری پەرورەدەى
 كۆمەلایەتى(مرغزیت سمیث)ەوہنووسیویەتى:لەسەداشەستى قوتابىەكچەكان لەزانكۆو
 قوتابخانەكاندالەوانەكانیانداكەوتوون،چونكەبەردەوام بیریان بەلای خۆشەویستى وكارى
 جنسیەوہ بوو،ئەوہندەگوئیان بەوانەكانیان نەداو،لەھەرتى كوردستانى خۆشان سالى
 (٢٠١١)رێژەى دەرجون لەپۆلى(١٢)شەشى ئامادەى(١٧٠/٠)بوو،نەگەردوو ئەوہندەشى
 بكەیتەوہبەپیتى سیستى پەرورەى هیشتا كەمەو خەلەلە،ھیچ نەماوہتەوہتەنھا
 ئەوہندەنەبى كەبەرپرسیاران لە پەرورەدەكاران ودايكان وباوكان منداڵەكانیان بیارتزن و
 دوریان بچەنەوہلەوتیکەلاویەبى سەرورەناشارستانىەوہولبەدن ھەرچى لەتوانایاندایە
 بیخەنەگەرپۆبەگژاچوونەوہى،لەدلوودەرونى منالەكانیاندا تۆوى رەوشتى بەرزى وئاكارى
 جوان پروینن،نەزەرەریدى زینایە،خەلكى زۆرپیتى موبتەلایە..چارەسەرىش یاسای خوایە

* ئەم وتارەم لەگۆڤارى پەيامى زانایان ژمارە(٧٤)دابەزیوہ.

نه زهره ریدی زینایه . . خه لکی زورپیئی موپته لایه

خوای زانا و کار به جی فەر موپه تی (وَلَا تَقْرُبُوا الزَّانِيْنَ كَانَتْ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيْلًا) واته به هیچ شیوهیه ک توخنی زینا و داوین پیسی مه که ون، وه پیتشه کیه کانیشی وه ک (ماچ و مژچوده ست لیدان و تیکه لاوی . . .) چونکه به راستی زینا تاوانیکی قیزه و نورپگیایه کی زورخرابه، سه رجه م ناینه ناسمانیه کان زینایان حه رام کردو وه و دژی داوین پیسی وه ستاون، چونکه حه یا و ناموس زورگرانه و نیوهی نیمانه، گه وره یی نیسلام له وه دایه که پیتشه کیه کانی زیناشی حه رام کردو وه که له نه زهره وه ده ست پیده کات، هه رکه س سلی نه کرده وه له په ره ژینه کانی وه ک نه زهره و تیکه لئی حه رام و ته وه یی نه کرده وه به ناسانی شهیتان ده رگای تری بۆده کاته وه تاده گاته زیناکه، زیناله تاوانه گه وره کانه، رسوایی هه ردو و جیهانه که ده بیتته هۆی تیکه لاوی نه سبب وه له لوه شان وه ی خیزان وله بار بردن و کوشتنی نه و مناله ی که به هۆیه وه دروست ده بیئت وه بلا و بونه وه ی فساد و خرابه و به ره لایی و زورپه تای کوشنده ی تر وه ک (تا ی دز و زوهری و . . .)، لاویکی تازه پینگه یشتوو له پیغه مبه ر (ﷺ) ده خوازی مؤلته تی زینای بداتی ئینجا خه لکه که ی ده وره یی پینان ناخۆش بو و ویستیان ده م کوتی بکه ن، پیغه مبه ر (ﷺ) هیئوری کرده وه و فەر موی به گه نجه که : وه ره پیتش، هاته پیتش ولای خۆی داینا و فەر موی نه ری حه زده که ی خه لکی له گه ل دایک و خوشک و پورتا زینابکات؟ لاوه که گوتی نه خیرباب و داکم له ده ورت گه رین، فەر موی: ده سا خه لکیش حه زنا کات تۆله گه ل که س و کاریا زینابکه ییت، پاشان ده سستی پیروزی خسته سه ر شانی و فەر موی: خواجه لله ملاوه خۆش ببه، دلئی له کونا ه پاک بکه وه عه وره تی له حه رام بیار تیزه ئیتر گه نجه که به یه کجاری بیری له و شتانه نه کرده وه، له فەر موده ی پیغه مبه ر داهاتو وه که زورینه ی خه لکی به هۆی ده م و دامینه وه ده خرینه نا و ناگره وه (.. الفم و الفرج) (رواه احمد) له فەر موده یه ک پیغه مبه ر (ﷺ) ناماژه به گه وره یی تاوانی زیناده کات که له کاتی زیناکه دا نه و که سه نیمانه که ی نامینیت و له به ری دانه که نری و (لا یزنی الزانی حین یزنی وه مؤمن . . .) (رواه البخاری و مسلم) به داخه وه که به ناوی نازادی و خۆشه ویستییه وه زور له کوران و کچان چه واشه

كراون ودهبنه هاوړې وټيكله ده بن! بې شهوې سنوري نازادې وخوشه ويستي بزائن،
 كه دووشه ي جوانن بوم بهستي خراب به كاري دښنن، به ووش له پيش هه مويانه وه كچان
 دهنه قورباني، پاشان ده يان يانه ي شهوانه و مساج وسه دان مائي له شفرؤش ده ركه وتوون
 نعاوگه لي كوردى موسلمانى خانه دان، له كاتيكدا چاره سهرى خوشه ويستي هاوسه رگرييه،
 به لام لاي شهوان هاوسه رگري كوتايى هينانه به خوشه ويستي ليه پيچه وانهى شه رعه وه كه
 سه رته تاي خوشه ويستي وپيكه وه ژيانه، بلا و بونه وه ي زينا هو كاري مالتو يراني دنيا و دواړو ژه،
 بزياراستنى خيزان وئابروو كه سايه تى مرؤقه كان نيسلام توندترين سزاي داناوه بؤژن وميردى
 زيناكار (سعد بن عباده) (خ) ده لى ته گه رپيا ويك ببينم له گه ل خيزانه كه م زينا بكات، به
 شمخيزلت وپه تى ده كه م، شه م قسه يان گه يانده پيغه مبه ر شه ويش فه رموى: (تعجبون من
 غيره سعد؟ والله لانا غير منه...) (بخارى) واته تيا يسه ر سورمانن به غيرت وپه روشى سه عد؟
 سوتنډبه خوا من له سعد به غيرت ترم، و خوداله من به غيرت تره، جاله به رغيره تى خودا بسو
 خراپه كاري زينا به هه مووشيوه كانيه و به (ناشكرا ونه ينى) قه ده غه كراوه، (شه م باسه ده ره غجام
 ويه شى دووه مى وتارى نه زهره).

چون رزگارمان بيت لهه باره.. له نيگه راني خهه و په ژاره

به هؤى په راويز خستنى سيستمى نيسلامى وله سايهى سيكؤلارى وعه وله مه دا ستمه و نا
عه داله تى وپيشيلى مافه كان دنياى پر كرده و به هؤيه وه خه لكيتكى زؤرد و چارى خه مؤكى و
خهه و خه فته و نيگه رانى بون، بؤر زگاريت لهه هه موخهه و په ژاره.. نهم
چه ندهه نگاوه چاره سهرى دروست وله باره:

(۱) له نيسلامدا خهه و خه فته رينگه پينه دراوه:

ليزه وله وى بهر گويتمان ده كه وى وده لئين نيسلام له گه ل خو شيو شاديدانا كؤكه! ده لئين
گه ربا به ندين به دينه وه نه بى بهرده وام خه مبارين و (ببينه مامه خه مه) و نابى شادى دهر بيرين
يسان پي بكه نين.. هته، ييگومان وينهى نهم قسانه له بيتنا گايه وه سهر چاوهى
گرتوه و پي چه وانه كهى راسته، نه وانه چ وه لاميكيان هه يه بؤده قه كانى وهك: ((.. فبذلك
فليفرحوا...))، (ولا تهنوا ولا تعزنوا) واته: خه مبارمه بن و خه فته مه خؤن له سه رته وهى
كه به سه رتان هاتوه، وه ده يان فه رمودهى وهك: ((يسروا ولا تعسروا
بشروا ولا تنروا...)) واته: تا سانكارى بكن شت قور سوگران مه كهن مزگينى وهه والى خو ش
بدن به يه كتره كه شتى ناخو ش. وه فه رمودهى: ((وأن يتناجى الاثنان منهم دون الثالث، لأن
ذلك يحزنه)) نه رسى كه ستان پي كه وه بوون نابى دواتان پي كه وه چه بكن چونكه نه وى
تر دلگران و خه مبارده بيت، وه فه رمودهى ((ابتسامتك فى وجه اخيك صدقة)) پروو خو شى
وزه رده خه نه له به رامبهر برا كه ت چا كه يه، نه مانه وده يان فه رمودهى ترمه گه رهه مويان
له به رناخى مرؤفه كان نيه؟ وه نه وراستيه ده سه لمينن كه نيسلام خهه لابه ره و شادى
هينه ره، نيسلام بؤر پي كه خستنى ژيانى مرؤفه كان هاتوه تا كويگه نه لوتكهى به خته وه رى دنيا و
دوا رؤ بؤ خو شى و به خته وه ريه كهى بهرده وام وراسته قينه، نهك خو شى به كهى رؤتينى وپو كه شى
وكاتى وهك مؤم داگير ساندن يان هينانى چه پكه گولتيكى لاستيك يان ته نهاساتى بؤ خو شى و
پياسه يهك ودا وه تيك ونا هه نكي...، نيمه خو شيه كمان ده و يت كه دل وده رونان به هيزيكات

كهنه ویش تهنها له نیسلامدا بهرجهسته كراوه . نیسلام ریگیری كردووه لهخه م و پهژاره
 چونكه خهفت بۆدل زۆرخراپه وپاشان دوچارى چه ندین نه خوښیت ده كات وه خاوه نه كهى
 وهك لیقه و ماوادار و خاودا ماو زه بون نیشان ده دات، وه شهیتانیش زۆرحه زده كات وههول
 ده دات كه مسولمان خه مباریكات وله ورپیگه به وه كارى خوڤى بكات، وه داوا كراوه له مسولمان
 كه بهر وپوروى خه مه كانى بیته وه به ریگه ی شه رعى و ته سلیمى خه م و خه فته تى شهیتانى
 نه بیته، چونكه خه م بارى مه بهست و داوا كارى شه رع نیه و پی شه وا كه مان (ﷺ) خوڤى لى
 پاراستووه و فهرمویه تى: {اللهم انى اعوذ بك اللهم والحزن} واته: خوايه په نا ده گرم
 به توله خه م و خه فته ت، هه م و خه م بۆشتى داها توه و خه فته تیش بۆشتى رابردووه، كه هه ر دو كیان
 دل لاوا زده كهن وجهسته ولاشه شه كه ت و ماندووده كهن وله زه ره دوزیان به ولاوه هیهچ
 سو دى كیان نیه وه نه خوڤى و نا خوڤیش كه به سه ر مرؤف دیت ده سه لاتیكى
 تیدانیه نه وه جوړیكه له تاقیكر دنه وه و پتویسته به هؤكاره شه رعیه كان وهك صه بر گرتن
 و دو عا و پارانه وه و كارى ژیرانه له پوروى بوه ستینه وه، چونكه هه موو كه س توشى نا خوڤى ده بیته
 له دنیا دا به لام بۆ مسولمان ده بیته كه فاره تى تا وانه كانى به وهش جوړیك له دل خوڤى بۆ دیت،
 وهك خواى گه و ره له سه ر زمانى نه هلى به هه شت كاتى كه چونه به هه شته وه فهرمویه تى:
 (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ) وه هه ندیك خه م خوار دینیش نیشانى نیمان وهیدا به ته
 وهك خه مبارى له سه ر نه وهى كه گونا هوتاوانى ته نجام دا وه بى فهرمانى خواى كردووه، بیان
 نوژیرو رۆژوى فهوتاوه یان ناوى دهر نه چووه بۆ حه ج، یان نه وانى كاتى خوڤى ده هاتنه خه مته
 پیغه مبه ر (ﷺ) بۆ نه وهى بچن بۆغه زا به لام هیهچیان نه بوو بیبه خشن وه یان هیهچیان ده ست
 نه ده كه وت پتیی پرۆن و به خه مبارى ده گه رانه وه بۆ مال به پیچه وانى مونا فیه كه كان. پوخته ی
 قسان له وباره وه نه وهیه كه دین داواى له كه س نه كردووه به خه مبارى بۆیه ت و خه م و خه فته
 به عیبادت بزانی چون نه گه رنه و پر است بوايه نه وا پیغه مبه ر (ﷺ) هه موژیانى به خه م و
 په ژاره ده برده سه ر، به لام به پیچه وانى وه به رده و ام سینه پاكو كردار و گو فتار شیرین و روو خوڤ

وده م به زرده خه نه و به بوه، هه ندیک ریوایه تیش گتیر دراونه ته وه که هانی خه مباری ده دن به لام سه نه ده کانیان نه زانراوه و نه و فیه رمودانه ش لاوازن.

۲) سهیری خوارخۆت بکه بو دنیا:

چاکترین شت بۆ دروست بوونی قه ناعهت و پرازی بوون به بهشی خۆت، بو نارامی دل و ده رون پروانینه بو خوارخۆت له شتی دونیایدا، پیغه مبه ر (ﷺ) فیه رمویه {انظروا الی من هواسفل منکم ولا تنظروا الی من هوقوکم فانه اجدران لاتزدروا نعمه الله علیکم} (رواه مسلم) واته سهیری نه وه که سه بکه که له خوارخۆته وهیه، چاو له وانه مه که ن که له سه روی خۆتانه وهن چون نه وه باشتره بو نه وهی ههست به نیعمه ته کانی خوابکهیت وله به رچاوت بن وهی خۆت به که م نه زانی، نیعمه ته کانی خوابو میتره به سه رته وه که گه لی زۆرن و نازو میتر دیتن (وان تعدد نعمه الله لاتحصوها) مرؤه گه ربه وشو یه بیر کاته وه نه وه ههست ده کات که له زۆریه ی خه لک باشتره بو نمونه نیعمه تی نیسلام و نیمان یان ده لی تشکور له شم ساغه، خۆ کرچی نیم، قه رزدار نیم، چانیه دیل نیم ...، بیگومان له تۆش خراپتر ههیه، به م کاره خه مه کان ده ره ونه وه و دل ناسوده ده بیته، واته سوپاسگوزاری نیعمه ته کانی خواده کات، (هارۆل دنا بوت) له سه رئاوینه که ی نویسیوی: {ههستم به دلته نگه کرد له بهر نه وهی پیلۆم نه بو، به لام له بازار که سیکم بینی هه ر دووقاچی نه بو} به لام تۆی موسلمان که چو یته به رئاوینه که ت پیشه واکه مان دو عای تایبه تی بۆداناوین تا کو زیاتره ههست به به خششه کانی خوابکهیت به سه رته وه و بلی (اللهم كما حسنت خلقی فحسن خلقی) واته: خوا یه وه ک چۆن به ریک و پیکه دروستت کردووم نه و لاشه جوانهت پیداووم هه رئاوایش ره وشتم جوان بکه، له به رئاوینه که ت نیعمه تی نه وه دم و چاوه جوانه ی خۆت ده بینی ته نانهت نه گه رلیوه کانت نه بیته خه لک قیزت لیده کاته وه، نیت ره و پرتیگه وه ده گه یته لوتکه ی سوپاس گوزاری که هه ندی له زانایان فیه رمویانه نیمان بریتیه له دووبه ش: سوپاس گوزاری و نارامگرتن (نصف شکرونصف صبر) به لام گه ربه پیچه وانه وه بیر کاته وه سهیری سه روی خۆی بکات، نه وه هیلاک و ماندوو ده بیته و خه فته تی بۆزیاد ده بی

به به لاش وله وانیه نه گات به ومه به ستهش، (شۆبناهور) ده لئی: (به ده گهن بیر له وشتانه ده کهینه وه که هه مانه، به لکوهه همیشه له بیرى نه وشتانه داین که پێویستمانه!)
(۳) له دواى ناخۆشیه کان خۆشیه (.. ان مع العسر يسراً..)

نهی مرۆڤه بزانه که: دواى زستان به هاره.. تاریکی سهره تاي پروناکی یه.. ناخۆشی و نائارامی و فشاره کان سهره تاي به خته وه ری و حه وانه وهن، شکست و دۆران سهره تاي سهر که وتنه .. له پاش برسیتی تیری، له پاش تونیتی تیراویه، له پاش ماندوبون خه وتنه له پاش نه خۆشی شیفایه، ده گونجی دوا که وتوبگاته جی ولاده پرینگه ی راست بگری لیتقه و ماده ه روی لی بگریته وه و تاریکی بره ویتته وه، نه گه ریابانت بینى درێژبۆته وه بزانه کوتایه که ی باخ و باخاتی سهوز و سینه ری درێژو چروناوی سازگاره.. نه گه رگوریست بینى زۆرته ستوریوو بزانه کاتیك ده بیته بچریت.. خۆشه ویستمان له نه شکه و تدامژده به هاوه لئی ده دات که خوامان له گه له ئیتر نارامی و ناسایش بالی کیشا به سه ریاندا ..

به نده کان هه همیشه به هوی نهوز و زوفه ی که تیا ی داده ژین ته نه اخه م و ماندوبون و نازارده چیژن له به رته وه ی ته نه اچوار دیواری ژوریک و ده رگاکه ی ده بینن، خۆنه گه رفراوان تیر له ژیان بکه نه وه نه واده توانن گۆرانکاری گه و ره نه خام بدن، له به رته وه ی که حالیکتان به سه ردا هات وامه زانن ئیتر ته و او، نه خیره لکو رۆژان رۆژیان له دوا یه و مرۆفیش له یه ک قالبدانامینیتته وه، باشترین به ندایه تیش چاوه پروانی کرانه وه ی ده رگای ره حه متی خوابیه، به لکو خوای گه و ره له و کاره داخیریکی دانایی و نیمه پینی نه زانین، وه له گه ل هه مووناخۆشیه کداخۆشیه، مرۆڤه هیچ کات له یه ک قالبدانامینیتته وه، هه مو بار و زروفیتیکی به سه ردا دیت، بۆیه ده بی هه همیشه چاوه پروانی ده روی خیری و بزانی که له گه ل هه مووناخۆشیه کداخۆشیه.

خه مبارمه به

- خه مبارمه به: چونکه سارد ده بیته وه له به ندایه تی په کت ده خات له تیکۆشان له ناخه وه ده تهه ژینتی. ده تروختنی. گومانی خراپت بۆدینتی، ژیان تلیده شیوتینتی .
- خه مبارمه به: خه م و خه فهت ده بیته هۆی دودلی و خه مۆکی و نه خۆشی یه ده رونیه کان و سه رچاوه ی ئیش و نازارو ژانه .
- خه مبارمه به: که تۆخواه نی قورنان و زیکردو عاو نوژی و خێرو چاکه کاری ،ئیتیر تاکه ی بۆخه مباری .
- خه مبارمه به: خۆت مه دهره ده ست شه پۆلی خه مه کان و مه روخی و دامه میتنه به هۆی بیکاری ،سه ردان بکه .. بخوینه بنوسه .. کاریدۆزه وه .. بیر بکه وه .. گه شین به بۆداهاتوو .
- بۆچی خه م ده خۆی ؟ (شیخ جونهیدی به غدادی) به لای پیاوێکدا رۆیشت بینی زۆر خه مبارودا ماوه لشیخ پرسى: له وه ده ترسى که زوتر بمرى له و ماوه یه ی که بۆت دیاریکراوه ؟ وتی نه خیر، شیخ پرسى نایانه و رزقه ی که خوابۆتی دیاری کردوو که س ده توانی بیخوات ؟ وتی نه خیر، که واته خه می بۆچی و بۆچی خه مباری ! ؟
خه مه کان فریده وه هه لیان مه گره :
- مامۆستایه ک ویستی به کرده وه قوتایه کانی تیبگه یه نی له زیانه کانی خه م و خه فهت، ده به یه ک ئاوی به ده سه ته وه بووتی: کیش و قورسایى ئەم ده به تاوه چه نده ؟ وتیان چه ند گرامیکه و سوکه بابلین نیوکیلۆ، که واته هه لگرتنی ناسانه، به لئی، به لام نه گه ریۆ ماوه یه کی زۆریه ده سه ته وه رایبگرم هیلاکم ده کات؟ بێگومان، مامۆستا که وتی: خه میش هه ر وایه که ماوه یه کی زۆر هه لگرت هیلاکت ده کات.

---

* سه یری کتیبی (لاتحن)ی (د.عائض القرنی) بکه، کراویشه به کوردی

خوناسین

دنیایه کلیلی خوناسین خواناسینه، و دک و تراوه (من عرف نفسه هند عرف دبره) دیاره هیچ شتی له خودی خۆت له خۆت نزیکتزیه، جا که خۆت نه ناسی چون. کهسی توده ناسی که وانویه مئی خۆم ددناسم، به لام هه له ده کهی! نه وناسینهی کلیلی. خوناسینه بریتیه له وهی که بزانی له کوی هاتوی؟ بۆچی هاتوی؟ بۆ کوی؟ ده رۆی که بزانی به خسته و هریست. چیه وله چیدایه؟ وه به ده به ختیت چیه و چون ده توانی. خۆتی لسی بیاریزی؟ نه که خوناسینی دیها گۆچی. و سیاسیانه. که روینهری خۆیان نین نه وانه! یان خوناسینی ناژه لانه که به نهها روه له تی جهسته و لاشی دیزانی و که برسی بووه خوا و که تور په بوو به شه ردیت و که نار ه زوی جولاجوت ده بیت، له وره و شتانه دا نیمه و ناژه ل هاویه شین، جا بزانه توخا و نهی کام له م ره و شتانهی.

- ۱- به خته و هری ناژه لان له خواردن و خه و تن و جوت بون دایه
  - ۲- ره و شت و به خته و هری درندان له کوشتن و لیدان و درین و برین دایه.
  - ۳- خواردن و به خته و هری دیوان و شیتان له دزی و فزی و شه پر و ناژاوه دایه
  - ۴- ره و شت و به خته و هری فریشته کان رۆچونه له سهیری. سیمای خاوه نی. خۆیان که خوییه، که به ندایه تیه بۆ خودای خۆیان
- جا بزانه شوین که و تهی کامیانی له و چوارانه.

خۆكۆشتن: سەھىيەلىك ۋە دەرەخچام

يىتگومان خۆكۆشتن بەھەموو جۈرەكانىيە ۋە ديار دەينەكى قىزە ونە نويىشانەى بى دەسە لائى و دۆرلە، كارە ساتە كەسى دەستى بېچىتە كوزاندنە ۋەى مۆمى تەمەنى خۆى، ديارە خۆكۆشتنە كە دەرەخچامە ۋە كۆمەللى ھۆكار كە ئەكە دەبن و كارلىك دەكەن و كارە ساتە كە دروست دەكەن، ئەو نەتە نھادەرنە چەيان دەزگىزانە كەى شۇى كروو ھەيان خىزانە كەى خىانەتى لىكردو ۋە، خۆ ھەرچى كىشەيەكى بۆ دروست بووخۆى بكوژى ئەوادەبى ھەموومان خۆمان بكوژىن، يان ھەرچى شتەمىكى لىكراخۆى لەنا ۋەسەرى ئەوكاتە تەنھا ستمەكارە كان دەمىننە ۋە، بەلام بەوشى ۋە نەيە ۋە خۆكۆشتن بەزىن بىدەسە لائىە لە بەرانبەر چارەسەركردنى كىشە ۋە قەيرانە كان، سەيارە يەك بارى تەۋارى لەسەرە ۋە چىتە ھەلئانگىرى كەيەكى سوار دەبىتتوتايە كەى دەتەقى دەلئىن خەتاي تۆبەنا بەلكونە ۋە ھۆكارى كە لە ھۆيە كان، مېزە لان ھەۋاي زىادى تىكرانە تەقى ۋە جام كە پىرپوولئى دەپژى، پەروەردەى لاروخوارو ھەلئەمان زۆزە داىك وياۋك ھەرەشە لە مندالە كەيان دەكەن ئەگەر دەرەخچى دەتكوژىن لىان... ھۆكارى دەرونى: ھەندىك لەوانەى دوچارى نەخۆشى دەرونى دەبن ھەستەكانيان لەدەست دەدەن ۋە كۆمەللىك نىرووخەيالى لادروست دەبىت ۋە دەزانى بەرذەۋام ستمەمى لىدە كرى گالتەى پىدە كرى ولىنى دەبىتە خەمۆكى و (كأبە) دەللى ژيان تامى نەما ۋە مردن باشترە بۆيە پەنا دەباتە بەر خۆكۆشتن! نامەيەك بەجى دىلى كەبۆيە خۆى كوشتو ھەتا بەزامبەرە كەى خەمبارىكات بەلام بزەنە كە ژيان لەدۋاي قۆھەر بەردە ۋە ۋامە ناۋەستى ۋە ۋە دل رەق ۋە ستمەكارانەى خراپەيان لەگەل تۆدا كروە مىش مىوانىيان نەسودە لئىن بىتەقل بوونەيتوانى رۋبەروى كىشە كان بىتە ۋە، نايانئە ۋە قەلمەز لومە كان خۆيان بكوژن ۋە زالمە كان بىننە ۋە: گەپروى زانستى ۋە شەم كارەبى دەسە لائى ۋە بى عمقلىە چونكە لە ۋە تەى دنيا دنيايە خىروشە رەھربو ۋە لەسەردەمى قابىل ۋە ھابىلە ۋە ناۋە كەرژاۋە بەلام تۆبۇچى لايەنى شەرەھلە بۆئىرى خۆكەس تاسەر بىكارنى ۋە خەمبارنى مەنە خۆش ۋە ھەژارنا بى، ھىچ گىرفتى بەخۆ كۆشتن چارەسەر نابى نەوتىگە بىشتنە

هه‌له‌یه، که ده‌رنه‌چوی ئایاژیان هه‌ربریتیه له‌شه‌هاده‌خۆباو باپیرانمان شه‌هاده‌یان نه‌بوخۆله
ولاتی سویدگرفتی مادده‌وگوزه‌رانیان نیه‌وله‌گه‌ل نه‌وه‌شدارپێژه‌ی خۆکوشتن له‌هه‌مودنیازیاتره
چونکه ده‌لتی تیربوم له‌روی ماده‌وجه‌سته‌وه به‌لام چونکه لایه‌نی پۆحی برسیه‌وخۆی ده‌کوژی
...، له‌لایه‌نی ئاینیه‌وه ئه‌م کاره‌حه‌رامه‌وقه‌تله‌وله‌تاوانه گه‌وره‌کانه‌و سه‌ره‌نجامه‌که‌ی ئاگری
دۆزه‌خه، دیاره‌حکومه‌تیش به‌رپرسیاره‌له‌وه‌ی ولات ئاوه‌دان ده‌کاته‌وه به‌لام له‌پێگه‌ی
په‌روه‌رده‌ی په‌سه‌ن و پڕۆشنیبری دروست دله‌ کان ئاوه‌دان ناکاته‌وه‌و گرنگی به‌ناخی مرۆقه‌کان
نادا! که‌ده‌رمانی نه‌وبواره په‌یامی ئیسلامی نازداره...، زۆریک له‌وانه‌ی خۆیان ده‌کوژن
نه‌وانه‌ن دینداریان لا‌وازه‌و پڕۆحیان برسیه، یان باوه‌ریان به‌لیتپرسینه‌وه‌ی پۆژی دوایی نیه،
میدیاش کاریگه‌ری سلبی هه‌یه‌له‌سه‌ره‌په‌وشه‌که‌و خۆکوشتن ده‌که‌نه‌مانشیت و حاله‌ت
ده‌که‌نه‌دیارده! سه‌ره‌نجام پالنه‌وانی فلیمه‌که خۆی کوشت و به‌وه‌ش کوروکچی هه‌رزه‌کار
لاسایی ده‌کاته‌وه .

---

*ئهم بابته‌له‌گۆفاری خێزان ژماره‌(57)مانگی/10ی 2010بلاوکرایه‌وه.

حیکمهتی حه‌رامبوونی گوشتی به‌راز

له‌گه‌ل پيشکەوتنی ته‌کنه‌لۆژيا و زانستی سه‌رده‌م موعجيزه‌کانی قورنان و راستیه‌کانی نیسلام زیاتر ده‌ده‌روشیته‌وه نه‌وه‌ده‌سه‌لمینن که ته‌کنه‌لۆژیا له‌خزمه‌تی نیسلامدایه‌ دوا‌ی بلا‌وبوونه‌وه‌ی نه‌نفلو‌نزای به‌رازومه‌ترسیه‌کانی فایروسی (H.N) حیکمه‌تی حه‌رامبوونی گوشتی به‌راز که له‌قورناندا به‌تایبه‌ت ناماژهی بۆکراوه‌زیاتریبووبه‌جیگه‌ی سه‌رنج و هه‌لویتسه له‌سه‌رکردن بۆخه‌لکانی خاوه‌ن بیروه‌هۆش، پزیشکیکی نه‌لمانی به‌ناوی (هانس‌ریلفیک) سه‌رنجیداله‌نیوان دووتیره‌ی (هۆنزا) که له‌چیاکانی هیمالایه‌ نیشته‌جی بوون، تیره‌یه‌کیان موسولمان بوون و گوشتی به‌رازیان نه‌ده‌خوارد، نه‌وه‌ی سه‌رنجی پزیشکه‌که‌ی راکیشابوونه‌م هۆزه‌ زۆرچالاک وته‌ندروست بوون، به‌لام هۆزه‌ که‌ی ترله‌گه‌ل ته‌وه‌شدا که له‌هه‌مان نه‌ژادو نه‌ته‌وه‌یه‌و له‌هه‌مان ناوچه‌شدا بوون به‌لام دووچارى چه‌ندین نه‌خۆشى سه‌رده‌م بوو‌بوون! چونکه موسولمان نه‌بون و به‌رازخۆریبوون، دکتۆره‌که‌ وتی: گوشتی به‌رازنه‌ک له‌ نیسلامدا به‌لکو له‌هه‌موونایینه‌کانی تریشدا حه‌رامه‌. زۆرکه‌س هۆی حه‌رامبوونی ده‌گێرنه‌وه‌ بۆ بونی کرمینک به‌ ناوی (الکیرکینا) له‌ناوگوشته‌که‌ی دایه‌ چونکه به‌رازگیانله‌ به‌رتیکی گیاخۆروگوشت خۆره‌ وه‌ک ه‌رۆڤ بۆیه‌ حه‌رامه‌ خواردنی—والله‌ اعلم.

له‌رووی بایلوژیسه‌وه‌ ته‌مه‌نی به‌رازچه‌ند سالتیکی که‌مه‌وه‌بێ سه‌ربردیریت پیتش نه‌وه‌ی بگاته‌ شه‌ش سال نه‌گه‌رنا لیکۆله‌ره‌وه‌کان ده‌لین دووچارى نه‌خۆشى شیریه‌نجه‌ ده‌بیت، هه‌روه‌هاله‌قه‌سه‌بجانه‌کاندا پیتش سه‌ربرینیان به‌چه‌ند هه‌فته‌یه‌ک ده‌بێ نه‌ندامی نترینه‌که‌یان بپریت نه‌گه‌رناله‌کاتی سه‌ربریندا بۆگه‌نیتکی زۆری لی‌ دێ و له‌نرخى گوشته‌که‌ی که‌مه‌دکاته‌وه‌ به‌هه‌رشیه‌یه‌ک سه‌ربرپێ گوشته‌که‌ی ناتهن‌دروسته، بۆیه‌خوای گه‌وره‌فه‌رمویه‌تی (فانّه‌ رجس) سیفه‌ته‌کانی به‌راز:

۱- سیفه‌ته‌ بیزراوقیزونه‌کانی به‌رازنه‌وه‌یه‌ تاکه‌گیانله‌به‌رتیکه‌ پاشه‌رۆی خۆی ده‌خوا

۲- به‌راز گیانله‌به‌رتیکی بێ غیره‌ت و بێ شه‌رمه‌ نه‌م دووسیفه‌ته‌به‌هۆی خواردنی

گوشته که یه وه ده گوئزرتته وه بۆنه و که سه ی گوشته که ی ده خوات! بیگومان دارمانی ره وشت و نه وه مو حالته تی نیغتیصابه ی له پرژناوا پرووده ات دوورنییه به شتیکی له به کارهینانی نه و گوشته وه سه رچاوه ی گرتییت.

۳- به هۆی نه و کرمه وه که له گوشتی به رازدا هیه مرۆڤ دوو چاری داوینییسی ده بییت و توانای بهرگری کردنی له خۆی نامییت.

۴- به رازله بهر نه وه ی گیانله بهر نیکی پیسو پۆخله هه میسه هه لگری جۆره ها میکرو ب و نه خۆشی یه، ههروه ها کۆمه لیک نه خۆشی پیس هه ن که به راز خۆی توش ده بییت و له ویتسه وه ده گوئزرتته وه بۆخاوه نه که ی.

جیاوازی گوشتی به رازله گه ل گوشتی گیانله بهرانی تر دا:

۱- گوشتی به راز بچوک بییت یان گه و ره ریژه یه کی یه کجار زۆر چه وری تیدا یه به به راورد له گه ل گوشتی گیانله بهرانی تر دا له بهر نه وه له کاتی به کارهینانی گوشتی به رازدا روئی تینا کریت، چونکه زۆر چه و ره به خواردنی نه م گوشته چه وری له له شی مرۆڤ دا که له که ده بییت و به ناسانی له ش توانای پر زگار بوونی نیه له و چه وری یه، ههروه ها هه رس کردنی له گه ده دا زۆر نا په حه ته به هۆی نه و چه وری یه زۆره وه.

۲- که باسی چه وری ده کریت واته بونی ریژه یه کی زۆری کۆلیسترو ل له ناویدا نه م مادده ش که تیکه ل به خوین بوو په ستانی خوین به رزده کاته وه، ههروه ها به که له که بوونی له ده ماره کانی خویندا نه بیته هۆی نه ستور بوونی ده ماره کان و زۆر جار یه قه پات بونیان که ده بیته جه لته و سستی سو ری خوین له قاچ و ده ستدا به تاییه تی له و که سانه دا که جگه ره کیشن پرۆفیسۆر (رۆڤۆ) نامۆزگاری نه خۆشه کان ده کات به دور که و تنه وه له به کارهینانی گوشتی به راز چونکه زۆر مه تر سیداره.

۳- گوشتی به راز ده و له مهنده به ناویته ی کبریتی هایدرۆمینی که به خواردنی نه م مادده مرۆڤ دوو چاری رۆماتیزم وه و کردنی جومگه و نیسک و برپه ی پشت ده بی.

پرۆفیسۆر (بیر) رایگه یاندا چەندە ریتزە ی ئەو کە ریتە کە مەتریت ریتزە ی بەرگری و توندوتۆلی زیاتر دەبێت، بە لگەش لە سەر بوونی ئەو ماددە یە پارچە یە ک گۆشتی بەراز چەند گیانلە بەریتکی هیتا و هەریە کە یانی کردە گیرا وە ی تاییبەتی لە ئەنجامدا گۆشتی بەرازە کە بۆگە نیتکی بلا و کردە وە بە ئەندازە یە ک لە ژوورە کە دا خۆی بۆرە نه گیرا نه و بۆنەش ماددە ی (HYS) واتە کە ریتی هایدرۆجین بوو بە پینچە وانە ی گۆشتی گیانلە بەرە کانی ترە وە وە ک مانگا و بزن.

۴- گۆشتی بەراز ریتزە یە ک ی زۆر ماددە ی هیستامینی تیدایە کە دەبیتە هۆی توش بوون بە حە ساسیەت، ئەو کە سانە ی ئەم گۆشتە دەخۆن دو چاری خوران دەبن لە پینشدا و واتریش دو چاری نەخۆشی (ناوئە) و زەردویی و هە و کردنی پیست و دەمارە کان دەبن، لیکۆئینە وە کان دەریا نختوو و ئەو ماددانە ی هە و کردن دروست دەکەن لە ریتگە ی گۆشتی بەرازە وە ماددە ی هیستامین و ئەرکۆ مایۆ نین، ئەگەر مرۆ ژ لە ریتگە ی دەرز ی یە وە ماددە ی هیستامین بکە ریتە لاشیە وە دو چاری قورحە ی گە دە و خواردن و رە بۆ و هە و کردنی لوت و تیکچوونی لیدانی دل و تەنانەت جە لئە ی دلش دەبیت بۆیە نامۆ ژگاری ئەو کە سانە دە کە ریت کە دو چاری جە لئە ی دل بوون واز لە خواردنی گۆشتی بەراز بە یینن.

۵- گۆشتی بەراز کۆمە لە کاریگە رییە ک ی تیدایە بە ناوی فاکتەرە کانی خوین (Blood Factors) وە ک ئۆتۆ کۆجین و ئیندۆ بایۆ نتوو سیفۆ نۆ سپورا و پۆ لیتنۆر فا، هەر چەندە تائیتسا ئەندازە ی لیکچوونی لە نیتوان ئەم ماددانە دا نە زانرا وە، بە لām زانی روسی (سپیرناسکی) بە و ماددە ی سەرە تاییانە ی لە قە لە مدان کە دە بنە هۆی توش بوون بە شتیرە نچە.

۶- لە گۆشتی بەراز دا فایرۆسی ئەنفلو نزا هە یە، پرۆ فیسۆر (شۆپ) لە پە یمانگای لیکۆئینە وە ی فایرۆس لە لەندەن ئەم فایرۆسە ی دۆزیە وە، شایە نی باسە ئەم فایرۆسە لە سیە کانی بەراز دا بە ریتزە یە ک ی زۆر هە یە، سیە کانی بەرازیش لە دروست کردنی (باستۆرمە) دا بە کار دە هیت ریت کە

خواردنیتکی ناماده کراوه له زۆریه ی ولاته رژژناوایه کاندای رژژانای به کارده هیتیریت، لیکۆلهره وه که رایگه یاند نم فایرۆسه ده چیتته سییه کانی نه وکه سانه ی نم خواردنه ده خۆن و له ویدا ده مینیتته وه تابارودۆختیکی گونجای بۆ ده په خسیت پاشان زۆرده بن وته شه نه ده کهن و نه وکه سه توشی نه خۆشی ده کهن. لیهره دا دوپرسیاردیتته ناراه: بۆچی گۆشتی به راز که سه رچاوه ی نه وه موونه خۆشیه تانیستاش به رده وام به کارده هیتیریت له نه وروپاورۆژناوادا؟ یان به راز به وه مووزیان وه نه بی چیکه مت له دروستکردنی دا چی بیت؟ له وه لآمی پرساری یه که مدا ده لیتن: پزیشکیکی نه لمانی به ناوی (هوفمان) رایگه یاند که گۆشتی به راز هه مو نیشانه کانی موعتادیی تیدایه، نه وه شی راگه یاند نه وکه سانه که گۆشتی به راز ده خۆن به هه مو نه م زیانانه ناگادارده کرینه وه له لایه ن پزیشکه کانیانه وه، به لآم له به رته وه ی خویان پیوه گرتوه ناتوانن دهستی لی هه لبرگن ههروه ها نه و که سانه ی مودمن بوون به خواردنی عاره ق وجگه ره .. له وه لآمی پرساری دووه مدا ده لیتن: خوی گه وه هیه شتیکی به بی هوده دروست نه کردوه به رازیش خوی گه وه بۆیا کردنه وه ی پاشه رۆ (نفایات) ی سه رزه وی دروستی کردوه چونکه گیانله به رتیکی پیس خۆره نه ک بۆ خواردن.

ده گێرنه وه رۆژتیک سوله یان (علیه السلام) به به رده م گویدرۆژتیکدا تپه رده بیت له سوجه داوده لئی سوپاس بۆتۆخوایه که به سه گ دروستت نه کردم به لای سه گتیکیشدا تپه رده بیت له سوجه دا ده لئی سوپاس بۆتۆخوایه که به به راز دروستت نه کردم، به لای به رازتیکیشدا تپه رده بی که سوجه ده بات پیی ده لئی نه ی تۆ بۆسوجه ده به ی له به راز خراپتره یه، به رازه که ده لئی سوپاس بۆ تۆخوایه که وه ک مرۆفیککی بی باوه ر دروستت نه کردم!

---

* سه رچاوه: العلم والاعجاز - ملامح الاعجاز

شمشیر له ئیسلامدا

سلاوړه حمهتی خودای په وروږدگار... بریځی به سهر نيوه ی بهر ټیز و نیماندار لیره وله وی ده بیستین و بهر گویمان ده که وی که نیسلام توندوتیږه و بهزه بری شمشیر به سهرماندا سه پینراوه! که نه وه بوختان و دروږیه کی شاخداره پیچه وانه ی نایه تی خودای په وروږدگار که فرمویه تی له م باره: (لا اکره فی الدین) واته نژوریکردن نیه له دیندا، به و اتا فراوانه که ی، هیچ شتی به زورنابی نه گهر به زور که سی ناچاریکه ی کار تک بکات نه وه له بهرچاوی دیکات و دواتر نیکات به وه ش ده بیته که سیکی دو وروو، مه به ستم له شمشیرچه کی سهر دم و پوژگار، نه که نه و شیره داره که له هندی مینبه ردا دیاره! جیگه ی سهرنج و پازیبونی ده سه لاتنداره، که چه کی پوژگاری خوی بوه، شمشیر له نیسلامدا هوکار بووه نه که نامانج، پورا مالینی کو سپه کانی سهر ریگای بانگه وازی نیسلامی، نه که بو به زور موسلمان کردنی خه لکی، گهر سهرنج به دین له نایه ته کانی جهنگ و جیهادیش (مقید) و مه رجدارن، بوغونه نایه تی: (قاتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم و لاتعتدوا ان الله لا یحب المعتدین...) واته: بجهنگن له پیناوی خوا له گهل نه وانه ی شهرتان پی ده فروشن و له دژتان ده جهنگن و ده ستریزی مه کهن چونکه خوا ده ستریزی که رانی خو ش ناویت، لیره داخوا ی گه وره فرمویه تی شهر له گهل نه وانه بکهن که شهرتان له گهل نه کهن و سنوریش نه به زینن ده ست دریزی مه کهن زیاده پویی مه کهن، پیغه مبهری ره حمدت (ﷺ) له یه کی له جهنگه کاندا نا فره تیکی بینی کوژرا بوو خه لکی ده وری دابوو، فرموی نه ده بوو شم نافره ته بکوژرایه و ناردی به دوا ی (خالی د) دا و فرموی: (لاتقتلوا شیخاً فانیاً و لاطفلاً صغیراً و لامراه) واته: پیای پیرومنالی پچوک و نافره ت مه کوژن، نه وه له گهر مه ی شهر اکه نه وان هاتون بو شهر، وه هه ووه ها ناموژگاری و رینماییه کانی پیشه و نه بو یکر بو سوپا که ی نوسامه کاتی به ری که وت بو شهر له گهل رو مه کان پی فرمون: زن و منال و پیره پیامه کوژن، سوکایه تی به مردوان مه کهن، په زوباخ مه برن و مه سوتینن...، نه مه و ده یان نمونه تر له گه وری و بهزه یی و دلقراوانی نیسلام ته نانه ت

بهرانبهردوژمنانیش له گهرمه‌ی شه‌پدا چ جای له‌مامه‌له‌ی پۆژانه که نیسلام زۆرنه‌رم و
 میهره‌بانه، نه‌ک توند وتیژییه شه‌وه تۆمه‌ت و بوختانی نه‌یارانه، دیاره توندوتیژی له شوینی
 خۆیدا غیره‌تی ئیمانه وه‌ک له شه‌پری بی باوه‌رانه یان له‌سه‌رنیسلام یان له جیبه‌جی کردنی
 یاساکاندا (تنفیذ الاحکام)، میژووی نیسلامیش له‌نوسینه‌وه‌وگیژانه‌وه‌یدا هه‌ندی جار
 چه‌واشه‌کاری تیدا کراوه، بوغونه (تاریخ الخلفاء، الکامل فی التاریخ) چه‌ندین کتیبی تری
 میژویی ده‌بی به‌ته‌رازوی (کتاب، سنه) بکیشرتین، نه‌وه‌ی راست ده‌رچومالی نیسلامه، هه‌رچی
 نه‌گو‌نجاهه‌مالی نیسلام وه‌رناگیری (بانوسه‌ره‌که‌یشی زانای نیسلامی بیت) چونکه‌زۆرشتی
 نابه‌جی خراوه‌ته‌ناومیژووی نیسلامه‌وه‌له‌لایه‌ن نه‌یارانییه‌وه‌به‌ناوی شه‌وزانایانه‌وه، نزیکترین
 کتیب که‌روداوه‌کانی تیدا تۆمارکراوه، (تاریخ طبری) که (۳۰۰) سا‌ن دوا‌ی روداوه‌کان
 نوسراوه‌ته‌وه‌نیستالی‌کۆلینه‌وه‌ی له‌سه‌رکراوه‌له‌لایه‌ن به‌ریزان (دکتۆر صوبچی حسن حلاق
 و دکتۆر محمد) نزیکه‌ی (۰.۵ /) ی به‌نا‌راست ده‌رچه‌وه!! ته‌نانه‌ت بو‌شه‌ره‌کانیش هه‌زه‌ره‌ت ﷺ
 پاویتی به‌هاوه‌لانی ده‌کرد، سه‌ره‌پای شه‌وه‌ی که‌هۆکاری جه‌نگه‌کانیش که‌پرویانداوه
 سه‌رجه‌میان ده‌ستپیشخه‌ری و نا‌ژاوه‌که له‌لایه‌ن بی باوه‌رانه‌وه‌بووه که نیستایش هه‌روایه،
 بوغونه : جه‌نگی به‌دریۆ سه‌بنده‌وه‌ی ما‌ن و مافی خۆیان بو‌وله‌کاروانی بازرگانی
 قوره‌یشیه‌کان که ما‌ن و حالی موسلمانانیا‌ن له مه‌که‌که داگیر کردبوو نه‌مانه‌یش نا‌واره
 و ده‌ریه‌ده‌ر کرابوون، جه‌نگی نو‌حد بی باوه‌رانی قوریش هه‌لیانگرساندله‌تۆله‌ی شه‌پری
 به‌در، شه‌پ له‌گه‌ل جوله‌که‌ی (به‌نی نه‌زیر) به‌هۆی نه‌وییلانه یان بوو بۆ کوشتنی
 پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) به‌ده‌عه‌ته‌کردنی و به‌ردانه‌وه‌ی به‌ردیکی گه‌وره‌به‌سه‌ریدا که‌جبریل نا‌گاداری
 کرده‌وه، له‌سیره‌دا هۆکاری سه‌رجه‌م شه‌په‌کان تۆ مارکراوه که په‌یمانیا‌ن هه‌له‌وه‌شاندۆته‌وه یان
 ده‌ست درتیژیا‌ن کردۆته سه‌ر موسلمانان شه‌وه‌په‌ی به‌نی قوره‌یزه و شه‌پری خه‌نده‌ق و

....هتد.

به‌لگه‌ی نه‌قلی و نه‌قلی و می‌ژوویی نه‌وراستیه ده‌سه‌لمی‌تیت که نی‌سلام به‌رده‌وام له‌ حاله‌تی
 به‌رگریکردندا بووه و نهرم و نیان بووه نه‌ک کوشتن و بپرین و توند و تیژی، خو‌سپای نی‌سلام
 نه‌گه‌یشته هندستان و ولاتانی رۆژه‌لاتی دور، نه‌ی چۆن نی‌سلام گه‌یشته نه‌مریکا و
 نه‌وروپا و ئوسترالیا، ته‌نھا له‌رینگه‌ی بانگه‌واز و په‌وشته جوانه‌کانی موسلمانان بون، ته‌نانه‌ت
 له‌و ولاتی چین گه‌وره‌ترین مزگه‌وت هه‌یه به‌ناوی مزگه‌وتی (پنگ وان) که ۱۰,۰۰۰ که‌س
 ناماده‌ی وتاری هه‌ینی ده‌بن تیایدا و رۆژانه (۲۰۰۰) موسلمان نو‌تیژی تییدا ده‌که‌ن، نایا
 نه‌وانه به‌زه‌بری شمشیر و توند و تیژی موسلمان بوون؟ بی‌گومان نه‌خیر ته‌نھا به‌عه‌داله‌ت و
 زانست و په‌وشته جوانه‌کانی نی‌سلام باوه‌شیان له‌م دینه‌داوه، له‌ کاتی‌کدا نه‌وانه عه‌ره‌بیش
 نین ته‌نانه‌ت نه‌یارانی نی‌سلامیش دانیان ناوه به‌وه‌دا که نی‌سلام خو‌تیرپۆ نه‌یه، پیاو ناکوژی
 به‌لکو ناپیاوه‌کوژی، زانای لاهوری (بوکید) له‌ زانکۆی کامبریج له‌کتی‌بی (مقارنه‌ الادیان) دا
 ده‌لی کۆژراوه‌کانی هه‌ردوولای موسلمانان و بی‌باوه‌ران له‌ سه‌رده‌می پیتغه‌مبه‌ردا (۵۰۰)
 که‌س بووه، له‌سه‌رچاوه‌ی تر ده‌لی (۱۰۱۸) که‌س بوون، که‌به‌راستی نه‌و په‌ری ده‌ست
 پاراستنه له‌خوین ریت‌ه‌ی، دیاره نه‌گه‌ر ناچاریشکرای ده‌بی شیرانه بجه‌نگی نه‌وه و ه‌ک شمشیری
 نیمه، نه‌ی شمشیری نه‌وان؟ بی‌گومان چه‌ک نه‌گه‌ر نی‌مانی له‌ گه‌لدا نه‌بوو نه‌وه ستم و ده‌ست
 دریزی پی‌ده‌کریت و کاره‌سات و مه‌رگه‌ساته، نه‌وه‌تا له‌ هه‌ردوو جیهانی یه‌که‌م و
 دووه‌مدا نزیکه‌ی هه‌شتا ملیۆن مرۆفیان له‌ ناوبردا! (۸۰) ملیۆن مرۆف نه‌ک چۆله‌که، له
 هه‌ردووشاری هیرۆشیم و ناکازاکی به‌چه‌کی نه‌تۆمی له‌دوو رۆژدا (۲۰) هه‌زار که‌سیان له
 ناوبردا!! ته‌نانه‌ت دوا‌ی ر‌امانی ده‌وله‌تی نی‌سلامی خاچ په‌رستان ر‌وباری خو‌تینیان هه‌ستاند
 له‌قه‌تل و عامی موسلمانان، می‌ژووده‌لی ته‌نانه‌ت یه‌کی سه‌ربازه‌کانی سوپای جه‌نگیزخان له
 به‌غداد وای کوشتنی سه‌رجه‌م نه‌ندامانی خیرانه موسلمانانه که منالیکی خنجیلانه و جوانی
 بی‌نی له‌ناو بی‌شکه‌دابوو کاتیک لوله‌تفه‌نگه‌ که‌ی خسته‌ناودمی وای زانی مه‌مه‌که مژه‌یه،
 سه‌ربازه‌که هه‌لو‌یسته‌یه‌کی کردوو نه‌یکوشتن نه‌فسه‌ره‌که چاوی لی‌بوو پرسی بۆ نه‌تکوشتن؟

فرمانیدا نهوسه ربازه بکوژن چونکه کهسی بهزهیی به منالی موسلماندا بیتهوه به کهلکی
 سوپای نیچه نایه!! بهلی لهوه بترسه له خواناترسی، بهردهوام میژووی سته مکاری بی
 بوران خزی دووباره ده کاتهوه، وهک له نهفغانستان وکشمیر ویشان وغهزهزی فهلهستین
 وسوریامیصر بوسنه وههرسک وتهنانهت له بئورما دهسهلات دارانی میانارییشانگا بیان
 کردبئوه به لاشهی ههزاران موسلمان دروشمه کانی نازادی ومافی مرؤژ ودموکراسیش بونه
 بلقی سه رئاو چونکه خه لکی موسلمان ناگریتهوه تهنها بوخویانه، سه ره رای داگیرکاری و
 دژایه تی کردنی موسلمانان به ناوی شه ری (دژه تیروژ) کی توندوتیژه؟ کی خوین ریژه؟ نیسلام
 یان نهوانهی ئیستاش سوکایه تی به پیروزیه کانی نیسلام ده کهن به فلیم وکاریکاتیرو
 سوتاندنی قورئان وپهراویزخستنی پهروه دهی ئیمانی له سه رجهم بواره کانی ژیاندا....؟تهو
 ته قینه وه وهندی شت که به ناوی نیسلامه وه کراوه ، نهوه موسلمانان ره تیان کردوته وه،
 سه ره رای نهوهی که هندیکی سیناریوی دهستی خویانه، هندیکی کاردانه وهی سته می
 زهیزانه، به لی نهوان سه لماندیان که بی بروایان به هه مووده نگوړه نگه جیاوازه کان یهک
 بهرن به رانبر به نیسلام (الکفر مله واحده) به داخوه نیچه به کرده وه پیمان نهوتن که
 نیسلام یهک نومته، نهوزه لیلیهش به هوئی په رته وازهیی خو مانه وهیه، سه ره رای نهوهی
 که برای ئیمانی به لام ناماده نین بینه یهک به ره یان یهک لیست بن!! له کوتایدا سه ره غجام
 هه ریو موسلمانانه وهک خوی گه وره فرموی به موسلمانان له شه ری (نوحود) (وَلَا تَخَافُوا وَلَا
 تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ). له خودای گه وره ده پارینه وه که حکومی نیسلامی
 و شمشیری عه داله تی ئیمانی بگریته وه سه رشانوی ژیاغان بو به خته وه ری دین و دنیا مان.

کاریگری دهست نویژ له سهر توره بوون

یاساکانی نیسلام له پیناوبه خته وهری مرۆفه کانه بۆ بهرجهسته کردنی ره وشته جوانه کانه، دهچینه خزمهت گرنگی وگورههیی دهست نویژ گرتن پاشان کاریگری له سهرتوره بوون.

یه کهم :گورههیی دهست نویژ له رووی فیهیه وه:

۱- دهست نویژ کلیلی نویژه، مهرجی نویژه، نویژ بۆ دهست نویژ نابۆ بهتاله و قبول نیه،

۲- دهست نویژ یا کوخاوتینییه و به شییکی نیمانه، پیغه مبهه (ﷺ) فهرموویه تی: (الطهور شرط الأیمان)

۳- گوناهاه بهچوکه کان دهسپرتیه وه، (ابوهریره) دهلی: پیغه مبهه (ﷺ) فهرموویه تی: ﴿اذا

توضأ المسلم أو المؤمن فغسل وجهه خرج من وجهه كل خطيئة نظرنا إليها بعينه مع الماء، أو مع آخر قطر الماء .....﴾ واته: نه گهر بهندهی موسلمان (نیماندار) دهست نویژی گرت دهم وچاوی شۆرد، نهوا ههر گوناهیك بهچاو کردوویه تی له گهله ناوه کهدا دهروات، یا له گهله دواتنۆکی ناوه کهدا، په هه مان شیوه بۆ شۆردنی دهست وچاچه کانیش .... بۆیه سرینه وه و وشک کردنه وهی دهست نویژه خاوی باش نیه و که راهه تی هیه.

۴- دهست نویژ ریگیای بهه شته، له فهرموودهی پیغه مبهه دا هاتوه که پرسپاری کرد له

بیلال فهرمووی: (حَدَّثَنِي بَارِجِي عَمَلُ عَمَلْتُهُ فِي الْإِسْلَامِ)....، نهی بیلال بۆم باس بکه چ کاریکت زۆر نومیدت پییه تی بۆ دواپۆژت، چونکه من له بهه شته دا له پیش خۆمه وه گویم له خسهی نه عله کانت بوو، فهرمووی وه لا قوربان شتیکی نهو تۆم نیه، بهلام له گهله هه مووده ست نویژی نویژم کردووه، واته سونه تی دهست نویژ و دهست نویژ تازه کردنه وه.....

۵- ده‌ستنوویژ نیشانه‌ی ناسینه‌وه‌ی نوممته‌ی محمد (ﷺ)، له‌ فەرمووده‌ی پیغه‌مبەردا هاتره که هاوه‌لان پرسیاریان کرد له پیغه‌مبەر (ﷺ) چۆن براکانت ده‌ناسیتەوه که نه‌تبینیون (له‌وه‌بالتغی مه‌حشەردا) پیغه‌مبەر (ﷺ) فەرمووی: نه‌گەر که‌سیک چەند نه‌سپێکی چوار په‌ل سپی ناوچه‌وان قەشانی هەبێ له‌ ناو کۆمه‌لێ نه‌سپێ ره‌شدا نایا دیارنن له‌ دووره‌وه‌؟، وتیان به‌لێ، فەرمووی نوممته‌ی من له‌وه‌ رۆژه‌دا چوار په‌لیان سپیه‌ له‌ شوینه‌واری ده‌ستنوویژ (غُرَامَحْجَلِینَ مِنَ الْوَضُوءِ)

دووه‌م: توپه‌بوون مالتویرانی دنیا و دوا رۆژه:

توپه‌بوون له‌ پیناسه‌یه‌ کدا هاتوه‌ که: (ظَاهِرَةٌ أُولَهَا جَنُونَ أَخِرَهَا النَّدَمُ) دیارده‌یه‌ که (سه‌ره‌تا که‌ی شیتیه‌ و کۆتاییه‌ که‌ی په‌شیمانیه‌) له‌ فەرمووده‌ی پیغه‌مبەردا هاتوه‌ که‌ یه‌کێ وتی به‌ پیغه‌مبەر (ﷺ) نامۆژگاریم بکه‌، پیغه‌مبەر (ﷺ) سی‌ جار فەرمووی (لاتغضب) توپه‌مه‌به‌، له‌ فەرمووده‌یه‌ که‌ تردا که‌ (أبو داود و امام أحمد) گێراویانه‌ ته‌وه‌، پیغه‌مبەر (ﷺ) فەرموویه‌ تی: گێراویانه‌ ته‌وه‌، پیغه‌مبەر (ﷺ) فەرموویه‌ تی (توپه‌بوون له‌ شه‌یتانه‌ و شه‌یتانیش له‌ ناگرددوست کراوه‌ و ناگه‌ریش به‌ ناو ده‌ کۆژیته‌وه‌، بۆیه‌ که‌ توپه‌بوون ده‌ستنوویژ بگرن)، بی‌گومان توپه‌بوون له‌ شیتوینی خۆیدا نیشانه‌ی غه‌ره‌تی نیمانه‌ وه‌ که‌ توپه‌بوون له‌ سه‌ر نیسلام. سییه‌م: له‌ رووی زانسته‌وه‌ سه‌لمانندی کاریگه‌ری ده‌ستنوویژ له‌ که‌مه‌کردنه‌وه‌ی کاریگه‌ریه‌ خراپه‌کانی توپه‌بوون وه‌ که‌ موعجیزه‌یه‌ که‌ی زانستی فەرمووده‌ که‌ی پیغه‌مبەر (ﷺ) له‌ تاقیکردنه‌وه‌یه‌ که‌ی تابه‌تدا له‌ کۆلیجیکی پزیشکی که‌ له‌ سه‌ر (۱۲) که‌س نه‌نجامدرا بوو له‌ لایه‌ن ((د. وه‌هیب و د. هدی و دابته‌ال)) که‌ له‌ حاله‌تی ناسایدا نه‌خشه‌ی لێدانی دلایان و فشاری خوینیان بۆ کراو پاشان سیناریۆیه‌کیان بۆ دروستکردن و توپه‌یانکردن و شه‌ش که‌سیان ده‌ستنوویژیان گرت له‌ وکاته‌دا و پێش ده‌ستنوویژ و دوا‌ی ده‌ستنوویژ پشکنینیان بۆ نه‌نجامدرا و سه‌ر نه‌نجام ده‌رکه‌وت که‌ توپه‌بوون ده‌بیته‌ هۆی:

۱- زیاد بوونی لیدانی دل و بهرزبوونه‌وهی فشاری خوین

۲- بهرزبوونه‌وهی ریژه‌ی شه‌کر و کۆلیسترۆل

۳- بهرزبوونه‌وهی ناستی (کۆرتیزۆل) که‌ریگره له جوله‌ی خوین و خیرایی گواستنه‌وه.

به‌لام نه‌وانه‌ی ده‌ستنۆیژیان گرتبووجیاوازیان گه‌لی زۆر بوو له دابه‌زینی خیرای لیدانی دل و فشاری خوین و کاریگه‌ری راسته‌وخۆی بووه له ئارام‌کردنه‌وه‌ی ده‌رونیان!! وه هه‌روه‌ها له توێژینه‌وه‌یه‌کی تری زانستیدا دکتۆر (تشیفتشک) نه‌وه‌ی سه‌لماندوه که ناوی سارد کاریگه‌ری راسته‌وخۆی هه‌یه له‌سه‌ر دابه‌زینی پله‌ی گه‌رمی ناستی فشار، نه‌ندامه‌کانی ده‌ستنۆیژیش سه‌رجه‌م نه‌و شوینانه ده‌گرنه‌وه که پله‌ی گه‌رمی (تا) داده‌به‌زینی وه‌ک ناوچه‌وان و پێیه‌کان، دیاره ناخی مرۆڤ به‌رده‌وام گه‌رمه، له نوێترین توێژینه‌وه‌ی پسپۆرانی نه‌لمانیدا له سه‌ربه‌کاره‌ینانی ناوی سارد که زۆر به‌سووده و هۆکاره بۆیه‌هێزکردنی کۆئه‌ندامانی به‌رگری له‌ش، ئارام‌که‌ره و دیه بۆ مێشک چونکه هۆرمۆنی (ئه‌ندرومین) به له‌شدا بلا‌ده‌کاته‌وه نه‌وه‌ش دوورت ده‌خاته‌وه وه له‌و دلتنه‌نگی و نازاری ماسولکه‌کان، وه هه‌روه‌ها ناوی سارد هۆکاره بۆ ته‌مه‌ن درێژی و دواکه‌وتنی نیشانه‌ی پیری توێژینه‌وه‌که بۆچونی (آبر، سینا) پشتراست کردۆته‌وه که ناوی گه‌رم ته‌مه‌ن کورت ده‌کات خوین ده‌گه‌نی و ده‌ترشیت.

مامۆستایه‌کی هاوڕی‌م هه‌یه قه‌ت به‌ناوی گه‌رم خۆی ناشوات وله زستانیش دا خۆی له زۆپا دوور ده‌گرێ و له به‌رامبه‌ر دا‌جسته‌ی مه‌ناعه‌یه‌کی به‌هێزی بۆ دروست بوو که تانیستا کۆکه وه‌لامه‌تی نه‌گرتوه، نیمه‌ش گرتومانه به‌ ناوی گه‌رم که زۆر خراپه و زۆر به‌مان وه‌ک (هینی مه‌صلحه) ناسک بوین و به‌هه‌وایه‌کی که‌م ساردو گه‌رم هه‌لامه‌ت ده‌گرین و نه‌خۆش ده‌بین، به‌ئێ‌ ته‌کنه‌لۆژیای سه‌رده‌م له خزمه‌تی راستیه‌کانی ئیسلامدایه و سه‌رجه‌م فه‌رمانه‌کانی خواو پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) له به‌رژه‌نده‌وه‌ی دین و دنیا ماندایه،

حیکمت و فلسفه‌فی زۆریان تیدایه، له‌وانه ده‌ستنوێژ که به‌رده‌وام رۆژی چه‌ندجاری ده‌ستنوێژ ده‌گری جگه له‌وه‌ی که عیبادته و پا‌کو‌خا‌وێنییه، ته‌ندروستی جه‌سته‌یشی تیدایه و ده‌رمانی ده‌ردانه، له‌ کۆتایدا ئایا: به‌م شی‌وه‌یه گ‌رنگی و گ‌ه‌وره‌یی و کاریگ‌ه‌ری ده‌ستنوێژت زانیوه؟ یان ه‌ر به‌پله له‌ کۆل خۆت کردۆته‌وه، ئایا سه‌ر‌نجت داوه که له‌ په‌یوه‌ندی و کاریگ‌ه‌ری (ده‌ستنوێژ و توره‌بوون و ته‌ندروستی) وه‌ک له‌ سی‌ خالی سه‌ره‌وه‌دا تیشکی خرایه سه‌ر.

خۆزگه دکتۆره‌کانی ئیمه‌ش ناوا لیکۆلینه‌وه‌ی زانستیان بک‌ردایه له‌خزمه‌ت زانستابونایه نه‌ک ته‌نها له‌خزمه‌ت پاره‌وبازرگانیدا!

سه‌رچاوه / گۆفاری ه‌یف ژماره (28) 2012

ئه‌م بابته‌له سپی‌ده T.V به‌رنامه‌ی پۆشنایی بلاوم کرده‌وه‌له 2012/2/6

راگه یانندن نه مانه ته ..... چهواشه کاری خیانه ته

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه..

وبعد: اصيكم بتقوى الله.....

لهم وتاره دا تيشك ده خهينه سه رلايه نه چاكو خراپه كاني ميديا به هه موو جوړه كانيه وه له (بينرا و بيسترا و خويندراو)، راگه يانندن رڼلې كاريگه رې وسه ره كې ده بيننې له م رڼو گاره داله شه رې فيكر داو ده سه لاتې چواره مهوله هه موو مالئ كدايه، جاران ده و تراخه لكې له سه رناني پاشا كه يانن، به لام نيس تاد نيا گور او وه خه لكې له سه رناني راگه يانندن له به رنه وه شه ده سه لاتنه كان سورن له سه رده سته بر داگرتني ده زگا كاني راگه يانندا، نه وه تا (شه معون پيرتني) سه ره ك وه زيراني پيشوي نيسر انيل وتويه تي: (نيمه ده توانين له رينگه ي نه و صه خنه بچوكه ي سه ته لايت ولا تاني عه ربه ي بگورين، چون كاريگه رې راگه يانندن زياتره له هيتزو تواناي سويا) له وانه يه توش بلتي دين و ميديا و مه لا كو جامه رحه با به لام راگه يانندن په يوه ندي راسته و خوي هه يه به نيسلامه وه، چونكه راگه يانندن په سه ن و سه ن كاري پينغه مبه رانه (سه لامې خودايان له سه رييت)، له په يامه كه ي خودا ده گه رپيته وه بو نه و كاته ي كه خواي گه وره فه رمانې كرد به چه زره تي تاد هم كه ناوي شته كان را بگه يه ني به فريشته كان (قال يا آدم انبئهم باسمائهم / بقرة/ ۳۳) له نيسلاميشدا له ده وله تي مه دينه وه ده ستي پي كرده وه به بانگداني بيلال و پاشان وتاري هه يني و بو نه ناينيه كان به ناليه تي سه رده م تا گيشته قوتا بجاننه ونوسين وشيعر و راډيو و تلفزيون و ..... هتد، پاشان كوروسيمينار و گوشار و رڼو نامه، حوكمي راگه يانندن فه رزي كيفايه يه وده بي له هر كو مه لي خه لكانيكي تايبته هه ستن به و كاره، وه ك خواي گه وره فه رمويه تي: (فلولا نفر من كل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين)، وه پينغه مبه ريش فه رمويه تي: الدين النصيحة.....، دين ناموزگاري و دل سوزيه، ميديا وه شمشير دو سه رده ه تواني بو چا كه و خراپه به كار به يترنې، به لام نه ركي راسته قينه ي ميديا گواستنه وه و گه يانندن راستيه كانه به نه مانه ته وه، دور له چهواشه كاري و ديما گوجي، به لي

پراگه یانندن ئەمانەتە و دەبێ ئەو ئەمانەتە بپارێزرێ، پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی (لاددن لمن لأمانة له) واتە: دینی نیه یان دینی تەواو نیه ئەو کەسە ئەمانەتی لانیە، کەواتە ئەو میدیا کارەیی کە مەترخەمی دەکات و پراستیه کان دەشتوونی و یان دەیانشارتتەو ئەواخیانەتی کردوو و دینه کەمی ناتەواو، بەندە هەندی جار کە چاوپێکەوتنم لە گەڵدا کراو بەلاویان نەکردۆتەو چونکە قسەکان حەق و ڕەق بون لە بەرژووەندیان نەبوو! نامانجی پراگه یانندن پەسەن چاکسازی و پاکسازی بەبۆیە دەبێ میدیاکان بەتایبەت پراگه یانندنە ئیسلامیەکان ئەم نایەتە بکەنە درووشم و پێبازی کاری خۆیان (ان اریدالا الاصلاح ما استطعت و هەولەکانیان بۆ چاکسازی بێت و پێنمایی راست و دروست بەلاویکەنەو، ئەو تە هەندی جار دوژمنان بەهێزی چەک و لا ئی موسلمانان دایگر کردو، پاش ماوەیەک هەندیکیان موسلمان بون بەهۆی پراگه یانندنە حەق و راستیەو لەلایەن بانگخوازانەو، خۆسپای ئیسلام نەگەشتە و لاتانی هیندوونە و اروپا و رۆژناوا و ئوسترا لیا و چین و ژاپۆن و مالمیزیا... بەلکوبە هۆی بازگانی و پراگه یانندنەو خەلکیکی زۆر موسلمان بون؟^۲

پراگه یانندن چەکی سەر دەمە:

دوژمنان لە کۆنەو زایویانە کە پراگه یانندن گەورەترین چە کە بۆرۆبە و رۆبۆنەو موسلمانان، بۆ ئومو نە کاتی خۆی شاعیرێک بە قەدەر کە نالیکی ئاسمانی دەوری بوو، بۆیە کاتی شاعیرێک بە ناوی (اعشی) لە یە مەنەو بە پێکەوت بەرەو مەدینە بوئەو هی موسلمان بێت، کافرە کان چونە پێگەیی پێتانوت: نازانی گەر موسلمان ببی پێگەیی مەیی خواردنەو تە نادری، و تە مەیی شتیکی خراپە و مرۆڤ بێ عەقل دەکات، و تیان پێگەیی زینا و رابواردنت لێ دەگیری، و تە ئیبروم و کارم بەو شتانه نە ماو، کە زانیان ناگەر پێتەو و تیان (۱۰۰) و شترت ئەدەینی بگەر پێو، نای تە ماع

لە بەرنامەیی پۆشنایی کە نالی سپێدە لە (۲۰۱۲/۳/۷) بلاو کردەو، هەروەها لە مزگەوتیش وە لە (سایەیی شەریعە) ی پە پیام لە شەوی ۲۳ بو ۲۴ / ۲۰۱۳/۴/ ۲۴ لە سالیادی ناوی پۆژنامە گەری دویارە مکردهو^۲

سه دوشتر به زمانی نه مپر واته (۱۰۰) مؤنیکا، به وهه پرازی بوگه رایه وه وه له نزدیک یه مهن له وشتریک به ریو وه یه کافری مرد و خیری له و مال نه دی، باشه شاعیریک نه هنده گرنگ بوه تانه وه نده ی بده نی؟ به لئی، دیاره زورشاره زابون، چونکه زانیویانه نه وه جوړیکه له راگه یاندن، نیستاش راگه یاندن بودجه ی زوری له سامانی گشتی بوخه رج ده کری، به تایبته میدیای حیزی و سیبهر، نه وه ش ته صدیقی قورنانه که ده فهرمویت کافران مالوسامان سه رف ده کهن له پیناودورخستنه وه ی خه لکی له دینی خوا، (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُخْشَرُونَ).

جوړه کانی راگه یاندن:

(۱) راگه یاندنی نیمانی: نه وه یان میدیای ره سمن و په سه نه وپیناسی گه لی موسلمانوه یه کتاپه رستی و راستیه کانی نیسلام بلاوده کاته وه که ژماره یان که مه .

(۲) راگه یاندنی شهیتانی نه وانه دژایه تی نیسلام ده کهن به ناوی پیشکه و تن وعه وله مه

(۳) راگه یاندنی نیقاف و دوورو: نه وانه که میدیای سیبهرن و تنه ها به رژه وه ونده ی حیزه که ی له بهر چا و ده گری و دروشیه کانیان لچوانه به لام کرده وه ی پی ناکهن و دیماگوجی پیشه یانه و (دعاة علی ابواب جهنم) خه لکی بانگ ده کهن به ره و ناگاری دوزه خ، نه و میدیایانه که سه ربه موخابه راتی گاو و جوله که و ماسونیه تی جیهانین که تاوان بارده کاته پالنه وان، موسلمان به پیاو کوژودوا که و تنو نیشان ده دات، که لتوری بیگانه وه که به ره للایی به پیشکه و تن نیشان ده داوه ده ی کاته خو مانه وه ی خو مانه ده کاته به بیگانه !!

(توی میدیا کار و پرژنه نامه نوس: ههرشتی بلاویکه یته وه له خیر و شه پری دنیا و قیامه تی به شداری بهر پرسیاری)

غونه ی ده زگای راگه یاندن و کار و پیشه یان:

ته له فزیون / T.V

تهله فزیۆن: ماله کانی نه مپۆ بئی تهله فیزیۆن نیه، شه م نامیره نه گهر به دهست پر وادارانسی
 راسته قینه وه بی سود به خشه و به شیکه له پیشکه و تن به لام رادیۆ تهله فیزیۆنی شه سرده مه
 قورنان گوتهنی (اشهما اکبر من نفعهما) زهره ریان زیاتره له قازانج، ته ماشا کردنی فلیسه کان و
 گوینگرتن له زۆربهی گۆرانیه کان حوکه که یان له کات به فپۆدان تپه پرده کات به ره و حه رام
 چونکه (کل مایجرالی الحرام حرام) ، به وه زیان له دین و دنیا مان ده دات و تهله فزیۆن ده بیته
 (تهله فی دین) بابه نه ندازه ی پتویست لیتی بچنه پیش بۆ ناگاداری بوون له هه وائی دنیا و بابه ته
 زانستییه کان...، یه کی له سیفه تی میدیای ره سه ن نه وه یه که واقعی بیت و هه لقولای
 جه ماوه ره که ی بیت و نوینه روپیتناسی خۆی پپاریزی، هه ندی له تیغه کانی خۆمان به رده وام
 له شایی خۆشیدان؟ هه یانه به ده گهن وینه ی مزگه وتیک پیشان نادا له کاتی کدا کورد ۹۰%
 موسلمانه و نزیکه ی (۵۰۰۰) مزگه وت له کوردستاندا هه یه، گرنگی به جل و به رگی کوردی
 و که لتور و ره سه نایه تی میلله ته که یان ناده ن و له خزمه تی که لتوری بیگانه دان!! شه وه باسی
 ئافره تی روت هه رنا کرئ که سوکایه تی به ئافره ت ده که ن و به ناوی مافی ئافره ته وه بازاری
 خۆیان یان پی گهرم ده که ن، یان له پینا و گهرم کردنی بازاری خۆیان و سه رقال کردنی خه لک و بی
 ناگادار کردنیان له پر سه سه ره که یه کان ده بینی له سه ری سالی زاینیدا و انیشان ده دن که
 کوردستان زۆرینه ی مه سیحیه یان له (۸) ی مارسدا واده زانی ئافره ت له کوردستان
 گه وره ترین سته می لی کراوه، یان نه ورۆزت لی ده که ن به جه ژنیکی نه ته وه ی کورد که
 وانیه و درۆیه، نه مه و ده یان دپاگۆجی تر که خه لکی متمانه ی به زۆرێک له میدیا کان
 نه ماوه کاتی یادی راپه رپین ده کریتته وه و انیشان ده دن که مه لا و مزگه وت هه یچ رۆلێکیان
 نه بزوه!! له کاتی کدا زۆرترین کاریگه ریان بووه له حه وان هه ی (پ.م) هاندانی جه ماوه رجگه
 له وه ی که زانایان شوپشی نیسلا میان به ریا کردوه.

تلفزیۆن و ریکلام: هه ندی که ناڵ وه ک بازارگانی داها تیکی زۆری ده سته که وت ده بی به
 ریکلام، که واته هه تا زۆریان بدریتی چاکتر دیعایه ی بۆ ده که ن و میتشی ده که ن به گامیش،

جاری وایه شه شته بازاری نهبووه و ماوهی بهسه رچووه لېوښه هدر دړوښهك زیاده پړه ویهه بكری له رېكلامدا خیانه ته و حرامه ...

تلفزیون و سیاست: له بهر نه و هی زوری میډیاکان حیزین و میډیای سیبهرن شه ههرشتی له بهر ژه وندی سیاستی حیزبه که ی نه بیته بلاوی ناکاته وه!!

تلفزیون وشه و غونۍ: خه لکیتی زور تا شه وانیتی درهنگ نالووده بون به سهیر کردنی فلیمه کانی شه و تیر عهقل و چاوی کونترول ده کات تادرهنگانی شه و ناخه ویت و به یانیش شه نوښه که هیچ تنانهت به په له کاتی ده و امیش ههر وړه و تیرخه و نه بووه کاتیتی زوری داناوه بو سهیر کردنی و پستی داناوه بو پالدا نه و هی به لام له ۲۴ سهعاتی نیو سهعاتی بو خواپرستی دانه ناوه و له نوښه کانیشی زور به په له و بی ناگایه، شهوی له میوانی براده ریک بووم سهیر شه و بووه که ته له فزوینه که ی هه لنه کردبوو، منیش و تم بو هه لی ناکهن، شه ویش وتی: نه گهر بو لای من هاتوی با که می ۶ و توویژ بکه یین و باس و خواسی یه کتر ناگادارین له بواری دین و دنیا نه گهر بو سهیری تلفزیون هاتوی شه هه موو که س له ماله وه ته له فزیون بان هیه و به نيسراحت له ماله وه سهیری بکه، قسه که می زور به لاهه راست بوو، چونکه به شیوه یه کی گشتی خه لکی له سهیری تلفزیون ده میان بو به ته له ی ته قیو و میتشك و چا ویشیان قفل بوه و میډیا چی گوت شه ده لینه وه.

فیسبوك و گهنج: به داخه وه که زوریك له گهنج و لاهه کانمان نالوده ی فیسبوك بون و کاتیتی زوریان له ته مه نی زیرینی خویان به باده دن هیچ به ره میشی نیه و هه مووی به قوریانی له بهر کردنی چهنه نایه تیک و فهرمووده یه ك بیته جگه له و هی که بو شه پره جنیو و سوکایه تی یه کتر به کاری دینن..... فیسبوك حوته و کات هه لده لوشی.... شه و هی بهر ده وام بوی داده نیشیت، هه ریه ك له ده زگا کانی راگه یان دن نه گهر په روه دروه ی نیمانی له گه ل نه بیته زهره ر و زیانی زیاتره و ده بیته گرفت و کیشه و سه رنیتشه، هه رچه نده نه م

دهزگاونا میترانه مایه ی پیشکەوتن و خوښگوزهرانی ژبیانه، به لآم بی پەرورده نه و ده ره نجامه خراپه نه ی لیده که ویتته وه که باسکران به مۆبایله که ت بیزارمان مه که :

سه ره رای گرنگی و خزمت و کارناسانی، به لآم گه ره کارهینرا به نه زانی و بی چاودیری و پەرورده بی نیمانی هۆکاره بۆ مآلوئیرانی، کۆمپیتەر و فه یسیوک و مۆبایل زیاتر بۆکات به سه ر بردن به کار دیت له بواری ته ندروستییه وه شه پۆله کانی مۆبایل زیانبه خشه بۆنه خوښیه ده رو نیه کان له بواری نابوریه وه مه سه ره فی زۆره و هه ر نازانی چۆن (وحده) ته واو ده بیته، له بواری کۆمه لایه تیه و مامه له ی رۆژانه له کاتی ناوه ختدا وله نیوه ی شه و یاله کاتی نیسراحه تدا له ناو سه یاره دا به ده نگی به رز هاوار ده کات و حساب بۆ نه فه ره کان ناکات، جه ره سی مۆبایل کۆر و کۆبونه وه و مزگه وته کانیشی نا خوښ کردوه، له فه رمانگه کانیش کار به ده ستان کاتی زۆری پتیه به سه ر ده بن، جگه له وه ی که زۆر کیشی کۆمه لایه تی لیکه و تۆته وه و خیزان هه لوه شاهه و ژن ته لاق دراوه و خه لک کوزراوه، تکایه وینه ی که س مه گره به بی مۆلت وشتی که س بلاؤ مه که وه و به بی ناگاداری خاوه نه که ی چونکه هه موو نه وا نه ده بیته سوکایه تی و خیانه ت.....

مۆبایل و منال / هه ر مناله و له هه موو ته مه کان سه رقآلی مۆبایله یاری پیده کات و خه لکی بیزار ده کات! له نه وروپا مۆبایلی منال تایبه ته وته نهاسی ژماره ی تیدایه (دایک، قوتابخانه، پۆلیس)، سیم کارتی (علوج) و ژماره ی نه ناسراو بو به مایه ی کیشه و هه ره شه ی مه تر سیدار کۆمپانیاو حکومه ت به رپر سیاری یه که من له بلاؤبونه وه ی ته م ژماره نه ناسراوانه ...، راگه یانندن و ریبازی و خۆده ر خستن، نه وه ش په تابه کی کوشنده یه و له کاره کانداناهیلی، بۆیه ده بینی له و ناوه نده دا ته قواو له خواترسان که مته ره، خوايه هیدایه تی هه موو لایه کمان بده ی بۆ رینگای راست و نیمان و نیخلاص و ته قواو له خواترسان... نامین ...

اللهم أصلح وسائل الاعلام في بلاد الإسلام.

جاسوسی

وتاری نه مجاره بؤیابه تیگی ههستیاره.. که زۆر مهترسیداره.. که متر قسه کراوه لهوباره.. بؤ فتنه وشه پروناژاوه هۆکاره.. نهویش جاسوسیه که بهتوندی نههی لیکراوه، جاسوسی، سیخوری، شوژاری، نهوانن بهدوای عهیب و عاری خه لکه وهن، بهکی لهپه وشته جوانه کان که برواداری راسته قینهی پی ده ناسریته وه نهویه که خۆی لهشت هه لئا قورتیتنی په یوه نندی به نهوه وه نه بیته ناچی به لایدا وه که به جیهانانی فهرمووده به کی پیغه مبه ر (ﷺ) فهرموویه تی (من حُسن اسلام المرء ترکهُ مالا یعنیهِ) واته: له جوانی که سی موسلمان که ههرشتی په یوه نندی به نهوه نه بی گوتی پینادات، وه به پیچه وانه وه خه لکانیک هه ن له هه موو دیزان ده بنه نه سکۆی، خۆ له هه موو شتی هه لده قورتیتنی و بهدوای عهیب و عاری خه لکه وهیه!!

هۆکار و پالنه ره کانی:

نه بوونی متمانه به خه لکانی به رانه بر سهرده شکی بؤ گومانی خراپ بردن به به رانه بر که نهویش کاریکی ده رونه (سوء الظن) گومانی خراپیش نه تبا به ره و کاریکی خراپی جهسته یی که جاسوس به، نیسلامیش کۆمه لگایه کی نمونه یی ده خوازی که ناشکرا و نه نیشان (ظاهیر و باطین) یا: پاک بیت پاشان غه یبه تکر دنی به دوادا دیت، جاسوسه که باسی ده کات و فلان وایکرد و فیسار وایگوت خۆی پیوه هه لده کیشتی له ناو خه لکدا و ده لئی به لگه م لایه، بؤیه هه ر که س جا، جاسوسی بکات چه تمن دوا یی ده که ویتسه غه یبه تی نه و که سانه وه، که واته هار کیتسه که به م جۆره یه (گومانی خراپ - جاسوسی غه یبه ت کردن)، نه وه ش مو عجیزه ی قورنانه که بیحیکه مت نیه له نایه ته که دا گومانی خراپ هاتوو ه پاشان جاسوسی و به دوایدا غه یبه ت!! چونکه په یوه ستن به یه که وه (یا ائها الذین آمنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم و لا تجسسوا و لا یغتب بعضکم بعضا اوجب احدکم ان یاکل لحم اخیه میتا

فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ﴿واته: نهی نهوکهسانه‌ی باوه‌رتان هیتناوه خۆتان دوریگرن له گومانی خراب بردن چونکه هه‌ندیک گومان گوناح و تاوانه جاسوسی مه‌که‌ن و غه‌یبه‌تی به‌کتریش مه‌که‌ن جاری وایه که‌سی شه‌ربه‌تی سیتی له‌به‌رده‌م بووه و تویانه مه‌شروب ده‌خوا، چونکه ره‌نگه‌که‌ی له‌وده‌چی!! به‌و گومانه خراپه گونا‌ه‌بار بووه، بزانتن که‌نابی مافی خه‌لکی پیتیشیل بکه‌ین به‌جاسوسی کردن به‌سه‌ر مسولمانانه‌وه، بۆت نیه باسی مال و حال و که‌م و کورتیه‌کانیان بکه‌ی، مه‌بنه چاودتیر به‌سه‌ر خه‌لکه‌وه (دوایی به‌رسوایی و خه‌مه‌وه سه‌رده‌نینه‌وه) چۆن ده‌ژین چی ده‌که‌ن؟ ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر له‌مالتی خۆیدا به‌نه‌یتنی تاوانیک نه‌نجام بدن مادام ناشکرانیه‌مافی نه‌وه‌ت نیه جاسوسیان به‌سه‌ره‌وه بکه‌ی، یه‌کی له‌هاوه‌لان به‌ناوی (أبي الهيثم) نه‌لی و تم به‌عوقبه‌ی کوری عامر: جیرانه‌که‌مان به‌نه‌یتنی ئاره‌ق ده‌خۆنه‌وه منیش به‌ته‌مام پۆلیس ناگاداریکه‌مه‌وه تاییانگرن، عوقبه‌پیتی و تم: وامه‌که به‌لکو نامۆژگاریان بکه‌و بیان ترسینه‌ که نه‌خۆنه‌وه؟ وتی چونکه من گویم له‌ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) بووده‌یفه‌رمو: (من سَتَرَعُورَةَ فَكَانَ مَا أَسْتَحْيَا مُؤَدَّةً فِي قَبْرِهَا) (أبو داود، النسائي وابن

حبان

واته هه‌رکه‌سه‌ی عه‌یبی که‌سی داپۆشی وه‌ک نه‌وه‌یه زینده‌به‌چالیک زیندوکردیتته‌زه، له‌ گێرانه‌وه‌به‌کی ترده‌هاتوه هه‌رکه‌سه‌ی عه‌یبی که‌سی داپۆشیت خواعه‌یبی نه‌وداده‌پۆشیت له‌ قیامه‌تدا، وه‌له‌ پیناو پاراستن و داپۆشینی عه‌یب و عاری خه‌لک پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) هه‌رامی کردوه چاودتیری کرنی خه‌لک به‌بی ناگاداری نه‌وان، ته‌نانه‌ت نه‌وکه‌سانه هه‌رچیان به‌سه‌ر بیت له‌وکاره‌خراپه‌یاندا خۆنیان به‌زایه ده‌روات، بۆیان هه‌یه نه‌وچاوه‌ی کوتر بکه‌ن، وه‌ک چۆن گۆی هه‌لخستیش هه‌رامه‌ به‌بی ناگاداری نه‌وان، له‌ فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ردا (ﷺ) هاتوه (من أستمع الى حديث قوم هم له‌ كارهمون صب في ادنيه‌ الأثك يوم القيامة

(البخاری) واتە: ھەرکەسێک گۆی ھەلبخات بۆ بیستنی قسە ی کەسانی تر کە ھەزناکەن، ئەوا خودای گەرە قورقشمی سپی تیاو دەکاتە گۆتچکەیانەو، ئەو ھوکی کەسێک بێ کە لە فزولی ھەزنیکی خۆیدا گۆی لە قسە ی کەسانێک بگرێ کە پەيوەندی بەو ھەو ھەو، دەبێ ھوکی و سزای ئەو کەسە جۆن بێت کە جا، بوسی دەکات راپۆرت و زانیاری مۆسلمانان دەبات بۆ مۆشریک و دۆژمنانی نیسلا، عەیب و عارو نھیتی مۆسلمانان بلاو دەکاتەو بەو ھەش دۆستایەتی و پشٹیوانی خۆی دەسەلمینی بۆ بێ باو ھەران، لە پیناوپارەییەکی ھەرام و پینا جاسوسی لەسەر مۆسلمانان دەکەن و بەو ھەش سەدان لای مۆسلمان و پەوشت بەرز دەخەنە زیندانی تاغوتان و جۆرەھا نەشکەنجەیان لەسەر تاقیدەکەنەو.....

جاسوسی و گەران بەشوین کەم و کورتی مۆسلماناندا لە پەوشتی دووروو دەغەلەکانە (صفة المنافيقین) کەتەنھا بە قسە باو ھەردارن، (ابن عمر) ئەلێ پیغەمبەر (ﷺ) چو ھەسەر مینبەر بە دەنگی بەرز فەر موی: (ئەو ئەوانە ی بەزمانیان مۆسلمانن و ئیمان نەچۆتە ناو دلیان: لا تؤزوا المسلمین و لاتتبعوا عوراتھم.....)، (نازاری مۆسلمانان مەدەن و مەگەرین بەدوای عەیب و عاریان، ھەرکەس بەدوای عەیبی مۆسلمانان بروت خواش عەیب و عاری ئەوان ناشرکادەکات، تالەناو مال و منالی خۆشیدا بیت ئابوری ئابوری دەبات) (ترمذی و ابن ماجہ، أبوداود)

پیناسە ی جاسوس: کەواتە جاسوس (سیخو، شوفا) کەسێکە بەدوای نھیتی و کەموکوری خەلکەو و یلە بۆ مەبەستی خراب، بەلام ئەو بزانە کە جاسوس جیاوازە کە (تھسس)، تھسس سۆراخ کردن و گەرانە بۆ شتیکی رەوا بۆ مەبەستیکی باش بۆ بەرژو ھندی گشتی و چاکە ی مۆسلمانان، وەک ئەو ھو خوا ی گەرە لە سورەتی یوسفدا ئایەتی (۸۷) کاتی ھەزرتی یەعقوب بەکۆرەکانی دەلێت (اذھبوا فتنحسوا من یوسف و آخیه.....) واتە: برون بگەرین ھەوالتی یوسف و براکە ی بزائن....، ھەرچەندە بۆ خرابیش بەکار ھینراو وەک

گوی هه‌لخستن، جگه له قورنان و پیغه‌مبەر (ﷺ) نه‌هی کردووهر پێگه‌ری کردووهر له جاسوسی وه‌ک له‌م فهرمووده‌یه‌دا فهرموویه‌تی:

(... لَاتَجَسَّسُوا، وَلَا تَقَاطَعُوا، وَلَا تَدَابَعُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ أَخْوَانًا) (بخاری) واته‌: جاسوسی مه‌که‌ن، پارچه‌ پارچه‌ مه‌بن، پشت له‌یکتری مه‌که‌ن، به‌نده‌ی خوابن و برای یه‌که‌ترین، له‌ هه‌ره‌شه‌یه‌کی ترده‌ پیغه‌مبەر (ﷺ) فهرموویه‌تی: (مَنْ أَكَلَ بِرَجُلٍ مُسْلِمٍ أَكَلَهُ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُطْعِمُهُ مِثْلَهَا مِنْ جَهَنَّمَ...) واته‌: (هه‌رکه‌سێک پارویه‌کی به‌موسلمانێکه‌وه‌ خوارده‌وه‌وا خوای گه‌وره‌ له‌ دۆزه‌خدا وه‌ک نه‌ویاروه‌ی ده‌رخوارده‌داته‌وه‌، مه‌به‌ست نه‌وانه‌یه‌ که‌نانی خۆی په‌یده‌ده‌کات به‌دژایه‌تی موسلمانان،.....) (بخاری و ابی داود)

وه‌ به‌پێچه‌وانه‌شه‌وه‌ له‌ فهرمووده‌یه‌کی ترده‌ له‌ (سنن ابی داود) هاته‌وه‌ پیغه‌مبەر (ﷺ) فهرموویه‌تی: (مَنْ حَمَى مُؤْمِنًا مِنْ مَنَافِقٍ بَعَثَ اللَّهُ مَلَكًا يَحْمِي لَحْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ....) (هه‌رکه‌سێک موسلمانێک له‌ده‌ست دوورویه‌ک رزگار بکات خوای په‌روه‌ردگار له‌ رۆژی قیامه‌تدا فریشتیه‌کی بۆ ده‌نیریت تاگۆشته‌که‌ی له‌ ناگری دۆزه‌خ بپاریزیت، وه‌هه‌ر که‌سێک تانه‌و ته‌شه‌ریک له‌ موسلمانێک بدات و له‌که‌داری بکات سوکی بکات، خوای گه‌وره‌ له‌سه‌ر پردی سیرات رابیده‌گریت تاتۆله‌ی لێده‌کاته‌وه‌ له‌وه‌ی که‌ وتویه‌تی! جانه‌وه‌ سزای که‌ سێ بێ که‌ سومعه‌ی موسلمانێکی شیواندووهر، ده‌بێ چ هه‌ره‌شه‌یه‌ک له‌و جاسوسه‌ تاوانباره‌ بکات که‌ موسلمانێکی به‌ گرتداوه‌ یان به‌کوشتن داوه‌، (سه‌له‌مه‌ی کوری نه‌کوه‌ع) نه‌تی: جاسوسیکی موشریکه‌کان له‌سه‌فه‌ریکدا هاته‌ لای پیغه‌مبەر (ﷺ) تانه‌ینی بدزیت وپاشان بۆی ده‌رچوو پیغه‌مبەر (ﷺ) فهرمووی: (اطلبوه‌ فافتلوه‌) بیگه‌نی و بیکوژن، (سه‌له‌مه‌) ده‌لی منیش پێش هه‌موان خۆم گه‌یاندی وکوشتم و چه‌ک و تفاقه‌که‌یم هێنایه‌وه‌ بۆپیغه‌مبەر (ﷺ) نه‌ویش به‌خشی به‌خۆم (متفق علیه‌). له‌سه‌رده‌می پێشه‌وا عوسماندا نه‌و جاسوس و دوورپوانه‌ گه‌وره‌ترین رۆلێان بینی له‌ ناژاوه‌ نانه‌وه‌ی ناوموسلمانان و نامه‌یان

دەنوسى بۆ والى مىسر بە مۆر و ئىمزاى تەزۋىر بە ناۋى خەلىفە ۋە كە ھەرچى نارازىيە
 بىيانكۆز، لە كاتىكدا خەلىفە ئەۋەى نەوتبۇو نەنوسىبوو...!

ھوكمى جاسوس: (ابن قاسم) لە كتیبى (المستخرجه) دادەلئیت: تۆبە لە جاسوس ۋە رناگىرئیت و
 دەكۆزئیت، چونكە ھوكمى جاسوس ۋە كۆزەندىقە، (ابن تىمىيە) فەرموئەتى: أمام مالك و
 ھەندى لە يابو ھەرانى ئىمام ئەحمەدئىش كۆشتنى جاسوس بەرەوا دەزانن (الفتاوى ۲۸ /
 ۱۰۹)، ديارە كۆشتنى جاسوس لەسەر كوفر ۋە ھەلگەرەنە ۋە يەتى نەك لەسەر شتى تر (والله
 اعلم)، شىخ (ابو بصير عبدالمنعم) لە فەتۋايە كدا سالتى ۲۰۰۱ ز وتوئەتى (ھەر كەس
 جاسوسى بىكات بەسەر مۇسلمانانە ۋە بۆ بەرژە ۋە نەندى بى باۋەران ئەۋە (مورتەدە)
 ھەلگەرە ۋە يە ۋە لە بازنى ئىسلام دەرچو ۋە دەبى بە كافرئى بكوژئى. لە كۆتايىدا دەلئىم:
 ئەى جاسوسى.. چەند كارئىكى بە دوپىسى.. چەند نەگرىسى.. دژ بە ئايەت و ھەدىسى
 بۆ لە دۋارۆرت ناپرسى.

نازاد بوون له زیندان

کام زیندان؟ زیندانی ژيان، کام نازاد بون؟ له کۆت و بهندی تاوان، له بهندیخانهی دنیا بۆ دوو رۆژی فراوان، زیندانی راسته قینه نه و کهسه نیه که لاشه ی له زیندانه، به لکو شهوه یانه که دلی کۆت و بهندی تاوانه کوناحت کرد تامی رۆیی سزاکی و اچاوه رپته... ده فرمسیکی په شیمانی هه لوه رینه هه تا نه مری، ده چینه خزمهت فرموده یه کی پیغه مبه ر (ﷺ) که فرموویه تی: (الدنيا سجن المؤمن وجنة الكافر) واته: دنیا بهندیخانه ی پرواداران، به هه شتی کافران، چونکه بی پروا سنوره کانی هه لال و حه رام ناپاریزی و له شتیه ی ناژه ل ته نها له خه می تیر کردنی سه رو به ری دایه به هه رجۆرێک بیست، وه ک خوی گه و ره له باره یانه وه فرموویه تی: ﴿والذین کفروا یتمتعون ویأکلون لما تآکل الانعام والنار مشوی لهم﴾ (عمد ۱۳) واته: بی پروایان وه ک ناژه ل ده خۆن و راده بویرن ناژه لانه سه رنجام ناگر جیگایانه.

دنیا بۆ موسلمان وه ک زیندانه و گرنه گ نه وه یه چۆن خۆی نازاد ده کات له و بهندیخانه یه، ده بی به رده و ام له هه لیک بگه ری بۆ نازاد بوون وه ک چۆن شه وه ی له زینداندایه له هه ولێ پزگار بوندایه شه وه ش به وه ده بی که بزانی چۆن ده ژێ نه ک چه ند ده ژێ، پیتش شه وه ی باسی پزگار بون بکه ین ده بی شه وه بخینه به رچاوی خۆمان که: له فرموده ی پیغه مبه ر (ﷺ) دا هاتوه شه م دنیا یه زیندانه له چاوه شه و قیامه ته فراوانه وه ک شه وه وایه که په نه جت بخه یته ناو ده ریایه ک و پاشان که ده رته ینا بزانه چی پیوه یه؟ دلۆپه ناویک له چاوه ده ریاکه، قه تره به ده ریایه (ما الدنيا الآخرة الاكمل ما يجعل أحدكم اصبعه في الیم فلینظر بم ترجع...)) بۆ شه وه ی زیاتر فراوانی قیامهت بزانی له چاوه تهنگی دنیا بزانه که له به هه شتدانێوانی هه رده رگایه کی (۴۰) سال رینگایه و سیبهری داریک له به هه شتدا (۱۰۰) سال رینگایه به سواری شه سپ، ئیمه به لامانه وه سه یره له دنیا گه و ره ترین دارله به رازیل که سیبهره که ی ته نها (۲۰) مه تره، به راستی دنیا زیندانه و شوینی تاقیکرانه وه مانه، ژیانی نه براوه له به هه شتی نه براوه و به رینه، بۆیه دنیا له چاوه شه و به هه شته دا باله میشله یه که نا هیئت (نه ک بالی میش) یه ک بالی

می‌شوله نهك ههردوو باله كهی!! كه شه وهش فهرمووده كه یه یه و پیغه مبهه (ﷺ)
 فهرموویه تی: (لوكانت الدنيا تعدیل عندالله جناح بعوضه ماسقی كافراً منها شریه
 ماء.....) واته: نه گهر دنیا به نه ندازه ی باله می‌شوله یه كه نرخی بوایه لای خواته وا نه ی
 ده هیشت كافر قومی ناوی لیبخواته وه، به لی فراوانی به ههشت به راورد ناکریت به دنیا یه کی
 تهسك و تنگ كه هه موویان بهش بهش كرددوه و شه ری لهسه ده كه نه، ههروه كه چۆن
 فراوانی دنیا ش له به رانهه مندا لدانی ناو سکی دایك به راورد ناکریت و نیمه له ناو سکی
 دایك ماندا شویتیمان زۆر بچوك و كه م بووه چند سانتیمه ترتیه كه له چاو دنیا زۆر زۆر بچوكه
 به لایه وه خۆش بووه و كاتی له دایك بوین و هاتینه فراوانی دنیا شه و كات زانیمان دنیا
 چند خۆش و فراوانه و دنیا ش له به رانهه قیامه تدا به هه مان شیوه یه، جا گرنگ شه یه
 به و دنیا یه نه خله تین و بایی نه بین و نه یگۆرینه وه به به ههشت، چاره سه ریش دنیا به كه م
 گرته نه (زه د) دنیا وهك زۆپای زستان وایه نه گهر لیتی دووری سه رمات ده بی وه نه گهر
 باوه شی لیبده ی ده تسوتینی بویه و اچا كه مامنا وه ندبی له به رانهه ریدا، له كاتی كدا زۆر تيك
 ده بیینی كه شه ری دنیا ده كه نه وله فهرمووده ی پیغه مبهه ریش داها توه كه خوی گه و ره
 به ندیه کی خۆش بویت دوری ده خاته وه له دنیا وهك چۆن نه خۆشه كان ده پاریزن له ناوی
 سارد، (إذا أعب الله عبداً حماه الدنيا كما يضل احدكم يحمي سقیمه الماء.....)

پلانی نازاد بون و ده ریا زیون له زیندان:

پلانی یه كه م: ناگاداری دلته به :

خۆساغ كردنه وه به دل مه رجه بۆهه موو كاریك دلته دامه زراو بیته له سه ره وه ی كه ده یكه میت
 چونكه كاتیك خوی گه و ره باسی كافر و مونا فیه كان ده كات له دل یانه وه ده ست پیته كات
 كه دل یان نه خۆشه یان ره قه .....، كوردیش قسه یه کی جوانی هه یه له و باره وه كاتی یه کی
 هه له یه كه به رانهه كه سی ده كات هه ست به كۆت و زنجیر ده كات له گه ردنی ودلی نارام نیه
 بویه دوا جار ده لی: گه ردنم نازاد كه ... لیم ببوره، چونكه تاوان دل و ده روون نه خۆش ده كات

په قی ده کات بویه بی ویزدان و خراپکار شهوتتا رۆژتیک قسه یه ک ده که ویتسه نیتوان ههردوو هاوه لانی بهریتز (ئهبوبکر صدیق و ره بیعهی کورپی که عیبی نه سله می) له سه ر دارخورمایه ک که ده که ویتسه نیتوان زهوی ههردوو هاوه له بهریتزه که، ئهبوبکر قسه یه ک به ره بیعه ده لیت و یه کسه ر په شیمان ده بیته وه و له سه ر دلئی ئهبوبکر قورس بوو، ئهبوبکر ده لیت: گهردنم نازاد بکه یان قسه کهم پی بلیوه بو شه وهی وه ک یه ک بین، (نیستا کیشه که له وه دایه که ئیمه دان به هله ئی خۆماندا نانیتین، رۆژتیک له مزگهوت یه کی ده رگا که ی زۆر به توندی پیته دایه وه خه لکی راجه نین و سه یریانکردو که وتنه ده مه بۆله، کابرایش له جیاتی شه وهی داوای لیتوردن بکات بلئی نه مزانی وتی ئهم هه موو کویتخایه، ئهو نارازی بوو!)

ره بیعه ده لئی کاری وانا کهم، ئهبوبکر ده لئی: نه گه ر پیم نه لیتته وه ده چم به پیغه مبه ر ده لیم (ﷺ) که ره بیعه قسه م پینالیتته وه، سه رنج بده ن که ئهبوبه ک ده وای پیغه مبه ر (ﷺ) گه وره ترین که سه نیمانئیه ئهبوبه ک له نیمانئیه ئه مته ت قورسته ر خۆ ده یتوانی گوئی نه داتی، به لام دلئی مرۆف به تاوان کووت و به ند ده کریت، ره بیعه یش له نه هلی (صوفه) بووه که چی جه خت ده کات که قسه ی پی نه لیتته وه چونکه قسه وتن به اوبکر قسه وتنه به پیغه مبه ر (ﷺ) ئهبوبه کر تاکه یاری ناو نه شکه وته که خوا له قورناندا باسی کردوه (پانی اپنین ازهمافی النار)، ره بیعه ده چیتته خزمهت پیغه مبه ر (ﷺ) و کیشه که ی بو ده گیریتته وه و ده لئی ئهبوبه کر قسه یه کی پی و ترم پیم ناخۆش بووه شه ویش داوای کردم پی پی بلیمه وه منیش پیم نه وته وه، پیغه مبه ر (ﷺ) فه رموی چاکت کرد قسه ت پی نه وت به لکو بلئی خوالیت خۆش بیت ئهبوبکر، ئه و جار ره بیعه وتی: خوالیت خۆش بیت، ئه وه نده له تاوان ده ترسان!! پیویسته موسلمانان ناوا له خه می دلئی خویی و به رامبه رشی بی، ئه و جار ده گات به نارامی ده رون ده گات به دلئی چاکوپاک و خاوین و نازاد ده بیت له رق و کینه وحه سودی و خراپه....، که خاوه نه که ی نازا و نازاد ده کات و له مردن ناترسی له هه لئی به هه شتاده بیت

پلانی دووهم: ناماده کردنی خۆراکی رۆح به نه نجامدانی عیبادهت، چونکه دل به یادی خودا نارام ده بیته (الابدکار الله تطمنن القلوب) به تاییهت به خشین وشه نووژ و سه رجه م عیبادهت به کان که پیشتر باسکران

پلانی سییه م: شوینکه وته ی دینی خوابه نه ک زۆرینه .... بۆنه وه ی سه رکه وتویی به رده وام له گه له حق و راستی دابه باشوینکه وتوانیش که م بن، هرگیز مه لئ: له گه له عامی ده چمه شامی! یان مه لئ که چومه شاری کویران ده ست به چاومه وه ده گرم، ناخۆت کویرمه که به لکو ده ستی نابینایه ک بگره تا نه که ویتته چاله وه، نه گه ر زۆرینه ش له سه ر حق و چاکه بوون باشه و له گه لیان به نه گه ر ناحق به حق ده ناسی ریتته وه (به به لگه ی شه رعی) نه ک به زۆرینه، نه وه تا زۆرینه به ناوی دیمو کراسیه وه گو مرابوون و ده یانه ویت بیکن به به دیلی نیسلام!! خوی گه وه ره فه رموویه تی: (وان تطع اکثر من فی الارض یضلک عن سبیل الله ان یتبعون الا الظن وان هم الا یخرون) الانعام ۱۱۶ واته: نه گه ر گو تیرا به لئ زۆرینه ی خه لکی سه رزه وی بکه ی نه و له ریبازی خوا لات ده ده ن، چونکه زۆر به یان شوینی گو مان که تون و درۆ ناراستی هه لده به ستن، هه میشه گو ژرانکاری به که مینه ده کریت، نه گه ر شوین زۆرینه بکه ویت سه رگه ردان ده بیت، چونکه زۆرینه ی خه لکی ناشکرون، سو پاس گو زارین (ولکن اکثر الناس لایشکرون) نه و اتا له جیاتی سو پاسی خوا بکه ن له سه ر نیعمه ته کانی به هارو باران و خۆشی له سه یراندا فه سادی و خراپه ده که ن له بۆنه کاند له جیاتی بیر له خاوه نی نیعمه ته مان بکه نه وه تا وان نه نجام ده ده ن نه وانه چهنده به غیره تن له ناگری دۆزه خ ناترسن!! فم اصبرهم علی النار، که ناگری دنیا به شیکه له حه فتا به شی ناگری جه هه ننم (به نا به خوا). زۆرینه ی خه لکی نازانن، (ولکن اکثر الناس لایعلمون) راستیه کان نازانن وه ره به دوا ی قه له بالقی که وتون!! زۆرینه نازانی بۆه لده پرن، بۆ شه رده که ن، نازانن حیکمه ت و فه لسه فه ی ژیان چیه، .... هه ندی جار عیباده تی زۆریشی کردو وه شه ونوژ و حیجاب و نوژ و چاکه به لام له سه یرانیتک دا یان له بۆنه یه کی شین وشاید به ده نکه شقارته یه ک ناگر له خه رمانی

خۆی بەر دەدات: چونکه زۆریه‌ی ئیسلام نانسین نازانن که مافی هه‌موانی داوه وه‌لامی هه‌موو پرسیاریکی تێدایه، نازانن که دین بۆ رێکخستنی ژینه، نازانن بۆیه لاده‌دهن، نازانن بۆیه ده‌که‌ونه شوین ئاره‌زووه‌کانیان ده‌که‌ونه شوین مۆدیل و چاولیکه‌ری بی‌پروایان نه‌وانه له‌دنیا له‌ناوده‌چن پێش قیامه‌ت، نازانن که نازانن، نازانن که دنیا زیندانه له‌چاو قیامه‌ت و ده‌بی هه‌ول به‌دین بۆ‌نازادبوون له‌ رێگه‌ی نه‌و سی پلانه که باس مانکرد، بزانه که نازادی راسته‌قینه نازادی دل‌ه که نه‌ه‌ویش نازدابونیه‌تی له‌ تاوان. له‌کۆتاییدا :

ئه‌وه پێناسه‌ی ژبانی دنیايه	قسه‌ی پێغه‌مبه‌ر راست و په‌وايه
بۆ موسلمانان به‌ندێخانه‌يه	بۆ کافرانی‌ش وه‌ك به‌هه‌شت وايه
.....	.....
گه‌ر سه‌رنج به‌دی ناشکراو پونه	ئه‌وه‌ش حیکمه‌تی پاشای گه‌ردوونه
چونکه مانه‌وه‌ی ژبان زۆر که‌مه	ئه‌وه‌ش که هه‌یه نه‌شکه‌نجه و خه‌مه
.....	.....
به‌لام قیامه‌ت نابێتته‌وه	پادا‌شتی دنای تیا نه‌دریتته‌وه

باخۆمان نازاد بکهین:

کهواته خه لکینه وهرن باخۆمان نازاد بکهین کات زۆر له بهرهستدانیه... تامردن یهخی نهگرتوین له نکاو، وهک شیخ حهسهنی بهصری فرمویهتی: خه لکی بئی ناگان کاتی مردن به ناگا دینهوه، باله مهولاپه ریه کی نوی ههلبدهینهوه وسهره تایه کی تازه له ژیان دهست پئی بکهین تهوبه و نیستغفارێکی راست بکهین، دهستنوێژ بگره و دوو رکعات نوێژی أستغفار بکهو تهوبه یه کی نه صوح بکه و به راستی رویهکه ره خوا شهوا خوا لیت خوش ده بیت وهک مه لۆتکه می تازه له دایک بوو پاک نه بیته وه و تهوبه له دایک بوو نیکی تازه یه، له وانیه بلتی که ره مهزان هات یان که چوم بۆ حه ج تهوبه ده کم، به لام نایا ده گه یته شه کاته؟ گره نتی هه یه؟ بۆیه پیغه مبه ر (ﷺ) رێگه چاره ی بۆ داناوین که بریتیه له تۆبه ی ئیکسپریس، خیرا فریا که وه و تۆبه دوامه خه.

له فرموده ی پیغه مبه ردا هاتوه (ﷺ) که (مرۆقه کان هه موو خو فرۆشن... یا خۆیان به خوا ده فرۆشن یان به دنیا)، یاژیانی خۆی نازاد ده کات یان زیندانی ده کات، تهوبه و په شیمان بوونه وه و گه پانه وه بۆ به ندایه تی خوا فرسه تیکی زیرینه بۆ نازادی دل و ده روون و رزگار بوون له ناگر، ئیره شوینی تاقیکردنه وه یه و پروانامه ی نازادی به ده ست بینه تاله به هه شت دا به زرتی، ئەم دنیا یه زیندانی ئیماندارانه، به هه شتی بیباوه پانه، دو یاره ده لیم وهرن با نازاد بین (فستذکرون ما قولکم..)

رۆژێک دیت ئەم قسانه ی منتان بیته وه یاد بیگومان خوا بیسه رو بینایه.....

گرنگی و گه ورهیی قهرز

قهرز هاوکاری ودهستبارگرتنه .. خیروپاداشتی بؤدوای مردنه

گهر بؤخوا بیّ و له بهر خوابی: قهرز دوومالآن شاه دان ده کاته وه، نه گهر نادوومالّ و پیران ده کات، هه موومان پیوستان به یه کتره وکس به ته نیا ناژی، دینه که شان دینی هاوکاری و یارمه تیدانه، قهرزیش هاوکاری ودهستبارگرتنه، پیغه مبهری پیشه و امان (ﷺ) فهرمویه: (والله في عون العبد ما كان العبد في عون أخيه) واته: خوای گه وره هاوکاری نه و به نده یه ده کات که هاوکاری برا که ی بیّت، خیر و بیّری قهرز بؤدوارؤژه، قهرزه که هه رچهند بیّت وه ک نیوه ت کرد بیّ به خیرا وایه، پیغه مبهر (ﷺ) فهرمویه تی (ما من مسلم يُقرض مسلماً قرضاً مرتين الا كان كصدقهامة) واته: هه مووسلمانیّ دووجار قهرزیدات به مووسلمانیّ وه کو نه وه وایه یه کجار کرد بیّتی به خیر و صدقه، واته نه گهر (۱۰۰۰) دؤلارت دابه قهرز وه کو نه وه یه که (۵۰۰) دؤلارت به خیر دابیّت، هه ره له بهر نه وه یه تا کو خیری قیامه تت له ده ست نه چیّ نابیّ سودی ماددی و زیاده وهریگریه وه له و قهرزه و نه بیّ به سوو (پریسا) خوّ نه گهر نه بیوله کاتی خویدا بیداته وه نه وه با قهرزداره که خوئی نه شاریتته وه و مؤباییل دانه خات له کاتی خویدا بیّت و داوای دریزکردنه وهی مؤلّت و لیبوردن بکات، توی خاوهن قهرزیش زیاتر نارامبگره و خیرت زیاتره، خوا فهرمویه تی: (وان كان ذو عسرة فنظرة الى مسرة) بقره / ۲۸۰، واته نه گهر نه دارو دهستکورت بووچاوه روانیلیبکهن تا ده بییّت، وه هه روه ها قهرزاریش توانی قهرزه که بداته وه وداوای خست یان مامه له ی پیوه کردنه وه سته می کردوه و گونا هباره، پیغه مبهر (ﷺ) فهرمویه تی: (مطل الغني ظلم) واته: نه وهی هه یه تی و داوای ده خات دهستی دهستی پیّ ده کات (قهرز کویره) نه وه سته می کردوه، بؤیه کار گه یشتؤته نه وهی به داخه وه، له زؤربه ی دوکانه کان نوسراوه (تکایه قهرزیه ته نانه ت بؤ تویش) که نه وه ده رگای متمانه وهاوکاری داده خات و پیچه وانهی فهرمووده و خیر ویرایه تیه! وه موعجیزه یه که له قورناندا قهرزی نیوان به نده کان به (دین) ناوی برده چونکه بؤی هه یه

بفهوتی ونه دریتته و د، به لآم که سی شتی بدابه هه ژرائی له بهر خوابه قهرز زیداته خوانه وابه (قرض) هیناویسه تی چونکه نافهوتی و خاودنه که ی له پاداشته که ی مسوگه ره و هر ددیگریته وه! مه ترسی و زیانه کانی قهرز تا زور ناچار نه بی قهرز مه که چونکه دانه وهی زه جهته، قه ناعهت بکه، زه جهته له پیشینان که وتویانه: نه وهی بیسه وی سهری نه یه شی. به قه دهر به ردی پی راده کیشی،

نه گهر وریا نه بی توشی نه م خه مانه ده بی:

۱- قهرزاری دو چاری درۆ و په یمان شکاندنت ده کات، **بیته مبهه** (صلواته) زور په نای ده گرت به خوا له قهرزاری، چونکه فه رمووی: که سی قهرزار له قه نه دا. درۆ ده کات و په یمان ده شکینی له دوو عا کانیدا ده فه رموو: (اللهم اني اعوذ بک من الهم والحزن..... و صلح الدين وغلبة الرجال)

۲- هه ندی جار قهرزار دو چاری ری بازی خوار ده بیته، به داخه وه خه لکیکی زور قهرز به سو نه دن

۳- پیغه مبهه (صلواته) نویژی جه نازه ی له سه مردووی قهرزار نه ده کرد! (جابر) ده لئی پیاو بک مردو دوای شو ردن و کفنی داماننا تا پیغه مبهه (صلواته) نویژی له سهه بکات که ناگادار مان کرده وه چند هه نگاوی له گه ل هات و فه رمووی: له وانه یه ها وه له که تان قهرزی له سهه بیته؟ وتیان به لئی دوو دینار قهرزاره، بۆیه پیغه مبهه (صلواته) خوی دو اخست، تا (أبو قتادة) گرتیه نه ستوی خوی و بوی بژارد، نه وسه پیغه مبهه ری خوا نویژی له سهه کرد.

۴- مردووی قهرزار نه گه ره شه هیدیش بیته ناچیتته به هه شت تا قهرزه که ی بۆ نه دریتته وه چونکه مافی خه لکه!، رۆحی نیماندار هه لو اسراوه بهو قهرزه که له سهه ریته تی!! له

فهرموده‌یه کی پیغهمبهر (ﷺ) هاتوو که فهرمووی یه تی: (سویند بهو که سهی گیانی منی به دهسته نه گهر پیاوینک له پیناوی خوا بکوژریت و زیندو بیتهوه پاشان بکوژریتهوه، به لام قهرزی له سر بیت ناچیتته به ههشتهوه تا قهرزه که ی بۆده دریتتهوه) مردوو کوّ و بهندی قهرزه که یه تی

قهرزگردن دروسته، به لام پیغهمبهر (ﷺ) له بهر پتویستی قهرزی کردوو، چونکه بهردهوام بهنای دهگرت به خوا له قهرز، سوننه ته قهرز به چاکی و به جوانی و به دوعای خیرهوه بۆ خاوه نه که ی بگتیرهوه له کاتی خویدا، چونکه مالی قهرز نه مانه ته وده بی قهرز به نامانتهوه بیداتهوه خاوه نه که ی، خوی گه و ره فهرمووی یه تی: (أن الله يأمرکم أن تؤدوا الامانات الی اهلهآ قهرزو شایه تگرتن:

ههندی جار کیشه دروست ده بیت له سهرچهندی وچونی قهرزه که له بهر نه وه ی شایهت و نوسین نه بوه له نیتوانیندا و سه ره نجام چاکه ده بیت به خراپه، نه وه تا دریترتین نایهت له قورناندا باسی قهرز ده کات له سوره تی البقره نایه تی (۲۸۳) که باس له وه ده کات نه گهر قهرزتان دا به که سی بینوسن یان ره هنیکی لی و ره بگری، چونکه نه مانه ته و با ناگاداری نه مانهت و شایه تی راستی بدن و مه یشار نه وه، (ابن کثیر) ده لی پیغهمبهر (ﷺ) خواردنی له جوله که یه کپری به قهرز بۆ ماره یه ک قه لغانه که ی کرد به ره هن لای جوله که که داینا. قهرزدانه وه بۆ مردوو پیتشه خری به سهروه سیهت و میراتدا:

پیغهمبهر (ﷺ) فهرمانی داوه که: دوی مردن قهرزدانه وه پیش وه سیه ته کانی مردوو خری، (سعدبن الاگول) وتی براه کم مرد (۳۰۰) دره می له پاش جیما منیش ویستم پیداو یستی پی بکرم بۆ خیزانه که ی پیغهمبهر (ﷺ) فهرمووی: براه کت به ندرکراوه به هوی قهرزه که یه وه بۆیه قهرزه که ی بۆ به ره وه

- کاتی قهرز ده بی به سو (ریبا):

نه گهر قهرز دهر مه بله غی پاره ی دا به که سی و له به ران بهر دواختنی زیاده بخته سهر نه وه ده بیت به ریبا با که میش بیت نه و زیاده یه، له فهرمووده ی پیغه مبه ر دا هاتووه (ﷺ):
(کل قرچ جرنفعاً فهو ربا) واته: هه موو قهرزی سودی به مهرج گیراوی له گهل بیت نه وه ریبا یه، به داخه وه زورتک له بانکه کان ریبه وین هه رنه وه شه که سیستمی نابوریان شکستی خوار دووه، به لام بانکی نیسلامی که سیستمی (مراجه و مضاربه) ی تیدابه زورسهر که وتووه وه نه وه ی له نابووری مالیزیا و تورکیای سهرده می (نوردوگان) بینرا، بیگومان ریبا له عنه تی لیکراوه له زینا و داوین پیسی خراب تره، چونکه که میک پیی پرده بن زورتکیش قرده بن، خواردنی مالی یه کتره به ناهه ق، په نابه خوا له قهرزاری و ریبا، خویبه قهرزی قهرزداران پرپکه یته وه و به ره که ت بجه یته مال و حالی چاکه کاران.

ئەوانەى خوا سەيرىيان ناكات

با پىنكەو گەشتىكى ئىمانى بەرۈچە كانغان بىكەين، بىچىن بۆمەيدانى مەحشەر وىزانىن چ باسە، كە رۆژى جىابونەوہى چاكە كاران وخرابە كارانە. بىتگومان گوناھو تاوان سەرچاوەى ھەمووخرابەيەكە لەدنياوقيامەت، لە دنيادا تاوان كۆت و بەندى دلانە، ھۆكارى لە ناوچونى گەلانە، نەگەر تەوبەى لەسەر نەكرىت بۆ قىيامەتیش مالتۆيرانىيە و لەمەيدانى مەحشەردا لەو قەلەبالغىيەدا بانگىك دەكرىت (وَأَمْتازو اليَوْمَ أَيهاالمجرمون...) يس ۵۹، جودابنەوہ ئەى تاوانباران! نىتر خۆكەس ناتوانى خۆى بشارىتتەوہ، لەو رۆژەدا كۆمەلەخەلكانىك ھەن خواى گەورە قسەيان لەگەل ناكات و پاكىيان ناكاتەوہ و روى رەھمەتيان لىناكات، پەنا بەخوا كىن ئەوانە كەتونەتە بەر خەشم و قىنى خوا؟ خۆ ئىمە ھەموو ھەول و ھىمەتەن بۆ رازىيونى خوايە ئەوانە برىتىن لە: (خۆبەزلزان، مەنتەكرەن، فرۆشتەن بە سوتىندى درۆ ، سەرۆك وپاشاى درۆزن ، پىرى داووين پيس ، نازاردەرى باوك ودايك ، نافرەتانى بەشىتوہ پىاو) يەكەم: سوتىندخواردن بەدرۆ و مەنتەكرەن و بەرگى درۆ:

(عن أبي ذر) عن النبي (ﷺ) قال (ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة، ولا ينظر إليهم ولا يزكهم و لهم عذب اليم، قال: فقراًها رسول الله (ﷺ) ثلاث مرار؟ قال أبوذر: خابوا و خسروا، من هم يارسول الله؟ قال: (المُسْبِل و المنان و المنفق سِلْعَتُهُ بِالْحَلْفِ الكاذب) واتەنسى كۆمەلە ھەن لە قىيامەتدا خواى گەورە قسەيان لەگەلدا ناكات سەيرىيان ناكات و پاكىيان ناكاتەوہ، ئەللى سى جارنەمەى دووبارە كردهوہ! نەبو زەر وتى! مالتۆيران و رەنج بەخەسار كىن ئەمانە؟ پىغەمبەر (ﷺ) فەرمووى: ((ئەوہى جل و بەرگى درۆى لەبەرە و بەسەر زەوى دەخشىنى، (كە نىشانەى خۆ بەزلزانىيە، نەگەر بۆلوت بەرزى بىت) و ئەوہى مەنتە دەكات لەسەر ئەوہى چاكەى لە گەلداكردوہ و بەچاوى دەداتەوہ، و ئەو كە سەيش كە بەسوتىندى درۆ شتەكانى دەفرۆشىت) سەبارەت بە لوت بەرزى و خۆ بەزلزانىن لە فەرموودەى

تردا هاتووه که پیغه مبهەر (ﷺ) فرموویه تی (ناچیتته بههشت نهوهی مسقاله زه پرهبه که ته که بورله دلّی دابیت) لوت بهرزی سیفته تی شهیتانه و که خوئی له حه زره تی ئاده م به گه وره تر زانی و سه ره نجام دور خرایه وه له په حمه تی خوا، له فرمووده به کی تردا (نویه کوری که عب) ده گپرتته وه که دوو کهس له لای پیغه مبهردا شانازیان به باو با پیرانه وه کرد و خوئیان هه لده کیشا، به کیان وتی به هاو رپیکه ی من کوری فلانی کوری فلاّم، توکی نی ناکهس به چه؟ پیغه مبه ریش (ﷺ) فرمووی ((دوو کهس له خزمهت موسا پیغه مبهردا خوئیان هه لده نا به سه ر به کتردا و به کیان به شانازییه وه تا (۹) پشتی خوئی هه لدا! خوای گه وره ریش وه حی نارد بو حه زره تی موسا و فرمووی: به و کهسه بلّی که شانازی کرد به سه ر نه ویتردا هه ر نۆپشتی له ناگرابه وه نه ویش ده به میانه، په نا به خوا له خو به زلزانین له شهیتانه وه به و هه مومان سه ره نجام چنگی خوّل و ئیتسه که رزیوین.

سه بارهت به شت فرۆشتن و ساغکردنه وه ی بازار کهت به سویندی درۆ

نه وه ده بیته غهش و فیلکردن و حه رامی ده کات، ته نانهت نه گه ر به راستیش بیت باش نیه سویند خواردن بو شت فرۆشتن و مامه له پیوه کردنی، نه بوهریره ده لّی گویم له پیغه مبه ر بوو (ﷺ) ده یه فرموو: (الْحَلْفُ مَنْقَقَةٌ لِلْسِّلْعَةِ، مَحَقَّةٌ لِلْكَسْبِ) متفق علیه، واته: سویند خواردن فرۆش زیاد ده کات بازار گه رم ده کات به لام داها ته که ی له ناوده بات و به ره کهت له ماله کهیدا ناهیتلی، نه وه تا له دووسی لاوه به چه نگ پاره پهیدا ده کات و هه ر فریا ناکه وئ هه ر هاواریه تی.....

وه سه بارهت به منه تکردن و به چاودا دانه وه ی چاکه و باسکردنی و ده هوّل بو لیدانی، نه گه ر بو خوات کردوه باسی مه که، نه گه ر بو رپیا بازی و خه لکت کردوه نه وه په نا به خوا له سه ری قه رزدار ده بیسه وه و خاوه نه که ی دبیته سه پانی پۆشی و په نج به خه ساره، وه که له فرمووده که داها توه خوا سهیری نا کا و لّی تو په به له قیامه تدا، خوای گه وره ش فرمویه تی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى﴾ واته نه ی برواداران خیر و چاکه کاتان

به تالّ مه که نهوه به منته کردن و نازاردانی نهو که سه به باسکردن و به چاودا دانه وهی،
(کلبی) ده لّی واته: منته به سهر خوادا ده کات که خیر و صده قهی کردوه نازاری
نهو که سه ش ده دات که پیتی داوه به باسکردنی.

دووه م: ده سه لات داری درۆزن و هه ژرای به فیزوپیری داوین پیس:

نه بو هریره ده گپرتته وه که پیغه مبه ر (ﷺ) فهرموویه تی: ((سیّ که س ههن خوای گه وره
له قیامه تدا نه قسه یان له گه لدا ده کات، نه پاکیان ده کاته وه، نه پرووی ره جه تیان لیده کات،
وه سزای توندیان ده دات، نه وانیش: (شیخ زان ، ملک کذاب ، عائل مُستکبر) پیری زیناکار
، پاشا و سه روکی درۆزن ، هه ژرای لوت به رز) په نا به خوا له و تاوانه که ریشی سپی لای
خوا نه وه نده ریزی لیناوه شهرم ده کات که به ناگر سزای ده دات به لام ناخر شهر بووه و به
پیری دامین پیسی کردوه، سه بارت به کاربه ده سستی درۆزنیس که له م سه رده که دا گه لّی
زۆرن و شانازی ده کهن به سیاسه تی درۆینه و چه واشه کاری و به درۆی پیای گهروه ده لّین
سیاسه ت درۆی شاخدار و درۆی هه لپژاردن و درۆی نیسان سه رفکردن و خله تاندن و به داخه وه
که درۆبه به سیستمی نوپی جیهانی و ده لّی درۆ بکه درۆ بکه تا قه ناعه ت ده کهن له
کاتیکدا درۆله نیسلامدا نیشانه یه کی دووروه کانه و نه فره تی لیکراوه له قورناند (اللعنة
الله علی الکاذبین) خۆبه زلزانین له هه موو که س ناشرینه وله هه ژار ناشیرن تریش که پیشتر
ناماژه مان پیکرد، په نابه خوا له لوت به رزی که نیستا نه خۆشیه کی کوشنده یه و په تایه کی
بلاوه که هه رنه وه یشه خه لکی ناتهبان و نایه لّی رتیک بکه ون، چونکه هه ریه که یان حساب بو
به رانبه ره که ی ناکات و خۆی به عه نته ری کوری عه نته رده زانی و به هۆی ده سه لاتوه بیته
یان به سه روه ت و سامانه وه بیّ بایی ده بیته و له فره مانی خوا یاخی ده بیته و قارون ناسا
له ناو ده چیت

سٲٲهه: نازاردانى دايكوبوك، نافرتهانى بهشٲوه پياو، پياوى بى غيرته وتهرهس:

خوا سهريان ناكات له قيامهتدا: له (أبن عمر) وه پٲغه مبهه (ﷺ) فهرمويه تى ((سى سى
گروپ له قيامهتدا خوا سهريان ناكات، (العاق الوالديه و المرأة المترجلة ، والديوث)،
نازاردهرى دايك و باوك ، نافرتهانى به شٲوه پياو، پياوى بى غيرته له بهرانبهر بهد
رهوشتى جٲزانه كهى بى دهنگ و بى هه لوٲسته))

سه بهرته به دايكوبوك، پٲويسته له خزمه تيان داين و نٲمه قهرزدارى نه وانين، ره زامهندى
خوا به سراوه به ره زامهندى دايك و باوكانه وه، به داخه وه كه زورٲك ههن نازارى دايك و
باوكيان دهدهن و گهردى خوزيان نازاد ناكهن و نه وه هله له كيس خوزيان دهدهن كه به
هوزيانه وه بهنه به ههشت،

(ابى هريره) ده گٲٲٲته وه كه پٲغه مبهه (ﷺ) فهرمويه تى: ((رِغَمَ أَنْفِهِ ، رِغَمَ أَنْفِهِ ... ،
سى جار فهرموى لوتى بهٲٲت به خولدا، سه ره شوٲر بٲت، وتيان كى نهى پٲغه مبهه خوا ؟
فهرموى: كه سٲك كه دايك و باوكى و يان يه كٲكٲيان له كاتى پريدا به هوزيانه وه نه چويٲته
به هه شته وه) واته چاك نه بويى له گه لٲان، جا كه سى وه فای بو دايك و باوكى خوى نه بويى
چون وه فای بو من و تو ده بى، كه په روه ردهى نٲمانى له گه ل نه بوو منال كه جهرگى توٲه
ده بٲته به لاو دوژمن خه م و خهفت، ده يان كه سم بينسوه كه بٲزارى ده رپرٲوه له ده ست
كوره كهى و وتويه تى نه بونى ٲٲٲ گا دٲنى خوزيا نه بايه، ره ژٲك له به رده رگاي مزگهوت
وه ستابوم له گه ل دو كوره كه ره لاله كاتم كه به نٲشارهت قسه يان ده كرد كا برايه كى رٲش
سٲى وتى خوزيا كوره كهى منٲش ناوا بوايه، منٲش وام زانى زه لٲلى سه رجٲگان، وتى
خوزگايا و ابوايه، به لكوچى خراب نامٲنى پٲمان نه كات و ژيانى لى كردوين به ژان!!

يه كٲكى ترله وانهى كه خوا سهريان ناكات وليٲيان توره يه، نه وه نافرتهانهن كه سفور و
نٲمچه روتن يان به ناوى نازادى و سه ره سٲى و به دروشى برٲقه دار خله تاون و واده زانن

پیشکەوتن ئەو هیە کە ژبانی ئاژەلی و تیکەلی و لەبەرکردنی بەرگی پیاوان، وەك له فرموده كەدا هاتوه، چونكه ئەوه سەرگەردانییه و نیرو می هەریه کەیان به سروشتی خۆی و بەجل و بەرگی خۆیهوه جوانه، بۆیه له فرموده‌ی تری پیغه مبهردا (ﷺ) هاتوه کە نەفەت کراوه له وژنانه‌ی وەك پیاوان دەچن وە ئەو پیاوانه‌ی وەك ژن خۆیان دەچوینن، وەك دەبینی هەردوو لایان یەك پانتۆژ له پێ دەکەن و یەك شیوه کراس تەنانەت بە پیچهوانه‌ی سروشتی یه کتر نیستا جلی پیا ودریژه و هی ژن کورته، پیاو پۆشتهیهو ژن پوته!!، وە له فرموده‌کە هاتوه کە ئەوانه‌ش خواقسه‌یان له‌گه‌لدا ناکات کە له بەرانبەر بەدپه‌روشتی خیزانه‌کە‌ی بێ دەنگ و بێ هه‌لۆیسته، ئیواره ژن و کچه‌کە‌ی دینه ماله‌وه پوت و قوتن!! کە له کورده‌واری خۆماندا به به کەسانی (تەرەس، بێ‌غیرەت) ناسراون، له فرموده‌یه‌کی تر پیشه‌وای به‌غیره‌تمان فرمویه‌تی: (سی‌کەس خوا به‌هه‌شتی له‌سەر حەرام‌کردون، (مەدمن الخمر، والعاق الوالديه، والديوث)، ئالوده‌بون به‌خواردنه‌وه، ئازاردانی دایک و باوک و ئەو کەسه کە رازیه به‌خراپ و بەدپه‌روشتی خیزانه‌کە‌ی))

١- له‌وانه‌ی که‌خوا سه‌یریان ناکات ئافره‌تانی نا شکوره، (عبدالله کورپی عمر) ده‌لی:

پیغه مبهردا (ﷺ) فرمویه‌تی: (لاينظر الله الى امرأة لاتشکر لزوجها وهي لاتستغنى عنه) واته: خوا سه‌یری ئەو ئافره‌ته ناکات که سوپاسگوزاری مێرده‌کە‌ی ناکات که بێ نیاز ناییت لێی، به‌داخه‌وه زۆرێک هەن بەرده‌وام ده‌بۆلینێ و ناشکوره و هەردەلی! جانه‌وه کە‌ی ماله ؟ کە‌ی حاله ؟ ئەوه پیاوه من هه‌مه، پیاوی خه‌لکی ناوان ناوان، خانوما‌لی خه‌لکی ناوان....

٢- یه‌کیکی تر له‌وانه‌ی خوا سه‌یریان ناکات، کە‌سی له‌ دواوه له‌ کۆمه‌وه به‌چیته‌ لای

خیزانه‌کە‌ی، (ابو هريره) له پیغه مبهردوه (ﷺ) ده‌گێرتته‌وه که فرمویه‌تی: (خوای گه‌روه سه‌یری ئەو کەسه ناکات که له‌دواوه له‌کۆمه‌وه ده‌چیته‌ لای خیزانی))،

نیربازی حەرامە و نەفرەتی لیکراوە، پێشەوا(شمس الدین الذهبی) لە کتیبە کەمی بەناوی (الکبارئ) باسی حەفتا تاوانی کردووە کە لە تاوانە گەورەکانن وەک ناوی کتیبە کەشە، هەموو ئەوانەی کە باسمان کردن لەو کتیبە هاتون کە بەلای هەندی ئە ئیمە و بەتاوانی گەورەیان نازانین! لە کۆتایدا هەموو ئەو تاوانانەی کە باسکران خواي گەورە لە بکەرەکانیان تۆرەیه و سەیریان ناکات بە چاوی سۆزەوێ چونکە سنور بەزاندنە و پێشیتلی مافی بەرانبەرە و زیانی هەیه بۆ کۆمەلگا، بۆیه هەرچی زیان بەخشە بۆ مرۆڤەکان حەرامکراوە و قەدەغەکراوە، بۆ نمونە کە دامین پیسی حەرامکردووە ئەوەتا پەتای نایدز گەورەترین هەرەشەیی مەرگ لە مرۆڤایەتی دەکات بەسەدان ملیۆنیشی لە ناو بردووە کە ۸۰% ی لە سیکسی نا شەرعیەوێ، بۆیه نیسلام بەردەوام لەگەڵ ئەوەدایە کە خۆپاراستن باشترە لە چارەسەرکردن. بەداخوێ کەسانیک حەرامیان لا شیرین دەبیت و گۆرپایەتی شەیتان دەکەن وەکو ئەو کەسەوایە کە نەخۆشە و ناوی شیرینی لەلاتالە یان وەک چاوی شەمشەمە کوێرە بەروناکی قەلسن، هەموودەزانین کە روناکی خۆرەیبی نیەوخەلەل لەچاوی شەمشەمە دایە. خواي گەورە هیدایەتمان بدات بۆ کاری چاکە بەدورمان کات لەو تاوانە گەورانە و ئەوێ لێرە بترسیت لە قیامەتدا ناترسیت وە ئەوێ لێرە دۆستی خوا بیت لەوێش دەبیتە خۆشەویستی خوا، خواپە لیمان تۆرەنەبی و بەزەیت بیتەوێ پیامانداولیمان خۆش بیی..... نامین

نهوانه‌ی فریشته سلاواتیان له‌سه‌رده‌دهن

له وتاری راپردوودا باسی نهوانه‌مان کرد که خوای گه‌وره لیتیان توپه‌یه و سه‌بیریان ناکات، نه‌مجاره باسی نهوانه ده‌که‌مین که چاکه کارن و خۆشه‌ویست به جوړی که فریشته‌کان دوعای خیریان بۆ ده‌که‌ن، زۆر جارده‌بینین که سیک به ماموستا که‌ی یا که‌سی به دیندار ده‌زانسی پینی ده‌لی دوعای خیرم بۆ بکه له دوعای خیر بیبه‌شمان مه‌که، جاریوایه نه‌وکه‌سه له بیری ده‌جیت یا دوعا که‌ی وه‌رناگیری، نه‌ی چی ده‌لیتی که فریشته پاک و بی‌گه‌رده‌کانی خوابۆیه‌کی بیارینه‌وه و داوای لیخۆشبونی بۆ بکه‌ن له‌خوا، چونکه‌نزیکن له‌خواوه له‌فهرمانی خوا ده‌رناچن بۆیه دوعا‌کانیشیان گیرایه، چونکه نهوانه (لا یعصونَ اللهَ ما أمرهم و یفعلون ما یؤمرون)، به‌راستی مرده‌یه‌کی خۆشه، پیروژتان بیت دوعا‌کردنی فریشته‌کان، نه‌وکه‌سانه‌کیتن نه‌وکاره چاکانه‌چین که به‌هۆیه‌وه بون به خۆشه‌ویستی خوا و فریشته‌کان؛ نهوانه که (سه‌لاوات له‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ر ده‌دهن و نهوانه‌ی خه‌لکی فیری زانست و زانیاری ده‌که‌ن و نهوانه‌ی سه‌ردانی نه‌خۆش ده‌که‌ن نهوانه‌ی له‌پیزی یه‌که‌می نوژی‌دان و له‌لای راست و نهوانه‌ی بۆشایی پیزی نوژی‌ده‌کان پرده‌که‌نه‌وه و هه‌روه‌هاته‌نهوانه‌ی پارشی‌توده‌که‌ن و چاوه‌پروانی نوژی‌ده‌که‌ن) به‌گورتی ناماژه به‌هه‌ریه‌که‌یان ده‌که‌ین:

۱- نهوانه‌ی سه‌لاوات له‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ر ده‌دهن:

نه‌عامری کوری په‌بیعه‌وه‌پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فەرمویه‌تی: (ما صلی علیّ أحدّ صلاة الامتّ علیه الملائکة ما دام یصلي علیّ فلیقل عبدّ من ذلك أولیکش) (مسند امام احمد) واته: هه‌ر که‌سیک سه‌لاواتیکم له‌سه‌ر بدات فریشته سه‌لاواتی له‌سه‌رده‌دهن تا سه‌لاواتم له‌سه‌ر بدات، نیت هه‌ر چه‌ند بیت بازو‌ریش بیت.

۲- نهوانه‌ی خه‌لکی فیری زانستی شه‌ری ده‌که‌ن: زانست کللی ده‌رگادا خراوه‌کانه یه‌که‌م فەرمانی خوای میه‌ره‌بانه (أقرا) له (أبی أمامه‌ی باهیلی) وه ده‌لی: (لای پیغه‌مبه‌ر (ﷺ))

باسی دووکەس کرا (عابد و عالم) خواپەرست وزانا، پێغه مەبەر (ﷺ) فەرمووی: رێزو گەورەیی زانالە چا و خواپەرستیکی ناسایدا و هک رێزو گەورەیی من وایە بە سەرکەمترین کەستانا، پاشان فەرمووی: خواخۆی و فەریشتەکانی و ئەهلی ناسمانەکان و خەلکی زەوی هەمویان سەلاوات دەدەن لە سەر ئەو کەسانە دەبنە مامۆستای خێر و چاکە و خەلکی فێری چاکە دەدەن، تەنانەت مێرولەش لە ناو شارە کەیدا و ماسی لە ناو ئاودا سەلاواتیان لە سەر دەدەن و دووعای خێریان بۆ دەکەن، ئەو یە دەوڵە مەندی و گەورەیی و پلە و پۆستی بەرز بۆ هەر مامۆستا و بانگخوازێک کە لە خزمەتی دینە کەیدا بێت، ئەوانە ئەو کەسانە کە دەبنە جێداری پێغه مەبەران کاری ئەوان دەکەن و لەو پێناو زۆر ماندوو دەبن بۆیە فەریشتەکان دووعای خێریان بۆ دەکەن.

۳- سەردانی نەخۆش:

لە پێشەواغلی وە گێردا وە تەو، پێغه مەبەر (ﷺ) فەرموویەتی: (مامن مسلم یعودُ مُسْلِمًا غُدْوَةَ الاصلی علیه سَبْعُونَ الفَ مَلَكٌ حَتی یُعَسَى و ان عَادَةُ عَشِيَةِ الاصلی علیه سَبْعُونَ الفَ مَلَكٌ حَتی یُصَبِحَ و کان له خریف فی الجنة) (ترمذی) (رواه الترمذی و صحه البانی) واته: هەر مووسلمانێک گەر سەر لە بەیانی بچیت بۆ سەردانی نەخۆشێک حەفتا هەزار فەریشتە تا ئێوارە سەلاواتی لە سەر دەدەن و دووعای خێری بۆ دەکەن، ئەگەر ئێوارە چوو بۆ سەردانە کە ئەوا (۷۰، ۰۰۰) فەریشتە سەلاواتی لە سەر دەدەن و دووعای خێری بۆ دەکەن تەبەیان، ئەو هەش بەردەم ئەو بۆ ئەوانە سەردانی نەخۆش دەکەن ئەو ئەوانە خزمەتی دەکەن؟ (مورافیقن) بێگومان زیاتر زۆرتر، وە لە بەری باخی بەهەشت دەچینیت، واته دەچیت بەهەشت، لە (ابی هەریرە) وە پێغه مەبەر (ﷺ) فەرموویەتی: (ان الله عزوجل) یقولُ یومَ القیامة: یا ابن آدم مرضتُ فَلَمْ تُعَدِنی، ..... خۆی گەورە لە رۆژی قیامەتدا دەفەرمووی: ئەو ئەو ی ئادەم نەخۆش بوم نەهاتی بۆلام، ئەویش دەتێ ئەو پەروردگار چۆن سەردانت بکەم

تۆ پەروردگاری جیهانی؟! فەرموی: ئایا نەتزانێ که فلان نەخۆش بووسەردانت نەکرد، ئایا نەتەزانێ نەگەر سەردانت بکردایە منت لەوی دەست دەکەوت؟!.....))، سەردانی نەخۆش مافی موسلمانانە لەسەر یەکتر و حیکمەت و فەلسەفە ی زۆری تێدایە، کەتۆی لەش ساغ هەست بەنیعمەتی تەندروستی دەکە، جگە لەو هەمووخیتر و بیترە قیامەت کە فریشتەکان داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکەن! بە کارێکی کەم خێریکی زۆرت دەست دەکەوت، لە ولاتسانی ئەوروپا و پۆژئاوا کەس ناچی بۆ مواجە ی نەخۆش لەخەستەخانە چون دەلێن نپۆیست ناکات تالە نەخۆشخانە بۆ خواردنی ئەدەنی و کەمردیش شارەوانی دەینیژی!! الە یەکی لە مزگەوتە کوردەکانی ئەوروپا پیاویکی بەتەمەن لە نەخۆشخانە خەوتنراو کۆمەلێک لە نوێخۆتێنانی مزگەوت چون بۆ سەردانی، پەرستارە کە وتی: ئێو هەموتان کۆری ئەون؟ نا، ئە ی کۆمەلێ خێر خوازین؟ نا، بەلایەو سەیر بوو کە ئەوان هاتوون بۆلای ئەو پیاو پیرە، دوایی تییان گەیانە کە ئێمە موسلمانین و ئەو حەقی نیسلا مە زۆرسەرسام بون بەو دینە، یەکی لە نەخۆشە ئەوروپییەکان بەو خۆی هەلدەکیشا کە لە پۆژی سەری سالددا کچەکە ی کارتێکی جەژنانە ی بۆ ناردبوو!! تەنانەت کە مردن لە خەستەخانە شارەوانی دەیانژی، ئە ی موسلمان شانازی بکە بە دینە کەتەو نەک بە عەقڵی ئەوروپیی.....

٤- ئەوانە ی گرنگی بە ریزی نوێژەکانیان دەدەن:

ئەو ی لە ریزی نوێژدا وەستاو لەخزەمت خوایە و قسە لە گەل خوا دەکات جابزانە چۆن دەوستی؟ تۆی موسلمان دوو وەستانت هە یە لەخزەمت خوادا یەکیان لە نوێژدایە ئەو یتریان لە مەیدانی مەحشەر دایە، لە فەرموودە یەکی پیغەمبەر (ﷺ) هاتوو کە عایشە ی دایکی برواداران بۆمانی گێراو تەو، خوای گەورە و فریشتەکان سەلاوات لەسەر ئەوانە دەدەن کە لەلای راستی ریزەکانەو نوێژدەکەن، لە فەرموودە یەکی تردا کە هەر لە عایشە ی دایکمانەو ریاو یە تکرارە، پیغەمبەر (ﷺ) فەرمو یەتی: (ان الله وملائکته یصلون علی الذین یصلون

الصفوف، وَمَنْ سَدَّ فَرْجَهُ رَفَعَهُ اللهُ بِهَا دَرَجَةً) (أبن ماجة) واته:خوای گهوره و فریشته کان سه لاوات ددهن له سهر نهوانه ی که ریزه کانیان پرده که نهوه و بهیه کی ده گهیه نین، هر که سی که لیئی ریزیك پرپکاته وه خوای گهوره پلهیه ک بهرزی ده کاته وه، نهو هم موخیر و چاکه ی بو ده نوسری، به داخه وه خه لکانی به وه قه لئس ده بن و ده لئین جینگه زوره یان تورپه ده بی و ده چیتته ریزی دواوه!! که ریزی راست و ریک کاریگه ری هدی له سهر یه کریزی دلّه کان جگه له وه ی فریشته کان دوعای خیریان بو ده کهن.

(نوخته) بهنده له نیعامه تیدا زورگرنگیم داوه به ریزه کانی نویژ، سالی (۲۰۰۴) له مزگه وتی شه فیق به گ له سلیمان ری ژرکیان که وتم ره مه تان لی بیت ریک بوه سن پال بهن به یه که وه یه کی له ریشسپیان که له ریزی نویژه که دا بویه ده نگه بهرز وتی: ماموستا چه ونده ره ته نکمی! خوای گهوره بمانگیری لهو که سانه ی که زور صلاوات لی ده ده ن و سهردانی نه خوش ده کهن و خه می ریزه کانی نویژ ده خون، بو نه وه ی بکه وینه بهر دوعای خیری فریشته کان.... ثامین

سیفاتی ئیماندارانی راسته قینه.. که جیگایان فیردهوسی پان و بهرینه

سلاوی خوی گه وره تان له سه ریبت ئیماندارانی بهر پیز و خۆشه ویست، له وتاری رابردودا باسی نه وانه مان کرد که فریشته کان داوای لیخۆشبوونیان بۆده کهن به هۆی کاروکرده و هی جویانیان، له م وتاره شدا باسی نه وانه ده کهین که نه هلی به ههشتن به هۆی (۱۰) ره وشتی جوانیانه وه مژده ی به ههشتیان پیدراوه، که له سه ره تای سوره ی (المؤمنون) دا باسکراوه، واته سوره تی باورداران چونکه نه و کار وکرده وانه زاده ی ئیمانی راسته قینه به که له ریگه ی عیبادته وه بهرجه سته ده بن بۆیه که نه و ره وشتانه ته نهاله بروادارای راسته قینه ده وه شیتته وه، پیتشه وانه حمده هیناویه تی که پیتشه وانه (عومهر) گوئی له پیغه مبه ر (ﷺ) بوو فه رمویه تی (نیسته ده نایه ت دابه زیوه ته سه رم هه رکه س کاریان پیبکات ده چیته به هه شت) پاشان نایه ته کانی (قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ.....) ی خوینده وه (ترمزی له ته فسیره کهیدا ریوایه تی کردوه)، ههروه ها (نه سانی) ریواتی کردوه که پرسیار کرا له عانیشه ی دایکی باوه راداران: ره وشتی پیغه مبه ری خوا (ﷺ) چۆن بووه که وه لاما فه رمویه تی: (ره وشتی قورنان بووه)، ئینجا نایه ته کانی (قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ.....) ی خوینده وه. نیستا به کورتی ده چینه خزمه ت لیکدانه وه ی نه و ده نایه ته:

(قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ)، واته نوزگاروبه خته وه ر سه رفراز بوون نه و باوه ردارانه ی که خاوه نی نه م سیفه تانه ن:

یه که م: (الذین هم في صلاتهم خاشعون) نه وانه ی له نوژه کانیاندا گه ردن که چن، واته ناگایان له نوژه کانیانه به دل و گیان، چونکه تو له نوژدا له گه ل خوادا قسه ده که ی، نوژ پیناسی موسلمانه، نه وه ی جیگه ی سه رنج به زۆریه مان خه یالمان ده روات له نوژدا و خه لکانیک هه ن (روو له قیبله و دل له بازارن) بۆیه پیویسته له نوژدا کۆنترۆلی خۆمان بکهین، سهیری شوینی سوچه مان بکهین، چا و نه گتیرین سه ربانده یین، بیر له مردن بکهینه وه و ابزانه کۆ

تانویژه، پیشه‌وا علی فەرمویەتی: (خشوع) ترس و ملکه‌چی دلە، کەدڵ ملکه‌چ بوه‌موو ئەندامەکان ملکه‌چ دەبن، کە ئەوەش دەبیتە (خضوع) واتە گەردن کەچی ئەندامەکانی لاشە، پیشه‌وا عومەر یەکیکی بینی جولەئی زۆربوولە نوێژە کەیدانەویش فەرمووی ئەو کەسە نەگەر دلێ گەردن کەچ ئەوا ئەندامەکانیشی ملکه‌چ دەبن، شایەنی باسە کە خوای گەورە لێرەدا بە نوێژ دەستی پێ کردوو چونکە نوێژ پیناسی موسلمانە و کلیلی خێرەکانە و هەندی زانیان نوێژ نەکەر بەبێ پروا دادەنێن! یەکەم شتیش لەحسابی قیامەتدا لە نوێژ دەپرسریتەو، پیشه‌وا (نەحمەد ونەسائی) لەئەنەسەو گێراویانەتەو کە پیغەمبەر (ﷺ) فەرمویەتی (سێ شت لام خۆشەویست کراو: (بۆنی خۆش، ئافرەت، نوێژی گلێنە، چاومە) مادام لە خزمەت خودا وەستاوی دەبێ هۆش و گوشت لەلای ئەو بێ، بە گەردن کەچی بۆی، دەگێرنەو (نیمامی بوخاری) شەویک لە نوێژدا حەقەدە جار زەرەواله پیتویدا، دواي تەواو بوونی فەرمووی: بزانی ئەو چی بوو تازاری دام....!؟

* (حاتەمی ئەصم) فەرمویەتی: کاتی هەڵدەستم بۆ نوێژ کەعبە دەخەمە پیش چاوم، بەهەشت دەخەمە لای راست و جەهەننەم لای چەپم، وای دادەنەیم کۆتا نوێژم بێ، پاشان دەست بە نوێژ کە دەکەم ناشزانم خوا لێم وەرەگریت یان نا...!!

* (عەلی کوری حسین) کاتی دەستوێژی دەگرت دەلەرزێ و ئارەقی دەکرد و پەنگی تێک دەچوو، پرساریان لێکرد بۆچی وات بە سەردیت دەیفەرموو: دەزانن کەمیتکی تر لە خزمەت کێدا دەوەستم؟!؟

* (ابن سیرین) دەفەرمووی: (موسلیمی کوری یەسارم) بینی سەری لەسوجدەدا بەرز کردەو، کەسەیری شوینی سوجدە ی کەیم کرد لە بەر فرمیسک شوینە کە تەریوو!!

بۆیە خوای گهوره ستایشی نهوکهسانه دهکات که له عیبادهتدا خشوعیان ههیه و دل بیدار و ملکهچن، دهفرمویت: (يَسْجُدُونَ لِلذَّقَانِ وَ بِيكُونَ وَ يَزِيدُهُمْ خَشُوعاً) (اسراء ۱۰۹) واته: نهوانه ی کړنوشی ملکهچی بۆ پهروهردگاریان دهبن فرمیتسک له چاویان دهباریت و زیاتر ملکهچ و فرمانبهردار دهبن، بیگومان نهوهش نه رکیککی گهوره و گرانه مه گهر له سر نهوانه که بهخۆشهویستی و سۆزهوه به گهردن که چیهوه نویژهکانیان نه نجام دهدهن (انها الکبیره الا علی الخاشعین) (البقرة ۴۵)

* که واته نویژه و نویژهیه که به ته واوی مهرجه کانیه وه نه نجام بدریت ویه کی له مهرجه کانیشی بریتیه له (خشوع) ه، که به هه بوونی خشوع و گهردن که چی ده گهینه حقیقهت و رۆحیهتی نویژه چیژی نیمانی لیوه ده گرین، بهم چیژ وه رگرتنهش فیبری شوکرانه بیژی ده بین، خۆ نه گهر به مهرجه کانیه یه وه نه نجام نه دریت و ههر له کۆل خۆ کردنه وه بیته و کرده وه ی له گه له نه بیته، نهوا به پیتی نه فرمووده ی سهروه ره مان نه و نویژه لای پهروهردگار شکات له خاوه نه کی دهکات و ده لیت (خوا بتفه و تینیت وه ک منت فهوتاند) ته نانهت توی بروادار نه گهر بگهریتیه وه بۆ پیناسه ی دینه کهت سه رنج بده هه ره مانای گهردن که چی و ته سلیم بون دیت بۆ خوای گهوره، (جرجانی) گوتیه تی: الاسلام هوا الخجوع و الانقیاد.....) واته:

نیسلام بریتیه له ملکهچی بۆ نه وه ی که پیغه مبه ر (ﷺ) هه والی داوه له لایهن خواوه

* (ابن منظور) گوتیه تی: (الاسلام من الشریعة: اظهار الخضوع و اظهار الشریعه و التزام ما اتی به النبی (ﷺ)) واته: نیسلام له شه رعدا بریتیه له پیشاندانی گهردن که چی و خسته نه روی به رنامه ی خواو پابه ندبون به وه ی که پیغه مبه ر (ﷺ) له لایهن خواوه هیئاویه تی. له پیشینان هه بووه له نویژدا قاچیان بریوه ته وه که نه خۆش بووه، به و جوژه له

دنیادا باورداران و تیکه‌لی نویژه‌که‌یان بون و چیژی نیمانیان لیتوهرگرتوه، شهو نویژکردنه زۆرجیاوازه له‌وهی نيمه‌له‌ماله‌وه دلّمان لای تلفزیونه وله‌مزگه‌وتیش زووبه‌په‌له ده‌رده‌په‌رین، دیاره پیچه‌وانه‌ی گه‌ردن که‌چی و دلّسۆزی بی ناگایه وله کۆلخۆکردنه‌وه‌یه و نه‌وجۆره نویژه کرده‌وهی له‌گه‌ل نابیی و خوی گه‌وره له‌به‌رانبه‌ردا هه‌ره‌شه‌ی کردوه له ونویژخوتنه‌ی که له‌نویژه‌کانیان بی ناگان وه‌ک فهرموویه‌تی (فویل للمصلین، الذین هم عن صلاتهم ساهون)، بی‌گومان پله‌و پایه‌ی خشوع زۆر گه‌وره‌یه بۆیه پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) له پارانه‌وه‌که‌ییدا فهرموویه‌تی: (خوايه په‌ناده‌گرم به‌تۆ له چوار شت، (من علم لا ینفع و من قلب لا یخشع و من نفس لا تشبع و من دعاء لا یسمع)، له زانیاره‌کی بی سود، دلّیک ملک‌چ نه‌بی‌ت نه‌فسیک تیرنه‌خوات، وه‌لسه‌ دوعایه‌ک و لامی نه‌بی‌ت)

دووه‌م: په‌وه‌شتی دووه‌می نه‌ویارپه‌دارانه شه‌وه‌یه که گوئی ناده‌ن به‌ قسه‌ی په‌رو پوچ (والذین هم عن اللغو معروضون) واته: شه‌وانه‌ی له قسه‌ی هیچ وبه‌تال پشت هه‌لده‌که‌ن، موستلمانی راسته‌قینه سیفه‌تی به‌ جوړیکه یان چاک ده‌لّیت یان بی‌ده‌نگ ده‌بی‌ت (قلیل خیراً اولیصمت)، خۆیان به‌دوورده‌گرن له‌هه‌رکرداروگوفتاریک سودی نه‌بی‌ت، خیر وچاکه‌ی تیا‌نه‌بی‌ت (عوقبه‌ی کوری عامر) په‌رسی له پیغه‌مبه‌ر (ﷺ): ما النجاه یا رسول الله؟ به‌چی رزگار ده‌بین شه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ)، پی‌ی فهرموو: (أمسک (أملیک) علیک لسانک) زمانت بگه‌ و بیپاریزه، سه‌رنج بده که شه‌وان له چاکترین سه‌رده‌م وله‌خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ردابون به‌و شیوه‌یه‌ترساون له‌فتنه‌ونافاتی زمان، شه‌ی ئیمه‌ی سه‌رده‌می (شویهات وشه‌هوات)، (په‌نا به‌خوا) له‌فتنه‌وناژاوه‌ی زمان له‌درۆ و دوزمانی و بوختان که ژانیان کردوه به‌ژان، به‌تایه‌ت به‌زۆریک له‌درۆو ده‌له‌سه‌ی میدیاکان که بوون به‌به‌ریدی شه‌یتان شاعیریش له‌و باره‌وه جوانی وتوه:

زمان رابینه له سهر قسهی حق ..... به نه ده ب نهك به شیوازی رهق
نهو پارچه گوشتهی له ناو ده مدایه ..... کللی ده رگای خیر و به لایه
هروه کو ده رگای خیر ده کاته وه ..... سه ری زور به لاش هه لده داته وه

بزانه که نه وانهی زمانیان پیسه نه وه ناودلیان پیس و خراپه بویه قسهی خراب ده که ن
چونکه زمان نه سکویی دله، وهك و تراوه: (گوزه چی تیدایی نه وهی لیده رژیته) زمان شری
دوره له ره وشتی موسلمان، پیغه مبه ر (ﷺ) فرموویه تی:

(ليس المؤمن بالطعان والاللعان والافاحش و لالبذیء)

واته: موسلمان تانه لیده ر و نه فرتکه ر و زمان شر و خراپه کارنیه، جگه له وهی که درۆ و
ده له سه و دوورویی سیفتهی دووروه کانه، نه فره تیشی لیکراوه، که به داخه وه نیستا درۆ
بوته سیستمی نویی جیهانی.

سییه م: ره وشتیکی تری پرواداری راسته قینه نه وهی که زه کاتی ماله کانیا ن ده دن به
هه ژاران و نه داران (والذین هم للزكاة فاعلون)، سه خاوه ت و مالّ به خشین ره وشتیکی تری
موسلمانانی راسته قینه یه بویه هاوه لان پیشبرکییان ده کرد له به خشیندا به پیچه وانهی
نیحه، نه وه تا بۆ ناماده کردنی پیداویستی یه کی له جهنگه کان پیغه مبه ر (ﷺ) داوای
هاوکاری کرد، پیشه وا عومهر ویستی له پیشه واته بوبکر زیاتر ببه خشی بویه نیوهی
ماله که ی هینا، به لام نه بوبکر هه موو ماله که ی هینا بوو، کاتی پیغه مبه ر (ﷺ) پرسیری
لیکردن، امام عمر فرمووی نیوهی ماله که م بۆ خواو پیغه مبه ر (ﷺ) هیناوه و نیوه که ی
تریش بۆ مناله کان، نه بوبکر فرمووی منیش هه موو ماله که م هیناوه بۆ خواو پیغه مبه ر
(ﷺ) و خواو پیغه مبه ر یشم جیهیشتوه بۆ مناله کان! نیسلام دینی هاوکاری و پیکه وه ژیا نه
وداوامان لیده کات خو پرست نه بین و به ته نیا نه ژین، جاوهك چون به رۆژوگرتن لاشه مان
پاك ده که ی نه وه، به زه کاتیش ماله کانمان پاك ده که ی نه وه و به سه خاوه ت و به خشین زال

دەبین بەسەر پڕۆدی و تەماع و بەخیلی و حسودی، خۆی گەوره فەرموویەتی: (ومن یوق شح نفسه فالتك هم المفلحون) ئەوەی خۆی پاراست لە ڕەزیلی نەفسی و دەرونی خۆی ئەوانەرزگار بون، نەسلا م سەر جەم ڕینماییه کانی بۆ دیاریکردوین بۆ گەشتن بە تەزکیه نەفس.

چوارەم: (... والذین هم لفروجهم حافظون الاعلی أزواجهم .....) واتە ئەوانەش کە دامیاتی خۆیان دەپاریزن لە حەرام و شتی ناشەری، ئارەزوە کانیان لە حەلال تێردە کەن لە خێزانە کانیان یان ئەو کە نێزە کانهی کە لە کاتی خۆی هەیان بون، ئەوانە لۆمە کراوین، جگە لەو بەهەر ڕینگەمی تری ناشەری ئارەزوی جنسی دامرکینیتەو (زینا و نیربازی) ئەوانە دەست درێژ کارن و سنوریان بەزاندوو، ئەم ڕەوشتە باسی نەخلاقە و پرۆاداری راستەقینە ڕەوشتی بەرز و جوانە، ڕەوشت پێناسەیی موسلمانە چونکە زاده و بەرەمی نیمانە پیغەمبەر (ﷺ) فەرمویەتی: نیمان شەست و ئەوندە بەشە یان حەفتا و ئەوندە بەشە، بەرزترینیان (لا اله الا الله) یەو نزمتریشیان لابر دنی درک و نازاریکی سەر ڕینگایە، وپاشان فەرموی (... والحياء شعبة من الايمان) حەیا و نابڕ و بەشیکە لە نیمان، ڕەوشتی جوان و شیرین بەری درەختی نیمانە هەمیشە سەوز و جوانە پێناسی مەرۆفی موسلمانە (توتی اکلها کل حين باذن ربها) ڕافعی لە (وحی القلم) دا دەلیت ئەگەرداوام لیبکەن فەلسەفەیی نایینی نەسلا م تەنەاله دوو وشە دا کۆ بکە مەو ئەوا دەلیت: (دامەزراوی ڕەوشت)، ئەگەر لە گەورەترین فەیلەسوفی جیهان داوا بکەین کە چارەسەری کێشە کانی مەرۆقایەتی کورت بکاتەو لە دوو وشە دا ئەوا لە (دامەزراوی ڕەوشت) زیاتر هێچی تر نالیت، پەلە پایەیی ڕەوشت بە جۆرێک بەرز و گرنگە پیغەمبەرمان (د.خ) فەرموویەتی {انما بعثت لاتم مکارم الاخلاق} واتە بۆیە نێردراوم کەر ڕەوشتە جوانە کان تەواو بکەم، ڕەوشتی جوان نامانج و مەبەستی پیغەمبەرمانە لەو پێناو شدا ڕەوانە کراو، لەوانە یە بلتی ئەی پەرستشە کان؟ لەو ئەمدا ئەلیتیم نەپرستش و عیباده تە کان وەسیلە و هۆکارن بۆ نامانجیککی بەرز کە چەسپاندنی ڕەوشتە، ئەگەر عیباده ت کردەو ئەی لە گەل

نه بیټ نه وه وهرز شیتکی بی گيانه وعاده تهنهك عيبادهت، كه واته حيكمه توفه لسه فهی به ندياه تي بوجه سپاندي روه شته كانه وبه ندياه تي وهك نوټوړوړوژوژو نامانچ نيه بهلكوهو كارن بوجه يشتن به نامانچ كه به رجه سته كړدنې روه شته جوانه كانه له دونيا داوړه زامه ندي خودايه له داوړوژوژو بونونه نوټوژنه گهر سرنجي بدهين به رده وام له مزگه وتدا كوژمان ده كاته وه نه وه ش مانای يه كړيزی وبرايه تي وخوشه ويستيه، وه خواي گه وره فهرموويه تي ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ نوټوژنه و نوټوژيه كه خاونه كه ي له خراپه كاري پياړيزي، واته بيټه خاوه ني روه شتي جوان، به هه مان شيوه يش رزوژه كات وحج،

پينجهم وشه شهم (.... والذين هم لأماناتهم وعهدهم راعون....) نه وانه ش كه نه مانه ت و پدمانه كانيان ده پارټيزن، خيانه ت ناكه ن ونه ركي سر شانيان جي به جي ده كهن و وه عدو به لټيني خوټيان ده به نه سر، به داخوه له م رزوژگار هدا قه يراني روه شت و خيانه ت و گنده لټي ولاټي پر كړدوه، كه نه وه ش به ره مه مي نه بون يان لاوازي نيمانه و نيشانه ي دووړو و منافقانه، پينغه مبه ر (ﷺ) فهرموويه تي: (نيشانه ي مونا فيق سيانه : له قسه دا دروژه كات، په يمان ده شكيني وه عده خيلافه، خيانه ت له نه مانه ت ده كات)

روه شتيكي تري پرواداراني راسته قينه نه وه يه كه نوټوژه كانيان ده پارټيزن به رده وامن و نايان فه وتينن، شه يداي جومعه وجه ماعه تن، يان نوټوژه كانيان ده پارټيزن له خراپه، كاريك ناكه ن كه له نوټوژ خوټين نه وه شته وه، گهر سر رنج بدهين له سره تا به نوټوژ ده ستي پيكر دوه و كوټايه كه ي شي هه ربه نوټوژه نه وه ش گه و ربه ي پله وپينگه ي نوټوژ ده گه يه ني كه له نيسلامدا وهك وسر وايه بولا شه،

(ابن مسعود) پرسى له پينغه مبه رى خوا (ﷺ) چ كاري لاي خوا له هه موشتي خوشه ويستره؟ نه ويش فهرمووي: (الصلاة على وقتها) نوټوژ له كاتي خوټيدا، پاشان فهرموي چيتر؟ (نه ويش فهرموي : چا كه كړدن له گه ل دايك و باوك، پاشان چيتر؟ فهرموي؟ جهاد له پيناوي خدا). پاشان له كوټايي نه و نايه تانه دا خوداي گه وره فهرموويه تي: (أولئك هم

الوارثون) واته : نهوانه‌ن میراتگران و جینیشینی بهه‌شتن. بهه‌ژی نهو کار و کرده‌وهی کردویانه که خواله‌سه‌ری پیویست کردبون، هاوشیوهی نهو نایه‌ته له سوره‌تی (زخرف/ ۷۲) فرمویه‌تی (وَتَلِكَ الْجَنَّةَ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) واته: نهوه نهو بهه‌شته‌یه که (بیستان دراوه) بوئیه‌یه ماوه‌ته‌وه بهه‌ژی نهو کرده‌وانه‌ی که ده‌تانکرد، (ابن ابی حاتم عن ابی هریره) ده‌گپ‌نه‌وه که پیغه‌مبەر (ﷺ) فرمویه‌تی: (هه‌مووکوس له ئیوه دووشوینی هه‌یه، جینگه‌یه‌ک له بهه‌شت و جینگه‌یه‌کیش له ناگردا، نه‌گەر مردووه‌گه‌ چووه ناو ناگر نهوه خه‌لکی بهه‌شت ده‌بنه میراتگری و شوینه‌که‌ی ده‌بن بۆ خویان، بۆیه فرمویه‌تی (أولئك هم الوارثون) نهوانه میراتگری نهوانن، (الذین یرثون الفردوس هم فیها خالدون) نهوانه‌ده‌بنه خاوه‌نی (فیرده‌وس) بهه‌شتی به‌رزوبلند، وه‌ک چۆن له سه‌ره‌تای نایه‌ته‌کاندا به‌مژده و مزگینی و پرزگار بوون ده‌ستی پیکردووه له کو‌تایشدا هه‌ر به‌مژده‌ی فرده‌وس نهوانه‌ی دنیا کردۆته‌وه، فیرده‌وس خو‌شترین شوینه له بهه‌شت که له‌ناوه‌پاستی به‌هشتدایه‌وشوینه‌که‌ی به‌رزه وله‌ خوار عه‌رش‌ی خوادایه وکانیاوه‌کانی بهه‌شت له‌ویوه ده‌ته‌قنه‌وه، خواپیمانی ببه‌خشیت به‌ره‌حمی خوی، بۆیه له‌فرموده‌یه‌کدا پیغه‌مبەر (ﷺ) هاغمان ده‌ات که‌پیارینه‌وه له‌خوابادا‌وای فیرده‌وس بکه‌ین، نه‌وه‌بویه‌کورتی ره‌وشتی باوه‌ردارانی راسته‌قینه‌که سه‌ره‌نجام نه‌گەر به‌رده‌وام بن له‌سه‌ری ده‌بنه جینیشین و میراتگری بهه‌شت، خوی گه‌وره پیمان ببه‌خشی. .... نامین^۲

* یه‌که‌مجارته‌م وتاره‌م له‌مزگه‌وتی گولک/ چوارقورنه‌خوینده‌وه‌له (۲۵ / ۱ / ۱۹۹۷)

له‌سلیمانی جارێکی تردوباره‌ خویندمه‌وه له (۱۰ / ۵ / ۲۰۱۲) به‌دووجار

مادده هۆشبه ره كان ژيانيان كرده ژان

۶/۲۶ / رۆژی جیهانی قه دهغه کردنی مادده هۆشبه ره كان

به پیناسه بیناسه، نه زانه و روکاسه:

مادده هی هۆشبه ره، سه رخۆشکه ره، پینشه و اعومهر له سه رمینه به ری پیغه مبه ره له مه دینه به م جوړه پیناسه ی کرده (الخمرا ماخامر العقل) واته ههرشتی عه قل دپۆشی وله سروشتی خۆی لایببات نه وه هۆشبه ره و حه رامه تارۆژی دواپی، جاهه رناویکی هه بیته وه ك تریك و حه شیش و حه ب و هیروین و شاره ق و مه ی .. هته، له قورثانی شه دابه (خمیر) هاتو وه واته: دا پۆشه ره که به سه ره پۆشی نافره تانیش ده وتری خمار، چون وه كه له چك و سه ره پۆش عه قل میسك داده پۆشی، هۆش و گۆشی نایه لئی كه له و کاته داده چیتته پریمی ناژه لان چونکه مرۆڅ به عه قل و ژیری بۆته سه ره تۆپی دروستکراوه كان، وه له فه ره مووده دابه (سکر، اسکار) هاتو وه که به مانای هۆشبه ره دیت نه كه سه ره خۆشکه ره واته سه ری بی ناگاده کات نه كه خۆشی بکات، وه كه چون نیستابه مه به سستی ره و اج پیدانی له جیاتی (شاره ق) پیته ده لئین: خواردنه وه ی رۆحی، كه له پراستیدا عه قلی لاده بات و رو حیسی ده رزیتیت به هه مان شیوه ش زاراوه ی سه ره خۆکه ریان بۆداتاشیوه كه سه ره نه خۆش ده کات، به پراستی هه ره شه یه کی مه تر سیداره بۆ هه لوه شان دنه وه ی خیزان و کۆمه لگاوه له ناو بردرنی ره وشت وزیاتی ماددی و مه عنه وه ی زۆری به دوا وه یه، نه گه سه ره نج به دین له زیانه کانی له نه نجامی ناماری نه خۆشخانه كان که به هۆی سه ره خۆشی دو چاری رودای هاتو چۆ و کی شه ی کۆمه لایه تی و نه خۆشی هه ناوی و کوشتن و برین بوون ده رده که ویت که گه و ره ترین لیدانه له مرۆڅه كان، نه وه ش گه و ره یی دینه که مان ده سه لمینتی که به (أم الخبائث) دایکی پیسیه كان، سه ره چاوه ی خراپه كان ناو نراوه بۆیه له ریزی شیرك و هاوه ل بریاردان دانراوه، نه فره تی لیکراوه و له تاوانه گه و ره کانه و نه گه رته و به نه کات ناچیتته به هه شت.

شافیعی (ره حمه تی خودای لیبتیت) وتی: (مالیک هه وائی پیداین له نافیعه وه له ثین و عومه ره وه) که پیغه مبه ری خوا (ﷺ) فه ره موویه تی: (هه ره که سیك له دونیامه ی خوارد بیتته وه لیتی په شیمان

نه بوبیتته وه له شه رابی رۆژی دوایی بیته شه (بوخاری و مسلمیم ریوایه تیان کردوه وه، دیسان
 مسلمیم ریوایه تی کردوه له نیبنوعومره وه وتی: پیغه مبه ر(ﷺ) فرمویه تی: هه موو
 سه رخۆشکه ریک مهیه، هه موو سه رخۆشکه ریک حه رامه، هه رکه سیك مهی خوار دییت
 و مر دییت و به رده وام بوییت و تهویه مهی نه کر دییت لی، له رۆژی دوایدا لی نی ناخواته وه) له
 عبدره همانی کوری حارسی کوری هیشامه وه تی: له عوسمانی کوری عه فاتم بیست ده یوت:
 (دور بکه ونه وه له مهی چونکه مهی دایکی گشت بیسیه کانه، پیاویک له ناوگه لانی پیش
 ئیوه دا خه ریکی خودا ناسی بوودور که و تبویه وه له خه لکی و نافر ته تیکی فریوده رحه زی لیکرد،
 که نیزه یه کی خۆی نارد به دوایدا و پیتی وت: داوات لیده که مین که شایه تیکمان بۆیده ییت، له گه لی
 چوه ژوره وه بۆماله که له هه رده رگایه ک چوه ژوره وه ده رگاکه ی داخست، هه تا گه یشته لای ژنیکی
 جوان و مندالیک و کوپیک مهی له لابوو، نافر ته که وتی: سویند به خودا من بۆشایه تیم بانگ
 نه کردی، به لکو بۆنه وه بانگم کردی که له گه لم رابویریت، یان نه م مندا له بکوژیت یان نه م
 مهیه بچۆیته وه، شه ویش به گومانی خۆی ناسانه که ی هه لئار دویا له یه ک مهی خوارده وه،
 پیاوه که وتی: هسی تریشم بده ری، ده سستی لیه له نه گرت و هه تاله گه ل نافر ته که رابوار د
 منداله که شکی کوشت، که بی ناگا بو هه رسی تاوانه که ی کرد!، ده ی دور بکه ونه وه له مهی
 خوار دنه وه چونکه مهی و بر واهه رگیز له گه ل یه ک کۆنابنه وه شه ینا یه کیکیان شه ی تریانی
 وه ده رناوه.

میژوود و یاره ده بیته وه:

میژوی خوار دنه وه ی هۆشبه ره کان کۆنه وله سه رده مهی نه فامیدا خوار دنه وه ی مهی زۆریا بوه
 کۆرو دانیشه نه کانیا ن پیرازاننده ته وه، کاتی نیسلام هات به شیویه کی حه کیمانه پله به پله
 بنبری کرد، یه که مجار له کاتی چون بۆنویژ لی قه ده غه کردن، پاشان زیانه کانی بۆرون کردنه وه تاله
 کۆتایدا به یه کجاری حه رامی کرد، نه وه ی جیگه ی سه رنج و تیرامانه له سه رده مهی ته کنه لۆژیاو
 پیشکه و تندا جار یکی ترمه ی خوار دنه وه له به رگیکی تازه و نویدا له خزمهت نه وه ی نویدا بو به

نیشانه‌ی پیشک‌ه‌و تن و به‌ناشکرا و به‌شانازیه‌و به‌ناو‌خوینده‌وار و ر‌وژ‌ش‌ن‌ب‌یران ده‌م‌خ‌و‌ن‌ه‌و! که ب‌و سرده‌می نه‌فامی ده‌گه‌ر‌ت‌ن‌ه‌و به‌پ‌و‌ش‌ا‌کی جیهان‌گیری! سه‌یر له‌وه‌دایه‌که‌ه‌م‌و‌ودان‌یان ناو‌به‌زه‌ردو‌زیانه‌کانی و سالی ر‌وژ‌ت‌یک‌یش‌ان دیاری کرد‌وه (۶/۲۶) ب‌و‌جه‌خ‌ت‌کرد‌ن‌ه‌و له‌سه‌ر قه‌ده‌غ‌ه‌کردنی به‌لام سه‌رکه‌و‌ت‌و‌ن‌ه‌بو‌ون، چونکه‌مه‌به‌ستیان نیه‌ویه‌کرده‌و‌ه‌یش هانده‌رو ری‌خ‌و‌ش‌که‌رن ب‌و‌خ‌وار‌د‌ن‌ه‌و! ه‌ه‌ندی له‌حوکه‌ته‌کان و‌ی‌ست‌ویانه‌به‌ه‌یزی یاسا قه‌ده‌غ‌ه‌ی ب‌که‌ن وه‌که‌له‌ته‌مریکا و‌پ‌اش‌ان ن‌یران به‌لام بی‌هوده‌بو چونکه‌نه‌و‌به‌ی‌وه‌ندی به‌عه‌قیده‌و‌ن‌یمان‌ه‌ویه‌ ب‌ویه‌ده‌بی ه‌رله‌وه‌و‌ده‌ست پی‌ب‌ک‌ری، ته‌نانه‌ت لای نه‌وان خ‌و‌شه‌و‌ی‌ست‌رو‌زیات‌ربلا‌و‌ب‌ویه‌و، له‌ده‌وله‌تی مه‌دینه‌دا (۱۳۳۴) سال به‌رله‌نیستا کاتی حرام کراسه‌رجه‌م ک‌ریه‌کانیان ر‌شت و ک‌وت‌ایان پی‌ه‌یتنا، وه‌که‌وه‌لام‌یک ب‌و‌نایه‌ته‌که‌که‌له‌ش‌ی‌وه‌ی ه‌ر‌ه‌شه‌خ‌و‌ای گه‌وره‌فه‌رموی (فهل انتم منتهون) نایا نی‌وه‌ده‌ست‌بر‌داری نابن، پی‌ش‌ه‌و‌اعوم‌ه‌ریش فه‌رموی به‌لی و‌از‌مان ه‌یتا‌وده‌ست به‌ردار‌بو‌وین، که‌واته‌عه‌قیده‌و‌بی‌رو‌با‌وه‌ری راست و‌د‌روست سه‌ر‌چا‌وه‌ی ه‌م‌وو خ‌ی‌رو‌گ‌و‌ران‌کار‌یه‌که‌.

مه‌م‌خ‌و‌ری و‌قومار‌حه‌رامه:

خ‌و‌ای مه‌زن فه‌رمویه‌تی: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْجَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ، إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنتُمْ مُنْتَهُونَ)
واته‌ن‌ه‌ی با‌وه‌داران شه‌را‌م‌خ‌و‌ری و‌قومار‌بازی و‌کی‌تل په‌رستی و‌گره‌وله‌سه‌ر‌ت‌یر‌ته‌قاندن، پی‌سن و‌له‌کاره‌کانی شه‌یتانن خ‌و‌تانی لی به‌د‌ور‌ی‌گ‌رن تا‌ک‌و‌ر‌ز‌گ‌ار‌ین.

مه‌م‌خ‌و‌رله‌کاتی خ‌وار‌د‌ن‌ه‌و‌دا ن‌یمان‌ه‌کی نام‌ینی !!

عن ابی هریره، پی‌غه‌م‌به‌ری خوا (ﷺ) فه‌رمویه‌تی: (له‌کاتی د‌ز‌یک‌رد‌ندا د‌ز ن‌یمان‌ه‌کی لا نام‌ینی، له‌کاتی زینا‌کرد‌ندا ن‌یمان نام‌ینی و‌ده‌روات، (ولا یشرَب الخمر حین یشربها وهو مؤمن)، له‌وکاته‌ی مه‌م‌خ‌و‌ر‌ناره‌قه‌که‌ده‌خ‌واته‌وه‌ن‌یمان‌ی نیه، ته‌وبه‌کرد‌ن‌یش‌ی پی‌ش‌ه‌و‌ر‌ی‌گ‌ه‌ی

لینسه گراوه)، دیاره هه رکام لهوسى تاوانه له پرواداری راسته قینه ناوه شیتته وه چونکه وئیمان رینگره، بهلام له کاتی نه نجامدانی تاوانه که نیمانه کهى له بهردانا میتنى وهك چون جل و بهرگ له بهر خاوه نه که یداد ده که نریت، هه ربویه نار ه قخور نه گه رته و به نه کات و مردنه وه ناچیتته به ههشت هه ندى له گۆر هه لکه نی سه رده می رابرد و دواى ته و به کردنیان گیتراویانه ته وه که نه وانسه می یخۆربون له ناو گۆردا رویان له قیبله و هر گه راوه، په نابه خواله مه یخۆری خه جاله تی ورسواى دنیا و دوا رۆژه.

بازرگانیکردن به مادده هۆشبه ره کان حه رامه:

نیسلام به وه نه وه ستا که ته نها خوار نه وه ی حه رام بکات، به لکو کرین و فرۆشتنی شی حه رام کرد باله گه ل بېباوه رانی شدا بیت، له پیتنا و بنه بر کردنی ته و به تا کوشنده یه پیغه مبه ر (ﷺ) (۱۰) شتی له نار ه قدا حه رام کرده له عه نه تی کرد له (له خودی مه ی، له مه ی خۆر، له وه ی ده ی کپریت و ده ر خواردی خه لکی ده دا، له وه ی ده ی فرۆشیت، له وه ی ده ی کپریت و له وه ی ده ی گو شیت، له وه ی بۆی ده گو شیت، نه وه ی هه لیده گریت، له وه ی بۆی هه لده گریت، له وه ی ش پاره که ی ده خوات) چونکه خراپه خراپه به دواى خۆیدا دینى، ته نانه ت حه رامه موسلمان تری بفرۆشى به که سى که دل نیابى نه و که سه ده ی گو شى و ده ی کا به نار ه ق.

له گه ل نار ه ق خۆر دامه نیشه:

له گه ل نار ه ق خۆر دامه نیشه. دوا رۆژی نه وت له پیتته

له پیتنا و دور که تنه وه و بنه بر کردنی ته و به تابه نیسلام هه موور پتگا کانی به پرودا داخستوه له بازرگانیکردن یان تیکه لى و دانیشتن له گه ل مه یخۆردا، هه یه و ته و به تی که من داده نیشم له گه لیان ته نها مه زه که ی ده خۆم نار ه قه که ی ناخۆمه وه، به لام هه موویان له تاوانه که دا وه یکن، پیتشه و اعمر ده لى گویم له پیغه مبه ربوو (ﷺ) فه رمویه تی: (هه ر که سى بر وای به خواو رۆژی دواى هه یه باله سه رسفره و خوانى دانه نیشى که مه ی له سه ربیت) ده گیتنه وه که پیتشه و (عمر عبدالعزیز) شه لاقى نه داله وانه ش که له گه لیان دابنیشته یه، جار تکیان کۆمه ل تکیان

بردبۆلای که مەیان خواردبۆوه فەرمانی داداریان لێدەن (٤٠) دار وتیان فلائیان لە گەڵ بوە بە لام بەرۆژوو بوە، فەرمووی لەو و دەست پێبکەن.

دەردەنەک دەرمان:

هەندیک دەلێن نێمە وەک دەرمان بە کاری دینین، (بۆگورچیلە باشە)، بۆنە و پێغەمبەر (ﷺ) وەلامی داو و تەو، کاتی پیاوی پرسیاری لێکرد کە بۆدەرمان بە کاری دینی، پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: (انە لیس بدواء و لکنە داء) (مسلم) واتە نەو ناییتە دەرمان بە لکودەردو نەخۆشیە، لە فەرمووەیەکی تردا فەرموویەتی: (لاتتدا و ابجرام)، (ابن مسعود) فەرموویەتی: خوای گەورە شیفای نەخۆشیەکانی نەخستۆتە شتی حەرەمەو.

کە هۆشت لە دەستدەمال و ناموسیشت لە دەست دەدەیی!

زۆریە نافرەتان کە دەبنە قوربانی بە هۆی لە دەستدانی کە سیتی خۆیانە، بە نالتون و دینارو دۆلار کۆشک و تەلارنە خەلتین، ناپرسن لە دینی لەرە و شتی لە تەبیعیەتی عەقڵیەتی... هتد، لەروداویکی واقعییدا کچیک شوێکرد بە کورە دەوڵە مەندیکێ لە خۆیایی بۆگواستنەوی بردیە نویتلیکی بە ناوبانگی لوبنان، چونکە زۆریەیان بۆ خەلک دەژین نەک بۆ خۆیان، تیاواری پێش جووت بوون بە زۆریو کە بە مەمی سەر خۆش کردووە هەردولا خامۆش و خەیاڵ بوون، بوکە خان کە بۆ سەرناو دەچیتە دەره و لە ژور دەکی لە گەراندنە ویدا سەرئەکا بە ژوریتکی تردا چون دەرگای نویتلەکان وە کویەکن تابە یانی لە گەڵ عەرەبیکێ (..) پادە بویری و کاتی زاوا هۆشی دیتەو! ئسای چیم بە خۆم کردو! کورد واتەنی: کەر لە کوی کەوتو و کوندە لە کوی دراره! زیانەکانی مە بخواردنەو نەو نەو نەو زۆرن جگە لە دۆراندنی حەیا و ناموس مالا بەزایە دانیشە کە پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی: (نهی رسول الله ﷺ عن اضعاء المال).

رېفۆرم

زۆرن ئەوانەى بانگەشەى رېفۆرم وچاكسازى دەكەن، بەلام گىرنگ ئەوئەى تەچەند مەبەستىانە و بەراستىانە يان بۆيلەو پۆستىانە، يان بۆيانگەشەى ھەلبۇاردىانە، ئايا فاكترەومىكىنىزم و ئالىيەتى رېفۆرمىان لە بەر دەستدايە ؟ ئايادەرمەنەكەيان بۆ دەردەكەشیاوہ ؟

پېنئاسە: رېفۆرم وشەىكى ئىنگلىزىيەوبەرانبەرزاراوہى(الاصلاح)ى عەرەبىيە، پېچەوانەكەى (الفساد)،كەبە كوردى چاكسازىيە.

جۆرەكانى: مەوداى چاكسازى فراوانەبەئەندازەى ھەزەكانى مەوؤ،بەلام دەبى ئەو چاكسازىيە سەرەتالەخۆتەو دەست پى بىكات، پاشان ئىوانى خەلك چاك بىكرى، ئەوئەى لىرەدامەبەستمانە چوارلايەنى ژيانە لەوانە:چاكسازى(سياسى وئابوورى و كۆمەلايەتى و رۆشنىيىرى) .
۱- چاكسازى رامىيارى (الاصلاح السياسى) :

بىنگومان قەيرانى سياسى كە زۆربەى ولاتانى گرتەتەو، پىئويستى بەچاكسازى سياسى ھەيە، چاكسازى سياسىيە لەجۆرىكەوہ بۆجۆرىكى تر لە ولاتىكەوہ بۆ ولاتىكى ترجىياوازە، دەكرى چاكسازى سياسىيە بە چاككردن و ھەموار كردنى دستور بىكرى، بە سەرۆرى ياسا و پابەند بوون بە ئالو گۆرى دەسەلات و ھەلبۇاردنى پاك بىكرى، و ھەرۆھە چاكسازى سياسى چاكسازى ھەيكەلى ئىدارى دام و دەزگاكەنى جى بەجى كردن و ياسا دانان و دادوہرى دەگرتەو، تا دەگاتە سەرچەم دەزگاكەنى تىر سياسىيە و ئىدارى، چوونكە سياسەت كىردن واتە ھونەرى بەرئۆبەردنى ولات، كە بوارە سياسىيەكەى كەوتە قەيرانەوہ و كىشەو قەيرانى تر بەدواى خويدا دىنى لەوانە قەيرانى ئابوورى كە راستەو خۆ پەيوەندى بە ھاو كىشەى سياسىيەوہ ھەيە، وەك دەيان قەيرانى سووتەمەنى و خۆراك و گرانى بازار و ..... ھتد .

۲- چاکسازی نابوری (الاصلاح الاقتصادي).

مه به سست به چاکسازی نابوری هموار کردنه وهی سیستمی نابوریه، به که مکردنه وهی پاواغوازی و هاندانی و به رهیتان و ره چاو کردنی به رژه وهندی گشتی ولات، چاککردنی سیستمی که رتی کشتووکال و پیشه سازی ونرخی دراوه کان وه زالبوون به سه رهه لآوسانی نابوریدا، وه که نمونه سیستمی نابووری نیسلامی که مامناوهنده له نیوان رژی می نابوری سوسیالیستی وه به سه رمایه داری دایه و چاکترین رژی می نابوریه، به لگهش گه شهی نابووری تورکیایه که میک پاشخانی نیسلامی هه یه که به ۱۱ سال گنده لئی ۸۰ سالی چاککرد، یان پیشکه وتن وگه شهی نابوری ولاتی مالیزیا، کاتی خوشی له سه رده می پیشه وا (عمرکوری عبدالعیز) دا به شایه تی میژوومر ژقاییه تی گه وره ترین گه شهی نابوری به خو وه دیوه، به پیچه وانهی نهم رژگار ه که به ده ست گنده لیه وه بیزاره.

۳- چاکسازی کۆمه لایه تی (الاصلاح الاجتماعي)

چاکسازی له بواری کۆمه لایه تی پیستی به فکرو به روه رده ی دیاریکراو هه یه، نه مه ش له کۆمه لگایه که وه بۆ کۆمه لگایه کی ترجیاوازه، هر کۆمه لگایه ک گرفت و کیشهی تایبه تی خۆی هه یه بۆیه چاره سه ری تایبه ت به خۆی ده ویت، چونکه ژینگه وژیاری نه ته وه کان جیاوازن، پیوسته پسپۆرانی بواری کۆمه لایه تی رۆلی خۆیان ببینن، په یامی نیسلامیش پیشه نکه له دادگه ری کۆمه لایه تیدا.

۴- چاکسازی رۆشنبری (الاصلاح الثقافي).

چاکسازی رۆشنبری به چاککردن و کارا کردنی دامه زراوه رۆشنبری ه کان ده کریت، نو تیکردنه وه ی گوتاری نایی و گوتاری رۆشنبری و بنه مای گفتوگوله یه ک گه یشتن و ریزی به رامبه ر، چاکسازی له سیستمی په روه رده و فیژکرندا وگرتنه به ری سه رجه م میکانیزمو نالیه ته گوغجاوه کان بۆ به رز کردنه وه و چاککردنی ناستی رۆشنبری.

مەرجەكانى چاكسازى...

دواى زانىنى جۆرهكانى، پىتويستە كۆمەلى مەرج ھەبن بۆ سەرخستنى ھەنگاۋەكانى

پروئەسى چاكسازى لەوانە:

۱- بونى حالەتتىكى نەخوازراۋ كەپتويست بەچارەسەر بىكات، ۋە كەنەخۇشىك پىتويستى بە دەرمان بىت ۋەك دياردەى گەندەلى.

۲- ئەبى ئەۋچاكسازىلەخرابەۋە بۆچاك ولە چاكەۋەبۆچاكتربى، نەك بلى چاكى مەكە با خراب نەبى.

۳- رەچاۋكردنى پلەپلەبى ۋخالبەندى ۋنەخشەى رىگا، چون كەس لەپرى نابى بەكورى.

۴- ئەبى ئەۋ چاكسازىشېۋەى بەردەۋامى بىت، نەك گرو فرىك بى، ئەبى ھەنگاۋە ھەنگاۋ رى بىرى.

۵- كارو نامانچ ۋمەبەستى ديارىكراۋت بىت.

۶- لىپرسىنەۋە ۋ بەداۋداچوون ھەبىت، نوينەرانى گەل بتوان لەھوكمەت بېرسنەۋە، ئاۋەش كاتى دەكرىكەھكومەتتىكى سىستىماتىكى ۋياسابى بىت، نەك حىزبى.

۷- سىستىم ۋ سىياسەتى راست ۋ درووست ديار.

لە گەل كۆمەلى مەرجى تىرىش كەپتويستە ھەبن بۆنەۋ كارەگرنە.

لە كۆتايىدادەلىم: ئەۋەى بانگەشەى چاكسازى دەكات ۋ ھەۋلى گۆرانكارى دەدات

،پىتويستە خودى خۇزى لە ناستى گرفت ۋ پىشھاتەكاندا بىت، نەگىناۋەك ئەۋ قەسەبەى بە

سەردىت كە ۋ تراۋە:خۇزى بەشت ئەكەن تا بۆگەن نەكا، نەى نەگەر خۇزىكە خۇزى بۆگەن

بو؟! (ابولعناھىە)ى كوفىش جوانى ۋتوۋ كەدەلى:

ترجوا النجاۋولم تسلك مسالكها ان السفينة لا تجرى على اليبس

نرخ و بهای مرؤف . . له بهرنامهی خهك و خوادا

لهم وتاره ماندا به كورتی تیشك ده خهینه سه رقه درو قیحه تی مرؤف له بارنامهی ده سترکردی مرؤفه كان (كه لهم كاتهدا فرمانه وایه) وله بهرنامهی خودای گه ورده ا: یه كه م / له بهرنامهی خودای گه ورده ا:

له په یامی خودا مرؤف سه رتوی بونه ووره و بهر پزترینی دروستكراوه كانه كاتینكیش خوای گه وره باوكه ناده می دروستكرد فرمانی كرد به فریشته كان سوجه دی پیزی بۆ بهرن و همویان سوجه دیان برد جگه له شهیتان له بهر شهوی خوی به گه وره تر زانی و ته كه بووری كردو به وهش نه فره تی لیکرا، هه رچی له ناسمان وزه ویدایه له خزمه تی بهر ژه وهندی مرؤف دایه (سَخَّرَ لَكُمْ مافی السموات والأرض) وه له نایه تیککی تر دا فرموویه تی (وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ... الأسرائ/ ۷۰) واته بنیگومان نیحه ریزمان له ناده می زادگرتوه وله وشکانی وده ریادا هه لمانگرتون و رزق و رۆزی باشماڠ پیداون، زانایان نهو نایه ته یان کردوه به به لگه له سه ر نه وهی كه مرؤف له فریشته بهر پزتره لیتره ده گهینه نه وراستیه كه: کیلی خؤناسین خواناسینه وهك وتراوه (من عرف نفسه فقد عرف ربه) دیاره هیچ شتی له خودی خؤت له خؤت نزیکتر نیه، جا كه خؤت نه ناسی چؤن كه سی ترده ناسی! له وانیه بلیتی خؤم ده ناسم، به لام هه لده كه سی! نه وناسینه کیلی خؤناسینه بریتیه له وهی كه بزانی له كوی هاتوی! بۆكوی ده رۆزی! وه بزانی به خته وه ریت چیه وله چیدایه؟ وه به دبه ختیت چیه و چؤن ده توانی خؤتی لی بیاریزی! كه خؤناسینی دیمآگۆجی و سیاسیانه كه نوینه ری خؤیان نین نه وانه! یان خؤناسینی ناژه لانه كه تنه ا رواله تی جهسته و لاشه ی ده زانی و كه برسی بووده خواو كه توره بوو به شه ر دیت و كه نارزه وی جولاجوت ببیت، هه ربویه كوشتنیشی تاوانتکی نه وه نده گه وره یه وهك نه وه یه دنیات روخانده بی وه هه ر كه سینكیش یه کی زیندوو بكاته وه و له مردن رزگاری بكات وهك نه وهی نه یه لی خؤی بكوژی یا خؤی بسوتینیت یا له خنكان رزگاری بكات یامنالئ

ههلبگريتهوه، وه كه نهوه وايه هه مووخه لكي زيندوو كرديتتهوه (ومن احياءها فكلأما أحياء الناس جميعاً)، ئيسلام دژي خوئين رشتنه نه وه تابه گه يشتنى پيغه مبهه ر (ﷺ) بۆمه دينه شه پرى (۱۰۰) مالهى نهوس وخه زره جى كو تايى پى هيناكه شمشيره كانيان به خوئينى به كتر سوريبوو.

دووهم / له بهرنامهى دهسكردى مرۆڤدا:

نرخ و بهه هاى مرۆڤه كان له بهرنامه دهسكرده كاندا زۆر كه مهو به چاويكى ماددى سوك سهيرى ده كرى، ته نهها حساب بۆ به شه مادديه كهى ده كرى و گيان و رۆحى ناخوئيندريتهوه، نهوكاته ئالتون و ته پالنه به كسان ده بن چونكه ههردوو كيان ماددهن، له سه دهى (۱۹) فرۆيد تويكارى كرد بۆ پيكهاتهى لاشهى مرۆڤ و به شه كانى جياكرده وه له چهورى و فسفۆر و خوئى وخه لوز و شه كر، چه وريه كهى باى چه ند دهسته مومى بوو، نرخى هه موو پيكهاته كهى نهوكاته بايى شهش دۆلار بوو، كا برياى ده كوشت و (۶) دۆلار بياى ده دا به خاوه نه كهى به لام له ئيسلامدا خوئينى مرۆڤ (۱۰۰) حوشتره كه نه مرۆ ناليم (۱۰۰) ده فته ر دۆلار به لكو (۱۰۰) مۆنيكادوو مانگيش له سه ر يهك به رۆ ژووييت، نهوه بۆ نه وهى به ناسانى مرۆڤ له ناونه بريت، تانه لى ده كوژم و خوئينه كهى ده ده م، (داروين) به تيورى په ره سه ندين مرۆڤى گيترايه وه بۆ سه ر مه يمون، كه به به لگهى نه قلى و نه قلى و زانستى بيروكه كهى پوچه لكرايه وه و درۆ بوو، بۆيه نهوكات خه لكيكى زۆر پيشوازيان له بيروكه كهى كر دوو شانازيان به وه كرد كه بگه رتته وه بۆ ژيانى ئاژه لى و هيچ سنورتيكى هه لال و حه رام نه ميئييت، به جوړتيك زاناي ناسراوى ئينگليزى مسته ر (شيبه ر) ده لى: له به ريتانيا نه وه يهك پهيدا بووه كه ژيانى خيترانى نازانن، جگه له ژيانى ميگه لى و مه رومالات!! نه وهى مه يمون له كوئى و نه وهى ئاده م له كوئى؟؟ كاميان شانازيه ؟ ئيستاييش نه وانهى بانگه شهى به ره للاى ده كه ن به ناوى نازاديه وه و تيكه لى نافرته ان ده بن و هيچ سنورى ناهيئنه وه خاوه نى نه و جوړه بيروكانه ن، كه له و

نیتواندهدا ئافرهتان دهبنه قوریانی وسوته مهنی بههۆی له شفرۆشی و به کارهیتانی و یتنه
 وجستهی ئافرهت له هه موو شتیکی سوک و بێ نرخدا که نهوه دژی هه موومانه چونکه
 نیتنه هه موومان له ئافرهت بووین، جا نه گهر حیکمهت و فلهسه فهی ژیان بو به خواردن و
 خهوتن و تیرکردنی سهر و بهر نهوکاته ئاژه لان له نیتنه چاکتر ده ژین و راده بویتن چونکه
 نهوان موکه له ف نین و سنوری عهیب و عار و حه لال و حه رام نیه لای نهوان، چ بێ پرتیه که
 مرۆڤ دابه زیتنه ناستی ئاژه لان (په نا به خوا)، تاگه یه ته نه وهی هه ندیکیان هاوسه رگری
 له گه ل سه گه که ی یان گویتدیژیه که ی بکات ده یان به لگه ی زیندومان له به رده ست دابه له و
 باره وه، بێ نه قلی خۆیان به جوړی سه لماندوه که له گوڤاری چربه ژماره (۲۰) شوباتی ۲۰۱۳
 هاتوه له جوړجیا پیاویک له پیشکه و تنیکی تازه دا مؤدیلیکی تازه ی هاوسه رگری داهیتنا
 که له گه ل گویتدیژیه که یدا بونه هاوسه ر! وه که له ناهه نگه که دا به و یتنه ییش پیشان دراوه تارای
 بوکینی به سه رگویتدیژیه که دا داوه لئوخسه بیت له و که رانه ی که هاوکوفی خۆیان نه دۆزیوه ته وه،
 مرۆڤی نه وروپا یاسا و عه رامه کردونی به ناده میزادنه ینا له بواری کۆمه لایه تی و ره وشتا
 سفرن، وه که خۆیشم سالی (۲۰۱۲) له سه فه ری نه رو یجداله تۆسلۆ بینم، وه له بواری دپنده یی
 و به کتر قر کردنیشدا میسته ر (نیدن) سه رۆک وه زیرانی پیتسوی به ریتانیا له وتاریکیدا سالی
 (۱۹۳۸) پیشکه شی کردبوخۆی ئیعتراف به بوئی و یژدانیه ده کات و ده لئی: خه لگی به ره و
 وه حشیهت و دپندایه تی ده گه پرتنه وه به مملانی کردن له سه ردروستکردنی چه کی کۆکوژ ،
 چونکه نه وچه که بۆله ناو بردنی مرۆڤه کانه، وه که نه وهی له رابردوودا رۆیداله (کوشتن و برین) .
 زانایه کی هیندی هاوشیتوه ی (الکسیس کاریل) په خنه له شارستانیه تی رۆژئاوا و نه وروپا
 ده گری و ده لئی له بواری ته کنه لۆژیا به جوړیک پیشکه و تن که توانیتان وه که بالنده به
 ناسماندا بفرن و وه که ماسی له ژیر ناودامه له بکه ن، به لام نه تان توانی وه که مرۆڤ له سه ر
 زه وی پیتکه ن!! هه ست و پرتی مرۆڤایه تیان نه بوو! ده بینی زه لیه زه کان له پینا و سه رکه و تنی
 سه رۆک له هه لپژادنه کاندایه شه ری گه وره هه لده گیریتن مرۆڤه کان له ناوده بن وه که نه وهی

له عیراق و ئهفغانستان کردیان، یان شهوی به ناوی شهپری دژه تیرۆرهوه هه‌لیانگرساند دژبه ئیسلام و موسلمانان ئیستاش شهوی ده‌کری و ده‌گوزهری له تیرۆر و تۆقاندن و ته‌قینه‌وه، فکهری شهوانه یان ده‌ستی شهوانه وه‌ندیکیشی کاردانه‌وهی سته‌م و داگیرکاری شهوانه وه‌ک ده‌بین و ده‌بیستی روبراری خوینیان هه‌لساندوه و له‌م لاوه‌یش بانگه‌شه‌ی مافی مرۆڤ ده‌که‌ن!! چونکه ده‌زانن بانگه‌شه‌که‌یان بلقی سه‌رناوه و ته‌نها دروشمه‌و چا‌و‌وراوه بزیه زۆر هاوارده‌که‌ن مافی مرۆڤ، به‌لام له ئیسلامدا شه‌و هاوار و بانگه‌شه‌ی ناوی چونکه مافی مرۆڤ حه‌ق و واجیبه‌کی خودایه و نه‌دان و نه‌مانی تیکدانی دنیا‌یه، هه‌ر له‌به‌ر گه‌وره‌ی ریزی مرۆڤه‌کان له ئیسلامدا نه‌گه‌ر کۆمه‌لێک به‌شدارین له‌ کوشته‌نی که‌ سێک به‌ناحەق شه‌وه هه‌موویان ده‌کوژرینه‌وه چونکه له‌ کوشته‌وه‌ی بکوژه‌که‌ خه‌لک ژیا‌نیان ئارام ده‌بی (وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَبْصَارِ) له‌ تۆله‌ سه‌ندنه‌وه‌دا ژیا‌ن هه‌یه‌ بۆتیه‌وه، له‌سه‌ر ده‌می پێشه‌وا عمردا له‌مه‌دینه‌ به‌ (١٠) که‌س یه‌کیکیان کوشتبوو، پێشه‌وا عمر هه‌موویانی کوشته‌وه له‌ تۆله‌یدا فه‌رمووی: نه‌گه‌ر هه‌مووخه‌لکی مه‌دینه‌ به‌شدار بونا‌یه له‌و کوشته‌نه‌وا هه‌موویانم ده‌کوشته‌وه. به‌لام ئیستا له‌سایه‌ی سیاسه‌تی عه‌لمانی‌دا و به‌ناوی مافی مرۆڤه‌وه بکوژه‌کان له‌ زیندانداندا خزمه‌ت ده‌کرین و پاشان نازاد ده‌کرین ئه‌ی شه‌وه‌ی کوژراوه مرۆڤ نه‌بوو؟ مافی نیه‌؟ له‌ گه‌وره‌ بیرارانی فیکری ئینسانی فه‌ره‌نسا که‌ زۆرێک له‌ نوسه‌ران شانازیان پێوه ده‌که‌ن به‌ره‌مه‌کانیان وه‌رگیردراوه وه‌ک (نیتشه‌) که‌له‌ کۆتایی ژیا‌نی‌دا دوچاری خه‌مۆکی و که‌نارگیری بوو وه‌ک شیتی لێهاتو به‌ نه‌خۆشی زوه‌ری مرد، یه‌کیکی تر له‌و زانا‌یانه‌ به‌ ناوی (مۆیاسان) دا‌وای ده‌کرد خه‌لکی وه‌ک سه‌گه‌کان بژین، تۆسه‌یر که‌له‌م سه‌ده‌یه‌دا چ کاره‌ساتیکه‌؟ له‌سه‌ده‌ی مه‌رگی مرۆڤه‌که‌نه‌، سه‌ده‌ی بی‌ویژدانیه‌، ولاته‌ زه‌هێزه‌کان به‌ناو (پێشکه‌وتوه‌کان، دیموکراسیه‌کان) به‌میلیاره‌ها‌دۆلاره‌خه‌رج ده‌که‌ن بۆ به‌ره‌مه‌پێنانی چه‌کی ناوه‌کی تاکومرۆڤی پێ قه‌ربه‌کن، که‌چی هه‌زاران و ملیۆنان مرۆڤ هه‌ن چا‌وه‌پێی پارویه‌ک نانن تاله‌برسان ده‌مرن!! له‌مه‌هه‌ بانیکه‌ و چه‌ند هه‌وا؟

چاره سهریش گه رانه وهیه بوعه داله تی نیسلام و ره وشته جوانه کانی دینه که مان، له کوتاید! نه گهرده ته ویت قه درو قیسه تی خۆت بزانی و خۆت بناسی بزانه: کلیلی خۆناسین خواناسینه (أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ الطَّيْفُ الْحَبِيرُ) *

Tell Me Why! پیم بلی بوچی؟

وینهی چهکی کۆکوژ

نونهی برسیه تی

---

* نه م وتاره م له که نالی سپیده / بهرنامه ی پۆشنایی له (۲۰۱۳/۳/۵) نو باره م کرده وه + وه ههروه هاله گۆفاری (جودی) وه زاره تی نه وقافیش ژماره (۱۰) بلا و کرا وه ته وه

بەرگی دووہم :

میںبہری سہردہم

وتاری فیکروعه قیدہ...بوئہم رۆژگارہ بہسودہ

قامیشی

به‌ناوی خوای به‌خشنده‌ی میهره‌بان

پیشه‌کی:

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

ستم و ناعه‌دالته‌ی و پیش‌تلی مافه‌کان قسه‌وباس و کیش‌هی سهرده‌مه‌! که دیارده‌یه‌که له‌دره‌نجامه‌کانی سیستمی سیکۆلاری و عه‌وله‌مه، بابه‌ته‌کانی نهم کتیبه‌ قه‌یران و گرفته‌کانی سهرده‌مه و تاری هه‌ینی مزگه‌وته‌که‌مه، که پیش‌ترله‌وتاره‌کانی سالی (۲۰۱۲) خویندومنه‌وه‌وپاشان له‌گۆفارورپۆژنامه‌دابلاۆم کردونه‌ته‌وه، نهم چاپه‌به‌رگی دووه‌می کتیبی (وتاری سهرده‌مه) بۆسودی زیاتر و به‌زیندورپاگرتنیان به‌پیتویستم زانی له‌دووتوی کتیبیکدا کۆبکریته‌وه، هه‌رکوچۆن کیشه‌وگرفته‌کان زۆرن.. بۆیه‌باسه‌کانیشی هه‌مه‌جۆرن، هه‌ندی له‌ بۆنه‌کان سالانه‌ن بۆیه‌ هه‌ندی له‌ناوونیشانی بابه‌ته‌کانیش دوباره‌ن به‌لام له‌ناوهرۆک دابه‌ شتوازی نوێ و سهرده‌میانه‌نوسراو‌ته‌وه، وه‌له‌به‌ردوباره‌ودریژنه‌بون(ارکان الخطبة) بنه‌ماکانی و تاری هه‌ینیم به‌که‌می نویسه‌وه، چونکه‌ و تاربیژخۆی ده‌توانی و ده‌زانی که‌بۆه‌مو و تاری پیتویسته‌بنه‌ماکانی بۆزیادبکری که‌بریتین له‌(الحمد + الصلاة + وه‌صیه‌ت به‌ته‌قوی، و دعاو پارانه‌وه‌ش بۆکۆتایی و تاره‌که‌)، به‌هیوای به‌رچا‌ورونی و به‌ناگابون له‌گرفت و پرسه‌ هه‌نوکه‌یه‌کانی ژیان بۆچاره‌سه‌ریان له‌ژێر رۆشنایی ده‌قه‌کانی سوننه‌ت و قورئان، بێگومان نهم کتیبه‌له‌دووباره‌وه‌ که‌موکورتی خالی نیه‌وله‌ناست که‌م توانایی به‌نده‌دایه‌، جان‌ه‌وه‌ی پیکاو‌مه‌له‌خواه‌یه‌وه‌له‌کانیشی له‌ به‌نده‌یه‌ و خوالیمان بیوریت، هیوادرم بیخویننه‌وه‌و دوعه‌ای خیرمه‌ن _____ان بۆیک _____ه‌ن.

شونگهوتەي كام لەم سيانە .. دنيازی موسلمانە

الحمد لله.. جمدأكثر أكمأمر، والصلاة والسلام على حبيبنا محمد سيد البشر، وعلى اله اصحابه ما اتصلت به عين ينظر وأذن يخبر.. وسلم تسليماً كثيراً.

اما بعد: اصيكم ايها الناس ونفسي قبلكم بتقوى الله، فان تقواه أريح تجارة وبضاعة، واحذروا معصيته قدخاب عبد فرط في أمر ربه وأضاعه، وعليكم بما كان عليه السلف الصالح والجماعة، فخذوا بهديهم وما كانوا عليه في المعتقدي والعمل والطاعة، قال تعالى: وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ.....

(١) كهسه كان (الاشخاص) به داخه وههك جورتيك له كؤيلايه تي سهردهم هه نديك له خه لكي بونه ته بهنده ي بهنده كان به چاك و خراب به حق و ناحق له خزمهت فلان و فسادايه و ناغا به لتي بؤده كات! ته نانهت هه ندي له موسلمانانيش دو چاري ئەم دهرده بون! ته نها قسه ي شيخه كه ي بيان لپرسراوه كه ي به راسته زاني! وهك جورتيك له شه خصبه رستي و به رۆ پرستي پيرۆز كراون به ناوي دينه وه!، كه جگه له پيغه مبه ر ﷺ كه س مه عصوم نيه.

(٢) شته كاو (الاشياء) شته دونيا بيه كان له مادده و بول و پاره، به هۆي لاوازي تيمان و چاو ليكهري كووزانه زورتيك له خه لكي كه وتونه ته شوين دونيا پرستي و به جورتي سه رقالي كردون كه خه ريكه دوا رۆزيان له بير بياته وهه بونه ته بهنده ي هه واوتاره زو و دينا رودۆلار كۆشكوته لار! بئنگومان هه تابه ره و دينا پرۆي له قيامهت دوردده كه ويته وه، چاره سه ريش قه ناعهت و دنيا به كه م گرته (الزهد) و ناسيني شته كان وهك خۆي، دنيا وهك زۆپاي زستانه نه گه ر لتي دوربي سه رمات ده بي و رده ده بيه وه، نه گه ر له نزى كي بي ياله با وه شي بگري ده تسوتيني، بؤيه ده بي به رانبه ري بيت مامنا وهند، دنيا شويني تا قيكرا نه وه يه، نه وه تا پياو به نافرته تا قيده كر يته وه، نافرته يش به نالتون تا قيده كر يته وه و نالتونيش به ناگر، كه له به رانبه ريه كتر دالاوازن و خۆيان ناگرن!

(٣) فيكر (نايديا) بيروباوهر، نه مه يان هه لپژار دني راسته و ئيسلاميش داوامان ليده كات كه

شویتکه و تهی نه و بیروباوه په بین که له قورنان و سوننه تدايه نه ک شویتکه و تنی که سه کان و پول و پاره، له قورنانداغونه ی زورمان هه یه که پیمان ده لئی (مه بده ئی) بن شوین که و تهی بیروباوه پر بن، له شه ری نوحود ده نگوی نه وه بلا و بووه که پیغه مبه ر علیه السلام شه هید کراوه کومه لئی له هاوه لان ده ستیان به خود ا به ر دایه وه و سار د بونه وه له شه ورتوانایان نه ما، به لام هه ندی کی تر ناگا دارسان کردنه وه که نه گه ر پیغه مبه ریش شه هید کرابی و هک (زه که ریاو یه حیا) یا وه فاتی کردبی و هک (موسا و عیسا) نیوه پاشگه زده بنه وه له دین؟! خویروباوه په که ی ماوه، ده ی نیوه ش له سه رنه و عه قیده و بیروباوه په بجه ننگن که نه وه له سه ری بووه، (وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ) (۱۱۴۴ ال عمران) واته: محمد صلی الله علیه و آله پیغه مبه ریکه وه که په یا مبه رانی تر، هاتون و رویشتون و مردون دینه که شیان دوا ی خویان ماوه ته وه، نه میش و هک نه وانه، نایا شه گه ر مردیان کوژران نیوه پاشگه ز ده کات؟! اهر که س، بو یه ده بیته مامه له مان له گه ل فیکردا بیت نه ک له گه ل شه خصدا، رابه رو پی شه وای ناسراوی کورد (سعید نورسی) که بیینی قوتا بیه کانی زیاده خوی ریژی ده گرن و به پیروزی ده زانن، بو یه پیتی فه رمو و ناگا دارتان ده که مه وه که نه و حه قسه ی من نیوه ی بو بانگ ده که م مه بیه ستنه و به که سی تی فانی وله ناو چوی منی گونا هباره وه، به لکوله سه رتانه وابه سته بن به سه رچاوه ی پیروزه وه که کتیبه که ی خوا و سوننه ته کانی پیغه مبه ره صلی الله علیه و آله نه وه تانیمام مالک جار یکیان چوه سه رگوژی پیغه مبه ر و فه رمویه تی: هه موو که سی له نیمه قسه ی ده در یته وه دوا وه و ته نها خاوه نی نه مگوژ په نه بیته ناماژه ی کرده بو گوژی پیغه مبه ر صلی الله علیه و آله، بو یه پیویسته زیاتر گرنگی بدریت به هه لباردن و بوخته کردن و پیگه یان دنی بیرو هوش، چونکه مرؤفه هه رچی ده ی کات له ژ یانی روژانه یدا ره نگدانه وه ی بیروباوه په ته ی (گوژه چی تیدا بی نه وه ی لیده رژی) بیر کردنه وه ی لاروخار و خراب مرؤفی لاروخواری لیده رده چیت، جوانیان و توه (تینگه یشتن مهرجه نه ک پیگه یشتن) نه گه ر سه رنجی قورنانی پیرو زیده یته ده بینیت له (۱۳۰۰) نایه تدا و شه ی (تفک) دوباره بو ته وه که مه به ست لیتی بیر کردنه وه و سه رنجدان و تیر امانه

به داخوه که نیمه نه و گرنگیهی پینادهین و به لکوهه ندی که س له جیاتی هۆشیاری خۆیان بی هۆشده کهن به مادده هۆشبه ره کان به وهش خۆیان ده خه نه ریزی ناژه لان! وه له به رانه بردا ته نهها له یه که نایه تدا باسی ده ست نوێژ کراوه که به رده وام پیتویستمانه، بۆمونه: که باسی دروستکردنی ناسمانه کان وزه وی ده کات له کۆتایی نایه ته که دا فهرمویه تی: (لایات لقوم یتفکرون) واته: نه وانه به لگه ونیشانه ن بۆخه لکانی که بیر بکه نه وه سه رنج بدن له گه وره ی خوا، بۆیه (حه سه نی بصری) فهرمویه تی: (تفکر ساعه خیر من قیام الیلة) واته نساتیک بیر کردنه وه چاکتره له شه و نوێژی شه ویک، له کاتی که دا هه مومان ده زانین که شه و نوێژ چه نده نه رکی زۆره بۆیه نه وه نده خیریشی زۆره، به لام ساتی بیر کردنه وه له وه به گرنگتره دانه و چونکه به هوی بیر کردنه وه رینگه ی راست نه دۆزیته وه و به خۆتدانه چیته وه که له کۆتیه هاتوین و یوکوی ده چین و من چیم و ده بی چون بم و چی بکه م چیم راسته و چیم هه له یه، چونکه مه و دای بیر کردنه وه (فه زای افکار) دونه یه کی فراوانه و سه ره نجام نه تکاته که سیکی (مه بده نی) و خواهن هه لویست و پرزگارت ده کات له چاولیکردن و شوینکه وتنی کۆیرانه، له رۆتین و روکه شی و به ندایه تی زه مانه، به تایبته به ندایه تی ئاره زوه کان، چونکه ئاره زوی نابه جی به ره و له ناو بردنت ده بات وه که نه و ده که گه مه وایه که له سه رفاقه و ته له دانه و بائنده که په لاماری ده دات و ملی پتیه نه بیت و تیا نه چیت، شوینکه وتنی ئاره زوه کانیش به بی بیر کردنه وه ی راست و دروست و شه رع ی خاوه نه که ی وه که نه و بائنده یه دو چاری له ناو بردن و سه رپرین نه کات، یان دانیشتن و بیر کردنه وه و به خۆدا چونه وه له سه ر قه بران له پال گۆری خۆشه و یستیکت بزانه چون حالت ده گۆریت، نه وانه ی بیر ده که نه وه له لپیرسینه وه ی دوا رۆژ و ناو گۆرنا توانن ده ستیان بجه نه نا و مال و ناموس و خوینی خه لک به نار ه و ا، نه وانه ی که ژیا نیان لیکردوین به ژان به درو و دوروی گه نده لی له و ده سته و تا قمانه ن که به روا یان به لپیرسینه وه ی دوا رۆژ نییه بۆیه شه رم نا که ن ده لئین: ه ی خۆم بۆ خۆم ه ی تۆش ده خۆم یان ده لئین حازر به قه رز ناده یین! که له راستیدا ژیا نی مسۆگه رونه به را و یان گۆرپوه ته وه به خۆشیه کی که می دنیا، بی گومان شیوازی بیر کردنه وه کاریگه ری راسته و خۆی

هه‌یه‌له‌سه‌سه‌لامه‌تی جه‌سته، و‌تراویشه‌که‌ بیر‌کردنه‌وه‌ی‌ ترس‌ و‌بییم‌ و‌خراپه‌خیراتر‌ له‌خیرایی‌
 گوله‌خاوه‌نه‌که‌ی‌ ده‌کوژی، چونکه‌ چۆن‌ بیر‌بکه‌یته‌وه‌له‌چی‌ بترسی‌ دوچاری‌ ده‌بی، دل‌ه‌پراوکی‌
 و‌نیگه‌رانی‌ زۆر‌لاشه‌ی‌ مرۆڤ‌ سست‌ و‌لاوازه‌کات‌ و‌دوچاری‌ نه‌خۆشی‌ ده‌کات‌ و‌سه‌خیرایی‌
 ده‌توانی‌ سیستمی‌ عه‌قل‌ و‌بیر‌کردنه‌وه‌ی‌ مرۆڤ‌ تیک‌بشکینیت، و‌به‌پیتچه‌وانه‌ بیر‌کردنه‌وه‌ی‌
 راست‌ و‌دروست‌ و‌ته‌واوشاد‌وبه‌هیتز‌ لاشه‌یه‌کی‌ به‌هیتز‌و‌خۆپرا‌گرو‌جوان‌ ده‌سازتنن، گه‌رده‌تانه‌وه‌ی‌
 لاشه‌یه‌کی‌ ساغ‌ و‌ تهن‌دروستان‌ هه‌بیت‌ ناگاداری‌ بیروزه‌ینتان‌ بن‌ جوان‌ رای‌ بگرن، نه‌ندیشه‌ی‌
 به‌د‌ و‌رژدو‌حه‌سودی‌ گونا‌هونائو‌میدی‌ خه‌م‌ و‌گرفتاری‌ و‌دل‌ه‌پراوکه‌زیان‌ به‌جه‌سته‌ ده‌گه‌یه‌نیت،
 زانایه‌کی‌ راسته‌قینه‌م‌ بین‌ی‌ له‌نه‌خۆشی‌ سه‌ره‌مه‌رگدا‌ پیر‌دیارنه‌بوو‌ به‌لام‌ به‌ته‌مه‌ن‌ بوو‌له‌هر‌
 به‌وشیوه‌ی‌ که‌له‌رۆژانی‌ ته‌مه‌نیدابه‌سه‌ری‌ ده‌برده‌هر‌ ئاواش‌ قۆناعی‌ مه‌رگی‌ تیده‌ په‌راند،
 بۆده‌رمانی‌ نه‌خۆشیه‌کانی‌ جه‌سته‌هیچ‌ پزیشکیک‌ باشترینه‌له‌بیر‌کردنه‌وه‌ی‌ راست‌ و‌دروست‌
 بۆله‌ناوبردن‌ی‌ سیبهره‌ کانیان، هیچ‌ شتی‌ک‌ له‌چاکه‌خوازی‌ باشترینه‌، ژیانیک‌ به‌به‌رده‌وامی‌
 له‌سه‌رنه‌مای‌ دژایه‌تی‌ به‌د‌گومانی‌ و‌خراپه‌وپاشه‌مله‌بنیاد‌نراییت‌ وه‌کونه‌وه‌وايه‌ خۆی‌
 خستییته‌ چالی‌ ناگره‌وه، به‌لام‌ نه‌گه‌رده‌ریاره‌ی‌ هه‌موشتیک‌ و‌هه‌موکه‌سیک‌ بیر‌کردنه‌وه‌ی‌
 (ایجابی) مان‌ هه‌بیت‌ و‌یزانین‌ و‌دل‌نیابین‌ که‌ چاکه‌کاری‌ له‌بیر‌کردنه‌وه‌ی‌ راست‌ و‌دروستدایه‌،
 گه‌رله‌قورئاندا‌سه‌رنج‌ به‌له‌م‌ و‌شانه‌(لاتقنطوا...، لاتخزنوا...، لاتیاسوا... که‌داوامان‌ لیتده‌کات‌
 گه‌شبین‌ بین‌ ناو‌میدوره‌شبین‌ نه‌بین‌ تا‌کوزیان‌ به‌فیکرمان‌ نه‌گات، کورته‌ی‌ نه‌م‌ باسه‌ش‌ له‌
 په‌یامی‌ ئیسلامدا‌به‌دوو‌ و‌وشه‌ بپراوه‌ته‌وه‌ که‌ فه‌رمانی‌ پیکردوین‌ به‌: (حُسن‌ النِیةِ و‌حُسن‌
 الظَّن) نیه‌تی‌ چاک‌ و‌گومانی‌ چاک‌ و‌پاکه‌، که‌سه‌رچاوه‌یان‌ بیری‌ یه‌کتاپه‌رستیه‌، با‌چیت‌ر‌ پینگه‌
 نه‌ده‌ین‌ سه‌رکرده‌ و‌حیزبو‌ خیل‌ له‌بری‌ ئیمه‌بیر‌بکه‌نه‌وه‌(نیگه‌ران‌ مه‌به‌ به‌وه‌ی‌ که‌ده‌م‌ری‌ چونکه‌
 به‌ده‌ست‌ خۆت‌ نیه‌.. به‌لام‌ نیگه‌ران‌ به‌که‌ چۆن‌ بژیت‌ چونکه‌به‌ده‌ست‌ خۆته‌).
 جارێک‌ بیرت‌ نه‌کرده‌وه‌! له‌م‌ یاسایه‌ له‌م‌ گه‌ردونه‌ له‌م‌ ژین‌ و‌مردن‌ و‌بونه‌!!

بومبە لەرزە (زەمین لەرزە)

زەمین لەرزە ئاگاداری و ئامۆژگاری تێدایە.. زلزلەیی میهرەبانی خودایە کارەکانی خۆیەك پارچە عەدالت و پەرحەتە، وەك و تراوە (خوایەكاری نابەجێ ناكات تا كۆتوێنەبێنیت بەفری تێناكات) یەكێ لەباس و خواسەكانی ئەم سەر دەمە زیادبوونی کارەساتە سروشتیەكانی وەك بوركان و بومبە لەرزە و لافاوو.. هتد، كە بوو تەجینگەیی ترس و نینگەرانی مرۆفەكان، چونكە لە حالەتەو بومبە دیار دە، لێرە دا پرسیاریك بەسەردێی خەلكانیكدا دیت كە خۆبۆچی بومبە لەرزەیی دروست كردوو كە هاو پێی مەرگەسات و كارەساتە، ئەی خۆبەروحم نیە؟ بێگومان خۆ بەروحمە بۆنەوانەیی كە پروحم بەخۆیان دەكەن و گوتیارەتیی فەرمانەكانی دەكەن هاوكات سزاو تۆرە بونیشی هەیه بۆنەوانەیی ستمكارو بێباوەرن، جابەپێی لێك دانەوێ نێمانی و پەروردەیی و پەندوەرگرتن (تفسیرالایمانی و تفسیرالتربوی) بومبە لەرزەسی حیکمەتی تێدایە:

یەكەم / مَذَكْرَات، واتە: بومبە لەرزە بیرخەرەو یەوێ بومبە ناگامان دەهێنیتەو لەسی شت :

۱- لە نێعمەتەكانی خۆا كە لە ژمارە نایەن جابەكێ لەو نێعمەتە تانە گۆی زەویە كە بۆمانی پام كردوو و سەرچاوەی ژبانی نێعمەتە لەسەری ئەخۆین و ئەیفروشین و كاتێ بەسەیارە مۆدیل بەرزەكانمان نازو فیزی بەسەردا ئەكەین و بێ ناگاین لەو كەسەیی كە بۆی پراگێر كردوین لە بۆشایی بونەوێردا كە (الله) یە، خۆای گەرە فەرمو یەتی ﴿ ان الله يُمْسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتْ إِانِ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ ﴾ واتە: خۆای گەرە ئەم ئاسمان و زەویەیی پراگرتوێ تانە كە و ن بەسەریە كدا جگە لەو كێی تره یە پرایان بگرتیت ئەگەر لاچون و نەمان، لە كاتێكدا زانایانی زەوی ناسی دەلێن: قورسای زەوی (۶۰۰۰) ترلیۆن تەنە واتە: ژمارەیی شەشە كە (۲۷) سفری بەدواو یە! حەزەرەتی موساش وتی ئەی خودایە هەمو دروستكراوێ كانت دەخەون بەلام تۆ ناخەویت؟ خۆای گەرە فەرمویی سوێندبە گەرەیی و شكۆمەندی خۆم ئەگەر و نەوزێك خەوێ چكە یەك بمرگێ ئاسمانەكان ئەكەون بەسەرزەویدا، ئەی كورپی عیمران گەرەردا خێك شیربە دەستەو بەگرتیت و خەوت بەسەردا بێت چی رۆدەدات؟ وتی پەردا خەشیرە كەم لە دەست دەكەوێتە

خواره و ه، وهك له نايه تي كورسيدا (لاتاخذه سنة ولانوم) خوداخوه چكه وخهوي به سه رانايه ت ۲-
 بومه له رزه كان ناگادارمان ده كه نه وه له هيزوده سه لاتي خواوهك ده فهرموي: (ومانرسل بالايات
 الاتحويفاً..). ناردني شه وبه لگانه بوناگاداري وترساندنه، بونه وهي له هيزوده سه لاتي خوا بي
 ناگانه بن وبه خوياندا بچنه وه، وه بونه وهي تا وانباران ته وبه بكن ويگه رينه وه و ستم كارانيش
 ده ست هه لبرگن له خوين رشتن و خراپه كاري .

۳- ههروه هابه ناگامان ده هينيتته وه له بومه له رزه ي دنيا خه رابون وه اتني رۆزي دو ايمان بير
 ده خاتوه كه ته وهش هانده ره بونه وهي تويشو وبۆقه بروقيامه تمان كو بكه ينه وه به رده وام له
 ته قواي خوا دايرين وله ناماده باشيداين بو دارو رۆخواي گه وره فهرمويه تي: (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا
 رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ...). الحج، به راستي زه مين له رزه ي رۆزي دوايي شتيكي
 گه وره وسامناكه، شاعير جواني وتوه: نه ي سه رقال به دونيا وه... ته فره دراوبه هياوه..
 مردن دلۆپه ي ناكاوه.. چيت بوگورنه نجام داوه

دووهم / كاشفات : كو مه لتي راستيمان بوناشكرا ده كات به تاييه ت شه م سيانه:
 ۱- كه م وكورتي دنيا، وتراوه: دنيا بيچي ميژه ريكه ژيانتيكي كه مه وشوييني تاقيرانه وه يه،
 پيشه واحه سه ني بصري ده لتي: دنيا تازياتر بيناسي لتي دوره بي به لام تازياتر خودابناسي لتي
 نزيك ده بيته وه، ئيبراهيمي نه ده هم له سه رگورستان ده گريا، وتيان بو ده گري: وتي دنيا يه كه شه م
 هه مويينه وبه ره وماندوبونه سه ره نجامه كه ي شه وچاله بيت چه نده كه مو كورته! قيامه تيكيش
 به م چاله قه برده ده ست پي بكات ده بيت چه نده ترسي داريتت؟ جاچون نه گريم؟

۲- پله ي نيماني موسلمان ناشكراده كات، ژياني دنيا تاقير كرده وه يه به خو شيوناخوشي بپروا
 داريش هه ريه قسه نابيت به لكوله كردار و گو فتار، له شين وشايداله كرين وفرۆشتنداده رده كه وي،
 خواي گه وره فهرمويه تي ﴿أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ...﴾، واته :
 نايا خه لكى واگومان ده بن كه هه ريه وه نده لتيان بگه رين كه بلين باوه رمان هينا وه وتاقي
 نه كرينه وه؟ بيگومان وهك چون خه لكاني پيش شه وانيشمان تاقير كرده وه ئيه وهش تاقي

د: کهینه و: تا بزانی کی راست دد کاوکی درود دکات، ردهشتی موسلماننی راسته قینهش بهو
 جوردیه که نه کتی ناخوشیدا نارام دد گریت پشت به خواد به سستیت وبه نومیده وه له کاتی
 خوشیدایی نبیت وسپاس گوزارد .

۳- بومه له رز دکورت بیننی زانستی زانایانمان بوناشکراده کات، خوی گه وره فرمویه تی:
 (وماأیتیه من العلم الاقلیلاً) واته: پیتان نه دراو له عیلم وزانیاری مه گه رکه میتک نه بیئت که
 له چاوزانستی بی سنوری خواجه تره به دریا به، نهو راستیه ی درخست که ته کنه لوژیاله
 خزمهت نیسلامدایه وه هر چه ند هه ولئی زوریش دراو له دژایه تیکردنی راستیه کانی نیسلام
 به لام سه رده نجام بیرد و زده کان به سه ر خویانداشکا و ته وه، بوغونه نازانسی فه له کی ناسارایه گیانند
 بوو که له (۲۶/۹/۲۰۱۱) کلکداری (نیپرۆ/نه له نن) نه دابه زه ویدا و به شیککی زوری کاول ده کات
 و کاولکاری ومه رگه ساتی زوری به دوا دادیت وخه لکیان ترساندوه ندی له میدیاکان پتوه ی
 سه رقالبون، سالی (۲۰۱۱) ته و او بوو به لام دنیا خه رانه بوو زانیاریه که یان به درۆ ده رچوو،
 لیکۆلینه و دیه کی زانستی ددریغستوه که بوق پیشینی رودانی بومه له رزه ده کات! بیگومان
 بومه له رزی گه وره هه ردیت و دنیا خه راده کات به لام خوانه بیئت که س نازانیت نه وه که ی
 ده بیئت نیستانیشانه گه وره کانی ماون بیتنه دی ...

سییه م/ هؤودات: واته پشتگیری راستیه کانی نیسلام ده کات: پیغه مبه ر فه رمویه تی:
 لا تقوم الساعة حتی تکثر الزلازل، واته: دنیا کۆتای نایهت هه تا بومه له رزه زورنه بیئت، که م
 رۆژه یه هه واتی بومه له رزه ی بچوک و گه وره نه بیستین له راگه یاننده کان، که له سه رده مانی
 رابرد و به وشپویه نه بووه پیشتر حالت بووه نیستابوه به دیارده، و راستی فرموه پیغه مبه ری
 نازیزمان وله خزیه وه قسه ناکات وقسه کانیشی موعجیزه ن، یه کی له هۆکاره کانی زوریونی
 بومه له رزه فه ساد و به دره و شتی، پیشه و اعومه ریش (خ) فرمویه تی: زینا هۆکاریکه بۆ زوریونی
 بومه له رزه چونکه تور به بونی خوی به دوا و به په نابه خوانیتسه تافه سادی نیداری و نه خلاق
 که لیک زوریوه وهاوکات دیارده سه روشتیه کانیش زوریون، (نه نیشتا ین) ده لئی: زانستی بی دین

وەك شەل وایە بەلام دینی بێ زانست وەك كۆیروایە، نیتستائیمە گیرۆدەین بە هەردوو لایانە و دە پاشان پشتگیری ئەو راستیەمان بۆدەكات كە مرۆڤەكان هەموو بۆیە یەكن وەك مرۆڤایەتی بۆیە هەموو پێویستیان بەیەكە و ناتوانن بەتەنیا بژین و لەهەموو جۆرە روداوانەدا دەبینی هەموو هاوکاری یەكتر دەكەن جاوەك بۆیە تیمانی هەیه بۆیە تی نینسانیش هەیه، ئەو راستیەش پێغەمبەر ﷺ (١٤٣٤) سالا لەمەوبەر سەلماندویەتی و لەوتاری مالا ناوایدا فرموی:

ايها الناس ان ربكم واحد وان اباكم واحد، كلکم لادم وادم من تراب... واتە: ئەی خەلکینە ئێوە هەموویەك خواویەك باوکتان هەیه هەموو تان لەنەوی ئادەمن و ئادەمیش لەخۆن دروست کراوە، تەو هەس بەلگەیه لەسەر جیهانی بونی نیتسلام، بۆیە دەبینی پێغەمبەر ﷺ لە فرمودەیه كدا فرمویەتی (الله فی عون العبد مادام العبد فی عون اخيه....) .

واتە: خوا یارمەتی ئەو كەسە دەكات كە نەویش یارمەتی بۆیە بدات، بۆیە تیمانی بیت یا انسانی مادام لەبەر خۆبایی كارەكەیه، وەك بینیمان كاتی رودانی زەمین لەرزەیه تسونامی وشاری وان. لەهەموو لایەکی دنیاوە هاوکاریان کرابەسەر جەم دەنگ و پەنگە جیاوازه كانهوه جارێکیان (ابن عباس) گۆیی لەیه كۆ بوو لەخوا دەپارایەوه دەیهگوت: خوایه پێویستیم بەكەس نەكەیت، (ابن عباس) پێی وت ئەم شێوەله خوا پارانەوه تەهلهیه، تۆ سوننهتی بونەوه بەدرۆ دەخەیتەوه، وەك ئەوه وایە بۆیە خوایه شەونەیهت یان رۆژنەبیتەوه، چون پارانەوه كەت نابەجێیه كراوتی لەوه زیاتر نازانم، ابن عباس فرموی: بۆیە خوایه پێویستم بەكەسی خراب نەبیت، ئەینا كەس بەتەنیا ناتوانی بژی، هەموو پێویستیان بەیه كترە، جالە رودانی كارەساندانەوه بە ناشكرادەبیینی كەخەلکی لەهەرولاتیک بن بەهانای یەكترەوه دەچن و بەخەم بۆیەتی نینسانین، وەك لەبومەلەرزەیه شاری وان و لافاوی تسونامی بینرا.

ئەم وتارەم دواي بومبەلەرزەهه كاولكاریهكەیه شاری وان) ی كوردستانی باكورسالی (٢٠١١) لەوتاری هەینی خۆیندەوه، وەلهگۆفاری (شاهۆ) ی ساداتی پیرخدری ژمارە (١٥) بلاو کراوه یەوه

قهرزوقیست.. به پینی پیویست

قهرزوقیست له شهردار پیگه پیندراوه، به تاییهت گهر له بهر هه ژاری و ناچار ی بی خیره و دوو مالان ناوه دان ده کاتهوه، (ابن تیمیة لمجموعتی فتاوا/ب ۱۲۱/ ۵۰) نه فهرموی: پرسیار کراده ربارهی پیایوی نه سپیکی کر یوه به (۱۸۰) درههم نه یفرۆشیتته وه به (۳۰۰) درههم بۆ ماوهی سی مانگ؟ له وه لامدافهرموی دروسته وزیانی نیه (فلاباس ببیعهالی اجل)، (ابن باز) یش هه مان وه لاهی بووه له و پرسیاره چونکه جۆری مامه له که ونرخه که ی دیاری کراره، نه وهش هاوکاری هه ژارانی تیدایه، دیاره نیشلامیش دۆستی هه ژاره نه که هه ژاری، پیشه واهلی فهرمویه تی: (نه گهره ژاری پیایویک بوایه نه م گوشت وله ناوم نه برد) چونکه هه ژاری و برسپه تی مرؤ توشی لادان ده کات و بیروایی پیوه یسه هه ربۆیه پیغه مبه ری پیشه واهلی په نای به خوا گرتوه له هه ژاری و بیروایی پییکه وه (اللهم انی اعوذ بک .. من الکفر و الفقر ..) نه مه جیگهی سه رنج و پامانه خه لکیکیش واده زانی که موسلمان بوی ده بی هه ژاری! .. هه ندی له هاوه لان ده وله مه ندبون به لام بۆکه مکردنه وه و بهرگری له هه ژاری به خشویانه به هه ژاران له پتی خوا، دیاره جیاوازی ناسته کان به پیتی جیاوازی توانا کانه، هه ژاروده وله مه ندیش هه ربوه وه هه رده بی سوننه تی ژانه بۆمه بهستی تاقیکردنه وه یانه، گرنگ هاوسه نگی و پییکه وه ژیانه، له نیسلامدا هه ولدان بۆ دنیا و دوارۆژ له یه که کاتدابه یه که چاوسه ر کراره پییکه وه هه ولیان بۆ دراوه، وه که له فهرموده داها توه (هه ول بده بۆ دنیا و بزانه قهت نامری، وه نیش بکه بۆ دوارۆژ وه که سه ینی بمری) نیسلام زۆرهانی داوه بۆ کار و هۆکاره کانی بهر زکردنه وه ی ناستی بۆ توی ده وله مه ند بون، به لام له گه ل نه وه شداسه روهت و سامان تاکه نامانج و مه به ست نیه به لکه هۆکاره بۆگه یشت به مه به ستیکی گه وره نه ویش به خته وه ری دنیا و دوارۆژ به پازی بونی خوی په روه ردگار، چونکه لای موسلمان دنیا کینلگهی دوارۆژ بۆیه وه که خه لکانی نالیت (هی خۆم بۆ خۆم هی تۆش ده خۆم!) خوی گه وره له قورئاندا مال و سامانی به خه ر ناوبردوه (.. ان ترک خیراً.. البقره / ۱۸۰، چون به و مال نه گه ر ره حمهت بیت ده توانی خیره خۆت و خه لکیش بگه یه نی

ناسودەیان بکەى بۆیە مالى حەلال خىرى دىناود وارۆزه، قەرزوقىست هاوکارىه بۆهه ژلان
وخیره بۆخاوهن ماله که، قىست هەرچه نده له نرخه ديارىکراوه کهى گرانتره به لام مۆلت و
ماوهى تىدايه وده بىت تهناله نىوانى دوولایهنى کړيارو فرۆشياردا بىت ولايهنى سىيه مى
نه بىت، قەرزىش ده بى له کاتى خۆيدا بدرىته وهيان قەرزاره که له ماوهى ديارىکراوداسەردانى
خاوهن قەرز بکات و متمانه و وهفادارى خۆى له دهست نه دات تاکه سايه تى له که دار نه بىت،
به داخه وه که هه ندى کهس قەرز کویره وه له کاتى خۆيدا نایدا ته وه يا مامه لى پتوه ده کات! که
نه وهش سته مکرد نه بوى وه فايه به رانه رخواهه قەرز که چاکه لى له گه لدا کردوه، پتغه مبه ر
ﷺ فەرمویە تى (مظل الغنى ظلم) واته نه وهى هه يه تى ودواى ده خات ودرهنگ ده دات ه وه
سته مى کردوه، له وه حاله داخاوهن قەرز ده توانى سکالا له داد گاتۆمارىکات وله ناوخه لکدا
باسى بکات تا بپوه فايى نه وکه سه بزائرى ونا بپته غه بيه تيش، قەرزوقىست بۆکاتى ناچارى
وهه ژارىه وتا بکرى خۆى لى به دور بگرى چونکه خه مى شه وان ه ورپوزه ردى رۆژانه وزيان له
که سايه تىت ده دات، (د.على شەرىعتى) وتويه تى: پىم خۆشه له بازار پىلاؤم له پى نه بى به لام
دلّم لای خوابى، نه ک دلّم لای پىلاؤه کانم بى، (خه تىبى به غدادى) ره حمه تى خواى لى بىت ده لى:
کابرايه کم بىنى رۆژى هه ينى زوهاته مزگه وت و سه رقالى به ندايه تى بوبه لام کاتى
وتارى ژهاته سه رمىنبه ر کابرا رۆيشته ده ره وه ونه گه راپاه وه! ده لى دواى هه والّم پرسى و دۆزعه وه
ولىم پرسى بۆله کاتى وتار رۆيشتى ونه هاتىته وه وسوننه ته کانت کرد وواجه که ت نه کرد؟
کابراوتى قەرزارم که سه ىرم کرد خاوهن قەرزه که لام دانىشتوه وه شه رمه زارىدا مىزم به خۆمدا
کرد چونکه کاته کهى تپه رىبوتاجوم خۆم شۆرده وه جومعه کم له ده ست چو! وتار بپژه که ده لى
نه ورپودا وه زۆر کارىگه رى کرده سه رم وچومه لای خاوهن قەرزه که وتم کۆيله يه که هه يه رزگارى
بکه وبه سه ره اته کم بۆگى راپاه وه، نه مىش دياره موسولمانىکى به شه خصيه ت بوه وچوبۆلاى
کابراوله قەرزه کهى خۆش بو هه ندى پارهى ترىشى بۆه نىنا بوتابىکاته که فاره تى نه ونوئى وه
که به هۆى قەرزى نه مه وه فه وتا وه! به راستى دىندارى نمونه لى که سايه تى به رزدروست ده کاته

پیغمبر ﷺ پرسیاری ده کرد له حالتی هه مردویهك بۆنویژی جه نازه نه گهر قهرزار بوایه
 نویدی له سه رنده ده کرد تایه کیتك قهرزه کهمی له نه ستۆده گرت چونکه قهرز مافی خه لکه
 ده یفه رموو: (صلوا علی صاحبکم) جاتکایه خۆت له قهرز بپارێزه تاشه رمه زاری دنیا و دا
 پۆژنه بی دهرگای به هه شتت بۆنا کریتته وه ته نانه ته گهر له پیتناوی خواخوینت برژی له هه مو
 تاوانه کانت ده بوری جگه له قهرز!، چاکترین چاره سه رکه ده رمانی دهر دانه قه ناعه تکردن و
 له قه ده ره به ره پێ راکیتشانه، چاوله خه لکی خوار خۆت بکه ویزانه داها ته و موجه که ته چه نده؟
 وه ک و تراوه: نه وهی بیه وی سه ری نه یه شی له قه ده ره به ره ی پێ راده کیشی، وه گرتن به قهرزو
 قیست ناسانه به لام دانه وهی گرانه، باله جیاتی کاشی خانه که گه چکار بی باله جیاتی
 نه له منیۆم دهرگا و په نجه ره ته ناسن بی، با کورسیۆ قه نه فه ته نه بی یان نیو دا ش و ده سته دووی .
 به وه عه بیدار نابی به لکویه و ده عه بیدار ده بی که قۆلی خه لک ببری و پاره که ته پینه دریتته وه
 چونکه بۆشتی زۆر پێویست نه بوه نه وه عه یبه که درۆت پیتته سه ره و خواهن قهرز ته له فه و نت
 بۆبکات و تۆش ناچار ته لفۆن دا بجه ی و سه ره نجام دو چاری کیشه بیت و که سی تیت بکه ویتته ژیر
 پرسیار! نه گهر له بری نه و قیست و قهرزه مۆلک و مالت نه بو سه یار ده قیست مه کره چونکه مال
 نیه له وانه یه دوای چه ندر پۆژی توشی رودا و کاره ساتی ها تو چۆبیت و خه می قهرزه که شت
 بکه ویتته سه ره و سه یار ده که شت له ده ست چوو.. سه یاره یه کی له قه ده ره خۆت بکه به بیلین داشقه ی
 پیتته نه ک بیلین قۆل بره و مالتی خوار دوین و دو چاری کیشه بیت، با مۆبایلت (۳۰) دۆلاری بی نه ک
 فول مواصفات و (۵۰۰) دۆلاری بی به قهرزو قیست خۆه ره یۆقسه کردنه، مۆدیل و چاو
 لیکه ری مالتی زۆر له خه لکی ویران کرد به تایبته که نافر تهان هانی پیاوه کانیان ده ده ن
 تا قمی کورسیان به گران پیده کړن و دوای چه ندمانگی مۆدیلی نامینتی و به نیوه قیصه ته به تالان
 ده یفرۆشنه وه! (جۆرج فۆن ده لئی: به وریایی ده می کیسه با خه له که ته بکه وه تاده می که متر
 بکه یته وه نهینتی خیترا نه که ته پارێزرا و تره وشه خصیه ته به رزتره، نه مانه هه مو بوۆکم
 کردنه وهی خه می هه ژاری و نه دار یسه که سه رچاوه ی زۆر تیک له ته نگره و قه یرا نه کانه له پیتناو

خۆشگوزەرانى وئاسودەيى دەرونە، چونكە دەولە مەندى ھۆكارى پېشكەوتنە، و تراوہ و لاتانى دەولە مەندو پېشكەوتو، بزانە كە دەولە مەندى لە گەل پېشكەوتندا پېكەوہن، وە ھەمروہا و تراوہ (ھەژارودواكەوتو)، بۆغونە ميسرخواوہنى شارستانى كۆنى زياترلە (۲۰۰۰) سالە بەلام لەريزى و لاتە ھەژارودواكەوتوہ كانە، بەلام ئوستراليا و كەنە داميترويان ناگاتە (۲۰۰) سال و لەريزى و لاتە پېشكەوتوہ كانن، و لاتانى ئەمريكاش بە ھەمان شيوہ كە ميژوى دروست بونيان كە مەبەلام پېشكەوتوون بە ھۆى دەولە مەنديوہ، لە كۆتاييدا دوبارەى دەكە مەوہ كە بە لائى قەرزو قىست ئەو ھەيە كە شت كرىنە كە قەرزو قىستە كە بۆشتى پتويست نەبى، بۆيە تادە كرى خۆتان بە دوربگرن لە قەرزو قىست مەگەر بۆناچارى، دەربارەى ئەم سەيارە و ئۆتۆمبيلانەى كە ئىستابە قىست نە فرۆشى، ھەندىكى دروستە و ھەندىكى نا دروستە، ئەگەر مامەلە كە ھەر لەنيوان كرىار و فرۆشيارە كەيش كۆمپانيايىت دروستە، گەربانكە كە كرى لە كۆمپانياكە و پاشان فرۆشتىوہ بە ھاوالاتى بە قىست بە زیادە دروستە، گەربانكە كە شەريك بوو لە گەل كۆمپانياكە ھەردروستە چونكە بە ھەردو كيان دەبنە فرۆشيار بە رانبەركرىار بەلام ئەگەربانكە كە شەريك نەبيت و فرۆشيارىش نەبيت، پارە كە بداتە كۆمپانياكە و زیادە كە بۆخۆى ھەلبگرىت ئەو ھەرامە و ھە چىتە ريزى (كل قرض جرنفعا فھو ربا) ھەر قەرزى زيادە راكيشى نەبيتە سو.

په‌یام‌بهر. پیشه‌واو رابه‌ر بۆ هه‌موو به‌شهر

په‌غه‌مبهر ﷺ پیشه‌وايه‌کی گشتیه‌بۆ سه‌رجه‌م بواره‌کانی ژيان، (مه‌عصوم) بوه‌ نیمامی دین و دنیاود وارۆژه، بۆیه‌خوای گه‌وره‌کردویه‌تی به‌پیشه‌نگ و سه‌رمه‌شق و رابه‌روفه‌رمویه‌تی: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾ الاحزاب / ۲۱، واته: به‌راستی په‌غه‌مبهری خوا ﷺ چا‌کترین نمونه‌ی ریکوینیکی و سه‌رمه‌شقه‌بۆتان به‌تایبه‌تی بۆنه‌وکه‌سه‌ی به‌ته‌مای خواروژی دوايه‌ویادی خواش زۆرده‌کات، چونکه‌ په‌غه‌مبهران (سه‌لامی خوایان له‌سه‌ر بیته) بۆیه‌ نیژدراون تا سه‌رمه‌شق و په‌یشه‌وايه‌تی و چاو ساغی خه‌لکی بکه‌ن، که‌وابی له‌سه‌ره‌موونه‌وانه‌ی که‌خۆیان به‌شوینکه‌وتویان ده‌زانن پیویسته‌به‌شوین نه‌واندا برۆن و گوێرپه‌لیان بکه‌ن، چونکه‌بانگه‌شه‌کردنی خۆشه‌ویستی به‌بی گوێرپه‌لی‌کردن هیچ به‌هایه‌کی نیه، نه‌م به‌پیشه‌نگ و دادوه‌رقبول کردنه‌ش له‌کاتی کیشه‌و گرفت دابه‌جوانی ده‌رده‌که‌ویته‌تاجه‌ندیکه، خه‌لکانی ده‌توانن له‌یه‌ک دووبارداپیشه‌واو په‌سپۆرین به‌لام خۆشه‌ویستمان په‌یشه‌وايه‌کی گشتی بوه‌بۆ سه‌رجه‌م لایه‌نه‌کانی ژيان، امامی میحراب و مه‌یدان بووه، بۆ نمونه‌و زۆربه‌گورتی وه‌ک مشتێ له‌خه‌رمانی:

۱) په‌یشه‌واي عه‌داله‌ت و یه‌کسانی بووه‌به‌کرده‌وه: فه‌رمویه‌تی (لافضل لعربی علی عجمی ولا بیض علی اسودا لا بالتقوی...، واته‌ ریزوفه‌زلی عه‌ره‌ب نیه‌ به‌سه‌رخه‌لکی تری غه‌یره عه‌ره‌ب و فه‌زلی سپی نیه‌به‌سه‌ره‌شه‌دابه‌ته‌قوانه‌بی خه‌لکی یه‌کسانن وه‌کودانه‌کانی شانه، بینگومان نه‌وه‌ی نیستاده‌بینری لادانه!

۲) په‌یشه‌واي سه‌ربازی بووه: له‌(۲۰) جه‌نگداخودی خۆی له‌گه‌رمه‌ی شه‌ردا به‌شداری کردوه..

۳) په‌یشه‌واي بازرگانان بووه: به‌مائی خه‌دیجه‌ی دایکمان بازرگانی کردوه‌وره‌مزی ده‌سه‌تپاکی

بووه

۴) په‌یشه‌واي شوانه‌کانیش بووه‌وشوانی کردوه‌ونه‌وانیشی بیرنه‌کرده‌وه تا شوانه‌کان دلخۆشه‌بن

به‌کاره‌که‌یان ونه‌لین شوانه‌ویته..

۵) پیشه‌وای هه‌ژار و برسیه‌کان بوه‌وژیانی هه‌ژاری هه‌ل‌بژاردوه، به‌دوو مانگ ناگر له مالدیاندا نه‌کراوه‌ته‌وه‌وبه‌ئاوو خورماگوزه‌راندوینانه! له‌سه‌ر پارچه‌ه‌سیرپالکه‌وتوه‌وشوینی‌ه‌سیره‌که‌له‌جه‌سته‌ی‌پیرۆزی‌ده‌رچه‌وکاتی‌پیشه‌وا‌عو‌مه‌ر‌پرسیاری‌لی‌ک‌ر‌د‌وه،‌فه‌رمویه‌تی‌نهم‌فی‌الدنیاو‌نسانی‌الاخره،‌نایارازی‌نابی‌که‌تالتون‌وسامان‌و‌راب‌ساردنی‌دنیا‌بو‌دنیا‌و‌یستان‌بی‌ت‌وله‌قیامت‌بو‌ئیمه‌بی‌ت؟

۶) پیشه‌وای مافی چینی پرۆلیتارو کرێکاران بووه، ده‌ستی زیری ماندوی کرێکاری مباح کردوه‌وه‌فه‌رمویه‌تی‌نهم‌ده‌سته‌خوا‌وپیشه‌مبه‌رخۆشه‌ده‌وی!

۷) پیشه‌وابوه‌له‌به‌رجه‌سته‌کردنی‌مافی‌نافره‌تاندا،‌که‌فه‌رمویه‌تی،‌خیرکم‌خیرکم‌لاهله‌وانا... یئوه‌ری‌چاکه‌ی‌به‌وه‌دانا‌وه‌که‌چاک‌ترین‌تان‌ئه‌وه‌یه‌که‌بو‌مال‌و‌خیزانی‌باش‌بی‌ت‌و‌فه‌رمویه‌تی: من‌له‌هه‌موتان‌باش‌ترم‌بو‌خیزانه‌کام،‌جایکیان‌عائیشه‌ی‌دایکمان‌وتی‌ئه‌مه‌وی‌بۆم‌سه‌لمینی‌له‌به‌رچاوی‌هه‌موان‌که‌منت‌زیاتر‌خۆش‌ده‌وی‌ت،‌دره‌مه‌یک‌ی‌دایپی‌وتی‌ده‌نگ‌مه‌که،‌چوه‌ه‌ریه‌که‌ی‌دره‌مه‌یک‌ی‌پیدان‌وبه‌یه‌کتیان‌نه‌زانی‌ورۆژی‌هه‌مویانی‌کو‌کرده‌وه‌و‌عائشه‌پرسی‌کامانت‌زیاتر‌له‌هه‌موان‌خۆش‌تر‌ده‌وی؟‌فه‌رموی‌ئه‌وه‌یان‌که‌دره‌مه‌یک‌م‌داوه‌تی‌باده‌ست‌به‌رزبکاته‌وه،‌عائیشه‌ی‌دایکمان‌وايزانی‌هه‌رخۆبه‌تی‌که‌سه‌یری‌کرد‌ه‌مویان‌ده‌ستیان‌به‌رزکردۆته‌وه!

۷) پیشه‌وابوه‌له‌به‌رجه‌سته‌کردنی‌مافی‌ناژه‌لاندا،‌نافره‌تیک‌به‌هۆی‌له‌ناو‌بردنی‌پشیل‌یه‌ک‌ده‌چیتته‌دۆزه‌خ‌ویا‌وی‌کیش‌به‌ئاودانی‌سه‌گیک‌له‌گه‌رمای‌بیاباندا‌ده‌چیتته‌به‌هه‌شت!..

۸) پیشه‌وابوه‌له‌سۆزوبه‌هیدا،‌ده‌یان‌فه‌رموده‌ی‌فه‌رمان‌ده‌کات‌به‌به‌زه‌هی‌هاتنه‌وه‌وه‌فه‌رمویه‌تی: هه‌رکه‌س‌پو‌حمی‌نه‌بی‌ت‌خواش‌پو‌حمی‌پیناکات،‌خۆی‌پیشه‌مبه‌ری‌ره‌حه‌ته‌(انما‌انارحه‌مه‌داة)

۹) پیشه‌وابوه‌له‌سه‌خاوه‌ت‌وبه‌خشین‌دا‌(جابر)‌ده‌لی: هه‌رکه‌سی‌داوی‌شتیکی‌بکرده‌یه

ده سستی نه ده نابهریوه، نه وه مووده سستکه و ته ی ده به خشیه وه خوژی شی کاتی وه فاتی کرد قه رزار بوو!

۱۰) پیښه و ابووه له خوښه و بیستیدا وه سرجه م هاوه لانی خیزانه کانی وه هرکه س وای هه ست ده کرد نه وی له هه موان خوښترده وی .

۱۱) پیښه و اوسه رمه شقی وه فاداری بووه، بڼه ونه له گه ل خیزانه کانیدا بهرده و ام باسی چاکه ی خه دیمه ی کردو وه تهنانه ت کاتی فه تھی مه ککه له گه رمه ی پیښوازی دا بوون نه و فه رمووی خپوه تیکم لای گوړی خه دیمه بڼه لېدنه! گه ر به راوردی بکه مین له گه ل زوړتیک له بیوه فای وکیتشه ی ژن و میړدی نه مړوډا!

۱۲) پیښه و ابوواوکی هه تیوان بووه، چونکه خزی به هه تیوی ژیاوه و پرېزی هه تیوانی زوړگرتووه دیاره هه ریک له م خالانه وتاری تایبته، که پیغه مبره ﴿قورثانیکی زیندوو بوو له سهرزه وی، له یادی مه ولودا زیاترگه وره یی باسکرا نه وه ش قه تره به ده ریایه له چاوه سفی خوابو پیغه مبره که ی که فه رموویه تی ﴿وانک لعلی خلق عظیم﴾ به لام نه وه ی جیگه ی داخه که به کرده وه نیما شوین که و ته ی نین له تایبته هه ندیک سوننه ت و کرداری که ناسانه، روژتیک له یادیکی مه ولوددا له وتاره که مدا وتم نه گه رنه وه نده تان خوښده وی خوښه وزاته پریشی بووه بو ریشتان نیه وله لومهی خه لک ده ترسن له هه ندیک له خه لکه دنیا یینه که هه ندیکیان به حساب پیښه و ابوون بیان ناخوښ بوو کردیانه مقومقوډه یانگوت خو نیمه نیسلامی نین! یان سهرقال بون به شتی لاوکی و دورکه و تنه وه له شته سهره کیه کان له بیر کردنی (گرنگ و گرنگر) بڼه له کو تایدانه لیم:

نه گه ر پاسته پرېزی نه وزاته نه گرن . . فه رمون له سهر ریبازی نه و بیژین و بمرن

---

* (له بلاوکراوه ی (دینیی) که ده رده کرا له بی توینیی ژماره / ۶ ی سالی ۲۰۱۲ دابه زیوه)

غەفلەت وىي ناگايى . . ھۆكارى دورلە خوايى

ناينى پىرۆزى نىسلام جەختى زۆرى كىرۈۋەلەسەر ھۆشيارى ويىدارى (. . . على بصيرة) بۆتى گەيشتن ويىنگەيشتن كەختىرى دىناۋدار ۋە بۆيە نەگەرسە رىغى قورئانى پىرۆزىدەيت دەيىنىست لە (۱۳۰۰) جاروشەي (تَفَكُّر) ھاتوۋە كە مەبەست لىيى بىر كىرەنەۋە وسەر ئىجدان وتىپرامانە ، بە داخوۋە كە نىمەنە وگىرنگىيەي پىننادەين وبەلكو ھەندى كەس لە جىياتى ھۆش كىرەنەۋە خۆيان بىي ھۆشكەن بە ماددە ھۆش بەرە كان بە ھوش خۆيان دەخەنە رىزى ئازە لان بىلە لام تەنھالەيەك نايەتدا باسى دەست نوپۇ ھاتوۋە كە كىلىلى عىبادەتە ، بۆنمۇنە : كە باسى دروست كىرەنە نايمانە كان وزەۋى دەكات لە كۆتايى نايەتە كە داڧەرمويە (لآيات لقوم يَتَفَكَّرُونَ) واتە : ئەۋانە بەلگەۋ نىشانەن بۆخەلگەننى كە بىر بەكەنەۋە سەرنج بەن لەگەۋرەي خوا ، بۆيە ھەسەنى بەصرى (ر . ج) ڧەرمويەتى (تَفَكَّرْ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ اللَّيْلَةِ) واتە : سائىك بىر كىرەنەۋە چاكتە لەشەۋنو پىزى شەۋىك ، لەكاتىكدا ھەمومان دەزائىن كەشەۋنو پىزەندەشەركى زۆرە بۆيە خىرئىشى زۆرە بەلام سائى بىر كىرەنەۋە لە ۋە بەگىرنگەردانراۋە چونكە بەھۆي بىر كىرەنەۋە رىگەي راست ئەدۆزىتەۋە وبە خۆتدائە چىتەۋە كە لە كۆتوۋە ھاتويىن وبۆكۆي دەچىن ومن چىم ۋدەبىي چۆن بىم و چى بەكەم چىم راستە وچىم ھەلەيە ؟ چونكە مەۋداي بىر كىرەنەۋە (ڧەزاي افكار) دونيايەكى فراۋانە وسەرە نىجام ئەتكاتە كە سىكى (مەبەدەئى) وخواۋەن ھەلۋىست وپزگارت دەكات لە چاۋلىن كىرەنە وبەدۋا كەۋتنى كۆپرانە ولەپۆتەين وپروكەشى وبەندايەتى ئارەزۋە كان ، چونكە ئارەزۋى نابەجى بەرەۋەلە ناۋبىردنت دەبات ۋەك ئەۋدەنكە گەڧەۋايە كە لەسەر ڧاقەۋتەلە دانرايە وبالىندە كەپە لامارى دەدات وملى پىتوۋە ئەبىتت وتياشە چىتت ، شويىن كەۋتنى ئارەزۋە كانىش بەبىي بىر كىرەنەۋەي راست ودروست كەشەرعە خاۋەنە كەي ۋەك ئەۋبالىندەيە دۇچارى لەناۋبىردن و سەرىرىن ئەكات ، يان دانىشتن وبىر كىرەنەۋە وبە خۆدچونەۋە لەسەر قەبران لەپال گۆپرى خۆشەۋىستىكت بزانە چۆن حال دەگۆپىت ، ئەۋانەي بىردە كەنەۋەلە لى پرسىنەۋەي دۋارپۇرۇناۋ گۆرناۋان دەستيان بىخەنەناۋ مالاۋ ناموسوخوتىنى خەلك بەنارەۋا ، ئەۋانەي كەژيانيان لىكردويىن بەژان بەدرۋودپورى

گه‌نده‌لی له‌ویپترو تا‌قمانه‌ن که‌بروایان به‌لیتپرسینه‌وه‌ی دوا‌رۆژنییه‌ بۆیه‌شهرم نا‌که‌ن ده‌لێن:ه‌ی
خۆم بۆخۆم ه‌ی تۆش ده‌خۆم یاده‌لێن حازریه‌قه‌رزنا‌ده‌ین! دیاره‌پێچه‌وانه‌که‌ی بیرنه‌کردنه‌وه‌یه
غه‌فله‌ت ویتنا‌گایه‌که‌مال‌تۆیرانی دنیا‌ودوا‌رۆژه‌چونکه‌له‌ دنیا‌خا‌وه‌نه‌که‌ی ده‌خاته‌ژیان‌تیکی
سه‌رگه‌ردانی و نا‌ژه‌لانه‌ له‌قیامه‌تیش له‌ناگردا سوتانه،وه‌ک خ‌وای گه‌وره‌له‌سوره‌تی (الاعراف
/۱۷۹)فه‌رمویه‌تی: (وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَّا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ
أَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَذَانٌ لَّا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ)
واته: زۆری‌کمان له‌جنۆکه‌وناده‌می بۆدۆزه‌خ به‌دییه‌تینا،چونکه‌ له‌نه‌نجام‌دابه‌ئاره‌زی خۆیان
رینگای به‌دبه‌ختیان گه‌رتبه‌ر،چونکه‌نه‌وانه‌ دل‌یان هه‌یه‌که‌چی هه‌قی پێ وهر‌ناگرن ویتنا‌گه‌ن
له‌حق،وه‌چا‌ویان هه‌یه‌که‌چی ده‌سه‌لاتی خ‌وای پێ نابینن گو‌تی‌چه‌کیان هه‌یه‌به‌لام پێی
نابستن‌لواته:دل وچا‌وگو‌تیان بو‌وه‌به‌لام به‌داخه‌وه‌ نه‌وانه‌ نه‌بیرنه‌که‌نه‌وه‌نه‌راستی نه‌بیستن!
نه‌وانه‌له‌ تینه‌گه‌یشتن‌داوه‌ک نا‌ژه‌لن به‌لکوله‌نا‌ژه‌ل‌یش گو‌مرا‌ترن،چونکه‌ نا‌ژه‌ل ده‌گه‌رێ
له‌شوین و‌سودو‌که‌لکی خۆی وله‌زه‌ردی خۆی را‌ده‌کات وته‌کل‌یف‌یشی له‌سه‌رنیه‌(أُولَٰئِكَ هُمُ
الْغَافِلُونَ) نه‌وانه‌غافل ویتنا‌گان،خ‌راپ‌ترین غه‌فله‌ت و‌بێ نا‌گایی غافل بو‌ونه‌له‌دین وه‌ک
ده‌بینی خه‌لکان‌یک به‌که‌یفی خۆیان دین‌داری ده‌که‌ن وموس‌لمان‌ی مۆدیلن! له‌جل و‌به‌رگ
وسه‌روسیمایکردارو‌گو‌فتاری‌دا‌پابه‌ندین،بۆیه‌نه‌یارانی دین زۆر‌ترین سو‌دیان له‌بێ نا‌گایی
موس‌لمانان بینیه‌بۆدور‌خستن‌ه‌ویان له‌دینه‌که‌یان بۆهۆی غافل بو‌نیانه‌وه‌چه‌واشه‌بون،وه‌ک
چۆن دزله‌تاریکی شه‌ودا‌وله‌بێ نا‌گایی خا‌وه‌ن مال‌دا‌کاری خۆی ده‌کات نه‌مانه‌ش به‌هه‌مان
شیه‌بۆفونه‌ ده‌لێن: {دین مافی ئافره‌تی نه‌داوه،مافی کری‌کارو‌جوتیاری نه‌داوه‌تون‌دو تی‌ژی‌ه
دین جیا‌یه‌ له‌ده‌وله‌ت دین دوا‌که‌وتنه‌ودینی عه‌ره‌به...نه‌مانه‌ود‌یان تۆمه‌تی ترده‌ده‌نه‌پال
نی‌سلام} که‌ پێچه‌وانه‌که‌یان راسته،غه‌فله‌ت ویتنا‌گایی من وتۆوه‌کوتاک زیاتر‌زیانی بۆ
خۆمان هه‌یه،غافل بوونی دا‌یک و‌با‌وک زیانی بۆخ‌یزانه‌که‌یان هه‌یه‌وسه‌رگه‌ردان ده‌بن، به
غافل بوونی شو‌ان مه‌ره‌کانی په‌رته‌وازه‌ده‌بن وگه‌رگ ده‌یان خوات،غافل بوونی سه‌یرانکه‌ر

له كينلگه مین وخنكانی ناوناوسهیران ده كاته قهیران، غافل بوونی شوڤیره كان كاره ساتی دلتسه زینی لیده كه ویتته وه بو سهر نشینه كانی، غافل بوونی میدیاكان وچه واشه کاریان سهر گهردانی وئالۆزی لی ده كه ویتته وه، غافل بوونی كاربه دهستان به هۆی راپۆرت وچه پلهی درۆینه و ماستا و چینی ده ورو سهر وه لبرژاردنی ته زویرستم و له خۆیایی بونی لی ده كه ویتته وه خوی گهرهش غافل نییه له وهی كه سته مكاران ده یكهن و ماوه یه كه مۆله تیان ده دات پاشان به توندی ده یانگرتیت وه كه نه و دیکتا تۆرانیهی كه له شوڤر شه كانی به هاری عهره بیدا كه وتن فهرمویه تی ﴿ولا تحسبن الله غافلا عما يعمل الظالمون﴾ بۆیه ده بی سهرانی خۆشمان غافل نه بن له ده سه كه وته كانی راپه رین و بزنانن كه نه م خه لكه سالی (۱۹۹۱) بۆ راپه ری؟ بۆ ده ریه ری؟ بۆ هه لپه ری؟ كه واته كاربه دهستان ناگادارین له سته م وگهنده لئی و به فیرۆ دانی سامانی ولات، وامه زانن دنیا هه روارۆشن ده بی وریگه ره رئا واپان ده بی، خوا بی ناگانیه له وهی كه ده یكهن به لكو دوا ی ده خات بۆ رۆژیکی دیاریكرا و كه رۆژی قیامه ته جگه له له هه ندی سزا و خه جاله تی دنیا، پیغه مبه ر ﷺ فهرمویه تی: {السعيد من ابتعض بغيره} واته: به خته وه كه سیكه په ندونا مۆژگاری له كه سانی تروه رده گرتیت، نیستا سهره رای پیشكه وتنی ته كنه لۆژیابه لام به خته وه ری وئارامی ده رون كه مه چون بۆ دنیا به ناگان به لام له خودا و دینیان بیئاگان و تراویشه (نه وهی له خوا غافله كافر) به راستی غه فله ت و بی ناگایی .. هۆكاری دوور له خوایی سهر گهردانیه له دوا یی، چاره سهریش: بیداری و هوشیاری و به ناگابونه له م چه ندو چونه به خویندنه وه و تیگه یشتن له م دینه، خۆ نه گهره ر به ناگانه هاتنه وه هۆشیار و بیدار نه بوونه وه نه وه له دنیا داسه رگه ردان ده بن و له دوا رۆژیش سهره نجام شاگری دۆزه خه، وه كه له سهره تای نایه ته كه ناماژه مان پیدا، شاعر له مانای نایه ت و به زمانی دۆزه خ ده لئی: دۆزه خ بانگ ده كات خه لكه بۆیینن. نه وانیهی نه مری خوانه شكیتنن تاله نا وئاگر بیان سوتیتنم .. فهرمانی خواییه و به جیتی ده هیسنم خوشك و برایان دورین له تاوان. مه بنه قوربانی سهره ت و سامان.

نه ورۆزی کوردان بۆته جینی گومان!

میژووی نه ورۆز زۆر کۆنه ده ماوده هاتوه، ته نانهت له دوای نیسلامیش جگه له (عومه ری کوری عبدالعزیز) هه ندی له خه لیفه کانی نه مه ویش نه و یاده یان گێراوه، به لام کۆنی ناییتته به لگه به لکوپراستی وره وایی مه رجه، چونکه میژووی بت په رستی زۆر له وه کۆنتره و نابه جیشه، بناغه ی نه م نه ورۆزه ده گه ریتته وه بۆسه ر ده می فیره ونه کانی میسر (۴۷۰۰) سال پێش زاین، پێش دامه زانندی ده ولته تی مادد، سه ره تا (شن النسیم) یان پی وتوه، پاشان گوازاوه ته وه بۆ جوله که وه دواتر بۆ فارسه کان، (نه ورۆز) وشه یه کی فارسیه واته نرۆژی نوێ به ورۆزه وتراوه که (جه مشید) ی پاشای فارسه کان هاته سه ر ته خت و ناو نرا پرۆژته کی نوێ و دوایی جه مشید به ده ستی زوحاک کوژرا وه یجیشیان کورد نه بون، داستانی کاهه و زوحاکیش ته فسانه یه و دوره له پراستییه وه، گریمان نه گه رشتیکیش له و باره وه بوبی نه وه سه ر که وتنی (کۆرش) ی فارسیه به سه ر (نیستاگ) ی کۆتا پاشای میدیه کاندا، له ته فسیری (ابن کبیر: ۲۵۸/۱)، وشێخ نالوسی له ته فسیری (روح المعان، ۱۶ / ۶۱۱) هاتوه: کاهه ی نه صفه هانی پیاوچاک بووه وه سه ر له شگری (ذوالقرنین) بووه! که واته فارس بوه، بۆیه نا کریت نه ورۆزه جه ژنی نه ته وه ی کورد دا بنری به لای هه ندیکه وه له سه ری سالی سۆمه رییه وه ره گیراوه، دواتریش کرا به یادو بۆنه ی گه لانی رۆژه لات نه وه بوونه ته وه یه کگرتوه کانیش سالی (۲۰۱۰) نه وه ی راگه یاندو وه ره نه و سه لاله ش (نۆیاما) ی سه رۆکی نه مه ریکا پیروزیای ناراسته ی گه لی فارس کرد به و بۆنه وه، هه رچه نده نیتمه دل سۆزی نه مه ریکا بوین و نیرانیش نه یاری بوو به لام نۆیاما حیسابی بۆ نیتمه نه کرد، له کاتیکدا نیتمه چه نندین سه لاله زمانی (حه سه ن زیره که وه) ده لێن نیتمه رۆژی سالی تازه یه نه ورۆزه هاته وه جه ژنیکه کۆنی کورده به خۆشی به هاته وه! که له بنه مادا په یوه ندی به کوردو نیسلامه وه نیه، نیتمه ش وه ک چاولیکه ری کوێرانه له به ر خاتری خاتران کردمان به سه ری سالی خۆمان! که ره ناعه تیش نا که ی پرۆله ناو فارسه کان بلێ نه ورۆز جه ژنی کورده بزانه چۆن خۆت ده بینیه وه، به پراستی چه واشه کردنی میژوه، که نیتمه خۆمان به (میدیا و که یخوسره و) به سه ستینه وه

میژوی شارستانی ههزاران ساله‌ی باپیرانی خۆمان له‌یادبکه‌ین که له‌پیش لۆلۆیه‌کا
 وگۆتیه‌کان و مادده‌کانه‌وه‌هه‌ر کوردبوین وه‌ر کوردده‌بین، خوابه‌ کوردی دروستی کردوین
 نيعمه‌تی خوابه، جگه‌له‌وانه‌ش خۆشوبه‌اندنه‌به‌بیروایان که پیتغه‌مبه‌ری پیتشه‌وامان (ﷺ)
 فرمویه‌تی (مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُم مِثْلُهُمْ) (رواه ابو داود) واته: هه‌ر که سیتک خۆی به‌ قه‌ومیتک
 بچوینێ نه‌وانه‌و که سه‌له‌وانه، چاولیکه‌ری ده‌ردیکی کوشنده‌ی کۆمه‌ل گای کورده‌وارمانه‌!
 به‌تایبه‌ت میژوی ره‌سه‌ن و په‌سه‌نی هه‌زارساله‌ی موسلمانه‌تیمان که دووره‌له‌گومرایی و
 لادان، چونکه په‌یامه‌که جیهانیه‌ویۆ هه‌موانه‌که له‌گوانی کوردیه‌وه (جابان) په‌ره‌یه‌کی تازه‌ی
 میژوی کوردی موسلمانێ هه‌لدایه‌وه، نه‌ورۆزه‌که مه‌شخه‌لیکی شۆرشێ نه‌ته‌وه‌ی به‌کار
 هینراوه‌ بۆ ئامانجی دیاریکراوای سه‌رکه‌وتنی شۆرشه‌کان وه‌دوای ده‌رکه‌وتنی راستیه
 میژویه‌کان نه‌م جۆره‌بۆنانه‌کال بونه‌وه‌وبون به‌روکه‌ش مه‌سه‌ره‌پای پشتگیری و پڕوپاگه‌نده‌ی
 به‌هیزی میدیاکانیش چونکه بنه‌مای زانستی و میژویان جینگه‌ی گومانه، تاگه‌یشته‌ نه‌وه‌ی
 سالی (۲۰۰۰) هه‌یکه‌لی کاوه‌ی ناسنگه‌رکه‌هیمای نازایه‌تی و به‌رخۆدان بووله‌سلیمانی لابرا
 که مه‌تریک له‌فلکه‌ی گرتبو، نیستاش نه‌وه‌ی که ماوه‌ نه‌ورۆزکراوه‌ به‌سه‌ره‌تاوه‌یمای به‌هار..
 چونه‌ده‌ره‌وه‌له‌شار.. بۆسه‌یران و گه‌شت و گوزار.. بۆ ره‌شبه‌له‌ک وشایی ناله‌بار.. بۆپۆشینێ
 به‌رگی کوردی وه‌ک پاروپیتزار له‌سه‌باره‌ت به‌ناگریش له‌کۆندا به‌په‌رۆزه‌وه‌یمای پوناکی و
 سه‌رکه‌وتن دانراوه، به‌تایبه‌ت له‌میژوی فارسه‌ناگره‌سته‌کانی کۆندا، له‌نیستادا داگیرساندنی
 مۆمه، به‌لام خه‌لکی ئیمه‌به‌ونیته‌ت و مه‌به‌سته‌نه‌یکردۆته‌وه‌ به‌لکویه‌لایانه‌وه‌ هیمای
 سه‌رکه‌وتن و نیشانه‌ی به‌هاربوه، به‌هیوای به‌هاری خۆشی وشادی بۆهه‌ر چوارپارچه‌ی
 کوردستان به‌نازادی .

تونلوتیژی..هۆکاروچاره‌سه‌ر

خوای به‌دییه‌نهری مرۆفه‌کانی جوړیک دروستکردوه که له‌هه‌موویاندا توانای خێروشهر توندوتیژی ونهرمونیانی خۆشه‌ویستی پیداون به‌رپژه‌ی جی‌اوازبۆریتیک‌خستنی تواناکانیان رینمونی کردون چون نه‌گه‌رتواناکانیان ریک نه‌خرین نه‌واده‌رهاویشته‌ی خرابی لی ده‌که‌وتیه‌وه‌که‌یه‌کی له‌وانه توندوتیژییه توندوتیژی(العنف)پیتناسه‌ی تایبته‌ هه‌لناگرێ و له‌هه‌رشوینه‌به‌جوړیکه‌!

هۆکاره‌کانی توندوتیژی: پیتش نه‌وه‌ی چاره‌سه‌ریدۆزیته‌وه‌نه‌بێ میتۆدوسه‌رچاوه‌که‌ی بزانی که‌زیاتر بریتین له‌هۆکاری(ئابوری وکۆمه‌لایه‌تی وسیاسی وفیگری) که‌ده‌بنه هۆکاری توندوتیژی له‌نیوان خێزانه‌کان وپاشان کۆمه‌لگا، توندوتیژی له‌شوینی خۆیدا گو‌نجاوه‌وه‌که‌ له‌جیبه‌جیکردنی یاساکاندا (تنفیذ الاحکام)یان له‌مه‌یدانی رۆبه‌رپوبونه‌وه‌داکه له‌گۆره‌پانی جه‌نگدایه، به‌لام له‌سه‌رجه‌م کایه‌کانی ژيانداعه‌داله‌ت وچاکه‌کاری چاکترین چاره‌سه‌ره، که‌فه‌رمانی خواپیتغه‌مبه‌ره، (ان الله‌يامر بالعدل والاحسان) نه‌وه‌تاده‌یان نایه‌تو فه‌رموده‌داهانی موسلمانان ده‌دات بۆنه‌رم ونیانی وله‌سه‌رخۆبون وته‌سامح ولیتوردن، پیتغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: (ان الرفق لا یكون فی شی الاذنه‌ ولاینزح من شی الاثانه‌) رواه مسلم (واته: نه‌رمونیانی له‌هه‌رشیتیکدا بیت جوانی ده‌کات، وه‌له‌هه‌رشیتێ ده‌ره‌یترا نا شیرینی ده‌کات) له‌فه‌رموده‌داکه‌ پیتشه‌ وایجاری گێراویه‌تیه‌وه‌ ابوهریره‌خ، فه‌رموی: پیاویک له‌مرگه‌وتدا می‌زیکرد، خه‌لکه‌که‌ خه‌ریک بو‌نازاری بده‌ن وده‌ری بکه‌ن، پیتغه‌مبه‌ر ﷺ پیتی فه‌رمون: وازیلینین وپروژن دۆلکه‌یه‌ک ئاوینن وشوینه‌که‌ی پاک بکه‌نه‌وه ...، فانما بعثتم ميسرين ولم تُبعثوا مفسرين، واته‌ تيمه‌ بۆنه‌وه‌ره‌وانه‌کراوین کارناسانی بکه‌ین نه‌که‌شت له‌خه‌لک قورس بکه‌ین،) هه‌له‌به‌هه‌له‌ چاره‌سه‌رنابی دياره‌پیتچه‌وانه‌ی نه‌رمونیانی توپه‌ بونه‌که‌سه‌رچاوه‌وه‌هۆکاری توندوتیژییه‌وله‌نیسه‌لامدابه‌توندی ریتگری لیکراوه، ابوهریره‌ بۆمان ده‌گێرتیه‌وه‌که‌ابرايه‌ک وتی: به‌پیتغه‌مبه‌ر ﷺ (اوصنی)...، واته، نامۆزگاریم بکه، پیتغه‌مبه‌ر ﷺ لاتغضب، توپه‌مه‌به، پیاوه‌که‌چهند جاریک هه‌مان پرسیاوی دووباره‌کرده‌وه‌ هه‌ر فه‌رموی (لاتغضب) واته‌ توپه‌مه‌به‌(بخاری)، چه‌ند جار دووباتکردنه‌وه‌ی نه‌م نامۆزگاریه‌ بێ حیکمه‌ت نه‌بووه‌ وجیگه‌ی سه‌رنجه‌لیپاوه‌که‌ده‌لتی دواپی بیرمکرده‌وه‌ له‌وو‌ه‌سیه‌ته‌ی

پيغەمبەر ﷺ چۈنكى تورپە بون ھۆكارو كۆكەرە ۋە ھەموو خراپە يەكە، لەفەر مودە يەك داھاتو ۋەك پيشە ۋا كە مان فەر موو يە تى: (تورپە مەبە ۋە بەھەشت بۆتۆيە.. ولك الجنة) چۈنكى ھەرچى لە كاتى تورپە بوندا بىرى كارى شىتتە يە ۋە كۆتايىشى پەشيمانىيە ۋە پەشيمانىش سودى نىيە ۋە خە جالە تى دنيا ۋە دوا ۋە ۋە ۋە كە تورپە بوو جويىن ئەدات ستەم ۋە خراپە دەكات تاھەندى جار دە كوژى ۋە دە بىرى، بىكەرى ھەركام لە مانە مال ۋە تىرانە ۋە پەشيمانە، بەتايىيەت لە كىشە كۆمە لايەت يە كاندا يە كسەرسى بەسى تەلاق ئەخوات ۋە پاشان دەبىنى مالى ۋە تىران بوو مئالى دەربە دەرى بوو لە ناوخە لى كدا عەبىدار بوو، ھەتدا، جا نەگە رىبىر بىكاتە ۋە لە نە نجامە كانى ھەرگىز تورپە بونە كەى جىبە بەجى ناكاتودان بەخۇيدا دەگرى ۋە سەرەپاى ئەمانەش تورپە بون كارىگەرى زۆر خراپى ھەيە لە سەر تەندروستى لاشە ۋە دەبىتتە ھۆى بەرز بونە ۋە پەستانى خويىن، زياد بونى لىدانى دل، تەنگە نەفەسى، بەرز بونە ۋە شەكەرە ۋە نەى جار جەلتەى دل، پەنا بە خوا لە شەيتان ۋە لە مەترسى ۋە زىانە كانى تورپە بون كە توندوتىۋىيە.

جۆرە كانى توندوتىۋىيى :

۱- (الغف أسرى) توندوتىۋىيى خىزانى، ئە ۋە كاتى دروست دەبى كە پىكەيتىنانى خىزانە كە لە سەرە تا ۋە لە سەر بىنە ما كانى خىزان دروستنە كرا ۋە ۋە تەنھار ۋە كەش ۋە سۆز ۋە عاتىفە يەك بوەيان بەكە لتورىكى لاروخوارى كۆمە لايەتتى بەيە كگە يىشتون سەرە نجام نە ۋە پىز ۋە خۇشە ويستە (سكونەت ۋە مودە ۋە رحمة) كە پىيويستە بەر جەستە نايىت، لەفەر مودە دا، پىغەمبەر ﷺ پىۋەرى چاكەى بە ۋە دانائە كە لە گەل نافرە تا نىدائاباش بىن فەر موو يە تى: (خىركم خىركم لاهلە ۋانا خىركم لاهلى).

۲- (الغف السياسى) توندوتىۋىيى سياسى، كە زۆر تىرىن كىشەى بەد ۋا ۋە يە.

۳- (الغف الجسدى) توندوتىۋىيى جەستەبى، لەپروى جەستەبى ۋە ئازاردە درى لىتى دەدرى ۋە ماندودە كرى مەملانى نەبە جى دەكەن، كە زىاتر بە ھۆى لە يە كتر نەگە يىشتەن، لەئىسلامدا پىنگرى لىكرا ۋە سزاي ھاوشىۋەى خۆى بۆدانرا ۋە (..من اعتدى عليكم فاعتدوا عليه بمثل ما اعتدى عليكم).

۴- (العنف المعنوی) توندوتیژی و نازاردانی پڑھی به فشاری دهرونی، وهك لیّ سهندنه وهی

دهسه لات و پهر اویتز خستنی ووه لآم نه دانه ووه به کهم سهیر کردن، چاره سهر له نیسلامدا خوا
قه ده غمی کرد ووه نا و ناتوره ویه کتر ناشیرین کردن، (ولاتلمز و انفس کمولاتنا بز و ابواللقاب... الحجرات

۵- (العنف الجنسی) توندوتیژی سیکیسی، وهك اغتصاب ده سترتیژی سیکیسی ولادانی

سیکیسی مامه لهی نادرست به نافر تانه وه، چاره سهری نیسلام بۆنه وه زینا و نیربازی و حرام
کرد ووه سزای بۆدان او له پینا و پاراستنی حهیا و حورمهت.

۶- (العنف الاقتصادي) توندوتیژی نابوری، وهك نه وانهی نافر تان ناچار ده کهن بۆتیوی
پهیدا بکهن، کاری ماله ووده ره ویهان پیده کهن، یان میراتی ناده نیّ یان نالتونه کهمی پیّ
ده فروشن، نیسلام چاره سهری بۆدان او نه فقه به ختو کردن له سهر پیماوه، هر چه نده نافر تیش
ریتیگی لینه گیراوه وه.

چاره سهر: یه کهم/پابه ندبونه به ره و شته جوانه کانی نیسلام: پیغه مبهر ﴿﴾ فرمویه تی

(ما اکرم النساء الاکرم وما اهانن الا لئیم) (مسلم) واته: نه وهی ریزیان ده گریّ چاک

و به ریزن، وه گیل و نه فامه کانن ریزیان ناگرن و به که میان ده زانن، وه ههروه هه فرمویه تی
(لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ اِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ) (متفق علیه) نه وکه سه
نازانیه که پاله وانی چاکه و کهس له زور نابازیداده ره قه تی نایهت به لکونازانه و که سهیه
له کاتی توره پیدا خزی ده گریّ ورقی خزی ده خواته وه (نازا که سیکه له کاتی به لآ
... خۆی بۆیگیری و نه یکا به هه لآ .

دووه م/ز ووه ده م کیشه کانه و به چین و هه ولتی چاره سهر کردن یان بدهین و به خه م یه ک
تره و بهین، وهك پیغه مبهر ﴿﴾ پڑژی که چوو بۆمائی فاتیسه می کچی و پرسی علی له کوئیسه؟
فاتیسه فرموی: ده مه بۆله یه کمان بوور ویشته بۆده ره وه که بینی واله مزگه وت پالکه وتوه
ولایه کی عه با کهی خۆلوی بووه، پیغه مبهر ﴿﴾ پیتی فرموی: قم یا ابا تراب . بر دیه وه
ماله و بۆلای فاتیسه می خیزانی بیگومان سۆز و به زهیی و نه رم و نیانی (صبر) ره و شتی بروا
دارانی راسته قینه یه و دان به خۆدا گرتنی پیویسته و ده بیّ باجه کهمی بدهی وهك و تراوه
(سه برتاله و بهری شیرینه) جاری وایه خه لکانی بیبار و پیته و فاله به ران به رداب و مه به سستی خراب

نه وهه لوټیسته ده قوزنه وهه وهه ش تاقیکردنه وهه، و تراوه: ره سه ن ریزت گرت شهرمه زارده بی
به لام نار سه ن تابی هارده بی (چینه کان) وتویانه: نه وهی به نهر مونیانی ههنگاو بنیت،
زورده روات، باییرانی نیمه ش جوانیان وتوه:

به توندوتیژی کارنا چیتسه سر... ماریه قسه ی خوش له کون دیتته در

هۆکاره کانی توندوتیژی تایبته به مندالان:

(۱) دورر که وتنه وه له مه نه هج و بهرنامه ی نیسلام،

(۲) کاریگه ری سلبی میدیاکان،

(۳) هاوری خراب، به تایبته له شوینی کار

(۴) نه بونی سۆزوبه زهیی، به تایبته له کاتی جبابونه وهی دایک ویاوک نه و کات ده که ویتته
لای کسه ی که هدرگیزجینگه ی دایک ویاوکی ناگریته وه، مامه له ی سلبی ماله وه، به
تایبته که نیمه ی کورد په روه رده ی توندوتیژ بوه ته به شیکه که لتوره که مان، جانته و دایکه ی
مناله که ی به که وچکی چاداخ ده کات یان به هه ره شه نه یترسینی هه له یه، په روه رده ی
خراب ته نها زیان له خیزان نادات به لکو کۆمه لگاش زیانی لیده که وی و کاریگه ری خرابی
ده بی بۆی چونکه نه ندامیکه له ده ست داوه، بۆیه نیسلام زورگرنگی داوه به خیزان که
به ردی بناغه ی کۆمه لگایه، ریک خراوه کانی مندالان تانیستاش نه یان توانیوه چاره سه ری
کیشه کانی مندالان بکه ن، چونکه پاشکۆی حیزبن کی بهر پرسیاره له مندالانی ده ست
گیر سوال که ری سه ر شه قام (مندالانی کارو کۆلان)؟ وه له و منالانه ی که له خویندن دا
پراون؟ نه و مندالانه ی که خاوه ن پیداویستی تایبته ن؟ مندالانی بیتازی به تیم و پاشماوه ی
شهری ناوخۆ؟ تاکه ی بیده نگه ی بۆچی که س ناماده نییه نه و بهر پرسیاره تیه به کرده یی
بگریته نه ستۆ؟ ریک خراوه کانی منالان ده زگا کانی حکومت، نه یارانش دانیان ناوه که
نیسلام له مامه له ی رۆژانه نهر مونیانه (جۆن نیسپۆزیتۆ) له زانکۆی جورج واشنتون
وتویه تی: نیسلام ناینی میهره بان ی وپیکه وه ژیا نه و دوره له توندوتیژی

چیرۆکی ئه فسانهیی بۆمالان

نهرم و نیانی له توندوتیژی و رقه به رایه تی به هیتزه (خۆروبا) ناکۆکی که و ته نیوانیان له سه ر نه وه ی کامیان به هیتزه! ره شه بای توندوتیژی: ئیستا بۆتی ده سه لیم که من به هیتزه سهری نه و پیاوه بکه بزانه چۆن چاکه ته که ی پی فریده ده م، هه لئێ کرد به تۆزوبا و گه رده لول به لام تا به هیتزه ده کرد پیاوه که ش چاکه ته که ی توندوتیژی به خۆیه وه ..، سه ره نجام ره شه بای توندوتیژی هیتزه کپ بوو، نه بچاره یان خۆره تا و له پشتی هه وره وه ده رکه وت و گه رمای کرد، هیدی هیدی پیاوه که نارقه ی نیوچاوانی ده سپری و ناچار چاکه ته که ی دا که ندله کۆتایدا نه لیم: که دین نه ماژین نامینی، نه وه تا به رده وام هه وائی ناخۆش و سته مه، که ئیمان نه ماژمه من و نه مان نامینی، وه که ده بینی هه موی هاوار به تی له ده ست سته موی دادی، جار ان پیاو سته می له ناره ت ده کرد، ئیستا ناره ت سته م له خۆی ده کات، وه که له ریکلام و تیغه کاندای ده بینی بونه ته هۆکاری فتنه!.

---

* (وتاری تایبه ت به هه فته ی به ره نگار بونه وه ی توندوتیژی دژبه ناره تان کۆتایی مانگی یانزه)، ۱۱/۲۵ هه موسالی.

كوشتن و پرين بوه به سه رباسي ژين!

الحمد لله.. حمداً كثيراً كما أمر، والصلاة والسلام على حبيبنا محمد سيد البشر، وعلى إله أصحابه ما اتصلت به عين بنظر وأذن بخبر.. وسلم تسليماً كثيراً.

اما بعد: اصيكم ايها الناس ونفسي قبلكم بتقوى الله، فان تقواه أربح تجارة وبضاعة، واحذروا معصيته قدخاب عبد فرط في أمر ربه وأضاعه، وعليكم بما كان عليه السلف الصالح والجماعة فخذوا بهديهم وما كانوا عليه في المعتقد والعمل والطاعة، قال تعالى: وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا.

نه نيشانه كاني ناخيزه مان كه ناگاداري كردوين پيغه مبهري خوزه ويستمان كوشتن و نه ناو بردني مرؤفه كان، (لا تقوم الساعة حتى ويكثر الهرج، قيل وما الهرج يا رسول الله؟ قال: للقتل) واته: قيامت نايه تا زوربوني كوشتن پهيدا ده بي، به جزيرتك بكوژ نازاني بؤ كوشتي؟ و كوژ راو يش نازاني له سه رجي وبؤ كوژ راوه؟ (لا يدري القاتل فيم قتل ولا المقتول فيم قتل... (مسلم)، وهك له م رؤژ گاره ده بيني له سايه ي دروشمه كاني به ناو مافي مرؤژ كوشتن نه وهنده زوربوه كه مرؤژ نرخی زور كه م بوه وروپباري خوین دهر وا له جهنگي جيهاني به كه مدا (۱۵) مليون وله هي دووه مدا (۵۵) مليون مرؤژ نهك مريشك كوژران! له جهنگي فيتنام (۳) مليون نمشهره كاني ناخوی روسيا (۱۰) مليون وله شهري عراق نيران بهك مليون كهس به به لاش كوژران، نه وه جگه له كوژراني موسلماناني جيهان به تا بيهت له عيراق ونه فغانستان و فله مستين وشه رپوته قينه وه ي بهرده و ام له سايه ي پلان و پيلاني ولا تاني نه وروپا و رپوژرنا و ا به ناوي تعور دنيا بهك ژنومنال و پيره پياوخه لكی بي تاوان كوژران، نيتمه ي كورديش زوربه ي يادو به وه ربه كاغان كوژرانه خوین رژانه، كاتي يادي راپه رين كيميا باراني هه له بجه به ناو نه نفال گوپر به كه م له كان شهري ناوخو و خو پيشانندان ...، ياشه روناژاوه ي ولا تان ياخو كوشتن و خوسوتان دن سهره پای پيشكه وتني ماددي و دروشمه كاني به ناو نازادي ديوكراسي ومافي مرؤژ... هه رزان ترين شت له نيستاد اخوينه ليه رده و ام كوشتن و برينه چونكه دور كه وتونه وه

له بنه ماكانی ئەم دینە، لاحول ولاقوه الا بالله، یەكەم كەس كوشتنی ئەنجامدا (قابیل) بو كە
 هاییلی برای كوشت! بۆیە تادنيا دنیا یە هەر قەتلی بکری بەشی ئەوی تێدایە، لە کاتی کەدا مرۆڤ
 دەستکردو دروستکراوی خوا یە زۆر بەرپێزە و هەر کەس تێکی بدات بە ناهەق لە عەنتی لی
 کراوە، ئەگەر چەندین کەس بە کردەیی بەشدارین لە کوشتنی کەسیک بە ناحەق ئەو لە تۆلەیدا
 هەمویان دەکوژرێنە و ئەک بەندکردن و پاشان نازادبون، وەك لە سەر دەمی پێشە و اعمر لە
 مەدینە بە (۱۰) کەس یە کێکیان کوشتبو هەمویان کوشتە و هەو فەرموی ئەگەر هەموو خەلکی
 مەدینە بەشدار بونایە ئەو هەمویانم لە تۆلەیدا دەکوشتە و، چونکە بە لەناو بردنی بکوژ (قاتل)
 ژیانی خەلک ناسودە و بەختە و ەردە بیئت، ئەو یە پێزومافی مرۆڤ ئەک دروشمی بی ناوەرۆک،
 بۆیە کوشتن لە پیزی تاوانە گەر و کەنە (الکبائر)، نامانج و مەبەستی شەریعە تیی نیسلا مێش
 بۆ پاراستنی پێنج شتە گەرگەکانی ژیانی مرۆڤە کەنە، کەزەوی بەم پێنجە تاوانە کە بریتین
 لە مانە (ئەقل) و دین و مال و وەچەیی مرۆڤ و لاشەیی مرۆڤ) بە نەمانی هەر کام لە مانە ژیا
 ژانە سەر نیشانە، جابۆ پاراستنی (عەقل) هەموو سەر خۆشکەرێکی حەرام کردووە و سزای دار
 لێداننی بۆ داناو، بۆ پاراستنی (دین) جیهادی داناو، بۆ پاراستنی (مال و سامان) هەموو
 مامەلە یەکی نادروستی وەك (غەش و خیانت و درۆ دەست بە سەراگرتنی) حەرام کردووە، بۆ
 پاراستنی (وەچەیی مرۆڤ) زینا و داوین پیسی حەرام کردووە (حەدد و پەجمی) بۆ داناو، بۆ
 پاراستنی (گیانی مرۆڤ) کوشتنی ناهەقی حەرام کردووە (قصاص) تۆلەیی بۆ داناو، ئەگەر قاتل
 کوژرایە و ئەو کات خەلک ئەژی دەحەسیتە و، بەلام نیستا بە یاسا بپاری کوشتن لادراوە
 لە سەری کوژا بۆ ئەو و لاتانی ئەوروپا و پرۆژنا و لیبیان رازی ببن و بلیت ئەوانە دیمو کراسین، کە
 بەو ش کوشتن زیادە بیئت، چونکە بکوژد لیبیا یە کە نا کوژرێتە وە دیارە هۆکاری کوشتنیش
 جۆرا و جۆرە وەك هۆکاری (دەرونی و بی) نومییدی لە ژیا و نەبونی یاسا فاکتەری سەرە کین بۆ
 کوژرانی تاکە کان و پەپا و اغوازی و سیاسەتی درۆینە و ستم کارانە هۆکاری لەناو بردنی گەلانی
 بانەوانەیی ناگری جەنگیان هەلگیرساندو ئەوانەیی خۆینی بی تاوانەکانیان رشت و جەستەیی

منال و نافره تانیان پارچه پارچه کردو، هه‌په‌شهی په‌روه‌دگاری زه‌وی و ناسمانه‌کان بییست
 له‌ونایه‌ته‌ی که‌واخوا‌ی گه‌وره‌له‌ سوره‌ته‌ی (نساء) داباسی کردوه‌وه {وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا
 فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا} واته: هه‌رکه‌سیک به
 ده‌ستی نه‌نقه‌ست مرۆقیکی خاوه‌ن نیمان بکوژی سزاوتۆله‌ی نه‌وه‌چوارشتی زۆرقورسوگرانه،
 په‌که‌م: له‌دۆزه‌خ دابه‌هه‌تاهه‌تای تیایدا ده‌مینیته‌وه،

دووهم: غه‌زه‌ب و تو‌په‌یی خوا‌ی له‌سه‌ره،

سێیه‌م: (له‌عنه‌ت) نه‌فرینی لی‌کردوه،

چواره‌م: سزایه‌کی گه‌وره‌وه‌قورسیشی بۆ ناماده‌کردوه، نایاله‌هه‌موقورئاندا له‌سه‌ره‌تای سوره‌ته‌ی

(فاتحه) تا‌کو‌کۆتای سوره‌ته‌ی (الناس) هه‌ره‌شه‌یه‌کی تره‌یه‌ له‌م هه‌ره‌شه‌یه‌ گه‌وره‌ ترییت؟

نه‌خێر، ئاواته‌ خوازبوم که‌به‌به‌رزترین ده‌نگم هاوارم بکرادایه‌بۆ نه‌وه‌ی هه‌موسه‌رۆک و سه‌رکرده

کانی جیهان تاییان بیستایه‌نه‌وانه‌ی که‌ئیستا‌خوین ده‌پێژن به‌ناوی نازادی و دیموکراسیه‌وه

له‌لای نه‌وانه‌خوین بووه‌ته‌هه‌رزانت‌ترین شت له‌بونه‌وه‌ردا، سه‌ره‌ رای هه‌موونه‌وانه‌ دینه‌که‌شمان

تۆمه‌تبارده‌کریت... ئیسلامه‌که‌مان تۆمه‌تبار ده‌که‌ن که‌وادینی خوین پشته‌وه‌دینی تو‌نپه‌وه‌ی

وتۆقاندنه...! یان پیغه‌مبه‌ره‌هه‌لبێژێردراووبه‌زه‌یه‌که‌مان ﴿تۆمه‌تبارده‌کریت به‌تۆقاندن

وتوندوتیژی! و ده‌لێن دینه‌که‌ی بلا‌و‌کردوه‌ته‌وه‌به‌زه‌بری شمشی‌ر! و چه‌ندین پرپاگه‌نده‌ی به‌تال و

ناپه‌وا، که‌پیغه‌مبه‌ری ناشتی ﴿تۆمه‌تبارده‌که‌ن به‌تۆقاندن و ترساندن!...﴾ له‌کاتی‌تیکدانه‌و

پیغه‌مبه‌ری په‌حه‌ته‌ ﴿به‌راستی ئایه‌ته‌که‌هه‌ره‌شه‌یه‌کی ترسناکه‌له‌کتیبه‌که‌ی خوا‌ی گه‌وره‌

بۆ نه‌وانه‌ی ده‌ستیان سوره‌به‌خوینی نا‌په‌واپیغه‌مبه‌ری میه‌ره‌بانی ﴿هاتوه‌بۆ تا‌مرۆ‌ق‌ایه‌ته‌ی

دنیاباکاته‌وه‌وجه‌خت بکات له‌سه‌رئهم مافانه: مافی ژبان‌ه‌وه‌هات بۆ نه‌وه‌ی حورمه‌ته‌ی

خوین رۆن بکاته‌وه‌وه‌فرمویه‌ته‌ی: (لن یزال المؤمن فی فسحة من دینه، مال یصب دما حراما)

(بخاری و مسلم) واته‌که‌سی نیماندار به‌رده‌وام واله‌نیو فراوانی دینه‌که‌یدا، تا‌وه‌کو خوینیکی

قه‌ده‌غه‌کراونه‌پێژی، دینه‌که‌ی پا‌که‌تانه‌وکاته‌ی که‌سی به‌نا‌حه‌ق ده‌کوژی، پیغه‌مبه‌ری خوا ﴿

فەرموویەتی: (قتل المؤمن أعظم عند الله من زوال الدنيا) واتە: کوشتنی ئیماندارێک لای
 خواگەورەترە لەپروخان و نەمانی دنیا، تەماشای حورمەتی خۆین بکە لەدینی خوادابۆهەمو
 مەرزۆتیک، بەئێ لێم پۆزگەرە دازۆریە ئێو بکوژانە نازانن بۆدەکوژن؟، زۆریە کوژراوەکان
 نازانن بۆکوژران؟ ئێی ئێوانە بۆخەلکیان کوشت لە پیتناوی نەوتدا خەلکی دەکوژریت لیمان
 لەپیتناوی باوەرپێکی دەمارگیری بۆگەندا خۆین دەپێژن و لاشەکان پارچە پارچە دەکەن
 و شارستانیەت لەناودەبەن و شاروولات و یران دەکەن، ئایا بۆچی مەرزۆ و ابە مەرزۆ دەکات؟
 لەپیتناو ناشتی و پێکەوه ژیان:

۱/۹/ی هەمووسالێ بەرپۆزی جیهانی ناشتی دانراوە، بەلام لای ئیمە ی موسلمان هەموو
 پۆزی پۆزی ناشتیە و هەردوو جەژنە کەشمان سونبولی ناشتی و پێکەوه ژیانە بۆتازە کردنەوه ی
 خۆشەویستی و یەکی لەناوەکانی خوای گەورەش (السلام) سەلام و ناشتیە، و پیتناسە ی
 موسلمانیش سەلامەتی و ناشتیە بۆغەیری خۆی وەک پیتغە مەبەر (ﷺ) فەرموویەتی:
 (المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده)، بەپیتغەوانە ی قسە ی دوژمنانی ئیسلام
 کە بە تیرۆر و تۆقاندن تۆمەتبارمان دەکەن، چونکە خۆیان تیرۆریست و خۆین پێژن وەک پیتشتر
 نامازەمان پیکرد، پیتشینانمان جوانیان وتو: (لەدزوا یە هەموکەس دزە)، بۆناشتی بلاو
 ناکەنەوه؟ بۆئەوه ی مەرزۆ کە بەناشتی بێژن وەک پیتغە مەبەری ناشتی (ﷺ) فەرموویەتی:
 (افشوا السلام و اطعموا الطعام وصلوا الناس نيام، تدخلون الجنة بسلام) (رواه الترمذی
 وصحة الالبانی) واتە: ناشتی بلاویکەنەوه و سەلام لەیە کتر بکەن و نانی خەلکی بدەن و لە
 کاتی کدا نوێژ بکەن خەلکی خەوتب و ئێوانە ناشتی و ئارمیەوه دەچنەبەهشتەوه). لەکۆتایدا:
 ئیسلام ناشتی و پێکەوه ژیانە .. دژی تیرۆر و تۆقانه.

---

* (ئەم وتارە بۆ نازارەکانی مانگی نازارە کە لە میژوی کوردازەق و دیارە نقد تیاچونی
 خەلکی هەژارە پاشانیش درابەپول و پارە!)

کرین و فروشتن بازارگانی.. به مروڤه کان !

له ژیردروشمی مافی مروڤه.. کالای بازارگانی مروڤه!!
بازرگانی کردن به مروڤه میوویه کی کونی هدی که جزئیکی مه ترسیداره له ستم و چه وساندنه وه،
مروڤه بکریته بهنده ی بنده کان وه کالایه ک کرین و فروشتنی پیوه بکریته و به هه مووشیوه یه ک
دهست دریزی بکریته سهر! ده ستریزی نابوری و سیکسی و بکریته کالای بازارگانی، که هۆکاری
سهره کی نم ستمه هه ژاری ونه داریه.. نرمی ناستی هۆشیاریه، له راپورتیکدا هاتبوله
نه فریقیا خیزانیک دوومندالی بووه ته نهها مه سهره ی یه کیان پیکراوه، ناچار نه وی تری به (۶۰۰)
دۆلار فروشته به باندى مافیاکانی نه وروپا! هۆکاری دووه می نرمی ناستی هۆشیاری گشتی
به تایبته هۆشیاری ناینی چونکه له خواترسان سهرچاوه ی هه موخیریکه دورته ده خاته وه
له حزام وستهمکاری، به پیچه وانه شیه وه وه کوفرویتدینی سهری هه موخرابه یه که وله وه بترسی
له خواناترسی وه که له فرموده داهاتوره: (اذالم تستح فاصنع ماشئت)، له گه له هۆکاری تریش..
شیتواز و جوړه کانی نم بازارگانیه:

- ۱- چه وساندنه وه ی کریکار و زیاده کاریکردنی یان ده بیینی له بهرام بهر (۲۰۰) دۆلاری
مانگان به هه مروجوړی بۆه مووکلری به کاریان دیتن! وه که (عهبدو خزمه تکار)
- ۲- بازارگانی کردن به نافرته تانه وه له ریگه ی دهست دریزی سیکسی و به کار هینانسان
بۆگه رمکردنی بازاره کانسان له بهرام بهر موچه یه کدا، بۆمونه ده بیینی (۴۰۰) مائی له شفرۆش
نه وه ی دیار و ناشکرایه بۆنیوملیۆن خیزانی سلیمانی گه لیک زۆرونابه رامبهرونه گونجاوه به هیچ
پیوه ریک ریگه نه دراوه یان دهست دریزی سیکسی له به ندیخانه کاند او سهره لدان و بانگه شه و
به یاسا کردنی نیر بازی زه لیل ورسوا کردنی مروڤه کان بۆیولوپازه!
- ۳- چه کداری و سهر بازی کردن به مندال و ههرزه کاری خوارته منی (۱۸) سال، یان به کار
هینانسان بۆخوته قاندنه وه!

۴- دهرهینان و فرۆشتنی ئەندامی لاشەوی مرۆڤ لە لایەن باندی مافیایە کە منداڵ ئەفرێن دواى دەستدریژی کردنەسەری گورچیلەى دەردینن و دەیفروشن! دیارە ئەوە نەشتەرگەرەش هەر لە لایەن پزشکی تایبەتی مافیایە نەنجام دەدری کە خاوەنی پروانامە یە و یە ناو پۆشنبیرە و کارە کەى ئینسانیه! (ئەگەر دین نە ماژین نە ما دنیانە ما.. کە ئیمان نە مائە من و نە مان نە ما و چاوە پێی هەموخراپە یە ک دە کریت).

بازرگانە سەرەکیە کان کێن؟:

۱- حوکمەتە کان کە شایستەى فەرمانرەوای نین و مافی مرۆڤ پیشیل دەکەن .
۲- پلەى وەزیفی و کاربە دەستان، بەرپۆ بەرستەم لە خوارخۆی دەکات، بەرپرس پاسەوانە کەى بۆ مەبەستى تایبەتی خۆی دەکاتە خزمەتکار، واتە: فشارى کاربە دەستان بۆ پلەى خوارخۆیان.
۳- باندی مافیا، کە لە ولاتە هەژارە کانە وە منال و هەرزە کارنە دزی و ئەیفروینی و ئە یخە لە تینی و ئە بیات لە ولاتی کى دوور بە کاریدینی و ئە مەیش هیچ چاری نامینی.

۴- بازرگانی بە گەلان بە تالان بردنی سەرو سامانیان لە لایەن زههتو داگیر کەران (الاستعمار) یان بازرگانی سیاسى کە سامانى ولات بۆ بەرژە وەندى تایبەتی خۆی بە کار دینی، بازرگانی و مامەلەى زۆریش کرا و بە کوردایە تیه وە، هەندى جاری نەوای دینە و بە قورئانە وە!

چارە سەرنی گومان خۆ یاراستن باشترە لە چارە سەرکردن، ئە وەش بە پراکتیزە کردن و پراستکردن و پابەند بون بە بنە ماکانى بیروباوەرە وە، موسلمان لە گەل دینی خۆی، ئە وەنەش کە بانگە شەى مافە کانى مرۆڤ. دە کەن با راست بکەن لە گەل دروشمە کانیان، بە زەیمان بیتە و بە وە وە بونە تە قوربانى و سوتە مەنى نەم دیار دە یە، وە ک تا و انبار سەیر نە کرین بە لکولیکۆلێنە وە لە هۆکارە کانیان بکریت، چارە سەرى راستە قینەش گەرانە و یە بزیاسا کانى ئیسلام، نە ک کۆمپانیای بیانی ژوری بازرگانی.. پێک خراوە کانى مە دەنى.. چونکە مرۆڤ نە گەر خۆی بناسی کە سەر تۆپ و بەر تیزترینى دروست کراوە کانى خودایە (ولقد کرمانبى ادم..). پێز لى گیرا وە وە ی کە خاوە دەستى خۆى دروستى کرد و وە بە جوانترین شیوہ (.. فى احسن التقویم) لە روحو خۆى

فوی پیدا کرد و هویگانی به بهر داد کرده و به نیعمه‌تی عه‌قلّ جیای کرد و ته‌وه‌له دروست‌کراوه‌کانی تر، به‌وه‌یش شایسته‌ی نه‌وه‌ بوه‌که فریشته‌کان سوژده‌ی ریزی بژیبه‌ن و بکریته‌جینشین له‌سهر زه‌وی، له‌ نیسلامداد‌گه‌ری واجبه‌(إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ ..) (النحل: ۹۰) وه‌له به‌رانبه‌ر داسته‌مکردنیش حهرامه، له‌فه‌رموده‌ی قودسیداخوای گه‌وره‌ فه‌رمویه: (إِنِّي حَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلَا تَظْلَمُوا) (مسلم) واته: سته‌م کردنم له‌سهرخۆم حهرام کرده‌وله‌ نیوان نیوه‌شدا حهرامم کرده، که‌وه‌ابو سته‌م له‌یه‌کتری مه‌که‌ن، وه‌له‌قورناندا فه‌رمویه‌تی: (لَا تَظْلَمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ) واته: نه‌زولم بکه‌ن وه‌نه‌زولمیش قبول بکه‌ن، پیشه‌واعومهر (خ) به‌ده‌سه‌لا تداریک‌ی فه‌رمو که‌سته‌می له‌ هاو‌لا تیه‌کی هه‌ژار کردبوو: (نه‌وه‌له‌که‌یه‌که‌وه‌ خه‌لکتان کردوه‌به‌کۆیله‌! که‌به‌نازادی له‌ دایک بوون؟!) نه‌وه‌تا که‌په‌یامی نیسلام هات سیستمی کۆیلایه‌تی وه‌کوپرکردن باوبو، بژیبه‌ه‌نگاو به‌ه‌نگاونه‌یه‌یشت، وه‌که‌ گه‌وره‌یی پاداشتی نازادکردنی کۆیله‌وزۆرتیک له‌ که‌فاره‌تی تاوانه‌کانی کرده‌ نازادکردنی به‌نده‌وه‌که‌ که‌فاره‌تی (جوتبون له‌روژی ره‌مه‌زاندان، شکاندنی سویند، که‌فاره‌تی نه‌زر، زیهار، کوشتن ..) ، چونکه‌ستراتیجی په‌یامه‌که‌ی خوابۆن‌نازادی مرۆقه‌کانه، بوۆر‌زگار‌بونیان له‌به‌ندایه‌ندتی به‌نده‌کان بژیبه‌ندایه‌تی خوای میهره‌بان وه‌که‌ (ره‌بعی کوری عامر) وتی به‌روسته‌م: (لنخرج الناس من عبادة العباد الى عبادة رب العباد) هه‌موو‌برابن به‌نده‌ی خوابن، نه‌مه‌له‌کوی و نه‌وسو‌کایه‌تی و بی‌ریزیه‌له‌ کوی که‌به‌مرۆقه‌کانی نه‌م روژ‌گاره‌ ده‌کری! پروباری خوین ده‌روا! سه‌ره‌پای دروشمه‌کانی مافی مرۆقه‌، به‌لام که‌ نیمان له‌دلانه‌بی و نیسلام حاکم نه‌بی ریزو و یژدان و ره‌وشتی جوان له‌کوی ده‌بی، له‌وتاری پیشوداباسی گه‌وره‌یی تاوانی کوشتنمان کردله‌ نیسلامداو‌یاسای توّله‌ سه‌ندنه‌وه‌له‌بکورتاکومافی مرۆقه‌کان پیشیل نه‌کریت و به‌نارامی بژین.

ئەنفال: لەقورتان و سیاسەت و میدیا ..

پێناسە: (الانفال) زاراوەیەکی قورتانییە و کۆی (نفل) واتە زیاده، که مه بهست لێی (غەنیمەتە) ئەو مالە زیادهیە که بۆتە دەسکەوتی موسلمانان لە شەری بێر وایاندا،

لەقورتاندا:

ئەنفال سورەتێکی قورتانە و بایسی شەروکوشتن و بڕین ناکات بە لکویاس لە یاسای بەشکردنی (غەنیمەت) دەکات، ئەو مال و سامانە لە شەری بێ باوەرانداببوه دەستکەوتی موسلمانان، نەك کۆمەڵکۆژی مەژۆه کان، پاشان لە شەری دژبەبێباوەرەن نەك باوەرداران، یا میلیلەتێکی موسولمانی وەك کورد! بەرئەو دەروست نیە بە و تراژیدیایە بگوترێ ئەنفال یان ئەو دینە ئەو کارەساتە بەرە وادانائە لیان بە دەستەواژە که بگوترێ بەدناو ئەنفالە کان ئەمانە هیچیان دروست نین، بە لکۆدە بێ بگوترێ بەناو ئەنفال، چونکە بە بە لگەمی ئەقلی و نەقلی نابیتە ئەنفال، زۆرنا بە جێیە نیتە قسەیی دوژمنە که مان دووبارە بکەینەو و سوکایەتی بە شەهیدە کانمان بکەین!!

لەسیاسەت!:

مەرگەساتی بەناو ئەنفال پڕۆسەییەکی سیاسی بونەك نایینی، سیاسەتی حیزبی بە عەسی سیکۆلاری بە شێوێهەك پلان و پیلانی دادەڕشت که تاوان و کارە دزێوێهەکانی بە دروشمی نایینی پەردە پۆش دە کرد! وەك ئەنفال و شەری قادیسیە و هێزەکانی بە ناوی بەدرو سعد و قەقاع و هێرشەکانیشی بە (الله اکبر) جۆش دەدا. بە لآم لە بەرانبەر داکارە خزمەت گوزاریەکانی بە ناوی خۆی و حیزبە کهمی ناو دەنالو وەك (نەخۆشخانەیی صدام، شاری هاوچەرخیی صدامی) لە گەڵ زۆریک لە شەقام و شوێنە گشتیەکان، که لە و نێو ئەندەدا دینە که ئەبوو قوریانی! ئەینانەو پڕۆسەییەکی سیاسی بوو بە ناوی نایینەو بە لێدان نایین، لە هەندی سەردەمدا مێژوو و خۆی دووبارە دەکاتەو و بە پراکتیزە کردنی هەمان پلان لە ژێر دروشم و ناوی جۆراو جۆر! هێنانەو وە روفاتی بەناو ئەنفال کراو وەکان و ناشتانیان لە گۆرستانی تاییبەت بە مەراسیمی شایستەو

شکۆدارداجیی خۆیه تی و زیاتریان قابیله، به لām پرسه و مه راسیمه که نه و نه دهی سیاسی و روکه شو بازارگانیه به و نه نده یه د ل سۆزی و به رۆشی لیتنا خویند ریتته و هه بییگومان بی دهنگی له ناست جینۆسایدی به ناو نه نفال بی دهنگیه له کاره دزیوه کانی به عس، بۆیه پتویست بو دادگایی نه نفال چیه کانی ناو خۆمان بکرایه و به تایبته فایلداره کانو کرابانه پهنه و نامۆژگاری بۆنه وانه ی که بازارگانی به م میلله ته وه ده که ن، نه ک پله یان پی بدری و خه لات بکرین له بهر مه نسوییه ت و مه حسوییه ت چاوپۆشیان لی بکریت چون نه گهر له نه نفال تینه گه ین، که واته له به عسیش تینه گه یشتووین، دیاره سو یاس بۆخوا که سه رنجامی صدام و داروده سه ته که ی بینرا که چیان کرد به خه لک هه مان شت هاتوه ریتگه یان له خۆی و مال و منالی، که نه وه سه ره نجامی سه ته مکارانه و خوا غافل نیه له سه ته می نه وانه و تا ماوه یه ک وه ک تا قی کرد نه وه مۆله تیان ده ده ات و پاشان به توندی ده یان گرتیت، پاشان نه پرسین نه ری گه لۆکه س و کاری به ناو نه نفال چیان بۆکراوه ؟ و هه چیان ماوه ؟ نه وه ی سالانه له دیانه ی هاو لات یانی گهر میان ده بینری گله یی و گازنده یه ! دلگهر میه له شیوه ی وتاری به رپرسه کان! نه بوو که سو کاری شه هیده کانی به ناو نه نفال شاریکی مۆدیرن یان گوندیکی نه مریکی و نه وروپی هاو شیوه ی گوندی نه لمانی سلیمان یان بۆدروست بکرایه، له ناو که لاوه کانی گهر میاندا، نه ک موچه یه کی که می مانگانه یا مۆنۆمیتنتیک، نه وشاره هاو چه ر خه ته نهابه ته نده یه بودجه ی ته لاری چه ند به رپرستیکی تیده چو! که عه داله تومافی مرۆ ده بو یۆهه موان بوایه، وه به جدی هه ول بدرایه بۆیه جیه یانی داواکانی پاشماوه ی نه نفال، به لām وه ک چون خودی پرۆسه که سیاسی بو کار بۆکردنیشی سیاسیا نه یه ! که ده بود ل سۆزانه بوایه، له کۆتاییدا به لاله بیرمان نه چیتته وه تادوباره نه بیته وه، منیش نه لیم: پرۆسه ی به ناو نه نفال. دژی دین بو بی قیل و قال.

له میدیادا:

سالانه له (۱۴/۴) به ولاره برینه کان نه کولینه وه، خه مه کان وه بیر دینه وه په یانه کانی خزمه تو وه فاداری چه نډباره ته کرینه وه لبه لام زوله بیر شه برینه وه به داخه وه که هه نډی له ده زگای پراگه یانډن نه وه نډه ی به خه م گهرم کردنی بهرنامه و بازارپری خویانن نه وه نډه له خه می شه هیده کان نین! له جیاتی خزمه تی پرسه نه ته وه یسه کان به یه ک ده نگودروشم، نه وانیش بونه ته دوو بهر وه ک حکومت و نۆپۆزسیۆن لئه میان خزمه تگوزاریه کان پراډه گه یه نډی بۆپرسه که، نه ویان ده لڼی هیچ نه کراوه! که ده بوله ورپه گه یه وه بزانی چیان بۆکراوه و چی نه کراوه؟ وه به نه ته وه یی بکری نه ک به حیزبی، به جیهانی بکری وه جینۆساید بناسیتنری، وه که له په رله مانی سوید کرا، جیگه ی نیگه رانیه هه نډی له پراگه یانډنه کان به باگراوندی سیاسی یان فیکری به نارپه واله و یاده دا ناراسته و خۆتانه له دینه که مان ده دن و تۆمه تباری ده که ن لبه وه ش په سه نایه تی و متمانهی خۆیان له ده ست ده ده ن!.

(نهم بابه ته له گۆفاری په یامی زانایان ژماره ۱/۸۱ ی سالی ۲۰۱۲ بئلا و کراوه ته وه)

سوکایه تی به دین به پاساوی نازادی!

دژایه تیکردنی پیغه مبه ران وشوینکه وتوانیان پرۆسه یه کی له میژینه ی به یه که وه به ستراوه له ناده مه وه هه تاخاته م(سه لامی خویان له سه ربیت) به تابه ت پیغه مبه ری خو مان که تۆمه تبار کرابیت به شیت و جادو گه روشاعیر، له زیدی خو ی شاربه ده ریان کرد بۆ زیاتر له که دار کردنی بوختانیان بوعانیشه ی خیزانی کرد سه ره تای نه ودژایه تیه (نه بوله هب) بویاشان عوتبه ی کوری نه بوله هب که تیفکی هه لدا بوبه روی چه زه تدا، هه ردووکیشیان به زه لیلی له ناوچون، به لام محابن نه وه ی جیگه ی سه رسورمانه که له سه رده می بانگه شه ی مافی مرۆفدا ویه ناوی نازادی راده رپرین لی ره وه وی له هه ندی گو قارورۆژنامه دادژایه تی بیرو باوه ری ۰.۹۰ ی نه م گه له موسلمان هه کری و سوکایه تی به پیغه مبه روشوینکه وتوانیان ده کری به فریدانی کتیه ناینیه کان له شوینه پیسه کان! به ده رکردنی فلیم و کاریکاتیر، له ژیرناوی نازادی سه ره ستیدا خه تی سورده به زینن و مافی گه لیک پشیل ده که ن! که نه وه ش به ناشکر اسنور به زانده و ناچیته چوارچیه ی نازادی تاکه که س چونکه پیشیلی مافی به ران به ره وه پیچه وانیه ی ماده ی (۱۸) بنه ماکانی جارنامه ی نامه ی گه ردونی مافی مرۆفه، وه دژی بریاری (۲۶، ۲۵) ی نه ته وه یه کگرتوه کانی سالی (۹۷۰) که تییاندا هاته نه بی ریز له ناینی هه موکه س بگیری و نابی سوکایه تی پیبکری! (بیگومان نه وه له نیسلام وه رگیراه) ته نانه ت له به ریتانیا جویندان به پیروزیه کان قه ده غه کراوه به یاسایه ک به ناوی (فاجیو)، سالی (۲۰۱۲) په رله مانی کوهیت یاسایه کی ده رکرد له وباره وه که هه رکه س سوکایه تی به خواو پیغه مبه ربکات له سیداره ده دری، خو نه گه ر موسلمانان وه لامیتی که به رگریکارانه یان بوی له به ران به ردایه کسه ر به توندو تیژی وتیروو تو قانن تۆمه تبار کراون! له کاتیکدا که لایه نی به ران به ریش ده سپیشخه ریووه نه وه هیژی کردۆته سه رنیسلام وتاوانباری سه ره کیه چونکه (البادی عبالشره والاضلم) نه وان به کرده وه دژی ناشتی کۆمه لایه تی وینکه وه ژیانن! به پیچه وانیه ی دروشه کانیان، به لام که س باسیان نه وناکات چونکه به ناو نوسه رورۆژنامه نوسن! بیگومان نازادی مافی په وای هه .

کەسە بە مەرجێک سنوردار بێت، چونکە نازادی ڕەها زیان بە خەشەوبی سەرۆبەری و بەرەللائی لێدەکەوتتەو، وەک چۆن سەیارەیک بە ناوی نازادیەو لە ڕێگە لابدات یاسای ھاتو چۆن پێرەو نەکات، یان شەمەندە فەرێک لەسکە ی خۆی لابدات، ئەو سەرەنجام سەرنشینەکانی لە ناو دەبات، ئەو ھەش بە کورتی پێناسە ی نازادی کە لە کتێبی (الاخلاق / احمد امین ص ۲۰۰ وەرگیراوە بەم شێوەیە، یە کەم پێناسە ی نازادی لای ڕۆژناوا یەکان: (چی ھەز دەکە ی بیکە بە مەرجی زیان بە کەسانی تر نە گە یە نی) ڕێژلە بەرانبەر بگری و مافی پێشیل نە کە ی نە مە نە لێن بە لام وانا کەن ئەو ھە تاخۆیان سە پاندوو بە سەر جیھاندا و ئەو ی لە گە ل بیروبوو چونی ئەوان نە بێت تیروۆر یستەیان دوا کە وتوو ھ!

دوو ھم: پێناسە ی نازادی لە نیسلا مدا واتە: (ھەر چی ھەز دە کات بیکات بە مەرجی زیان بە خۆی و کەسانی تر نە گە یە نی)، (لا ضرر ولا ضرار) واتە: خۆی بپاریژی لە زیان گە یانن لە خۆیوخە لکیش زەرەر زیان لە کەسانی تر نە دات وەک کوشتن و لێدان و ما ل داگیر کردن و بوختان و درۆ و تاوان، زیان لە نە فسی خۆشی نە دات کە نە ویش دوو جۆرە: زیانی دنیایی: وەک خۆ کوشتن و خۆ سوک کردن و مائی خۆ بە فیرو دان...

زیانی قیامە تی: وەک بی فەرمانی خوا و پیغە مبەر (ﷺ)، نە نجامدانی خراپە و تاوان کە دە بنە نە گەری سزای دوا ڕۆژ، لێرە دادە پەرسین دژایە تی کردنی نیسلا م چ خزمە تی بە گە لی کورد دە کات؟ جگە لە دژایە تی نە منی قەومی و ناچار کردنی موسلمانان بە کار دانەو ھ و سەرەنجام دروستبوونی پشیتی، جگە لەو ھەش دژایە تی کردنی پیروزیە: کانی نیسلا م سەلماندن و بەراست گە رانی قسە ی نە فەلچییە کانی رابردوو ھ و خزمە تی کە بە دوژمنانی کورد کە دە یان گووت کورد لە نیسلا م پاشگە زبۆتەو ھ:

کەواتە ئەم سوکایە تیە بۆ؟:

(١) نیفلاس بون زبی دە سە لاتی ئەوانە دە گە یە نی لە بەرانبەر گە ورە بون و گە شە سە ندنی رابون و راستیە کانی نیسلا م.

٢) بۆنه‌وه‌ی ناویان بیته‌ناواناوانه‌وه، چ وهك تاك یان وهك ده‌زگایه‌کی میدیا، وهك پیشینان وتویانه: که چه‌ل بۆنه‌وه‌ی ناوی بیته‌ناواناوانه‌وه باسی بکه‌ن کانیایوی گونده‌که‌ی پیس ده‌کرد!

٣) بۆهرگرتنی خه‌لات و به‌رات و نیقامه‌له‌ده‌ره‌وه‌له‌لایهن بیروایانه‌وه!

٤) یان داپۆشین وله‌بیربردنه‌وه‌ی کیشه‌یه‌ک به‌کیشه‌یه‌کی ترله‌وجۆره‌سیناریۆیانه دروست ده‌کریت!

٥) زۆرجار به‌پیلانی جوله‌که‌نه‌نجام ده‌دریت بۆناژاوه‌نانه‌وه‌له‌نیوان موسلمانان و مه‌سیحیه‌کان و کاردانه‌وه‌ی توندوتیژی له‌لایهن توندپه‌وه‌کانه‌وه‌وخۆشیان ده‌بنه‌ته‌ماشاکه‌ر، وه‌لام دانه‌وه‌ی موسلمانانیش به‌پیتی کات و سه‌رده‌م ده‌گۆزی، کاتی وابوه‌که‌س نه‌یتوانیوه‌ به‌رگری له‌پیتغه‌مبه‌ری خوابکات! کاتی له‌که‌عبه‌ورگوبیسیایی ناژه‌لیان به‌سه‌ردا‌کرده‌له‌کرنوشدا، له‌کاتی ده‌سه‌لاتی‌شدانه‌وه‌له‌جه‌نگی به‌دردا‌دوو می‌مندال هه‌لده‌کوته‌سه‌ر پیاویکی ناواری وهك (ابوجهل) و ده‌یکوژن، یان خواله‌قورئاندا فه‌رمویه‌تی (هه‌رکه‌س ته‌عه‌ددای لی‌کردن وه‌کوخۆی وه‌لامی بده‌نه‌وه) (البقره/١٩٤) نه‌وه‌بۆ نه‌وانه‌ی دژی نیسلا‌من، به‌لام نه‌وانه‌ی نازانن و بی‌تاگان ده‌بی بۆیان رو‌نبکریته‌وه (اقامه‌حوجه‌یان) له‌سه‌ری‌کری، له‌کو‌تایدا: نه‌گه‌ر ئیمه‌حه‌کی‌مانه‌له‌له‌گه‌ل رودا‌وه‌کاندا بکه‌ین و هه‌له‌کانی نه‌وان دو‌باره‌نه‌که‌ینه‌وه، نه‌واوه‌ک صولحی حوده‌بی‌بییه‌ویوختانی (افک) به‌خیر ده‌گه‌ریت بۆبانگه‌وازی نیسلا‌می، که‌به‌هۆیه‌وه‌زۆرجار نه‌یارانی ده‌که‌ونه‌به‌دوا دا‌چونی راستیه‌کان و سه‌ره‌نجام موسلمان ده‌بن، وه‌ک په‌یام‌نێری که‌نالی (العریبه) دوا‌ی بلا‌ویونه‌وه‌ی فلیمه‌که‌له‌به‌ریتانیا و به‌رپرسی سه‌نته‌ری ئۆکسفام رایگه‌یانند (٣٠/٠) بازا‌ری کتیب و نامی‌که‌نیسلا‌می‌ه‌کان زیادی کرده‌وه، جگه‌له‌به‌ناگه‌یتانه‌وه‌ی موسلمانان له‌خه‌وی غه‌فله‌ت.

---

* له‌گۆفاری په‌یامی زانایان ژماره‌(٨٦) ی ٢٠١٢ بلا‌وکراوه‌ته‌وه.

ناوسه چاوهی ژيانه ...

ناوگوره ترين خه لاثی مادديه خوابه نييمی به خشيوه له سه رزه وی خوی گه وره فهرموويه تی: (وجعلنا من الماء کل شي حی) واته: له ناویش هه موشتيکی زيندومان فراهه م هيناوه نایا نه وان هه رباوه رناهينن؟ (والله خلق کل دابه من ماء)، الله هه موو گيان له به رتيکی له ناو دروست کردوه، له بچو کترينيان وه کرميک تاگه وره ترين تاژهل که له سه رزه وی ده پروات، نه وه تاجه سته ی نه وکوره له ی که ته مه نی سی مانگه ۹۳. ی ناوه، که له دايک ده بييت ۸۰. ی ناوه، خوین ۸۰. ی ناوه، مرؤفی بالغ ۷۲. ی ناوه، ناوه وکار ی ژيانه بو سه رجه م زينده وه روره که کان، ته نانه ت ناوييويسته بو شته بي گيانه کانیش، بو غونه نه گه رلم وچيمه نتو تي که ل بکه ين به بي ناوه يچی لي پيداناييت، که واته نه وکوشک وياله خانانه ی که به ناسماند اچوون گه رئاونه بي ناکريت، له وان هه بليتي خانوه کانی نييمه له ته خته دروستکراون، نه پرسين نه ی ته خته له کوپوه هاتوه؟ له دارودره خت، دياره که دارودره ختیش به ناوده پرويت وگه شه ده کات، هه رچی شته له کهل وپه لی ده ورو بهرمان گه رئاونه بايه نه ده بوون بويه نايه ته که مو عجزيه هه کی گه وره يه وچ بگه ی سه رنجدانه که فهرموويه تی: ناوسه چاوه ی ژيانه،

سه رچاوه بو پوره کانی ناو:

(۱) ناوی باران، و أنزلنا من السماء ماء طهورا...، خوی گه وره فهرموويه تی: له ناسمان ناويکی پاکره وه مان نارده ته خواره وه، لاشه وژينگه وژيانت پاک ده کاته وه، زانايان ده لين نه و دلويه ناوه ی که له هه وره که وه داده به زي پاکترين ناوه پيش نه وه ی بهر نه ويه رگه هه وايه بکه وييت وپيسي ده کات وله بهر انبه رداژينگه ت بو ده شواته وه زه وی و ناسمان خاوين ده کاته وه پاشان زه وی ولاشه ت، بويه ده بينی ناسمانی دوی باران چند ساف وجوانه ته م نايه ته به لگه يه له سه رنه وه که سه ر چاوه ی ناوله ناسمانه وپاشان به هوی کرداری به هه لم بون له ده رباور وپاره کان به پي به رزی ونزمی پله ی گه رما وه لکه وه ی جوگرافی ده باريت، وسروشت و بينکها ته ی ناویش

به‌شيوه‌یه که نه قورسه وهك زهیت تا بهرزنه بیته وه ونه سوکه وهك به‌نزین تاهیچی نه می‌نیتته وه،
به‌لکوشله‌یه کی خیراجولاره وگونجاوه بۆ ناو هه‌واوژینگه و ژیا نی مرۆڤ.

(۲) ناوی کانیوا کاریزه کان بۆ خواردنه وه، خوی گه‌وره‌هه‌رموویه‌تی: (واسقیناکم ماءً فوراً...)
واته: ناویکی سوک و شیرین و خوش، شهره‌ت ده‌خۆیه‌وه ۰.۹۸. / ناوه به‌لام پاکه‌ره‌وه‌نیه
بۆیه‌لی‌ره‌نیه‌هه‌رمووه (طهوراً) وه‌قه‌ت به‌شهره‌ت تینویتی‌ت ناشکنی ناونه‌بی.

(۳) ناوی تفت و سویر، وه‌ذام‌لح اجاج...، سی له‌سه‌رچواری دنیا ناوه‌لام زۆرینه‌ی هه‌ره‌زۆری
سویره‌وناخویریته‌وه، ته‌نانه‌ت نه‌وناوه‌شیرینه‌ی که‌به‌که‌لکی خواردنه‌وه‌دیت ناگاته ۰.۱۰ /،
نه‌وه‌ش بی حی‌کمه‌ت نیه‌که‌زۆرینه‌ی ناوی زه‌ریاکان و ده‌ریاکان سویره‌تاوه‌کوئاوه‌که‌بۆگن
نه‌بی‌ت لپاشان یا قوت و مه‌رجان و دو‌رو و مرواری و سه‌ده‌ف له‌ناوی سویره‌دانه‌بی‌ت نامینه‌وه
ویه‌روه‌ده‌ نابی‌ت! نه‌وه‌مو‌عجیزه‌ی قورئانه‌وتازانست پیش بکه‌وی‌ت راستیه‌کانی زیاتر
ناشکراد ه‌بی‌ت، نه‌ینائه‌وه‌ی نازانی هه‌رده‌لی جانای سویره‌بۆچی باشه؟، نه‌م خه‌لاته‌خوایه
هه‌ندی جارده‌یگریتته‌وه (لعلهم یتذکرون) تامه‌غرورنه‌بن بیرله‌ده‌سه‌لاتی خوا بکه‌نه‌وه‌بیرله‌خالق
بکه‌نه‌وه‌نه‌ک حکومه‌ت، تا‌قه‌دروگرنگی ناوبزانن وله‌خوا بپارینه‌وه‌ونویره‌بارانه‌بکه‌ن
ویه‌خۆتاندا بچنه‌وه‌وله‌خوا غافل نه‌بن و ته‌وبه‌و (استغفرالله) بکه‌ن (استغفروا ربکم انه کان غفّاراً،
يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا...) تابزانن ده‌سه‌لات ده‌سه‌لاتی خوایه، بۆنه‌وه‌ی خیر و خیرات
بکه‌ن و زه‌کاتی مالّه‌کانتان بدن، له‌هه‌رمووده‌یه‌که‌داهاتوه‌که‌پیشه‌وامسلم گپراویه‌تیه‌وه: له
چۆله‌وانیه‌که‌داکابرایه‌ک گوئی له‌ده‌نگیک بوکه‌به‌په‌له‌هه‌وره‌که‌ی ده‌گوت (اسق حذیقه‌ فلان)
نه‌ی هه‌وریه‌چۆله‌باخی فلان که‌س بیارینه‌ده‌لی ریک له‌وی هه‌لی رشتوکه‌چوو پرسیا
لینکردتۆ فلان که‌سی به‌لی، توخوانه‌ینی نه‌وه‌چییه؟ خاوه‌ن باخیش وتی: من به‌ره‌می

باخه کهم ده کهم بهسی بهش، بهشیکی بۆمال و منالم بهشیکی بۆمهسپره فی باخه کهو
 بهشه کهی تریش ده کهم به خیر و خیرات و زه کات ! ده و له مهندی چاکوپاک فریشته له ناسمان
 ناوی دینی و ده بیته خیر و بهره که تیش بۆ خه لک و خاک، به پیتچه وانوهه و که سانهی نابه خشن
 و زه کاتی ماله کانیا نادهن و خراپه بلا و ده که نه وه ده بنه هۆی نه بارینی باران، نه وهش پیتغه مبه
 ﴿فَرَمَوِيه﴾ فرمویه : (وَلَمْ يَمْنَعُوا زَكَاةَ اَمْوَالِهِمِ الْمُتَمَنَعُوا الْقَطْرَمِنَ السَّمَاءِ وَلَوْلَا الْبَهَائِمُ لَمْ يَمْطُرُوا،
 واته : نه که مرزه کاتی ماله کانیا نده خوداش بارانیا نیده گریته وه و نه که رله بهر ناژه لاتی
 بیزمان نه بوایه نه واته و نه بارانهش نه ده باری، به زهی نه ماوه و ده و له مهندی به خیل و ره زیل
 به لایه وه قورسه له (۱۰۰) ده فته رد و ونیویدات، بۆیه خوای گه وره بهره که تی ناسمانت لی
 ده گریته وه، یان جاری وایه به باران که ره همه ته ده یکاته غه زه ب به لافاویان له کاتی خۆیدا
 ناباریت، تاقه دری بزانت تا به ناگا بینه وه له ده سه لاتی خوا، به تایبته له تاخیزه مانداقه ایرانی
 کهم ناوی ده بیته کیشه یه کی مه ترسدار و له نیتوان ده و له تاندا به هۆی ناعه داله تی له دابهش
 کردندا شه ری ناوسه ره له ده ات به تایبته کوردستان ده که ویتته مه ترسیه وه به هۆی گرتنه وه ی
 سه رچاوه ناوی به کان و دروست کردنی به نداوی زۆر له لایه ن و لاتانی دراوسیته، له و کاته داهه ست
 به گرنگی و گه وره یی نیعمه تی ناوده کری و ده رده که وی که دینار و دۆلار و ماده ده هه مووشت نیه و
 ناوی به دانا کات،

به کارهیتانی ناوومه ترسی کهم ناوی:

له شه ریعه تی نیسلامدا زیاده ره وی له هه مووشتی کدا حه رامه ورپه گهی پینه دراوه، زیاد به کار
 هیتانی ناویان لیدانی بیری تیرتیسوازی له راده به ده روبی به رنامه زیان له بهر ژه وه نندی گشتی
 ده دات و مافی نه وانی تریشیل ده کات، به پیتی ناماریکی به رتویه رایه تی ناوی هه ولیرتوبوی

به‌شیویه‌کی گشتی نزیکه‌ی (۲۰) مه‌ترناستی ناودابه‌زیوه، چونکه (۳۵۷۴۱) بیرى نیرتیوازی
 له‌کوردستان لیدراوه‌و (۲۵۰۰) یان بى مؤلّه‌ته‌واته‌له‌شوئینى پتویست نیه‌وبۆکه‌سى تایبه‌ته!
 بۆکه‌رت وکۆمپانیای تایبه‌ته‌له‌داخه‌وه‌له‌به‌رانبه‌رته‌و نیعمه‌ته‌ناشکوری زۆره‌وزیاده‌په‌ۆی تیدا
 ده‌کری و زۆرینک له‌ماله‌کان له‌به‌کاره‌یتنانى ناودا زیاده‌په‌وی ده‌که‌ن به‌لوعه‌که‌ناگره‌وه‌و
 ماتۆپى تیده‌گرن ویان تانکی سه‌ریانى له‌سه‌ری ده‌پوات و ته‌وافه‌ی نیه‌ویان جاری وایه‌بۆرى
 سه‌ره‌کی ده‌شکیت و چه‌ندپه‌ژنه‌وئاوه‌ خه‌سارده‌بیته‌ و تیکه‌لى زیراب ده‌بیته‌ و پيس ده‌بیته‌
 که‌راسته‌وخۆنه‌خۆشى بلاوده‌کاته‌وه‌وله‌ولاش له‌دروشمه‌کانیان ده‌لین (خۆپاراستن باشتره‌له‌چاره
 سه‌ر کردن) شتیکی راسته‌وجوانه‌به‌لام کاری پیناکری، وه‌ک قه‌درزانینى نه‌و نیعمه‌ته‌له
 فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌رداهاتوه‌که‌نابى پيسایى بکریته‌ئاوه‌وه‌به‌تایبه‌ت ناوی راوه‌ستاوناودان به
 خه‌لکی زۆرخیره، له‌مه‌دینه‌تاکه‌بیری که‌ناوی شیرینی هه‌بو بیری رۆمه‌بوو که‌هی جوله‌که‌یه‌ک
 بوئاوه‌که‌ی ده‌فرۆشت پیغه‌مبه‌ر(ﷺ) فه‌رموی هه‌رکه‌س بیری (رۆمه) بکریته‌نه‌وه‌به‌هه‌شت
 بۆنه‌وه، پیشه‌واعوسمان به‌نرخیکى زۆرگران کپى و به‌خشی له‌پى خوا، بۆیه‌رژه‌وه‌ندى گشتى
 ته‌نانه‌ت له‌فه‌رموده‌داهاتوه‌که‌به‌هۆی ناودانى سه‌گینگ له‌بیابانیکى چۆل به‌پیتلاه‌که‌ی ناوی
 بۆده‌ره‌یتنا له‌ناویرکه‌سیتک چه‌به‌هه‌شت ده‌یان نایه‌ت و فه‌رموده‌له‌باره‌ی ناویاران هاتوه‌نه‌ی بۆچى
 باسناکری له‌زانکۆپه‌مانگاکان لیکۆلینه‌وه‌ی له‌سه‌رناکری: بماخالقى خویان بناسن، تا
 موعجیزه‌ی نه‌وقورنانه‌ی بۆده‌رکه‌وی، تازانست و عه‌داله‌تى نهم دینه‌ی بۆناشکرا بى

پاراستنی ژینگه‌ی ژيان پيوسته له سه ره موان

له بهر پر سه ياسيه كان و مملاتيني خواسته مادديه كان زوړبي ناگابوين له پاريز گاري ژينگه و ژيان له داخه وه كه پيش پر كه ي ماترياليستي و ماده ده گه رايي واي كړدو به ي ناگابين له دواړو ژمان ته نهايبر له بهر ژه و هندی تايه تي و ماددي بكه ي نه وه له سه رحيسابي بهر ژه و هندی گشتي كه به هويه و ژينگه و ژيانى مرؤفه كان كه و توتو ته مه ترسي و هره شه ي له نا و چون!، در ژايه تي سى شتي گرنه ده كرى كه ژيانى خو مانى له سه ربه نده نه و انيش (ناو- هوا - خاك) به پيس كړد نيان له جياتي پاراستنيان، كه نه وه ش پيچه و انه ي به هابه رزه كانى نيسلامه، نه وه تا پاريزه رى ژينگه و ژيان پيغه مبه رى پيشه و امان ﷺ فهر مويه تي (الطهور شطرا لايمان) و اته نپاكو خاوينى نيوه ي نيمانه نه گه رنيمان بكر يته دووبه ش نه وه به شيكى بريته له پاكو خاوينى، جاله پاكي دل و دهر ونه وه تا پاكي جهسته لاشه و جل و بهرگ كړدار و گو فتار و ژينگه و ژيان، نه ته وه يه كگرتوه كان ۶/۵ ي هم مو ساليكى ديارى كړدو وه ك رؤژى جيهانى ژينگه سالى (۹۷۲)، به لام نيسلام (۱۴۳۳) سال بهر له نيستانه وه ي راگه ياندوه كه ده به ي پاك و خاوينى ژينگه و ژيان پياريزى و نيسلام پاكو خاوينى به نيوه ي نيمان داناوه، له ميژووى شارستانيه تي نيسلاميدا نمونه ي سه رسور هينه رده بينى له سه رپاك و خاوينى ژينگه و ژيان، نه وه تا زانايه كي نيسلامى وه (شيزه رى) له ده زگاي (حسبه) كارى كړدو وه سالى (۵۹۰) كوچسى، نه و كاته نه م جوړه فهرانانه ي دهر كړدو به ژنانه و اكانى شار:

- ۱) له كاتى هه و ير شيلان په رؤله نيوچاويان ببه ست تا تاره قى نيوچاويان نه كه و يته ناوه ويره كه
- ۲) له كاتى هه و ير شيلاندا ده مامك ببه ست تا هه ناسه يان نه چيته ناوه ويره كه .
- ۳) كاتى هه و ير شيلان يه كى باوه شين بكات تاميش و مه گه زنه كه ونه هه ويره كه!
- ۴) ده به ي دو كه ل كيش (ساحيبه) له دوكانه كدا هه به ي.

چ ده زگایه کی چاودیری ناواگرنگی ده دات به پاکو خاوتینی گشتی.
 پاگرتنی هاوسهنگی ژینگه: نه گهرسه رنجی لیکنۆلینه وه زانستییه کان بدهین بۆمان دهرده
 کهوی که هیچ زینده وه ری بی حکمت و بی سود دروست نه کراوله بونه وه ردایه هه مو
 یانه وه هاوسهنگی ژینگه راده گرن گهلای درهخت له گهل هه ناسهی مرۆقه کان ئالوگۆری
 ئۆکسجین و دووهم ئۆکسید ده کهن، چۆله که کان که چه ننده نه که گهنی ده خۆن به لام له گهلیدا
 کرمیک له ناوده بهن که زیان به خشه بۆدانه ویتله، جرح که نیتمه زۆرقیتزی لی ده کهین به لام
 زیرابه کان شی ده کاته وه نایه لی زۆرگیرین، بۆیه ده بی له پیناوپاراستنی ژینگه پاریزگاری
 له هاوسهنگی بونه وه ره کان بکهین هه مووشمان له وه بهرپرسیارین و پاراستنی ژینگه نه رکی
 سه رشانی هه موانه وله سه رجهم نيعمه ته کان لیمان ده پرسریتته وه، وه ک پیغه مبه ر
 فه رمویه تی: (کلکم راع وکلکم مسؤل عن رعیته) به تایبته حکومت له ریگهی ده زگا
 په یوه نندیداره کانیه وه وه ک فه رمانگهی ناو و ناوه رۆ وشاره وانی و کارگه و کۆمپانیاکان که راسته و
 خۆ په یوه ندیان هه یه به پیسبوونی ژینگه وه.

هۆکاره کانی پیسبوونی ژینگه و چاره سه ری-

۱) پیسبوونی هه وابه هۆی زۆربوونی دانیشتوان هۆکاریکه بۆپیس بوونی ژینگه زۆرکردنی
 دووهم ئۆکسیدی کاربۆن له بهرگه هه واداله کاتیکیدا نیتمه هه موومان پتویستمان به هه وای
 پاکه زیاتر له نان و ناو، بی هه واناژین، که هه وای پیسیش هه لده مرۆی نه وه دهره نجامه که یه تی
 که هه موومان نه خۆشین و ژیاغان بو به ژان و له گهل نه وه یشدا بیر له هه وای پاک ناکه ینه وه هه رله
 هه ولی دینارودۆلارداین!

۲) پیسبوونی ناو: گرفتسی سه ره کی ژینگه یه چونکه ناوسه رچاوه ی ژیانه، هه موو زینده وه رتک
 پتویستی به ناوه و به بی ناوناژی ته نه ها که نگیری کتوی نه بی له ئوسترالیا نه ویش خوای گه وره
 له ناوجه سته یدا کۆنه ندامیکی بۆدروستکردوه ناودروستده کات، جاپیس بونی ناوه و کاریکی
 سه ره کیه بۆپیس بوونی ژینگه، پیس بوونه که فیزیای بیت که تام و بۆن و په رنگی ده گۆر...

پیسبوونی کیمیایی بههۆی تیکه لیبونی پاشمپوژی مرۆفه کان وناژه لان وکارگه کان به ناو، بۆمونه: نهوسه وزه ی که به ناوی زێراب ئاوده درێ پیسیه که ده چیته پیکهاته ی سهوزه که لیره دابه رپرسیاریه تی سه ره کی ده که ویتسه ره فرمانگه ی ناوی شاره کان، که ناوی پاک بدنه هاو لاتیان که بۆری شکازوو فریای بکه ون ویا ناوی زهرداوی زێراب نه درێ پیمان، وه که ده زانن که خۆپاراستن چاکتره له چاره سه رکردن و که متریسی تی ده چی .

۳) پیسبوونی خاک بههۆی پاشماوه ی ناوناوه روژی زێرابه کان، وه بههۆی فریدانی خۆل و خاشاکی روژانه ی ناوشاره کان که ته نها شاره وانی سلیمانی روژانه زیاترله (۱۰۰۰) ته ن پاشمپوژی پیسی فریده دات و ده یخاته سه رزه وی، وه دیارده ی به بیابان بوووشکه سالی که خه لک ناتوانی له و شوینه دابژی و کۆبونه وه شیان له شوینیک هه مره ترسیه بۆ زیان وه که له قه ره بالغی شاره کان ده بیینی، وه ههروه ها پاشماوه ی به کاره ی تانی چه که کوشنده کان په یینی کیمیای زیان به خشن بۆزه وی بۆسه لامه تی خاک پاشماوه ی ناژه لان چاکترین په یینه چون دوره له ماده ی کیمیای

۴) پیس بوونی ژینگه بههۆی سوتان و نه مانی دارستانه کان و که مبوونی سه وزایی ته نانه ت برینه وه ی داریک واته تیکدانی لانه ی (۳۰۰) زینده وه ر، جگه له وه ی که هه وای پاک و سروشتی جوان و به روومی زۆرمان ده داتی، نیسه لام به جوژی هاغاننده دات بۆ کشتوکال و چاندنی داروده خت، ته نانه ت جارێکیان پرسیار کرا له پیغه مبه ر ﷺ و تیان نه گه ریه کیک داریکه ی به ده سه ته وه بوووتیان دنیا خه را بوونه چی بکات؟ فه رمووی با داره که بنیژی!، له فه رموده یه کی تردا فه رمویه تی: (هه رکه س دره ختی یان کشتوکالی بجینی جامرۆ یان بالنده یان هه ر گیانداری لینی بخوات نه وه بۆی ده بیته خیر و یاداشتی روژی دواپی) که واته جوتیاری با وه ر دارخیره که ی نه برا وه و به رده وامه جگه له وه ی به وکاره ی خزمه تی خۆی و ژینگه ش ده کات.

۵) پاری بیبه زه یی نراوی خۆشی راسته قینه هه ربوه و پرتگه پیندراوه، به لام نه وه ی نیستاله هه ندی شوین ده کری جینۆساید و کاره ساته وله ناو بردنی به روومی و لاته که من ناومناوه پاری بی ویزدانی بۆ ده سه تکه وتنی دووسی ماسی گه وره (TNT) ده خاته ناوه که وه وه هه زاران ماسی

بچوک له نار د هبات لښه لسه پژوی دوايدا که حسابی مسقاله زهره مان له گه لدا ده کړی چی وه لاسی خواد ده هیته وه به رامبر نه وسته مه ، له کاتیکداله فمرموده ی په یامبهری پیتشه وادا **ﷺ** هاتوه: (چوله که یه ک شکات ده کات وده لئی خواجه فلان که س منی کوشت تنه نابو خوشی وکات به سه بر بدن گوشته که می نه خوارد) خوشتان ده زانن (کیشکه ی کوریو چنده تابه).

٦) دیارده ی وشکه سالی وخولبارین:

یه کیتی له دیارده وپیتشهاته نوییه کان وشکه سالی وخولبارینه که قسه ویاسی سه رده مه و له ته مه نی تیمه دابه وشپوه یه پیتشتر نه بینراوه ، دیارده ی خولبارین له ولاته عمره بیسه کان به شپوه ی ناوچه یی وکه مور زور ویداوه له بیابانه وشک وچوله کانیدا به هوی ره شه باو گرده لولی بیابانیه وه به لایانه وه ناسایی بوه ، به لام له کوردستان داتازه یه وله دوا ی هاتنی هیزه داگیر که ره کانی نه مریکا بو عیراق واته :له (٢٠٠٣) به دواوه زیاترسه ری هه لداوه که ژیان وژینگه ی لئی پیس کردین وه ره له زیاد بوونیش دایه لیه شپوه یه که ژماره یه کی زور له وانسه ی دوچار ی (ره بوه) و تنگه نه فسه ی بون ده برینه نه خوشخانه تادیت خه لکانی تریش له داهاتو ودا تنگه نه فسه ده بن ، وه له لایه کی تریشه وه ناچار بوین هاوینانیش له ژوری زستانان بجه وین! کاتی کاره باش له نیوه ی شه ودا بوما وه یه ک نيسراحت شه کات و نه خه وی تیمه گیانمان سه رئاونه گه پریتو ناخه وین لئای بو دلی سافی باپیران بو ژینگه ی پاکی جاران . بو خوشیه کانی هه و او یاران ، سالانی زووسالی رژیک دنیا غویاروزه رد بوايه ده یانگوت پیایکی گه وره کوچی کردوه یان غه زه بی خواجه یان . . . ، به لام واماوه ی چندسالی که به رده واماوه له زیاد بوندا یه لته نها ده یگتړنه وه بو وشکه سالی ، به لئی وشکه سالی هژکار تکی سه ره کیه بو دیارده ی خولبارین ، به لام هژکاری له وه له پیتشتر وگرنگ تر بلا و بونه وه ی فساد وخیانت و گنده لئی ورژانی خوینتیکی

زۆریه ناحق له عیراقدا که هۆی سهره کیه بۆنه وهی خواوه رزه کانمان لیبگۆرێ! بۆلادان و خراپه
 کاریه وه هاتونه ته کایه ونوسه برانی نیسه لامیش پێیان عه ییه باسی لێوه بکهن له بهر تانه ی
 به رانه بریان وه هه رته نه باس له وشکه سالیه که ی ده کهن، به لگه یه کی تریشم بۆششتیوانی
 قسه که م نه وه یه که نه گه رسالانی رابردووش وشکه سالی بووبی خۆسالی (۲۰۰۹) بارانیتکی
 باش باری و گیا و گۆلی به هاریش زۆریو و له گه ل نه وه یشدا له م وه رزی ته پری و توشی قوربه دا
 خۆلبارین هه ر له زیاده بوندابو له نوێژی نیوه رۆدا خۆردیارنه ده ماو دنیا تاریک ده بو؟! گه رته لێ
 هی بیابانی خواروی عیراقه وشکه، ده ی له دێر زه مانه وه بیابانی رومادی و خواروی عیراق
 هه رته ولمه وشکه بووه و هه رگیزه ر ق نه بووه نه ی شه اته بۆ کوردستان، نیسته بۆچی به هۆی شه پۆلی
 هه واوه به رزی ده کاته وه و دیته ناسمانی ناوچه که لته گه ر له به رگۆرانی وه رزه کان نه ییت به هۆی
 گۆرانی خه لکه وه به ره و خراپه لچاره سه ریش گه رانه وه یه بۆخواه نی هه واوخۆل و باران که خوایه،
 وه ک نه و پیاوه ی وتی به کوره که ی نه گه ر کۆمه لێ سه گت بۆه اتن چی نه که ی؟ وتی به ره نگاریان
 ده بمه وه لێیان نه ده م، باوک تاخر نه وه زۆر ده کیشی له وانیه سه رنه که وی، به لام نه گه ر په نا
 به ری بۆخواه نی سه گه کان که شوانه که یه به ناسانی له کۆلت ده کاته وه (وَلِلّٰهِ الْمَثَلِ الْأَعْلٰی)،
 نێمه ش نه گه ر به راستی په نابه رین بۆخواولیتی پیا رینه وه نه وا رزگارد ه بین له دیارده ی وشکه
 سالی و خۆلبارین که بێزارین، په جمه ت له پێشینیان که له پارانه وه یاندا وتیان ه:
 (خوایه فه سلمان لێ نه گۆرێ)

معجزه‌یه‌کی قورئان بۆیسیبونی ژینگه‌ی ژیان:

له‌كۆنفرانسێكداله‌فهره‌نساله‌(۲ی فبرایری ۲۰۰۷) زیاترله‌(۵۰۰) زاناه‌به‌یه‌ك ده‌نگ بریاراندا به‌كه‌م: ریژه‌ی پیسیبونی ژینگه‌ له‌ده‌ریاوشكانیداگه‌یشتوه‌ته‌رادیه‌ك له‌میژوو داشتی وانه‌بووه، كه‌ده‌بیته‌ مایه‌ی به‌رزبونه‌وه‌ی پله‌ی گه‌رمای زه‌وی.

دووه‌م: مرۆفه‌كان به‌رپرسیاری به‌كه‌من له‌شیتواندنی هاوسه‌نگی ژینگه‌، به‌هۆی جه‌نگه‌كان وپاشماوه‌ی كارگه‌كان وئامیژه‌كانی وه‌ك نۆتۆمبیل... هتد، كه‌رپنژه‌ی كاربۆن نیستاله‌هه‌وادا ده‌ئه‌وه‌نده‌ی كاربۆنه‌له‌(۳۰۰) سال به‌رله‌نیستا.

سییه‌م: كۆنفرانسه‌كه‌داوای له‌هه‌مووده‌وله‌تانی دونیاكردفریای ئه‌م حالته‌ به‌كه‌ون وزه‌وی له‌تیاچوون رزگاربه‌كه‌ن، (كه‌نایكه‌ن)!

به‌راستی نه‌وه‌ش به‌لگه‌یه‌کی تره‌له‌سه‌رگه‌وره‌ی قورئان كه‌ناماژه‌یه‌کی له‌م جوژه‌ی تیداوه‌ ده‌فه‌رمویت(ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ مَأْكَسَبَتْ اَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ)، تابه‌ته‌كه‌ باس له‌دیاردیه‌ك ده‌كات كه‌پیش ترنه‌بووه(ظَهَرَ) بۆشتی به‌كارده‌هینری كه‌تازه‌په‌یدابووی، وپاشان له‌و كۆبونه‌وه‌یه‌دا پیسیبون وشیتواندنی ده‌ریاكانووشكانی ده‌خاته پال مرۆڤ، به‌هۆی پاشماوه‌ی كاره‌كانی ده‌ستی مرۆڤ(مَأْكَسَبَتْ اَيْدِي النَّاسِ) دوایش نینزاریان ده‌كابه‌سزایه‌ك بۆنه‌وه‌ی بگه‌رینه‌وه‌(لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ)، پاکی وگه‌ره‌یی بۆخاوه‌نی ئه‌م قورئانه‌كه‌خوایه‌تازیاترخویندنه‌وه‌ی زانستی ومه‌عریفی بكری معجزه‌وه‌ گه‌وره‌یی ئه‌م قورئانه‌ده‌رده‌كه‌وی كه‌له‌لایه‌ن خواوه‌یه‌.

---

*وتاری تابه‌ت به‌پۆژی جیهانی ژینگه‌(۶/۵)هه‌موسالی

*ئه‌م وتاره‌م سالی(۲۰۱۲)له‌ماله‌په‌ری فه‌رمانگه‌ی ژینگه‌ی سلیمانی دابه‌زیوه‌.

ناسودهیی و نارامی هه وینی ژیانه

گرنگی نه من و نه مان نارامی و ناسایشی ژیان پتویستره له ناوانان، بۆیه کاتی حه زره تی نیراهیم به فرمانی خواچوو بو دروستکردنی که عبه له وشوینهی ئیستا که چۆل ووشک وی ناوبو، خیزان و تاقه کوره کهی جی هیتشت، له پارانه وه کهیدا دووداواکاری سه ره کی له خودا کرد، یه که میان: ناسایش (وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا، خواهه داواکارم ناسوده یان بکهی دووهم / (وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ... البقرة / ۱۲۶) پرزق و پرۆزی و به رو بوم به خسه به دانیشتوانی، نه گه سه رنج بدهی حه زره تی ابراهیم ﷺ له سه ره تا داوای شتیکی کرد که سه رچاوهی خۆش گوزه رانی ژیانه شه ویش شه من و نه مانه (نه که به ناو دایره ی نه من) هه رته وه شه که تزا که ی وه رگیراوه لای خواو که عبه ی پاراستوه له نازاوه و ناسراوه به ولاتی نه مین (بلدالامین) پاراستی له هیرشی نه بره هه به بالنده ی تایبته ئیستاش نه و پاراستیه وه ک موعجیزه شه بینی له ناشتی و ناوه دانی مه که کی پرۆز، ته نانه ت له تاخیزه مانیشدا سوپایه که له عیراقه وه ده رو ابۆر و خانی که عبه کاتی نزیک ده بنه وه خوی گه وره به زه ویداده یان باته خواربۆیه خوی گه وره جه خت ده کاته وه له سه ر قوره ی شیه کان و سه ر جه م موسلمانان که ته نه بانه ندایه تی په روهردگاری شه ماله بکه ن (خودای، که عبه) (فلیعبدوا رب هذا البيت) که به هۆیه وه ترسیان نه ماله برسیه تی و شه رو نازاوه، (الذی أطعمهم من جوع وأمنهم من خوف) شه و خواهه ی که تیری کردن له پاش برسیه تی وه نه من و نه مان ی پیدان و که وتنه ژیانی نارامی و ناسایشه وه ورزگار بون له ترس و تو قانندن، بیگومان پیچه وانه ی ناسایش و نارامی ترس و تو قانندن و توندو تیژییه که ده بیته هۆی ریگری له هاورده کردنی بۆیوی ژیان سه رنجام برسیه تی و نه مان، نمونه یه کی تری قورشانی (وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِجَالُهَا رِعْدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ) ۱۱۲ / النحل، خوی گه وره وینه مان بۆدینیتته وه به شارکی نارامو ناسوده که به هۆیه وه له هه مولایه که وه پرزق و پرۆزیان بۆده هاتو زۆر له ژیانیتیکی خۆشدا بون، تانا شکور بوون به نیعمه ته کانی خواو که وتنه خراپه کاری، خواش به رگی ترس و برسیه تی

به بهر داگردن به هۆی کارو کرده وهی خۆیان، نێمه ی کوردی موسلمان له رابردو و ناخۆشیمان
 زۆربینیوه (ترس و برسیه تی و ده ربه ده ری) پاشان خوای گه وه ده روی لێکردینه وه، تاقی
 کردینه وه، ده بیاله بیرمان نه چیتته وه تادوباره نه بیته وه، باناشکوری و خراپه نه کهین تاله ده ستمان
 نه چیت، چونکه نێعمه ته کان به سوپاسگوزرای و شوکرانه زیاد ده کهن به رده وام ده بن (لان شکرتم
 لازیدنکم...) باقه دری نێعمه ته کان بزاین له نیمان و نێسلام له نازادی وه هرزانی له نارامی و
 ناسوده بی... هتد، نه وهش به پابه ندیوون به نیماندارای و خواناسی ده کریت که سه رچاوه ی
 هه موو خیریکه، (وعد الله الذین امنوا و عملوا الصالحات...) خوا په یمانی داوه به پرواداران که
 کرده وهی چاکه ده کهن، به که م: له سه ر زوی ده یانکاته جینشین و کاربه ده ست و ده سه لاتدار،
 دووه م: وه ترس و ناخۆشیا ن بو ده گوژی به نارامی و نه من و نه مان، به مه رجی (یعبدوننی ولا
 یشرکون بی شینا) خوابه رستن و شه ریکی بو یاریانه دن که واته ناشتی و نارامی دنیا و دا
 رۆژله ته قواو نیمانداریدایه که هه سه رکردن به نێعمه ته کانی خوا شوکرانه ی تیدایه، سه ره پای
 نه وهش ده بیستین به نه زانی یان به شه یسانی نێسلام تۆمه تبارده کهن به ترس و تۆقاندن به توندو
 تیژی! که به کچی له ناوه کانی خوای گه وه (السلام) هواته ناشتی و سه لامه تی، له رینگه ی دووه ی
 سه ره کیه وه له م رۆژگار هه داده توانری نارامی و ناسایش بۆگه له که مان دا بین بکریت نه وانیش:
 ۱) حکومه ت له رینگه ی په روه رده و فیرکردن و سه روه ری یاسا وه به تاییه ت په روه ده به کیه کی
 نیمان، به لام نه گه روانه ی دین په راویز خرابوو په روه رده ی نێسلامی له کۆمه لگه ی نێسلامی
 نه بوونه وادزی و خیا نه ت و زینا و ماده ده هۆش به ره کان په رده سه ی نیت و به نازادی پیشکه وتنی
 ده زانن به وهش ولات و یران ده بیته و کۆنترۆل نا کری له کاتی کدا هه مومان ده لێن (خۆیاراستن
 باشته له چاره سه رکردن) واده لێن به لام نایکه ن! خۆهه مولایه ک کۆکن له سه رزیانی ماده ده
 هۆشبه ره کان و جگه ره و قومارونه ی بۆره و اجی پی نه دری زۆره رزان و ناسانه!
 ۲) میدیا و راپاگه یان دنه کان کاریگه ری سه ره کیان هه یه بو ناراسته کردنی کۆمه لگا به هه رلایه ک
 بیانه وی، به داخه وه نه وانیه ی نێمه زیاتره انده ری کلتوری ترس و بیم و نا نارامین به چه ندهاره

کردنه و هه گوره کردنی هه والی کوشتن و برینه، دراما دۆبلاژ کراوه کانیش له ناویاندا دژایه تی و شه پره شمشیر و تۆله سه ندنه و هیه تاده گاته فلیم کارتۆنی منالانیش له جیاتی پهروه رده و فیتیر کردنی جوان پرپه تی له پاره دونان و فیتلکردن و هه له مشك و پشیله داده بیهی نری لته و هه ش کاری گه ری سلبی ده خاته سه برینه رانی به تایبته هه رزه کاران به چاولیکه ری دوباره کردنه و هی راگه یانندی چه و اهه و درۆ کۆمه لگاد و چاری لادان و هه لدی رده کات، که ده بیینی پیتشپر که ده که ن له پیشاندانی نافره تی پرووت و په و اجدان به حه رام به و هیش ناگر له کۆمه لگابه رده ده ن، به داخه وه زۆریه بیان دورن له شهرم و حه یا، گه نجی پهروه رده ته که ن ناماده یه خیانه ت به دایک و خوشکی خۆی بکات، له جیاتی نه وهی راگه یاننده کان به نه مانه ته و په ردا وه کان بگوازنه وه و نوینه ری گه له که یان بن که ۹۰٪ موسلمان، به رژه وه ندی گشتی له بهر چاوی بگرن نه که به رژه وه ندی حیزبی، جابۆیلا و کردنه وهی ناشتی و نارامی که مکر دنه وهی توندو تیژی پتیوسته له سه ر حکومت زیاتر گرنگی بدات به لایه نی نایینی و کۆمه لایه تی و سهروه ری یاسا، چونکه کیتشه کان ته نهابه هیز چاره سه ر نابن و بگره کار دانه وهی لی ده که ویتشه وه، وه کارا کردنی زیاتری دادگا کان بۆیه که لایکردنه وهی زوتری کیتشه کان، چونکه زۆریک له دۆسیه کان به سال و دوو سال ده میننه وه و ته و اونابن به و هیش خه لکی بیزار ده که ن و ناچار ده بن په نابهرن بۆ چاره سه ری تر له کۆتایدا ده بی له وه دلنیابین که نه وهی له خوا غافل بیت دو چاری سزای خوایی ده بیت، بۆ هه موزالمی زه و الیک ده نیتری، خوا مۆلته ده دابه سته مکار بۆ ماوه یه که خۆی و گه له که ی تاقیده کاته وه به لام که گرتی به ری ناد (ان الله یعمل و لایهمل) و هه له به هاری عه ره بیدا و له عیتر اقیشه دبیینان چۆن سه رانی سته مکار بونه په ندی زه مانه!

خوایه دا واکارین نیسلام، نه من و نه مان بهر جه سته بکه ی له کوردستان.

* نه م و تاره م له که نالی ئاسمانی په یام بهرنامه ی (بهروه و یوناکی) پیتشه که شکرده (۲۰۱۲/۱۱/۱۸)

خۇپاراستن لەدئەراوکی (چارەسەری وەسوەسە)

پارایی وقە لەقی ئەو هەستەییە بەهۆی خەمبە ژارە وە توش دەبیست، بەتایبەت لە کاتی ترسان و بیرکردنەوە لە کاریکی داھاتو: (ئەگەر شکستت هیناچی؟ ئەگەر پەتیان کردە وە چى؟ ئەگەر ...)

کۆمەڵیک خەیاڵات و بیروئەندیشەى خراب خۆیان ئەکەن بە ناوئەقەدا، جاچۆن ژیانست ناسودە دەبیست کە لە ناختدا پارایی هەبیست؟ سەرەنجام چەندین نەخۆشى جەستەیی وەك (بى خەوی، ژانەسەر، پششت نیشە) بەدوای خۆیدا دینى، سەرەپای ترس و بیم و شپەرەزەیی و پەشۆکان و خەفەتباری و خۆبە کە مزانین لە ناوھاورى و خیزان و خراب جیبە جیکردنى کارەکان، لیکۆلەرە ئەمریکەکان لە زانکۆیەکی کالیفۆرنیا بۆیان دەرکەوتوو کە ئەوانەى دوچارى وەسوەسە و دئەراوکی بون زیاتر لە خەلکی تر بەرپێژەى (٤٠ / ٠) دوچارى نەخۆشیەکانى دڵ دەبن وەك جەلتە، بۆخۇپاراستن و سەرکەوتن بە سەرئەم نەخۆشیە دەرونیە دا.

بۆگەیشتن بە دئیکى خۆش و ژيانىكى باش تکایە ئەم پینج هەنگاو و هۆکارە بە کردەیی بە کارینە:

١- لە هۆکارە راستە قینەکانى ئەم دئەراوکییە بکۆلەو.

بیراردانى هەلەبۆ، نەبونی کات بۆ، نەبونی پارەبۆ، پیرە، کارە کەت بە خرابى کردو، خەفەت لەشتى رابردو، یان ترسانە لە داھاتو؟، یاترس و تۆقینە....!؟

٢- چارەسەرەکانى دەستنیشان بکە، پینشیاری (بەدیل) نەوجینگرە و انەبکە کە لە بەردەستدان، بیرو بۆچونە کانت کۆیکەرەو، پرس بە کەسى دئسۆز و شارەزا و سپۆرپیکە، لە هاورپى پاراودوودل دوربکەو، کاتە کانت رێک بخو بەرنامە و نەخشە رێگادیاری بکە..

٣- بۆچون و تیروانینىکی دیاریکراوت هەبیست بۆتاماغجە کانت، پششت بەستت بە خوا، متمانە بە خۆبون، متمانە بە خۆبوون واتە هەلدان بۆگەیشتن بەخەون و ئاواتەکان، گەرەترین توانالە بپروا بە خۆبوندایە بە پشتیوانى خوا،

٤- نازایەتى بویری خۆت بنوینە دامەمیتە، بەگۆرینى رێگاوشیوازی بیر کردنە...

گۆرینی کردار و گوفتارت، پره‌شبین مه‌به‌وگه‌شبین به.

۵- به‌کیشه‌وگرفته‌کانه‌وه‌سەرقالا مه‌به، چونکه‌کاتیک دیت نه‌وان به‌سەر ده‌چن، نایاده‌گونجی نه‌و کیشه‌یه‌به‌هه‌و‌لدان نه‌گۆریت؟ چاره‌سەر نابیت؟

سەر ه‌پای نه‌مانه‌ش له‌بیرت نه‌چیت: که‌سەر چاوه‌یه‌کی تری نه‌مانه (شه‌یتانه) که‌به‌رده‌وامه‌له‌ دژایه‌تی خۆی بۆ موسلمانان، له‌فه‌رمووده‌ی پیغه‌مبهر داهاتووه‌که {شه‌یتان دیته‌لای که‌سیکتان و ده‌پرسی کی تۆی دروست کردووه؟ نه‌ویش ده‌لی: (الله)، پاشان ده‌پرسی نه‌ی کی خوای دروست کردووه؟ جاگه‌ر به‌کیکتان شتی له‌و‌جۆره‌ی هات به‌خه‌یا‌لدائنه‌و‌حاله‌ته‌ی بینی بلی: (امنت بالله ورسله) واته‌نیمانم هه‌یه‌به‌خواو پیغه‌مبهر، به‌وقسه‌یه‌شه‌یتان واز دیتنی { بلی: (اعوذ بالله من الشیطان الرجیم)، شیفای نه‌م باره‌ ده‌روونیه‌ته‌نه‌اله‌بیروباوه‌پری دامه‌زراو دایه (بیروباوه‌ر ژبانه) جگه‌له‌زیانی ده‌روونی و فیکری، نه‌م حاله‌ته‌کار یگه‌ری خراپی هه‌یه‌له‌سه‌رتنه‌ندروستی لاشه، له‌هه‌لو‌تسته‌کانی پیغه‌مبهر ﷺ کاتی بینی به‌کی له‌هاوه‌لان له‌مزگه‌وت دانیشه‌وه‌وکاتی نو‌تیش نه‌بو‌لپرسیاری لی‌کرد بۆ لیره‌ی؟ هاوه‌له‌که‌ش وتی به‌ده‌سه‌ست خه‌م و قه‌رزازیه‌وه‌ده‌نالینم... پیغه‌مبهر جیتی نه‌هیششت تاخاره‌سه‌ری بۆ دژایه‌وه‌وه‌فه‌رموی نه‌م نزایه‌بخوینه (اللهم انی اعوذ بک من الهم و الحزن، و العجز و الکسل، و الجبن و البخل، و من غلبه‌السدین و قهر الرجال) که‌په‌ناگرتنه‌به‌خوا له‌خه‌م و په‌ژاره‌وده‌سه‌وستانی و قه‌رزداری، بۆ چاره‌سه‌ر ورزگار بوون له‌وه‌سه‌سه‌ و دودلی و بیروخه‌یالی خراپ جگه‌له‌و‌خالانه‌ی سه‌ره‌وه‌نه‌م چهند هه‌نگاوه‌ش بنی به‌سود و که‌لکن:

* به‌شیتکی تره‌وه‌خۆت سه‌رقالا بکه‌و‌دووریکه‌وه‌له‌و‌بیروخه‌یاله‌چون نه‌وه‌رینگه‌یه‌کی شه‌یتانه بۆ دژایه‌تی کردن، له‌ژبانی هاوه‌لاندا خه‌مۆکی جینگه‌ی نه‌بۆته‌وه‌چونکه‌به‌رده‌وام سه‌رقالبون و کاته‌کانیان پرکرد بۆ به‌گو‌تیراپه‌لی و یادی خوای گه‌وره‌وه‌هیوابون به‌رچه‌مت و به‌زه‌یی و په‌زا مه‌ندی خوا.

* بیرکردنه‌وه‌له‌دروستکراوه‌کانی خوا، له‌نیعمه‌ته‌کانی خوا به‌سه‌رمانه‌وه، نه‌ک بیرکردنه‌وه‌له

زاتی خوا، چونکه نه وه بابه تیکي زانستی وتایبه ته له عه قیده ی نسلا میدا بپراوه ته وه ومه له وانی
خوی ده وی له و بواره دا .

* خویندنی سوره ته کانی (اخلاص) واته: (قل هو الله احد) وه (قل اعوذ) وه کان واته سوره تی
(الفلق، الناس) وزو ریادی خوابکات، خو سه رق الکردن به نیش و کاری به سود، وه ک خویندنه وه ی
زانست وزانیاری، چونکه زو ربه ی گرفته کانی نیمه له بی ناگایی ونه زانینه وه یه، هه رنه وه شه
ده بیته سه رچاوه ی خه م وخه فته وکیشه ده رونه کان، مسولمان زانست وزانیاری و کاری
روژانه ی وه رچی دو چاری ده بیت به شیکه له به ندایه تی وبه وه ش دلخوش ده بی وخه مه کانی
ده رونه وه .

به کارهينانی دین بويه رژه و هندی ژين

بينگومان نايه کان بۆرپنکخستنی ژيانی مرۆفه کان هاتوون له دنیا و دواړوژ، دنیا کینلگهی دواړوژه چی بچیننی نه و ده دوریتته وه (الدنيا مزرعة والاخرة) بويه ده بی موسلمان بویه ر دوکیان هه ولتبات و پیاوی دنیا و دواړوژ بیت، پیتغه مبه ر (ﷺ) فرمویه تی: (ليس الرجل رجل الدنيا وليس الرجل رجل الاخرة، بل الرجل رجل الدنيا والاخرة) که واته پیاوی ته و او نه ویه که پیاوی دنیا و دواړوژ بیت، ته نانه ت به رژه و هندی قیامه تیش له پیتگهی دنیا وه به رجه سته ده بیت هه ریویه وه که به لگه یه کیش گه سه رنج بده یه نه فیهی نیسلامی داوامان لیده کا که موسلمان ده بی پیاوی دنیا و دواړوژین له سه رپتازی نیسلامی، به لگه مان نه ویه که فیهی نیسلامی چواره شه و سی به شی بۆرپنکخستنی کاروباری ژيانی دنیا یه نه وانیش بریتین له (معاملات و مناکحات و جنایات) ته نه به شی (عیبادات) بۆنه پیتیه کانی قیامه ته که نه ویش هندی به رژه و هندی دنیا ی تیدایه وه که سو ده کانی ته ندروستی رۆژو بیر که وتنه وه ی هه ژاران، یه کپیزی و یه کترناسین و خۆشه ویستی به هوی تیکه لئی به رده و ام له نویژی جه ماعت، نه مهش و له امه بۆنه وانهی که ده لئین نیسلام ته نه هاشتیکی رۆحیه و له نیتوان به نده و خوادایه و په یوه هندی به ژيانی دنیا وه نیه له لام نه و شپۆازه دینداریه ی که نیستابا وه ته نه هاعیباده تی شه خصیه و له به یینی به نده و خوادا و له نا و چوار دیواری مزگه وتدا، گوئی نادات به ده ره وه ی مزگه وت له به رپتوه بردن و په یوه هندی مرۆفه کان نه وه ریک به چی هینانی بانگه شه ی عه لمانیه کانه که ده لئین دین جیایه له ژین! په ناب خواله ژیان و ده ولته تی بی دین لبویه که من نه و و تار بیژانه ی باسی چاکسازی کۆمه لایه تی و گرفت و قهیرانه کانی رۆژگار و پر سه چاره نوس سازه کان بیان پر سه نه ته وه یی و گۆرانه نی جاییه کان و پیتش که وتنه کان بکه ن، رۆژگار تیک بووه که عه ره ب و تورک له پیتگهی سیستمی نیسلامیه وه پیتشه و بیان له جیهاندا کرد وه ده ولته تی گه وره بون، پاشان به هوی ره گه زپه رستی و قه و مایه تی دور که وتنه وه له پیتنماییه کانی نیسلام

بۆعەلمانىيەت نەتەۋەپەرستى ھىزوپىزىيان نەماۋىچوك بونەۋە تاناستى كەمتر لەقەۋارەى زايۋنى، لە كوردا بنەمالەى نەيۋىيە كان تۋانىان (۸۰) سالّ بەناین خزمەتى گەلە كەيان بكنەن و بىمىننەۋە، لىترە دادەپەرسىن نەى بۆچى كوردنەىتۋانىۋە لە پىنگەى دىنەۋەبە مافە كانى خۆى بگات؛ كوردبەشى ھەرەزۋرى سوننەىە و سوننەش گەۋرەترىن و پراستىن تايغەى ئىسلامە، لە بەرئەۋەى كەھە مودىنە كەبچوك كراۋەتەۋە لە چەند دروشم و فەرزە كانى ناومزگەۋت و گرنگىدان بەفىكرى تەسەۋف و دەمارگىرى نەتەۋاىەتى و عەشىرەت و بنەمالە ئەۋەندە گرنگى نەدراۋە سوننە گەرى، ئەۋە تاشىعە كان بەھۆى شىعە گەرى گەيشتنە دەسەلات بەلام ئىمەى سوننە خزمەتتىكى ئەۋەتۋمان نەكرد بۆگەلە كەمان، چونكە كورد سوننەىە كى سۆفى مەشرەبە ومام سۆفىش زىاتر جەخت دەكاتەۋە لە سەردور كەۋتەۋە لە دىناۋاىاسى قەبرۋ قىامەت كەھەرئەۋە بوۋكاتى خۆى دەۋلەتى عەبباسى و عوسمانلى روخاند، پۇشنىبرى سۆفىگەرى دەلى دىنا پىنج و دوو رۆژىكە و سبەى قىامەتە پىۋىست ناكات ئەۋەھە موۋخەل كەى بۆبە كوشت بەدىن و شۆرش بكنەن، ديارە ئەۋەيش لە بەرژەۋەندى و مانەۋەى دەسەلاتە سستە مكارە كانە بۆبە ئەۋانىش بەردەۋام پارەيان بۆھە لپشتون و پىشتىۋانىان كرددون چونكە زەرەدىان نىە بۆبە زەكانى ئەۋان، بەۋەش خزمەت بەپرسى رەۋاى نەتەۋە ناكىت بۆرزگار بوون و مافى چارەنوس، بىگومان كەس لارى لەتەزكىەى نەفس نىە لە ژىرھەر ناۋىكدا بىت بۆتاكە كان پىۋىستەۋ بەسودە، بەلام فىكرى سوننە گەرى بەۋشپەۋە نىە و بازنەىە كى فراۋانە و نەۋان شۆرش لەدژى سستە مكاران بەپىۋىست دەزانن و سەر كەۋتن يان شەھىدى لەۋپىناۋە ھەل دەبىژىرن ھەردو كىان چاكن، بەلام ئىمە بۆخۆمان رۆشنىبرىە كى وامان ھەل بىژاردوۋە كەدژى بەرژەۋەندىسە كانى دىنامانە، بەلام خەلكى تر رۆشنىبرىە فقەھىە كەى ھەل بىژاردوۋە كە سوننە گەرىە بۆبە سودى زىاترى لە ناین و ەرگرتوۋە بۆدنىاۋد و وارۆژ، ئىستاش ئەگەرىە نىە تىكى راست و دروست بىت ھىچ رىنگرىە كى شەرى نىە كەناین بەكار بىنن بۆبەرژەۋەندى كوردو

کوردستان و هه‌ریه‌وه‌ش سه‌رده‌که‌وین چون‌که‌له‌ناو خۆماندا هه‌موان ده‌کاته‌برای یه‌کتر به‌په‌چه‌وانه‌ی نهم په‌رته‌وازه‌یه‌ی نه‌م‌رۆه‌له‌گه‌ل تورک و عه‌ره‌ب و فارسی‌شدا ده‌توانین به‌ده‌می خۆیان بیان‌گرین که‌نه‌وانیش خۆیان به‌موسلمان ده‌زانن برایه‌تی ئیمانی دروست بکه‌ین، به‌لام به‌ده‌مارگیری و نه‌ته‌وه‌په‌رستی ناگه‌ین به‌هیچ، وه‌خۆشه‌ویستی گه‌ل و نیشتمان یان بلتین کوردایه‌تی له‌سه‌ربنه‌ماکانی شرع به‌شینکه‌له‌دینداریمان هه‌رکه‌س له‌ سه‌ر مال و ناموس و به‌رگری له‌خه‌لک و خاک بکوژرێ شه‌هیده‌ گه‌ربرواداریت و له‌سنوری شرعدا بیت، شتیکی ناشکرایه‌ نه‌گه‌ر ده‌وله‌ت و ده‌سه‌لاتت نه‌بیت ناتوانی حوکه‌ماکانی شرع جی به‌جی بکه‌ی و سته‌مکاران داد‌گایی بکه‌ی نه‌گه‌ر حوکه‌ماکیه‌تت نه‌بی ده‌ستی سته‌مکاری پی به‌ستی ناتوانی عه‌داله‌ت بچه‌سپینی، نامانجی ئاینی پی‌رۆزی نیسه‌لامیش پراکتیزه‌کردنی عه‌داله‌ته‌وه‌به‌رجه‌سته‌کردنی په‌ه‌شته‌جوانه‌کانه‌، که‌به‌وه‌ش ناشتی ئارامی به‌ر‌قه‌راره‌بیت.

جه ژنی قوربان

رؤژی رزگاری مرۆفه کانه... هیمای خهبات و بهر خۆدانه

ئه گه راپه ره کانی میژوو هه لبدینه وه و سه رنج بدهین له حکمهت و فلهسه فهی نه نجامدانی قوریانی، ده گه یه نه وراستییهی که به هۆی لادانوتوانی مرۆفه کانه وه بوه، بۆیه له پیناو پاراستنی ژبانی مرۆفه کان خوی گوره فرمانی داوه به قوریانی کردن، نه وه تا هه رله سه ره تا وه چیرۆکی دوو کوره کهی چه زه تهی ئاده م که یه کیتکیان سته مکار بوو بۆیه که قوریانی شی کرد خوالیبی وه رنه گرت چونکه ته قوا دارنه بوکاره کهی بۆخوانه بوتادواتر برا کهی خۆی کوشت و سته می کرد، لیره دا خوی گوره چه مکی قوریانی به کاره یئاوه بۆنه وه به سه ره هاته، که واته قوریانی زاراوه یه کی قورئانیه وه که له سوره تهی (المائدة/ ۲۷) فه رمویه تهی: (وَأْتَلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِي آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبَلُ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ)، وشه ی قوریانی له (قرب.. قریب) دار یژراوه واته تزیک، نه وه ی که قوریانی سه رده بری ده یه ویت به کاره ی له خوان تزیک بیته وه، له سه ره به یشدا به (أضحیه) ناسراوه چونکه سه ره تایی سه ربرین له چیشته نگاوه وه ده سه پییده کات، وه سه روه هانه گه ربگه ریینه وه بۆژیان نامه ی چه زه ته ی ابراهیم (سه لامی خوی له سه ر) که له سه رده مه داخه لکه که بت و نه ستیره یان ده په رست، عاده تیان وابوو که مرۆفیان سه رده بری بۆخواکانیان وه ک قوریانی! نه ویش به فرمانی خواو به کرد وه تییگه یانغن و پینایی وت که نه وه نابه جیه وشیر که، وه ک له هاسی نه وه ی که وتی نه وه ستیره خوامه پاشان مانگ ده رکوت وتی نه وه یان چاکتره وپاشان نه ویش ئاوابو خۆر ده رکوت وتی نه مه یان چاکتره وگوره تره، که ئاوابو فه رموی نه گه رخواهیدایه تیم نه دات نه وه له ریزی سه رلیشیاوان ده بم بۆیه رومکرده خوی هه مونه وانه که (الله) یه وه ک له سوره ته ی (الانعام/ ۷۵- ۸۰) باسکراوه، پاشان له شکاندنی به کانی شی به هه مان شیوه بۆی سه لماندن که نه وانه خوانین وه یجیان پیناکری، نه وانیش گرتیان وخستیانه ئاوانا گه وه وه به فرمانی خوانه سوتا وپاراستی چونکه هه رکه س بۆخوابی خواش بۆنه وه بهی، به وه ش بوو به پیشه وای سناک

خواناسی و ته قواداران، پاشان که له ویتناوه د اولاته که ی جیهتشت به ره و مه که که له ویش له به سهرهاتی سهر برینی حه زره تی اسماعیلی کوریدانه وه ی بۆ سه لماندن که نابیی مروژ بکریتته قوربانی به لکوهه مووشته کان له خزمه تی مروژه کاندایه، هه رچه نده نه و ناماده بو چه قوی نایه ملی جگه رگۆشه که ی بۆ به جیهتتانی فه رمانی خوابه لام فه رمانه که بۆ سه ر برین نه بو به لکوبۆ سه لماندن و پيشاندنی راستیه کان بو، وه که له به سهرهاتی ناوابونی ته ستیره کان و بت شکاندنه کاندایه نيشانیدابون نیت له ورۆژه وه به نایه تی (وفدیناه بذب عظیم...) خوی گه وره کۆتایی هینابه سه ر برینی مروژه کان و ناژه ل خرایه بری نه وه، کۆتایی هینابه و نه ریتته خرابه ی که بی بروایان دایان هینابو لوه که ده بینی نیتتاش له سایه ی سیستمی بی بروایاندار و باری خوین ده روات و جارێکی ترمیژوو خۆی دوباره ده کاته وه و مروژ ده که نه قوربانی سیاسه ته کانی خۆیان له جیاتی بتی جارن، ته نانه ت نه ریتی مروژ کورنه قوربانی تا که مینک پيش نیسلا میش مابو وه که له به سهرهاتی عبدالله ی باوکی پیغه مبه ردا که له قورعه دانای ده رچوو بو بۆ سه ر برین و پاشان (۱۰۰) حوشریان له بری سه ر بری، نه وه تا کاتی (عه مری کوری عاص) له سه ر ده می پيشه و اعوممه ردا میسری رزگار کرد عاده تی خه لکی میسر و ابو که سالانه کچیکیان ده رازنده وه و ده یا غسته نا و رووباری نیله وه وه که قوربانی تانا وه که ی وشک نه بیت، پيشتریش ناشور و عه شتاره کان له عیراق قوربانیان له مروژ ده خسته نا و دیجمله و فورات، عه مرنامه ی نوی بۆ پيشه و اعوممه ر له و باره وه، پيشه و اعوممه ریش له وه لامدانامه یه کی نوی بۆ رووباری نیل فه رموی: گه ربه فه رمانی خوادیتت به رده و امبه ونه گه ربه فه رمانی شهیتانی نه وه نامانه ویتت و نامه که یان خسته رووباره که وه به وه ش کۆتای هینابه ونه ریتته خرابه و رووباری نیلش هه ر به رده و امه، ته نانه ت چونه سه رقه برانیش له جه ژندا ده ره نجامی نه و سته مکاریه بووکاتی بۆ یان ده رکه وت که نه وانه ی کراون به قوربانی بۆیته کان خراونه ته رووباره کانه وه ناحه قی بوه و سته میان لیکر دوون نه مجاره چوون بۆ سه رگۆژه کانیان داوای لیبوردنیان لیده کردن، نه ینا له نیسلا میشدا دروست نیه جه ژنان بجیته گۆرستان وجه ژن و خۆشی بکریتته گریان و ناخۆشی، داوای نه وه ی

که زانیمان جه ژنی قوربان رۆژی رزگاری مرۆقه کانه، چه جیش که له جه ژنی قوربان دایه به هه ماز
 شیوه په یامی به کسانێ مرۆقه کانه، له مانگی حه رام وله ولاتی حه رامدا که مه ککه یه
 پیغه مبه ر(ﷺ) له وتاری مالتا وایداد ووباره نه وهی دایه و به گوئی مرۆقایه تیدا که خوین و
 سه رومالتان به یه کتر حه رامه، که واته نهی مناله کان نهی گنج و هه رزه کاره کان بزانتن نه م
 جه ژنه هی ئیوه یه، چونکه پیشه وائیبراهیم کۆتایی هینا به سه پرانی ئیوه و کردی به سه پرینی
 ناژه ل، نهی دایکان و خوشکان نه وه جه ژنی ئیوه یه که کۆتایی هینا به جه رگ سوتانی
 ئیوه، له کۆتایدا ده رکوت که:
 جه ژنی قوربان جه ژنی ژیا نه
 رۆژی رزگاری مرۆقه کانه..
 هیمای خه بات و به ر خۆدانه..
 دژی شیرک و ستم و تاوانه..
 دهی پیروزیبت له هه رچی موسلمانه..
 به تایبته خه لکی نه م کوردستانه.

په ندوناموژگاريه کاني جه ژني قوربان

مرؤڅي ژير له بهرانبه رسه رجه م روداوه کان هه لوټيسته ده کات وسهرنج ده دات جه ژني قوربانيش ماناومه به ستي زوري ليده خوټندرټته وه، دواي نه وهی ميژووي قوربانيت بؤده رکهوت نيتر ناکري وناگوڅي وه ک داستاينک وبه سه رهاتيتک تاقيرکړنه وه که ي حه زره تي (نيبراهيم و نيسماعيل) سالانه بوڅه لک بخوټندرټته وه وسهرنج نه دري له په ندوناموژگاريه کاني نه ويه سه ر هاته که به کورتي نه مانه ن:

۱- حه زره تي نيبراهيم غونه ي باوکيکي دلسوژه بو مناله کاني په روه رده يه کي نيماني کړدن و خه مي نه وه کاني دواي خو ي ده خواردوه ک له پارانه وه که ي داده ييني خوا مژده ي نيمامه تي پتغه مبه رايه تي پيدا بو نه وه کانيشي داوا کړد (ومن ذريتي ...) وکاتي له دروست کړدن ي به يت بونه وه بوڅوي وبؤ کوره کيشي پارايه وه وداواي له خوا کړد که به دورين له شيرک وبست په رستي (.. وَأَجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ... ابراهيم/۳۵)، رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي (۴۰/..) نايانيمه تاجه ند دلسوژين بو مناله کاغان که پرژله ي خو مانن له بواري په روه رده وه فير کړدن؟ نايانيمه مافي مناله کاغان داوه؟ که به داخه وه هه نديکيان ناوي هه موو گوراني بيژوياريزانه کاني له ميشک دايه به لامل له دينه که ي بيتاگايه!

۲- حه زره تي نيسماعيل غونه ي کورټکي گوترايه ل، نه وه لوتکه ي گوترايه لي و خو شه ويستيه که باوک به کوره که ي بلتي له خه ومدافه رمانم پيکراوه سه رتبريم چي ده لي ي؟ کورټبه بي دوودلي ووه ستان چي فرمانت پيکراوه نه نجامي بده وده ميبيني نارامگرده يم به ويستي خوا؟ وه ک له قورناندا خوداله سه رزمان ي نه وه فرمويه تي (سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ) (الصافات ۱۰۲) که سه ر نه نجام له تاقيرکړنه وه ده رچوو، نيمه ش هه موده زانين په زامه ندي خوا له رازي بووني دايک و باوکمان دايه له گه ل نه وه شدا زورټک له ماله کان دوو چاري کيشه و گرفت بون به ده ست مناله کانيانه وه تانه وه ي ده لي ټبريانه بايه وکوره که مان بو به سه رته تاني مال و نازاوه ي گه رکه لبتا کار گه يشته ته نه وه که دايک و باوکيان بکورژن به خه فته يان به تفه ننگ!

۴- هاجره خاتون غونەى ئافره تىكى بەھىمەت و بلىمەت ئافره تان دايىك يان خىزانى يىغە مېھرانن ئافره تىك لە وچۆلە و انىيە بىكەس و بىنان و ئا و لە گەل جگەر گۆشە كە يد ا و ر ا ك ر د نى مەنئوان هەردو و تە پۆلكەى (سەفا و مەرپو) دابەلگو ئومىدىك رەچا و بىكات و دە گە رايە وە نە با دا بگورگ كۆرپە كەى بخوات، كە تە نھا بە ئومىدى خوابو و چون كاتى حەزرىتى ئىبراھىم جىنى هىشتەن هاجەرە پەرسىارى لىكردن ئايانە و بە فەرمانى خوابە؟ ئە و ىش فەرمى وى نە لى، نە مېش فەرمى وى: كە واتە خوازايە مان ناكات و ناگای لىمانە، (سبحان الله) لە و نىمانە؟ لە كاتىكدا ئافره تانى ئىمە لە خشەى مشك و مارو مېرو و ئە ترسن بە لام زۆرىكىان لە خوانا ترسن، هەر بۆيە نە هە مو و شت دە ترسن، نە و سەر و رە يە بو و كە ئىستايە كى لە بنە ماكانى حە جى مالى خوا ر ا ك ر د نى نئوان سەفا و مەرپايە كە شوين پىنە لگرتنى هاجەرە خاتونى تىدايە، بە راستى ئە وە رىز و مافى ژنانە جىنگەى سەرنج و تىرامانە، نەك وە ستاى مىكياج و مۆدىل و خۆدە ر خستەن بە لام لە ناو رە پۆكدا و تىرانە، وەك زۆرىك لە ئافره تانى ئەم رۆژگارە كە نويزۆر و ژو و دە كات بە لام پانتۆل و بەرگى حەرام لە بەردە كات دەلى مۆدىلە لىمان بالا پۆشى بە برىارىكى حىزبى دە زانى! واتە نىسلامىكى قبولە كە خۆى دە يە وى نەك ئە وەى خوادە يە وى!

۵- غونەى خىزانىكى بەختە و رە خاتە بەرچا و مان كە تە سلیم سون بە فەرمانى خواى پەروەردگار... (إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلَمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ)، خەلكانىك هەن دىندارىە كە يان كاتىە و بە نارە زوى خۆيانە و لە دىنە كەى لە بىيانو هەيان تە نھا لايە كى گرتو وە (وَمِنَ النَّاسِ مَن يَغْبُدُ اللَّهُ عَلَىٰ حَرْفٍ... (الحج/ ۱۰) لە كاتىكدا بىروا دارى راستە قىنە گويزايەل و گەردن كەچ دەلى: (سمعنا و اطعنا)

۵- بۆخا و ژيان نەك بۆخۆ ژيان، بە هىزى ئىمان كاريگەرە بۆهە موان، كاتى سەرنج دە دەى لە و هە مو و رپو يە رپو بونە و يەى حەزرىتى ئىبراھىم دژى بت پەرسىتى گە لە كەى و كە لە نە نجامدا گرتيانو خستيانە نا و ناگرو پاشان ناچارى هىجرە تە كردن بو و بۆ حىجاز و جارىكى تىرتاقى كرايە وە بە سە رپىنى كۆرە كەى و هە لۆ يستە كانى لە بەر يە رچدانە وەى شەيتانو هە مو و شتىكى كۆرە

قوربانى له پيتناوبانگه وازى يهك خواپه رستى و ته و حيدود ژايبه تى شيرك كه هه موو نه مانه نيشانهى هيزى نيمانه بوخواژيانه (ان صلاتى وئسكى و محياى و معاتى لله رب العالمين..)

بزيه خواى گوره له قورناندا به نومه تيك ناوى بردوه لئه وانهى بوخواژيان و ريبازه كه يان به نه مري ده ميننيتته وه و خو شه ويستيان له دلئى باوه ردان به رده و امه، نه وهى بوخوايى خواش بوئنه وه، (من كان لله فقد كان الله له) ده گيژر نه وه پوژئى پاشا وه زيره كانى ده عوه تكرر بو بوئنا و باخه كهى، باخه وانه كهى ناوى (موبارهك) و تى مبارهك بچۆه نارى شيرينمان بوئينه، كه هيتناى ترش بو، دووسى جارى ترهيتنانى هه ترش بون، پاشاتوربه بو، نه م و ت هى شيرين بينه؟ مبارهك و تى قوربان نازانم كامه يان شيرين، تانئىستاله باخه م نه خواردوه! چونكه كه بومه باخه وان توتت خزمه تى بكه ناوى بده، نه م و ت لييبخو لبه راستى سه يره! دواى شه وهى پرسى له باخه وان هه كانى ترئه و باخه وانه راست ده كات؟ و تيان به لئى چه ندساله ليتره به له و باخه م نه خواردوه! به لئى پاشاى موسلمانيش به كسه رشازادهى كچى ده داتى و تير بوخوئى بوبه هه موشتى، جاهه ركاتى هيزى نيسلام و نيمان غائب ده بن هيج شتيك له شوئنى خوئى نامينئى و پيوهره كان سه ره و بن ده بن به وهش كاره ساتى گه و ره دروست ده بيت له ژيانى مرؤفه كاندا، كه دين نه مادنيانمان نابى كه نيمان نه ما نه من و شه مان نه ما، وهك ده بينى له م رؤژگار هه داد و چارى سه دان گرفت و كيشه م جوړاو جوړه اتون كه ده سته سانن له چاره سه ركردنيدا گه رچى له پرووى مساددى دنيا ييه وه پيشكه وتون، چونكه شته كان بو دنيا ييه.. بوخورمايه.. نهك بوخوايه.. بو بيه به ره كه ت نه ما ييه.

٦- سه ره راي هه موو نه وان هه قوربانى پيمان ده لئى كه نابى مرؤف بكرئته قوربانى به لكو هه مووشت له خزمه تى مرؤفايه تيدا يه و مرؤفئيش به ندهى خودا يه، وه پيمان ده لئى ده بى سه خى بن له مال به خشين داراست بن له گه ل خودا بوخوا بژين وهه موشت له پيتناوى ره زامه ندى خودا نه و كاته ژيانى هه ردو و دنيا مسوگه ره.

ناما نجه گه وره که

مه به ست له ناما نجی گه وره وراسته قینه، ره زامه ندی خودا و به هه شتی به رینه،
ره زامه ندی خوا و به هه شتی به رین... نه وهی بر دیه وه سه دجار نافرین
نه وهش ناواتی هیممهت به رزانه... هر گیز پیی ناگا نه وهی نه زانه
— وره به رزی نیشانهی هیزی نیمانه:

وره به رزی په میان و سوربونی دلّه له سه رشتی پیش نه نجامدانی کاره که چاک بی یان خراب،
وره به رزی له دلّه وهیه، دلّیش که س ده سه لاتی به سه ردا ناشکی جگه له خاوه نه که ی، جاوه ک چون
بالنده به بالّ نه فری، به هه مان شیوهش مروّڅ به نیهت و هیمه تی نه فری به ره وه به رزی
بۆرزگار بونی له کوّت و به ندی مادی و معنه وی، (ابن قتیبه) له هه ندی کتیبی حیکمه تدا
هیناویه تی (عیون الاخبار / ۳ / ۲۳۱) مروّڅی هیممهت به رزانه گه رکه وتیش نه فسی هر به رزی
ده وی و که وتن و ژیره ده سته یی قبول ناکا، وه ک بلّیسه ی ناگره رچه نده پیی پیا نه نی تا
بکوژیته وه به لام نه ورازی نیه وه ره به رزده بیته وه، به تاییهت موسلمان نیهت و هیمه تی له
پیش کار و کرده وهیه تی هر چه نده بۆیشی نه کرابی چونکه ویستویه تی و مه به ستی بووه بۆیه
بۆی نوسراوه: پیغه مبه ر ﷺ فه رموویه تی (من هم بحسنة فلم يعملها كتبها الله عنده حسنة
کاملة..). (بخاری) واته هر که س ویستی بوچا که یه ک بکات و بۆی نه کرا، خوی گه وره چا که یه کی
بۆده نوسی، خوْنه گه رویستی بیکات و نه نجامیشدا، نه وه یه ک به ده تایه ک به (۷۰۰) بۆی
ده نوسری، هاوشیوهی قیامت وه ک له سه ره تای سوره تی (الواقعه) هاتوه له دنیا شدا خه لکی سی
تاقمه ن: له دنیا دابه شیوه یه کی گشتی به بیی هه ول و تیکۆشانیان خه لکی ده کرتین به سی
به شه وه: (۱- خه لکانی ماددی دونیایی (منکم من یرید الدنیا)، ۲- که سانی قیامتیه تی
(ومنکم من یرید الاخرة)، ۳- پیاوانی دنیا و دواړژ (رجل الدنیا و الاخرة)، که دوو هم وسییه میان
له نیسلا م داپه سه نده و پرتلیتگیرون، لیتره دابه کورتی ناماژه به هر سیکیان ده که ین و بزانه تو له
کامیانی:

يه كه م: خه لكانى ماددى دونيايى كه سه رجه م هه وه لكانيان بۆژيانى دونيايه بۆ تير كردنى سه روبه رى خۆيانه و پروا يان به زيندوبونه وه وليتير سينه وهى دوا رۆژنيه، (إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ) بۆيه ده لى حازر به قهرز نادهم نه وانه خه لكانى بي پروا و ماتر يا ليستى وسيكولارين، (دنيا كه لاكى بۆگه نيوه و شير ناچيته سه رشتى بۆگه نيو) رقليتوبونه وه له مردن زاده ي دنيا په رستيه كه به هۆيه وه مالى قيامه تى ويران ده كات و تويشوى بۆكۆنكا ته وه، پرسيار كراله (ابراهيمى نه ده هم) بۆچى حه زمان له دنيايه و ر قمان له مردنه ؟ته ويش له وه لامياندا فه رموى: چونكه دنيا تان ناوه دانكر دوه و قيامه تتان ويران كر دوه، كه س حه زناكات له ناوه دانى بچيته كه لاوه و ويرانه، خواى گه و ره سه باره ت به ژيانى دنيا فه رمويه: (وما الحياة الدنيا الا امتاع الغرور) ژيانى دنيا ماويه كه زۆر كه م و كور ته هه مو و كاتيك مه تر سى مردنت له سه ره، به هه ر هۆكار يك بى به كار ه ساتيكى كوشنده وه، ناگريك، خنكانيك، نه خۆشيه ك خليسكانيك، وه رگه ران يان روداوى نۆمبيل پيئوه دانتيكى ژه هراوى يان فيشه كيكى وىل... بۆيه ده بيت هه موكات ناماده بين بۆ مردن به ته قوا و كردار و گوفتارى چاك، ده سكه و ته كانى دنيا كاتيه و ده روات، پاره، نافره ت، خانوو پله و پايه، شه هاده، ناويانگ... به ته نياجيت ده هيلن و كه لكانيان نا بيت بۆت، په رورد گار ده فه رموى (وما هذه الحياة الدنيا الا لهو و لعب وان الدار الآخرة لهي الحيوان) كه واته به نه ندازه ي مانه وه كار بۆ دنيا بكه كه دياره ته مه ن كور ته و زو و راده بى، وه هه و لبده بۆ قيامه تت به نه ندازه ي ژيان و مانه وه ت تيايدا كه له چاودنيا (قه تره به ده ربايه) زه مانه ديت و راده بى وه كسى باده ي سه باوايه... حه يف بۆ و عومره سه رفى كه ين به بى هوده له دنيايه، بۆته ماعى دنيا هه موى به په له يه و كه سيش به ته واوى نه يگه يشتى، سه رنج بده لم به سه ره اته و خۆت بريار بده له ژيانى خۆت، ناخۆر اكر دن به دواى دنيا چ سو ديك ت پى ده گه يتنى، جگه له ماندوبون و بيتاگابون له دين و ژين...! ده گيتر نه وه كور يك به باوكى ده لى ت: ده مه و يت فلان نافره ته م بۆ بخوازى كه شه يدائى جوانيه كه ي بووم باوكيشى وتى: نه و كچه له كوئيه هه تا بۆتى بخوازم كورى خۆم ؟ كاتيك رۆشتن و كچه يان بينى باوكه كه خۆى

حەزی لیکردبۆیه بە کورە کە ی وت: کورپی خۆم ئەو کچە لە ناستی تۆ دانیه و بۆتۆباش نیه، ئەه. ه. شایستە ی پیاویکی شارە زاویە ئەزمونی وەك منە، کورپەسەری لەقسەکانی باوکی سوورما، بۆیهوتی نەخیرشتی وانیهتەنھا من دەبخوازم، ناکۆکی کەوتەنیوان کورپو باوک! بۆچارەسەری کیشە کە یان پەنایان برده لای مەرکەزی پۆلیس چیرۆکی خۆیان گێرایەوہ بۆ ئەفسەرە کە، ئەویش وتی کچە کە بەینن هەتا لیتی بپرسین کامتانی دەوێت، کاتیک زابته کە کچە ی بینى زۆرسەرئنجی راکیشابۆیه وتی: ئەه. ه. تەنھا شایستە ی کەسیکی وەك منە و بۆمن باشە کە بیخوازم! ئەو چارە کیشە کەوتەنیوان هەرسێکیان کورپو باوک و ئەفسەرە کە، هەریە کە و بۆخۆی هەولتی بۆدەدا! ئناچار چوونە لای وەزیر، بەهەمان شیوہ کە وەزیر کچە ی بینى پیتی باش بوو بۆخۆی بیت و کەسی تر باسی نەکات تا لە کۆتاییدا چوونە لای بەریرسی ولات و مەسەلە کە یان تیگە یاند هەروەك ئەوانی تر کە چاوی بە کچە کەوت حەزی لیکرد و پیتی وتن تەنھا شایستە ی کەسیکی بە دەستە لاتى وەك منە بۆیه ئەم کچە بۆمن دەبیت و دە بخوازم! کیشە کە زیاتر گەرەبوو مشتومرپە کە زیادى کردلە بەرئەوہ کچە کەوتی بتاکە چارەسەر ئەو ییە، من پادە کەم ئیوہش بە دوام داراکەن ئەو کەسە ی توانی بمرگرتیت ئەو امن دەبە نسیبی و ئەو دە بخوازیت بە لى ئەوہ بوو کچە کە رایکرد و هەموو رایان کرد بە دوایدا، لە پرێکدا کە بە دوای کچە کەوہ بوون و رایان دە کرد هەرینجیان کەوتنە چالێکی قوولەوہ، پاشان کچە کە سەیرێکی کردن ووتی زانیتان من کیم؟ من دونیام!!! من ئەو شتەم کە هەموو خەلکی بە دوامدا پادە کەن و پیش برکی دە کەن تا پیتیم بگەن و بە دەستم بینن، لە دینە کە یان بیتاگادە بن، لە قورئان و سونە تەکانی پیغە مەبریتاگا دە بن، هەتادە کە و نە چالێ گۆرپەوہ، بە لام ناشتوانن پیتیم بگەن، نیتیر بیربکەوہ،

بە دوای دنیا دارامە کە مردن بە دوای تارادە کا... ناقل کەسیکە براکەم تەنھا کردەوہ ی چاک دە کا مالی دنیا ت گە لى زۆرە بەردەوام کۆیدە کە ی تەوہ... گۆرت تەنگوتاریکە بۆیری لیتا کە ی تەوہ!

دووم: پیاوونی دواړوژدوستانی راسته‌قینه‌ی خودا، پیاوچاکان که بوخواریان نه‌ک بوخو، قال الامام الشافعی رَحِمَهُ اللهُ، ان لله عبداً فُطِنَا... طَلَقُوا الدنیا وَاخَافُوا الْفِتْنَا...، قال تعالی: (فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ، (۱۸۵/۱۱/عمران) نه‌وه‌ی له‌ناگرزگاری بو خرایه به‌هشت نه‌وه براوه‌یه‌وسه‌رکه‌وتوه، نه‌وانه‌که‌مینهن (ثُلَّةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ، وَقَلِيلٌ مِّنَ الْآخِرِينَ) زوړتیک له‌پیشینان وکه‌می‌کیش له‌پاشینان، نه‌وانهن که‌ه‌وَل و هی‌ممه‌تیاڼ بو‌ناماڅه‌ گه‌وره‌که‌یه‌که‌به‌هشت ورازیبونی خودایه (ورضوان من الله اکبر...) وه‌ک له‌پارانه‌وه‌دهاتوه (اللهم انی اسئلك رضاک والجنة) بروادارانسی راسته‌قینه‌به‌دوای شتی به‌رزوبه‌نرخ داده‌گه‌رین، به‌ده‌سه‌که‌وته‌کانی دونیای که‌موکورت ناخله‌تین، خوای گه‌وره له‌قورناندابو‌جومعه‌وعیبادت که‌تویشوی قیامت‌ه‌ فهرمویه‌تی: (فاسعوا... سابقوا...) واته: به‌ه‌له‌داوان په‌له‌ بکه‌ن، پی‌شپرکه‌بکه‌ن، که‌هاغان ده‌دات بو‌قیامت به‌ته‌ماع بین، به‌لام بو‌دنیا ده‌فهرموی: (فامشوا...) به‌رویشتنی ناسایی بو‌ی بچن په‌له‌مه‌که‌ن، بو‌نه‌وانه‌ی خه‌می دواړوژوسه‌فهری قیامت ده‌خون، پی‌غه‌مبه‌ر (ص) فهرمویه‌تی (من کانت هم‌ه‌الاخره جمع الله شمله...، واته: (هه‌رکه‌سیّ خه‌می دواړوژی بیت خوای گه‌وره‌کاره‌کانی کو‌ده‌کاته‌وه بو‌ی ریک ده‌خات، ده‌وله‌مه‌ندی وقه‌ناعه‌ت ده‌خاته‌دلیسه‌وه‌و دنیا‌به‌ره‌وروی دیت ونه‌ویش گو‌یی پی‌ نادات، وه‌هر که‌سیش هه‌ولتی ته‌نیا بو‌دنیا بیت خوا‌کاره‌کانی په‌رش ویلاو ده‌کات وچاو برسی ده‌بیت وتیرنابی (ابن ماجه)، بو‌یه نه‌وانه‌دوای مردنیشیان به‌زیندوی له‌ناودلاندا ده‌میننه‌وه‌و ری‌گاو‌ری‌بازیان به‌رده‌وامه، ته‌نانه‌ت له‌پارانه‌وه‌دا پی‌غه‌مبه‌رمان (ص) فی‌رمان ده‌کا بو‌یه‌ه‌شتیش داوای شو‌ینی به‌رزیکه‌ین، له‌نه‌بو‌هوره‌یره‌وه (خوای لی‌ رازی بیت) پی‌غه‌مبه‌ری پی‌شه‌وامان فهرمویه‌تی: (له‌به‌ه‌شتدا سه‌دپله‌ هه‌یه، که‌خوای گه‌وره‌ بو‌ موجهیدانی ری‌گه‌ی خوای ناماده‌کردوه، نی‌وانی هه‌ریه‌که‌یان به‌نه‌ندازه‌ی ناسمان وزه‌ویه، نه‌گه‌ر پارانه‌وه‌ له‌خواداوای (فیرده‌وس) بکه‌ن که‌له ژیرعه‌رش خویبه‌ ناوه‌کانی به‌ه‌شت

لهوئ ده ته قنه وه) (بخاری) گیتراویه تیه وه، جگه له وه سه رنج بده نه ته م فرموده یه که له فرسه: ا به ماندوبونیتکی کم و نیه تیککی چاکوپاک پیره ژنیتکی بروداری (بنی اسرائیل) ناما غیتکی گوره ی به ده ست هینا، (نه بو موسای نه شعهری) نه گیتریته وه که پیاویتکی ده شته کی هاته خدمت پیغه مبه ر (ﷺ) نه ویش ریزی ته واری لنگرت، پیغه مبه ر (ﷺ) وه ک ریز گرتن، پیسی فرموو پیتداو یستیت چیه بیلئ: نه ویش وتی: حوشریک به باره وه هه ندئ بزیش که خیزانه کم بیدوشئ، پیغه مبه ر (ﷺ) فرموی: نه وه ناتوانن وه ک پیره ژنه که ی ناوبه نی نیسرائیل بن؟ هاوه لانی پرسیان: نه ی پیغه مبه ری خوا (ﷺ)! مه سه له ی پیره ژنه که ی به نی نیسرائیل چون بووه؟ نه ویش فرموی: کاتیک حه زره تی موساله گه ل نه وه کانی نیسرائیل ویستی له میسرده ربجیت رینگه که یان ونکرد، موسا فرموی: نه وه چیه (بی حکمت نیه) وچی بکه یین بؤد زینه وه ی رینگاکه؟ زانا وشاره زاکانی ناویان وتیان: نیمه شتیکت بؤباس ده که یین له م باره وه، (نه ویش گوئی بؤگرتن) وتیان: کاتیک یوسف وه خشی مردنی هات، په یمانی لی وه رگرتوین که له میسرده رنه چن به بی نه وه، (جهسته که ی) له گه ل خویمان به رن وجیی نه هیلن، موسا (سه لامی خوی لیبیت) فرموی: جاکئ نه زانی گوره که ی له کویدانیتراوه؟ نه وانیش وتیان: که سمان نازانین گوره که ی له کویدایه جگه له پیره ژنیک؟ موسا پیغه مبه ر (سه لامی خوی لی بیت) ناردی به دواید او پیتی فرموو نشوینی گوره که ی یوسفمان پی بلی، پیره ژنه که وتی: وه لاهی پیت نالیم تا پاداشته که ییم نه ده یته وه موسا فرموی پاداشته که ی چیه؟ پیره ژنه که وتی: داوام بؤیکه یت که له به هه شتدا ببه هاو پیت وله گه ل تودا بم لبه لام پیغه مبه ر موسائه مه ی پیناخوش بوو، نه یتوانی وه عدی به هه شتی پی بدات، به لام خوی گوره نیگای بؤنارد که په یمانی بده ری (نیمه بؤت جیبه جئ ده که یین) نه ویش داوا که ی بؤجیبه جیکرد، پیره ژنه که ش بردنی بؤلای ده ریاچه یه ک، که گؤماو یکی بچوکی لیبوو ناو تیایدا وه ستابو پیتی وتن: ناوه که ی خالی بکه ن وئه وانیش ده ستیان کرد به خالی کردنی ناوه که تا چالاه که یان وشکر کرده وه، پاشان پیی وتن: زه وه که هه لکه نن ولاشه که ی

دەربەھیتن، ئەوانیش دەستیانکرد بە ھەلکەندن و تاگەیشتنە گۆرە کەمی و دەریان ھێنایە و ھەرکە دەریان ھێنایە سەرزەویە کە یە کەسەردنیا و ھەک رۆژی رۆشناروناک بویە و ھەر پێگەمی بۆ روناک کردنە و ھ!

پەندونامۆژگارییە کانی ئەم چیرۆکە.

۱- ئەبێ سەرکردە ئەو ھێ لە توانا ئایدا بێت بیکات، و ھەر پێزی خەلک بگرت و بە خەشندە بێت، و ھەک ئە و ھەر پێزی پێغەمبەر ﷺ نواندی بەرامبەر کابرای دەشتە کەمی.

۲- سەرکردە ئەبێ و ھەی شوینکە و توانی بەرز بیکات و ھەنایان بەدا بۆ داخواری چاک، و ھەک ئەو ھەی کە پێنی و تن بۆچی ناتوانن و ھەک پیرە ژنە کەمی ئیسرائیل بن.

۳- سەرکردە ئەبێ سەرکردە نەرم و نیان و لە سەر خۆ بێت و خەلکی تەریق نە کاتە و ھەک ئەو ھەی کە پێغەمبەر ﷺ پێوی کردە ھاو لەن بۆ نامۆژگاری تاکابرای دەشتە کەمی تەرق نە بێتە و ھ.

۴- ئەبێ سەرکردە (واقع بین بی) و پیرس و رابە چوار دەوری بکات و ھەک حەزرە تە موسالە گەل زانایانی قەومە کەمی کردی بۆ دۆزینە و ھەی رێگاکە.

۵- سەرکردە و گەر ھەکان دەتوانن پارە و مال بە خەش بە لām ناتوانن و ھەدی بە ھەشت بە کەس بە ھەن و ھەک ئەو ھەی حەزرە تە موساتاخو ئاگاداری نە کردە و ھەنەیتوانی و ھەدی پێبەدات، ئە مەش پێچەوانە ھەی کە ھینە کانی ئە و ھەر پێیە کە پەسولە ھە ھەشتیان دە فرۆشت بە گا و ھە داماو ھەکان ، لای خۆشمان ھەندیک جار دە لێن نغان و فیسارتان خۆش بویت (ئالو بەیتە) دە چیتە بە ھەشت با چاکەشت نە بێت!

۶- لە دە و لێ تە قورئاندا پێزی گەر و ھەر پیران گەر و ھەر پیران پێکرا و ھە، ئەو ھەی ئیستالە نە مریکا با و ھە نە نجومەنی پیرانی بۆ دانرا و ھە (۱۳۳۴) سالە لە ئیسلامدا پێشتر پیریاری لە سەر درا و ھ.

۷- جێبە جێکردنی و ھەسیەت، و ھەک بە جێتەنانی و ھەسیەتە کەمی حەزرە تە یوسف بە گواستە و ھەی تەرمە کەمی.

۸ له ده ولته تی قورئاندا نابی بنه ماشه رعیه کان بۆکه س فه رامۆش بکریت، نابینی یوسف (سه لامی خوی له سه ربیت) رازی نابی نه هرام وگومه ز به سه ر گۆره که یه وه دروست بکه ن وه ک فیرعه ون وکاربه ده سته گه وره کانی نه و سه رده مه، نه وه ی پیغه مبه ری خۆشان دوا ی ده ولته تی خیلافه، پاشاکان دروستیان کردوه.

سێیم: وه پیاوانی دنیا و دوا رۆژ، ناینی ئیسلام بۆ به رژه وه ندی مرۆقه کان هاتوه له دنیا و دوا رۆژ بۆ یه داوامان لیده کات پیاوی دنیا و قیامت بین وه ک پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: (لیس الرجل رجل الدنيا وليس الرجلُ رجلُ والاخرة بل الجَلُ رجلُ الدنيا والاخرة) واته پیاوی ته وا و نه وه یه که پیاوی دنیا و دوا رۆژ بیت، ده بی دینی خوا به ریا بکه ی ن، ناین دژی ژیان و ژباری دنیا یه، چونکه قیامت به ره مه می دنیا یه دینیش بۆ به رژه وه ندی مرۆقه کانه له دنیا و قیامت، که واته پیتویسته له سه رمان پیاوی دنیا و دوا رۆژ بین له سه رینه مای دینه که مان، جگه له فه رموده که، نه گه ر سه رنج به دینه فیهی ئیسلامی چوار به شه و سی به شی بۆ ریکه خستی کاروباری ژیا نی دنیا یه نه وانیش بریتین له به شی (معاملات و مناکحات و جنایات)، ته نها به شی (عیبادات) بۆ نه یینه کانی قیامت ته، که نه ویش هه ندی به رژه وه ندی دنیا ی تیدا یه وه ک سو ده کانی رۆژ و له بواری ته ندروستی و بیر که و تنه وه ی هه ژاران و یه کپیزی و یه کترناسین و خۆشه و یستی له نه نجامی تیکه لی به رده و ام له نوژی به کۆمه لدا...، نه مه ش وه لاهه بۆ نه وانیه ی که ده لێن ئیسلام ته نها شتیکی رۆحیه و له نیوان به نده و خوا دایه و په یوه ندی به ژیا نی دنیا وه نییه !!

پیناسه و گرتگی چەمکی پەرورەدە

پیناسە: پەرورەدە لە لایەن فەیلەسوف و بیریاران پیناسەیی جۆراوجۆری بۆکراوە چونکە چەمکیکی فراوان بە قەدحەزەکانی مرۆڤ و پەهەندەکانی ژیاانی، دەکرێ بڵێین پەرورەدە واتە: گونجاندنی مرۆڤ بە ژینگە کەمی یابریتیە لە پەرۆسەیی و شیاربیونی عەقڵی و دەرونی، کە هەموو ئەمانە لە پیناسە کەمی (ابو حامد الغزالی) بۆ پەرورەدە جیتی دەبێتە وە کە فەرموویەتی نەپەرورەدە بریتیە لە چاکە فیزیۆن و چاک جولانە و بە جۆرێک کە نزیک بونە وە بییت بەرە و لای خوا، پەرورەدە پرسی فیزیۆنوفیزی کردنە،

ئەگەر سەرنج بدەینە بنە ماکانی رێبازی پەرورەدە لە قورئاندا لە م سێ خاڵدا یە:

(۱) گفتوگۆ لە گەل عەقلدا، بە ناساندنی مرۆڤ بە زاتی خۆی (اقرا باسم ربك الذی خلق)

(۲) پەندوەر گرتن لە داستان و میژوو...، حیکمەت لە چیرۆکی گەلانی رابردوو...

(۳) هەلئان و خروشانندی هەستوویژدان، بە سەرئەنجام لە شتەکانی دەورووبەرمان...

نامانج و مەبەست لە پەرورەدە: (لتغیر السلوك) بۆ گۆڕینی هەلسووکەوتی مرۆڤە لە خراپە و بۆ چاک لە چاکە و بۆ چاکتر سەرئەنجام دەبێتە زامانی پێشکەوتنی تاک و خێزان و کۆمەڵگا، لە وێوە ئاراستەکانی گەشەکردن و بەختە وەری سەر هەلئەدەن.

گرتگی پەرورەدە: پەرورەدە یەکیکە لە کایە گرتنگەکانی پێکھاتەیی ژیاانی مرۆڤ کە بە ھۆیە وە گەشە بەخودی خۆی دەتوانێت وایستێت سەرەکیەکانی ئابوری دەرونی و کۆمەڵایەتی بە دەست دینی، کەرتی پەرورەدەیی ھەر خێزان و کۆمەڵگایەکی گرتنگترین کەنالە بۆ چاکبون و لە باربونی رەوشی ئارامی و ناسایشی و دەرونی و نەتە وەیی، بۆ یە لە قورئاندا پەرورەدە لە پیش فیزیۆن ھاتو (يُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُم)، وە پەرورەدەیی منال لە تەمەنی حەوت سالیە وە دەست پێدە کات، وە دەبێ ئەوە لە خودی خۆتە وە دەست پێبکات ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ (الرعد/ ۱۱) واتە: بێگومان خۆناز و نەعمەتی لە ھیچ گەل و کۆمەڵێک ناگۆڕی و لێیان تێک نادا تانە و ان خۆیان نەگۆڕن بەرە و خراپە، کە واتە پێویستە خۆمان ھەول بدەین بۆ گۆڕان و چاکسازی لە خراپە وە

بۆچاك ولەچاكەوہ بۆچاكتەر، بۆگەيشتەن بە بەختەوہرى، بەلام بىرت نەچىئى نەبىئى سەرەتا لە
 خۆمانەوہ دەست بىئى بکەين وپاشان دەگوازىتتەوہ بۆدەووروبەرتاھەموکۆمەلگادەگرىتتەوہ،
 کاریگەريوبەرھەمى پەرورەدەى رەسەن وپەسەنەكە موسلمانى راستەقىنەدرۆ و غەش و فیتل
 و خیانەت ناکات ولەحەرام خۆى دەپارىئى، وەك ھەزاران نمونەى سەرەدەمى جوانى پىتقەمبەر
 (ﷺ) وھاوہلان چونکەپىشەواکەمان بەکردەبى فىترىکردبون ھەرکەس فیتل بکات لەئىتەنە
 (من غشنا فليس منا) وەدرۆدوووروى و بىئى وەعدى و خیانەت لەئەمانەتدا سىفەتى دووروو
 دەغلەکانە، کەئىستەنەوسىفەتەنەبونتەگرفت وقەيرانى سەرەكى زەمانە! ئەوپەرورەدە
 نىمانىبەبوھاتنى بوبەخالى گۆران وەرچەرخان لەژيانى مرۆفەکان، کەقونانغى جاھىلى گۆرى
 بۆدەولتەتى مەدەنى مەدینە، لەوخەلکەخراپەى پىشترنمونەى مرۆفایەتى لىدروستکردن!
 ھەمويان خۆيان بەبەرپرسياردەزانى لەسەرچەم بوارەکانى ژياناندا بەھەموچۆرەکانى بەر
 پرسيارى تىئەوہ (بەرپرسيارى تاك و خىزان وپىشەمى تابەرپرسيارىتى بالائ) چونکەپىشەوامان
 ﷺ ناگادارىکردوين ھەمومان بەرپرسيارىين (کلکم راع و کلکم مسؤل عن رعيتہ)، وەبە
 پىچەوانەوہ ئەوپەرورەدەوتىگەيشتەنەلاروخوارىە کەبەناوى ديموکراسیەو تاکرەوى دىکتاتۆرى
 دەکرىت ولەژىر دروشمى مافى مرۆفدا جىنۆسایدوکارەساتى مرۆبى دەکرىت! پىشەى دکتۆرى
 ومامۆستای وئەندازيارى. ھتد، بۆبەرژەوہندى خودى خۆيان بەکاردىتن! وخویندن بۆپروا
 نامەپەووبروانامەش بۆدامەزراندن ودامەزراندنىش بۆموچەليان موسلمانەو درۆدەکات غەش
 دەکات چونکەپەرورەدەى لاروخوارو قىدەى نقصان موسلمانى نقصانى لىدەرەدەچى،
 دىندارىان عادەتەنەك عىبادەت، بۆيەکردەوہى لەگەلدانى، سەرەراى پىشکەوتنى تەکنەلۆژيا
 وزۆربونى پروانامەى بەرزى ماستەروو دکتۆرابەلام بەگشتى مرۆفەکان ئاسودەنن و ژيان بوەبە
 ژان! ئەوہى دەبىنى لەجوانىەکانى ژيان زياتردروشم و دىکۆروروکەشە (فۆرمالىزم) ناوى بىئى
 ناوەرۆکەپىشەو اعلى فەرموىەتى بىئى نەدەبى ھۆکارى ھەموخراپەيە کەزادەى بىئى
 پەرورەدەبى، چارەسەرىش تەنھاپەرورەدەى نىمانىە کەلەنھىنى و ئاشکرا دا بەکسان و بەك

پرووده بی به هژی هستکردن به چاوه دیری خوابی (هیتیزیکی نه بینراو) به سهرته وه، بویه که سی
 له گه ل خواراست نه بیته قهت له گه ل خه لکی خواراست نابیته (وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ
 مَعِيشَةً ضَنْكًا)، نه گهر سه رنج بدهین حکمت و فلهسه فهی به ندایه تی ده بینین بوجه سپاندنی
 ره وشته جوانه کانه که زاده ی په روره ده ی نیمانه، عیبادهت نه گهر کرده وه ی له گه ل نه بیته
 وهرزشیکی بیگیانه عاده ته نه ک عیبادهت، به ندایه تیه کان نامانج نین به لکو هو کارن بو
 گه یشتن به نامانجی که به رجه سته کردنی ره وشته جوانه کانه له دونیادا وپه زامه ندی
 خودایه له دوار بو نمونه نه گهر سه رنجی نویژ بده ی به رده و ام له مزگه وتدا کومان ده کاته وه
 نه وه ش مانای یه کگرتن و برایه تی و خوشه و یستیه، خوی گهره فه رمویه تی ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى
 عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ نویژ نه نویژیه خاوه نه که ی له خراپه کاری بیاریژی، واته بیته خاوه نی
 ره وشتی جوان، به هه مان شیوه زه کاتیش خوافه رمویه تی: ﴿خُومِعْ أَهْوَالَهُمْ صَدَقَتْ تُكْهَرُهُمْ
 وَتُرْكَبُهُمْ بِهَا﴾ مه به ست له وه رگرتنی صده قه زه کات پاک بونه و یه له حه سودی ره زیلی و
 به خیلی و هتد، فیری به خشین و سه خاوه تمان ده کات نه مانه ش سه رجه میان له ره وشته به رزه
 کانن، پروژیش به هه مان شیوه قوتا بخانه ی (صبر و صحت و اخلاقه) نه بی پروژوگر ره وشتی
 جوان بیته سه رجه م نه دمانی لاشه ی به پروژوین له خراپه ته نانهت نه گهر یه کی قسه ی پی
 وت یان شه پی له گه ل کرد بلی به پروژوم لوه هه روه هاسه بارهت به حه جیش قال تعالی ﴿فَمَنْ
 فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا دَالَ فِي الْحَجِّ﴾ واته ننابی خراپه کاری وده مه ده مه بکری،
 له وقهره بالفیه ی حه جدار اهیته نه له سه رره وشتی جوان، له خزمهت پیغه مبه ر (ﷺ) بیاسی
 نافرته تی کرانویژ و پروژی بده و امه به لام نازاری هاوسینکه ی ده دات پیغه مبه ر فه رموی:
 (هی فی النار!) له ناوناگر دایه، سه ره پای نویژ و پروژوه که ی چونکه کرده وه ی له گه ل نه بوه چوه ته ناو
 ناگر، بیگومان هه لسوکه وتی جوان له کردار و گو فتار و مامله ی پروژانه داده بینری وده رده که وی
 (الدين المعاملة) نه ک قسه و دروشمی بی ناوه روك، بویه وه ک چون شه وو پروژ، حوکم و حکمهت،

زانایی و دانایی... پیکه وهن ویی یه کترناته واون، بهه مان شیوه مزگهوت و بازار، دین و ژن (دین و ده ولت) پیکه وهن وناکری لیک جیابکریته وه، ته و اوکری یه کترن.

گرفته کانی پهروه رده له ههریمی کوردستان:

به داخه وهرپیزی پهروه رده هی کوردستان له گهل ههست و نهستی نیمه هی کوردی موسلمان ناگوغی، چونکه له تیوری نه وروپا وروژنا و او به قه رزو سوال هینراوه!

بیتگومان سوالکه روقه زاریش شه رمه زاریه، بویه به رده و ام ربه پری گرفت و کیشه و خو پیشاندانی خویندکاران ده بیته وه، چونکه نه وهرپیزیانه نه گه ریوشینی خویان گونجاوین مه رج نیه بۆنیرهش بگوغی که (۹۵٪) موسلمان، وه ک سیستمه سویدییه که بۆلاتی که تیایدا دیواری قوتابخانه به سه ر خوینکاراندا هه پروخی! دیاره هه رشتی سه پینری کاردانه وهی لیده که ویتسه وه، حوکمه تیش زیاتر گرنگی به لایه نی سیاسی و سه ربازی ده دات، له کاتیکدا پهروه رده که سیتی مرۆفه کان دروست ده کات، گرفته کانی پهروه رده زۆرن به نه ندازه یه ک حکومت ناتوانی ته و اوچاره سه ریان بکات بویه ده بی خیزانه کانیش هاوکارین، چونکه پرسی به رپوه بردن لای نیمه زیاتر رینمای و ه زارهت و میزاجی حیزبوتا که که سه له جیاتی یاسا بویه سالانه گرفته کان دوباره ده بنه وه یان بی چاره سه رده میننه وه به تاییهت:

- ۱- گرفتگی دامه زانندن سالانه ناههنگی ده رچونوخه می دامه زانندن دهسته ملان ده بن
- ۲- گرفتگی خویندنگای نمونه یی نه ناشکر اجیا وازی و جیاکاری تیدا بوله خزمه تکرندا.
- ۳- گرفتگی خویندنی نیواران: له سستی به رپوه بردن و یا به ندنه بوونی خویندکاران!
- ۴- گرفتگی مهنه جی زۆر بۆرویی سه ر روبر، وه نه بوونی تاقیگه و پیدئاویستیه کانی
- ۵- گرفتگی بینای قوتابخانه و که می خزمه تگوزاری و مامۆستای پسپۆر.
- ۶- نه بوونی فهلسه فیه کی پهروه رده یی دیاریکرا و بۆ مهنه جی خویندن له کوردستان!
- ۷- نه بوونی ستراتیجیه کی دیاریکراو، بویه هه روه زیرو کابینه یه که له سفره وه ده سه به کاره!

رهه‌نده‌کانی کۆچ:

(إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ)، التوبة/ ۳۹

په‌ندله وانه‌کانی دوینی بۆ جوانیه‌کانی شه‌مرۆ...، هه‌یجهره‌ت و کۆچ: له‌نزمیه‌وه‌بۆیه‌رزوی .. له‌خرابه‌وه‌بۆچاک.. له‌چاکه‌وه‌بۆچاکتر کۆچ رێبازی پێغه‌مبه‌رانه.. دروشمی بروادارانسه، سه‌ره‌تای هه‌مووسالێکی کۆچی یادی هه‌یجهره‌ته‌وسه‌ری سالی موسلمانانه، هه‌یجرت به‌مانا تایه‌تیه‌که‌ی (لاهجرة بعد الفتح) به‌لام به‌مانا گه‌شتیه‌که‌ی (لکن جهادونیه)، هه‌یجرت گه‌وره‌ترین و ناخۆش‌ترین و به‌نازارترین رۆداوی پێغه‌مبه‌رمان بوو ﷺ، بۆیه پێشه‌وا عومه‌ر کردی به‌ سه‌ره‌تای میژووی نیسلامی، که‌بوویه‌سه‌ره‌تای گه‌وره‌ترین سه‌ره‌که‌وتن و له‌به‌ری نه‌و کۆچه‌دا مافه‌کان بۆ سه‌رجه‌م مرۆقه‌کان گه‌رانه‌وه‌له‌رێگه‌ی خۆشه‌ویستی و خزمه‌تکردن و په‌یمانێ پێکه‌وه‌ژیان و تاخواه‌نی میژووی نیسلامی خۆمان بین، نه‌په‌ندانه‌ی که‌له‌هه‌یجهره‌ت و هه‌رده‌گیرین:

۱- په‌هه‌ندی سیاسی: هه‌یجهره‌ت قۆناغی بانگه‌وازی گۆری بۆ ده‌وله‌ت، کۆچ بۆ دامه‌زراندنی ده‌وله‌ت بونه‌ک خۆیه‌نادان، نه‌وانه‌ی ده‌لێن دین له‌ده‌وله‌ت جیایه‌ته‌وه‌پێچه‌وانه‌ی مانای کۆچ و فهرموده‌ی رسول الله یه، دینی بی ده‌وله‌ت زه‌لیله‌واقعی شه‌مرۆژگار ده‌له‌یله، گه‌رنیسلام بکه‌ینه‌دوویه‌شی (عقیده‌وتشریح) نه‌وابه‌شی ده‌وله‌تداری و ته‌شریح له‌کۆچه‌وه‌ده‌ست پێده‌کات.

۲- سه‌رچاوه‌ی تیرۆر و تۆقاندن بێر وایان نه‌ک نیسلام که‌په‌یامبه‌ر و برواداران یان ناچارێ هه‌یجهره‌ت کرد زیدی خۆیان جیبیلن، سه‌رغی (نایه‌تی ۳۰/ الانفال) بده‌که‌ باسی پیلانی بێباوه‌ران ده‌کات به‌رانبه‌ریاوه‌رداران له‌گرتن و کوشتن یان ده‌ر کردن بیه‌رده‌وامیش دوباره‌ده‌بیته‌وه، وه‌ک له‌بۆسنه‌وته‌فغان و شیشان و فه‌له‌ستین و غه‌ززه‌ و میامار و بۆرما.

۳- دلسۆزی سهر کرده بۆهاوه لانی که پیشتره مویانی به یریکرد، به پیچه وانهی سهرانی شه م
پرۆزگاره

۴- دلسۆزی هاوه لان بۆ پیشه واکه یان له شوینکه وتن و یاریزگاری لیکردنی به سهرومالیان،
دهست هه لگرتن له ولاتوخزم و مال له پیناوشوینکه وتنی پیشه و او پاراستنی عه قیده که یان ،
...والمهاجر من هجرمانهی الله عنه .

۵- دانانی پیشه واعه لی بۆ پاراستنی شه مانه تی دوژمنه کانی له وکاته ناهه موارده ا

۶- ره هندی ئیداری، نه خشه و بهرنامه ی سهر بازی و ئیداری ورد و گرتنه بهری هۆکاره کان
(الاخذب بالاسباب) له هه لئیزاردنی رینگه ی پیچه وانه ی مه دینه و دیاری کردنی شه شکه و ته که و
سپینه وه ی شوین پیکانیان بهرانه مه ره که ی عامری شوان و پرۆلی عبدالله ی کوری ابویکرو
نه سمای کچی و چاوساغی رینگا...، واته ئیش بکه به ته مای خوا نه ک پالدا نه وه
(...اعقلها تم توکل علی الله)

۷- کۆچ گۆرینی زه مینه و جینگه و پرینگه بوو بۆ نامه باشی و پرو به پرو بونه وه، نه ک پاکردن،
گۆرینی (موقع بونه موقوف) که بوبه خالی وه ره چه رخا ن و سه لماندی که ئیسلام ئیداره و
ئیراده یه و ته م دینه بۆ بهر توه بردنی ژینه .

۸- نیشتمان پهروه ری، ابن عباس ده گیریته وه کاتیک پیغه مبه ره که که ی جی هیشته به
مه که که ی فه رموو: (والله أنك لاحب الارض الی لولا أخرجونی ما خرجت منك) واته شه ی
مه که که تۆخۆشه ویسترین شوینی لای من نه گه رده ریان نه کرد بام جیم نه ده هیشته ی، که واته
خۆشه ویستی گه ل و نیشتمان به شیکه له دینداریمان، که ده لئین کوردایه تی و دین جیا به شه وه
تۆمه تیک ی ناره وایه !

۹- ره هندی فیکری و فه لسه فی، پیغه مبه ره (ﷺ) نامه ده بوله پینا و نازا دیدا پرۆز ترین شوین
جیبیلی (که عبه) که یه که م مالی خوا یه له سه رزه وی فریشته کان بناغه یان دانا وه و چه نه وه
ابراهیم بیه رزی کردۆته وه، چه ونکه ده رپرینی شه ازادی

بیرورالەو ەگەر ەترە بۆیە کۆچیان کرد لە پینا و ئازادی ئاینە کە یان موسلمان زە لیلی قبول ناکات.
۱۰- پەھەندی پەر و ەردەیی، کۆچکردن بویە ەۆی دە و ئە مەندی و فراوانبونی توانا کان، توانای
مائی توانای عە قلی و کرانە وە، خوای گەر و ە فەر مویە تی: (ومن یهاجر فی سبیل اللہ یجد فی
الارض مراغما کثیرا وسعة) (سعة) توانا و فراوانبون لە عە قلی و مسال و حالدا، لای خو شمان
دە ئین: فلان کەس گەر و ە و دنیا دیدە یە.

کاره سهره کپه کانی پیغه مبه‌ر (ﷺ) بۆداده زانسدنی بنه ماکانی ده‌ولته‌تی نیسلامی
نامه کردنی که سائیک شایسته‌ی نه‌وه‌بن ببنه کاربه‌دهستی نه‌وده‌ولته‌ته‌له‌پروی:

- بیروباوهری چاک و پاک ..... ان اعبدوا الله واجتنبوا الطاغوت

- خوهره‌وستی جوان ..... اکمل المؤمنین ایماناً احسنهم اخلاقاً

- راستی و راستگۆی... ان الصدق یهدی الی البروان البریهدی الی الجنة

- دوری له‌غەش و فیئل و خیانه‌ت ..... من غشنا فلیس منا

- دل‌سۆزی بۆمیلله‌ت به‌هۆی نیه‌ت پاکیان به‌رانبه‌رخوا،... فمن کانت هجرته الی الله ورسوله

فهجرته الی الله ورسوله، پیاوی وه‌ک پیئشه‌وا عوسمانی پیئگه‌یانده‌که سالی گران‌ی (۱۰۰) بار

حوشتری به‌خشی، نه‌ک شت شاردنه‌وه‌وه‌و گران‌فرۆشی به‌کرده‌وه‌وبونه‌خزمه‌تکاری گه‌ل و نه‌ته‌وه‌وه

کۆشک و ته‌لاریان جینه‌ه‌یشت،

- دروستکردنی مزگه‌وت، که له‌ریئگه‌ی مزگه‌وته‌وه‌سوپایه‌کی دروستکردو بنه‌ماکانی ده‌ولته‌تی

تیادامه‌زاند، وه‌برایه‌تی له‌نیوان مهاجرونه‌نصارو پاشان نه‌وس و خه‌زه‌ج، واته‌نیسلام ناینی

ناشتی و برایه‌تی و پیکه‌وه‌ژیانه، به‌داخه‌وه‌سه‌ره‌رای هه‌موئه‌مانه‌حکومه‌تی نه‌م

کوردستانه‌هه‌موه‌ه‌ول و خزمه‌تی بۆسه‌ری سالی زاینی مه‌سیحیانه! که که‌مینهن له‌م

کوردستانه‌ته‌وه‌ش پیئچه‌وانه‌ی په‌یامی پیغه‌مبه‌رانه، که‌حه‌زه‌رتی عیسا‌ش رازی نیه‌به‌م جۆره

ناهه‌نگانه، به‌کورتی: قسه‌هه‌زاره‌ دوانی به‌کاره... شه‌وی سه‌ری سال به‌زمه‌ له‌م شاره!

---

* پیشینان فه‌رمویانه: سه‌ده‌کیم به‌قه‌د ده‌رده‌داریک نازانی، خه‌م و نازاره‌کانی کۆج لای

ئاواره‌کانه، به‌نده‌ش له‌ژیانده‌کۆج و یاری زۆربینیوه‌له‌م کوردستانه‌له‌(کفره‌دۆل و گه‌رمکه‌دال

و جاقان و دواوه‌و گوله‌ک تاهه‌لججه‌وه‌ه‌ورامان) شایه‌تن بۆمان، له‌سلیمانیش گه‌په‌کی ناشتی و

کاریزه‌وشک ناشنان پیمان، به‌ئومیدی شوینکه‌وتنی کۆچه‌ران، کۆتایشمان لای خودایی

به‌ئیمان.

دیاردی ته لأقدان .. هۆکارودهره نجام

(دهقی چاوپینکه وتنیککی رۆژنامهوانی گۆقاری (کلیل) ژماره (۳۵) سالی (۲۰۱۲) له گهله
مه لانه حمدهی قامیشی):

سه ره تاسویاستان ده کهم وهیوادارم وهلامی پرسیاره کان ببیتته مایه ی بهرچاوپرونی خوینهران
ماره برین بریتیه له وه پیمانیه که له گریبه ستیککی تاییه تدهالهنیوان کورو کچداده به سریت به
ناماده بونی دووشایهت وسه ره رشتیاری کچه که وه ماره یی دیاریکراو وصیغه ی تاییهت، که
له قورئاندا به (میثاقا غلیظاً) ناوبراوه به مانای په یمانیککی تۆکه وه پستهو، جانه وگریبه سته نهو
په یمانه به وشه ی ته لاق هه لده وه شیتته وه وکۆتایی دیت،

۱) له نیسلامدا تچه ندرنگی دراوه به خیزان ؟

خیزان واته: ژینانی خو شه ویستی نیوان ژن ومیترد .. واته نه په روه رده ی منال .. ریزی دایک و
باوک .. مالداری وخزمایه تی وکسایه تی .. واته نه وه شت وبه ها به رزه کانی ژیان .. که واته خیزان
واته: ژیان نه گه ر خیزان نه ماژیان ده بیت به ژان، بیگومان خیزان به ردی بناغه ی کۆمه لگایه
جانه گهره یزانه کانمان له سه رینه مایه کی راست ودروست به یه کگه یشتن شه وه کۆمه لگایه کی
نومه ی و تهنه دروست فه راهم ده بیت، وه به پیچه وانه یشه وه، بۆیه نیسلام هه ره له سه ره تاوه
گرنگی داوه به خیزان له پرینگه ی هه لپژاردنی تهنه دروست ومامه له ی دروست (حُسنُ
الاختیار وحُسنُ المعامله)، دیاره چاکترین بنه مایش بۆدروستکردنی خیزان ته قواوله خوا
ترسانه، نه گهره یه وکورو کچه که له ته مه نداوله بیروباوه روله پیشه دا هاوشان ونزیک بون له یه که وه
وته قواوله خواترسان هه ویتنی کاره که یان بوونه وه له ژیاندا پایه دارومایه دارده بن له کۆشکی
هاوسه ریدابه خته وه رده بن چونکه ته قواسه رچاوه ی هه موخیروچاکه یه که به ره مه که ی
راستگۆیی و په وشتی جوانه که چاکترین ده ستمایه ن، به لام گه رهاوسه ریه که ته نهاله سه رینه مای
دینارو دۆلارو کۆشک و ته لاروجوانی یاردامه زرا، که نه مانه کاتین وتاسه رنین شه وه دوا ی شه وه ی
حه زه کانیا ن تیربو هۆکاره کان ته واوبون بابی ده بن ده مه بۆله وله یه که نه گه یشتن و ته لاق دیتته

ناراهه، له بهر نه و گرنګییه که خوی گوره له قورناند (۷۰) نایه تی تایبه تکر دوه به خیزان و به و هویه و له کتیبه فقهیه کاندابه شیکی تایبه تی بؤدانراوه له ژیرناوی (المناکحات) که به زاراهوی نه مرپیتی دهوتری باری که سیتی.....

(۲) گرفت و کۆسپه سهره کیه کانی خیزان کامانه؟ :

۱- شهیتان: که دوژمنی سهره کی موسلمانه سویندی خواردوه که له یرتګه لایان بدات ته نها بهنده دلسوژه کان نه بیت (..وَأَعْوَيْنَهُمْ اجْمِینَ الْعِبَادَکَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِینَ) ۴۰/ الحجر، له فرموده ی پیغه مبهردا ﷺ هاتووه {شهیتان کۆشکه که ی له سهرناوه بهرده و ام سهریازه کانی ده نیتری بؤناژاوه، کاتی ده گه پرنه وه لییان ده پرسی چیتان کرد؟ یه که م ده لی نوام له یه کیک کرد تا که سیک کی کوشت له یچ نیه ته و به ده کات، دووه م: دزیم به یه کیک کرد لئه ویش ته و به ده کات سییم ده لی: ناژاوه م خسته مالیک تازنه که ی ته لاقدا لسه بیتان نافه رینی ده کات و تاجی نازایه تی ده نیته سهر!} چونکه (نه گبه تی مال ناژاویه تیکشکانی که ژاویه) هله شه شانده وه ی خیزانه، که کۆمه لیک کیش به دوا ی خویدا دینیت و هک ده بینی ریوه ی ته لاقدان له زیاد بوندایه! کیشی سهره کی لیژنه ی فه توایه!، ۲ — تیکه یشتی هله له مانای (قیوامة) و خراب به کارهینانی له لایه ن پیساوه، ۳- ده ستخستنه ناو ژیانی خیزان له لایه ن که سی سییه مه وه له دهره وه ی خویان به پاساوی هاوړیته تی و خزمایه تی به نه زانی یان به نیه تی خراب یان بؤدژایه تی و تۆله سه ندنه وه.

(۳) هۆکاره کانی ته لاقدان چین؟

هۆکاره کانی ته لاق زۆرن همه جوړن له وانه:

یه که م: هله لژاردنی نادرست له دیاریکردنی هاوسه ردا جاری وایه له لایه ن خزم و دایک و باوکه وه هله بژیردیت له جیاتی نه وه ی کور و کچه که خویان یه کتر دیاری بکه ن، دووه م: جیاوازی ته مهن به ریژه یه کی زۆرسه رده کیشی بۆخیانه تی زه وجی و هه ستردن به که م و کورتی

سییه م: گرنگی نه دان به نهرک و مافه کانی یه کتر، و یه کتر نه خویندنه و له یه ک نه گه یشتن، چونکه ژيانی خیزانی وه ک شه منده فهریک وایه که له سکه ی خوی لایدا هه مو له ناو ده چن، به هه مان شیوه ییش ژن و میژد که هه ریه که یان نهرکی خوی فهرامۆشکرد و مافی به ران به ریی نه دانا ژاوه و کیشه دروست ده بیته سهر ده کیشی بۆته لاق، ماف له به ران به رنهرک نه دریی.

چواره م: هه ژاری ونه داری بی قه ناعه تی به تایبته له م رۆژگاری ماده ده گه رایدا که چاولیکه ریی زۆره و قه ناعته که م بوه، جا که سی بیه وی سهری نه یه شی.. له قه ده ریه ره که ی پیراده کیشی.

پینجه م: به کاره یینانی ته کنه لۆژیای سهرده م به شیوه یه کی خراب به تایبته مۆبایل که له ناماریکدا هاتوو ته نهاله سالی (۲۰۱۱) به هۆی کیشه ی مۆبایله وه له هه ولیر (۱۹۱۰) حالته و له سلیمان (۱۳۳۹) حالته تی ته لاق و له گه رمیان (۵۵۵) حالته له دهۆک (۷۱۲) حالته تی ته لاقدان به هۆی موبایله وه تۆمار کراوه نه ی نه وه ی تۆمار نه کراوه؟ به راستی کاره ساته!

نه مه ش زیاتر به هۆی نرمی ناستی هۆشاریه وه، نه یناکه س نه ته له فۆنی هه له ی بۆنه کرابی.

۴) پۆیه ی ته لاقدان له کۆمه لگه دینییه کاندازیاتر ه یان له و خه لکانه ی که پابه ندنن

بیگومان ته لاقدان له ناو ته و کۆمه لگایانه دازۆره که پابه ندنن به دینه وه له و مالانه که مته ره که پابه ندنن به دین له خواده ترسن چونکه (رأس الحکمة مخافة الله) سهرچاوه ی حیکمه ت و دانایی له خواتر سانه موسلمان ی راسته قینه له به رام به ر کیشه کان نارامده گریت و به وه فایه وستهم ناکات

۵) له چ ته مه نیکدا زه و اج بکری باشه؟

به پیی هه ل و مه رجی که سه کان ده گۆزی، به لام به گشتی ده ستپیشخه ری وزوو شوکردن یان زووژن هینان باش نه، به لکوهه و لبدری پیشترزه مینه سازی بۆ بکری له بواری مادی و مه عنه و یه وه له یه کگه یشتن و ناماده باشی ته و او به رجه سته بکری.

۶) له پروی شهرعه وه تاوانی نه وانه ی ده بنه هۆی هه لوه شانندنه وه ی خیزان چیه؟

هه رکام له ژن و میژد که ده بنه هۆکاری هه لوه شانندنه وه ی خیزان گه رپاساوی شهرعی نه بیته تاوانبار ده بن لای خوا، له ناو کۆمه لگه شدا به چاویکی که م سهر ده کرین، چونکه ده لئین نه گه ر

ناتهوی بۆمارهی ده کهمی؟ نه گهرده تهوی بۆته لاقی ده دهی، چونکه له نیسلامدا ته لاقدان کوتا چاره سه ره و ناچاره، پیغه مبه ر ﷺ فرموویه تی: (أبغض الحلال الى الله الطلاق) واته: ناخۆشترین شتی حه لال که دروسته لای خواته لاقدانه.

٧) چاره سه ری نیسلام چیه بۆ کیشه ی ته لاق؟

قورنان کۆمه لئی ههنگاوی دیاری کردوه بۆ چاره سه ری کیشه ی نیوان ژن و میرد پیش ته لاقدان به مه به ستی چاره سه رکردن و مانه وه ی خیزان، وَاللّٰتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاَضْرِبُوهُنَّ... (النساو/ ٣٤)، نه گهر نه وه ههنگاوانه بنرین ریژه ی ته لاقدان زۆرزۆرکه م ده بیته وه که نه مانه ن:

١) نامۆژگاری وله یه که گه یشتن و توژی کردن (... فَعِظُوهُنَّ...)

٢) نه گهره ههنگاوی یه که م نه نجامی نه بوونه واله ههنگاوی دووه مدابشت تیکردنی له کاتی خه و تندا به مه رجی مال و هه منال نه زانن بۆ نه وه ی به خۆیدا به جیته وه له کاتی که نه گهره جوانیه کهمی ده نازی و بایی بوه (واهجرهن...)

٣) لیدانیککی په ره وه دهیی که به هیچ شوئینیکیه وه دیار نه بی، (هه رباغیر مه برح)

٤) که کیشه که له مال ده ره چووته و جاسولح و رپک که وتن له ریگه می حه که م و کهسانی پسپۆرود ل سوژ له هه ره دووبنه ماله.

٧) دوا ی جیا بونه وه چ کیشه یه ک روه پریان ده بیته وه؟

بینگومان له ناو کۆمه لگادانه گهره کی ژن ته لاقبدا ت خه لکی متمانه ی پیناکه ن به چاری که م سهیری ده که ن، به هه مان شیوه نافره تیش پیی ده لئین: به خۆرایی ته لاق نه در اووه ونه ویش دو چاری هه مان کیشه ده بیته وه نه مه وه ک کیشه ی که سایه تی جگه له کیشه ی مال و منال، که منال ده بیته قوربانی ویتاوانیشه.

٨) لیته دانهرکی حکومه ت وزانایانی نایینی چیه؟

بۆ مانه وه ی خیزانه کان ژن و میرد تا که کان به رپر سیاری یه که من، پاشان حکومه ت به رپر سه که

دەبى ھۆكارەكانى تەلاقى بىنەبىرىكەت بەدائىنكىردى خىزمەتگوزارىەكان وسلفەبى زەواج و شوتىنى نىشتەجىبىنوسەرورەبونى ياساوبەھىزكىردى وەزارەتى كاروبارى كۆمەلايەتى و چاودىرى خىزان بەداخوۋە كە لەبەرسىياسەتى درۆينەوقەيرانەكانى رۆزگارحكومەت ناگايى لەخىزانەكان نەماو، وەزانايانى ناينىش نەركى سەرشانىانەكەناستى ھۆشيارى خەلك بەرز بىكەنەو، لەمەترسى و دەرەنجامەكانى تەلاقى ناگادارىان بىكەنەو، چونكە ھەلئەشانەو، ھى خىزانەكان واتەھەلئەشانەو، كۆمەلگاكەنەو، ھى كارەساتە.

۸/ چى بىكرىت بۆسەرگەوتنى پىرۆسەبى زەواج؟

تەقوالەخواتىران سەرچاوبى ھەموخىرىكە جانەگرلەسەرىنەماي تەواودىن بەيەك بىگەن سەرگەوتودەبن، بۆنەو، كوروكچەكانان لەكۆشكى ھاوسەرىدا ماىەداروپايەدارىن بەختەو، رىن بادەست گرتوبىن بەرەوشتەجوانەكان و ھەركام لەھاوسەران نەركى خۆبى جى بەجى بىكات و مافى خۆبى پىبىدىت.

۹/ بۆچى رىزەبى تەلاقى نىستازىاترە لەپاربدوو؟

جىگەبى داخەكەتەلاقىدان زىادىكردەسەرەپاى پىشكەوتن وكرانەو، ھى عەقلەكان، جىگەلەو ھۆيانەبى كەلەو، لامى پىرسىارى سىيەمدا نامازەم پىدان، كۆمەلئى ھۆكارى تىرىش ھەن كە بەلاى مەنەو، ھۆبى سەرەكى لاوازى نىمان و شەرم نەكردنەلەخواسەردەكىشى بۆلەخۆبىبى بون وىتو، فابى ونەخۆبىندەو، بەرانبەر، و بەھەلەتىگەبىشتن لەچەمكى سەرىستى ونازادى كەلەو، پو، ھەو، زۆرىەبى رىكخراو، كانى ژنان ونافرەتان و مىدىياكان كارىگەرى سلبىان بو، ھۆكاربون بۆزىادكىردى رىزەبى تەلاقى!

۱۰) دوا نامۆزگارى بەرىزتەن؟

نامۆزگاريمان بۆموسلمانان بەكورتى برىتەلە:

بەكەم/ دوركەوتنەو، لەتورەبوون و سۆبىندخواردن بەتەلاقى.

دو، ھەم/ ناىت زەرەلەخۆت و خەلكىش بەدەبى (لاضرو لاضرار).

- سییم / سهرنج بده له ده رته نجامه کانی ته لاقدان که بیریتین له :
- ١) خواییتی ناخۆشه وهك له فهرمودهی سهره وه داتا ماژه مان پیتدا .
  - ٢) هه لوه شانه وهی خیتزانه کان .
  - ٣) بینازبوون وسهرگردانی مناله کان که نه وهی دوارۆژن .
  - ٤) به کهم سهیرکرانی نه وژن ومیترده دواى جیابونه وه .
  - ٥) کیشهی کۆمه لایه تی وئابوری وسایکۆلۆژی... هتد .
  - ٦) بلا و بونه وهی زیناودامیتن پیسی .

ئەوھى ئەنھورۇپا بېنىم وېستىم ..!!

پېشىنان وتويانە نېتويەكى گەراولەشېرتىكى نوستوباشترە، منىش دەتېم: ئەى ئەوھى دەگەرا شېربورپوتى نەبو؟ ديارەباشتر وچاكتەرە، لە (۲۵ / ۹ / ۲۰۱۲) گەشتىك رېتكخراپۆھەشت مەلا لە كوردستانە وە بۆلاتى نەروىچ لەرېنگە رېتكخراوى (NPA) نەروىچە وە بۆگفتۆگۆگۆردن لە سەرمافەكانى ئافرەتان و مندانان بۆجالىيە كوردى لە نەروىچ، لەسلىمانى بەندە ديارىكرابو پۆ ئەوسەفەرە دواى ئەنجامدانى چەندكۆرۆسىمىنارىك لەتۆسلۆ (۱ / ۱۰) گەراينە وە كوردستان لېرە دادەمەوى بەكورتى بەئەمانەتە وە چەنددېمەنىكى ئەوگەشتە بچە مەبەردىدى بەرېرتان لەوھى كەدېمان وېستىمان تالەنزىكە وە بەژيانى ئەورۇپا ئاشنا بن:

يەكەم: لاىەنى ئىجابى:

نەروىچ بەولاتى بەفرو وچ ناسرا وە بەھۆى ھەلکەوتەى جوگرافىيە وە كەلەباكورى گۆى زەويدايە بەردەوام بارانە و ساردە و زۆربەى مانگەكانى وەك بەھارە و ھەمىشە سەوزە و خواھەنى ژىنگەيەكى پاكوجوانەتە و ھەش كارى خواى مېھرەبانە بەدەست كەس نىە، لاىەنى ئىداريان بەھىزە و بەجۆرېك پەرورەدە كراون كە پابەندن بەياسا وە تەنانەت پۆلىسى ھاتوچۆم نەبىنى لای ترافىك بەلکۆھە مويان پۆلى مروردە بىن، و لاتەكەى خۆيان خۆش دەوى بەھۆى سەرورەى ياسا وە، بواری خزمەتگوزارىيان بەھىزە، پېتكەنېنى بەردە و اميان ھەبو، كەھەمور ئەمانەشتى چاكن وە لە ئاينى ئىسلامىشدا بەرجەستە كرا و بەلام لە بەرنەوھى ئىستاحوكم و دەسەلاتى ئىسلامى نىەبۆيە لای ئىتمە بەوشىو نەبىنرى، لە و كاتەدا و تەكەى بېرىارى ئىسلامى (محمدعەبدە) م ھاتە و ەيادكە و تېوى: لە ئەورۇپادا گەرام ئىسلام بىنى بەبى مۇسلمان، بەلام لەولاتى خۆماندا مۇسلمان دەبىنم بەبى ئىسلام، ھاشىوھى ئەوھش لەگفتۆگۆى نىوان قەشەيەك و مامۆستا (محبوب عبدالرحمن) كە مامۆستايەكى ئاينىە لە نەروىچ بەخزمەتى گەيشتېن لەوسەفەرەدا سەبارەت بەبەر اوردە لىوان ژيانى ئىتمە و ئەواندا قەشەكە و تېوى: (ئىمەدېن و خەلکەكەمان گەندە ئە بەلام حكومەتە كەمان دلسۆزە و ياساسە رورە، بەلام

تیوه دین و خه لکه که تان چاکه به لām حکومته که تان خراپه و گنده له (به پراستی به ویرژدانه وه نه و قسه یه ی کردوه و له جیتی خۆیه تێ چوونکه زۆربه ی خه لکی نه و روپایا ساوغه رامه کردونی به مرۆڤه به داخه وه لای خۆمان له جیاتی حکومتی یاسایی حکومتی حیزبی وشه خصیه !!
دووهم: لایه نی سلبی:

له نه و روپا ژن سالاریه و پیاو نرخی نیه، له جیاتی نه وه ی یه کسان بن وه که نه وه ی له نیسلا مدا هاتوه، به لām له وشوینه پله ی ژیان به م شیوه یه یه که م ژن و دووهم مندا ل سییه م سه گ و پاشان پیاو! نالوده بوون به جگه ره و ماده هه وشبه ره کان به تاییه ت شه وان ی شه مه وه یه که شه مه له سه رجاده و کۆلا نه کان هه ندی جار به نیوه روتی له پارکه کان که وتون بی هوش، نه بی بدرده وام کاریکه ی یان سه رقالبی نه ینا فریا نا که وی گوزه ران سه خته، له تۆسلۆشت زۆر گرانبو هه رچه نده له بواری ته که نه لۆژیا دا پیتشکه و توون به لām له بواری کۆمه لایه تیه وه سفرن، هاوشیوه ی ژینگه که یان سارد و سپرن (نه عصایان سارد) بو! له و کاته دا سویده له ته تیکی را که یان دنی نه بجا مدا و پارهی زۆری ته رخان کردبو نه وه ی دراوسیتکان سلا و بکه ن و یه که تر بناسن! له نیسلا میشدا به بی مه سه رف هه مومان مافی هاوسی ده زانین چۆنه، خیزانه کان یان زۆربه ی هه لوه شاو ن (۷۰%) ی ژن و پیاو به ته نیانه ژین بۆیه نه خو شی ده روونیان گه لی زۆره شیتخانه و مه له بنده ته ندروستیه کان پرن له نه خو شی ده رونی، به لām جهسته یان ساغه به هۆی ژینگه ی پاکه وه، دیاره ژیان به ته نیایی زه همه ته ناچار نه بی له گه ل سه گی توتکه یه که کوده له به رازی بژیته و رۆژانه سه گه که ی پییه نه گه ره له بازار پیسایی کردنه بی خیرا پاک ی بکاته وه نه ینا غه رامه ده کری، پردی (سدنی) له نیوکاسل له به ریتانیا که له سه ره شیوه ی پرده که ی سیدنی ئوسترا لباد روستکرا وه و زۆربه رزه له سه ر روپاری نیوکاسله، یه کی له وانه ی رۆژانه له ویرده وه ها تو چۆی ده کرد و سه ردان ی کردم وتی له زۆربه ی رۆژه کاند ا چه پکه گو لیک و نامه یه که له سه ر پرده که داده نرا که نیشانه ی نه وه یه که سیک خۆی فریدا وه له وشوینه و کۆتایی به ژیا نی خۆی هینا وه!

خیزانه کانیان له بهر ده م سى هه ره شه دان:

۱- سه مبور: واته کور و کچ چه ندسالتیک پیکه وه راده بو پیرن دواى نه وه نه گهر زانیان ده گو نچیتن نه و جار خیزان دروست ده کهن له دادگا، نه گهر نانه یگۆرن و منالیش هی نافره ته بیان حکومهت به ختیوی ده کات، بۆیه نافرهت هه رساله وه هه مانگه به ده ست پیاو تیکه وه یه و یه وه ش جار تیکى تریه ناوی ماف و نازادیه وه له گیزاوی به دپره وه شتیداده بیته قوربانی، سه ره رای نه وه ی که ده بی وه ک پیاوله خه م بژتوی ژبانی دابیت چونکه ته نیایه و ده بی کرى خانو پینداویستیه کانی ژبانی دابین بکات، واته به ناوی نازادی و مافه کانی رۆژانه کاری پیاو ده کاتوشه وانه ش ژنیتی، بۆیه نافره تان له رۆژتا و ازۆرماندن، به لام له نیسلامدا نافرهت خانمیکى خزمه تکار و نه فه قه ی له سه رپیاو ه بۆکاری گونجاویش رینگه ی لینه گیراوه،

۲- هۆمۆ: له ده ره نجامی نایدیای فیمنیزم و جهنده ردا سروشتی پاک و په وشته جوانه کان ده بنه قوربانی، نه رویج تاکه ولاته که نیر له نیر ماره ده کات لئه وه ش پراکتیزه کردنی یاسای جهنده ره که جوړی کۆمه لایه تی و په گمز په تده کاته وه! بۆیه دواى لیکۆلینه وه و په رسیارده ره که وت که پیاو انک دو چاری نیربازی بون، نه وه ش که سایه تی مرۆقه کان له ناو ده بات، په وشتیکى قیزه ونی هه زاران سالی به ره له نیستای قه ومی لوته که خواغه زه بی لینگرتن و له ناوی بردن و شوینه که یان بویه ده ریای مردوله نوردن، لادانیتیکى ناشکرای جنسیه و له نیسلامدا حه رامه و نه فره تی لیکراوه.

۳- بارنه قانه: واته مندالپاریز، یه کیکى ترله کیشه سه ره کیه کانی جالبه ی نه و ولاته که خاوه نی که لتوری جیا وازن و نامۆن به یاسا و پرسیای نه و روپا کیشه ی منداله، له قوتا بخانه یاله هه رشوینى مناله که بلتی لیم توپه بون لییان داوم له ماله وه نه وه مندالپاریز یوخۆی ده بیات اجهرگی نه و دایک و باو که به زیندوبی ده بریت! کاتی ده بیسنه وه میشکی شو راو ته وه هیچ له توپه رناگری به هۆی په روه ده یه کی ماددی بی رۆح و بیگیان، له گفتوگۆیه کمانداله گه ل لایه نی په یوه ندیدار پیمان و تن: نیمه له گه ل نه وه نین سته م له منال بکریت، به لام نایاننیه دلسۆزترن له دایک و باو ک

بۆمناڭ كە جەرگى خۇيانە؟ بىنگومان ھېچ شتىك جىتى باۋەشى داىك ناگرىتە ۋە لەسۆزۈ
خۇشەۋىستى بۆرۈلە كەي، ئەۋان گۈيت بۇ دەگرن بەلام ھىچت لىۋە ناگرن ۋە بەپىكە نىنىكى
پلاستىكى كۆتايى پىتدىتن! يەككىكى ترلە سلبىياتە كانى: پۈتتى ئافرەتە كە سنورى مرۆقانى
تېپەراندو! ھەندىكىيان ئەۋەندەرۈتن كەلكى باسكردنى نىە لئەناتە لە ھۆلى (Ankr
Hotel) لە ئۆسلۆ كۆرپىكى گشتىمان بۆساز كرابودۋاى وتارە كەم ئافرەتېتىكى كوردى پۈژ
ھەلات پىتى ۋە تم: مامۆستانەم سفورىيە پىشكە ۋە تەنە ۋە ناگەرپىنە ۋە دواۋە! منىش لە ۋە لامدا
ۋە تم نە گەرپۈتى پىشكە ۋە تن بىت ئەۋاناژە لان لە ھەموان پىش كە ۋە توترن، كەۋاتە مرۆقە كان
بەتايىبەت جالىە كان ۋە بەتايىبە تر موسلمان زەلىلە ۋە خاۋەنى خۆى نىە تاخاۋەنى مال ۋە منالى
بىت، پىغە مېبرى پىشە ۋە امان ﷺ فەرمويە (لاىنبغى للمؤمن ان يُدَلْ نفسه) * ۋە تەنابى
موسلمان خۆى زەلىل بكات، لە بوارى خەرجى ۋە داھاتە ۋە شت گرانە ۋە زەرەپەشتى خەلكى
شكاندو ۋە تەناتە لە نەروىچ چرىبە گە شىتۆتە (۰.۳۶) ۋە كەسش نالى بۆ: بەلام بۆخىرو
زەكاتى ئىسلام دەلئىن: سەرانە ۋە باج لىۋىئە گەرپىنوستى يامە بەستىكى شەرى نەبىت بۆ
موسلمان دروست نىە ژيان لە نىۋىبباۋە راندا، چونكە ژىنگە ۋە ژيان كارىگەرى ھەيە لە سەر
ھەموان، بەتايىبەت پاراستنى بىروباۋەرو كە ساىەتى ئىمانى زەجەت دەبىت، لە فەرمودە يەكى
ھەرەشە نامىزدا پىغە مېبرى خەخۇرود لىسۆزمان ﷺ فەرمويەتى: (انى برىء من كل مسلم
يقىم بين اظهر المشرکين) +، ۋاتە: من بەرىم لە ھەرموسلمانىك كە لە ناۋ بىباۋە راندا بىرەت،
كە نىشتە جى بىت ۋە مالى لە ناۋياندا! بىت، نەك سەفەر ۋە شىۋەى كاتى، دواى ھەفتە يەك
گەرپىنە ۋە كوردستان، من زۈلەۋى بىتتاقەت بوم ھەموود پەنە جوانە كانى نەۋرۈپا جىگەى
نەۋەيان بۆرپنە كەرد مەۋە كە ئەۋچەند رۆژە گۈيم لە دەنگى بانگ نەبو، ۋەك ماسى بى ناووم
بەسەرھاتبو، بەنە مانە تەۋەنە ۋە زانىارىيەنەم بەدىارى ھىنايە ۋە بۆ كوردستان ۋەك دلىسۆزىك پىم
گەياندن، چونكە خەلكانىك ھەن زۆرسە رسامن بەد پەنە كانى ۋە خەۋى پىئو ۋە دەبىنن، بەلام زۆر
بەى دروشمە ۋە قسەى بۆشە. دەنگى دەھۆلە ۋە لە دورى خۇشە، بۆخۇيان باشە ۋە بۆئىمە ناشە،

ناخۆشه چونکه سه ره پاي غه ريبی ده بی خزمه تکاری بۆیگانه، شایانی وتنه که له وسه فهدا
نه جلی کوردیم دانا نه سمیلم تاشی نه ملوانکه م هه لئاسی لوه ک شانازیه ک به وهی که کوردیکی
موسلمانم، له کۆتایی سه فهدا که مداله نه رویج وتم:
سروشتی نه م ولاته جوانه.. ولاتی به فرو ورج وژنانه..
ژیان تیا داسه خت وگرانه.. حه یا ونا موسیش هه رزانه!

---

* الحدیث اخرجه احمد (۴۰۵/۵) والترمذی (۲۲۵۴) وابن ماجه (۴۰۱۶)

+ حدیث صحیح رواه الترمذی، کتاب السیر (۱۵۵/۴) وابدو اد (۱۰۵/۳)

- نه م بابه ته له مالپه پری ستانده رو هه ندی شوینی تریش دابه زی وده نگدانه وهی زوری هه بوو

- نه م وتاره پاسته و خۆدوای گه پانه وه م له مزگه وتی گه ره ی هه واری شارخویندمه وه له ۱۰/۵

* رۆژنامه ی باسک ژماره (۴۹۳) ۱۴/۱۰/۲۰۱۲، وه رادیوی دهنگی ئیسلام دایبه زانده.

* هه روه هاله چاوپیکه وتنیکم داله گو قاری شه قام ژماره (۲۳۹) سالی (۲۰۱۲) بلالوکرایه وه.

زمانی ژماره.. وهك له قورئاندا دیاره

هاوسهنگی ژماره له قورئانیشتدا وهك موعجیزه بهرچا و دیاره که جیگه پهنه و نیعتیباره، هرچنده به لای نیمه و ده انراوه بۆحیسابی پاره!، بۆغونه: له قورئاندا وشه ی مانگ (القمر) (۱۲) جار هاتوه که بهرانبه ربه (۱۲) مانگه ی ساله لوشه ی رۆژ (الیوم) (۳۱۵) هاتوه که ژماره ی رۆژه کانی ساله له مردو وشه ی (الحیاتوالموت) ژیان و مردن هدریه که یان (۱۴۵) جار وهك یهك دوباره بونهوه! ههردوو وشه ی چاکه کاری و خراپه کاری (الصالحات والسینات) هه ر یه که یان (۱۶۷) دوباره بونهوه! هه ریه که له دنیا و دوا رۆژ (الدنیاوالاخرة) (۱۱۵) جار وهك یهك هاتون! ههردوو وشه ی (الصبروالشدة) تهنگانه و نارامگری (۱۰۲) له بهرانبه ریه کتردا دوباره بونهوه! وه (موصیبهت وشوکرانه) هه ریه که یان (۷۵) جار دوباره بونهوه! لوشه ی نویتژ (الصلاة) (۶۳) جار هاتوه که هاوتای ژماره ی ساله کانی ته مهنی پیغه مبه ره ﷺ! وشه ی سه جده (۳۴) جار له قورئاندا هاتوه که (۱۷) پرکاتی فه ر زمان هه یه و (۳۴) سو جده ی تیدا یه! ژیان و دنیا (الدنیا، الحیاة) که په یوه ستن به یه که وه هه ریه که یان شه ش پیته! جگه له وه ش که (۶) پیته نهم دنیا به شه ش رۆژ به شه ش قۆناغ خوی گه وه دروستی کردوه! ئه گه رسه رنجی وشه ی (الانسان) بده ین له حهوت پیت پیکهاتوه، دروست بونی مرۆفیش به حهوت قۆناغدا تپه پر یوه! وهك قۆناغه کانی (قور، تۆو، سه ره مینکوته، گۆشتپاره، نیسک، گۆشت و پاشان شیوه ی ناده میزاد (نایه تی/ ۱۲، ۱۴ / سوره ی المومنون)، به هه مان شیوه ی وشه ی (الشیطان) حهوت پیته که جه ختکردنه و په له سه رد ژایه تی شه ی تان بۆمرۆژ سه ره پای جیا وازی بارودۆخه کانی لبه هه مان شیوه ش سوره ته کانی قورئان پرپه تی له موعجیزه ی ژماره، نه وه تابه که م سوره تی قورئان که فاتحه یه به (بسملة) وه حهوت نایه ته، به هه مان شیوه ی وشه ی کۆتاسوره ته که ی (الناس) پیکهاته ی نایه ته کانی هه مان ژماره یه! ئیره جیتی خۆیه تی سه رنج بده ی هه لوه سه ته بکه ی بلتی: خۆنه گه ریغه مبه ره ﷺ زانایه کیش بوا یه نه یده توانی په راویکی وهك نهم قورئانه دا بریژیت، نه ی چی ده لیتت که ده زانیت نه و نه خوینده واریوه! ئیتیر له دوا ی نهم هه موراستیه

جینگەيەك بۇگومان و دوودلى نامىنىتتە وە كەنەم قورئانە خەلاتى خواي مېھرە بانە و نارد و يەتتە
خوارە وە بۆسەردلى چاكتىن كەس كە عمده ﷺ، لە كۆتايى كىتتە كە داوەك داھىنانىكى ناوازە
بە زمانى ژمارە وە لامى كورت و بوخت ھەندى زانىارى پىشكەش دە كەين وەك
نامۆزگارى بەوانەي بىركارى بەھىواي ھۆشيارى و بىدارى...

فیربون بە زمانی ژماره. . بۆتوی ژيروھوشياره، تاژماره (۱۰) يه نه مجاره

يه كه مه كان: يه كه مين كهس خودی خۆته، ته بى له خۆمانه وه ده ست پيټبكه مين (عليكم انفسكم)

(۱) (ابن مسعود) (ر.خ) فەرموویەتی: هەر کەس دەرونی خۆی چاک کرد خۆداش دەرەوێ چاک دەکات، هەر کەس بەینی خۆی و خۆی چاک کرد خۆش نیتوانی ئەووخەلکی بۆ چاک دەکات، لە فەرمودەى پيټغه مبهردا هاتوو هه که (خوداسه يیری شیتوو و پوخسارتان ناکات، بەلکۆسه يیری نیهتی ناودلیان دەکات) بە پيټچه وانەى ئەم رۆژگارە که زۆر بەی دیکۆرو پوخساره له ناخيشه وه بيزاره .

(۲) وترابه (ابراهيم نه ده م) ته وه بۆچی دنيا مان پيټخۆشه و پرقمان له مردنه ؟ وتی چونکه دنيا که تان ناوه دانکردۆته وه دوا رۆژتان و تیران کردوه، بۆیه به لاتانه وه ناخۆشه که له ناوه دانیه وه بچن بۆ شویتینکی و تیرانه (له خۆشیه وه بۆ ناخۆشی، له کۆشکە وه بۆ که لاه)

(۳) (الاحسان) چاکه کارى يه که بنه ماى هه يه نه ويش: به وشیتويه خوابه رستى وه که ته وه یی بيبینی، که تۆنه و نايبینی ته وتۆده بيبینی (که نه وه ش به رزترین پلهی به ندايه تيه، چونکه نه م دينه سى پلهی سه ره کيه: (تيمان - نيسلام - الاحسان)

(۴) پرسيار کرا له (هه سه نى بصرى) نه ينی دنيا به کم گرتنت له چى دايه ؟ وتی: زانيم که رزقى من کهس نايبات بۆيه دلتم نارامى گرت، زانيم کهس کارم له برى ناکات بۆيه هه لسام به نيش و کارى خۆم، دلتيابوم که خۆى گه وه چاو دتيره به سه رمه وه بۆيه شه رمم کردبى فەرمانى بکه م، وه زانيم مردن چاو ه پيټمه بۆيه خۆم بۆ ناماده کرد و توتيشوم بۆ کۆ کرد وه تابه خزمه تى خودابگم .

(۵) نه گه رده ته وى دوا رۆژى نه ته وه يه که بزانی سه رنجى گه نجه کانی بده (به داخه وه زۆر تکیان

چه واشه کراون به حيزبايه تى يان جگه ره يان به رده وام له دواى پاره گه ل وولاتيش درابه پاره،

يا گه نچ و به نچ و پيټهۆشه، سه رقاله به رپال و به رشه ! له دين و دنياى بى به شه)

٦) دنیا بفرۆشه به دوارپۆژهر دوکیان ده به یته وه، قیامه تی خۆت به دنیا ی خه لک مه ده چونکه گه روا تکرد هه ردووکیان ده دۆرینی، شاعیر وته نی:

نه ی سه رقان به دنیا وه ته فره در او به هیوا وه مردن دلۆیه ی نا کا وه چیت بو گۆرته نجام دا وه.

٧) یه که مین شت که لیتی ده پرسریتته وه له پرۆژی دوایی له مافی خوا (نوێژه) نوێژ پیناسی موسلمانان، سهیره ده لێ موسلمانم ونوێژنا کهم!

٨) یه که مین شت له مافی مرۆقه کان که لیتی ده پرسریتته وه له پرۆژی دوایی خوینه، وریا به خوین مه پۆژه.

٩) یه کهم مرۆ ویه کهم پیغه مبه ر(ﷺ) که خوابه دیه تینا با و که ناده م بوو سه لامی خوی له سه ر

بیته، بۆیه پیمان ده وت ریت (نا ده می زاد) واته نه وه ی ناده م، نه ک نه وه ی مه ی مون، وه ده بی شوین که وته ی ریبازی پیغه مبه ران بین نه ک نه م و نه ویۆیه و ترا وه (کلیلی خۆناسین خواناسینه).

١٠) یه که مین ماتی خوا که له سه رزه وی دروستکرا (که عبه ی پیرۆزه قبیله ی موسلمانان، تۆش رۆبکه ماله کانی خواتا رپووت له و ماله کۆنه بیته، نه ک ماتی نه م نه و خوا په رست به،

نه ک شه خص په رست

دووه مه کان: دوان دوانه، په ندونا مۆژگاری جوانه، زیاتر بو گه نج ولاوانه، سه رنجیان بده و بزانه:

١) دوو کهس فیری زانست نابن: (شهرمن * خۆبه زلزان)

٢) مه رجه کانی قبو له بونی به نده یه تی دوانه: نه ویش زانایان فه رموویانه:

یه کهم: دل سوژی واته: کاره که ی بو خوابیت نه ک بو خو، بیان بو خورما.

دووه م: به پیتی شهرعی خوابیت واته شوین که وته ی ریبازی پیغه مبه ریتته (ﷺ) نه ک مۆدیل وهه واوتاره زوو عورف و عاده تی خراب.

۳) دووچاوبه رئاگرناکه ون له قیامه تداکه فرموده ی پیغه مبهره (ﷺ) نه وانیش:

(چاویک له ترسی خوا بگریهت * چاویک له پیناوی خوانیشک گریهت)

۴) پیغه مبهره (ﷺ) فرموویه تی دوو شتم بۆجی هیشتون گومراوسه رگهردان نابن گهرده ستیان

پتوه بگرن نه وانیش بریتیت له (کتیبه که ی خواو سوننه ته کاتم)

۵) پیغه مبهره (ﷺ) فرموویه تی: دوو نیعمهت هه ن زۆریک له خه لکی لییان بیتاگان

(قه دریان نازانن) نازانن بیان قۆزنه وه نه وانیش (ته ندروستی و کاتی به تالی)

۶) فه زلی سیواک کردن له دوو شت دایه: که فرمایشتی رسول اللهیه (ﷺ) نه وانیش:

(پاک و خاوینی ناو ده م وزاره... جیگه ی په سه ندی ورازیبوونی پهروه رداگاره)

۷) (ابن القیم) (خ) فرموویه تی: هه موومرۆئیک دوو وه ستانی هه یه له بهر ده م خوی

پهروه رداگارا (وه ستانی له نوێژدا * وه ستانی له رۆژی دوایدا له مهیدانی مه حشر)

۸) (ابن عباس) (خ. پ) فرموویه تی: خوی گهوره دوو شتی مسۆگه رکردوه بۆ نه وکه سه ی

قورشان ده خوینی و کاری پیده کات نه وانیش: (له دنیا داگومراوسه رگهردان نابیت *)

له دوا رۆژه دبه خت نابیت) پاشان نه م نایه ته ی خوینده وه (.. فَمَنْ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى

طه/۱۲۳)

۹) دوو کهس له م دنیا کاریان ته واوه، چه رخ وه ک خه ره ک لایان سواوه (یه ک خه بهر داری ته واو

تیبگا، دوو بی خه بهری له م به ندوویاوه)

۱۰) پیغه مبهره (ﷺ) فرموویه تی: دوو شت له ناو خه لکدا هه ن کوفری تیدایه، واته:

(په وشتی بی پروایانه) نه وانیش: (توانج دان وتانه وته شه ره له نه سه بی، وه هات و هاوارو

لاواندنه وهی مردوو (وهك هه ندی له ژنان كه فریودراون فیترکراون به سنگی خویان ده کیشن وده لئین هه یرو هه یرو) .

سییه کان : ژماره ی شه مجاره مان سیانه، له بهر کردنیان ئاسانه خیر و بیریان فراوانه :

* پیغه مبهرمان (ﷺ) فەر مویه تی: سی شت شه که ویتته دوا ی مردو، شه ویش ته نها

له یه کیان سود مه ندبوو: (منال و خیزان، ماله که ی کرده وه که ی)، مال و منالی شه گهرینه وه، ته نها کرده وه که ی له گه لیداده مینیتته وه .

* نیشانه ی مونا فیق سیانه: که فەر موده ی پیغه مبهرمانه (ﷺ) خوتیان لیدوو ریگره گیانه،

أ له قسه کردندا درۆیان ده کات (به داخه وه که به که سی درۆزن ده لئین سیاسییه وکراویه وه!) درۆبوته سیستمیکی نو بی جیهانی لئه فراه تیشی لیکراوه .

ب - په یان ده شکینی به لئین ناباته سهر (له به لئیندانا سست به، له جیبه جی کردندا چوست به)

ج - خیانهت له شه مانهت ده کات، (گه نده لی شه مرۆژگاره وهك ماستی سهر لیوان دیاره .

* پله و پایه ی دینه که مان سیانه: (نیمان و نیسلام و نیحسانه) .

* سی شت ههر حسابی راستیان بو ده کری (سوعبهت هه لئاگرن) شه وانه یش:

(ته لاقدان، ماره برین، ئازاد کردن) .

* سی که س نزا و پارانه وه یان گیرایه و نادریتته وه به سه ریاندانه وانیش:

(سته م لیکراو، نزا ی ریبوار، نزا ی دایک و باوک بو ماله که ی)

* دوژمنه کاغان سیانن که بهرده وام له گه لمانن:

أ- نفس: (كدهبى سهركوتى كهى بهلام نابى لهناوى بهرى)

ب - هزونارهزو: (دهبى كؤنترؤلى بكهى نك گؤترياهلى بكهى)

ج - شهيتان: (دهبى دژايهتى بكهى)

*سى جؤرهاورپى ههيه:

أ- وهك خواردنه بهردهوام پئويستيت پئيهتى (ئهوههاورپى چاك وپرواداره)

ب - وهك دهرمان وايه ههندى جارپئويستيت پئى دهبى،هاورپيهكى مام ناوهنده

ج - ههيانهوهك دهردونهخوشى وايه،خؤتى لى بهدوربگرهتكايه.

*سى جؤر دل ههيه:

أ- دللى ساغ (كهدللى چاك وساغ وپرواداره)

ب - نهخؤش (كهدللى دوورو ودهغهلهكانه)

ج - دللى مردوو (دللى بيبروايانه كههرق وبى ويژدانه)

* سى جؤرخؤراكى سهرهكى ههيه:

أ- خؤراكى جهستهولاشه(كهخواردنى ژهمهكانى رؤژانهيه بؤورگ)

ب - خؤراكى رؤح (كه زيكرويادى خوايه) الابذكرالله تظمنن القلوب.

ج - خؤراكى عهقل (كهزانست وزانياريه).

*صبرو نارام گرتن سى جؤره، كهزانايان پلهبهنديان بؤداناوه:

صبرلهسهرتاعهت وعيبادهت (۳۰۰) پلهى ههيه

صبرلهسهرنهكردنى تاوان وخرابه(۶۰۰)پلهى ههيه

صبرلهسهربهلاومصيبهت وناخؤشى (۹۰۰)پلهى ههيه

۳ شت زۆر خراپن : درۆکردن، خۆبهزلزانی، ریا بازی

۳ شت زۆر پیوستن: نیادی خوا، نارامگرتن، زمان پاراستن

۳ شت پیروز جوانن: پاراستنی نه مانهت، وه فاداری، لیبورد هیی

۳ شت خۆشه ویستن: گریان له ترسی خوا، نازایهتی، راستگویی

۳ ږه وشت زۆر جوانن: خۆشه ویستی له بهر خوا، بیدهنگی، هاوکاری

۳ شت قیژه ونن : به خیلی، سوو خواردن، خواردنه وهی هۆشبه ره کا

چواریه کان: (۴) : په ندوئا مۆژگاری ئەم جارە.. له سه رینه مای ژماره چواره ..

وه ک دهشتی چوار قورنه بهرین و دیاره .

* پیغه مبهەر (ﷺ) فەر مویه تی ئا فره ت له بهر چوار شت ده خوازی :

(مال و سامانه کهی - خانه دانی بنه ماله کهی - جوانیه کهی یان دینه کهی) خاوه ندینه کهیان
هه لئبژیه بۆ دنیا و دوا رۆژت خیره .

* چوار شت نیشانه ی به خته وه ریه : (خانومالی فراوان، خه ترانی پهروه ده کراو و جوان،

سه یاره ی مۆدیل بهرزی زه مان، جیرانی چاک و به تیمان)

* چوار په وشتی بهر زده بنه هۆی چوار یله ی بهرز: (بیدهنگی سه لامه تیه، چاکه بهرزی و ږیژه،

به خشین هۆی نه وه بونه، سوپاسگوزاری زیاده و زۆر بونه)

* پیغه مبهەر (ﷺ) فەر مویه تی: دوو پیتی هیچ کهس هه لئایهت له قیامه تدا تاله چوار شت

پرسیاری لینه کریت؟ (ته مهنت له چیدا به سه بر د؟ که نجایه تیت له چیدا ته واو کرد؟! ، ماله کهت

له کویت پهیدا کرد؟ وه له چیت سه رف کرد؟ زانسته کهت چۆن و چه نکارت پیکرد؟)

* کتیه ئاسمانیه کان چوارن نه وانه ی نوسراو و دیارن: (ته وورات، زه بور، ئینجیل، قورئان)

❖ مانگه حه رامه کان چوارن: که شه ریان تیداناکری وریژدارن:

(موحه ره م، ره جه ب، ژوالعقده، ژوالحجه)

❖ روکن وینه مای حه چوارن (نیحرام، ته واف، سه فاومه پروه، وه ستانی عه ره فه)

❖ خه لیفه کانی راشدین چوارن.. که هاوری و خوشه ویست و یارن: (ته بو بکرو عومه رو عوسمان

و عه لی)

❖ مه زه بی لای خومان چوارن.. که له کوردستاندا دیارن: (حه نه فی و شافیعی و مالکی

و حه نبه لی)

❖ چوار پیغه مبه ره له نه ته وه ی عه ره بن: که خاوه نی پله و پایه ونه سه بن:

(هود، شوعه یب، صالح، محمد) (علیهم الصلاه والسلام).

پیتنجیه کان :

رینمای نه مجاره مان پینج پینجه.. بو توی گه نجه به ری ره نجه:

❖ پینجی یه کم : بنه ماکانی نیسلام پینجن: (دوو که لیمه ی شایه تمان، نویژ کردن زه کات

دان، رۆژوی مانگی ره مه زان، حه جی مائی خواگیان).

❖ پینج ره وشت له سروشتی مرۆقه کانه.. سوننه تی پیغه مبه رانه.. نیشانه ی که سی پاک

و جوانه.. که بریتین له مانه: (خه ته نه کردن، به رتاشین.. سیلی کورت، هه لکیشانی موی بن

هه نگل، نینۆک کردن).

❖ پینج شت پیش پینج شت به هه ل بزانه فه رموده ی پیغه مبه رانه (ﷺ):

(ژیانت پیش مردن، گه نجایه تی پیش پیربونت، له ش ساغیت پیش نه خوش بوون، کاتی بی

نیسی پیش سه رقالم بوون، ده وله مه نی پیش هه ژاربون)

*پینج شته گرنه گه کانی ژیان.. که پیوستی بۆه موومان، که ژیان بی نه مانه ژانه.. پارێزگاری هدریک له مانه نامانج ومه بهستی شهریه تمانه.. که (مقاصد الشریعه) نازناویانه، نه وانیش:

(دین، عقل، نهفس و لاشه ی مرۆڤ، وه چه ی مرۆڤ، مال و سامان)

* پینج نوێزی فهزله سه رمانه.. نیشانه و پیناسی موسلمانه که بریتین له مانه:

(به یانی، نیوه رۆ، عه سر، مه غریب، عیशा)

* پینج مه رجه کانی ته وه کردنی راسته قینه.. بیزانه و ببینه:

(واز هینان له تاوان، په شان بونه وه له سه ری، گه رانه وه ی مافه کان بۆ خاوه نیان، سوربوون

له سه رنه گه رانه وه بۆ تاوان، ته وه به وتاعه تی چاک و پاک و به رده وام)

* مافی رینگاویان پینجن: (چاوداگرتن له حه رام، وه لام دانه وه ی سه لام، نازار نه دانی

کهس، فه رمان به چاکه، رینگری له خراپه)

* پینج شت شیفای دلانن: (قورنان خوتندن به تینگه یشتنه وه، شه ونوێژ، دانیشتن له کۆری

پیاوچاکان، خالی بونی ورگ، پارانه وه به کول و دل له کاتی به میاندا)

* مه رجه کانی واجب بوونی هه ج پینجن: (نیسلام بوون، نازاد بیت، نه قل و ژیری بالغ بیت،

توانای بیت)

* پینج هه سه کان بریتین له: (بیستن، بینین، تام کردن، بۆنکردن، ده ست لیدان)

شه شیه کان: نامۆزگاریمان له م به شه به ژماره شه شه بۆتۆدیاری و به خششه:

* بنه مای نیمان شه شه.. سه رگه ردانه نه وه ی لیتی بی به شه:

(برو ابوون به خودا، به رۆژی دوایی، به فریشته کانی، به گتیبه کانی، به پیغه مبه رانی،

وه برو ابوون به قه ده ری خیر و شه ر)

* مافی موسلمان له سه ر موسلمان شه شه.. داماره ته وه ی بیبه شه: (وه لام دانه وه ی سه لام،

که پشمی نژای بۆبکه ی، که نه خۆش کهوت سه ر دانی بکه ی، که مرد شوین ته رمه که ی بکه وی،

وهلامى بانگه‌يشتنه كه‌ى بده‌يته‌وه، وه نامۆژگارى كردنى.

(فرموده‌ى پيغه‌مبهره (ﷺ))

* شەش رينگا بۆگه‌يشتن به‌زانست: (زيره‌كى، سوربوون، هه‌ولدان، زمان، مامۆستا، ماوه‌ى ژيان)

* شەش حاله‌ت به‌سه‌ردلدا داي‌ت: (ژيان، مردن، ساغى، نه‌خۆشى، به‌ئاگابوونى، بى‌ئاگابوونى و

خه‌وتن)

* شەش به‌شه‌ ميرات له‌ قورئاندا فه‌رزن: پيتان بده‌ن لىيان مه‌دزن:

(نيوه، چواريه‌ك، هه‌شت يه‌ك، شەش يه‌ك، سى يه‌ك، دووله‌سه‌رسى)

* كتيبه‌ناسراوه‌كانى فرموده‌ى پيغه‌مبهره (ﷺ) شەشن: (صحيح بوخارى، صحيح مسلم،

سنن الترمذى، سنن ابى داود، سنن النسائى، سنن ابن ماجه)

* داخوازى به‌هه‌شت بۆچونه‌ناوى شەشن:

(خواناسين به‌گوپرايه‌لي‌كردن، شه‌يتان بناسى و دژايه‌تى بكه‌ين، حه‌ق بناسى و شوينى بكه‌وى،

ناحەق بناسى و خۆتى لىدوربگري، دنيا بناسى و گوئى پينه‌ده‌ى، دوا رۆژيناسى و هه‌ولئى بۆيده‌ى

* هاوپرته‌تى خاسان و خواناسان.. له‌شه‌ش شته‌وه نه‌تبا بۆشه‌ش شتى تر:

(له‌گومانه‌وه‌بۆدئىيائى، له‌روپاماييه‌وه‌بۆدئسووزى، له‌بى‌ئاگاييه‌وه‌بۆييدارى و

هۆشيارى، له‌دنيا وه‌به‌ره‌ودوا رۆژ، له‌خۆبه‌زلزانين بۆخۆيه‌كه‌م زانين، له‌نيه‌تى خراپه‌كارى

بۆنامۆژگارى چا كه‌كارى).

* شەش به‌خشش به‌ده‌س دىنى به‌هۆى به‌ندايه‌تي‌كردنت بۆخوا كه‌ته‌مانه‌ن:

(پوگه‌شى به‌هۆى نورورپوناكى ده‌م و چاوانى، سنگفراوانى، دلئى كراوه‌وئارامه، رزق و رۆزى

فراوان و به‌تامه، جه‌سته‌ولاشه‌ى به‌هيزه، له‌ناودلاندا به‌رپزه.

* شەش كه‌س به‌رده‌وام خه‌مبارن.. شپرزويپزارن:

(هه‌ژارتك له‌هه‌لپه‌ى ده‌وله‌مه‌نديدايه، نه‌خواه‌ن ماله‌ى له‌سامانه‌كه‌ى ده‌ترسى بفه‌وتى،

حهسود، ههولئى شتى بدهى له تواناى خوتدا نه بئيت، بيترتوبى تواناله ناو كه سانى بهريترتوبه هئيز، وه كه سى هيچ وپوچ).

حهوتيه كان :

* **حهوت مهرجه كانى (لااله الاالله):** (عيلم ويه قين گهر دن كه چى وقبول کردن وراستگويى و دلسوژى و خوشه ويستى)

* **حهوت رينگاى شهيتان بۆهاتنه ناوئينسان:**

(شيرك، بيدعه، تاوانه بچو كه كان، تاوانه گوره كان، به هۆى شتى ريگه پندراو، پيشخستنى چاك له سهرچا كتر، ترس له هئيزوده سه لائى دوژمنان)

* **حهوت شت له ناو يره كه فهرموده ي پينغه مبهره (ﷺ) نه وانيش:**

(شيرك - هاوه لدانان بؤخوا، نازاردانى دايك و باوك، كوشتنى به ناحق، سيحرو جادوو،

خواردنى مالى ههتيوو، پشته هلكردن له پرۆژى رووبه رووبونه وه، توهمه تى بوختان بزياك ويناگايان)

* **پينغه مبهره (ﷺ) فهرموويه تى: حهوت كهس خواده يا خغاته ژرتسيبهر له پرۆژى دوايى داكه هيچ**

سيبهرى نيه:

١) پيشه و ايه كى دادوهر

٢) گه نجيك له به ندايه تى خوايئنگه يشتبى

٣) پياويك دلئى به مزگه و ته وه هه لواسرابى.

٤) دوو كهس له بهر خوايه كتر يان خوش بوئت

٥) پياويك خيتر بكات به نهئينى به ده ستى راستى كردى لاي چه پى نه زانى چى به خشيوه.

٦) پياويك نافرته تيكى جوان داواى خراپه ي لئيبكات و نه ويش بلئى من له خواده ترسم.

٧) پياويك له ته نيادايدادى خوا بكات و چاوه كانى پريئت له فرميسك.

❖ دۆزه خەوت ناوی ھەبە:

(جەھەننەم، سەقەر، سەعیر، حوتەمە، لظی، ھاویە، جەحیم)

❖ منالەکانی پیتغەمبەر (ﷺ) خەوت بوون: (عبدالله، ابراهیم، القاسم، فاتمە، ام کلسوم، زەینەب، روقیە)

❖ ناسمانەکان وزەوی ھەریە کەیان خەوتن:

❖ رۆژەکانی ھەفتە خەوتن

❖ منال بە خەوت مانگی لەدایک دەبێ.

❖ سوپرانەوی دەوری کەعبە خەوت جارە، سەفاومەرۆه و بەردە کانی پەنجی شەیتان خەوت خەوتن .

ھەشتیەکان:

❖ ھەشت شت ھەمووتییدابەشدارن بەسەریان دیت ناچارن کەنەمانەن:

(دڵخۆشی، خەم و خەفەت، کۆبونەو، جیابونەو، ئاسان، ناخۆش و گران، نەخۆشی، تەندروستی)

❖ ھەشتن ئەوانەوی زەکاتیان پێدەدریت (کەنایەتی قورئانە) نیتستاچاریان ھەن لەم زەمانە:

(مسکین، فقیر، کریکاری کۆکردنەوی زەکات، نوێ موسلمان، کۆیلەیک کە خۆی

دەکپیتەو، قەرزار، جەنگاوەرانی ڕینگەیی خودا)

❖ ھەشت دەرگاکانی بەھەشت: ئەوێ خاوەن ئیمان و کردەوێ پیتی گەشت.

(دەرگای محمد (ﷺ) کە دەرگای تەوبەییە، دەرگای نوێژ، دەرگای رۆژو (رەبیان)، دەرگای

زەکات، دەرگای خیرات، دەرگای حەج و عومرە، دەرگای جیھاد، دەرگای سیلەیی پەحم)

نۆبیەکان : ئەمجا سەرەوی ژمارەنۆبیە . نامۆژگاریە و بووتۆبیە

※ نۆشت بۆدروستی نوژیومەرجن:

(ئىسلام، عەقل، تەمەنى جياكەرە ۋە ھېيت، نىيەت، دەست نوژی، لابردنى پىسى، داپۆشىنى
عەرەت، رولە قىبلە، كاتى نوژیە كە ھا تىت)

※ نۆنامۆژگارى لوقمانى ھەكىم بۆكۆرە كەي:

(ھاۋەل بۆخوابرىارنە دەي، نوژیبەكە، فەرمان بەچاكەبەكە، رىنگرى لە خراپەبەكە، ژن بىنە، پرووت
لە خەلك ۋە رەمە گىرە، لە سەرزەۋى بە فىزمەرۆ، لە رۆيشتندا مام ناۋەندبە، دەنگ بە رزمە كەرەۋە،
نارام بگرە لە سەرناخۆشە كان)

※ نۆخىزانى پىغەمبەر (ﷺ) كە لە دواي خۆي جىيەپىشتن، دايكانى ئىماندارانن ئەوانىش:

(عائىشەي كچى ئەبوبىكر (ر.خ)، ھەفصەي كچى امام عومەر، زەينەبى كچى جەھش،
مەيمونەي كچى حارس، ئوم ھەبىبە كچى ابى سوفيان، ئوم سلەمە جویریە كچى حارس،
صفیە كچى ھویەيەي، سەۋدەي كچى زەمغە، ماریەي قبتى)، بەلام خەدىجە ۋە زەينەبى كچى
خوزەيمە لە ژيانى خۆیدا مردن.

ژمارە (دە) :

※ (۱۰) كەس لە ھاۋەلان مزگىنى بە ھەشتیان پىدراۋە ئەوانىش:

(ابوبىكر، عمر، عوسمان، عەلى، عبدالرحمن بن عەوف، سعد بن ابى وقاص، سعید بن زید، تەلھە
بن عبدالله، زبیر بن العوام، ابو عبیدە عامر بن جراح) خوالىيان رازى بىت.

※ (۱۰) شت ھەلۋە شىنەرى ئىمانن، لىيان دوورین تادە توانن.

(۱) ھاۋەلدان بۆخوا (شیرك)

(۲) كەسى شتى بکەیتە (ۋاسیتە) لە نىوان خۆت و خوادا

(۳) کهسی گومانی هه بیته له کوفری کافران

(۴) برونه وه یابروانه بوون به هه ندی له وهی له پیغه مبه ر بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ هیناویه تی.

(۵) بربوون به وهی که ریبازی چاکتره هیه له نیسلام، وه که نه وهی نیستا ده یلین

وله دلیاندایه... دیو کراسی تاکه ریگایه!

(۶) گالته کردن به دینی خویان به شتیک له دینه که.

(۷) سیحر (جادو و گهری)

(۸) پشتگیری کافران له دژی موسلمانان.

(۹) بروات و ابی که هه ندی کهس بویان ههیه له شهر یعت ده ریچن و نه وانه تایه تن!

(۱) پشت کردن له دین و گوی پینه دانی .

* (۱۰) شت له نیشانه گه وره کانی کۆتایی جیهانن: (دو و که ل، ده جال، ده رجونی گیانداریک

که قسه ده کات، خۆره لاتن له رۆژناواوه، دابه زینی حه زره تی عیسا، ده رجونی یأجوج

و ما جوج، سی رۆچونی گه وره، ناگریک له یه مهن ده ره ده چیت و خه لکی به ره و مه حشریان

راوده نیته، فوکردنی یه که م به که رنادا، فوکردنی دووه م).

* (۱۰) شت بی (۱۰) شت بی سو ده!

(زانستی بی کرده وه، کرده وهی بی دل سۆزی، جهسته یه که به ندایه تی نه کات بو خوا،

خولیا و خه یال له به تالدا، بانگه شهی خۆشه ویستی بی گو ترایه لی، مال و سامانی که خیری

قیامه تی بی به ده ست نه هینا، به سه ربردنی کات به بی چاکه کردن، دلنیک خالی بی له

خۆشه ویستی خوا، کار و کرده وه یه که له خوانزیکت نه کاته وه، ترس و تومیتد بۆلای که سیک

که بو خۆی هیچی بی نه کری)

* (۱۰) کهس له پیاوان میرات ده گرن: نه وانیش (کور، کور، کور، باوک، باپیر، برا، کوری

برا، مام، کوری مام، میترد، نازاد کهری کۆیلهی مردوو)

* پی شه و اعلی فهرمویه تی: مکارم الاخلاق عشر خصال:

په وشته بمرزه كان (۱۰) شتن: سه خاوه ت، چه يا و حور ممت، پراستگويي، نه مانه ت
شه هامه ت، نازايه تي، هيمنی وله سه رخويي، صه بر، شوكر، خويبه كه م زانين.

* پيره شاعيري كورديش جواني وتوه:

(۱۰) شتم هيند لاگرانه پراستي پتي سه ختم ته واو

نازي عاشق، نوپزي فاسق، كيبروخوياداني پياو

دهردي به رتيل، روي به خيل، گالته ي ره زيل، دهنگي ناسازي مونه زين،

برسيه تي هه ورازو ديل، نازنوزي تازه پيا كه وتوله گه ل نه م عالمه !.

---

* نه م بابه ته (فيبرون به زماني ژماره) له گوڤاري په يامي زانايان ژماره (۸۴) ي سالي ۲۰۱۲

بلاو كراوه ته وه .

كارىگەرى ورە بەرزى .. بۆگۈران وچاكسازى

ورە بەرزى پەيمان وسوربونى دلە لەسەرشتى پيش ئەنجامدانى كارەكە چاك بى يان خراب، ورە بەرزى لە دلە وەيە، دلش كەس دەسلە لى بەسەردا ناشكى جگە لە خاوەنە كەى، جاوەك چۆن بالئە بەبال ئەفرى، بەهەمان شىوەش مرؤف بە نىەت وەيمەتى ئەفرى بەرە و بەرزى بۆرگاربونى لەكۆت و بەندى مادى و مەعنەوى، (ابن قتيبە) لەهەندى كتيبى حيكەتدا هيتاويەتى (عيون الاخبار / ۳ / ۲۳۱) مرؤفى هيمەت بەرزى گەر كەوتيش نەفسى هەربەرزى دەوى و كەوتن و ژير دەستەيى قبول ناكا، وەك بلسەى ئاگر هەرچەندە پيش پياشەنى تا بكۆژتەو بەلام ئەورازى نىە و هەربەرز دەبیتەو، بەتايبەت موسلمان نىەت و هيمەتى لەپيش كاروكرده وەيەتى هەرچەندە بۇيشى نەكرابى چونكە ويستويەتى و مەبەستى بوو بۇيە بۇى نوسراو: نيفغە مەبر (ﷺ) فەرمويەتى (من هم بحسنة فلم يعملها كتبها الله عنده حسنة كاملة...) (بخارى) واتە هەر كەس ويستى بو چاكەيكە بكات و بۇى نەكرا، خواى گەرە چاكەيكە بۇدەنوسى، خۆنە گەروستى بىكات و ئەنجاميشدا، ئەو بە دەتايەك بە (۷۰۰) بۇى دەنوسرى، لە فەرمودەى تردا هاتوو كە نيفغە مەبر (ﷺ) فەرمويەتى: (هەر كەس بە راستى داواى شەهيدى بكات خواى گەرە دەنخاتە ريزى شەهيدان گەر لەسەر جىگەى خۇيشى مردبى) (مسلم و ابوداود و النسائى و ابن ماجه)، ئەو هەموى پاداشتى نىەت و هيمەتى بەرزو بلئەكە بە راستى ويستويەتى و هەوليشى بۇداو هەرچەندە بۇى ئەنجام نە دراوە چونكە هيتى موسلمان لە نىەتى دلەو سەرچاوەى گرتوو، وەك خۇشەويستمان سەبارەت بە تەقوا فەرمويەتى (التقوى ههنا) دەستى خستە سەرسنگى پىرۆزى و فەرموى تەقوا ليرە وەيە جا كەسى ژيرونازا بەهوى ورە بەرزى و حەزوتارەزوى راستى نىەت پاكى بۇكارە كەى گوى بەنازارى دىك و دالى سەرىگە نادات، چونكە هيتوژيانەو دلى بەسراو بە هيتى هيمەت و نىەتى دلى، كەهاندرە بۇخۇشەويستى كارەكەى وئارامى دەرونى و سەلامەتى لەدوودلى و خەمۆكى و بى هيتى و بىزارى. بۇيە ورە بەرزى ماندو نەناسەو پىرى نازانى، پيشەوا بوخارى

په حمه تی خوی لیبت له (صحيح) ه کیدا ده لئی هاوه لائی پیغه مبه ر (ﷺ) به پیری فیبری
 زانست وزانیاری بون (ابن معاذ) ده لئی پرسیم له (أبا عمرو) تاکه ی گوغباوه مروؤ فیبری و
 بخوینی؟ ووتی: تاله ژیاندا بی چون وره بر زماندونه ناسه و متمانه ی به خوئی ته تی، بویه سه ره نجام
 بونه رابه ره له سه رجهم بواره کانی ژیاندا و جوانترین غونه ی ژیانان پیشکش به مروؤ قایه تی کرد
 وه به پیچه وانه ی شسه وه دیاره خه لکانی بی هیمه مت له ناخدار و خوا و تر ساودا ما و وجی ما و و
 شهر منن چونکه متمانه ی خوین له ده ستدا و ه و ناتوانن ههنگاوینین و بارن به سه ر کومه لگاوه
 (ره بیعه ی کوری که عب) که خزمه تی پیغه مبه ری ده کرد، پرؤژتک پیغه مبه ر (ﷺ) پیپی فه رموو:
 دا واکاریت چیه تابوت نه نجام بده م؟ نه ویش پاش که می بیر کرده وه بیته وه ی داوای دنیا بکات
 وتی نه مه ویت له به هه شتا هاوه لت بم، به راستی نه وه یه هیمه تی به رز که ته نها چاوی له به هه شته
 نه بوهریره (رخ) که یه کی بوله نه هلی صوفه له مزگه و ته که ی پیغه مبه ر (ﷺ) ده مایه وه له گه ل
 هاوه لانی دارؤژی پیغه مبه ر (ﷺ) پیپی فه رموو: بؤچی توش وه که نه و خه لکه بؤدوای ده ستکه و ت
 ناکه ی؟ نه ویش وتی نه ی پیغه مبه ری خوامن ته نها یه ک داوام ه یه، فه رموی چیه؟ وتی:
 ده مه ویت نه وه م فیترکه ی که خوفیتری کردویت، پیغه مبه ر (ﷺ) فه رموی: شتیکی تردا و
 ناکه ی؟ وتی: هه رنه وه م ده ویت، به راستی نه بوهریره چاک تیگه یشتبو چونکه زانست و
 زانیاری به رزی و گه وره یی دنیا و قیامه ته میراتی پیغه مبه ره وه پرتگیای به هه شته هه روه ک
 پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت (من سلك طرقا یلتمیس فیه علما سلك الله له به طریقا الی
 الجنة)، پیغه مبه ر (ﷺ) دعای فیربون وله به رکردنی بؤنه بوهریره کرد، نه وه تازیاتر له (۶۰۰۰)
 فه رموده ی له پیغه مبه ره وه گپراوه ته وه لئین قیم له باره یه وه ده لئی: چهنده هیمه تیکی به رزه و
 چهنده خه لکی جیا وازن له هیمه تدا، نه وه تا (ثین ام مکتوم) نابینا بوئی ته تی (عبس و تولى ۰۰۰)
 له سه ر هاته خوار که خوا لومه ی پیغه مبه ری کرد له سه ر نه و کاتیک، پیشه و اعمر ویستی سوپا
 بنیریت بؤشام (ثین ام مکتوم) یش خوئی ناماده کرد، عمر پیپی وت توعوزرت هه یه نابینای
 خوا عوزری داویتی که نه چی، وتی نه ی کوری خه تابه رتگیه ی شه هاده تم لیبگری؟! عمر

وتى باشە چى دەكەي لەگەلئان؟ وتى ژمارەيان زياددەكەم بۆيەچوہناوہراستى گۆرپانەكە و نالاگەي بەدەستەوہگرتبووداى كۆتاي جەنگەكە بينيان شەھيدبووہ و نالاگەلەباوہشيدايەو زەردەخەنش لەسەرليويەتى! بەلئى نەم پياوہ دەرچووى قوتابخانەكەي پيغەمبەر بوو ﷺ بۆيە لەسەرھيمەت بەرزى و خۆنەدزىنەوہ پەروەردەي كردبوو.

ھيممەت بەرزى پيرئۆنيكى بەنى ئيسرائيل:

رۆژتيك پيغەمبەر ﷺ دەبیتەميوانى عەرەبيكى دەشتەكى، زۆرپۆزلەحەزرت دەگرى و خزمەتى دەكات، ئەويش پيى دەفەرموى: چيت دەوى داواكە، كاپرا وتى نەى نيراوى خوا، حوشترتيك بەپيداويستىەكانىەوہوبزنيك كەخيزانم بيدۆشى، ئەمەي دوو جارديوپارە كردەوہ، حەزرتە ﷺ پيى فەرمو(نەت توانى وەك پەرەژنەكەي بەنى ئيسرائيل بيت) ھاوہلان وتيان پەرەژنەكەي بەنى ئيسرائيل چيىە؟ فەرموى: كاتى موسى (س) ويستى لەگەل بەنى ئيسرائيل شەودەرچى، پيى لى تتيك چوو، زاناكانيان وتيان: نەنگە حيكمەتى تيابيت ونبوين وپريمان لى تتيك چوو، بۆئەوہى ھەر خۆمان نەپۆين و دەمانەوى پيىت بليين كەحەزرتى يوسف پەيمانى ليوەرگرتوين ئەگەرلەميسردەرچوين لاشەي نەويش لەگەل خۆمان ببەين، موسى فەرموى: كامتان دەزانى قەبرى يوسف لەكوئيە؟ وتيان: تەنھا پيرئۆنيكى بەنى ئيسرائيل دەزانى قەبرى يوسف لەكوئيە، ناردى بەداواكەھات پيى فەرموو: قەبرى (يوسف) م نيشان بەدە، وتى پيشانت نادەم ھەتاوہكونەبمەھاوہلت لەبەھەشتائەويش پيى ناخۆش بو(رەنگە لە بەرنەوہبى كەداواى چونەبەھەشت بەدەست ئەونەيان لەبەرنەوہى نەوپرسيارەي بۆپيشاندانى قەبرەكە، كەي نەوہدينى وئەوہندە گەورەيەبەرەمبەرەبەھەشت بى؟) خواي گەورەشروشتى بۆنارد، كە پەيمانى بەھەشتى بەدەرى. . . كەپەيمانى چونەبەھەشت وھاوہليەتى داىە، نەويش شوئيىكى پيشاندان كەئارى تياوہستابوو، وتى: ئاواكەلابدەن كەلايان بردوتى دەي ئيرەھەلكەن، كە ھەليان كەندلاشەي حەزرتى يوسف دەرکەوت، لاشەكەي ھيچ تتيك نەچويو! كەدەريان ھيتنا دەدەرەوشايەوہوپرنگاي بەوشەوہ بۆرۆناك كردنەوہوپرئى خويان دۆزىەوہ.

له هه موو شتی به هیتر هیتری ئیمانە :

لەم رۆژگارەدا موسلمانان بێ سەروەری و بێ هێزیان پێوە دیارە کە دەگەرێتەوێ بە لاوازی بیروباوە و پوچۆک دادانیان لە بەرامبەر دوژمنان! بێگومان بیروباوەری بە هێز سەرچاوەی هه موو خێر و ینه مای سەرکەوتنە، لە مەسنەدی نێمام ئەحمەدا هاتووێ (دوای ئەوێ خوازی گەورە: زەوی دروست کرد، زەوی ئەجولان و ئەدەوێستا بۆیە چیاکانی پیا دا کو تین و راوێستا، فریشتەکان وتیان ئەمێ خوا یە چ شتیک لە چیاکان بە هێترە؟ فەر مووی ناسن، وتیان ئەمێ چیت دروست کردووێ لە ناسن بە هێتر؟ فەر مووی ناگر، ئەمێ چی لە ناگر بە هێترە، فەر مووی ئا و) چونکە ناسن چیا دە پریت ئا ویش ناگر دە کوژنیتەوێ (ئەمێ لە ئا و بە هێتر، فەر مووی با، ئەمێ لە با بە هێتر؟ فەر مووی: هێتری ئیمانێ پر وادار).

فەرمان بە چاکە و رێگری لە خراپە

ههنگاوی گۆرانه بۆ چاکسازی و پاکسازی

یەکی لە بنە ماسەرە کیهانی ئیسلام فەرمان بە چاکە و رێگری لە خراپە یە کە لە پێتا و گۆرانی نیجایی و بۆ چاکسازی و پاکسازی کۆمەلگایە و فەرمانی خوا و پێتغە مەسەرە و بە داخوێ کە ئیستا لە ئا و ماندا کەم بوێ هێزی لاوازی ئیمان و سەر هە ئدانی نە فامی تی ئەم رۆژگارە کە دە لێن (دەست بە کلا وێ شەرە کەمێ خۆت بگرە) و دە ننگ مە کە یان بە پاساوی نازادی و سەر یەستی کەس حەقی کەسی نی و ماف پێشیلکردنە لە کاتی کدا خوازی گەورە وەسفی ئومە تی محمد دە کات بە چاکترین گەل و نەتەوێ چونکە فەرمان دە کەن بە چاکە و رێگری دە کەن لە خراپە و باوە پر دارن، چون باوە پر داری راستە قینە یە کە بە خەم گەل و نەتەوێ و هەو لئی گۆرانی نیجایی دە دات و خیانت لە گەل و نیشتمان ناکات، (کنتم خیر امه اخرجت للناس تامرون بالمعروف وتنهون عن المنکر و تؤمنون بالله) (ال عمران / ۱۱۰)

کاتی پێشە و اعمر ئەو نایە تەمێ خوێندەوێ فەر مووی: کئی حەز دە کات لە و ئومە تە بی ت بامەر جە کانی خوا بە جی بی نی، واتە فەرمان بە کابە چاکە و رێگری بە کالە خراپە، بە داخوێ

كه هه ندى كهس نه گهر راستى نيشان بدهى ده لى: من نازادم.. تو حه قهت چيه خو نا چمه
 قهبرى تو وه.. نه مه و چه ندين وه لامى ترى نابه جى نه قامى! ههر له بهر پله و پايه
 نه و بيه ما گرنگه يه كه پيغه مبه ر (ﷺ) نه فر موويه تى: (من رأى منكم منكرا فليغيره
 بيده فان لم يستطع فليسهان فان لم يستطع فليقلبه وذلك اضعف الايمان)
 (مسلم و ابوداود و الترمذى و النسائى و ابن ماجه) و اته: ههر كهس له ئيوه خراپه يه كى بينى
 بايى گورى و لاي بدات به ده ستهى، نه گهر نه يتوانى بابه زمان پييان بلى، نه گهر نه وهش
 نه كرا بابه دل پيى ناخوش بى، كه نه وهش لاواز ترينى ئيمانه. كه و اته پيويسته له سهر
 مو سلمان له پيئا و كۆمه لگه يه كى چا كوپاك و ناسوده و به خته وه ره پيى تواناي خو
 فه رمان بكابه چا كه و ريگرى بكاله خراپه، به لام خو ي له بيرنه كات و ده بى له خو يه وه
 ده ست پييكات، زه ره دوزيانى كه مته رخه مى كردن له فه رمان به چا كه و ريگرى نه
 خراپه مال و يرانيه بو هه موان وه ك پيغه مبه ر (ﷺ) له فه رموده يه كدا كه نه مه مانا كه يه تى
 و تيايدا كۆمه لگاي به سه ر نشينى كه شتبه كى دوو قات چواندوه و بپروادارى دلسوز
 فه رمان ده كات به چا كه كه شتبه كه ده پاريزى و نايه لى خراپكار كونى بكات چونكه
 هه موويان به چاك و خراپه وه له نا و ده چن، به لام له نا و كه شتبه كه دا خراپ كارى تيدا يه
 وهه و لى كون كردنى ده دات، جائه گهر لى گهر ين و ههر كه سه يان بيده ننگ دا بنيشن
 نه وه هه موويان له نا وه كه دا ده خنكيين، به راستى و ينه يه كى جوانه و ئيمه ش هه موومان
 پيكه وه ده زين و له سهر يه ك نيشتمان و ده بى به خه ميه وه بين و ريگرى بكه ين له وانه ي
 بازار گانى به سامانى تم گه له وه ده كه ن و خيانت و گهنده لى بلا و ده كه نه وه و گهل به
 ناراسته يه كى خراپدا ده بن، ييگومان نه وانه دژى بنه ماي فه رمان به چا كه و ريگرى له
 خراپه ن و گوزران به دژى خو يان ده زانن و شه مشه مه كوتره يش حه زى له تاريخه يه وه
 تيشكى خو ر قه لسه .

نه فامیټی هاوچهرخ

نه گهر نه زانین چون بگورین ..... به دننیا بیه وه نه دورین !؟

جینگه می داخ و سه رسورمانه که له سه رده می ته کنه لوزیا و مافی مرؤ و جیهانگیریدا می ژوی نه فامی له بهر گیتی تازه و نویدا سه ری هه لدا وه ته وه! له رینگه می شوین که وتنی نه زانانه و چاو لیکه ری کویرانه بؤمؤ دلی بیگانه نه ریته خرابه کانی پیش نیسلام که نه مرؤ بونه ته هیمای پیش که وتن و باوی سه رده م لئه وه ی پیغه مبه ری پیشه و امان (ﷺ) (۱۴۳۳) سال بهر له م کاته فرپی دانوخستیه ژیر پییوه تازه خه لکانیک نه یغه نه بانی سه ریان! له وهش سه سیر تردینه که مان به کؤنه په رست ناوده بهن به لام گه رانه وه بؤپیش نیسلام به لایانه وه تازه گه ره پیغه مبه ر (ﷺ) له به شیکه و تاره که ی (حجة الوداع) دافه رموی: (ألا کل شیء من امر الجاهلیة تحت قدمی موضوع، واته نئاگادارین که هه موکار تیکی سه رده می نه فامی خسته ژیر پیوه، (نابی) دووباره بینه وه خرانه زیلدانی می ژو وه وه چونکه چه مکی (کل شی) گشتیه به لام تاییه ت کراوه بؤنه و شته خرابانه ی که له و سه رده مه دابا و بووه و به هاتنی نیسلام نه مان و کؤتاییان هات نیستاش بؤیان گه راندوینه ته وه وه له بهر گیتی تازه و نویدا!! بؤمونه:

یه که م: . کوشتنی منال:

له سه رده می نه فامیدا هه ندی له بی باوه ره کان مناله کانی خویان نه کوشته له ترسی هه ژاری و نه داری یان کچه کانیان زینده به چال نه کرد له بهر نه وه ی به لایانه وه عه یب و عار بووشو بکات که نیسلام هات نه وه ی لی قه ده غه کردن و له چه ندین نایه تداباس له وه ده کات که رزق و رۆزی هه مووان لای خوایه و کوشتیان سته مه و تاوانه، وه که فرمو یه تی: (ولاتقتلوا اولادکم من املاق) الانعام/ ۱۵، یان سه باره ت به کوشتنی کچان فرمو یه تی: (بأی ذنب قتلت) واته به چ تاوانیک کوزراوه؟! نیستاش هه مان دیارده ی کوشتن و له ناو بردنی منال به شیوه یه کی تر دووباره بؤته وه به تاییه ت له بار بردنی منالی زیندو، نه و ژنانه ی که ده چنه لای

پزیشکی نافرەتان بۆسۆنەری سکه کهی ئەگەر بەدلی نەبوو زۆر جار لە ناوی دەبات که ئەو هەش تاوانی کوشتنی نەفسیکە .

دووەم: چەپڵە لێدان و فیکە کێشان زۆر باریبوو و لە سەر دەمی نەفامی داو تەنانەت لە کاتی پەرستش و دینداریه کانداکە بە دەوری بەیت دا ئەسورانهوه! وەك خوای گەوره له باره یانەوه فەرمویەتی: ﴿وماکان صلاتهم عند البیت الامکاء و تصدیة..﴾ الانفال / ۳۵ واتە: نۆیژکردنی ئەو بیت پەرستانە لە کەعبەدا هیچ نەبوو جگە لە فیکە و چەپڵە لێدان نەبێت کەژن و پێویان بە پرووتی و تیکە لاوی بە دەوری کەعبەدا دەسورانهوه! خۆیان بە پراست و چاک دەزانی (وەک ئەوانە ی ئەمرۆ) و بە تاییبەت ئەگەر موسلمانێکیان بەدایە لە تەوافی کەعبەدا بە فیکە و چەپڵە گالتهیان پێ دەکرد! بە داخووه که دوا ی چوارده سده نیتسا چەپڵە لێدان فیکە کێشان دو باره سەری هەلدا و تەووه و بە تاییبەت پیاو هەگوره کان دەبی بە چەپڵە پێشوازیان لی بکری و بە لایانەوه نیشانە ی پێشکەوتن و ریزلێتانه! تەنانەت هەندێ لە ئیسلامیه کانش لە دوا ی کۆر و نا هەنگە کان چەپڵە لێدە دەن! کە لە راستیدا چەپڵە لێدان بۆ دل خۆشکردنی منالانەیان بۆ تیک بەردانی دوو (هینانە)، و بە چەپڵە و فیکە هیچ گۆرانو پێشکەوتنیک بەر جەستە ناییت جگە لە هەرزەبی و سوکایەتی .

سێیەم: گومانی خراپ بردن:

لە سەر دەمی نەفامیدا گومانیان خراپ بوو بەرانبەر خاوەن پێغەمبەر و قەناعەت یان نەبوو بە سەر کەوتنی پێغەمبەر و دینە که ی، لە کاتی کدا دەیانزانی محمد (ﷺ) پراستە و درۆناکات و پراست و ناراستیان تیکەل دە کرد، وەك خوای گەوره له باره یانەوه فەرموویەتی: ﴿... یظنون بالله غیر الحق ظن الجاهلیة﴾ (ال عمران / ۱۵۴) واتە: (هەندێ لەوانە ی که ئیمان یان لاوازیو هەر خەمی خۆیان بوو لە کاتی شکانی لە شکر ی موسلمانان لە جەنگی (نوحود) دا گومانی خراپیان دە برد و هیشتا ئیمانە که یان ناسەواری نەفامی پێو دیار بوو...) بە داخووه که نیتسا بە هۆی لاوازی ئیمان و زالبوونی جیهانی ماددە گەرا یی بە سەر روحدا گومانی خراپ زۆر بوو بەرانبەر بە ئیسلام و

تەننەت بەرانبەربەيە كترىش وكەبەھۆيە وە متمانە و خۆشەويستى يان بۆ يەكتر لە دەست داووبەچۆك داھاتوون بەرانبەردوژمنان چونكە خوای گەورە لە گەل گومسانی بەندەكەى ناگادارە چۆن بىردەكاتە و ھەر و اش دەبيت .

چارەم: حوكم بەياسا دەسكردەكان !

لەبىروپاي ئىسلامدا حوكم و فەرمان پەوايى بۆخوایە و دەسەلات بۆخەلكە لە دانانى بەرپرسي شياو، واتە دەبى بەياسا و شەرى خوا كارىكرىت، نەك مرۆفەكان بەئارەزوى خۆيان حەلال و حەرام ديارى بكەن يان كەم و زىياد لەياساكان دابكەن بۆ بەرژە و ھەندى لايەنتىك، ياساى مرۆفكردنە فامىە چونكە مرۆف عىلم و عەقلى سنوردارە و ھەوا و ئارەزوبەسەرى زالە، بۆيە دەبينى بەردەوام لەبەركەم و كورتى سالانە تەديلات دەكرىت لەبەرگەياساكانياندا بەلام لە ئىسلامدا ھىلە گشتى يەكان ديارىكراون و لە و چارچۆيەدا پرس و پراومە شوەرەت دەكرى، جگە لە ھەندى لە حوكمەكانى نەگۆرن. لەسەردەمى نەفامىدا بەئارەزوى خۆيان ياسايان دادەنا، جيا و ازيان دەكردلە نيتوان منالەكانيان لىياساكان بۆ دەسەلاتدارودە و لەمەندان جياواز بوو لەجى بەئى كردنىدا لەچاو ھەژارەكان لئە و تا ئىستاش لەبەرگىكى تردا خەلكى بۆخۆيان ياسا دادەنن و لەدادگاكان كار بە شەرىعەتى ئىسلامى ناكرى و حەددى زىنا و دەست بپرن و قصاص بەدۆنە پەرسى و دواكە و توبى لەقەلەم دەدەن و يانگە وازبۆپيادە كردنى شەرىعەت بە جۆرىك لەدىكتاتۆرى دەزانن و بەناشكرا پەخنە لەقورئان و سوننەت دەگرن! لەكاتىكدا خوای گەورە فەرمويەتى: ﴿ومن لم يحكم بما أنزل الله فألنك هم الظالمون .. الكافرون .. الفاسقون ھەرچەندە ئىستاموسلمانان بە و حالەتە رازى نين بەلام حوكمى واقىعە و دەبى لەھەول دابىن بۆ گۆرپنى .

پىنچەم: سفورى ئافرەتان :

لەسەردەمى نەفامىدا دابونەرىتى ئافرەتان بەشىئەيەك بووكە خۆيان رووت دەكردەو و جوانىەكانى خۆيان نىشانى بىنگانە دەدا بەلارو لانجە و بۆنى خۆش و دەنگى بازن و خرخال

سەرئەجی پیاوانیان بەلای خۆیاندا رادەکیشا، ئەوە لە کاتی کدا ئاڤرەت جوانیە کە ی تەنە ما بۆ پیاوی خۆی بی تە ئەک وەک تاکسی گشتی بی ت، بە لێ جارێکی تر لە سەر دەمی بە ناو پیتش کە وتن دا ئە و نە ریتە خراپە دو بارە گەراوە تە وە ناو میل لەت و بۆ تە نیشانە ی پیتش کە وتن و نازادی و سەر بە ستی ئاڤرە تان ئە وە تا خوای گە و رە فەر مویە تی ﴿... ولا تبرجن تبرج الجاهلیة الاولی﴾ (الاحزاب / ۳۳) واتە ئە و کە ئاڤرە تانی سەر دەمی نە فامی خۆ تان مەرازی نینە وە و جوانیە کانی خۆ تان دەر مە خەن، چونکە ئە و ان کە دە چو نە ناو بازا روتی کە لێ پیاوان دە بون بە نازو نوزە وە قسە یان لە گە ل پیاواندا دە کرد، لە کاتی کدا یە کێ لە جیا واز یە کانی نیوان مەرۆ ف و ئاژە ل بەرگ و پۆشاکە و بە لا پۆشیش بۆ ریزو حور مەت و پاراستنی کە سایە تی ئاڤرە تانە، ئە ک کۆ یلە یی و سوک سە ر کرانی (سبحان الله) لە گە و رە یی ئە م ئیسلامە و بچوکی ئیمە، کە مە تر بێر لە یاسا کان دە کە ی نە وە، دەرە نجام و سەرە نجامی سفوری و پوتی بزانه چ فتنە یە کێ لیکە و تۆ تە وە و کە قوربان یە کە میش لە و فتنە یە دا ئاڤرە تان بۆ خۆ یانن کە وە ک بو کە شو شە یاریان پێ دە کە ن و بۆ مەرامی خراپ بە کاریان دینن.

شەشەم: دەمارگیری و پەرگەز پەرستی :

دەمارگیری و پەرگەز پەرستی بۆلایەن و تیرە و تاییە فە و رە نگی لە سەر دەمی نە فامیدا با و بوو کە لە لوت بەرزی و خۆ بە زل زانینە وە سەر چا وە ی گرتبوو، هەریە کە یان خۆی و تیرە کە بە گە و رت و رتو چاک تر دە زانی لە بەرانبەرە کە ی و لە خۆ یان با یی ببو و هەر ئە وە ش بو وە هۆ ی ئە وە ی کە سورین لە سەر بت پەرستی یە کە یان و نە یە نە ناو ئیسلامە وە، خوای گە و رە فەر مویە تی ﴿اذ جعل اللذین کفروا فی قلوبهم الحمیة حمیة الجاهلیة...﴾ واتە بیبا وەرە کان بە دە عیە و غی رە تی نە فامیان رینگریان کرد لە پیتغە مبەر و یارانی کە سە فەری عە مەر بە جی بینن، ئیستاش بە داخە وە لە جیاتی عیززەت و غی رە تی ئیمانی و تە عە صوب بۆ ئیسلام ! دە بیننی دەمارگیری و لایە نگیری بۆ لایەن و حیزب و پەرگەزو ریکخرا و عە شیرەت و نە تە وە پەرستی لە جیاتی نە تە وە ویستی و خۆا پەرستی نە مانە و چە ن دین دەمارگیری پەرگەز پەرستی و شتی تر دو بارە بونە تە وە لە م رۆژ گارە دا کە رینگرە لە سە لمان دنی

حق و راستیه‌کان و تهنه‌ها کۆمه‌لی خۆی به‌چاک و پاک ده‌زانی و به‌هه‌مووشیوه‌یه‌ک پشتگیری لێده‌کات چاک بکایان خراب! نه‌وه‌له‌کاتی‌کدا له‌ئیسلامدا حیساب بوۆ هه‌موونه‌مانه‌ کراره‌ له‌سنوری خۆی دا، هه‌رنه‌وه‌ش وای کردووه‌ که‌میله‌تییکی مسوولمانی‌وه‌ک کورد که‌%۹۵ خالی هاوبه‌شیان هه‌یه‌ و یه‌ک ریزیان له‌ده‌ست داوه‌و کوردایه‌تی و ئیسلامه‌تیان په‌راویز خستووه‌و (هه‌رکه‌سه‌ به‌یاری خۆی هه‌لده‌لێت).

حه‌وته‌م: مه‌ی خواردنه‌وه‌ :

له‌سه‌رده‌می نه‌فامی دا‌ئاره‌ق خواردنه‌وه‌ناسایی بووه‌و که‌ چۆن ئیستا‌چایی خواردنه‌وه‌ ناساییه‌، که‌ئیسلام هات په‌له‌به‌په‌له‌ به‌هه‌یووشی بنه‌بری کردووه‌ حه‌رام کراوسزای دادکاری بوۆدانا‌چونکه‌ زیان به‌خشه‌ بوۆسه‌رومال‌ و دایکی خراپه‌وتوانه‌کانه‌ وه‌ه‌مووکه‌س نه‌و‌راستیه‌ ده‌زانی‌که‌ماده‌ هۆش به‌ره‌کان سه‌رچاوه‌ی مال‌ وێرانی دنیاو‌داروۆژن، سه‌یرله‌وه‌دایه‌که‌دوای چوارده‌ سه‌ده‌به‌ جوۆریک ره‌واجی پێدراوه‌ که‌ئیستا‌به‌ مه‌شروباتی روۆحی ناو‌ده‌بری و خه‌لکانی خاوه‌ن په‌له‌وپایه‌و روۆش‌بیرده‌یخۆنه‌وه‌و نیشانه‌ی پیشکه‌وتن و کرانه‌وه‌یه‌! لته‌نانه‌ت نه‌وه‌نده‌شانازی پێوه‌ده‌که‌ن که‌له‌ روۆزانی هه‌ینی له‌سه‌رپێگاکان می‌زده‌پازیننه‌وه‌! له‌به‌موسلمانانیش ده‌لێن نه‌وانه‌دواکه‌وتون! به‌لام وه‌ک گو‌تراره‌که‌س عه‌یبی خۆی نابینی، نه‌یناخۆیان گه‌راونه‌ته‌وه‌بوۆ (۱۴۳۳) سا‌ل به‌رله‌ ئیستا بوۆسه‌رده‌می نه‌فامی نایانه‌وه‌پیشکه‌وتن و گوۆرانه‌یان پاشکه‌وتن و دۆزانه‌؟

هه‌شته‌م: قومارکردن :

به‌هه‌مان شیوه‌یش له‌پا‌ل‌ ئاره‌ق دا‌قومارکردنیش با‌ونه‌ریتی سه‌رده‌می نه‌فامی بوونیسلام هات پێکه‌وه‌ حه‌رامی کردن به‌ئایه‌تی ﴿ اِنَّمَا الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالانْتِصَابُ...﴾ چونکه‌ مال‌ خواردنی به‌ ناهه‌ق و فیتنه‌ونا‌ژاوه‌ی تێدایه‌و جگه‌له‌زه‌ره‌دو‌زیان هیچ سو‌دی نی‌یه‌، ئیستا‌به‌هه‌مان شیوه‌ له‌م سه‌رده‌مه‌دا به‌گه‌رمی سه‌ری هه‌لداوه‌ته‌وه‌به‌تایبه‌تی کاربه‌ده‌ست و زله‌ زله‌کان شه‌وانی خۆیان به‌ئاره‌ق و قوماربه‌سه‌رده‌به‌ن تا‌کو‌هه‌یان بووه‌ ژنه‌که‌ی و کچه‌که‌ی دۆزاندوه‌!!

نۆپەم: بت پەرستى :

بت پەرستى يەككى بوللەنەرىتە باۋەكانى سەردەمى نەفامى لەنيوہ دورگەى عەرەبىدا،بتيان دەپەرست بۆتەوہى لەخوایان نزيك بکاتەوہ! کەلەدارو بەرددايان ئەتاشى،بەلام ئىستالەم سەردەمەدا بت پەرستى بەشيوہیەكى ترە بزائن يان نەزانن دوبارە بۆتەوہ بەناراستەوخۆ، بتى ئىستاهىتۆدەسەلاتى ھەيە،پارەى ھەيە،دەنگ وپرەنگى ھەيەوخاۋەنى بەرنامەيە،خەلکانىك ھەن بى ئەوہى ھەست بکەن بۆنەتە عەبدى عەبدان! كۆيلەى ئەم وئەوبەشەخص پەرستى و حيزب پەرستى پەرۆپەرستى(پەنابەخو) لەنەفامىتى ھاۋچەرخ كەخەلکانىكى زۆرپيشپركەى بۆدەكەن وشانازى پيوەدەكەن!چونكە بە پيشكەوتن وشارستانى دەزانن! ئەمەودەيان دەردو نەخۆشى ترى وەك (مامەلەى سودورپياو فيلكردن وخیانەت ونيىزىزى وکوشتنى بەناھەق) كەلەناۋبەرى مەرۆقايسەتین وتىكدەرى شىرازەى خىزانەودەرەنجامى ئەوانەدەيان نەخۆشى وەكئەنفلۆتزاى حيزب وبەراز وئايدىزى لىكەوتۆتەوہ كە بەمليارەھا دۆلارى بۆسەرف دەكرى بنەپريش نابى، چارە سەرى راستەقىنە گۆرانى نىجايىبەكەگەراۋنەوہيە بۆينەماكانى ئىسلام كەيەككى لە مەبەستە كانى شەرىعەتى ئىسلام ھاتوۋە بۆياراستنى پىنج شتەگرنگەكانى مەرۆكە ئەوانىش(دين وعەقل و مال و نەفس و وەچە) بۆياراستنى دىنەكەت جىھادى داناوہ، بۆ پاراستنى عەقل مەشروباتى حەرام كەردوۋە وسزاي بۆداناوہ،بۆياراستنى نەفسى مەرۆكە تۆلە سەندنەوہى بۆداناوہ وكوشتنى ناھەقى حەرام كەردوہ،بۆياراستنى وەچەى مەرۆكەكان زىناى حەرامكەردوۋە، بۆياراستنى مال و سەرۋەتى ھاۋلاتيان غەش و فيلى حەرام كەردوۋەودەستى دزدەپرېت. وەپىغەمبەرىش(ﷺ)فەرمويەتى:(انما بعثت لانتقم مكارم الاخلاق)واتە:من بۆيە ھاتوم كەرەۋشتەجوانەكان وبەھابالاكان تەواو بکەم،سەرجم فەرزەكانى ئىسلام بۆرەۋشتە جوانەكان،بۆغونە نوپۆبۆيەرجەستەكەردنى رەۋشتى جوانە،نەگەرنوپۆيى لەدروودوۋى روى وحەرام و خراپە نەيگىتپرايەوہ كەواتەئەوہنوپۆيى راستەقىنەنيەوچاۋلىكەريە،لەبەرئەوہيەئىسلام داۋاى گۆرانى نىجايى ونوى بونەوہدەكاچونكە جىھان بەردەوام لەگۆران دايە،بەلام سورەلەسەر

دژایه تی کردنی نه فامی وزیندو کړنه وه ی رڼه وشته کانی، وه ک پیغه مبه ر (ﷺ) فخر موویه تی: (ابغض الناس الى الله ثلاثة: ملحد في الحرم، ومبتغ في الاسلام سنة الجاهلية، ومطلب دم امریء بغیر حق لیهرق دمه) (رواه البخاری) سی که س هڼ خوازور رقی لیبانه (په نابه خوا له توره یی خوا) بی پرواله حره می که عبدها، که سی له ناو موسلمانانداره وشته کانی سه رده می نه فامی زیندو بکاته وه و به شویندا بگه ری و هه ولی بیداوپیا هه لداو شیرینی بکات له به رچاری خه لک وه که سی کیش بگه ری به دوا ی نه وه ی که خوینی به ناحق بریژی .

جوړه کانی نه فامی

نه فامی وه کوکات و سه رده م زه مانه که ی به سه رچووه ونه ماوه، به لام وه کو رڼه وشته و رڼه فتاریان مو تلی ر ژوژگار له ناو کومه لگاده بینری له سه رناستی تا که کان نه وه که هندی که س نه وشته ده که ن که پیشتر ه بون و نیسلام پوچه لی کړنه وه چاره وشتی یان چندشتی له وانده کات وه ک: به حه لال زانینی ریبیان سوجه بردن بویت که نیستاش له هندی ولات هدی نه مانه ده تخه نه خانه ی بی باوهریه وه، به لام هندی کی تر له و رڼه فتارانه هر چنده که هی سه رده می نه فامین به لام مرؤ پتی له دین دهرناچی، وه ک : تانه و ته شه رله نه سه بی یه کترویه خه دارنن وده م و چاو رنینه وه له کاتی شین و پرسدها، به لام تاوان و حه رامن، چونکه تاوانکاری و بی فرمانی خوا نه فامیه وه ی پیش نیسلامه جاله هر سه رده می کدا نه نجام بدری هر تاوانه ونه فامیه، بویه پیوسته له سه ر موسلمان سیفه ته کانی جاهیلیه ت بناسی و بیان زانی تا نه که ویتته ناویان، چونکه هر که س جاهیلیه ت نه ناسی دوو چاری ده بیته . به لام نه فامیتی کومه لگاگان نه و سیستم و فرمانرڼه واییه که به رتو هیان ده بات و نیسلامی نییه و پروای به حاکمیه تی شرع نیه، نه وه کومه لگایه کی نه فامیه، وه به تا که موسلمانان کانش که له ناویان داده ژین ده وتری موسلمانان له ناو کومه لگایه کی نه فامیدا ده ژین، وه هندی له و کومه لگایانه زوریه ی یاسا کانیان له نیسلامه وه و هر گرتووه، نه وه ده توانین بلتین کومه لگایه کی نیسلامیه و به لام جاهیلی تیکه لکړدووه وه ک زوریک له ولاته نیسلامیه کانی نه مړو .

بەرگی سییەم

قسه و باسی سەردەم

وتاری فیکر و عەقیدە....

بوۆتۆی گەنج زۆربەسودە...

پروسه‌ی خویندن .. هه‌ئوئسته و سه‌رنج

بهشی به‌که‌م: فه‌لسه‌فه‌ی خویندن...

وێرپرای پیرۆزبایی سالی تازهی خویندن وه‌یوای سه‌رکه‌وتن بۆ سه‌رجه‌م خویندن کاران، پێویسته‌ فه‌لسه‌فه‌ی خویندن ئیمانی بیست تا کو فیزی په‌روه‌رده‌ وه‌زانستی بن که له‌ یه‌کتا په‌رستی نزیکیان بکاته‌وه‌ و به‌بهنه‌ وه‌یه‌کی باش له‌ داها تودا، ئیستا به‌هۆی سیستی په‌روه‌رده‌ی سیکۆلاریه‌ وه‌وانه‌ی ناین سته‌می لیکراوه‌! په‌راوێز خراوه‌! بۆ تا قی کردنه‌ وه‌ی گشتی داخل نه‌کراوه‌! له‌ گه‌ل عه‌ره‌ بیدا (٢٠) نهره‌ی بۆ دانراوه‌! بۆیه‌ ده‌بینی خویندن بۆ مه‌به‌ستی پروانا مه‌یه‌ و پروانا مه‌ش بۆ مه‌به‌ستی ماده‌ وه‌وژیا نه‌ له‌ سه‌ره‌ نجام نه‌ و پزیشکه‌ی لێ ده‌رده‌ چۆ که له‌ عیاده‌ که‌ی به‌رووی خۆشه‌ وه‌ ده‌یان پرس سیارت لێ ده‌کا به‌لام له‌ نه‌ خۆشخانه به‌ په‌ له‌ یه‌ وه‌ وه‌ لامت ناداته‌ وه‌ لیان له‌ عیاده‌ که‌ ییدا ده‌ تنی ئی بۆ سه‌رجه‌م پشکنینه‌ کان بۆ سوئار و تا قیگه‌ و تیشک چونکه‌ پشکی تیدا یه‌، نه‌ وه‌ نه‌ دازیا ره‌ی لێ ده‌رده‌ چۆ که‌ پاش ما وه‌یه‌کی که‌م سه‌ قفی بینا که‌ی درزی بر دووه‌ (ته‌ قیوه‌) نه‌و ما مۆستایه‌ی لێ ده‌رده‌ چۆ که‌ له‌ گه‌ل به‌ر تۆ به‌ر که‌ی رێ ده‌ که‌وی چۆن ده‌وام بکات یان نه‌کا، یان ناپاکی له‌ گه‌ل قوتابیه‌ که‌چه‌ که‌ی ده‌کات له‌ وه‌ نه‌رمان به‌ ره‌ی لێ ده‌رده‌ چۆ که‌ سه‌ ره‌پرای موجه‌ که‌ی به‌ر تیلیش وه‌رده‌ گری! چونکه‌ ته‌ نه‌ با بیره‌ له‌ به‌ر ژ وه‌ نه‌دی مادی خۆی ده‌کاته‌ وه‌ وه‌ ئی (هی خۆم بۆ خۆم هی تۆش ده‌ خۆم)! که‌ سه‌ ره‌ نجام له‌ جیاتی خزمه‌ت و ناوه‌ دانی ولات پر ده‌ بیست له‌ گه‌ نه‌ ئی و وێرانی، چون که‌ سی له‌ گه‌ل خوا راست نه‌بی له‌ گه‌ل خه‌لکی خوا راست نابێ، هه‌ر چه‌ نه‌ ده‌ پروانا مه‌شی به‌ر زیست! بۆیه‌ ده‌بینی زۆرێک له‌ سه‌ر کرده‌ وه‌ وزیرومدیروکار به‌ ده‌ستان دوا ی مرد نیان فایلی گه‌ نه‌ ئیسه‌ کانیا ناشکراد ه‌بی، (دیاره‌ نا ئیم که‌ لا بران یان خانه‌ نشین کران چونکه‌ له‌ ولاتی ئیمه‌ نه‌ و بریا ره‌ نایان گری ته‌ وه‌) په‌راوێز خه‌ستی په‌روه‌رده‌ی ئیمانی کاریگه‌ری سه‌لبی نه‌ و تۆی لیکه‌ و تۆ ته‌ وه‌ که‌ خویند کار له‌ زانکو و تویه‌ تی: وانسه‌ی ناین نابێ بیسی چونکه‌ زانکو مه‌ له‌ نه‌دیکی رۆشن بیره‌ بینا گاله‌ وه‌ که‌ (جامیعه‌) له‌ جامع و هه‌ر گه‌را وه‌ واته‌ مزگه‌وت که‌ ده‌ بی

(جه ميعى علومى) تيدا بيت، وه به هه مان شيوه كورديه كهيشى كه زانكويه واته: كوي زانسته كان سه ره راي نه وه مووروله گرنگانه ي تركه مزگه وت بينيوپه تي، كه به داخوه به لاي هه نديكه وه كراوته پيشانگاي جلوه رگ! له گه ن ريزم بو حه ره مي زانكوله نيسلامدا فيربووني زانست وزانياري واجبه بونيرومي بوبه ناگا بون له ژيان بوپيششكه وتن وداهيتان له سه رپتگاي راستي خو مان بو رزگار بوني خه لك ورازي بوني خوا (طلب العلم فريضة على كل مسلم) نيسلام به نومه تي (اقرا) ناسراوه كه يه كه م فرماني خوايه كيشه كه له كه مترخه مي دايه .

به شي دووه م: مه رجه كانى سه ركه وتنى خويناكار:

بو سه ركه وتنى پرؤسه ي خوينا دن ده بي رچاوى نه م سي خاله بكرى:

يه كه م: سه ره رشتياري قوتابي كه دايك وباو كه ده بي له قوناغي سه ره تايدا چاودتري بكات له خوينا دنى وله هاورپكاني سه رداني قوتابخانه كه ي بكات، به تايهت دايكان كه يه كه م قوتابخانه ي پينگه يانندن نه گه ره خواترس بن كاريگه ريان زوره، پيشه وا (نه حمه د) ره حمه تي خواي ليبيت دايكي سه ره ورده ي كردبو به يانان هه لي ده ستان دبو نويزونه يده هيشت بخه ويته وه هاني ده دا بو سه عى كردن ويوبه ونيامه به ريزه كه يه ك مليون فرموده ي شيريني حه زره تي له به ربوو لپاشان نمونه ي باوكى دلسو زحزه رته تي نيرا هيمه (عليه السلام) كاتي خوا مرده ي نيامه تي پتغه مبه رايه تي پيدا بو نه وه كانيشى داوا كرد (ومن ذريتي ...) وكه له دروست كردنى به يت بونه وه بوخوي وبوكوره كهيشى پارايه وه وداواي له خوا كرد كه به دوربن له شيرك وبت په رستى (... واجنبى وبنى ان عبدا لصنام ....)

دووه م: خودى خويناكاره كه، كه ده بي ته نها په يوه ندى به خوينا دنه وه هه بيت، نه ك ياري ورا بواردن ومزيابل و 7. v او ... هتد، بوغونه (ابن الجوزى) تانيواره له سه ر ليواري ديبله سه عى ده كرد به نان وئاو، كوليتره كه ي نه وه نده ره ق ببوكه نه بخستايه ته نيونا وه كه نه ده خورا!، (امام مالك) ماموستاي مه دينه بوو (400 - 500) قوتابي له خزمه تيا بوون جارتيك له كاتي ده رسا وتيان فيليكيان هيناوه بو مه دينه هه موويان چوون بو سه يري فيل

که نه یان دیبوو ته نها قوتابیه کی نه فریقی نه بیّ امام فەرمووی بۆنه چوی بۆسهیری فیسل ۆتی قوربان من بۆ خویندن هاتووم، له سەردەمی ڕژیمدا له دوواناوەندی بوم وتیان وەرە بێبە بە عەسی وتم: من بۆ خویندن هاتووم و نامەوی سەرقالی شتی ترم، بەلام دواي شوڤش زۆریە ئهوانە ی بە عەسی و فایلداریون ئەوانە بونە بە شت و چونه پێشەوه ئیمەیش هەر وەك جاران ماینەوه لێ داخەوه ئیستاله بەر ئیشپرکیتی خۆشگوزەرائی و ماددە حیزبایەتی قوتابیان ناخوینن، لەبیرمه له سەرەتای هەشتاکانی سەدهی ڕابردوو له حەوشه گەوره کەمی مژگەوتی گولەك له چوارقورنە ڕاڤهۆتکی سەعی کردنم دروست کردبوو ئەوه نەبەسەریا گەرا بووم بۆسەعی بەهاران شوینە کەمی من وەك خەتێکی دیاری کراو گژو گیای لی شین نەدەبوو، هاوکات بەهەژاری و نەداری توانیمان بچینه کۆلیج بەلام نەك هەر نەكەوتم بەلکو ئیکمالیش نەبووم، هەندی له قوتابیه دەوله مەندەکان مامۆستای تایبەتیشیان بۆدەگرن بەلام کە مەترسەرکەوتو دەبون لە چاوقوتابیه هەژارەکان، ئەمەش بەهۆی سەرقالیان بەخۆشگوزەرائیهوه .

سییەم مامۆستا، ئەومژدە گەوره یەبەسەبۆ مامۆستای برادار کە پێغه مەبر (ﷺ) فەرمویه تی: (انما بعثت معلما)، سەرەتای بانگەواز سەرجم پله و پایەکان لهوانه وتنەوه ی مامۆستاوه. هەستپێدە کات، کاری مامۆستا ئەمانە تەویروۆزه و کاری پێغه مەبرانە کە فێرکردنە تیگەیانندنە پێگەیانندنە، نەك حیزبایەتی و جیاوازی کردن له نیتوان قوتابیان و پێزی له چک له سەر نەگری و یان تانە له دین بدات و کوروکچ تیگەل بکات کە ئیستا بۆتە کێشە ی سەرەکی ئەوروپا له بەر زۆر بونی منالی ناشرعی ولای خۆشان بە پێشکەوتنی دەزانن لێ داخەوه کە پەند له هەله ی ولاتان وەرناگرن و ئاره زوه کانی خۆیان دەسەپینن له جیات ی دلسۆز بون بۆ نەوه ی داها توو پێزگرتن له تاینی نەتەوه کە یان! مامۆستا دەبیت بە کردەوه مامۆستاییت و پێشەنگی ڕهوشته جوانه کان بیت، نەك به قسە ی زۆر یان بە دیکۆر، وەك امام شافعی (رهجمتی خوی لیبت) فەرمویه تی: ان الفقيه هو الفقيه بفعله . . ليس الفقيه بنطقه ومقاله .

له کۆتایدا به کورتی:

- ۱- وانەى ناین که (عیلم و ئە دەب و تەریبە) یەبى نازەو پەراوتیزخراوە که ئەوەش جۆریکە لەبى ریزی بەرانبەرنایى نەتەو، (ئەنشتاین) دەلى: (زانستى بى دین وەك شەل وایە بەلام دینی بى زانست وەك کۆتروایە) ئیتمە گیرۆدەین بە هەردو لایانەو!
- ۲- لەرۆی چەندایەتى و چۆنایەتى وانەکان، کتیبەکان گەلیک زۆرن و هەزم ناکرین بەتایبەت بۆینە رەتى، بۆنۆنەپۆلی بیتیجى بنەرەتى چوارکتیبى بىرکارى و چوارى زانستیان پیندراوە جگە لەوەى کەتەوا و ناکرین ناری سەرشانیان قورس دەبیت مەگەر جانتای تايەى بۆبکری ئەینا هەلناگری!
- ۳- خویندنى بى پەرەردەو وەك نوژی بى کردەو، یە، گرنگی نەدان بەلایەنى پەرەردەو رەوشتى جوان ناوی بیناوەرۆکە و گوفتارى بیکردارە،
- ۴- تیکەلى کوران و کچان بەسەر جەم پیۆەرە زانستیه کان زیان بەخشە لوکارىگەرى خرابى داناوە لەسەر رەوشت و ناستى دەرچون، سالى (۲۰۱۰) ریزی دەرچون (۲۰/۰) بوو، جگە لەوەش کەو پیتچەوانەى ناینى کورده
- ۵- وەك سەرەتايەك بۆبەر جەستە کردنى زمانى ستاندارى کوردی باچەمكى (قوتابى یان خوینکارىان فیرخواز) یە کلاى بکریتەو، لەگەل هەردوشیو زارى کرمانجى سۆرانى و بادینى کەتیکەل کراوە و سەرى لەهەموان تیکداوە.

---

* کورته و سەرەقە لەمى وتارى سەرەتای سالى خویندن، کە بەدریزی لە کۆتارى دوانگە
ژمارە (۴۲) بلاوکراوە تەزە.

سیستمی پەروردهی ئیسلامی یان رۆژئاوایی؟!؟

هەرکەسیک ئەرکی گەورەیی چاکسازی بگرێتە ئەستۆدەیی گرنگی بدات بە کاروباری پەرورده، هەولبەدات بۆگۆرپینی ئیجابی لەژیانی کۆمەلگادا بۆ دامەزراندنی کۆمەلگەییەکی پڕلەخۆشی و کامەرانی و گونجاو، پەروردهش ماناومەبەستی گەورەیی هەیهوبوارولایەنەکانی فەراوان، وەک پەروردهی تاک پەروردهی خێزان، پەروردهی کۆمەلگەیی پەروردهی مەزۆقیەتی... هتد،

ستراتیجی پەروردهی ئیسلامی بۆگۆرپینی مەزۆقەکانەبەئاراستەییەکی راست و دروست و پڕۆفیشنال، وەک غونەیی هاوئەڵان لەپیش ئیسلام و ودوای ئیسلام عومەری پیش ئیسلام و پیشەوای عومەری دوای ئیسلام چەند جیاوازیوون! پەروردهی ئیسلامی لەناو مندالدا نەهە گرنگی بە مەزۆقە دەدات تا لەدایک دەبێت و سوننەتی ھۆزەبانەیی منال و بانگ دان بەگۆتیداو پەروردهی خێزانی و پاشان قوتابخانە و پێگەیشتن و دامەزراندن و پیری و مردن و دوا رۆژی... هتد، بۆسەر جەم قۆناغەکانی ژیان و مردنی بەرنامەیی بۆدانا و ھۆزانی بۆرێک خستووە بەلام لە بیری رۆژئاواییدا نەرخێکی ژیان مەزۆقە سنوردارە بۆیە دەبینی لەلوتکەیی زانستدا بێزار دەبێت و خۆی ئەکوژی! دەئێت بەرھەم نەماوە! چون بەلای ئەوانە وەپیری و مردن دواقۆناغی ژیانە، بەلام لای ئێمە مردن قۆناغێکی تری ژیان مەزۆقە، بۆیە لەتێروانیی فەلسەفەیی ماددی ستاتەرۆھاو بیریەکانیدا بۆژیان دەئێت ئێمە نازانین لەکوێوە ھاتوین بۆکوێ دەچین؟! بۆیە سەرەنجام دووچارە بێزاری و سەرلێشێوان دەبن، بەلام لە ئیسلامدا ئەم پرسە یەکلای بۆتووە ھەرلەھاتنە دنیاوە تادواھەواری لەبەھەشت یان لە دۆزەخ، سیستمی پەروردهی ئیسلامی ھاوسەنگی و میانرەوی راکرتووە بۆدنیایا قیامەت... رینا آتینا فی الدنیا حسنة و فی الاخرة حسنة... پاشان پەروردهی ئیسلامی گرنگی سەرەکی داوە بە زانست و زانیاری کەووشەیی (عیلم) و ھاوشیوێەکانی (٧٧٦) جار لەقورتاندا ھاتووە خواسوێندی بەقەڵەم خواردووە و یەکەم فەرمانی پەيامی ئیسلامی (اقرا) واتە: بھۆیتنە نەک نۆتێرۆ رۆژوو

ئىسلام كلىتسانىيە تادژاىيە تى زانست بىكات و گاليلؤلە ناوبىبات بەلكوبەپىنچەوانەو، بۇيە بەپىلاننىكى پلان بۇدارىتۇراوى نىو دەولە تى سالى (۱۹۰۷) لە كۆبونەو، يەككى قەشەكانى مىسروپاشان لەفەلەستىن سالى (۹۳۵) (زوهىمىر) ووتى: گىرنگ ئەو، يە بىتوانىن موسلمانان لەپەرور دەى ئاينى دورىخەينەو، وەر بەناو موسلمان بن ھەرچەندە، نە مەسىھىش! ئىترلەو رۇژەو لە كاردان بۇپەرراو، تىز كوردن ونەھىشتىنى پەرور دەى ئىسلامى بەھۆى دەيانى وەك نىساع عومەرى و مەسسى بىرلە عىراق و گلۇل پاشا لەنوردن و كرۇ مەرلە مىسروئەلەنبى لە سورىا، تا كوتوانىان ھەموو پەرور دەى ئىسلامى بىكەنە كىتپىتىكى بىچوكى (۲۰) لاپەرەپىي كەبۇتاقى كىردنەو، ھەش داخلى ناكرى، لاپەلام دواى ناشكرابونى زىانەكانى پەرور دەى لائىكى بەتىكە لاوى كورپان و كچان لەدامو دەزگا و قوتابخانەكان كەبۇيان بوپە كىشەيەكى گەورە لەرۇژئاواونەو، روپا، وەك نوسەرى بەناوبانگى نىنگلىزى (دىكۆك) دەلتى: تىكەلتى ژن وىپا و منالى بىباوك و گەندەلتى نىدارى و فەسادى ئەخلاقى زۆرى لىكەوتەو، بۇيە خەلكى ئىستا بەرەو، ئىسلام دەگەرپنەو، وىاساكانىشىيان ھەرھى ئىسلامە بەلام بەناوتىكى تىر خۇيان، وەك لەمخەد عبەدە دەگىرپنەو، كەوتوبە تى: ئەنەو، روپا ئىسلام بىنى بى موسولمان بەلام لەرۇژ ھەلات موسلمان دەبىنم بەبى ئىسلام لزانانان پىشېبىنى ئەوايان كىردو، كەلەسە دەى (۲۱) دا ئىسلام لەنەو، روپا وە بۇمان دەگەرپنەو! چونكە ئەوان لەدېدىكى مەعرفىيەو، بۇستىمى پەرور دەى ئىسلامى دەروان، بۇيە كەسىكى وەك (مايكل ۆلف) لەرۇژنامەى (مىدىامۇناتۆ رىس) لە ۲۰۰۱/۶/۱۱ بابەتتىكى نوسىو، بەناونىشانى (islam the next amrkan relegon) واتە: ئىسلام ئاينى داھاتوى ئەمىركايە، وەرۇژنامەى (sandey times) بەرىتانى لە ۲۰۰۴ / ۴ / ۲۲ نوسىو، يە تى كەزىياترلە (۱۴) ھەزار سېپى پىستى بەرىتانى موسلمان بوون بەھۆى بىزارى و ناو، مېدىيان لەبەھا رۇژ ئاوايىەكان كەلەناونەواندا كەسايە تى ناودارى (جۇناسان بىرت) تى تىدايە كە كورپى (لۆرد بىرتى) بەرپۆبەرى پىشوى (B.B.C) سەپروسە مەرەپە كە تازە دەيانەو، بەرى خۇزبە بىتۇنگ بگىرن و لىرەو، لەھو، دىنە كەمان

به‌کۆنه‌په‌رست و دواکه‌وتوو تۆمه‌تبارده‌که‌ن! جگه‌له‌ده‌یانی وه‌ک زانی مه‌جه‌ری (جرمانۆس) که‌هه‌شت زمان ده‌زانی و (۱۵۰) کتیبی نویسه‌ی له‌لوتکه‌ی زانسته‌وه‌ موسلمان ده‌بی، ئه‌م دینه‌خواه‌نه‌که‌ی خواجه‌ بۆیه‌ هه‌رگیز له‌بن نایه‌ ئه‌ینا ده‌بونه‌مابایه‌، سیستمی په‌روه‌رده‌ی ولاتی ئیمه‌له‌خزمه‌ت گه‌نج و لاوه‌کاندان نیه‌چونکه‌ دامه‌زراندن له‌داموده‌زگاکاندا له‌سه‌ر بنه‌مای ته‌زکیه‌ی حیزبی بووه‌ له‌جیاتی پسیپۆری و دلتسۆزی و هاوالاتی بوون که‌ئه‌وه‌ش رینگربووه‌ له‌ خستنه‌ گه‌ری تواناکانیان له‌شونیی شیایوی خۆیان، جیگه‌ی سه‌رسورمانه‌ که‌له‌ کوردستان په‌ند له‌ هه‌له‌ی ولاتانی ئایدزوه‌رناگرن و تازه‌به‌تازه‌ سیستمی سویدی ده‌سه‌پینن به‌سه‌ر گه‌لینگ موسلماندا که‌په‌چه‌وانه‌ی بیروباوه‌ری کوردانه‌! له‌تیکه‌لاوی کوران و کچان و په‌راترکردنی دینه‌که‌وته‌نانه‌ت زه‌مه‌ینه‌و زه‌مانیشیان بۆنه‌ره‌خساندوو و چه‌ند قوتابخانه‌یه‌کی نمونه‌ییان قوتکردۆته‌وه‌ بۆ راگه‌یاندن و دنیا‌یه‌ک قوتابخانه‌ی بینازوبی خزمه‌ت‌مان هه‌یه‌ و کیشی بیناوه‌که‌می مامۆستای پسیپۆر و گۆرینی مه‌نه‌ه‌جیش سه‌ری له‌قوتابی و مامۆستا تیکداوه‌! له‌ پاپرسیه‌کی رادیۆی نه‌وادا سالی (۲۰۰۸) نه‌نجامی دابووله‌هه‌رتمی کوردستان سه‌باره‌ت به‌هه‌لبژاردنی سیستمی نیسلامی یان عه‌لمانی؟ سه‌ره‌رای ئه‌وه‌موو چه‌واشه‌کاره‌ (۰/۰۸۳) ده‌نگیان بۆسیستمی نیسلامی دابوو، دواتر نه‌وسیستمه‌ مۆدیرنه‌ بویه‌جیگه‌ی په‌خنه‌ی زۆری پسیپۆرانی له‌گه‌ڵ خۆنیشاندا نی به‌رده‌وامی خۆتندکاران هاواری میدیاکان رویه‌رووییه‌وه‌! به‌نونه‌پاشکۆی رۆژنامه‌ی ده‌ستوربه‌ناوی (جیهانبینی په‌روه‌رده‌) ژماره‌ (۲۹) ی ۲۶ / ۴ / ۲۰۱۰ به‌مانشیتتی گه‌وره‌نوسیپوی: مه‌ترسی هه‌له‌وه‌شانده‌وه‌ی سیستمی نوێی خۆتندن ده‌کریت، بۆئه‌وه‌مه‌به‌سته‌بیرورای زۆر له‌زانیان و پسیپۆرانی بواری په‌روه‌رده‌ی تیدا و هه‌رگه‌رابوو که‌ په‌خنه‌وگله‌یه‌ی زانستی و ئیداریان کردوو و زۆرناپازین له‌وسیستمه‌ نامۆنه‌گونجاوه‌به‌کوردی موسلمان، بینگومان هه‌موار کردنی مسۆگه‌ره‌وده‌بی هه‌ریکری، ماوه‌ته‌وه‌بلێن تاجه‌ندکوران و کچانی موسلمان په‌روه‌رده‌کراون و ناماده‌نه‌بن که‌به‌تیکه‌لاوی بچنه‌پۆله‌کانه‌وه‌.

تیکه لاوی کوران وکچان له پیناوجی؟!

خویندکار که دیت بۆزانکو بۆچی دیت؟ خوئه گهرمه بهست له هاتن بۆزانکو نه و ههراوه ریاو زهرد و سور و نالوا لایه بیته نه واده کریت مرۆڤ له شوینی له وه چاکتر بگه پیت بۆنه و کاره، تۆکاتیک ده لیت (زانکو) که سی بهرانبهر به کسه گریت بۆده گریت لیمه له ده وه ده لیت زانکومان ههیه و لاتان سهریان سوپ ده مینی چون نه مه کاریکی گه ورهیه، به لام ناخوئاوه رۆکی زانکو له ناست ناوه که یادیه یان خه ریکه بیته جیگای (که پلاندن) تیکه لی کوران و کچان له وه دانه ماوه من بلیم باشه یان خراپه چونکه پلانی بۆداری ژراوه و ده بیته و ابیت! نه م نوسینه بۆ که سی که که ده بیستی و گویده گری (لمن کان له قلب أو ألقى السمع وهو شهید):

یه کهم / کور و کچ دوومه خلوقی خوان که بیتهک نایان کریت بۆته و او کردنی ژسانی یه کتر دروست کراون، یان ده بیته نازاد بکریت له گه له یه کتر چی ده کهن بیکن له دوای ماره برین وه کوشه رع ریگهی داون، یان نایته پیکه وه بن له شوینی که داوه که له شه ردا هاتوه، نه مه ته نها نه وه نیه تزیلیت نه مه شه رع و کۆن بوه، به لکونه مه ناخی مرۆشه کان واده لیت نه وانهی که ده لیت نازادی و سه رهستی نافرته .. وهتد، نایا نامادهن کچ و خوشکی خزیان بدهن به ده ست که سی که وه چی ده کات بیکات؟ دلنیام که که سیان وه هانین.

دووه / نه م تیکه لاویه بی یاسا و پرسیایه نازاره بۆده روونه پاکه کان خه م زیاد کردنی شه بۆده رونه پیسه کان، تۆله کۆمه لگه یه کدا ده ژیت به هاو غیره ت و شه رف و ناموسی تیدایه، که سی نیدیعا که ری نازادی نافرته له هه موو که س زیاتر پیتوه پابه نده، به لام ته نها وه کو خوشک و برایه کی خزی نه ک هی من وتۆ .!

سییه م / هیچ قازا غچیک له تیکه لکردنی کور و کچ دانییه له شوینی کی وه کو زانکو و په یانگا کاندایه رنه گه یه کینکی (سو په رمان) بلیت نه وه نیه زانست پیتشکه وتوه؟ ده کریت بلین زانکولای نیمه ته نها کات به سه بر دنه، نه ک فیربونی زانست، ده لی نه وته مه نه ی من له زانکۆده یبه مه سه رنیوه شی زیاده بۆته و عیلمه ی که من پتویسته چونکه من کارم

موحازەره له بهرکردنه و بیهس لبۆیه ده بینین به وهۆیه وه ناستی زانستی فیرخووازان له دابه زینداییه، بۆ زیاتر دلتیا بونست له ویۆ چونه م کتیییک تاییهت له و باره وه نوسراوه به ناو نیشانی (نه خوینده واری له زانکۆدا ...!) له نویسنی هیمن خورشید بخویننه وه زیاتر له سهری نارۆم، به دهردی فاروق ره فبق ووتیه تی: زانکۆته نها بووه ته جینگه ی شه هاده به خشین!.

خویندکار یان قوتابی !؟

له ریبهری وه رگرتنی (خویندکار/قوتابی) دا

له کاتی کدا ههولتی یه کگرتنه وهی دوو ئیداره یی ویه کخستنی مالتی کوردی و بانگه شهی هاوالاتی بون وریزی به رانه رویه کپارچه یی زمانی ستانداری کوردی ده دریت، به لام تانیست او دوا ی زیاتر له (۱۹) سال له ته مه نی حکومه تی کوردی وه زاره تی خویندنی بالا و توو یۆزینسه وهی زانستی که ده هوا لوتکه ی مه عریفه و ناوه ندی رۆشن بیری و پارێزه رویه رچه عی زمان ونه ده بی خۆمان بوايه، جینگه ی سه رنجه که نه یان توانیوه له سه ره تا کانی زمانی خۆیاندا یه ک بگرنه وه چۆن ده توانن له پرسه گه و ره و چاره نوس سازه کان به راستی یه ک بگرن!؟ سالانه نه گه رکتییی ریبهری وه رگرتنی (قوتابی یان/ خویندکاران) له زانکۆ په یانگا کانی هه ریمی کوردستان ده بینی، سیستمی خویندنی نه م ولاته شت به رچاو ده که ویت، جگه له وهی که نا لۆزی و رۆتینی زۆری تیدایه بۆ خویندکاره هر له سه ره تا وه ناههنگی ده رچون و خه می وه رگرتن و دامه زراندن ده ست له ملان ده کات، له سه ره جهم ریبه ره که دا و ته نانه ت له ناو نیشانی کتیه که شدا نه گه ر خویندکار نوسرابی خه ت مایل / قوتابیش نوسراوه، نه گه ر خویندنگا نوسرابی نه وه قوتا بجان هه ش له گه لیا نوسراوه له نانه ت له به رریزی به رانه بر یان (له بهر نه و روژان دنی به رانه بر) له تایتله کاندای خۆیان له رهنگی زهرد و سه و زیاراستووه وه هه ره شین و سورنوسیویانه خۆزی بۆ یاراستنی یه کریزی ناو مالتی کورد

له جياتى وشەي(خوتىندكار/قوتابى) ناوتىكى سىيەمىيان بەيتىنەسەو ەك فېرخوازىيان
 بەرىتكەوتىتىكى ستراتىجى يىان تەوافوقى بىورن(زانستى) يەكى لەودووانسەيان
 ەلئىزادايە(قوتابى يىان خەتندكار)(ژن يىان شافرەت)لئەو كاتەش دواى (۲۰) سالى
 تر كەتەمەنى من وتۆتەواو دەبوئومىدىيان دەبوئوكىشەي ەەرەگەرە كانى ەك {ئاوو كارەباو
 رىنگەي گەرەكى كانى سىپىكەو خەتەنەي ئافرەتان وتىكەل كەردنى كىچان وكوران
 و... ەتد {بۆنەو ەي داھاتومان ئەگەر زھىزەكان مانەو ە، ئەوكات لەوانەيە پرسە وردەكانى
 ەك كەركوك وناوچە داپراو ە كانىش چارەسەرىكرىن! تەمەنى من وتۆش بەشى ئەو ەموو
 ەنگاۋەسىياسانە ناكات، تەو ەرى ئەم باسەمان ەك ئەو كەسەي بەسەر ەاتو ەكەنەخۆشى
 دلئى ەبوو بەلام جوانكارى لوتىيان بۆدە كرد! ئەو بارەناھەموارە ەۆكارە بۆ نەمان ولاۋازبونى
 ئىنئەمى گەنج ولاۋى كورد بۆنىشمانەكەي، لەكاتىكدا پىشەوا قازى محمد سەرەراي رەوشى
 ناھەموارى ئەوكاتە وبارى خراپى ئابورى توانى لەماو ەي چەندمانگىكدا كۆمارى
 كوردستان دابەزىنى لە مەھاباد كەتەنە شەش مانگىشى خاياند، لەكۆتايىدا لەرووى
 دلسۆز يىەو ە بۆ كوردو كوردستان دەلئىم بابەخۆماندا بىچىنەو ە، ئەگەر خەلكانىك لەسزاي
 خدا ناترسن ەھست بە لىپرسىنەو ە ناكەن بائەو ەبزائىن كە مېژوو رەجم بەكەس ناكات،
 بامېژوويەكى سىپى تۆمار بكەين، چونكە دواى نەمانى خۆمان وگۆرانى ئەم رەوشە، نەو ەي
 داھاتوو سەرجم ئەو ەلئەمان بەچاودا نەدەنەو ەدەين بە لەكەيەكى رەش بۆمېژوو.

گه نجانى دوينى و نه مرو

مادام لاوان پوټلى سهره كى ده بينن له گوزرانكاريسه پراميارى وكومه لايه تيه كانداو جله وى كومه لگه به ده ستيانه وهيه بهر وهه رناراسته يه كى بهرن ني جابى يان سلبى و نه وان له ناو جه ماوه ردا ناليه تيكي ديارو بهر چاون له جى به جى كردنى نايه تى گوزران وهه نگانوان و داهيتنان (إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ) بويه ناحه زانى دين بهر ده وام له سه نگرى لادان و چه واشه كردنى گه نجانان، نه وهش له ميژووى دوروزنيك ديارو بهر چاوه كاتى سوپاي فره نسا هه و ليان ده دابوگه پراننده وهى (نه ننده لوس) كه ده كاته نيسپانياي نه مرو جاسوسيان نارد بوئاگادار بوون له هه ست و نه ستي موسلمانه كانى نه وى، پوژنيكيان جاسوسيك ميژمندا ليكي بينى بيتاقت بوويرسى بوچى و ابيتاقت و داماوى؟ نه ويش و وتى ويستم به دار لاسيكه كه م دووچوله كه بكورم به لام هه ريه كيان بهر كه وت، جاسوس و وتى جانه وه چى يه وخه مى بوچيه، نه ميش و وتى نبزنه وهى له داهاتوودا پريم كه هه ركاني سوپاي دوژمن داي به سه رمانا به يهك تيردووسه رياز بكورم! جاسوسه كه له پاپورتى مانگانهدانوسى بووى له م كاته دا هه ر چى بكه ين سهر كه وتوونابن چونكه گه نجه كانيان خاوه ن په يام و بهر نامه ن، دواى بيست سال هه مان جاسوس گه رايه وه بزنه وشوينه بو پرسيارو پارسى و ناگادار بوون، سه رنجى دا هه رزه كارو گه نجه كانيان، سه رقالى خو ش گوزه رانى و رابواردنن، چووبه لاي گه نجيك دا كه له پاركيك دا دانيشتبوو خه مبارو بيتاقت، جاسوس پرسى خيره و ابى تاقتى له م جه وه خو شه؟ نه ميش و وتى مه و عيديكم بووله گه ل ياره كه م به لام كاته كه ي لايداوه و چاوه و پو ام و ديارنيه لسالانى پيشوو خه مى چيان بوو نيستا خه مى چيانه! نه مجاره يان له پاپورته كه يدا نوسى بو فره نسا كه به دلنيايه وه سه رده كه وين به سه رياندا و نه نده لوسيان لسى و هه رده گرينه وه، چونكه هه ست و نه ستي گه نجه كانيان

گۆراوه بۆر اباوردن و خه می دین و نه ته وه یان کهم بووه و هه ر که سه خه می
خۆیه تی ئه وه بو سه که وتن، جا ئه گه ر ئه م روداوه به راورد بکه یین له زۆر به ی گه نجانی
ئه مپروژگار به ئاشکرا بۆخۆی دیاره ... هه ر که سه چاوه پتی یاره ... گه ل وولاتیش
درا به پاره!، سه رنج بده په ندو هه ر یگه له به سه رهاتی چه زه تی یوسف (عَلَيْهِ السَّلَام) که پیتشه وا
وسه ر مه شقی گه نجانی خواناسه، گه ر ده ته ویت خوابت خاته ژیر سیبه ری عه رشی خۆی
له پروژی قیامت بکه ویته بهر فه رموده ی پتغه مبه ر (عَلَيْهِ السَّلَام) (... شاب نشاء فی
عبادة الله) ئه وا گه نجیکی ده ست و دامین پاک به، بیتا گاوله خۆبایی
مه به، بیر بکه وه له چیرۆکی نه و کۆمه له گه نجی که له سوره تی (کهف) داباس کراون، یان
ئه و گه نجانه ی که له ده وری پتغه مبه ر بون (عَلَيْهِ السَّلَام) چ جو ره گۆران کاریه کیان به سه ر پروژگاری
خۆیاندا هیتا و بونه جیگه ی شانازی دنیا و دوا پروژ.

چاولیکه‌ری دهر دیککی کوشنده‌یه :

پینغه مبه‌ری پیشه‌وامان (ﷺ) فرموویه‌تی (مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُم مِثْلُهُمْ) (رواه ابوداود) واته‌هر که‌سیک خۆی به‌قه‌ومیک بچوینتی نه‌وانه‌و که‌سه‌له‌وانه، چاولیکه‌ری دهر دیککی کوشنده‌ی کۆمه‌لگای کورده‌وارمانه، ههرشتیک له‌ده‌ره‌وه‌ی خۆمان نار دیان بی‌چه‌ندو چون وه‌ری ده‌گرین بی‌لیکدانه‌وه‌ی چاک و خرابی، نازانم ئەم کاره‌ناوبنیم چی؟ زال بونی فره‌نگی بیگانه‌ویستی؟ یان له‌شتی خۆمالی وه‌ره‌زبوون؟ یان تنه‌ها چاولیکه‌ری کویرانیه‌به‌سه‌س یان بره‌وابه‌خۆنه‌بون! نه‌وه‌ی زیاتر جیگای داخه‌ ئەم دهرده‌ کوشنده‌یه‌ به‌نیشانه‌ی پیشکه‌وتن و شارستانی ده‌زانن لیان به‌کوردایه‌تی له‌قه‌لهم ده‌دن کار گه‌یشتۆته‌ نه‌وه‌که‌ چاولیکه‌ری بی‌بروایان هه‌موو بواره‌کانی ژبانی گرتۆته‌وه، جاریک به‌مۆدیلی چاک یان به‌ناوی مۆدیرن و نوێخوازی و به‌ناوی سیستمی نوێی جیهانی و ههر جار به‌ناو وره‌نگی ئەینه‌خشیتن له‌وه‌ی که‌جیگه‌ی سه‌رسورمانه‌ داب و نه‌ریتی ره‌سه‌نی کوردیه‌ که‌زۆریه‌ی له‌نیسلامه‌وه‌ سه‌رچاوه‌ی گرتوه، به‌ره‌وتوانه‌وه‌یه‌ به‌تایبه‌ت جل و به‌رگی کوردی پیاوان و ژنان که‌سالانه‌ تنه‌ها بو‌ نه‌ورزوبۆنه‌کان ئەیکه‌نه‌ به‌ریان، له‌کاتیکدا لافی کوردایه‌تی لیده‌دری، حکومه‌تی کوردی و شوێشی کوردی، به‌لام له‌سه‌ر دین و داب و نه‌ریتی بیگانه، له‌کوی عه‌ره‌بیک جلی کوردی کرده‌ به‌ری، له‌شاره‌که‌ی خۆشان به‌رگی کوردی نامۆیه‌ و به‌ چاوکی سوک سه‌یری ده‌کری، ئەگه‌ر کار ناوا بره‌وات پاش چه‌ند سالتیک ههر که‌س جلی کوردی له‌به‌ریکات منداڵ ئەکه‌ویته‌ شوینی! جگه‌له‌کاتی نه‌ورۆز، رۆژنیک بو‌شاهیدیه‌ک چومه‌ دادگای سلیمانی به‌جامانه‌ و جلی کوردیه‌وه‌ ئافره‌تیککی سفور دانیشتبوو به‌فیزیکه‌وه‌ وتی حاجی په‌نجه‌ویتنه‌ منیش وتم قه‌له‌مه‌که‌و بیته‌ کاتی نیمزام کرد وتی ببوره‌ دیاره‌ مامۆستای، وتم نه‌ری تو‌ واده‌زانی هه‌رچی ئەم به‌رگه‌ی له‌به‌ر بودا که‌وتوونه‌خوینده‌واره‌؟ ته‌مه‌ به‌رگی ره‌سه‌نی باوک و باپیرانته‌ پاشان وتم من بره‌وانامه‌ی بکالتوریۆسم هیناوه‌له‌ به‌غدا و به‌م به‌رگه‌وه‌ شانازی ده‌که‌م، به‌لام تو‌خوا راست پیم بلتی تو‌ سیتی ناوه‌ندیت بریوه‌لیته‌ی یان واسته‌یه‌..، پاشان

داواى لیبوردنى کرد، لیتره دافه رموده یه کی پیغه مبهرتان (ﷺ) یاد بجه مسه وه که وه ک مو عجیزه نیستا بهر جه سته بووه (لَتَتَّبَعْنَ سُبُلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ شِبْرَ أَشْبِیرٍ ..)، که نه مه کوردیه که یه تی (له مه ودا شوین ریبازی قهومی پیش خۆتان ده که ون، بست به بست و گه زیه گهز، ته نانته ته گه ریه کینکیان بچیته ناوکونى سه رمازه له وه، ئیوه شه ده چنه ناوی) (حاکم گتیرا یه تییه وه) شه و راستییه حاشا هه له گه نیستا هه موومان به چاوی خۆمان رۆژانه له ناویداده ژین، هه ر مۆدیلى له که ناله ته وروپى و غه ریبیه کان نیشان درانه وارا سته و خۆ لیتره پیاده ی ده که ن، بى ئه وه ی بیر له نه نجامه خراپه که ی بکرتیه وه، خۆچواندن و لاسایى کردنه وه ی بیگانه که سایه تی نه و مروه وه وون ده کات چونکه به چاوی خۆی نایینى و به عه قلى خۆی بیرنا کاته وه، به لکو به چاوو عه قلى و بیری ئه وان کار ده کات، له لایه کی تره وه نه م دیارده یه نیشانه ی لاوازیه چونکه لاوازیه یه یه یه یه لاسایى به هیته ده کاته وه، لاسایى کردنه وه ی بى پروایان له جل و بهرگ و داب و نه ریتیاندا سه رده کی شى و لاسایى کردنه وه یان له بیرو باوه و بیرو چکه کانیا ندا، به لام فه رموده که لاسا کردنه وه ی بیگانه له پیشه سازی و زانسته به سوده کان ناگریته وه، چونکه (الحکمة ضالة المؤمن ..)، حکمه ت بزربوى پرواداره له هه رشونینک پییگه یشت نه وشایسته تره به هه لگرتنه وه ی) نه رى گه نجانی موسولمان (له کوران و کچان) نه مروه له کوئى نه م فه رموده یه ن؟ به داخه وه که هه ندی له گه نجه کاغان چونه ته سه رداب و نه ریتی نه وروپى و غه ریبیه کان ته نانته له بیگانه په رستیدا نه وه نده پیش که وتون له بهرگی په سه نی خۆیان ته نها له به هارونه و رۆزدا بو سه یان و وینه گرتن له بهر ده که ن! هه ندی له نافره تانیش له جل و بهرگ و جوانکاری و نینۆک دريژ کردن خۆیان به نافره تانی بیگانه ده چوینن، که نه خسه سازی جوله که ی جیهانییه بۆلادان و ماژ به فپۆر دان و یاری کردن به عه قلى مروه کان ...، بۆچاره سه رکردنى نه م ده رده کوشنده یه ده بى موسولمانان جاریکى تر به خۆیاندا بچنه وه و به ناگابن به ناوی پیشکه وتن و تازه گه رى یان به ناوی کوردایه تی فیلان لى نه کرى و دوچارى لاسایى کردنه وه ی کویرانه نه بن به لکو پیوسته: به عه قلى خۆمانه بیر بکه ی نه وه له جیاتی عه قلى بیگانه، به چاوی خۆمان پرواین نه ک

به چاوی بیگانه، په سه نایه تی خوځمان له ده ست نه ده بین وده ست گرتوو بین به پریبازی باپراغان
که نیسلا مه، چون پابه ندیمان به نیسلا مه وه ژیان ژیارو پی شکه وتنه، دین ریگریسه له
کوردایه تی وپیشکه وتن، له هه مان کاتدا سود له ته کنه لوزیاو شته باشه کانیاں وهر بگرین،
به لام نه که توانه وه له ناویاندا .

کلتوری بیگانه و خوځمانه کامیان له توی کورد جوانه

لیره وله وی به گویمان ده که ویته خه لکانیک به ناوی رۆژنامه نوس یان چالاکوان له بواری
کو مه لگای مه ده نی تانه و ته شه رنه ده ن له رابردو و په سه نایه تی شم گله وه له ورپه تگه یه وه
دژایه تی دینه که ش ده که ن، پییان ده لئین نه گه رپرو اتان به پرتیمایه کانی ثاینی پیروزی نیسلام
نیه هه رچونیک بیت نیوه کوردن (هه رچه نده زور به یان هیچیان له کوردایه تی ناچیت) پیشینانی
خوځمان فهرمویانه: (پرتوی له کونی خوئی هه لگه پرتیه وه .. گه روله رنه بیته پیتی نه تویتیه وه)
پیناسه: کلتور بریتیه له شیوازی ژیان و بیرکردنه وه وه له سوکه وت و نه ریتی هه رگه ل و نه ته وه یه که
که دو اجارده بیته جینگه ی شانازی بونه ته وه یه، به هه رددولایه نی (سلبی و نیجایی) که ده بیته لایه نه
جوانه کانی کلتور به ره پی بد ریت ولایه نه خراپه کانی لابریت.

به داخه و نه وه ی له نه مروی کوردستان داده بینریت بریتیه له سرینه وه ی هه مووداب و نه ریتی
نه ته وه که مان به چاک و خراپه وه، له به رنه وه ی گوايه کلتوری نیمه وه حشی گه رانه یه و خپله کیه و
هیچی له گه ل دونه یای مؤدیرن ناگوغی، خه لکیه نه نه مه چ جوړه عه قلیه تیکه نه م جوړه قسانه
ده که ن؟! له کاتیکدا ولاتیکه ی وه کوسوید که له لوتکه ی ناشتی و دیموکراتی و پیشکه و تودایه تا
نیستاش شانازی به دیارده یه که ده که ن که له کوونداپیره ویان لیکر دوه و نه ویش دیارده ی (چه ته ی
ده ریایه)! نه وان ده لئین راسته چه ته ی ده ریاکاریکی خراپه به لام نیمه وه که کلتور پرتی لی
ده گرین! نه ی بونیمه پرتی زنه گرین له کلتوری کوردیمان که پرله به هه ی به رزی مروقیایه تی و
نه خلاقه ی و ثاینی که چی پیمان شهرم بیت باسی بکه یین و یچین بۆ کلتوری بیگانه و شانازی
بکه یین به شه ره په رۆشه ره ناو و شه ره قسه! نیمه چه ندسال بوله شه ره په رۆبیزار بوین نه مجاره یان

شه‌پړيكي تريشيان وهك داهيتان ياكلتوريكي داسه‌پاوي بيگانهبؤزيادكردين نه‌وئش شه‌پړه
 ناوه! پيمان بلين شه‌پړه‌ئاوله‌دوروزنيك چ په‌يوه‌ندي به‌كوردوئسلامه‌وه‌هيه؟هيچ،چ
 خزمه‌تپكي تيدايه؟هيچ، بؤله‌بيرخؤماني به‌رينه‌وه نه‌وه‌مووهاوكاري وخؤشه‌ويستيه‌ي
 خه‌لكي گونده‌كاني كوردستان له‌گه‌ل ميوان وخزمه‌تي پيشمه‌رگه‌ونا‌زادكردني سه‌رجه‌م نه‌و
 سه‌ربازانه‌ي رژيمي پيشووسالي(١٩٩١)كه‌بؤله‌ناوبردني ئيمه‌هاتوون،بؤده‌بيت نه‌م په‌وشته
 جوانانه‌به‌قيزه‌ون وخيله‌كي ليك بدرتته‌وه؟نه‌گه‌رنه‌توه‌يه‌ك نه‌ريت وكتوري نه‌ما چي
 ده‌مينتته‌وه‌شانازي پتوه‌بكات؟نه‌گه‌رنيمه‌رپزله‌حوجره‌يه‌ك نه‌گرينكه‌چه‌ندين كه‌له‌پياوي
 پينگه‌يانده‌كه‌ئيستانا‌مه‌ي ماسته‌رودكتؤرالسه‌رژيان ونوسينه‌كانيان به‌ده‌ست دئين نه‌ي
 بلين نه‌وزانابه‌رزانه‌مان له‌كوپوه‌هاتوه؟نه‌گه‌رپشتمان كردله‌جل وبه‌رگي كوردي په‌سه‌نايه‌تي
 گه‌له‌كه‌مان هه‌رگوتان(نؤكه‌ي،باي‌باي...) چي له‌كه‌لتورده‌مينتته‌وه‌به‌تايبت كلتوري
 تيمه‌ي كوردووجارجينگه‌ي شانازمانه‌كه‌له‌ني‌سلامه‌وه‌سه‌رچاوه‌ي گرتوه‌كه‌پريه‌تي له‌گياني
 لئبورده‌ي وخؤشه‌ويستي ورپزگرتن،به‌لام به‌داخه‌وه‌نه‌مروه‌ندي ده‌رويشي ورپؤژئساوابي
 گويدانه‌هيچ به‌هايه‌ك ده‌يانه‌ويت سه‌راپانه‌وكلتورنه‌ريته‌ي هه‌مانه‌فرتي بدن وبه‌ناوي پيش
 كه‌وتن ومؤديرنه‌وبه‌دروشمه‌كاني رپؤژئاواخله‌تاون،نازانن كه‌دروشميكي بؤشه‌ده‌نگي ده‌هؤله‌و
 له‌دوري خؤشه،به‌لي هه‌رچه‌نده‌نه‌وان له‌روي ته‌كنه‌لؤژياو‌ه‌پيشكه‌وتوون به‌لام له‌روي
 كؤمه‌لايه‌تبه‌وه‌سفرن،له‌جه‌نگي جيهاني به‌كه‌م ودووه‌مداجي نه‌ما به‌يه‌ك‌ري نه‌كه‌ن،ئيستاش
 نه‌وكؤمه‌لكوژيه‌ي جينؤسايدكوردوفه‌له‌ستين ويؤرماوميصرونه‌فغانستان هه‌مووي به‌پيلاني
 نه‌وانه‌وبه‌نديخانه‌كاني وهك(نه‌بوغريب وگوانتانامؤ)شايه‌تن بؤشم راستيه‌كه‌هه‌موو
 دروشه‌كاني نازادي ومافي مروؤ به‌درؤده‌خاته‌وه،خؤنه‌گه‌رمه‌به‌ست له‌پيشكه‌وتن مه‌سه‌له
 كؤمه‌لگه‌ي مه‌ده‌ني بيت نه‌واپنغه‌مبه‌ر(ﷺ)نزيكه‌ي هه‌زارسال پيش فه‌يله‌سوفه‌كاني وهك
 (جون لؤك،جانجاك رپؤسؤ)بنتياتنهرى كؤمه‌لگه‌ي مه‌ده‌ني بوله‌شاري مه‌دينه‌ي پيرؤز له
 سايه‌ي ده‌ستوري وه‌سپقه‌ي مه‌دينه‌دامسيحي وجوله‌كه‌وبته‌پرست وموسلمان پتبه‌وه‌ده‌ژيان

که پیشتر (یثرب) بوبه (مدینه) شاری پیغمبر، مدینه له مه دهنیه ته وه ره گراوه له بهرانبهر (بدوی) به دهویسه (دهشته کی، واته: شارستانی وسه روه ری یاساویتکه وه ژیان له بهرانبهر دهشته کی وخیله کی وساده ژیان وته نیازیان، له کوتایدابوژه بیته نه مریسه فیتی خه لکانیک که هست به پرسپاریه تی ناکه ن یان به کریگیرون تف له رابردوی خومان بکهین که به وه ش شهرمه زاری دنیاود وارژده بین، نه وکلتوره جوان په سه نده ده پیاریزین له توانه وه وشوینکه وتنی بیگانه و بیباوه ران نه وهی خراپیشه یان چاک بکری یان لایبری.

---

* وتاری تاییه ت به کلنوری داسه پایوی شه ره ناوکه له ناوه راستی مانگی (۱۱) له پارکی نازادی

کرا، شه ره ناوی په رله مان گه یشته پارک وکولان !!

* نه وتاره م له پوژنامه ی (به یان) ژماره (۴۹) بلاوگراوه ته وه

رۆژی بهرهنگار بونه وهی توندوتیژی دژبه ئافره تان

(١١/٢٥) ی هه مووسالتی بهرۆژی بهرهنگار بونه وهی توندوتیژی ئافره تان دانراوه، که له و رۆژه دایان له وهه فته یه دا هه ندی چالاکی نه نجام ده دن و دروشه کانی دژبه توندوتیژی و چه وسانه وهی ئافره تان بهر زده که نه وه، سه ره رای نه مانه یه به پیتی ناماره کانی بهر پویه رایه تی توندوتیژی دژبه ئافره تان کاره توندوتیژی به کان دژبه ژنان زیادی کردووه ئه وه هه ئه وراسته یه ده سه لیتی که دور که وتنه وه له به هاره وه شتیبه کانی نیسلام هه لوه شان وهی خیزان وتوندو تیژی به دو او هیه، چونکه نیسلام توندوتیژی خیزانی ره تده کاته وه، بۆیه له وه به ترسی که له خوا ناترسی، هه ندیکیشیان له بۆنه دا به مه به ست بیان به بی ناگایی ناراسته و خۆ نیسلام تۆمه تبار ده که نه به وه که سه رچاره ی توندوتیژی له تیره دا ئیمه هه به کورتی تیشک ده خه ینه سه رچه ندما فیک له وباریه وه، په روه ردگار له فه رموده ی قود سیدا فه رمویه تی: {ئهی بنده کاتم من سته مم له سه رخۆم حه رام کردووه، ده ی ئیوه یه سته م له یه کترمه که ن...، فلانتظالموا} نه وه کۆمه لگایه سته می له ئافره ت کردووه نه ک نیسلام، به نه ریتی لاروخواری (ژن به ژن وشیربایی و کچ له بری خۆ بنده ان و به زۆر به شودان و میرات پینه دان و ئالتون پیفرۆشتن و کاری ده ره وه و ماله وه هیشی پێبکه ی یان نه درتته هاوشانی خۆی) له فه رمانی خوای په روه ردگار که پێویسته له گه لێاندا باش بین (وعاشروه ن بالمعروف)، هه ریه که یان ئه رک و مافی بزانی و ئافره ت خۆ شه ویستی ده ویت و پیاویش پێزی گه ره که به وه یه خیزان به خته وه رده بیته.

__ هه رکام له ناوی ژن و پیاو (الرجل والمرء) (٢٤) جار له قورئانده ک یه ک هاته وه.

__ ئافره تان له میانهی کار کردنیاندا له ده ره وه په روه ی ده سترژی ده بنه وه، نه وه هه له راپۆرتیکی گۆژاری (الطب النفسی الامریکی) دا هاته وه که (٠.٤٢) ی ئافره تانی فه رمانه به ر له نه مریکار په روه ی ده سترژی سیکسی ده بنه وه (٠.٩٠) له نه نجامی نه و حاله توشی نه خۆشی ده رونی ده بن، نه مه له ولاتی که به حیساب لوتکه ی پێشکه وتن و شارستانی و مافی مرۆقه!

* به شودانی زۆره ملیّ و به زۆرستم و نارهاویه:

له شه ریعتی نیسلامیدا هاتوو که به زۆرنه مارهیی دی و نه ته لاق ده که ویّ، وه که له نه ریعتی کۆندا باوبه زه بری خه نجهر! (هه رچه نه نه ئیستا شه وه زۆر که م بوه ته وه بوۆته حالته نه که دیارده)، (عبداللهی کوری بریده) له باوکیه وه گێپراویه وه که (کچیک هاته خزمهت پیغه مبه ر) (ﷺ) وتی: باوکم منی داوه به برازا که ی تا سوکایه تی له سه رخزی لابیات، پیغه مبه ر (ﷺ) کچه که ی سه ریشک کرد، نه و جار کچه که وتی و باوکم مۆلته دا، ویستم ئافره تان بزنان که باوکان شتی له و جوۆره یان به ده ست نیه .

* چاره سه ری خوۆشه ویستی هاوسه رگه ریه:

(ابن عباس) ده لّی: پیاوینک هاته لای پیغه مبه ر (ﷺ) وتی: کچیک ی هه تیوم لایه وه ده و له مه ندیك وه ژاریك هاتون بوّخوازینی، ئیمه حه زده که ی ن بیده ی ن به ده و له مه نده که، خویشی حه زی له هه ژاره که یه، پیغه مبه ر (ﷺ) فه رموی: (لَمْ يَرْلَمْتَحَابِينَ مَثَلُ النِّكَاحِ) واته: نیه له هاوسه رگه ری چاکتر بوّ دوو خوۆشه ویستان، به پیچه وانهی شه وه جارن ده یانگوت مادام حه زی لیده کا نایه دینیّ حه یامان ده چیّ! به داخه وه که نه وه یش هه ر له سه ر نیسلام حسابکراوه، زۆرێک له نیش و کاره کان به دا بونه رینی کۆمه لایه تی نه نجام ده درین (عاده لاعبادة) وهه ر له سه ر دینیش شه ژمارکراوه! له کاتی که دا هه ندیّ له و دا بو نه ریته کۆمه لایه تیانه له نیسلامدا رێگه پیغه دراوه، بوّیه پیوسته بخوینینه وه له دینه که مان ناگادارین بوّنه وه ی تیکه لّی نه که ی ن و تفه نگی به تاریکیه وه نه نیّین وهه مروشتیّ مافی خزی بدهینی، نه ریته کۆمه لایه تی هه کانیش نه گه رسته م و تاوانی تیدا نه بیّ رێگه پیدراوه .

(له ته وه ره کانی سیمیناری (۲۰۱۰/۱۰/۵) سلێمانی که به شداربوم وله لایه ن رێکخراوی: PDA)

ئاماده کرا بووسیّ پۆژی هه رده وام بوو)

* زۆریه ی ئافره تانی ئه مپوژگار ه قوربانی له ده ستدانی که سایه تین!

که سیستی ناسنامه ی خودی مرۆفه، هه ندی له ژنان چونکه خۆی نانا سی بۆیه پێزوقه دری خۆی نازانی! بریاره کانیا ن به په له و سه ری پین و له سۆزو عاتیفه وه ده رده چیت و زووده خله تی، وه که نه وانه ی شو به هاو ته مه ن و هاو بیرو باو هرو هاو شانی خۆیان نا که ن له به رسه رو هت و سامان و هه نده ران! که له و پینا وه دا زۆر ژن خه ساری بون! په شیمانیش بیهوده یه! (ئوم سوله یم) یه کی بو له موسلمانان پێشینه کان کاتی (ابو ته لحه) ها ته خوازی بیتی، پیتی وت: هه رچه نده تۆ ده و له مه ندو لی ها تو ی به لām هاوشانی من نیست چونکه بت په رستی، تا موسلمان نه بی شووت پینا که م! موسلمان ی کرد و که سایه تی خۆیشی پاراست و بو به جیتی متمانە ی پیا وه که ی، به داخه و ئیستا ته نها له ده و له مه ندی ده پرسن! نه ک په وشت و بیرو باو هرو! له کاتی دا زانایان و تو یانه: له و ئافره ته دور به که هه موو سامانه که ی ته نها جوانیه که یه تی، وه له و پیا وه ش دور به که هه موو که سامانه که ی ته نها پار ه که یه تی، جا بۆ نه وه ی خاغان به دورین له دیار ده ی لیدان و خۆ سوتان و ته لا قدان و هه را و کیشه و ده مه بۆ له، با سورین له سه ر به خته وه ری خیزان که به هه ردو ولاده کړی به له یه که گیشته، ژن خۆ شه ویستی ده وی و پیا ویش پێزگرتن، نه ینا دروشم و ئۆفیس و سالی پوژیک تیماری برینه کان ناکات، له گه ل پێزیمان بۆ هه ره و لێکی باش.

* خه ته نه کردن له دیدگای ئیسلامه وه:

وه که هیچ کیشه مان نه مابی ته نها خه ته نه نه بی! ما وه یه که نه و با به ته یان زه ق کرد بۆ وه! به نده له مقابه له یه کی (t.v) جه ما وه رداله (۲۰۱۰/۱۰/۳۱) که له و باره وه بو و تم نو ه که نه و که سه تان به سه ره اتو وه که نه خۆشی دل ی هه بوو جوان کاری لوتیان بۆ ده کرد!، بیگومان ئیسلام وه لām ی سه رجه م پر سیاره کانی تیدایه، له فه رموده ی پیغه مبه ردا (ﷺ) ها تو وه که: {خمس من الفطره، واته: پینج سیفه ت له سه روشت و فیه ره تی مرۆژن و پێبازی پیغه مبه ران نه و انیش: خه ته نه کردن، به رتاشین، هه لکیشانی موی بن بال، نینۆک کردن و به رسمیل کردن}، خه ته نه کردن په وشتی کی جوانی مرۆفه و دروشم و نیشانه ی ئیسلامه تیه، حو کمی شه رع ی: زۆرینه ی

زانایانی شهر لهسهه نهوهن که بۆره گهزی نێرواجه، بهلام بۆئافرهت سوننه ته بکری له گهه
 ره چاو کردنی مه رجه ته ندروستیه کان له لایه ن پزیشکی پسپۆره وه نه نجام بدری و بۆئافرهت
 که می لیبری و هک دروشمیککی ئیمانی به تایبهت له ناوچه گهرمه کان پیوسته، نه گهر
 نه کراتا و انبار نیه چونکه ئیختیاریه، وه بۆجهخت کردنه وه یه له پاک و خاوینی و کاریگهری راسته و
 خوی هه یه له سهه ره گهزی نێر بۆ لایه نی ته ندروستی و سیکسی، وه کاریگهری ناراسته و خوی
 هه یه بۆ ئافرهت، بۆ زیاتر به ناگابون له و باره وه سهیری کتیبی (حیاتنا الجنسیه، صبری القبانى)
 که، سهیر له وه دایه که خه ته نه به توندوتیژی داده نی که وهک ناماژه مان پیندا گهر به شاره زایی بکری
 سو دی هه یه و سوننه ته، به لام باسی نه وشتانه ناکه ن که به راستی توندوتیژی وه له هه موو
 رویه که وه زیان به ئافرهت ده گه به نی بۆ نمونه وهک له کتیبی (توقیانوسیک له تاوان) دا هاتوه که
 سلیمانی (۱۰۰۰) مائی له شفرۆش هه یه نایانه وه توندوتیژی نیه؟ ئه ی نه وژنه ی رۆژی (۱۰)
 پیاو به رتیده کات به ناوی نازادیه وه توندوتیژی نیه؟ ئه و پیاو چه به رزه ی که له پیه ته زیان
 به لاشه ی ده گه به نی یان نه بو یه ی له ده موچاری نه سو ی که زیانی بۆ ییستی هه یه توندوتیژی
 نیه؟ بۆ باسی رۆژتا وانا که ن که پیاو بو ی نیه دووژن بی نی به لام ناسایه له ده ره وه ی خیزانه که ی
 (۱۰) خۆشه ویستی هه بی به ناوی هاو رتیه ته وه گه لیان پانه بو یی و خیانته ته زه وجی
 نه کات که پی ی نه وتی (my girl friend)!!،

رۆژی جیهانی خوشه‌ویستی .. (فالانتاین)

سالانه (۲/۱۴) یان دیاریکردوه به ناوی رۆژی عاشقان و خوشه‌ویستان! که له و رۆژه‌دا هه‌ندی له‌گه‌نجان سه‌رقال ده‌گهن به‌گۆرینه‌وه‌ی گۆلی سوروخۆشه‌ ویستی ناردروست و حه‌رام که زیاتر بۆر باوردن و کات به‌سه‌ربردن و فریودانی کچانه! که ره‌نگی سورهی‌مای خوین پڑانه و ده‌بۆرسه‌ی بۆیگێرن، سه‌ره‌رای نه‌وه‌ی که له‌گه‌ل که لتورونایینی کوریدانا مۆیه، له‌هیچ رویه‌که‌وه‌ دور و نێزیک په‌یوه‌ندی به‌نێمه‌وه‌نیه‌ و بێنگانه‌ په‌رسته‌یه، وه‌ک له‌ناو و ناوه‌رۆکدا ده‌بینری، میژووه‌ که‌یشی ده‌گه‌رێته‌وه‌ سه‌رده‌می (کلودیۆم) قه‌یسه‌ری رۆما پۆرسه‌ی هاوسه‌رگیری بۆ ماوه‌یه‌ک قه‌ده‌غه‌کردتا کولاه‌وه‌کان بچن بۆ سه‌ربازی، قه‌شه‌ فالانتاین به‌نهیتی و ناشه‌ری له‌کلێسا که‌یدا هه‌ردوو په‌گه‌زی به‌یه‌ک ده‌گه‌یاندن، بۆیه‌له (۲۷۰/۲/۱۴) ز له‌سی‌داره‌یان داودا ترنه‌ور پۆژه‌کرایه‌ رۆژی عاشقان و به‌ ناوی خودی قه‌شه‌ فالانتاینه‌وه، لی‌ره‌ده‌په‌رسین نه‌وه‌چ په‌یوه‌ندی به‌کوردایه‌تیه‌وه‌ هه‌یه‌؟ جگه‌له‌بلا و کردنه‌وه‌ی زینا و به‌دره‌وشتی نه‌بیته‌وه‌به‌هه‌موو په‌هه‌نده‌کانیه‌ وه‌هی بێنگانه‌به‌پێغه‌مبه‌ری پێشه‌وامان (ﷺ) فه‌رموویه‌تی: (مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُم مِثْلُهُمْ) (رواه ابوداود) واته‌: هه‌ر که‌سێک خۆی به‌قه‌ومێک بچۆنێ نه‌وا نه‌وه‌که‌سه‌له‌وانه‌و حسابی نه‌وانی بۆده‌کری، له‌لایه‌کی تره‌وه‌بۆ زیاتر بێناگاکردنی گه‌نجه‌کان له‌په‌رسه‌ چاره‌نوسازه‌کانی گه‌ل و نه‌ته‌وه‌که‌مان و نه‌مانی هه‌ستی نایینی و نه‌ته‌وه‌یی به‌وه‌یش پۆله‌کانی گه‌له‌که‌مان له‌ده‌ست ده‌هین، ده‌لێم به‌داخه‌وه‌ که‌سه‌تم کراوه‌له‌چه‌مکی خوشه‌ویستی، بۆ مه‌به‌ستی خراب به‌کاره‌ینراوه‌، نه‌ینا خوشه‌ویستی حه‌لال له‌سنوری خۆیدا رێگه‌پێدراوه‌، به‌لام دل‌داری حه‌رامه‌، ژیان بی خوشه‌ویستی به‌رده‌وام نابێ چونکه‌ خوشه‌ویستی ژیانه‌، سه‌ره‌تا خوشه‌ویستی خوا و پێغه‌مبه‌ر که‌بی سنوره‌ و پاشان خوشه‌ویستی گه‌ل و ولات و ماڵ و منال... هتد که‌ سنورداره‌، به‌لام لی‌ره‌دا نه‌م چه‌مکه‌له‌م مانا و مه‌به‌سته‌ فراوانه‌وه‌ کورت کراوه‌ته‌وه‌ بۆ په‌یوه‌ندی ناردروستی پێش هاوسه‌رگیری و بۆ دل‌داری که‌به‌وه‌یش کور و کچه‌کانمان له‌ده‌ست ده‌هین و جه‌یا و ئابرویش که‌ نیوه‌ی نێمانه‌له‌که‌دار ده‌بیته‌، چاره‌سه‌ری خوشه‌ویستی

هاوسەرگیری شەریعە نەگەر کورۆکچیک دلیان بەیە کەو بەبواهاوسەرگیری بکەن و ڕیتگیری
 یان لینه کری وەك پیتشتارنا مازە مان پیکرد (ابن عباس) دەتێ: پیاویك هاتە لای پیتغە مەبەر
 (ﷺ) وتی کچیککی هەتیوم لایەو دەولە مەندیك و هەژاریك هاتون بۆخوازینتی، ئیمە حەز
 دەکەین بیدەین بە دەولە مەندە کە، خۆیشی حەزی لە هەژارە کە یە، پیتغە مەبەر (ﷺ) فەر موی:
 (لم یزللمتحابین مثل النکاح) واتە: نیە لە هاوسەرگیری چاکتر بۆدوو خۆشە ویستان، بێگومان
 خۆشە ویستی بنە مایە کی گرنگە بۆخیزان و هاوسەرە کان بەلام ئەو ی لەم ڕۆژەدا بانگە شە ی
 بۆ دە کریت حەرامە چونکە مەبەستی خراپی لە پشتەو یە، پیتغە مەبەر ی خۆشە ویستان
 فەر مویە تی: (نەگەر کورۆکچیک بە تەنیا پیکەو بەوون ئەو شەیتان سییە میانە) دیارە
 شەیتانیش بۆخراپە لە گەلیانە، کورۆکچ چەند مانگیک بەناوی خۆشە ویستی و هاوڕێتە تی
 پیکەو دەبن و لە یە ک وەرە ز دەبن و یە کتریان لە پیتش چاودە کەو ی بۆیە کورە کە یاریکی تر
 دە گریت و کچە کەیش لە باریکی دەرونی خراپدا دە مینیتتەو هە جگە لەو ی کە کورە کە وینەو
 یاد گاریە کانی بلاو دە کاتەو نە گەر بە سەری نە کاتەو دەوای میژد کردنی شی لوبە یمانە کانیش کە بە
 یە کیاندا بوو دە بنە بلقی سەر ئاوانا فرە تانیش دە بنە قوربانی سەرە کی ئەم عەشقە درۆینە، بە پیتی
 ناماریک دە ر کە و تەو کە (۰.۹۰) ی ئەو کچانە ی کە خزیان دە سوتینن پە یو هندی بە دلدار ی
 درۆینەو بپو هفای ئەو کورپانەو هە یە، (۰.۱۰) ی کیشە ی تابوری و کۆمە لایە تیەو (۰.۴۰) ی
 پە یو هندی ناشە رع ی ژن و پیاو ه نە ک کورۆکچ! کە پیتش پڕۆسە ی هاوسەرگیری فیری خیانتە بوو
 بەناوی عیشق و دلدار ی و دوا ییش دە ست بە ردار ی نابی ت لە عیشقی پڕۆنسای خە یالیە و سەر ناگری،
 بۆیە (۰.۷۰) ی ئەو خۆشە ویستیانە بە خیانتە کۆتایان پیتھاتوو! بە ماچ و دە ستبازی و پرابواردن
 تادە گاتە زینا کردن! دیارە خۆشە ویستی راستە قینە نابی پڕۆژیک بی ت بە لکودە بی بە ر دەوام بی ت
 ئەو هیش لە هاوسەر گیر یادیەو خۆشە ویستی واقعیه کە: جعل بینکم مودە ورحمە، پە یام بەری
 خۆشە ویست فەر مویە تی: (پرو اتان دانا مە زری تاو ه کویە کتران خۆش نەو ی ت ...) بۆیە ئیمە ی
 موسلمان دە بی یە کتر مان خۆش بو ی ت، دایک و یارک و خوشک و پراو پڕۆلە و خیزانمان خۆش دەو ی ت
 هە موو پڕۆژیکمان خۆشە ویستیە نە ک سالی تەنیا پڕۆژیک ئەو ییش پڕوکەش و دیکۆرە بۆمە بەستی

خراپه کاری همه‌جوره، دیاره جگه‌له‌زیانی فسادى و به‌دیره‌وشتی، شیرازه‌ی خیزانه‌ کانش
هه‌لده‌وشینیتته‌وه ، سه‌ره‌رای زیانی نابوری نه‌وه‌مووگولتی سوروقسه‌و نامه‌ی مزاییل و..هتد،
سه‌ردارو‌پیشه‌وای چاکان و دامین پاکان هه‌زرتی یوسفه‌ که‌نیوه‌ی جوانی دنیا‌ی پیدرا‌بوویه‌لام
به‌ندیخانه‌ی هه‌لبژارد به‌سه‌رداواکاری ناب‌ه‌جی‌دا،هه‌زاران سلاوله‌وچه‌زرته‌وسه‌رجه‌م که‌سانی
ره‌وشت به‌رز.

خویندنه و هییهك بۇ رۆژی جیهانی ئایدز

ئایدز دەردىكى بىندەرمانه، كەلەرئىگەى فايروسى (HIV) مرۆڧ توشى دەبىت و بەھۆبەه سىستەمى بەرگرى لەش لەبەرانبەر نەخۆشىدا تىك دەدات، ئەم پەتا كوشندەبە لە (۱۹۸۱/۱۲/۱) لە ئەمريكا دۆزرايەو، (لەولائى نىربازو زىنا كاران) فايروسى ئەم پەتايە ساريەو زووبلاودەبىتەو ونەمانى بەرگرى لەشى لىدەكەوتتەو، بەپىي نامارىكى (۲۰۰۹) توشبوانى لە (۴۰) مىليۇن تىپەرى كرده و (۲۵) مىليۇن گيانيان لە دەستداو، كە (۲۶) مىليۇن لەوچلە كىشورەى ئەفريقا يە و (۱۵) مىليۇن منائى هەتو كرده و (۱۴) هەزار كەس دىگرىتە وە كەزۆر بە يان منال و ھەرزە كارن، (۸۰%) توشبوانى ئەم نەخۆشىە لە رىگەى سىتكسى ناشەرعىە و دەوچارى بوون بە تايبەت كردارى سىتكسى لە گەل كەسانى جيا جيا و جوتبوونى پياو لە گەل پياو (نىربازى) يان پياو لە گەل ئافرەت لە رىگەى كۆمە وە يان جوت بوون لە گەل ئالودە بوانى مادە ھۆشبەرە كان، سەبىرى كىتبى (تەندروستى و ژيان) لاپەرە (۹۶، ۹۵) بەكەلە بلاو كراو، كانى يونسىتفە و كە ھىچ پەيوە ندىشى بەئىسلامى و دىنە و نەبە بەزمانى حال و مەقال ھاوار دەكەت و دەلەيت ئەو دە ھاويشتە كانى پەتايە عەولە مەودامىن پىسيە و گەر لە ناوم نەبەن لە ناوتان دەبەم، خۆتان دەلەيتن خۆپاراستە چاكتەرە لەچارە سەر كەردن، ئەى بۆچى وانا كەن؟ بۆ لە پىناو ھەوا و نارەزوو بازىرگانىدا مرۆڧە كان قەدە كەن؟ لىرەدا ئەگەر سەرنج بەدەين لە ھۆكارە كانى توشبوانى ئەم پەتايە كە لەناو ئەو كىتبە دا، گەرەتەين و انە و پەندە بۆسە لماندىنى راستىە كانى دىن و گەرەبى ئىسلام، كە سەر جەم ئەو شتانەى حەرام كرده و بەدەبنە ھۆكارى توشبوان بەم پەتايە لەو كىتبەدا باسى لىكراو! خواى گەرە فەرموبەتە: (وَلَا تَقْرُبُوا الزُّنَىٰ اِنَّهُ اَنْ فَاحِشَةٌ وَّسَاءَ سَبِيْلًا) الاسراء/ (۳۲)، ناگادارمان دەكەتەو كە دوربەكە وىنەو لە پىتە كە كانى زىنا و دامىن پىسى چ جاي زىنا كە لە تاوانە گەرە كانە و سزاي رەجم و حەددى بۆداناو، تاو كە شىرازەى خىزان تىك نەچىت و كۆمە لگا پاك و حەيا و ناموس پارىزرا و بىت، دەيان ئايەت و فەرمودە لەوبارە ھەن كە ھانمان

دهه‌ن بۆشه‌وه‌ی به‌پراستی و به‌کرده‌وه‌مرۆفانه‌ بژین جیاوازله‌ ژییانی ناژه‌لان که به‌پرس
 نین، ته‌نانه‌ت غیره‌تی ناژه‌لانی‌ش زیناوتی‌که‌لاوی نادروست قبول‌ ناکهن جگه‌ له‌به‌راز که نه‌ویش
 حه‌رام‌کراوه‌، خۆتان زۆرجار کۆتر و چۆله‌که‌ تان بینیه‌ که پارێزگاریان له‌ مێینه‌که‌ی خۆیان کردووه‌
 له‌وه‌ی که یه‌کی‌تری ترله‌ گه‌لیدا جوت بیت! سه‌رجه‌م حه‌رام‌کراوه‌کان بۆ به‌رژه‌وه‌ندی ژیان و ژیا‌ری
 مرۆفه‌کانه‌ وه‌ک (ماده‌ هۆشبه‌ره‌کان، به‌راز، زینا...) پڕۆژگارسه‌ماندی که ده‌ردوبه‌لاو په‌تا
 کوشنده‌کان له‌ نه‌نجامی بی‌فه‌رمانی خواجه، نه‌نفلو‌زای به‌راز و نایدزو خۆلبارین وشکه‌سالی له‌دوا‌یه
 ، سه‌رچاوه‌ی گرفت و قه‌یرانه‌کانیش نه‌ور و پاورۆژناوایه‌، نیت‌کاتی نه‌وه‌هاتووه‌ که دنیابین له‌راستی
 و چاکی و پاکی نی‌سلام و گه‌رانه‌وه‌ بۆ گوێرایه‌لی فه‌رمانه‌کانی په‌روه‌دگار، نه‌ک به‌ندایه‌تی هه‌وا و
 ناره‌زووی نابه‌جی، به‌خویندنه‌وه‌ی ورد و زانستی بۆهه‌ر کام له‌ئایدز و نه‌نفلو‌زای به‌راز و قه‌یرانه
 سیاسی و کۆمه‌لایه‌تیه‌کان ده‌رده‌که‌وی که نی‌سلام نارامی و ته‌ندروستی و پیتش که وتنه‌ویارێزه‌ری
 ژییانی مرۆفه‌کانه‌، (اسلیم تَسْلیم) نه‌گه‌ر به‌پراستی ته‌سلیمی نی‌سلام ببی نه‌وله‌ دنیا و دوا‌پۆژ
 سه‌لامه‌ت ده‌بی.

مافی کریکار له نیسلامدا

ناینی نیسلام ریژی له سه رجهم مرؤفه کان گرتو وه بانگه وازی لیکردون به (یا ایها الناس...) واته نهی خه لکینه، وه خوای گوره به گشتی ریژی له ناده میزادنا وه (ولقد کرمنا بنی آدم...) به (ل، می تاکیدو، قد، ی تحقیق) چ جای کریکار و جوتیار، نه وهی نیستاده بیبری له دژایه تی و مل ملانیی ریچکخراوه کان نه نجامی فه لسه فهی ریالیزم و ماتریالیستیه که خه لک نه کمن به گژیبه کدا و بونه ته مایه ی ناژاوه، له جیاتی ته بایی و هاوکاری یه کتری، کیشده خه نه نیوان کریکار و خواهن کار! جوتیار و سه پانوخواهن ملک ته نانهت نیوان ژنوبیسا و لرتکخراوه ژنانیه کان به تاییهت (فینیمیزی رادیکالی) حساب بو ره گزی به رانه رنا کمن له کاتی کدا ته واو کهری یه کترن، بیینه وه سه رکریکار، پیغه مبه رمان (ﷺ) دهستی زبری کریکاری کی گرت له کاتی ته و قه کردندا فرموی: نه وه دهستی که خواو به مایه ره که ی خویشان ده ویت، به راستی نه وه مژده یه کی خوشه بو کریکاری موسلمان و کاره کیشی به ندایه تیه لوه که پیشتر نا مازه مان پیدا، پیغه مبه ر (ﷺ) فرمویه تی: (اعطوا الاجیر اجرته قبل ان یجف عرقه) واته: کریکی کاره که ی بده ری پیش نه وهی نا، هقی ناوچاوانی وشک بیته وه لئه وه یه مافی راسته قینه، که له کاتی دیاریکراوی خویدا پاره که ی و رگرت ههست به نارامی ده کات و ماندویی نامینی، نهی نه گهردهستی دهستی پی بکریتوده رماله ی بریت ناچار بو مافی ناسایی ویاسایی خویان ده بی مان بگرن! خو نیشان دان بکه ن! نه وه ش ناوزده کراوه به نازادی لبیگومان که سی سته می لینه کری هاوارناکا، دیاره کریکاری پروا، ارکه سی که کاره که ی به چاکی و پاکی نه نجام ده دات و غهش و فیللی تیداناکات چونکه ده زانی پیشه واکه ی فرمویه تی: (من غشنا فلیس منا) واته نه وهی فیل بکات له نیمه نیه و خوای گوره نه وه که سانه ی خوش ده ویت که کاره کانیا ن به چاکی و به پاکی نه نجام ده دن، نه گهر کریکار و خواهن کار دلسوزبون و ههستیان به نه رکی سه رشان کردنه و کات کوردستان شاوه دان ده بیست و پیش ده که ویت، جیگه ی نیگه رانیه به م هه موو سه ندیکاو و ریچکخراوه به دروشه کانیشیا نه وه تانیستاش وه که پیویست مافه کانی کریکار دابین نه کراوه.

رۆژی جیهانی کریکاران... تهنه دروشمه وهك جاران

کریکاران چینی زهحمهت کیش وخزمهت گوزاری ولاتن، جینی خزیهتی که ماف وپرتزی خۆیان به کرده و بدریتی، نهک تهنهابه دوباره کرده وهی دروشمکانی سالانهیان له (۵/۱) دا، چونکه قسه و دروشم ناچیتته باخه له وهو پیشینانیش وتویانه (بهحه لواحه لوادهم شیرین نابی) وبه پیناسی سهندیکاش باخه له گهرم نابی، نه مرۆ جیهان له رۆژگارێکدا دهژی که ناوی زل وشاری ویرانی تیادا زۆر بووه، قسهی رازاوه و دهسته واژهی پرپاق و بریق له هه مووکه نال و نامراره کانی راگه یاندن وه میتشکی خه لکی پی پرکراوه و عاله میتکی زۆری پیوه سه رقان کراوه له کوردستانیشدا نه مرۆ دهیان و سه دان دهسته واژهی نامۆ و ژبه هه مووداب و نه ریتیکي په سه نی کورده واری وهه موو بنه ما ئاینیه پیروژه کان خراوه ته سه ر زاری گهنج و لاری نه م میلله ته که هه ریه که یان ته عبیره فیکر و ریتچکه و ریتبازیکي تاییه ت ده کات به هیچ جۆرێک مۆرکی ئیسه لامه تی و تهنه ته کوردایه تیشی پیوه دیارنیه! به لکو هه ریه که یان زاده وهه لکو لاری که سیک یا که سانیکی به ناو فیه لسه وف و رۆشنه یین، که له وولات و مه مله که تیکي نه و سه ری دونیا وهه که ش وهه وایه کی تاییه تدا بۆیه ده سه ت هینانی چه ند به رژه وهه ندیه کی سیاسی تاییه ت نه و فیکره و به رنامه یان دارپشته. له کاتیکه نه له دوورونه له نزیکه وه په یوه ندیان به واقیعی که لیکي وهك گه لی کوردهی مو سه لمانه وه نیه له هیه ج جۆرێک ته عبیره له واقیعی که له که مان و گیره گرفته کانی و کیشه په واکه ی نا که ن و ناتوانن چاره سه ری گوئجاو یان بۆ بدۆزنه وه. له و رۆژه دا که به رۆژی جیهانی کریکاران ناوه برین له بری ناههنگ و زه ما وه ند و دروشمی گه وه روه بی ناوه رۆک بۆ زیاتر هه لخه له تان دنی کریکاران! له بری نه وانه هه ق وایه دادگایی نه و حیزب و کهس و لایه نانه بکریت که به ناوی مافی کریکاره وه به درتوای (۷۰-۸۰) سال کریکاریان چه وسانده وه وه له ژیرنه م ناوه پیروژه دا حیزب و ریتخرا و دروست ده که ن خۆزگه چه ند کریکاری کامان له ناو ریزه کانیان دا ببینیایه هه رله سه ره وه تا خواره وه، یان به رپرسه کانیان ماوه یه ک نه گه رکه میش بیتت به کریکاری ژیانیان بگوزه راندایه تا خه لک

دلتیا بونایه که نه مانه به راستی کریکارن و به راستیش داکۆکی له مافی کریکاران ده کهن، داواکارین لهم پۆژه دا لایهک له هیتزوبازوی کریکاران و په نجه ده رانی کوردستان بکریته وه، به سنوردانان بۆ گرانی بازار، وه پیکه خستنی کری و ماوهی کاری پۆژانه یان و چاره سه ر کردنی دیاردهی بی کاری، که به هاتنی ناواره عه ره به کان قوره که خه ستر بوو بۆ کریکاران. شه وه ش تنه نا به سه ره وهی یاسایه ک چاره سه ر ده کریت که لیوان لیو بیته له دادگه ری کۆمه لایه تی که تنه نا له په یامی نیسلام دا به دی ده کری، په یامبه ری نیسلام ده سستی قلیشاو و برینداری کریکاریکی بینی و ماچی کردو فهرمووی نهم ده سته خواو پیغه مبه رخۆشیان ده وی، هه ره وه ها فهرمویه تی: (کری بده نه کریکار پیش نه وهی ناره قی ناوچه وانی وشک بیته وه) وه ک پیشتر نامازهی پیکرا.

په نگدانه وهی بیکاری له سه رگه نجان (به تاله.. سه ره نجامه که ی تاله)

ده ست به تالی.. کات به تالی.. هیلانه ی وه سواسه.. یاخی بوونه، چینی یه کان (به تاله) بیان به مالتی شیت داناوه، ده میرال (براید) له کتیه که یدا (وه حیدا) ده لی: پۆژانی به تالی تاریکه وه ک شه وه تاله ناگری ناشو بوو پرویا گهنده خۆشتر ده کات بیروبا وه ری خراب دینیته ناراو، بۆیه مانای ژبان له ده ست ده دات و نرخ ی کات وزه مان به فیرۆنه پروات، جاکه واته به چه قۆی کارملی بیکاری ببه ره، خۆژیان ته نه نا بریتی نیه له ماده ده و به سه وه ک هه ندی له گۆقارو پیکخوا وه کان بانگه شه ی بۆده کهن، ده ی باکاتی بیکاری وه ک هه لیکه بقۆزینه وه وتیایدا لایه نی پۆحی ده ره وونی خۆمان تیریکه مین و به کاری چاکه وه سه رقالی بکه مین وه ک خۆیندنه وه و سه ردان و په یوه ندی خزمایه تی و هاوکاری یه کتری و به جی هیتانی بواری به ندایه تی و کۆمه لایه تی، وه ک له فهرمو ده ی پیتشه واکه مان دا که نه مه کورته ی و اتاکه یه تی و فهرمویه تی (دوونیه ست هه ن زۆریک له خه لکی لییان بیتاگان شه وانیش نیعمه تی ته ندروستی و بیکاری) چون نه گه رتۆنه فست سه رقال نه که ی به شتیکی

چا که وه نه و تو سه رقال ده کات به خراپه وه، بئنگومان به تاله خه میکه و هه ژاری وه ندی گرفتسی به دو اویه و نومیدی چاره سه رکرانی هه یه، به لام خه می گه وره نه و یه که مرؤڤ به وه یه وه خوئی بدو زینی، که واته به خو دا چونه وه و خو بئنگه یانندن چا کترین ده سکه و ته له کاتی بئکاریدا، به پیتی ناماری و هزاره تی کارو کاروباری کۆمه لایه تی عیراق زیاتر له ملیۆن و نیویک بئکارناو یان تۆمار کرا وه بئنگومان نه و نده تی تریش هه ن که تۆمار نه کرا ون، وه به پیتی ناماره کانی و هزاره تی پلان دانان بئکاری له زیاد بو ن دایه چونکه گرفتسی کشتو کال زیاد ده کا و گونده کان چۆلده بن و به وه ش بئکاری په ره ده سینی و پشکی شیریش له بئکاران تویشی گه نجانه، کاتی گه نج بئکار ده بیت نا چار ده بیت بۆده ریا زبوون بیر بکاته وه بیرو خه یالی خراب، که سه ره نجام گه نجان به هۆی بیزاری و نا نومید یاق دل سو زیان بو نیشتمان که م ده بیت و نه م دۆخه کار ده کاته سه ره ده روونی گه نج و ده ی کاته مرؤڤتیکی ره ش بین و نا نومید پاشان دوو چاری خه مۆکی ولادانی کۆمه لایه تی و نه خلاق ی ده بیت وه ک ده بینین زۆر تیک له و گه نجانه ی مودمین بون به خوار دنه وه کحولیه کان دو اجار بو دابین کردنی نه و ماد دانه په ناد به نه به رکاری دزین و مرؤڤ کوشتن بۆ په یدا کردنی بریک پاره، به لگه ش نه و یه که زۆر به ی گه نجانی ناو گرتو و خانه کان نه وانن که به و تا وانانه گیرا ون نه مه ش کۆمه لگه دو چاری گرفت و قهیرانی گه وره ده کات بۆیه نه رکی حکومه ته هه ول بدات بۆدو زینه وه ی هه لی کارتا گه نج بیتته که سیک ی به سود و کارا و خا وه ن ناینده یه کی گه ش، چونکه له ده ستدانی گه نج له ده ستدانی پاشه رۆژه، په ندی پئشینان زۆر جوانیان و توله و یاره وه چونکه خا وه ن نه زمون بون فه رموویانه: (نه گه ر نو یژ که ری نورینی، نه گه ر نیشکه ری شیرینی)

رۆژی جیهانی به سالاجوان :

به یامی پیری... هه گبهی نه زمون و ژیری

(۱۰/۱) ی هه مووسالی به رۆژی جیهانی به سالاجوان ناسراوه، که له بهردنیای سیاسهت و ماده ده و توێژه په پراویز خراوه له ورۆژده خیرخوازی یان میدیایه که سهردانی خه لوه تگه ی پیری ده که ن بۆنیشاندانی رهوشی خراپی پیران و سهره نجامی هه مووان، له سایه ی نیسه لامه وه خه لوه تگه ی پیری له وولاتی نیمه که مه نه و چه ندپیره ش که چون یان بیکه س یان کوره کانیا ن پابه ندنن به نیسه لامه وه، سوننه تی ژیا ن وایه و سهره تاله دایک بوون و گه شه و نه شوغایه ، پاشان پیری و مردنی له دوایه ، دوای مردنیش نوێبونه وه ی ژیا نیککی تری له شوێندایه ، پیر له پرووی جهسته و لاشه و به یه تیزه و نه خووشی ده وری داوه ، بۆیه و تراوه (پیری و هه زار عه یب) به لام پیر خاوه نی ژیری و نه زمونی زۆره ، وه ک نیشانه ی ژیری له سه رده می پیریدا و تویه تی: نای بۆ هیزی جوانیم و ناقلی پیری، له فهرموده ی پیشه و اما ندا هاتوه که لاشه پیرده بی به لام ته ماع و ناره زوه کان به گه نجی ده میننه وه و پیرنا بن بۆیه سه روشتی مرۆڤ وایه تا پیربیت به ته ماع ده بیت هه رچه ند له به ربیندانی پیشی ناخوری له وولاتانی نه وروپا و رۆژئاوا و سه رجه م و لاتانی بیروادا تا که ئومیدی پیره کان خه لوه تگه یه و هه ر چه نده له پروی ژیا نه وه خزمه ت ده کرین به لام به وه ی دوریا ن له سوۆز و خووشه و یستی که سوکاریا ن و بی ئومیدی له دوارۆژیا ن ریزیان لینا گیری، چونکه له دیدی ماده ده گه رایی نه و اندا به ره مه یان نه ماوه بۆیه زۆره سه ت به بیزاری ده که ن و هه ندیکیا ن به ناچار ی خویا ن ده کوژن، به لام له نیسه لامدا دایک و باوک و باوه گه وریه و پتویسته له سه ررۆله کان که ریزیان بگرن و مافی خویا ن پی بدن نه ینا په روه ردگار لینا ن پازی نابو، و به بۆ ده سه که و تنی پا داشت و تراوه: نه وه ی پیریککی نیه با پیریک بکری، وه له فهرموده ی قودسی دا هاتوه که خوا ی گه وره فهرمویه تی: من شه رم ده که م که موسپی سه زابده م، موسی سپی نه و نه نده به رپزه لای خودا بۆیه ده بی خاوه نه که شی ریزی بگری و دوری بخته وه له حه رام بۆنه وه ی ناخر خیری، وه ک له فهرموده یه کی تری پیشه و اما ن هاتوه که چاکترینتا ن

نهويه كه ته مهني دريژوناخو خيږبي، له ده ولته تي نيسلاميدا به بي جياوازي رتزله هه موو پيري گيراوه ومافي بو داين كراوه، له كتيبي (الخراج) ي نه بويوسف دا هاتووه كه جاريكيان پيشه وا عومهرجوله كه يه كي پيري ريش سپي بيني سوالی ده كرد، لي تي پرسى نه وه بو چي سوال ده كه ي؟ ووتى قوربان نيمه ونه بي جزيه ش بدهم، فرماني دا هه رچي پيري له وشيويه موچه يان بو بريه وه و جزيه شيان يان له سهر لادان، نه وه بو پيري جوله كه اموى سپي زهنگي ناگادار كه رهويه بوته وانهي كه له ده ريباي حهزو نارزه كانيان نقوم بوون و ناگايان له حرين و دواړو ژيان نه ماوه، به زمانى حال پيت نه لي ميوه نه گهر گه يشت نه بي لي بكرتته وه و توش كاتي مردنته و فرياي خوت بكه وه، موى سپي و يقارو حورمه ته، نه وموه سپيه ي كه به داخه وه زورتك له خه لك رقى ليه وبه يان يان زوو كركړنه يتاشي و خيرا خيرا سه روو سيملي ته زو يره ده كات و پره شى ده كاته وه!! به لام نه وه ه ولا نه بلقى سه رتاون، به نده له خزمه تانه زور سودم له موه سپيه كانم و هر گرتوه هه رزونا گاداريان كرد موه وه له حه رام پاراستويانم بو يه منيش هه رگيز نه م تاشيون و ره شم نه كردونه وه و رتزيان ده گرم تاكو رتزي دارم، جابونه وه ي له كاتي پريدا خه فته نه خوين ونه تليني نه وه له ترسي تاوانه كانى رابردو و با فرياي خو مان كه وين وه هلو فرسه ته كانى ژيانمان بقوزينه وه و دوور بين بين، نه وه ه لانه ش كه پيشه وا كه مان بو ي ديارى كردوين: (اغتنم خمسا قبل خمس...) و اته نپنج شتان پيش پنج شتان بقوزنه وه: ژيانت پيش مردنت، ته مهني گه نجى بقوزه ره وه و فرياي خوت بكه وه و پيش نه وه ي پيربي، له ش ساغيت پيش نه خو ش بوونت، ده ولته مه نديت تا هه ژار نه بوى كاتي بيكارى تاسه رقال نه بويت چونكه سه رجه م نه وه ه لانه كاتين وزوو به سه رده چن، (به يني خو مان بي نه زمانى چون پيربوم و ناشزانم كه ي ده مرم) به تاييه ت له م روتز گاره دا به ره كه ت له ته مه ندا نه ماوه وه ه نديك هه ر به گه نجى پيرده بن! قه درى زيريش لاي زيرينگه ره، ته مهني گه نجى لاي پيره كانه كه له ده ستيان چووه و گه نجه كه ش له شتى بيته ده دا به سه رى ده بات، هيو دارم هه مومان پيري ناخرخير بين،
 خه م مه خو كه پيري... به لكو خه م بخو بو پيري.

ته منی پر پیره کت:

پیشه و اعلى فہرمویہ تی: خوابہ داوا کارم تہ منی کی پان و پۆرم بدہیتی نہک در تڑو باریک، کہ سانی زۆرہن لہ ژیان بیتاگان و نازانن چۆن تہ من دہ گوزہ رتنن ہیچیان نہ کرد، پیشہ و اعمر دوعای دہ کرددہ یفہرموو (اللہم انانسالك صلاح الساعات والبرکة فی الاوقات) واتہ خوابہ چاکی و پاکی و خیر و بہرہ کت بخہیتہ کات و ساتی تہ منہ مانہ و ہر وہ ہر وہ ہالہ بہرامیہ ردا خہ لکانیک ہن زۆر سودیان لہ تہ منی خۆیان بینوہ بۆ نمونہ (نیامی نہ و ہوی) کہ (۴۵) سال زیاوہ بہ لآم بہ دہیان کتیبی جیہیشتوہ و ہ لہ سہر دہ می تازہ شد (حامد رہ بیع، د. مستہ فا زہلمی، ماموستا عبدالکریم مودہ ریس) خزمہ تی زۆریان جیہیشتوہ، (د. عبدالکریم بکار) دہ لیت: کہ سی بہ توانا و سہر کہ و تو تہ و ہ کہ بہ لای کہ مہ و ہ سالی (۵۰) کتیب دہ خۆنیتہ و ہ، نہی چی تہ لیتی بہ وانہی کہ سالی کتیبیکیش ناخۆننہ و ہ!

حہزرت (ﷺ) دہ فہرمویت: (أعذرَ الله الى امریء اخر اجله حتى بلغه ستین سنة) واتہ: خوابیانوی کہ سیکی نہ ہیشتوہ کہ شہست سال تہ منی داوہ تی... لہ شہست سالدا نہ گہر بیست سائیشی لی لاہی بہ راستی (۴۰) سال کہم نیہ، یہ کتیک و ہ کوسہ عدی کوری معاژتہنہا بہ حوت سال نیسلامہ تی گہیشتہ پلہ یہ کہ کاتیک و ہ فاتی کرد حہزرت (ﷺ) فہرموی: عہرش خوابۆی لہ ریوہ تہ و ہ (اهترلہ عرش الرحمن).. سبحان الله.. چ پلہ و پایہ کی بہر زہ!... تہ نانہت ہا و ہ لان کہ جہ نازہ کہیان ہ لگرتبوسوک بووہ دہ ستیانہ و ہ، حہزرت (ﷺ) فہرموی: مہ لائیکہ تان لہ گہ لیان ہ لگرتوون.. (خۆز گہ مان بہ خۆی).

رۆژى

نەگەرھەژارى پياوئىك بوايەنە مەكوشت (پېشەوا على)

۱۸/۱۰/۱ى ھەموسالىي بەرپۆژى جىھانى ھەژارى ناسراوھ، سەرھەپراي پېشكەوتنى ماددى تەكنەلۇژيا بونى سندوقى دراوى نىئودەولەتى ورپىكخراوى مافەكانى مرۆڧ، رۆژى جىھانى ھەژارىشمان ھەيەلبەپنى ئامارىكى رپىكخراوى نەتەوھ يەكگرتەوھكان دانىشتوانى سەرزەوى بەشەش مىلياردانئاود زياترلەچوارمىليارى ژمارەى ولاتتەدواكەوتەدوھولەونىئودەندەدا (۳) مىليارى لەخوار ھىلى ھەژارىدان نەك ھەژارلۇزۆرىنەى ئەوانەش لەئەفرىقيان وكونگۆى ديموكراتىش لە پېشەوھى ولاتتەھەژارەكانە لۇرۇزانە ھەزاران منال لەجىھاندا لەبرسان وبەھۆى بەدخۇراكيەوھدە مەرنالەبەرانبەرئەوھدا سەرمایەى (۳) دەولەمەندترىنى جىھان بەئەندازەى خەرجى (۴۸) ولاتى ھەژارە! لاي خۆشمان بەپنى لىژنەى بالائى دژدەھەژارى لەعيراقداو لە راپپورتى مانگى (۲۰۰۹/۴) نوسىيوپەتى: رپىژەى ھەژارى لە عىراقدا (۰.۲۳) وھى گوندەكانىشى (۰.۳، ۳۹) يەلبەحىساب لەسەر دەرياي نەوتىن!، بەوپىيەزۆرىنەى مرۆڧايەتى قېن كەمىكىش پېرلەسەردەپراي ئەودرۇشمە برىقە دارانەى بەرزىان كېرەتەوھ تادەگاتە وئەنى گولەگەنەكەى نالائى نەتەوھ يەكگرتەوھكان سەلماندىان كەدروشمى سىياسىيەوبىئناوھرۆك و بۆشە دەنگى دەھۆلەولەدورى خۆشە، وھكوتەزانن دواى نەمانى فەرمانرەواى ئىسلامى ئەوھ زياترلە سەدەيەكەدوو رژىمى گەورەخۆيان سەپاندوھ بەسەر جىھاندا ئەوانىش: سەرمایەدارى رۆژئاواوسۇشاليسىتى رۆژھەلاتتەوھەريەكەيان خۆى بەباشترنەزانى لەوېتر ئەوھش ژيان وگوزەرانى زۆرىنەى مرۆڧايەتتەكە يەكپارچەبۆتەقەيران! لەسايەى بىرى ئەوان! سەردەپراي ئەوھى كەكىشە كانىان خستۆتەولاتانى ئىمەوھلەپىئناوالاتنكردىنى پېشمان ئەلئىن خەتاي ئىسلامە ئىئودەپېش ناكەون! لەكاتىكداپېچەوانەى ئەوھراستەبەشايەتى مېژوى راپېردو مان، زۆرلەزانانايانى جىھان گەيشتونەتەئەوراستىيەى ئىسلام تاكە سىستەمەكەلەتواناي دايە مافى سەرجەم مرۆڧە كان بدات لەسنورى دادگەريدا وئابورى ئىسلامىش تاكەرژىمىكە

كه مامناوهنده له نيتوان سه رمايه دارى و سۆشيا لىستى دا و مافى هيج كام له تاك و كۆمه لنگاى
 پيشيل نه كردوو له سه ر حيسابى نه و يتر و هاوسه نكى له بهر چا و گرتوه، چون له لاي نه وان
 هه مووشتى له سه ر بنه ماى مادده دانراوه گوى بهر ه وشت و ناخى مرؤه نه دراوه ليه لام له
 ئىسلامدا هه و لئدان بۆ دنيا و دوا رۆژه ليه كه كات دابه يه كه چا و سه ير كراوه پيئكه وه هه و لئيان
 بۆ دراوه، وه كه له فه رموده دا هاته وه: (هه و لئبه بۆ دنيا كه قهت نامرى، وه نيش بكه بۆ دوا رۆژه وه
 سه بينى بمرى) ئىسلام زۆره هانى دا وه بۆ كار و هو كاره كانى بهرز كردنه وهى ناستى بژيوى
 ده و له مه ندبون، به لام له گه ل نه وه شدا سه ر وهت و سامان تا كه نامانج و مه به ست نيه به لكو
 هو كاره بۆ گه يشت به مه به ستى كى گه و ره نه و يش به خته وه رى دنيا و دوا رۆژه به پارزى بونى
 خواى په روه ردگار، چونكه لاي موسلمان دنيا كى لنگه ي دوا رۆژه، وه كه خه لكانى ناليت (هى خۆم
 بۆ خۆم هى تۆش ده خۆم!)، هه ر نه وه ش بو و وا ي كرد له سه ر ده مى شار ستانى ئىسلامى دا و
 له رۆژگارى (عمرى عبدالعزىز) دا كه سى نه بو و خيرو زه كات وه رى گرى لچونكه يه كسانى
 هه بوله دابه ش كردن دا و بى روبا وه ربه كه ي رتيگه ي نادات خوئى تيربى و جيرانه كه ي برسى، به لام
 ئىستا كه يى تى نابورى ئىسلامى له نارادانیه هه ندى شوين له به ره ه ژارى له برسان ده مرن
 و كوگانى هه ندى و لايش پرن و خوار نه كانيان به سه ر ده چيئ و ده يسوتين لوه كه بلتى ته نها
 نه وان مرؤه بن!، نه وه ده سه لاتى نه وان له ئىستا دا و نه و يش كه رابرد له ميژوى ئىسلام
 تى كسته كانيشى به لگه ي نه ورا ستين، له ئىسلامدا هه ژار ريز ليگرا وه به لام هه ژارى دژايه تى
 كرا وه هه و لئى له نا و بردنى درا وه، وه كه له پيشه وا (على) يان گيرا وه ته وه كه فه رمويه تى
 (نه گه ره ژارى پيا وئيك بوايه نه مكوش و له ناوم نه برد) چونكه هه ژارى و برسياه تى مرؤه توشى
 لادان ده كات و بى پروا يى پيوه يه هه ر بويه پيغه مبه رى پيشه و اما ن (ﷺ) په ناى به خوا گرتوه له
 هه ژارى و بى پروا يى پيئكه وه! (اللهم انى اعوذ بك... ومن الكفر والفقير...) نه مه جيگه ي سه رنج
 و راما نه خه لكي كيش واده زانى كه موسلمان بوى ده بى هه ژارى... له هه ندى له ها وه لان
 ده و له مه ندبون به لام بۆ كه مكر دنه وه به رگرى له هه ژارى به خشيو يانه به هه ژاران له رتى

خوا، دیاره جیلاوازی ناسته کان به پیتی جاوازی توانا کانه، هه ژاروده و له مه ندیش هه ربه و
هه رده بی سوننه تی ژیا نه بۆمه بهستی تاقی کردنه و یانه، گرنگ هاوسه نگی و پیکه و هه ژیا نه،
به نومیدی ده چون له تاقیکردنه وهی دنیا و دوا رۆژیۆ سه رکه و تنی یه کجاری که دوره له هه ژاری.
زۆر نامرادان ده بینی له کۆلان... له لایش پاره سه رف ده کری به کۆلان!

(هه ژار)

رۆژی جیهانی گەمەندامان

بەپێی ناماریکی نەتەویە کەگرتووەکانی (۲۰۰۹) ژمارەى گەمەندامان بەهەموو جۆرەکانیەو لەجیهاندا زیاتر لە (۶۰۰) ملیۆن (۹۰) ھەزار یان لەھەر تێمە کەى خۆمانن، (۶/۶) ى ھەموو سالتى رۆژى گەمەندامانى کوردستانەو (۱۲/۳) یش ھى گەم ئەندامانى جیھانە، لەو رۆژەدا چەند ساتى بەھەندى ھەلپەركى وشایى ولۆغان، ئەویش بۆبەزمى خۆیان کەناو نراوەبە (چالاکى ھونەرى) کات بەسەر دەبەن و یادیان دەکەنەو! کەبەو ھەش ھىچ لەخەمەکانیان گەم نایتەو، بێگومان ئەم ژيانەبۆتاقیکرانەو ھى مرۆڤەکانەو ھەریەك بەجۆرى، سوننەتى پەروردگارە لەبەنەو ەرداوبى ھیکمەت نیه، لێرەدامەبەستم لەو یە کە رۆژى گەمەندامان ئەبى چۆن بگوزەرى؟ چۆن دلێان خۆش بکەین لەژینیاندا، ئەك بۆچەند ساتى، شایى ھەلپەرىن بەئەوانەو ەك بەبێلێو فیتولیدانە! لەجیاتى ئەو ەباخەمى راستە قینەیان بخورى بەناردنەدەرەو ەیان بۆچارەسەر، یان پێدانى سەیارەى تاییبەت و ماتۆر سکیلى تاییبەت، یان ئەگەر خانوشیان بۆناکەن با پارچەبەك زەویان بەدیتى، گەمەمانە مافى سەرەتایى و سروشتین ولە ولاتەکانى ئەو روپا و رۆژناوا بۆیان دابین کراو ەو ھەرمالتى گەمەندامىكى تیدا بێت لەسایەى ئەودا ژيانیان باشە، لەکاتیکدا حکومەتەمان شانا زى بەدروشمەکانى ئەوانەو ەدە کات بەلام ەك ئەوان ناکات، ھەر شتە خرابەکانیان لێو ەردەگرن! لەجیاتى ھەموونەم خزمەتانە مووچەبەكى گەمى نەمرى و نەژى یان دەدانى ەك یارمەتى نەك فەرمى! کە بەشى میو ە ژەمیتكى کاربەدەستانە، بۆئەو ەش زۆر جار لەم رۆژەدا ناچار دەبون کەمان بگرن خۆنیشانان بەکەن تالەکاتى خۆیدا پێیان بەن یان بۆیان زیاد بکەن! لەکاتیکدا پێیان دەلێن خوا ەن پێداویستى تاییبەت، کە دەبى رێزى تاییبەت یان لێبگیرى، دواى خزمەت کردن یان دەتوانرا سەرقال بەکرتن بە کاربەك ەو و سود لەبەھەرەو تواناکانیان ەربگیرایە، ئەو کاتە لەدوولا ە دلخۆش دەبون و خەمە کانیان زۆر کەم دەبو ەو، لەسەر دەمى سەددامى دیکتاتوردا کە تۆتۆمبیل زۆر کەم

بو، نهوسه ياره ي تاييه تي (معوق) ي زور به هه رزان پيدان، به لام له سه رده مي به ناو مافي
 مروژ و عه وله مه دابه مانگرتنيش وه لامي شايسته و دلخوشكهر يان نادر تته وه! خه م و
 ناسوره كاني كه مننه ندامان زورن، په همت له پيشينان كه وتويانسه:
 (سه ده كيم به قه ده رده داريك نازاني) چون هه ماليك دانه يه كي تيداييت نه وختزانه
 هه مويان له نازار و مه ينه تي دان، به خته وه ريش نه وه يه كه پهنه له كه ساني تروه ر بگريت، تويينه
 بهرچاوي خوت كه توله شويني نه و نايينايه بيت يان وه كه نه و نايسته بيت (كه رولان) بي يان
 بي ده ستوقاچ بي يان. يان، تويه كي له ش ساخ و ته ندروست هيشتا هه ست به بيتاقه تي
 ويتراري ده كه ي له ولاتي خه مان، ده ي بيري بكه وه له نه مان؟ بويه سه رداني نه خوش و پيرو
 په ككه و ته و داما و خيري نه وه نده زوره چونكه نه و كات هه ست ده كه ي به ناز و نيعمه تي
 ته ندروستي و به ناگاده بيه وه له بابي بون ولوت به رزي غه فله ت، له روژي كه مننه ندماندا
 پتويسته هه مومان هاو كاروها و خه ميان بين و پشتيواني له ماف و داواكانيان بين، به وه ش
 ده گه ينه پاداشتي دنيا و دوا روژ، وه كه له فه رموده ي پيغه مبه ردا (ﷺ) هاتوه (هه ركه س
 گرفت و ناره حه تيه كي دنيا له سه رموسولماني لايبات نه وه خواي گه و ره له پاداشتي اكو سپ
 و گرفتسي قيامه تي له سه رلا ده بات) به پراسه تي مژده ييه كي خوشيه،
 (والله في عون العبد مادام العبد في عون اخيه).

رۆژی جیهانی ته ندروستی دهرونی

۱۰/۷ ی هه مووسالتی به رۆژی نه خۆشیه دهرونیه کان ناسراوه، وهك هیمای زیاتر گرنگی دان به چاره سهرکردنی نهوانه ی دوچار ی نه خۆشی دهرونی بون، لیتره دا نهوه ی شایانی ناماژه بو کردنه نهوه یه که سه ره رای پیشکه وتنی ته کنه لۆژیاو کرانه وه ی عه قله کان، له گه لیدا په تاو نه خۆشیه کوشنده کان له زیاد بوندان! ته نانهت زۆریک لهوانه ی که له شیان ساغه دله پراوکی وخه مۆکی دایگرتون وچیژ وه ناگرگن له کۆشک وتسه لارودینارود لاروجوانی یاروچه ورری پارو، هه رچه نده بۆ چاره سه ری په تا جه سه ته ییه کان هه نگاوی باش نراوه، به لام بۆنه خۆشیه دهرونیه کان شتیکی نه وتۆبه ده ست نه هیتراوه که شایانی باس بیته، لیتره دا ده گه ینه نهو راستیه ی که چاره سه ری راسته قینه ی نه خۆشیه سایکۆلۆ جیه کان ته نهاله بیروباوه ری نیسلامی دایه به چیژوه رگرتن له نیمان و تیگه یشتنی دروست له قه زاوقه ده روگۆیگرتن له قورنان، دیاره هه وله کانی مرۆف زۆرن بۆ ده ریازیون له خه مه کانی هه ژاری ونه داری ونه خۆشی وناخۆشی، به لام موسلمان ده بی دلتیا بیته که بیریاری خواده بی هه ریته جی، نه وه ییش برابونه به (قه زاوقه ده ره) که پایه یه کی بیروباوه ره که یه تی، تۆ که نه خۆشی یان که منه ندامی یان هه ژاری بی حیکمه ت نیه وه شی تۆئاوایه ونه یینه که ی لای خواجه، له فهرموده ی حه زره تا هاتوه که: (خوای گوره مان و حالی دنیا نه دا به وه ی که خۆشی نه وی و خۆشی ناوی، به لام نیمان ته نهاته داته نه وه که سه نه ی که خۆشی نه ون)، کاره کانی خواجه که چاره ره حه مت و عه داله ته کورنه دابه حه زره تی ابراهیم و کچ نه دابه حه زره تی لوت ویه حیا پیغه مبه ریش منالی ناداتی و حه زره تی عه مدیش کورو کچی نه داتی (سه لامی خوا یان له سه ر)، وهك و تراوه (خواکاری نا به جی ناکا تا کیتونه بیینی به فری تینا کا) خیر له وبه شه دایه که خواجه ی داوی، گهر تۆهه ژاری و نه وه وله مهنده عه داله ته، له وانیه تۆی هه ژار گهر ده وله مهنده بی بابی بیته و به ره ویتدی نی برۆیت و خراپه کاری نه نجام به دیت یان نه وه وله مهنده گهر هه ژاری ته دان به خۆیدانه گریته و دوچار ی شیرک و کوفریته، پاشانیش ده بی نه وراسته یه بزانی که زیکرو یادی خواده ره مانی

دلانو به نه بجامدانی به ندایه تی راسته قینه دلّه کان نارام ده بن، حوزه یفه بۆمان ده گیتیتسه وه: هه رکاتی پیتغه مبهه ر (ﷺ) به هۆی روداو یکه وه خه مبارده بووبه نای بۆنوژده برود ه یفه رموو: بیلال قامه تی نوژیکه وتا به هۆیه وه دلّمان شادو به خته وه ربیت، چون مرۆڤ هه رچه نده له پری ماددی وه پیشکه وتوبیت به لّام بۆشایی رۆحی پرناکاته وه، خوی گه وه به حیکمه ت وزانایی ودانایی خۆی ناسوده یی وبه ختیار ی نه خستۆته پاره و سامان و نایانگه وه چونکه نه وانه خۆشی روکه شی دنیان و رۆحی مرۆڤ ناسوده ناکه ن، ته نه نایمان و پروایه که مرۆڤ به راستی ناسوده ده کات، بۆسه لماندی نه و راستیه ش سه دان نمونه مان له بهر ده ست دایه که زاناو داناو ده و له مه ندو ناو دارانی رۆژئاوا و شه و روپا له لوتکه ی ژیا نی ماددیانه وه به ده ستی خۆیان کۆتاییان به ژیا نی خۆیان هینا وه، وه ک رۆماننوسی نه مریکی (نه رنست همنگوا) وه دیل کارنجی که خاوه نی کتیبی (دع القلق وابداء الحیاة، وه فان چوخی هۆله ندی، کریستینان نۆناسیس ملیۆنه ری یۆنانی، دکتوره (دوریه ی شه فیق) که دکتۆرای له پاریس هینا بو... هتد) له زانکۆی نایوای نه مریکی لیکۆلینه وه یان له سه ر (۵۵۰) که س کرد، ده رکه وت که نه وانه ی پروادارن و سه ردانی په رستگاده که ن زیاتر دلّیان نارام و ناسوده یه له چاونه وانی تر، دیاره ته وه ش فه رمانی خوا به که له سوره تی (ته ها/ ۱۲۴) فه رمویه تی: (ومن اعرض عن ذکر ی فان له معیشه ضنکا... واته: هه رکه س پشت بکاته یادی من و بهر نامه که م ژیا نیکی ته گ و تالی ده بیت نوسه ری فه رهنسی (نه ندیه مۆرۆ) نه لّی: {مرۆڤ کاتی به هه مووناوات و ناره زوه کانی گه یشت هه ست ده کات که دلّته نگترین که سه له جیهاندا اچونکه ناواتی تری نه ما وه تاهه ولّی بۆیدات { بۆیه تاکه چاره سه روده رمان بۆنه خۆشیه ده رونه کان گه رانه وه یه بۆیاد و په یامی خوی میه ره بان، به تیگه یشتنی راست و دروستی پایه کانی نیمان و به تایبه ت قه زاو قه ده ر.

ته ندروستی پاشایه تیه ..

قه ناعه ت ده و له مه ندیه ..

دینداری به خته وه ریه

پۆژی جیهانی لیبوردن

جوانترین دیاری لیبوردن

۱۱/۱۶ ی هه‌مووسالی به‌پۆژی جیهانی لیبوردن دانراوه، که‌ئهم سالی رابردهاوکات بووله‌گه‌ل جه‌ژنی پیرۆزی قوربان، لای نێمه‌ی موسلمان جه‌ژن پۆژی جیهانی لیبوردن، جه‌ژنیش له‌ناوه‌رۆکدا هێمای خۆشی و لیبوردن، دینه‌که‌شمان یه‌کپارچه‌ سۆزوبه‌زه‌بی و لیبوردن، لیبوردنی نێمه‌ سه‌رچاوه‌ که‌ی له‌په‌یامی خواوه‌یه‌وه‌یه‌کی له‌ناوه‌ پیرۆزه‌کانی خوا (العفو) که‌له‌تاوانی به‌نده‌تۆبه‌کاره‌کانی ده‌بوری، چاوپۆشی و لیبوردن فه‌رمانی خوا پیغه‌مبه‌ره‌وه‌دیان ئایه‌ت و فه‌رمووده‌ی له‌سه‌ره‌که‌ پیمان ده‌لێن: ئه‌گه‌رده‌تانه‌وی خوا لێتان ببوری له‌خه‌لك ببورن، لیبوردن هه‌ستیکی ده‌روونی جوامیرانه‌یه‌ و بریتیه‌له‌ چاوپۆشی ووازه‌یتان له‌حقی خۆ هه‌ر چه‌نده‌ده‌ست درێژکه‌رسته‌مکاری به‌مه‌رجێک سته‌م لیکراوتوانای تۆله‌ سه‌ندنه‌وه‌ی هه‌بیت وده‌ست درێژیه‌که‌ش بۆسه‌رکه‌رامه‌تی دین و پیرۆزیسه‌کانی نێسلام نه‌بی چونکه‌ئه‌وه‌کاته‌لیبوردنه‌بی ده‌بیته‌زه‌لیلی ومله‌که‌چی، لیبوردنه‌بی به‌ومانایه‌وبه‌ومه‌رجه‌ ره‌ه‌شتیکی نێمانی په‌سه‌ندودامه‌زراوه‌، خوای گه‌وره‌ فه‌رموویه‌تی ﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ واته‌ئه‌وانه‌ی رقی به‌تینی خۆیان ده‌خۆنه‌وه‌وله‌خه‌لكی ده‌ببورن خواش چا‌که‌کارانی خۆش ده‌وێت، ده‌گێرنه‌وه‌ که‌ به‌نده‌یه‌کی (زین العابدین) نه‌وه‌ی پێشه‌وا‌علی مه‌سینه‌گه‌ که‌ی له‌ده‌ستی به‌ریووه‌هه‌ قاچی زین العابدینی بریندارکرد، به‌نده‌که‌ خێرا وتی گه‌وره‌م خوا ده‌فه‌رمووت (والكاظمين الغيظ) واته‌ئه‌وانه‌ی رقی خۆیان ده‌خۆنه‌وه‌ (زین العابدین) گوته‌ ئه‌وا رقه‌که‌م خوارده‌وه‌.. پاشان به‌نده‌که‌ وتی: (والعافين عن الناس) واته‌ئه‌وانه‌ی لیبوردن به‌رامبه‌ر به‌خه‌لك، گوته‌ ئه‌وه‌ لێت خۆش بووم، به‌نده‌که‌ وتی: (واللهُ يحب المحسنين) خواچا‌که‌کارانی خۆش ده‌وێت زین فه‌رمووی: ئه‌وا له‌ رقی خوا برۆ ئازادم کردی له‌عباده‌ی کوری صامت گێراویه‌تیه‌وه‌که‌

پيغه مبهەر (ﷺ) فەرمويەتی: (ألا انبئکم بما یشرّف اللّٰه به البنیان ویرفع به
 الدرجات؟ قالوا نعم، قال... واتە تاگاڤارتان بکە مەوێ لەوێ خۆی گەورە پایەتان
 بەرز بکات، وتیان بە ئی فەرمووی: لیبوردە بە بەرامبەر بە وکەسێ نەزان و نەفامە
 بەرامبەرت، خۆش ببە لەوێ سەتەمت لێدەکات، ببەخشە بەوێ پیت نابه خشیّت و لیت
 دەگریتەوێ سەردانی نەوخزمە بکە کە سەردانی تۆناکات. ئەوێ پەيامی ئیسلامە بۆ چار
 پۆشی و لیبوردن و خۆشەویستی و مرۆڤ دۆستی کە بە شیکە لە دینداری، بەلام ئەوێ ئەوان
 زیاتر دروشمی بیناوەرۆکە، ئەینالە کۆی زل هیزە کان داوای لیبوردنیان لەوگە لانی کرد
 کە چەوساندویاننە وە؟ وە کە گەلی کورد و فەلەستین و کشمیر و شیشان و بۆسنە... هتد،
 وە کە بلتی ئەوانە مرۆڤ نەبێن مادام موسلمانن تیرۆستن! دیارە لە مامە ئەی رۆژانە لە گەل
 یە کتر داو شە ی لیبوردن زۆر جوانە ریزدانانە بۆ بەرامبەر و خوا بە وە رازیه، لە کۆتایدا: ئەوێ نەندە
 بەسە بۆ گەورەیی ئەم دینە کە نەیارانی شە دانیان بەوێ دا ناوێ کە ئیسلام لە مامە ئەی
 رۆژانە یدانەرمونیانە، وە کە (جۆن ئیسیپۆزیتۆ) مامۆستای زانکۆی (جۆرج واشنتۆن)
 دە ئی: {ئیسلام ئاینی میهرەبانی و پیکە وە ژیانە و دورە لە توندوتیژی...}.

خویندنه وهکی میژویی جارنامه‌ی جیهانی مافی مرۆڤ

ماف له بهرنامه‌ی مرۆڤدا گهر نه سه نرێ. نادری، کورد به نمونه:

۱۰/۱۲/ی هه مووسالێ دروشمه کانی جارنامه‌ی مافی مرۆڤی نێوده ولته تی بهرز ده کرینه وه، که نه نجومه نی ناسایش بۆیه که م جار له (۱۰/۱۲/۱۹۴۸) له کۆشکی (شاپو) له پارێسی پایته ختی فه ره نسا رایگه یاند، بێنگومان مافی مرۆڤ بۆه موان پێویسته و پراست و دروسته، به لام ته مه نی درێژی زیاتر له (۶۰) سالێ نه و جار نامه یه نه وه ی سه لماندکه: هه رگیز مافی مرۆڤ لای مرۆڤ ده ست ناکه وی، ناچار ده بی مافی خوراوی له سه مکار بسیتێ، نه و جار نامه یه هه رچه نده ده ق و تیکسته کانی بۆه موانه به لام له پراکتیزه دا ته نها بۆخۆیا نه لته نها بۆمرقی نه و روپاو پۆژنا وایه و بۆگه لانی چه و ساوه مه ره که بی سه رکاغه زه وهیچی تر! چون نه وان خاوه نی نی و بۆیه ره ژه وه ندی خۆیا ن دروستیا نکرده، به به لگه ی: (فیتۆ) بۆه بی پاشان بۆده بی ته نها بۆده ولته زه یزه کان بی: مه گه رده ولته ته کانی تر نه ندایه نه و پێکخراوه نین؟ مرۆڤ نین: له لایه کی تره وه میژوو دیاره نه وان ه ی سه ته میان له نیه ی کورد کردوه و دابه شیان کردوه خاوه نانی به ناو مافی مرۆڤن، جگه له شه ره کانی کورد کوژی و خیانه ت وگه نده لێ له به رچاوی مه کته بی مافی مرۆڤ له کوردستان لوه له سه رناستی نێوده ولته تیش به نمونه سالێ (۲۰۰۹) که نۆبامای سه رۆکی نه مریکا خه لاتنی نۆبلی ناشتی پێدراله و کاته دا بریاریدا به ناردنی (۳۰۰۰۰) سه ربازی زیاده بۆنه فغانستان لیبیگومان نه وان به بۆمرۆڤ کوشتن ده چن، سه هیره پیاو کوژخه لاتنی ناشتی وهرده گری له ولاتی سه رکرده تی مافی مرۆڤ! نه وه کوشتاری مرۆڤه کانی (بۆسنه و چیچان و کشمیر و نه فغان و پاکستان و فه له ستین و عیراق و کیماری و نه نفالی کوردان و... هتد) بجه لاهه که هه موی به به رچاوی نه وان نه بجا مه دراوه! له کۆتایی (۲۰۱۰) دامالپه ری (ویکلیکس) هه زاران به لگه ی پێشیتلی مافه کان و کوشتن و پیرینی له عیراق بلا و کرده وه که هیزه داگیر که ره کان نه بجا میان دابو! مافی مرۆڤیش له خه و دابو! به لام بۆتاکه سه ربازیکی دیلکراوی جوله که به ناوی (جه له عه ت شالیته) ناماده ن

کهرتی غه ززه بکه نه سوتماگ و بانگی مزگهوتی نه قسای پیروز قه ده غه بکه ن و نزیکه می هه زار
 دیلیش نازاد بکه ن! ئیت رکاتی نه وه هاتو وه به خۆماندا بچینه وه و چیترخۆمان به هه له نه بهین
 به چاوه رپیکردنی بریقهی سه راب تینویه تیمان ناشکی، دلنیا بین که مافی مرۆڤ لای خاوه نی
 مرۆڤه کانه، له ناویه یامه که می په روه ردگاری جیهانه، نه گه ر: په یامه که می پراکتیزه بکریت،
 نه وه مافی راسته قینه می مرۆڤه که زیاتر له (۱۴۳۲) ساله له قورنانه دا پراگه په نراوه به
 (یا ایها الناس...) بانگی سه رجه م مرۆڤه کان ده کات، تیایدا هاتو وه کوشتنی مرۆڤیک
 به ناحق وه که له ناو بردنی سه رجه م مرۆڤه کانه ورزگار کردنی مرۆڤیکیش له مردن وه که رزگار
 کردنی سه رجه م مرۆڤه کانه، وه هه روه ها له نایه تی (۱۳ حجرات) دا فه رموویه تی (ته می
 خه لکینه ئیمه ئیوه مان له نیرومی دروست کردو وه، پاشان گیتراومان به گه ل وه ژوبۆ
 په کترناسین و پیکه وه ژیان،... لتعارفوا) نه که بۆیه کتر له ناو بردن، وه هه روه ها په یامبه ری
 نیسلام له حه جی مالتا وایدا فه رمووی: فه زلی عه رب نیه به سه ر غهیری عه ربه با وه سپی
 پیست گه وره تر نییه له ره ش پیست ته نها به ته قوا نه بیست، وه فه رموویه تی خه لکی په کسان
 وه که دانسه کانی شانه، چونکه هه مرمان له ناده م پاشه کهوت بسوین و ئساده میش
 له خۆل، وه له نیسلامدا پروخانی که عبه ناسانتره له له ناو بردنی مرۆڤیک به ناهه ق چون
 هه رکه سی مرۆڤی له ناو به ری نه وه بینا و دروستکراوی خوی پروخاندو وه، بۆیه له پینا و پاراستنی
 ژیا نی مرۆڤه کان (قصاص و قود) ی دانا وه که مه به ست تۆله و کوشتنه وه ی بکوژه، سزای
 دوا رۆژیش به نازار و سه ختره، دیا ره شه وه ی به رانه برزیندانیه کان کراوه له به ندیخانه می ده زگا
 نه منیه کاندایه رباس ناکری به تاییه ت به ناوی یاسای دژه تیرۆر! که هیج مامه له یه کی
 مرۆڤانه نیا ن گریته وه لپۆ ته می مافی مرۆڤه له کوتی؟! (له به ردریژنه بونی باسه که خۆم
 بواردو وه له نوینی ده قی نایه ت و فه رمووده کان)

مافی ریڭاویان

پیغه مبهەر (ﷺ) له فرموده یه کدا مافی ریڭاویانی بو دیاری کروین، فرموده تی: (ایاکم والجلوس علی الطرقات....، فرموی خۆتان دوریگرن له دانیشتنی سر ریڭه، نه وانیش وتیان پیوستمانه و ناچارین، فرموی مادام وایه مافی ریڭه بدهن، وتیان مافی ریڭه چیه؟ نهی ره سولی خودا، فرموی: چاوله حرام بیاریزن و وه لاهی سه لام بدهنه و نازاری خه لک مه دهن و فرمان بکهن به چاکه و ریڭری بکهن له خراپه) (متفق علیه) ریڭاویان هه مومان پیوستمانه و بهرزه و هندی گشتیه و پاراستن و ره چاو کردنی ریڭمایه کان نه رکی سرشانی هه مووانه لابرندی نازاریکی سر ریڭابه شیککی نیمانه (اماطة الاذی عن الطریق) وه ک نه ریڭیکی سالانه ی به ریڭه به رایه تی هاتوچۆی سلیمانی له مانگی نیساندا هه فته ی هاتوچۆی ریڭ ده خست له ژیردروشی (سه لامه تی بوئیوه و سه روهی یاسا نامانجمانه) له و ساله شدا هه فته که یان تیپه راندوبه گه لی کارو چالاککی باش نه نجامدرا هه ررۆزه له گه ل چین ی توژیڭ کۆد به بونه وه، بزهمان مبهست له گه ل نیمه ی مامۆستایانی ناینی له مزگه وتی مه وه و ی شاری سلیمانی کۆبوونه وه، به ناماده بوونی به ریڭه به روچه ندنه فسه ریڭ و ریڭخرای گه شه پیدانی مه ده نیهت له گه ل نوینه رانی نه وقاف و زانایان، که تیایداباس له گرنگی و پابهندی ریڭمایه کانی هاتوچۆ. کرا بو سه لامه تی هاوالاتیان به تایبهت سر وهی یاسا، که به پیی ناماری ریڭخرای ته ندروستی جیهانی سالی پار (۱,۲۰۰,۰۰۰) کهس له جیهاندا به رودای هاتوچۆ تیاچوون! وه (۴۰,۰۰۰,۰۰۰) کهس که منته ندان بوون لوه حالانهش له پارێزگای سلیمانیدا (۲۰۰-۳۰۰) کهس نه بنه قوربانی روداوه کانی هاتوچۆ، که نه مه وه ک جه نگیکی جیهانی بهرده وام وایه، جا بو که مکردنه وهی قوربانیا نی رودای له ته زینی سه یاره و له پیناو سه لامه تی هاوالاتیان پیوسته له سه ره موولایه ک که پابهندی ریڭمایه کان بین و به نه رکیکی ناینی بزاین چونکه بهرزه وه ندی گشتی یه و هه ول بدهین که یاسا سه روه ریڭت، نه وه ییش به بهرز کردنه وهی هوشیاری تاکه کان له شوینه گشتیه کانی

۱۰ مڙگه و ته کان و دام و ده زگاگان، پاشان له کۆتایی کۆره که دا هه مووبه یه که دهنگ جهخت
 کرایه وه له سه رگرنگی رینماییه کان و سه روهری یاساله پیناو بهرژه وهندی گشتی و ژبانیک
 شارستانی پیشکه ووتوو، دواتر ده رگای پرسیارو وه لām کرایه وه، له پرسیاریکه بهنده دا وتم:
 نعبیت یاسا ده سه لات پالپشتی لی بکات و لیپرسینه وه بۆه موان هه بیت، به لām بۆچی
 سه یاره جامره شه کان له سه روی یاسا وه ؟ بۆ یاسا ته نها بۆخواه ن ته کسی هه ژاره ؟ دیاره
 هه موومان ده زانین که جام ره شه کان هی کین وله کوپیان هینان وله ولاتی نيمه ش
 ژماره یان گه لی ژوره وه هندی پۆلیسی هاتو چۆکه پرسیارم لی کردوون سه باره ت به گرفتی
 کاره که یان له وه لām دا ده لپن گیرمان خواردوه به ده ست سه یاره ی زله زله کانه وه و ترافیك
 لایت بۆنه وان هه سه وه و حیساب بۆدوور هه نگه که ی ترناکه ن و پۆلیسه که ش نه گه ره له
 ستیکه یاسایی بی یان زووریگا که یان بۆنه کاته وه نه وه داماره دوو چاری نه قل و فصل و
 نینان ده بیت، نیت ره ویش گیری خواردوه له نیتوان به رداشی جام ره شه کان و یاسادا جا هه
 نهویه ریزانه ش کاتی باس له سیستمی نه وروپا و سه روهری یاسا ده که ن ده م پرده بی له ناو! که
 ده بوو پابه ندی یاسا له وان وه سه رچاوه ی بگرتایه، به لām بۆه موو شته کان ناوه که له سه
 چاوه که وه لپله بۆیه روون نایبته وه و سه رپنچی و خیانت و گه نده لی به رده وام له زیاد بووندا یه
 (گموره ناوی ده ریژی و گچکه پینی لی ده خشینی).

بازرگانی راسته‌قینه . دلسۆزی ژیارو ژینه

به‌نامه‌ی ئیسلام گشت‌گیروهه‌مه‌لایه‌نه ده‌ستورویاسای بۆ هه‌مووشتی دیاری کردوه، له‌ومیانه‌دا هه‌رشتی سودی هه‌بی به‌حه‌لالی داناوه‌وه‌هه‌رچی زیانیشی ببی بۆکۆمه‌لگا‌هه‌رامی کردوه، لای موسلمان کۆکردنه‌وه‌ی سه‌روه‌ت و سامان نامانج نییه به‌لکونه‌وه‌ی گرنه‌گه به‌لایه‌وه له‌په‌رته‌گی‌دروست و حه‌لال به‌ده‌سته‌ی هه‌ینابی چونکه ده‌زانی مائی حه‌رام ژه‌هه‌رتیکی کوشنده‌یه‌وبه‌نده‌یه‌تیشی لیه‌وهر ناگیرئ، به‌په‌یچه‌وانه‌ی خه‌لکانیکی به‌رامبه‌رکه‌ته‌نهما به‌رژه‌وه‌ندی خۆیان له‌به‌رچاوه و ده‌لێن (الحلال ماحل بالجیب)، به‌لام لای موسلمان نه‌وه‌یه‌که‌خوا حه‌لالی کردبی، به‌هه‌له‌تیه‌گه‌یشتن له‌دین سه‌رگه‌ردانه‌بۆ ژین، چاکه خراپه‌تیه‌که‌له‌ده‌کات، موسلمانی راسته‌قینه له‌شته‌هه‌رامه‌کانی وه‌ك غه‌ش و فیل خیانه‌ت دورده‌که‌وتته‌وه‌وبه‌هه‌یش ده‌بیته‌هاولایه‌کی نه‌کتیف و ئیجابی و دلسۆزی گه‌ل و نیه‌شتمان چونکه ده‌زانی که‌په‌یامبه‌ری پیشه‌وامان فه‌رموویه‌تی (هه‌رکه‌س فیلمان لی بکات له‌ئیمه نییه، وه‌ فه‌رموویه‌تی: (التاجر الصدوق مع النبیین و...)) واته: بازرگانی راست و ده‌سته‌پاک له‌دوا‌رژۆدا له‌په‌ریزی پیغه‌مبه‌ران و راست‌گۆزانه...، که‌نه‌وه‌ش مژده‌یه‌کی گه‌وره‌وگرانه‌بۆیاوه‌رپه‌رداری بازرگانه، چونکه که‌سی له‌گه‌له‌خوا راست نه‌بی قه‌ت له‌گه‌له‌خه‌لکی خوا راست نابئ و نه‌گه‌ر شه‌رم له‌خوانه‌که‌یت هه‌مووکارێکت پی ده‌کری، دوا‌ی نه‌م پیشه‌کیه‌ه‌ دیمه سه‌رپه‌رداویکی واقیعی سه‌باره‌ت به‌ تیه‌گه‌یشتنی چه‌واشه‌له‌دین و دنیا، چه‌ند بازرگانیکی لای خۆمان پیکه‌وه ده‌چن بۆولایه‌ چین به‌مه‌به‌ستی بازرگانی، دیاره‌له‌وی کارگه‌و کۆمپانیای نه‌هلی و حکومی هه‌یه، کارگه‌ حکومیه‌ کان له‌به‌ریابه‌ندیان به‌یاساوه به‌ره‌مه‌کانیان چاکه‌ره، به‌لام کارگه‌ نه‌هلیه‌کان به‌و شیوه‌یه‌ن، له‌و ولایه‌هه‌ بینیان کۆمه‌له‌شتیکی زۆر له‌ناوده‌بن له‌به‌ر نه‌وه‌ی به‌ سه‌رچوون، نه‌مانیش ده‌لێن مه‌یان سوتینن به‌نرخیکی ره‌مزی ده‌یکرن، پاشان کۆمپانیا چینیه‌که پێیان ده‌لێن: مادام نه‌وچاکه‌تان له‌گه‌له‌ئیمه‌دا کرد به‌یانی لای ئیمه‌ میوانن و به‌چکه‌به‌رازی ناسکمان لایه پیکه‌وه‌ده‌بخۆین،

نه مانیش ده لئین: نیمه موسلمانین و نه وه بو نیمه حرامه لئه وانیش ده لئین سهیره نهوشتهی
 ده بیه نه وه به حرامی نازانن به لآم له خواردنی نه وه خوډه پاریزن، له کاتی کدا خواردنی به راز
 زیانی تنها به خوئی ده گه یه نی به لآم هینسانی که له وپه لی به سه رچوو ته زویر و عادی زیان
 له بهر ژه وه ندی نه ته وه یه که ده دات، نه وه ری که نه وپه ندی به سه ردا ده چه سپیت که پیشینان
 وتویانه: (گۆشتی ده خوات به لآم گۆشتاوی ناخوات)، بو موسلمان و کرده وه سه نگی
 مه حه که، نه وه تا ناینی پیروزی نیسلام به کاری گه ری و ده ستپاکی بازار گانه کانیه وه که
 خوئی گه یشته ولاتی هیندستان نه ینا سوپای نیسلام نه گه یشته نه وولاته لده بی نه وراستیه
 بزانی که قیامت به ره می دونیایه وچی بچینی نه وه نه دوریته وه وه موو که س بارمته ی
 کرده وه کانی خوئیته ی له پروژی دوایدا، وه له پروژی قیامت هه موشتی یه که پرسپاری
 لیده کری، به لآم دوو پرسپار له سهروه توسامان ده کری، له کویت په یدا کردوله چیت سه رف
 کرد؟ بۆیه پتویسته له سه ر دوکاندار و کاسبکاران و بازار گانانی موسلمان دور که ونه وه له
 گران فروشی و حرام و سنوره کانی خوا نه شکینن، چونکه نیسلام ته ی نیماندری له شین و شایی
 و کسپین و فروشتن و ته ماعدا ده رده که وی، نه ینا که موکورتی له بیرو باوه ره که یدا یه تی و
 موسلمانیکتی رو که شه و نیسلام له وه که سه به ریسه وله کاره که یدا خودی خوئی به ری سیاره نه که
 ناین .

ئىسلام عىلم وعقل وپيشكه وتنه:

يەككى ترلە قسە كانى سەردەم ئەو كاتە ھەندى لە بىنا گاونە ياران دىنە كە يان بەو ھەمان قسە يىبرو ايانى سەردەمى پيشين دەلئىنە ۋە كە دە يانگوت (اساطير الاولين..)

ئايىنى ئىسلام ھىلە گشتىە كانى بۇديارى كردوين و بوارى زورى ھىشتوتە ۋە بۇپرس و پاي لۇژىكى و ھەلئىنجانى ياساكان بەپىتى پىداويستى رۇژگارو ھەرگىزلە گەل دۇگما بون و چەق بەستەن دا نەبوو، ئەگەر سەيرى دە يان ئايەت بىكەين سەبارەت بە گرنكى و گەورەپى دروست كراو ەكان لە كۇتايى ئايەتە كاندا ە فەرمى: ﴿لعلكم تتفكرون، لعلكم تعقلون، عبدة لآلئى الالباب كە مە بەست لە سەر جەمىيان پەندونامۇ ژگارى و تىپرامان و بىر كرنە ۋە ۋە بەر خستنى ژىرى مرۇقە كانە و مىراتى پيشە ۋا كە شمان دىنارودر ھەم و كۇشك و تەلارنە بوو بەلكو زانست و زانىارى بوو كە ھۆى سەرەكى پيشكە وتنە، ۋە بە شىۋەپەكى ناراستە ۋە خۇ ھەندى لە ئايەتە كان ناماژە يان كردو ە بۇگەر ان بە ناو بوشايى ناسماندا ۋە بۇنەوت و فرۇكە ۋە سەيارە ۋە كۇيى كرن (استنساخ) ۋە سەر جەم پيشكە وتنە كانى سەردەمىيان، لى دە خۇيىندىتە ۋە، ئەو نە بە سە كە يە كەم فەرمىانى پەيامى ئىسلامى (اقرا) بوو ئە فەرمىان كرنە بە خۇيىندن و زانىارى و دە يان ئايەت و فەرمودە كە ھاندە رمانن بۇزانست و زانىارى و ۋە شەى عىلم زىياتر (۳۴۵) جار لە قورناندا دوبارە بۇتە ۋە بەلام ئەگەر كاريان پىنە كەين و لىيان بىناگا بىن سودى ئەوتۇى نابى بۇمان ەك و تراو ە (قەدرى زىپلاى زەرەنگەرە) ئىمە لىرە قورنان بۇمردو ە كان دە خۇيىن كە بۇزىندو ە كان ھاتو ە! رۇژ ناوايىە كان بە عەقلىكى مەعريفى سەيرى دىنە كە مان دە كەن بۇيە لە ھەرولاتى رۋبەرى نازادى فراوانترى ئىسلام تىيادازياتر گە شەبى كردو ە و بلا بۇتە ۋە، لە ھەر شويتى گرنكى بدرى بە زانستو زانىارى ئەو لە ۋە شويتە خەلكى زىياتر بەر ە ئىسلام دىن چۈنكە مرۇقە كان و ئىلن بە دوای راستىدا ۋە مرۇقىش بەبى ئايىن نازى، ۋەك ئە نىشتاين دە لىت:

(الانسان بلا دین کسفینة بلاملاح) واته: مرۆڤی بی‌دین وهك كهشتیه کی بیّ كهشتیه وانه، بۆیه خه‌لکانیک له ئەوروپا و ئەمریکا له لوتکەیی زانستەوه موسلمان دەبن وهك كهشتیه وانی ئاسمانی ئەمریکی ئارمستەرۆنگ که له سالی (٩٦٩) به‌هۆی ئەوهی له‌سەر مانگ گوئی له‌بانگ بووه! وزانای مه‌جهری (جرمانۆس) که هه‌شت زمانی زانیوه و (١٥٠) کتیبی نویسه! وه‌هروه‌ها ده‌یانی وهك (دیجیتری بۆلیاکۆڤ) که دکتۆرای هه‌بووله فیزیا له‌ئۆکرانیا وه خاتوونی دکتۆره (کاملاس داس) خاوه‌نی خه‌لاتی نۆیل، وه‌خاتوون (یۆڤۆن ریدیلی)، ته‌نانه‌ت (مایکل ۆلف) له‌رۆژنامه‌ی (میدیامۆنا تۆریس) له‌ ٢٠٠١ بابەتیکۆ نویسه‌به‌ناو نیشانی (Islam the next American religion) واته نیشلام ناینی داها‌تۆی ئەمریکایه، وه‌رۆژنامه‌ی (Sunday Times) ی به‌ری‌تانی له ٢٢/٤/٢٠٠٤ نویسه‌یه‌تی که زیاتر له (١٤) هه‌زار سپی پینستی به‌ری‌تانی موسلمان بوون به‌هۆی بی‌زاری و نا‌ئومیدیان له‌به‌های رۆژئاوا یسه‌کان که له‌ناوه‌نا و انداکه‌سایه‌تی نا‌وداری (جۆناسان بی‌رت) ی تیدا‌یه‌که‌کۆری (لۆرد بی‌رتی) به‌ری‌توبه‌ری پینشوی (B.B.C) سه‌یرو سه‌مه‌ره‌یه‌که‌تازه‌ده‌یانه‌وی به‌ری خۆربه‌بیژنگ بگرن ولیره‌وله‌وی دینه‌که‌مان به‌کۆنه‌په‌رست و دوا‌که‌وتووتۆمه‌تبار بکه‌ن! نه‌گه‌رمه‌به‌ست له‌کۆن بوون زه‌مه‌ن و کات بی‌ت؟ نه‌واناینی مه‌سیحی و جوله‌که‌و می‌ژووی دیموکراسی زۆرله‌پینشتر و کۆنترن له‌نیشلام و نیشلام تازه‌یه‌له‌چاوته‌واندا، خۆنه‌گه‌ری‌تار بوون بی‌ت له‌شته‌کۆنه‌کان بۆته‌وه‌ی به‌کاریان نه‌هینین نه‌واناووه‌وا و خۆرومانگ و سه‌رجه‌م دروستکراوه‌کان کۆن، نه‌گه‌رمه‌به‌ست له‌پینشکه‌وتنیش روتی ئافره‌تان و خیانه‌ت و درۆ و دوروی و مه‌ی خوار دانه‌وه‌و دامین پیسی و نه‌وره‌فتاره‌خراپه‌نا بی‌ت نه‌وه‌می‌ژووی نه‌وانه‌ده‌گه‌رپیتته‌وه‌بۆسه‌رده‌می نه‌فامی پینش نیشلام، که‌واته‌نه‌وانه‌پاشکه‌وتوی به‌ناو پینشکه‌وتون! له‌راستیدا پینشکه‌وتوو که‌سیکه‌خاوه‌ن نه‌قائیکۆی به‌ره‌م هین و به‌کردار و گو‌فتاری شایسته‌و جوانی سو‌دبه‌خش بی‌ت بۆمرۆقایه‌تی ئەوه‌ش ته‌نها له‌موسلمانانی راسته‌قینه‌دا به‌رجه‌سته‌ده‌بی‌ت، وه‌له‌

حوکمی نیسلا میس دا کاتی فەرمان ره وایسی به ده ست بیست، وهك شارستانیتی نیسلامی له پرابرد وداشایه تی ئەم پاستیهیه، پیشکەو تینیش به دروشم و دیکۆرنا بیست، نیستا گەلیک پیشکەو وتوی پاشکەو تومان ههیه به لام نازانن که نازانن .

مجه وروپانگدهری حکومی یان نه هلی کامیان دلسوزتره بۆمژگهوت؟

مه بهست له مجهور کارگوزاری مژگهوته کانه له گهلا بانگدهروهك ستافی مژگهوت نزیکترین که سن له مامۆستای مژگهوت، به هه مویان کاروباره که پاده په پینن، مامۆستایش به پرسی یه که می نهوکاریه، به لام به داخه وه وهک تیبینی کراوه زۆریه نه و بانگدهرو کارگوزاری که به فهرمی دامه زراون له نهوقاف دلسۆزی ولتپراویان که مته له وانمی که نه هلین وله سه ر ئهرکی خه لکی مژگهوت دیاریکراون! که ده بوایه پیچه وانه بوایه (هه رچه نده نیستا زۆریه یان به فهرمی دامه زراون)، موچه خۆره که به کار و فهرمانی سه ره کی خۆی بزانیایه وهک نه مانه تی دواپۆژ و دونیایه، پاشان به حوکمی کاره که یان ده بوایه به ناگا تر بونایه له کاروباری دینه که یان له چوار چیه ی کاری خۆیاندا تاکوبه هۆ یه وه دلسۆزی و نارامی وله سه ر خۆیان زیاتر بوایه به رانه ر نووژ خوینان و گوپرا یه لی زیاتریان بۆ مامۆستا که یان بوایه، به لام به داخه وه به هۆی له یه که نه گه یشتن یان که می و شیاری نایینی هه ندی جار ده بنه مایه ی گرفت و کیشه بۆ مامۆستا و خه لکیش گله یان لیده کهن و به نمونه ده لئین: (توره ن... منال ده رده کهن، زوو ده رگا ناکه نه وه... یان زوو دایده خه ن یان ده وام ناکه ن... هتد) یان هه ندیکیان به حوکمی مه نسوبیه ت و مه حزوبیه ت دامه زراون به لام له باریکی ته ندروستی ناته و او دان و یان که م نه ندانن! مژگهوتیش مه لبه ندیکی گشتیه و که سانی گوغجاو و به توانای پتویسته بویه سه ره غجام ده بنه گرفت و سه ر نیشه بۆ مه لا و مژگهوت! وه هه ندیکیشیان که سیکیان به پاره یه کی که م به کری گرتوه و بوخۆی نیشی ترده کات له هه ندی جار بانگدهر که پیشنوژی ده کات و مه لای زانیشی به دوا وه یه و فهرمی ناکات! جگه له وه ی که هه ندی له بانگدهران بانگه که یان په وان و

سوننه تی نیه به پیتی عاده ت و چاولیکه ری نه وشوینه به ناره زوی نه زانی خوئی ده بیبئی
 !له جیاتی گه رانه وه بۆبانگه ره سه نه شه رعیه که ی بیلال، هوئی سه ره کی سه رجه م نه و گرفتانه ش
 ده گه پیتسه وه بۆنه بونی لیپرسینه وه و به دوادا چون، ته نانه ت مه لای مزگه وت توانای لی
 پرسینه وه ی مجه وره که ی نه درا وه تی، وه ک له قوتابخانه کان به پرتیه به ره له کارگوزارو مامۆستا کان
 ده پرسیتسه وه (هه رچه ند فه رمانیکی له و شیوه ده رچویه لأم هه رمه ره که بی سه رکاغه زیوو)
 ته نانه ت هه ندی جار به پتو دانگی حیزی بانگده ریان کارگوزار چاودیری مامۆستایه لیان وه ک
 به گوئی ناکات! دژایه تی ده کات! به لأم نه و گرفت و کیشانه له مجه وره و بانگده ری نه هلیدا
 نابینری و زۆردلۆسۆزولیت پراوتره له کار گوزاری فه رمی! که موچه ی نه و قاف بی منه تریشه،
 هاو کات هه موو نه و پراسویه ده زانین که خزمه تکردنی مزگه وت چه نده خترو پادا شتی زۆره
 بۆدنیاو قیامه ت، که له دنیادا به هوئیه وه وابه سته می مزگه وت هه سه ره نه جامیشی له دوارۆژدا
 به گوئیه ی نیه ته که ی ره زامه ندی خوا به (ام محجن) نافره تیک بووله سه ره ده می پیغه مبه رداص
 به هوئی خزمه تکردنی مزگه وت چوو به هه شت، به لأم نیستابه پاره ش هه رخویان ده دزنه وه
 ته نانه ت به لای هه ندیکیه انه وه شه رمه پیتیان بوتری مجه ور! که له خزمه ت نیسلام دایه، به لأم
 شانازی ده کات که پیتی بلین فه راشی مه کته ب که دینی که متر تیدایه! به کورتی و به کوردی
 سه ر چاوه ی هه موو خترو چا که وداناییه ک له خواترسانه (راس الحکمه تخافه الله)، وه بنه مای
 هه موو خیانه ت و گه نده لیه ک شه رم نه کردنه له خوا (اذالم تستح فاصنع ماشئت) وه ک
 ده بینین له دونیای ماده ده گه رای (ماتریالیستی) داخیانه ت هه موو شونیککی گرتۆته وه.

نوکتە: له سلیمانی مزگه وتی شه فیق به گ، مجه وریکم هه بو مام عبدالله پیاویکی
 زۆردلۆسۆز و چاک بوو، به لأم خوئی له مندا ل نه ده هات و زوولیتیان توپه ده بو، پۆژی وتم:
 مام عه و لا له گه لیان له سه رخویه نه وانه پیاوی دواپۆژن، نه ویش وتی: من له پیاوی
 نه مرۆ بیزارم حاشاله هی دواپۆژ!

ستراتیژوفه لسه فهی کۆچ

په ندله وانه کانی دوینی بۆ جوانیه کانی نه مرۆ...

هیجهرهت وکۆچ: له نزمیه وه بۆ به رزی .. له خراپه وه بۆ چاک .. له چاکه وه بۆ چاکتر کۆچ ریبازی پیغه مبه رانه .. دروشمی برواداران، سه ره تای هه مووسالئیکی کۆچی یادی هیجهره ته و سه ری سالی موسلمانانه، هیجرت به مانا تایبه تیه که ی (لا هجرة بعد الفتح) به لام به مانا گشتیه که (لکن جهادونیه) بانیمه ش کۆچ بکه یین له خراپه وه بۆ چاکه، هیجرت گه وره ترین و ناخۆشترین و به نازارترین رودای پیغه مبه رمان بو، بۆیه پیشه و اعومهر کردی به سه ره تای میژوی نیسلامی که بو به سه ره تای گه وره ترین سه رکه وتن که له به ره می نه ودا مافه کانی بۆ سه رجه م مرۆقه کان گه رانده وه له ریتگی خۆشه ویستی و خزمهت کردن په یمانی پیکه وه ژیان و تاخا وه نی میژوی نیسلامی خۆمان بین.

نه و به ندانه ی که له هیجهرهت وهر ده گیری:

۱— گه رنیسلام بکه یینه دوو به شی (عقیده و تشریح) نه و ا به شی ده ولته داری و ته شریح له کۆچه وه ده ست پینه کات

۲— سه رچاوه ی تیرۆرو تۆقاندن بیروا کانن نه ک نیسلام

۳— دلسوژی سه رکرده بۆ هاوه لانی که هه موویانی به ریتکرد پاشان خۆی.

۴— دلسوژی هاوه لان بۆ پیشه واکه یان له شوین که وتن و یاریزگاری لیتکردنی

۵— دانانی پیشه واهلی بۆ پاراستنی نه مانه تی دوژمنه کانی له وکاته نا هه مواره دا

۶— نه خشی وردی سه ربازی له دیاریکردنی نه شکه وته که وسرینه وه ی شوین پیکانیان به هۆی رانه مه ره که ی ابوبکر وه

۷— کۆچ گۆرینی زه مینه وجیتگه و ریتگه بوو بۆ ناماده باشی و پرو به رپوبونه وه نه ک پاکردن، که بو به خالی وهرچه رخان و سه لماندی نه وه که نیسلام نیداره و نیراده یه و ته م دینه بۆ به ریتوه بردنی ژینه .

له کاره سه ره کیه کانی پیتغه مبهه (ﷺ) بۆ دامه زانندی بنه ما کانی ده ولته تی نیسلامی :

ناماده کردنی که سانیك که شایسته ی نه وه بن بینه کار به دهستی نه و ده ولته ته له پرووی:

- بیروبا وهری چاک و پاک ..... ان اعبدوا الله واجتنبوا الطاغوت
- خوهره وشتی جوان ..... اکمل المؤمنین ایماناً احسنهم اخلاقاً
- راستی و راستگۆی ... ان الصدق یهدی الی البروان البریهدی الی الجنة
- دوری له غهش و فیلّ و خیانهت ..... من غشنا فلیس منا
- دلسۆزی بۆ میللهت ... پیاوی وه که پیشه و عوسمانی پیتگه یاندا که له سالی گرانیدا (۱۰۰) بار حوشتری به خشی، به کرده وه بونه خزمه تکاری گهل و نه ته وه و کۆشک و ته لاریان جینه هیشته
- دروست کردنی مزگهوت و برایه تی له نیتوان مهاجرونه نصارو پاشان نهوس و خه زره ج، واته نیسلام ناینی برایه تی و پینکه وه ژیا نه .

عاشورا له دیدی شیعه و سوننه دا:

مرۆی ژیرده بی له بهرانبه رپرودا وه گهره کان هه لۆیسته بکات و په ندیان لیوه ریگریته، نه که ته نها گێرانه وه ی چیرۆکیك و کات به سه ربردن بیت، (۱۰) ی محرمه می هه موسالی به عاشورا به * لای سوننه کان: ده گهریته وه بۆ سه رده می پیش نیسلام و پرۆژی رزگاریونی هه زره تی موسایه له ده ست فیرعه ون، وه که له فه رموده ی پیشه و اماندا هاتوه کاتی خۆشه ویستمان کۆچی کرد بۆ مه دینه بینی جوله که کان له ورۆژه دا به پرۆژیون، په سیاری کرد له هۆی نه و پرۆژوه، نه و انیش و تیان نه وه پرۆژی رزگاریونی هه زره تی موسایه و خنکانی فیرعه ونه له رپواری نیلدا، هه زره تیش فه رموی: نیمه له پیشترین له نیوه بۆ موسا، نه وه بو که به پرۆژیو، پاشان فه رموی سالکی تر (۹ و ۱۰) ی ده گرین بۆ نه وه ی له هی نه وان نه چیت، نه و دورۆژه بۆ مان بو به سوننه ت که تیا یدا به پرۆژو بین، نه وه کورته ی چیرۆکی فه رموده که بو به کورته ی .

* لای شیعه‌کان : یادی شه‌هیدکرانی حه‌زره‌تی حوسینه، به‌لام نایایاد کردنه وه‌به‌وشیویه دروسته، که له‌خۆدان ویه‌خه‌دارین دروست نیه‌و‌پیشه‌واکه‌مان فه‌رمویه‌تی: (لیس منا من چرب الحدود و شق الجيوب ودعا بدعوى الجاهلیه). گه‌رسه‌رنج بده‌ین له‌روداوه‌که په‌ندو‌نامۆژگاری زۆری تیدایه‌و‌یۆمان ده‌رده‌که ویت که ئەم رۆژه:

(۱) رۆژی رزگار بونه، چونکه‌ خۆای گه‌وره‌بروادارانی تیا رزگار کردوسته‌م کارانی له‌ناوبرد...
(۲) رۆژی جیهاد و تیکۆشانه، شه‌هیدبوونی امام حوسین له‌که‌ریه‌لا سالی (۶۱) کۆچی به‌خۆی و حه‌فتا و دوو که‌س له‌لایه‌ن سوپای (عبدالله‌ی کوری زیاد) به‌ پیلانی ناحه‌زان که‌ژماره‌ی سوپاکه (۴۰۰۰) که‌س بوو به‌رانبه‌ر حه‌فتا و دوو که‌س له‌خیزان و بنه‌ماله‌ی پتغه‌مبه‌ر (ع) به‌ئێ شه‌ری غه‌درو خیانه‌ت و سته‌م له‌عیراق سه‌ری هه‌لداوه‌ خۆینی نار‌ه‌وای تیار‌ژاوه‌ بۆیه تانیستاش سته‌م هه‌ر به‌رده‌وامه‌، نه‌و حوسینه‌ی که‌خۆشه‌ویستمان له‌ باره‌یان هه‌ فه‌رمویه‌تی: (الحسن والحسين سیدا الشباب الجنة)، له‌وکاته‌دا حوکمی خه‌لافه‌ی راشیده نه‌ما بوو، (۳۰) ساله‌که‌ته‌وا و ببوو سیستی پاشایه‌تی بوو چونکه‌ مه‌عاویه و تویه‌تی من یه‌که‌م پاشای عه‌ره‌م نه‌وه‌ش له‌سه‌ره‌تای شه‌سته‌کان بووه، بۆیه‌ده‌بی له‌ور‌پۆژه‌دا به‌خۆماندا بچینه‌وه‌ و بزانی تاجه‌ند خۆشه‌ویستی راسته‌ قینه‌مان هه‌یه‌ بۆ (نال و سه‌یت) و نایا به‌کرده‌وه ریبازی نه‌وانمان گرتوه‌؟ که‌ تیکۆشان بوه‌له‌پیناوی راستیدا، تاجه‌نددژی خیانه‌ت و سته‌م بوینه‌وه‌؟، نایا خۆشه‌ویستی به‌م شیوه‌ ده‌بی؟ یا نه‌بی خۆشه‌ویستی سالی رۆژیک بی؟ که‌ بیگومان خۆشه‌ویستی راسته‌ قینه‌ پابه‌ندبونه‌ به‌په‌یام و ریبازه‌که‌یان که‌ قورسان و سوننه‌ته‌، به‌کردار و گوفتار نه‌ک به‌هات و هاوار...!

هه‌ندی له ماناومه به‌سته‌کانی حج

حج یه‌کیکه له‌پایه‌ گرنه‌گه‌کانی نی‌سلام که‌خوای‌ گه‌وره‌ له‌ته‌مه‌ندایه‌ کجار پتویستی‌ کردوه‌ له‌سه‌ره‌سه‌سی‌ توانای‌ هه‌بی‌، بی‌گومان‌ گشت‌ فه‌رمانه‌کانی‌ خودار‌بو‌به‌رژه‌وه‌ندی‌ دنیاود‌وار‌وژی‌ نيمه‌یه‌، حج‌یش‌ یه‌کیکه‌ له‌وفه‌رمانانه‌ی‌ که‌ماناومه‌به‌سته‌ستی‌ زۆری‌ لی‌ ده‌خویندریتته‌وه‌ که‌سانی‌ ژیره‌سته‌ستی‌ پینده‌که‌وه‌ک:

له‌سه‌رناستی‌ تاك / فیر‌گه‌یه‌کی‌ په‌روه‌رده‌یی‌ نيمانیه‌، سه‌فه‌ری‌کی‌ می‌ژویه‌ بو‌پیر‌وژ‌ترین‌ شوین‌ که‌ماله‌ گه‌وره‌که‌ی‌ خواجه‌له‌مه‌که‌ی‌ پیر‌وژ، له‌کاتیکی‌ پیر‌وژ‌ دا‌که‌ده‌پروژی‌ سه‌ره‌تای‌ مانگی‌ حج‌ه‌وله‌به‌ر‌گرنه‌گیان‌ خوا‌سویندی‌ پت‌خواردون‌ (ولیا‌ل‌ عش‌) تیدافیری‌ دل‌سوژی‌ و یه‌کتاپه‌رستی‌ ده‌بین‌ که‌باش‌ترینده‌ستمایه‌ن.

له‌سه‌رناستی‌ کۆمه‌لگه‌ی‌ موسلمان /

(١) کۆنگه‌یه‌کی‌ گشتی‌ سالانه‌ی‌ بی‌ وینه‌یه‌، نی‌سلام‌ به‌رده‌وام‌ جه‌خت‌ له‌سه‌ر‌ یه‌کریزی‌ و کۆبونه‌وه‌ده‌کات، بۆیه‌له‌کۆبونه‌وه‌ی‌ نو‌یژه‌کانی‌ ناومزگه‌وت‌ پۆژانه‌ موسلمانانی‌ گه‌ره‌ک‌ به‌یه‌ک‌ ده‌گه‌ن، له‌کۆبونه‌وه‌ی‌ موسولمانانی‌ شاره‌فتانه‌ له‌نو‌یژی‌ هه‌ینی‌ دا‌به‌یه‌کده‌گه‌ن‌ وکۆبونه‌وه‌ی‌ سالانه‌یش‌ له‌ حج‌جدايه‌.

(٢) به‌رجه‌سته‌کردنی‌ براهیه‌کی‌ نيمانی‌ به‌کرده‌وه‌، له‌وشویننه‌که‌هیچ‌ شیتکی‌ دنیایی‌ وه‌ک‌ زمان‌ وپه‌نگ‌ و سنورنا‌بنه‌به‌ر‌به‌ست‌ و سه‌رجه‌م‌ جیا‌وازیه‌کان‌ وه‌لانه‌نرین!

(٣) کۆچ‌کردنی‌ موسلمانان‌ له‌دور‌و‌نزیکه‌وه‌بو‌ مه‌که‌ی‌ سه‌رچاوه‌ی‌ ئاینه‌که‌یان‌ نیشانه‌ی‌ یه‌کتاپه‌رستی‌ و دل‌سوژی‌ و تازه‌کردنه‌وه‌ی‌ په‌یمانی‌ خواپه‌رستیه‌.

(٤) یه‌کسانی‌ راسته‌قینه‌ته‌نه‌اله‌ و شویننه‌ده‌بینری‌، که‌ده‌وله‌مه‌ندوه‌ه‌ژار... په‌ش‌ و سه‌پی... وه‌زیر‌و‌گزی‌ر... هه‌موویه‌ک‌ به‌رگی‌ سه‌پی‌ بی‌ باخه‌ئیان‌ له‌به‌ردایه‌، یه‌ک‌ دروشم‌ ده‌ئینه‌وه‌ (لبیک‌ اللهم‌ لبیک...)

۵) حەجکردن قیامەتی بچوکە، دیمەنەکانی مەیدانی حەشرو حیسابمان دیننەو بەرچاوا، بەرگی کفنی لە بەردایەوبی مالا و حالە و کۆچەریە، پراھینانە نامادە باشیە بو دوارپۆژ، بۆیە جیگەیی سەرنج و تێپرا مانە کە خوای گەورە لە سەرەتای سورەیی حەجداباسی دیمەنەکانی قیامەتمان بۆدە کات.

۶) شوینکەوتن و یادکردنەوێ پێشینانی خۆمانە، لەتەوافی بەیتدایادی حەزرەتی (اسماعیل و ابراهیم) دەکەیتەو کە دروستیان کردو، لەسەفاومەرۆه شوینکەوتنی پراکردنە کەیی هاجەرە خاتونی دایکمانە، لەرەجەدایادی هەلتوێستە بوێرانە کەیی حەزرەتی ئیبراھیمە دژبە شەیتان کەویستی پەشیمانی بکاتەو لە سەرپرینی کورە کەیی، کە دەبێ موسلمانیش گوێرایە لێ فەرمانەکانی خواییت.

۷) حەج پراھینانی دەرونە بۆخۆبە کە مگرتن و لێبوردن و مالتبەخشین و پراھینانی جەستە و لاشەیشە لەسەر خۆراگری و ئارامگرتن بەران بەرناخۆشیەکانی ژیان، چون سەفەرناخۆشی تێدایە، سەرەنجامە کەیی:

* لەدایک بونیککی تازە یەو کە مناز پاک دەبیتەو لەتاوان (رَجْعَ کِیومِ وِلدَتُهُ اُمُهُ)

* حەجی چاک و پاک پادا شتە کەیی بەهەشتە (الحج المبرور لیس له الجزاء الا الجنة)

لەکو تایدای خوالیتانی وەر بگریت و بەنسیب هەمو مانیشی بکات

(حَجَّامُ بَرُورٍ وَسَعِيًّا مُشْكُورٍ وَذَنْبًا مَغْفُورٍ)

حەج بە گەنجی یان بە پیری؟

حەج کە پایەیی پێنجەمی ئیسلامە و لەتەمەندایە کە جار پێتویستکراو بە بۆکەسانی توانایان بپی، لێرەو لەوێ دەبیستین خەلتکانیک دەلین: تاپرنەبین ناچین بۆ حەج، حەج بۆتە مەنی پیری چاکەو بە گەنجی پیمان پانا گیری ئەو بیریۆ کەییە هەلەییە و پلانیککی گومانایە و لەگەڵ حیکمەت و فەلسەفەیی حەج پێچەوانە یەو دروستکراو بو دۆر خستنەوێ گەنجەکان لە بنەمایەکی دینە کە یان و دابریان کەن لە جیهانی ئیسلامی و بیبەشیان کەن لە خێر و پیرەکانی ئەو کۆنگرە گەورەیی موسلمانان، گەرخوا بۆت بکات بە گەنجی حەج بکەیی، چونکە توانا و دانایی

گه‌نج زیاتر فله‌لسه‌فه‌ی حه‌ج ده‌خوینیتته‌وه‌وله‌ مه‌به‌سته‌کانی ده‌گات وه‌ک‌ئیه‌کریزی
 ویه‌کپارچه‌یی وبرایه‌تی ویه‌کترناسینی موسلمانان وبینینی دیمه‌نه‌کانی قیامت ویرکردنه‌وه
 له‌ سه‌رده‌می دابه‌زینی وه‌حی وئهرک وخبه‌باتی هاوه‌لان له‌پیناوی بانگه‌وازه‌که‌ یانداو،پاشان
 بیرکردنه‌وه‌ له‌ به‌لین وده‌سه‌لاتی خودا وه‌له‌سه‌رده‌می مه‌ککه‌ی نه‌وسای وشکی بیتاوو
 مه‌ککه‌ی نیستای پیشکه‌وتوی قهره‌بالغ که‌جیگه‌ی سه‌رنجی که‌سانی ژیره، دیاره‌شه‌وه
 سه‌فهره‌ماندوبونیشی تئدایه‌له‌کوچ وبارله‌نیوان وتیل وختوه‌تگا‌کاندا له‌ناو ناپوره‌ی ملیتی
 حاجاندا، له‌ هم‌موونه‌مانه‌داهیزوتوانای گه‌نجانه‌ پیویسته‌ له‌ یارمه‌تی دانی نه‌خۆش وپیرو
 په‌ککه‌و ته‌کان، نه‌مانه‌ هم‌موی له‌ توانای حاجی گه‌نج دایه‌وچیژی نیمانی لیئوره‌ ده‌گری، وه‌ک
 وتراوه‌(هم‌مووشته‌له‌گه‌نج جوانه‌)، به‌لام حه‌ج به‌پیری مایه‌ی ناچاریه‌ده‌بیتته‌باریه‌سه‌رنه‌وانی
 تره‌وه‌وخۆشی له‌به‌ربه‌په‌یزی ونه‌خۆشی چیژی نه‌وتۆ له‌وه‌ سه‌فهره‌گه‌وره‌وگرنگه‌نابینی، وینه‌ی
 نه‌وانه‌ وه‌ک نه‌وکه‌سه‌یه‌که‌ ره‌زیلی ده‌کات وسه‌روه‌ت سامان کۆده‌کاته‌وه‌ بو‌رۆژی
 ته‌نگانه‌وپیش نه‌وه‌ی هیچ‌ ته‌نگانه‌یه‌ک بیتته‌ ریی بمری وماله‌که‌ی له‌ ده‌ست
 به‌چی، ره‌نگدانه‌وه‌ی نه‌وبۆچونه‌ هه‌له‌یه‌بووکه‌جاران نه‌گه‌ریه‌کی به‌ گه‌نجی به‌چوايه‌ بو‌حج
 به‌لایانه‌وه‌ سه‌یربوو!پیشان ده‌گوت خۆت پیرکردلیان جاری گه‌نج بوی!کاتی حه‌جت نه‌بو!
 نه‌وه‌ی که‌به‌پیری ده‌چی فه‌رزه‌که‌ی به‌جی دینی به‌لام سودمه‌ندنابی له‌حیکمه‌ت وفله‌لسه‌فه‌ی
 حه‌ج وتی ناگاو سه‌ره‌نجام هیچ‌ گۆرانکاری به‌سه‌ر ره‌وشته‌کانی دانایه‌ت به‌ره‌و چاکه‌ وه‌ندی
 جارده‌بنه‌ نمونه‌ی خراب وخبه‌تای حه‌جیش ده‌گرن!(لیئره‌دا مه‌به‌ستمان نه‌و پیره
 نیه‌که‌(معضوب)ه‌،بۆیه‌ هه‌ول بده‌ین به‌گه‌نجی به‌چین تاپیلانی نه‌یاران پوچه‌ل
 بکه‌ینه‌وه‌وهاوکاری پیرو، په‌ککه‌وته‌کانیش بکه‌ین وما‌ناومه‌به‌سته‌کانیشی بزاین وختیری
 زۆرکۆبکه‌ینه‌وه‌ بو‌دنیاو دوا رۆژو ببینه‌گه‌نجی خواویست وته‌وبه‌کار.

حاجیانی کوردزمانن به جلی کوردیه وه جوانن..

عەلمانیەکانی لای خۆمان دەلێن: بەدین تێکەڵ بەسیاسەت نەکریت، کەچی سالانە هەزاران حاجی بەنالای کوردستان وەرەوانە ی کەعبە دەکەن لڤێک وەک گۆشت و گۆشتاوە کە یە لوپرای پیرۆزبایی سەفەری حەج و سەلامەتی بۆ هەمووان لەرێنمایە کانی سالانە کە بۆ حاجیان دووبارە دەکرێتە و پێیان دەلێن: ئیئو، لەو و لاتە نوێنەری کوردن بۆ ناساندنی ناسنامە ی نەتە وە کە مان لە جیهانی ئیسلامیدا بە جلی کوردیه وە بگەرێن و نالای کوردستان بەرزبکەنە وە، دیارە کە ئەو مافێکی شەری و ئاسایی و یاسایی هەموو گەل نەتە وە یە کە، ئیمەش شانازی دەکەین بە کە لێچەر و پەسەنایەتی با و با پیرانمان، کوردایەتی پەسەن و پراستە قینە بە بەشێک لە دینداریمان دەزانن، هەرچە نەتە وە ی دەچیت بۆنە و شوێنە بۆنە نجامدانی بنە مایە کی ئیسلام دەچیت کە پێویست کرا وە لە سەری و لە و میانه شدا کۆمەلێ حیکمەت و فەلسەفە ی تری تیدا دیتە جی لەوانە یە ک ریزی و یە کتر ناسینی گەلانی موسلمان، نە وە ی لێرە دا مەبەستی تە وەرە کە ی نەوانە ی کە پێنمایە کە دەدەنە حاجیان بە پۆشینی بەرگی کوردی خۆیان نایکە نە بەر نە لێرە و نە لە و ی! هاوکات لا کوردستان بەرگی کوردی بەرە و نە مانە و بە دا و اکە و تنی دەزانن! بە هۆی حوکمی واقع کە لە کاریگەری سلبی میدیا و سەرانی و لاتە کە مانا پەنگی دا و تە وە! زۆرینە ی سەر کردە کان و پەر لە مان و دیدیا کافان بە لایانە وە شەرمە و دا و اکە و تە بەرگی کوردی! جە ما وە ریش ناچار بوە کە بەرگی بینگانه لە بەریکات، وە ک و ترا وە: (گە وەرە ناوی دە رێتۆی گچکە پیتی لێ دە خشینتی) هەرچە نە کە س بە دۆی خزی نالی ترشە بە لام بەرگی کوردی زۆر جوانترە لە جل و بەرگی سەرۆکانی هیندستان و نە فغان و لیبیا و عەرەب و نە فریقا، نە وان بە شانازی وە لە بەری دە کەن بە لام لای ئیمە بە پێچە و انە وە! بە ناوی جلو بەرگی ستان دەری جیهانی شانازی دە کەین بە جلو بەرگی بینگانه وە! پێشینانیش و تویانە: (کە لە سورت دۆراند لە لای تێهەڵ ناهێنە وە) کوردایە تیش دە بی لە کوردستانە وە تیشک بە داتە وە، نە ک لە عەرەستان، چون بە هۆی سیاسەتی زهێزە کانه وە کە دا بە شیان کردوین و هەرگیز رێگە نادنەن بین بە دە و لئەت، لە سعودیه ش هەر لە ژێر خیمە ی بە نا و برا عەرە بە کانداین و ها و لاتنی عێراقی، نا وە کە مان لە سەرچا وە وە لێتە لە خوارێ پاک نایتە وە.

سەردانى مۆزەخانىە بۆيەندۈ تىپرامانە

وہك بیرەوہرئەك بەیادی جازان چوم بۆسەردانى مۆزەخانەى ئەمنەسورەكە لەسلىمانى،دیاردەكە خزمەتى بەرچاوى تیاكراوہومەسرەفى زۆرى لئىكراوہ، دیمەنەكانى سەرنج پراكىشن،بەتایبەت شوئینەوارى ستەمى بەعسى عەلمانى كەجئگەى پەندو نامۆژگارى وتیپرامانەو بۆھەمووانە بەتایبەت بۆدەسەلاتى دواى ئەوانە،وہناشنابونیشە بۆنەوہى داھاتوتسا بزنان كەئەم شۆرشەبەم ھەموو زەجمەتە ھاتۆتەبەرورەسەنايەتى وکەلتورى كوردیشى تیدا نیشان دراوہ،بەلام ئەوہى سەرەنجى منى پراكىشاپولەكاتى گەران بەناوژوورەكانیداوۆى عەودال بووم نەمىنى ھىچ شتئك كە ھىماو نیشانە بئت بۆنايىنى ئەم مىللەتە،وہك بلىتى پئشمەرگە لەمزگەوتى لادئىكاندا نەحەوايئتەوہ و مامۆستايانى ناينى پئش پاپەرىن شۆرش وخەباتيان نەكرد بئت لە رئگەى ئىسلامەوہبۆ گەلى كوردو شەرى بەعسیان نەكردبئت وكاتى خۆى لەمىنبەرە كانەوخەلكيان ھان نە دايئت بۆشۆرشگئىرى ورۆلى ئەوھەموونەدیب ونوسەر و سەرکردە ناينيانە بەزمانى حال تيا پەراوئىزخراوہ!چونكە مۆزەخانەى ھەرنەتەوہیەك لە شارەكە یدابەشئكەلە مئژوورەسەنايەتى ئەونەتەوہ،كەبە داخوہلەم رۆژگارەى حوكمى خۆمالتى وحكومەتى كوردى زۆرگرنكى دراوہ بە كلتورومۆدئىلى بئگانە،پەسەنايەتى وسەرورەكەكانى باووباپىران لەبىركراوہ! تەنانەت ئەوچاو دئرەى كە لەگەلمان بووبۆچاوساغى ورئئمايى دەيگوت:كە خەلكانى دەرەوہ دئىن زۆرپەپەرۆشن بەبىننى دیمەنەكانى مۆزەخانە،بەلام ھەندئ لەكار بەدەستانى خۆمان كەدئىن بەچاويكى كەم سەبرى دەكەن ورۆژگارى جامانە شپەوپئلاوہ لاسئىكەكەيان لە بىرچۆتەوہ ولەخۆيان بايى بوونلە پئناوبەختە وەرى گەلەكەمان بوئەوہى ئئمش مۆزەخانەيەكى سەپى ورەسەن وپەسەن تۆمارىكەين بۆنەوہى داھاتومان پئويستە پەندونامۆژگارى وەرىگرين لەدەسەلاتەكانى راپردومان وەك لەفەرمودەداھاتوہ(السعيدمن اتعض بغيره) واتە: بەختەوہرئەوہكەسەپەندلەخەلكانى ترورەدەگرئ، مئژوش پەحم بەكەس ناكات.

وهفاداری .. لهسهردهمی بیوهفاییدا

وهفاداری وپیژانین وبهئمهکی رهوشتیکی زیدهشیرین وجوان وخۆشه ویسته بهتایبته لهسهردهمی بیوهفاییدا، لهبهرانبهرداسپلهیی وبیوهفایی گهلی ناخۆش ولهسهردلان گرانه، بهتایبته لهم رۆژگارهدا بی بهندوباری وبیوهفایی گهلی زۆربووه و متمانه زۆرکه م بووله خزمایهتی وکەسایهتی، دهبی سهردهتا بزانی کهسهرچاوهی بیوهفایی لاوازی نیمانهیان له بی برواییه ودهسهرچاوه دهگری، بۆیهئەوسیفهته لههه مووکهس ناشیرینه وله موسلمان ناشیرینه، چونکه خه لکانی دنیایی وبیباوه رته نها بیر له بهر ژه وندیسه کانی خویان ده که نه وه به ناوی سیاسه تی رۆژگار، به لام موسلمان ده بی پابه ندبیت به بیروباوه پیسه وه وسنوره کانی حه لال و حه رام بیاریزی، هه رنه ولادانه یه که بوته هۆی شه وهی خه لکانیک تانه وته شه ره له دینه که مان بدهن، سه ره تا وبنه مای وه فاداری بیروباوه ری یه که تاپه رسته یه بۆیه ده بی سه ره تا وه فادارین بهرانبه ره یه لینه کانی په ره وردگار، چون که سی له گه ل خواراست نه بی بیگومان له گه ل خه لکی خواراست نابی، دواتر وه فادارین بهرانبه ره به لینه کاغان له گه ل خه لکی خوا، کواله کویتن به لیتن ودروشه کانی کاتی هه لپواردن له کویتن به لینه گانی رۆژناوا بو کورد، له کویتن به لینه کانی تری سیاسی ونه ته وه بی، پاشان وه فادارین بهرانبه ره خیزانه کاغان که نزیکترین که سن بۆمان، وه ک پیغه مبه ره (ﷺ) دوا ی مردنی خه دیمجه ش ریژی هاوریکانی ده گرت و خیری بۆده ناردن، جاریکیان زۆر له گه ل په ره ژنی وه ستا تا کو عانیسه فه رمووی نه وه چی بوونه وه نده له گه لی وه ستای فه رمووی نه وه هاوری خه دیمجه بوه! وه فادارین بهرانبه ره دایک وباوکمان، ته نانه ت دوا ی مردنیشیان وه ک له فه رموده ی پتیشه واکه ماندا هاتوه (ان من ابرالبربراصدقاء ابویه) وه ههروه ها پیغه مبه ره (ﷺ) زۆر ریژی له حلیمه ی سعیدیه ده گرت وکه ده هات عه با ی خۆی بۆرا ده خست وبه دیاری زۆروه وه ده ینارده وه، وه ههروه ها (ابن عمر) له ریتگاده شته کیه کی بینی نه وه نده ریژی گرت له گویدرژه که ی دابه زی، وتیان قوریان نه وه بو؟ فه رمووی نه وه دۆست وخۆشه ویستی باوکم بوه کاتی خۆی! کوا وه فاداری بهرانبه ره رمزگه وته کان که رۆژگاریک شوینی

حهوانه وهی شۆرش بون وئیستاش به لایاندانارۆن، کوانیّ وه فای خزمایه تی و که سایه تی
وجیرانه تی و هارییه تی؟! جابه راستی دینداری له کردار و گوفتار و مامه لهی رۆژانه دا
دهرده که وی و بهرجه سته ده بیّ وهک و تراوه: (الدين المعاملة)، پيشه و احسه نی به صری
فه رمویه تی: موسلمان وهک ههنگ وایه شتی چاک و پاک ده خوات و که له سه رچله که نیشت
نایشکی تی و نایشه مژینی و بهر و بومیشی شیرینه، جا وه فاداری و خۆشه ویستی سیفه تی
موسلمانه و سه پله یی و بیوه فایی سیفه تی بیروایانه.

سوکایه‌تی به پیروزیه‌کان دژایه‌تی نه‌منی قه‌ومیه

زۆرینه‌ی ره‌های میلله‌تی کورد موسلمانان، به‌دژایه‌تی پیروزیه‌کانی نیگه‌رانه، بر‌وابوون به‌پیغه‌مبه‌رانیش بنه‌مایه‌کی نیمانی موسلمانان، نیمه‌هه‌موونه‌وه ده‌زانین که‌دژایه‌تی کردنی پیغه‌مبه‌ران وشوینکه‌وتوانیان پرۆسه‌یه‌کی له‌میژینه‌ی به‌یه‌که‌وه به‌ستراوه‌هه‌رله‌ئاده‌مه‌وه هه‌تاخاته‌م (سه‌لامی خوایان له‌سه‌ربیت) به‌تایبته‌ت پیغه‌مبه‌ری خۆمان که‌تۆمه‌تباریان کردبه‌شیت و جادو‌گه‌رو شاعیر، له‌زیدی خۆی شاربه‌ده‌ریان کردبوژیاترله‌که‌دارکردنشی بوختانیان بۆ عانیسه‌ی خیزانی هه‌لبه‌ست، به‌لام محابن نه‌وه‌ی جیگه‌ی سه‌رسورمانه‌که‌ له‌سه‌رده‌می بانگه‌شه‌ی مافی مرۆشدا لی‌ره‌وله‌وی له‌هه‌ندی گۆشارو رۆژنامه‌دا دژایه‌تی بیرویاوه‌ری ۹۰٪ ی نه‌م گه‌له‌موسلمان ده‌کری و سوکایه‌تی به‌ پیغه‌مبه‌روپاشان به‌مه‌لاکان ده‌کری، بیان فریدانی کتیبه‌تاینیه‌کان له‌شوینه‌ پیه‌سه‌کان‌له‌ژیرناوی نازادی سه‌ریه‌ستی وداخه‌تی سورده‌به‌زینن و مافی گه‌لیک پشیل ده‌که‌ن، وه‌له‌لایه‌کی تریشه‌وه‌نیمه‌ی کورد دنیا‌یه‌ک دۆزمنی نه‌توه‌هه‌ ییمان هه‌یه، نه‌وانیش وه‌که‌ ده‌ستیکی ره‌ش ده‌یانه‌وی به‌وکاره‌یان نارامی کوردستان بشیوتینن و خه‌لکی ناچار ی کاردانه‌وه‌ بکه‌ن، هه‌ندیکیان له‌به‌رفروشی رۆژنامه‌که‌یان‌ایان بۆ نه‌وه‌ی که‌سه‌که‌بناسری و پاشان مافی په‌نابه‌ری له‌ ده‌ره‌وه‌هه‌ربگری، نمونه‌ی هه‌ندی له‌وانه‌وه‌ک پیشینان وتویانه‌: که‌چه‌ل بۆ نه‌وه‌ی ناوی بیته‌ناواناوه‌هه‌ باسی بکه‌ن کانیای گونده‌که‌ی پیس ده‌کرد!، لی‌ره‌دا ده‌پرسین دژایه‌تی کردنی نیسلام چ خزه‌تی به‌گه‌لی کورد ده‌کات؟ جگه‌له‌دژایه‌تی نه‌منی قه‌ومی و ناچار کردنی موسلمانان به‌کاردانه‌وه‌ و سه‌ره‌نجام دروستبوونی پشیتی، مه‌گه‌ر مه‌به‌ست پی نه‌وه‌بی سه‌رقالکردنی خه‌لکی بۆ له‌بیرچونه‌وه‌ی پرسه‌چاره‌نوسسازه‌کان و بیان بۆ نه‌هیشتنی به‌ها به‌رزه‌کانی گه‌ل و نه‌توه‌یه، چونکه‌ شوین که‌وتوانی پیغه‌مبه‌ران که‌سانی ده‌ست ودامیین پاکن و سه‌رمه‌شقی نه‌ده‌بیاتی کوردی و په‌وشته‌ به‌رزه‌کانی کۆمه‌لگان و بونه‌ته‌ جیگه‌ی متمانه‌ی هاوالتیان له‌رۆژ گاریکدا که‌خیانه‌ت و گه‌نده‌لی که‌به‌ری داری بی بر‌وایی

دوووروییه ولاتی لیوان لیوکر دووه، دلئسۆزانی کوردو کوردستان ئهوانهن کهخهم رهوینن نهک خهم روین، جگه لهوهش دژایهتی کردنی پیروزیه کانی نیسلام سهلماندن و بهراست گهپانی قسهی ئهفالجیه کانی پابردووه وخزمهتیکه به دوژمنانی کورد که دهیان گووت کورد له نیسلام پاشگهزیۆتهوه، پۆشنبیرو روناکییری راسته قینه قهله مه کهی له خزمهت گه له کهیدایه، بهلام ئهم سوکایهتی به ههموو پیوه ریک ناله بارو ناره وایه، وه پینچه وانهی ناسایشی نهته ویه، خزمهتکردنی گهل و نهتهوه و پاراستنی ئهمنی قهومی به شیکه له دینداریمان.

هه ئۆسته یه ک له مه ر عه شیره تگه ری ...

هۆزوتیره جیاوازه کان پیکهاتهی کۆمه لگاکانن که پیکه وه ژیان ده به نه سه ر، له کۆمه لگای خۆماندا عه شیره تگه ری نه ریتیککی په ره پینداوه، نیسلامیش له سنوری خۆیدار پینگه ی پینداوه، پینشه واکه مان (ﷺ) فه رمویه تی: (خیرکم المدافع عن عشیرته مالم یاثم...) (رواه ابوداود والبیهقی) واته: چاکترینتان ئه وه تانه که به ره گری له هۆزه کهی ده کات به مه رجی تاوانبار نه بیت، تایه فه گه ری ههندی لایه نی باشی هیه وه کو ژیان به کۆمه ل وه او کاری به کتروخۆش، ویستی په یوه ندی خزمایه تی، به تاییه ت گه رکو وه بن وداخراونه بن، به لام هاوکات لایه نی خراپیشی هیه وه ک سته م و ناعه داله تی به رانبه ر به نافرته تان، چونکه له نه ریتی عه شیره تگه ری دا پیاوان به شه ر ده هاتن ویه کتریان ده کوشت وله سولحه که دا ژن ده بونه قوریانی و باجه که یده د! که له گه ل شه ر عدا نه گو نجاوه چون خوای گه وره فه رمویه تی (ولاترزوا زره و زراخری) واته: کهس تاوانی که سیکی تر هه لئاگری، سولح ده بی له سه رمال و سامان بیت نه وه ک ژن تیا بکری به کۆیله، بۆیه ئهم جۆره داب و نه ریتانه پوچ و به تالنه له پروانگه ی شه رعه وه، له نه ریته خراپه کانی عه شه رته دا نه گه رکاری داوین پیسی رویدا یه که سه ر ژنه که تاوانبار ه و ده کوژی زۆرجار پیاوه که وه ک به رزه کی بانان بۆی ده رده چی وله لایه ن خزمانه وه ده پاریزی! ئه وه له کاتیکدا له روی شه رعه وه هه ردوکیان تاوانبارن، وه له داب

ونەریتی عەشیرەتە کە دەبێ لەسەریە کتر بکەن وە حەق بێ یان ناحەق بپۆغونەنە گەر کە سێک لە
 عەشیرەتی خۆیان یەکیکی بەناھەق کوشت ئەو پەشتی دەگرن و لە سزای عادیلانە رزگاری
 دەکەن، کە ئەوێش دەمارگیری و ڕەگەز پەستی و پێچەوانە ی شەرعی، یان لەبەر خاتری
 خزمایەتی شایەتی ناحەق بۆ یە کتر دەدەن و پاستیەکان دەشیوتین! کە ئەوێش
 ئەتاوانە گەرەکانە، لە نەریتی ھۆزە کە دەبێ ڕەش و ڕوت و بێ دەسەلات لە خزمەت
 دەسلەتدارە کە دابن...!، ھەر عورف و عادەتێک بێ شەرعی بێت نادروستە و پوچ
 و یەتالە، ئەوێش کە شەرعی بێت ڕێگە پێدراوە، زۆر لەستەم و گەندەلیە کانی ناو حوکمەتیش
 ئەوانە دەیکەن کە پەشتیان ھەبە و ناترسن لە سزای یاسایی رزگاردە کترین و حساب بۆکەس ناکەن!
 ھەر گەل و نەتە و ھیک بیری عەشیرەت گەری زال بووبە سەریانە و ھەستی نەتە و ھایەتیا
 لاواز دەبێت، چون ناکۆکی ھۆزەکان بەردەوامە و ھەرسەر قالی بەرژووە نەندی
 عەشیرەت، ھەریە کە یان دەبنە میر نشینیکی سەربەخۆ! حیزبە کانی نیش بۆ بەرژووە نەندی
 بە کاریان دین، بە کردنە و ھێ سەنتەر و ھاوکاری ماددی، دواتر بە ھۆی پارچە پارچە بونیانە وە
 دوژمنانیش بە سەریاندا زال دەبن، بۆیە ناینەکان دژی دەمارگیری و نەوجۆرە عەشیرەت گەریەن، گەلانی
 پێشکەوتوش عەشیرەت گەریان توندۆتە و لە ناو بیری نایینی و نەتە و ھایەتی دا، پێشە واکە ی شەمان (ﷺ)
 فەرمویەتی: لە ئێمە نیە نە و کەسە ی بانگەشە ی عەصەبیەت دەکات یان شەری بۆیکات، ئەوێش بە وە ی
 کە پەشتی قەومە کە ی بگری لە سەرستەم و ناحەقی (العصبية ان تعين قومك على الظلم)، لێرە دا
 گەشتینە ئەو دەرەنجامە ی کە عەشیرەت گەری بەوشیو ھە زیانبەخشە بۆ بەرژووە نەندیە کانی گەل
 و نەتە و ھە چونکە یە کەریزان لە دەست دەدات، بەلام لێمان تێکەل نەبێ ڕیزو خۆشەویستی
 بۆ ھۆز و بێنە مائە لە سنوری خۆیدا و پاراستنی لە سەر حەق شتیکی فیتری و ڕە و ھایە... وە ک لە سەرەتا
 وە نامازە مان پێدایە.

نایا کریسمس کوردایه تیه؟ (سه‌ری سالی زاینی)

سالی (۲۰۱۳) به‌سه‌رجه‌م روداوه‌کانیه‌وه ماڠ ناوایی کردوسالیک له‌ته‌مه‌غان که‌م بویه‌وه که‌ده‌بوخه‌مبارین له‌جیاتی شادی! واین له‌پیشوازی سه‌ری سالی (۲۰۱۴)ی زایندا که‌سالانه‌به‌گه‌رمی پیشوازی لیده‌کریت و به‌رازاننده‌وه‌ی ریگا سه‌ره‌کیه‌کان و گه‌رمکردنی یانه‌وه‌ۆله‌کان به‌خرابه‌کاری و به‌پیی راگه‌یه‌نراویک نه‌م سال بۆمه‌راسیمی نه‌ویاده حکومه‌تی هه‌ریم (۵۰) ملیۆن دیناری سه‌رف کردووه‌لئه‌وه‌ته‌نه‌ها له‌به‌ر ره‌زامه‌ندی نزیکه‌ی ۰.۵/ ی هاوالاتیانی هه‌ریم و پششت گوئخستنی ۰.۹۵/ ی که‌ موسلمانن، که‌بۆسه‌ری سالی کۆچی هیچیان نه‌کرد، به‌لام بۆمه‌راسیمی برامه‌سیحی و به‌زیدیه‌کانیان، زیادله‌پتویست له‌خزمت دان بۆئافه‌رینیکی ده‌روه‌! لیره‌دا مه‌به‌ستم نه‌وه‌نیه‌ حساب بۆیه‌رانبه‌ره‌کانغان نه‌که‌ین، به‌لام هه‌رکه‌سه‌به‌قه‌باره‌ی خۆی، جانازانم نه‌وه‌چ جوړیکه‌له‌دیوکراسی و مافی مرۆڤ؟ سه‌ری سالی زاینی تایبه‌ته‌ به‌ مه‌سیحیه‌کان و هیچ په‌یوه‌ندیه‌کی به‌زۆرینه‌ی کوررده‌وه‌نیه‌، چونکه‌ که‌لتوری کوردنیسلامیه‌، له‌کاتی‌کداخه‌لکانی بیگانه‌ له‌ده‌روه‌ه‌ شانازی به‌نیسلامه‌وه‌ ده‌که‌ن و به‌روه‌نیسه‌لام دین، به‌لام ئیمه‌ په‌ندله‌هه‌له‌کان و هه‌رناگرین و شانازی به‌ بیگانه‌وه‌ده‌که‌ین لئه‌ری گه‌لۆله‌کوی جوله‌که‌ومه‌سیحی و به‌زیدیتان بینی ناهه‌نگ بگێرن بۆبۆنه‌کانی ئیمه‌، لیره‌دا ده‌سه‌لات به‌ربرسیاره‌له‌ گرنگی دان به‌وشتانه‌ی که‌نامۆن به‌ناینی سه‌ره‌کی و زۆرینه‌ی هاوالاتیانن که‌نیسلامه‌ به‌ له‌ به‌رچاونه‌گرتنی زه‌مینه‌وزه‌مان، خه‌لکیش له‌ترسان و له‌برسان له‌سه‌ردینی پاشماکه‌یانن و هه‌ک نه‌سه‌ریکی به‌هیزدا هاتوه‌: (الناس علی دین ملوکهم) که‌ به‌لای هه‌ندیکیانه‌وه‌فه‌رموده‌یشه‌، هیزی ده‌سه‌لات و پاره‌ له‌هه‌مووشتی زیاتر به‌کاره‌، پاشان یادکردنه‌وه‌ی هه‌زهره‌تی مه‌سیح سه‌لامی خوای له‌سه‌ربیت به‌م شتوه‌مه‌راسیمه‌پازیه‌ که‌په‌سه‌تی له‌ بیفه‌رمانی خواومه‌سه‌ره‌فی زۆر که‌جیگه‌ ناگری، نایا بابا نوئیل چ په‌یوه‌ندیکی به‌ منالانی کورده‌وه‌ هه‌یه‌؟ له‌کاتی‌کدامنالانی کوردبه‌پلان و پیلانی سه‌رانی نه‌وان بیتاز کراون لئایاکلاوه‌که‌ی بابا نوئیل مانای کلاوله‌سه‌رنانی ئیمه‌نیه‌؟ مه‌گه‌رئیمه‌

خاوهنى كىلاۆ و جامانى خۆمان نىن كه فرىمانداوه لىنايا هيتانى گۆرانى بىئى بىزانى
بۆكۆنسىرىت وبه خىرج دانى دهيان دهفتهردۆلارچ خىزمەتتىك به كوردستان دهكات له كاتىكدا
زۆربەى شوپىنه كانمان هيشتابه دهست گىرفتى خىزمەتگوزارىبه سه ره تايبه كانه وه ده نالىتنن و
ناچار خۆبىشاناندا ده كەن، به لامله كۆنسىرىتى (نه جوا كه ره م) بلىتىسى رىزى
پىشه وه (۸۰۰) دۆلارىسو! گەر له وشه وانده داسه رى ناسمانى شاره كه م بكه يت له شارى كاك
نه حمدى شىخ ناچىت به ده رپرېنى شادى له رېنگه هەلدانى بالۆنى ناگرېنه وه بۆبه شدارى
له شادىانهى مه سىحيه كان، ده يانه وى پىناسى شاره كه م بگۆرن له كوردايه تى
بۆمه سىحيه ت، كه نامۆن به فىكر و كه لتوروتانى هەرىمه كه م، له كاتىكدا به پىنى
كىتېبى (دائرة المعارف) ى به رىتانى مېژوى (۱/۱) هەلەيه وقه يسه رى رۆم دواى (۳۴۰) سال له
له دايك بونى حەزرى عىسابه مه به ست ئەم رۆژهى ديارى كرد بۆئه وهى رىك بكه وى له گەل
بۆنهى زۆرىنهى بوزى وبست په رسته كان لبا به خۆماندا بچىنه وه له خىزمەت ره سه نايه تى
نه ته وه كه ماندابىن، چون هەر كه سى ره سه نايه تى له ده ستدا ئەوه سه ره نجام خۆيشى له ده ست
ده دات وهك حەزرى مه سىح فه رموويه تى: (نه گەر هەمو دنيا به رىته وه به لامل خۆت بدۆرىتى
به هىچ ناچى).

بۆئه وته وه ره له سه ره تاى سالى (۲۰۱۳) له به رنامه ى (كه وانه) ى تلفىزىونى گەلى كوردستان
گفتگۆيه كى چىروپىروگه رموگورمان ئە نجامداله گەل رۆژنامه نوستىكى عه لمانى، بۆمان سه لماند
كه له نوروزىك په يوه ندى به كوردوئىسلامه وه نيه .

کوردایه‌تی له ته‌رازوی ئیسلامدا

لی‌ره‌وله‌وی نه‌بیستین و نه‌لین: ئیسلام و کوردایه‌تی جیاوازن، یان ئیسلام هی عه‌ره‌به‌وو مافی نه‌ته‌وه‌کانی تری نه‌داوه! کوردایه‌تی و دینداری نه‌بی لایه‌کیان بگری...! هتد، دیاره‌ کورد نه‌ته‌وه‌که‌یه‌ و کوردایه‌تیش شو‌رشی کوردیه، هیوادرم به‌کورتی راستیه‌کان بیسه‌لمینین و بو‌چونه‌کانیان راست بکه‌ینه‌وه، خوی گه‌وره‌له‌سوره‌تی (الحجرات) فرمویه‌تی: ﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴾ (الحجرات ۱۳)، نه‌وه‌ی که عه‌ره‌بی زان بیت نه‌زانیت که‌وشه‌ی (الناس) گشت‌گیره‌عامه، بو‌موسلمان غه‌یره‌موسلمان، خودای گه‌وره (جل جلاله) بانگیان ده‌کات خودا رقی له‌که‌س نیه، مه‌گر کابرا خوی قیزه‌ون بکات، ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ﴾ نه‌ی خه‌ل‌کینه، ﴿إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ﴾ (بو‌به‌ری‌ونه‌ته‌یه‌که‌تر: بو‌عه‌سه‌بیته‌ و ده‌مارگیری، هو‌شیار بن) ﴿إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ﴾ له‌بنه‌ره‌تدا له‌دایک و باو‌کیکن، له‌نی‌رومی‌یه‌که‌ دروستمان کردون، وه‌که‌ له‌فرموده‌ دا هاتوه: هه‌مووتان له‌ ناده‌من، ناده‌میش له‌گله، سپی پیست له‌گله‌ ره‌ش پیستدا جیاوازی نیه! هه‌رقی زمانی عه‌جه‌م به‌سه‌ر عه‌ره‌بدانیه، ری‌زو ماف بو‌یه‌که‌تر دابنن، مافی سیاسی و کومه‌لایه‌تی و نابووری عه‌سه‌که‌ری، چیت بو‌خوت نه‌وی بو‌نه‌ویشت بو‌ی. بی‌گومان خودای گه‌وره‌ خوی باشتر نه‌زانی له‌هه‌موومان، بو‌چی هه‌موومان له‌یه‌که‌ عه‌شیره‌ت نه‌بووین؟ بو‌چی هه‌مووی یه‌که‌ زمان نه‌بوو؟ بی‌حیکمه‌ت نیه‌ به‌لام ئیمه‌ ناتوانین ده‌ستکاریان بکه‌ین و له‌باره‌یانوه‌ خودا نه‌فرمویت: خو‌م دروستم کردوون، (کورد، عه‌ره‌ب، فارس، تورک به‌ره‌ری... هتد) ئینج‌ادوای گه‌ل ونه‌ته‌وه‌ تیره‌وه‌هۆزه، هه‌ر که‌سی‌که‌ که‌وا زمانی‌کی تایبه‌تی هه‌بی له‌گه‌ل خه‌ل‌کی‌کی تردا، نه‌وه‌ گه‌له. به‌لام له‌ناو گه‌لدا چه‌ند تیره‌وه‌هۆز هه‌ن نه‌وه‌ پییان نه‌لین "قه‌بیله، میله‌ته‌ی کورد که‌خواه‌نی نه‌وه‌هه‌موو زانا و موحه‌دیس و که‌له‌می‌سرد و قاره‌مان و هه‌ل‌که‌وته‌و شو‌ر‌ش‌گی‌رو جوامی‌ره‌یه‌ کی نه‌توانی نکولی قه‌ومی‌یه‌ت له‌وه‌گه‌له

بکات و بلّیت قهوم نین؟ به‌پریشان بائەو ئیسلامه وهك خۆی تیبگه‌ین دوژمنانی دین کاتتک
 پیمان نه‌لّین: جنوکه‌ی شاخه‌کانن، یا تورکی کتوی نه‌وه دژایه‌تی دینه. نه‌بی ئیمه بزانی
 سه‌رچاوه‌ی ئیمه قورئان وسونه‌یه. با بروین هه‌موومان بگه‌رپین، بزانی له‌کویدا ئیمه‌زه‌ربی
 سفرکرا بین وقه‌وم نه‌بین؟ ﴿وجعلنکم شعوبا وقبائل﴾ که‌وابوو میلله‌تی کورد یه‌کتیکه له‌و
 شه‌عبانه، که‌س ناتوانی نەفی قه‌ومیه‌تی لی بکات، وه‌کو عه‌ره‌ب وایه، وه‌کو فارس وایه،
 وه‌کو تورک وایه، وه‌کو هه‌موو جیهان وایه وه‌هیچ جیاوازیسه‌کی نیه. هه‌مووجیهان چ
 مافیکی ره‌وای بو هه‌یه، نه‌ویش نه‌و مافه ره‌وایانه‌ی بو هه‌یه. هه‌موو نه‌وانه‌ی نه‌مرو
 له‌قه‌ومیه‌ت نه‌دوین، واپیناسه‌ی قه‌ومیه‌ت نه‌که‌ن: که‌زمانیکی تایبه‌تی خۆی هه‌یه. نایا له
 قورئانی پیروژدا هه‌یه باسی زمانی ئیمه بکات؟ به‌لّی ﴿ومن اياته خلق السموات والارض
 واختلاف والسنتکم والوانکم﴾ نه‌و زمانه‌ی که‌وا تو پیتی نه‌لّیت: بابه، نه‌و نه‌لّیت (اب) هه‌ر
 نه‌و پارچه گوشته‌یه، له‌سه‌رجه‌م مروژکاندا جیاوازی نیه. به‌لام نه‌وه‌لّیت: (اب) نه‌و بابه
 نه‌و پده‌ر) نه‌وه به‌لگه‌یه له‌سه‌ربون وده‌سه‌لاتی خودا (جل جلاله). به‌لّی، که‌وابوو
 زمانیشمان خودای گه‌وره بو‌ی داناوین، هه‌رکه‌سیک هه‌ول بدات زماغان بسپرتیه‌وه دوژمنی
 دینه، له‌دین نه‌گه‌یشتوه. هه‌رکه‌سیک هه‌ول بدات فه‌ره‌نگی کوردی کلتوری کوردی
 نه‌مینیت نه‌وه دوژمنی دینه، پیغه‌مبه‌ری ئیسلام (ﷺ) نیسته نه‌گه‌ر خۆی وسوپاکه‌ی
 له‌ئارادا بوایه، میلله‌تی کوردی ئاوا بدیایه به‌رگری لی نه‌کردین. دیفاع له‌زماغان نه‌کات،
 به‌لام نیسته چی بکه‌ین جامانه‌که‌ت فریدراوه ده‌م وچاوت جل و به‌رگت نامۆیه، نه‌پۆی بو
 به‌غداد نه‌بی چاکه‌ت وپانتۆل له‌به‌رکه‌ی کئی وتی؟ ئیسلام وتی چاکه‌ت و پانتۆل له‌به‌ر
 بکه‌؟ کئی وتی؟ دینی ئیسلام وتی قاچاخ به‌؟ بیگومان نه‌خیر، پرۆ بو تورکیا، پرۆ بو هه‌ر
 ولاتیکی تر، نه‌و جل و به‌رگه‌ی که‌ جل و به‌رگی سه‌لاحه‌دینه، که‌خودای گه‌وره پیتی داوین
 قاچاخه. هه‌موو عه‌ره‌ب و فارس و تورک جل و به‌رگی تایبه‌تی خۆیان هه‌یه، بو هی نه‌وان بو
 دروست بیت وه‌ی ئیمه قه‌ده‌غه بیت؟ باتفه‌نگ به‌تاریکیه‌وه نه‌نن، باله‌ئیسلام وردینه‌وه

بزاین کی زهره‌ری به قهومییه‌تی نیمه داوه، کی خه‌تی راست وچه‌پی لیداوین و خاکه‌که‌ی
 پارچه پارچه کردوین؟ با گله‌بی له‌وه بکه‌ین، با به‌گژ نه‌ودا بچین، با هیتزو پیتز پیکه وه
 بنیتین بلتین نیتوه سته‌متان له نیمه کردووه. که‌وابوو زمانه‌که‌شمان که‌به‌کوردی قسه نه‌که‌ین
 شانازی پتوه نه‌که‌ین بوچی؟ چونکه‌که‌س پیتی نه‌داوین، دوژمن پیتی نه‌داوین، خودای گه‌وره
 پیتی داوین ﴿الرحمن﴾ علم‌القرءان ﴿خلق‌الانسن﴾ علمه‌البیان ﴿خودای گه‌وره مرۆقی
 دروست کردووه له‌هه‌مان کاتیشدا هیتزی لیک‌دانه‌وه‌ی پیداووستییه‌کانی پیداووه. "البیان"
 چیت پتویسته چیت له‌توانادایه، چیت پتویسته له‌سه‌رجه‌م بواره‌کاندا نه‌بی به‌یانی بکه‌یت
 له‌سه‌رده‌می پیتغه‌مبه‌روه‌هاوه‌لانیدا، له‌سه‌رده‌مه‌کانی تری نیسلامدا، ده‌قینکم بو بیتن،
 میژوو‌یه‌کی راست، نایه‌تیک که‌واکوردتیک ناواره کرایت؟ له‌مه‌جلیسدا ده‌رکرایت؟ مافی
 ره‌وای خوئی نه‌بوو‌یت؟ مافی سیاسی و کومه‌لایه‌تی خوئی نه‌بوو‌یت؟ له‌به‌رنه‌وه‌نیمه‌به
 شانازی‌وه‌یه‌کی‌کین له‌وگه‌لانه، وه‌زمانیشمان خوای گه‌وره پیتی داوین، نایا هیچ کات خودای
 گه‌وره زولم نه‌کات؟ (په‌نابه‌خوا) گه‌لێک خوئی دروستی بکات، له‌ژیر نایه‌تی ﴿وجعلنکم
 شعوبا وقبائل﴾ رازی بیت به‌وه‌ی که‌توته‌وه‌ی، له‌ژیر نایه‌تی ﴿واختلاف‌السنتمکم والوانکم﴾
 رازی بیت به‌وه‌ی که‌تو زمانت هه‌یه، نایا قاییله قایل نه‌بیت به‌وه‌ی وه‌ته‌نیکت هه‌بیت و
 تیایدا بژیت؟ ﴿والارض ورضعها للانام﴾ خودای گه‌وره (جل جلاله) زه‌وی بو به‌شه‌ریه‌ت
 دروست کردووه. کی نه‌توانیت بلت عه‌ره‌ب و فارس شایسته‌ترن به‌وه‌ی که‌وا نه‌رزیان
 هه‌بی، به‌لام قه‌ده‌غه بیت له‌نه‌خشه‌ی جیهاندا بنوسریت "کوردستان"؟! کام نایه‌ت وا
 نه‌لی؟ نه‌بی نه‌وه‌شمان له‌بیر نه‌چیت نه‌سل له‌نیسلامدا وه‌حده‌ت ویه‌ک ریزییه. یانی
 که‌س باسی نه‌نایه‌ت و قهومییه‌ت نه‌کات. به‌لام با هه‌موو که‌سیش له‌شورتی خویدا،
 به‌زمانی خوئی قسه بکات، به‌زمانی خوئی بخوینی، ده‌رامه‌تی خوئی بو خوئی بیت و نیداره‌ی
 خوئی به‌رپتوه ببات، نیسلام نه‌یه‌ویت به‌شه‌ریه‌ت بکاته یه‌ک پارچه. بوچی؟ بو نه‌وه‌ی
 یه‌کتر بناسن. (لتعارفوا) هاوکاری یه‌کتر بکن له‌هه‌ر نیشیک‌کی خیردا که‌مایه‌ی پیش

بردنی ولات بیټ، به شهريهت همووی بهرپرسياره له‌وه. دهی نه مه چ کاتيک نه بیټ؟ کاتيک نه بیټ که‌وا هر هموو برايتهی و ته‌بايان له‌ناودا بیټ، بانگه‌شهی قومیهت نه‌کړی، هر میلیله تیک له‌جیگه‌ی خویدا کورده‌فارسه عه‌ره‌به، حوکمه‌تی مه‌رکه‌زی نیسلا می نه‌گر مافی همووی بدا، نه‌وکاته نه‌کورد هاوارنه‌کا، نه‌فارس. نه‌سل له نیسلا‌مدا وه‌حده‌ته، په‌راگه‌نده‌یی ده‌دی کوشنده‌ی هموو گه‌لانی جیهانه. به‌تایبهت نه‌مړو که‌زورپټویسته بو میلیلهت ته‌بايي و برايتهی. نه‌سل له نیسلا‌مدا یه‌ک ریزیه، به‌لام له‌گه‌ل پیش چاو گرتهی نه‌وه بازمانی خوئی بیټ، نه‌وه با په‌رله‌مانی خوئی بیټ، با وه‌کو ویلایهت له‌نیسلا‌مدا حه‌ق و مافه‌کانی بو‌دابرتهی، به‌لام پټویسته بو‌ه‌موو‌گه‌لی وه‌ک جاران بنوسرتهی (ده‌وله‌تی نیسلا می) نه‌ک ناوی عه‌ره‌بی بیټ، تا‌کورده‌که به‌روو شکاوی پرواته خزمهت پیغه‌مبه‌ری خودا (ﷺ) بلتهی: نهی پیغه‌مبه‌ری خودا (ﷺ) نهی مافی من‌کوا؟ تا تورکمانه‌که پروات بلتهی نهی پیغه‌مبه‌ری خودا (ﷺ) (الدولة العربية) نوسراوه، نهی من چیم؟ تا باقی زمان و گه‌له‌کانی تر که له‌و ناوچه‌و ده‌ورو به‌رده‌ا بوون. نه‌نوسرا (الدولة الاسلامیه) عه‌ره‌ب هه‌ستی نه‌ته‌کرد عه‌ره‌به، کورد هه‌ستی نه‌ته‌کرد کورده، فارس وزمانه‌کانی تر هه‌ستیان نه‌ته‌کرد به‌چه‌وساوه‌یی. نه‌سل له‌نیسلا‌مدا وه‌حده‌ته، به‌لام له‌گه‌ل پیش چاو گرتهی مافی هموو خه‌لکیک له‌شوئینی خویدا. زانایانی ش‌ه‌رع نه‌فه‌رموون: دنکی گه‌نم له‌هه‌ولت‌دا تامیلله‌تی هه‌ولت‌روده‌ورو به‌ری هه‌ولت‌ر، فه‌قیرو هه‌ژاری هه‌ولت‌ر پټویستیان بیټ دروست نیه بینیرتهی بو‌سلیعانی وشوئینیکي تر، ماموستایانیش باشت‌ر نه‌زانن، نایا ماموستا دروسته سهر‌فیت‌ره‌که‌م بنی‌سرم بو‌شارتیکي تر؟ هه‌تا دروست نیه له‌گونه‌که‌ی خوته‌وه بینیرتهی بو‌گونه‌که‌ی تر که تزیکته. باشه چون دروسته لیره‌وه نه‌وه هموو سهر‌وهت وسامانی کوردستانه باریکرتهی، به‌شاحنه‌و به‌لوزی بنیردتهی بو‌نه‌وروپا، به‌لام نه‌وته‌که‌مان لیره به‌رمیلی گه‌یشته هه‌زار دینار؟! لئه‌مه‌عمه‌ری کوری خه‌تاب کردی به‌نیمه؟ دین کردی؟ نیسلا م کردی؟ کی کردی؟ بی‌گومان سیاسه‌تی سیکولاری زه‌پت‌زه‌کان.

لهسەر نهوبنه مایه نهسل له به شه ریهدا هه مووی یه کپزیه، به لام مافی هه موو که سیک
 نه بیته به جوله کهو گا و رو خه لکان ی تریشه وه بدریت. چهنده ریز له خویان بگرن، نه بی له ناو
 عالهمی نیسلامیدا ناوا فرههنگ و زمان و کهلتوری خویانیان هه بیته و پاریزراو بیته.
 خودا دروستی کردووه تو چون زمانی قاچاخ نه کههیت؟ به لام کاتیک کهوا (دهولهتی
 نیسلامی) سراهه وه نه ما، عه ره ب بوو به بیست و دوو دهوله ته وه، حوکه ته تی تورکمانی
 دروست بوو، حوکه ته تی فارس دروست بوو، وه هه موویان لهسەر نه خشه ی جیهاندا هه ن
 (نه وه عیراقه، نه وه لوینانه، نه وه جهزائیره، نه وه فهلهستینه، نه وه عه ره بستانی
 سعودیه.... هتد.) باشه بوچی مه منوعه له ونه خشه دا بنوسریت کوردستان؟ نه سل
 له نیسلامدا (دهولهتی نیسلامی) یه هه مووی به یه کسانی بژی بی جیاوازی، به لام نه گهر
 نه و تی: عه ره ب، نه و تی تورک، تورک، نه و تی: فارس، فارس، باشه نیته چل
 ملیون؟ فرههنگ مان نیه؟ زمانان نیه؟ چون نه بی نه رزمان نه بیته؟ چون نه بیته زمانان
 یاساغ بیته؟ یانی قابیله خودا بفرمویت: دروستم کردوون به لام برۆن نیوه دوژمنی منن،
 نابی به کوردی قسه بکه ن؟ زورجار بیستراوه دوژمنان نه یانوت: پیغه مبهری نیسلام
 (ﷺ) فه مووی ته تی: کورد یاخوا تاماوی هه ر کورت بیته!! باشه نه م درۆ بوه تانه گه وره یه
 له کو ی کرا به ده می پیغه مبه ره وه (ﷺ).؟ مه سه له ی نه ته وایه تی هه ر که سیک له نو یژ جیای
 بکاته وه، له نیسلام حالی نه بووه، دلنیابن. پیغه مبهری نیسلام (ﷺ) کاتیک مه ککه ی
 به جیهیشت، نه و به مه ککه ی فهرموو: (والله أنك لاحب الارض الی لولا أخرجونی ما
 خرجت منك) خو هه موو مه دینه شی خوش نه ویت، باقی ولاتیانی تریشی خوش ده ویت
 ، به لام ولاتی دایک خو شه وستره، کهس ناتوانی له ده روون و می شکدا ده ری کات. حزبی
 به عس چهنده سال هه وئی دا میلله تی کورد نه مینی، فرههنگ وره سه نایه تی نه مینی،
 نه وه تا له سیداره دران و سه رنوگم کران، زیاتر له چوار پینج هه زار گوندمان ویران بوو،
 مزگهوت و قوتابخانه و مه لاو ماموستاو نه دیب و هه موو خه لکه که ویستی بمانفه وتینیت،

به لأم چی کرد؟ سوپاس بۆخوا ئەبینی ئیستا میللهتی کورد له هه موو جاره کانی تر
 هوشیارتره، بۆچی؟ چونکه سته می لیکراوه، مافی خوراوه. نه گهر (دهولهتی نیسلامی)
 هه بیته، کوردیش پازیه به بهشی خوی. نه گهر ناوی نه و دهوله تانه هه بیته له نه خشه و
 کاروباری ولاندا، باشه کام نایهتی قورنان دژی نه وه یه که وا (الدوله الکوردیه) ش هه بیته؟
 ئیمه وه کوموسلمان نه مانه وی پێشمه رگهی به ره وشتی قورنان به دهستی کوردین،
 پێشمه رگه یه ک کاتیک که وا دراوسی که ی نه روا بۆسهردان و سه فهریک ژنه که ی به جی بهیلتی
 له گهل کچه کانیدا، یه ک دانه مانگ نه یه ته وه و به خه یلێشیدا نه یه ته، چونکه مالتیکی
 موسلمان دراوسی یه تی. له سه رینه مای ته قوا و برایه تی و ده ست پاک ی... هتد. نه مه
 واقیعی نیسلامه، که قه و مایه تی نه ته وایه تی له نیسلامدا زۆر پیروژه، به شی که
 له دیندری، پێغه مبه ری خودا (ﷺ) سویندی خواردو فه رموی به مه که که: له هه موو
 پارچه کانی تری سه ر زه وی شیرینتری له لأم، وه نه گهر قه و مه که م ده ریان نه کرد مایه قه ت
 به جیم نه نه هیشتی. که وا بوو سوژی نه ته وایه تی له گهل ده مارو خوین وه موو لاشه ی
 مروژدا تیکهل بووه. نه وه شمان له بیسه نه چیته نیسلامی پیروژ له لایه که وه به رگری له گهل
 وقه وم و زمان و فه ره نگت نه کا، به لأم له ولاشه وه له گه لیک جیگا رووبه پروو بووه ته وه
 له گهل مه سه له ی ده مارگیری و نه ته وه په رستی، پێغه مبه ری نیسلام (ﷺ) کاتیک که وا
 خودای گه وره نه یینیریت ﴿وما ارسلناک الا رحمه للعالمین﴾ بو نه وه هاتوه که وا عه ره ب
 خوی هه لته کیشی به سه ر فارس و تورکدا له ناو تیره کانی عه ره ییشدا هه ندیک خویان به
 به ریزتر نه زانن له وانی تر. له ناو مروژه کانیشدا هیه ک هسیتک خوی به گه وره تر نه زانی.
 مافی هه موو که س بدری، به لأم نه گهر هاتوو کو مه لیک عه ره ب دنیا یان به ده ست گرت،
 خوینی گهلانی تریان مژی، نابووریت نه بوو نه و خواردی، دم و چاوت قاچاغ بوو، زمانی
 قاچاغ کردی به ناوی قه ومییه ته وه، وه ک له نه و روپاو روژئاواوه نه وه تا کوشنده یه هاتوو ته
 ولانمانه وه، یا فارس قیت بوویه وه لیت، یا تورکمان خوی قنج کرده وه له به رده مه تا، به

تعبیری نیستای نه مانه مافی مروّفایه تی لیّ داگیرکردی، نه وه یه پیغه مبهری نیسلام
 فهرمووی: (من دعا الى العصبية فليس منا، ومن قاتل على العصبية فليس منا، ومن
 مات على العصبية فليس منا) هه رکه سیک بانگه وازی قه ومییه تی جاهلییه ت بیت، هه
 که سیک بریت به نایدیای نه ته وه په رسته یه وه له سه رینه مای ده مارگیری نه فامی فهرمووی
 نه وه له نئیمه نیه. به ناوی خو یه وه قسه بکات به ناوی نیسلام وه قسه نه کات، پیغه مبهری
 نیسلام (ﷺ) فهرمووی: له نئیمه نیه. خه لکیک نه لئیت: پیغه مبهری نیسلام (ﷺ) نه چیت
 به گز قه ومییه تدا، مه به ست نه وه قه ومییه ته خراپه یه که له ناو عه ره بدا (میثیل عه فله ق)
 په دیدا بو له به غداد نه وه ی که به عسی نه بوایه پی پی بلتی ماف نه بیوو. نه ی باشه هه قی
 خو ی نیه پیغه مبهری نیسلام (ﷺ) به فهرمویت: (دعوها فأنها منتفنة) ده مارگیری قه ومییه ت
 وجاهلییه ت فرپی بدن بوگنه، چه په له، خه لکیک بیته سه ر حوکم، حوکم به ده ست بگری
 نه وه ی به زمانی نه وه قسه نه کات، مافی نه بیت! نینجا هه ولش بدا هه رچی ده رامه ته
 بیکات به قورگی خویدا، هه ره له بهر نه وه ی زمان و ره نگت جیایه. نه مانه یه پیغه مبهری
 نیسلام (ﷺ) فهرمووی: فرپی بدن بوگنه، عاده تی به شه ره ده میان تیک نه گیری (نه بوو
 زه ری غه ذاری) ته نه جاریک به بیلالی حبه شسی فهرموو: کوری ژنه ره شه که! خو تاسایه
 حبه شسیه کان ره شن، شتیکی واقعیه نه وه لای نئیمه وه کو به خشش و خه لات وایه، له چاو
 نه وه موو جیتوو ناوو ناتوره له نه سه ب و نه ژدادی یه کتر، نه بو یه له حبه شه وه هاتوه،
 بو یه ولاتی - نو ی به جی هیشتوه، که لیسه سه ره رز بیت، زمان و ره نگی پاریزراو بیت،
 خه لک تانه ی لیّ نه دا، خودای گه وره دروستی کردوه، (واختلاف السنتمکم والوانکم) من چی
 بکم خودای گه وره به ره شسی دروستی کردوم؟ بوتانه له خودا نه ده ی؟ به لام بیلالی حبه شسی
 (ره حمه تی خودای لیبت) چونکه له دین تیگه یشتوه، هه ستایه وه یه کسه ر چوو بو خزمه تی
 پیغه مبهر (ﷺ) فهرمووی: (یا رسول الله (ﷺ) نه بوزه ری غه فاری پی پی وتوم: (یا ابنة السوداء)
 باشه پیغه مبهری نیسلام (ﷺ) چی بکات؟ ره نیس عه شیره تیکه، عه شیره تی غه فاری

هه مووی له ژۆر دهستی نهودایه. چی بکات؟ هه روا سه ری بنیته وه؟ نا، بانگی کردوو. پتی
 فرموو: (أنتك امرء فيك الجهلية) تو که سیکی به شیکی نه فامیت تیدا ماوه. نه وه
 جاهیلیه ته پتی بلتی کوری ژنه ره شه که نه وه نه فامیه به تانه وه بلتی تو کوردی یا عه ره بی،
 یا چیت. نهی باشه چند جار ئیمزا کراوه له سه ری تیشیل کردنی مافی میلله تی کوردو
 چه سپاندنی له سه رگه لانی تر؟ چند جار ئیمه مافی سیاسیمان خوراوه، مافی کو مه لایه تیمان
 خوراوه؟ نه مه یه که پیغه مبه ری نیسلام (ﷺ) فرمووی فریتی بدهن بوگه نه، نومیده وارم
 به وردی له حه قیقه تی نیسلام تی بگه یین، نه مرۆ کوردستان پیویستی به وه حده ت و
 برابه تی هه یه، به نیسلامی و غهیره نیسلامییه وه نه یاران له که میندان بو خومان و به رو بوم
 ونه زمونه که مان، باقه زیه که ی ئیمه به شکۆمه ندی بمینیتته وه ریزمان بو دابننن نه فره تی خودا
 له وانه کراوه و ناژاوه و فیتنه و دویه ره کی نه نیننه وه، هه رکه سیک له ناو میلله تی کورد دا شو پرسی
 کرد بیت، غه ره تی جولابیت، له مزگه وت و حو جره کانه وه سه رچاوه ی گرتوه. هه رچی سه رکرده ی
 کورد هه یه، یا (شیخ محمود، یا مه لامسته فایه، یا سه ییده، یا شیخ سه عیدی پیرانه، یا قازیه)،
 مه به ستم نه وه یه ناویکی وه ک شیخ یا مه لای پیویه که هیمای دینه. نه ده بیاتی کوردیش
 هه موو خویننه ران و روشنبران نه مرۆ قه رزاری (مه حوی و، نالی و، بیخودن). به ده یان
 روشنبردانیشن ئینجاده توانن هونراوه کانی مه حوی لیکبده نه وه، که وابوونه گه رنه و نیسلامه
 قاچاغ بووایه نه وه هه موو نه ده بیات و فره هه نگ و ده سلات و هه یزه ی نه نه بوو. سه لاهه دینی
 نه یوویی (ره حه تی خودای لیبیت)، به هه یزی نیمانه وه چون توانی نیسپاتی کوردیسه تی
 خو ی بکات، به سه ر هه موو جیهاندا. وه سه رکرده یه تی عاله میش بکات. که سیش نه بوو
 پتی بلتی تو کوردی. ثابینی ئیمه دینیکی عاله میه له هه موو بواریکدا، به ومه رجه پسپوړو
 دلسۆزی خو ی قسه ی له سه ر بکات. ئیمه سه ره رزین، ئیمه خو شحالین، دلشادین، به رنامه ی
 خومان نه ناسین. نه گه رکه سیکیش نه یه توانی حه قی خو ی بداتی، نه وه نه وه که مته رخم بووه،
 به رنامه که ته واوه و نه و شاره زای نه بووه،

ئىسلام و عەلمانىيەت كامىيان خەتەرە بۆلەنمى قەومى...؟

لېرە ولەوى لە ھەندى رۆژنامە بەرچاومان دەكەوى تيايدا ئىسلام تۆمەتبار دەكەن بەوھى كە (بەشپروتىرسەپىتراوھ، ناين وزانست دژى يەكترن، ئىسلام بەدىنى عەرەب دەزانن)! سەرەتا جىڭگى سەرسورمانە كەسانىك خۆيان بەرۆشنىبىردەزانن ولەولاتىكى موسلماندا ژيايىت وبەچكە موسلمان بى لەدىنى باوباپىرانى بىتاگابى، كەدەلئىن ئىسلام بەزەبرى شمشىرسەپىتراوھ ئەوھ رىك پىچەوانەى ئايەتى قورئانە قسەى نەيارانە، خوافەرموويەتى (لاكراھى فى الدين ..) واتە: زۆركردن نىيەلەوھەرگرتنى دىندا، بەزۆرنايىت (سالىح قەفتان) دەلئى: (پشتاپشت بۆمان ماوھتەوھ كەكورد بەزەبرى شىروتىر موسلمان بوھ، ئەگەر ئەمەراست بوايە دەبوووعەرەبەكانى ئەوكاتەلەموسلمان بەولواھكەسى تريان نەھىشتايە، وھك جولەكە ومەسىحىيەكان كەلەسەردىنى خۆيان مانەوھ/سەرچارە (فتوحات/ل ۱۹۶)، مېژوونوسى ئەمريكى (وول دىورانت) لەكتىبى تەرجمە كراوى (قصة الحضارة/ب ۱۳ ل ۱۴۵) دەلئى: {ئىسلام يەكەم ناين وسيستە كەمرۆف سەرىشك دەكات لەسى شتدا، ئىسلام بوون يان جزيەدان يان شەر، بەلام گەلانى تىرەشەپەرانبەرەكانيان سەرشۆركردوھ، دەولەتى ئىسلامى لەو (۳۰)ى سالەى دواى پەيامبەر كۆمارىكى ديموكراتى بووھ} ئەمەشايەتى كەسىكە كە موسلمانىش نىبەلام راستىكەى نوسىوھ، تەنانەت كوردپىش ئىسلام ونىستاش بووھتە سوتەمەنى وقورىانى پىلانى ئەوانەكەدووربون لە دىن، (رۆژبەيانى) لەمىژووى حەسەن وبەھى وعەيارىدا لاپەرە (۱۵۶) دەلئى: (كوردە كان لەستەمى ساسانىەكان بىزارىبون شەريان بۆنەكردن وبىشوازيان كرد لەسوپاى نسلام وبەناشتى شارەكانيان دابەدەستەوھ، بۆيەسەعد كوردىك بەناوى (قوباد) دەكاتە سەردارى (مەلوان) لە جياتى قەعقاع... بۆيەلەشارەزور پاپەرىن وھەرىتى جەزىرەش بەناشتى رزگار كراو تەنانەت شارى (حەران) كە گەورەكەى كوردبووھەموويان موسلمان بون وكەنىسەكەيان كوردەمزگەوت وسەرزكەكەشيان ھەرلە جىڭگى خۆى مايەوھ چونكەبىزارىبون لەشەروستەمى ھەزارسالەى فارس وپۆمەكان،

وهه ره ها (فاسيلتا) كه رۆژه لاتناسيكي روسيه و پسيپوره له كورد ناسيداده ئى: (كورد پالە - ن،
 مليان نه داوه بۆد ژه كانيان، به لآم كاتى ئيسلام هات باوه شيان بۆكرده وه وه ته سليم بون چونكه
 له بهر ژه وهنديان بوو چون پيشتر له ژيرسته مى فارس ورۆمه كاندا چه وساوه بون) نه وه شايه تى رۆژ
 هه لاتناسيكيه كه نه كورد وه نه موسلمانه، جگه له دهيان به لگه تى تى ميژويى، له بهر دى رۆژى
 باسه كه نه مان نوسين. نه وه حالى كورد بوه له پيش ئسلام، وه دواى نه مانى حوكمى ئيسلاميش
 هه مووده زانين كه له ريكه و تنامه (سايكس بيكوى سالى / ٩١٦) چون كورد ستانى گه و ره يان
 دابهش كرد وه گوشتى خيبره سه فارس و عه ره ب و تور كدا بۆنه وه ي هه ره له كي شه دا مي ننه وه،
 خۆنه وه ئيسلام واى نه كرد وه مه گه رنه وانه عه لمانى نه بون؟، له سه رده مى فه رمان ره وا يه تى
 ئيسلام دا كورد خاوه نى ده يان مير نشيني سه ره به خۆيون وه (بابان و سۆزان نه رده لان و. .
 هتد) ته نانه ت نه و ديكۆ مي نته ي كه مام جه لال سالى (٢٠٠٥) به رزى كرده وه له مه جليسى
 حوكم بۆسه لماندنى كورد ستانى بونى كه ركوك هى سه رده مى عوسمانيه كان بوو، وه ئيستاش
 كه ده بينين حكومه تى حيزبى و گه نده ئى و قه يرانه كان له زياد بو هان و سالى بۆ سالى خۆزگه
 به پاره، جگه له وه موو خو ين ريشته ي كورد به ده ستى كورد، هه مووى به ره ه مى سيستمى
 سيكۆلاره، له لايه كى تريشه وه كه ده لى ن ناين وزانست دژى به كترن لى بۆيه ئيمه دوا كه و توين
 ، نه وه يش له نه زانيسه و نازانى كه نازانن، چونكه به كه م نايه تى قورنان كه دابه زيوه فه رمان
 ده كاته خو يندن (اقرا...) وشه ي عيلم (٣٤٥) جار له قورناندا دووباره بۆته وه جگه له ده يان
 نايه ت و فه رمووده، وه ك ده بينى په يام به رى پيشه وا مان (ﷺ) فه رموويه تى (طلب العلم
 فريضة على كل مسلم ومسلمة) واته: داوا كردنى زانست و زانيارى پتويسته له سه ر
 هه موو موسلمانى كى نى رومى، بى جياوازى. به لآم كه له سه ده كانى (١٦ و ١٧) دا ناينى
 شيونى راوى مه سيحى دژايه تى زانست ده كات بۆيه رۆه وه ندى پياوانى كه نيسه، زانايه كى وه ك
 (گاليلز) كه راستيه كى زانستى ده رخست بودژايه تيان كرد، ناچار خه لكى لىيان راپه رين
 كه مافى خۆشيان بو، نه وه چ په يوه ندى به ئيسلامه وه يه، نه وان نه وكاته نه ورپوودا وه يان كرده

سهر چاوهی جیاکردنه‌وهی دین له ده‌ولت، نه‌وانه به‌ده‌ردی نه‌وکه‌سه چوون(ده‌می به‌شیر
 سوتابوو‌فووی له‌ماستایّ ده‌کرد) چونکه هه‌ردووکیان سپین!، سه‌بارت به‌وه‌ش که‌ده‌لّین:
 نیسلام که‌لتوری عه‌ره‌به، نه‌مه‌یان کاریگری شوّقینیه‌تی قومیه واده‌کات رقت له‌گه‌لانی
 به‌رانبه‌ریّت، ئیمه عه‌ره‌بی به‌عسی عه‌لمانی سته‌می لی‌کردووین ناکریّ رقصان له‌عه‌ره‌بی
 هه‌لگری په‌یامی نیسلامی بیّت که‌پیشترزگاریان کردووین وقه‌زای دیزه‌له‌گۆزه‌بستینین وه‌ک
 ناغاکه‌ی پشدره بلّین(پۆلیس هه‌رپۆلیسه)، له‌ باسی(عه‌ره‌بی دوینّی و نه‌مروّ)دا
 روغانکردوّه‌وه خۆله‌قورئاندا هیچ گوتاریکی تیدا نیه‌که‌تایبه‌ت بیّت بۆعه‌ره‌ب، به‌لکو
 بانگی کردبه:(یاالذین امنوا ...، یاایها الناس...)، واته‌نه‌ی خه‌لکینه بیان نه‌ی بروا
 دارینه، وه‌له‌فه‌رمووده‌ی پیغه‌مبه‌ردا (ﷺ) هاتوه فه‌رموویه‌تی:(عه‌ره‌ب گه‌وره‌ترینه‌له
 عه‌جه‌م و سپی پیست فه‌زلی نیه به‌سه ره‌ش پیستامه‌گه‌ربه‌ته‌قوانه‌بیّت، نه‌م نایه‌ته‌ش
 وه‌لامگۆی هه‌موو نه‌و بۆچونه‌لاروخوارانه یه‌که ده‌فه‌رمویّت(ان اکرمکم عندالله اتقاکم.
 واته: به‌رێزترینتان لای خوا نه‌وکه‌سه‌یه‌که‌ته‌قوای هه‌بیّ جاهه‌رگه‌لیک بیّت، نه‌وه‌تا ده‌بینی
 پیشترعه‌ره‌ب به‌م دینه‌گه‌وره‌بوون به‌لام که‌لایاندا بۆعه‌لمانیه‌ت بچوک بوونه‌وه پارچه پارچه
 بوون وه‌ک ئیستا، پاشان تورکه‌کان نزیکه‌ی حه‌وت سه‌ده‌به‌م دینه‌گه‌وره‌بوون و ده‌ستیان به‌سه‌ر
 دنیا داگرت، به‌لام دوا ی که‌ده‌ستیان لیّ به‌ردا بچوک بوونه‌وه، نه‌م دینه‌سروشتی وایه هه‌رکه‌س
 وگه‌ل وکۆمه‌لیک له‌ باوه‌شی بگریّت پیی گه‌وره‌ده‌بیّت، وه‌به‌پیچه‌وانه‌یشه‌وه. نه‌وه‌چهند
 راستیه‌کی میژووپی که‌م بوو وه‌ک مشتی له‌خه‌رمانیّ که‌نیسلام ئاینی سه‌رجه‌م گه‌لانه‌و
 له‌سه‌رینه‌مای زانست و زانیاری دامه‌زراوه‌بووه‌مووسه‌رده‌می گونجاوه. جیتی خۆیه‌تی گله‌یی
 بکریّ له‌موسلمانان به‌گشتی نیسلامیه‌کان به‌تایبه‌تی که‌بۆ چی که‌مه‌ترخه‌من پابه‌ند نین
 به‌کرده‌وه‌نیسلام پراکتیک ناکه‌ن، به‌لام تانیستا نه‌توانراوه‌په‌رخه‌ی بابته‌تی و زانستی له‌نیسلام
 بگیری چونکه نیسلام زۆرله‌وه گه‌وره‌تره، هه‌ر چه‌نده‌لیتره‌وله‌ویّ به‌گومانی خۆیان کتیب
 ده‌نوسن و په‌رخه‌ له‌قورئان ده‌گرن به‌لام له‌رووی زانستیه‌وه‌کاره‌که‌یان بلقی سه‌رئاوه‌و پوچه‌لّ

کراوه تهوه، شهو کوشتاروئیرۆره‌یش که به‌ناوی ناینه‌وه نه‌نجام ده‌دری دووره له‌دین، ئیسلام
 حه‌زه‌خوین رشتن ناکات مه‌گه‌ر به‌ناچاری، نه‌وه‌تاله‌شه‌ری ناو خۆی مه‌زه‌به‌کانی مه‌سیحی
 له‌سه‌ده‌کانی ناوه‌راست له‌نه‌وروپا (٤٠. / .) ی خه‌لکه‌که‌یه‌یان کوشته‌به‌لام له (٧٠) جه‌نگی
 سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) به‌ هه‌ردوو لایان (٣٨٦) که‌س کوژراوه، نه‌وتوانانه‌ش که‌به‌ناوی
 دینه‌وه‌ده‌کری وه‌ک کاره‌کانی به‌عسی سیکۆلاره‌که‌شه‌روسته‌مه‌کانی به‌ناوی ئیسلامه‌وه
 ده‌کردو خزمه‌ت گوزاریه‌کانی شی به‌ناوی خۆیه‌وه نه‌نجام ده‌دا، له‌هه‌مان کاتدا خۆی هاواری
 ده‌کرد به‌دروشمی (حیزبی به‌عسی عه‌ره‌بی سۆشیالیستی) ، بێگومان پلان و پیلانی پرژمه
 سیکۆلاره‌کان هه‌م‌یه‌یان یه‌ک میتۆدن به‌لام به‌ ده‌نگ و پره‌نگی جیاواز، له‌گه‌ڵ نه‌وه‌شدا
 هه‌ندیک به‌ناو پرۆسبیری لای خۆمان ئیسلامیان به‌به‌عسی عه‌فله‌قی تۆمه‌تبارده‌کرد! له‌وه
 زیاتر درێژه به‌و باسه‌ ناده‌م چونکه‌وتراوه: (نه‌وه‌که‌سه‌که‌سه‌ نه‌لفیتیکی به‌سه‌) له‌ کۆتاییدا:
 می‌توو‌دیاره‌ درشت و ورد ..... ناشنای یه‌کن ئیسلام و کورد.

(کاتی خۆی له‌ پرۆژنامه‌ی هه‌وال ژماره‌ کانێ (٢٣٥، ٢٣٢، ٢٣٢) به‌دریژی له‌ چه‌ندئالفه‌یه‌کدا
 بلاوم کردبووه‌) چه‌ندکه‌ سیکیش له‌عه‌لمانیه‌چه‌په‌کان وه‌لامی نه‌زانی و نابه‌جێان دایه‌وه‌.

جياوازيه كان بۇ گەشەي ژيانن.... بەدژى خۇتانی مەزانن

نەگەرھە مووومان وەكويەك بىر كەينەوہ كەواتە بىرناكەينەوہ، نەگەر ھەموو مان يەك رەنگ بىن يان وەكويەك زيرەك بىن يان ھەموومان ھەزمان لە يەك خواردن بى ئەوہ ژيان ھىچ مانايەكى نابى، كاتى قەدرى زيرەكى دەزانى كەخەل كانى لەتۆ تەمبەل ترەھەبوو ، كاتى چىژى خواردەنە كە دەزانى كە خواردنى ناخۆش ترەھەبى، بەھەمان شىوہش جياوازي بىر كەرنەوہ مەملانى وپىشكەوتن دروست دەكات تۆكەمىشكەت پىرۆگرام ساز كرابىت لە سەربۆچونىك و تەنھا خۆت بەراست دەزانى و بەرامبەرەكەت نەخوئىنەوہ! ئەو كات كىشەو كاردانەوہ و توندوتىژى دروست دەبى، كە دەلئىن (تطرف) واتە: (تەرەفتىك) لايەكى گرتووہ جاچەندخۆشە كە ناوہ پراستى بگرتايە نەك ئەو سەرى (نەم سەروئە و سەرھەرد و دووخەتەرە... ميان رەوى چا كە بەلگەى لەسەرە) ديارەھەر كە سەبەشىكى پراستى لە لايە بەلام مەرج نىيە ھەموو پراستىە كان لاي ئەو بىن، وەك (مەولانا) فەرموويەتى: ھەقىقەت ناوئىنەيەكى گەورەبوو بەر بۆوہ وورد و پارچە پارچە بووہ. كەسەى پارچەيەكى بەركەوت، پىويستە سود لە شەكەكانى يەكتر وەرگىر بىن (وفى كال خىر) لىكۆلئىنەوہ گەتوگۆ بگەين و لە يەكتر بگەين لە پىناوگەيشتن بە پراستىر بىن و تەواوتر بىن، دەكرىت بىرورامان جياوازي بىت و بىرايەت بىش بىرارتىر بىن و لەسەر خالەھاو بەشە كان كار بگەين، لەبەرئەو پىژى بەرامبەر بگەرەو بىخوئىنەوہ چونكە ھەموومان بە يەكەوہ بەستراو بىن و لە يەك كەشتى ژياندا بىن، تەنانەت لە بوارى شەرىعە تىش دادە بىنى كە (ابو يوسف و محمد) دووزاناي مچتەدن لە مەزەبى پىشەوا ھەنە فىداو ھەندى لەبۆچونە كانىان پىچەوانەى مامۆستا كەيان بووہ، كاتى لەوبارەوہ پىرسىارىان لىكرا، فەرمويان جياوازيە كە مان ھى سەردەم و پىژگارەنەك پراستى و ناپراستى بەلگەكان (اختلاف عصر و زمان و لىس اختلاف حەقوبىرھان)، وەھەر وەھا (نووى) زاناي بەناو بانگى مەزەبى پىشەوا شافعى دواى ھىنانى قسەى پىشەوا كەى بۆچونى خۆشى دەلئىت و پاشان دەفەرموئىت:

من ده لیم راستین نه وه یه (قلت الاصح)، بۆ نمونه دو عای نوێژدابهستن، به چهند شیوه هاتوه (ان صلاتی ونسکی...، یان باعد بینى و بین خگایای...، یان سبحانک اللهم وبمحدک..). هه مو یان راستن و ده توانی هه رجاره یه کیان بلئی، ناکرئ بلئی ته نهانه وه ی من راسته، به داخه وه هه ندئ له موسلمانان به هۆی له یه کنه گه یشتن و خراپ حالئ بون له سه ره ندئ مه سه له جیاوازیه کانیا ن کرد وه ته جیا بونه وه لبا فیترخوازو زانایان به شوین به لگه کاندای بگه رین و پیزبو به رانه ریشیا ن دابنئین، جه ماوه ره که ش ده بی (تابع) شوین که وه ته بیئت، با جیاوازیه کان نه خرینه ناو خه لک و جه ماوه رچونکه سه ری لیده رناکه ن و پیا ن هه زم ناکرئ و زانایانیش له یه کتر ده گهن. ﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَّلَا يَرْزُلُونَ مُخْتَلِفِينَ...﴾ (۱۱۸) هود

سه رنج بدهو پروانه .. له جياوازي نه مانه .. تيروانيني بدهنده يه ويوهه موانه

* جياوازن نهو كه سانه ي به دواي شادمانيدا ويلن وه نهوانه ي شادمانی دروست ده كهن

* جياوازن نهو كه سانه ي به شوين دنيا دا راده كهن ده ستیان لتي گیرنابی وه نهوانه ي

دونيابه شوينياندا راده كات ناوري ليتناده نه وه !.

* جياوازن نهوانه ي پاره وسامان دروستي كروون وه نهوانه ي پاره وسامان دروست ده كهن.

* جياوازن نهوانه ي خودی خويان فرميسك ده رپون وه نهوانه ي فرميسكي چاوانی ده سرن.

* جياوازن نهوانه ي تنها له پیناوی خوياندا ده ژين وه نهوانه ي له پیتناو كه سانی تر داده ژين

* جياوازن نهوانه ي بومردن ده ژين وه نهوانه ي ده مرن بوژيان.

* جياوازن نهوانه ي ده خون بوته وه ي بزين، نهوانه ي ده ژين بوته وه ي بخون.

* جياوازن نهوانه ي نرخيان له جلو بهرگه كه يان كه متره وه نهوانه ي به هه موو گه نجينه ي

دونيابه راورد ناکرین .

* جياوازن نهوانه ي دلپان له کونی ده رزی بچو کتره وه نهوانه ي دلپان له نه خشی جيهان

فراوانتر .

* جياوازن، نهوانه ي ناماده ن له پیناوی خوياندا جيهان بسوتينن وه نهوانه ي وهك مؤم

ده سوتين له پیناوی مرؤقايه تي دا.

* جياوازن نهوانه ي هيج شتيکيان نييه جگه له پاره وه نهوانه ي هه موو شتيکيان هه يه

تهنها پاره نه بيت.

* جياوازن نهوانه ي ورگيان له سهريان گوره تره وه نهوانه ي عه قلیان له هه موو لاشه يان

گوره تره .

* جياوازن نهو كه سانه ي هه زاريان يه كسانه به سفر وه نهوانه ي سفريان يه كسانه به هه زار.

* جياوازن نهو كه سانه ي به شيکن له نه خشی كه سانی تروه نهوانه ي جيهان به شيکه له

نه خسه کانپان.

✽ جياوازن ئەو كەسانەى كەتەنھا بۆخۆشەويستى خۇيان دەژين وئەوانەى لەپىناوى
خۆشەويستى مرۇقايەتيدا دەژين.

✽ جياوازن ئەو كەسانەى وەفايان سنورى نىيەو وئەوانەيش وەفايان بۆخۆشەويستەكەشيان
نە!

✽ جياوازن ئەوانەى خۆشەويستى خۇيان لەكەسىك دادەبينن لەگەل ئەوانەى خۆشەويستى
دەبەخشن بەھەمووكەسى .

✽ جياوازن ئەوانەى خەم روپىنن وئەوانەى خەم رەوینن.

✽ جياوازن ئەوانەى مەلان لەگەل ئەوانەى بەلان!

✽ جياوازن ئەوانەى شىخن لەگەل ئەوانەى مېخن!

✽ جياوازن ئەوانەى دىكتۆرن لەگەل ئەوانەى دىكۆرن

✽ جياوازن ئەوانەى پىرۆفیسۆرن وئەوانەى پەرۆ فیسۆرن.

✽ جياوازن ئەوانەى فەیلەسوفن لەگەل ئەوانەى كە فەیلەفلوسن.

دیمانه‌ی پۆژنامه‌وانی له‌گه‌ڵ قامیشیدا:

یه‌که‌م: ده‌قی چاوپێکه‌وتنی گوڤاری نێوه‌ند: ژماره‌ (٧٠) مانگی/١٢ی ٢٠٠٩، سه‌باره‌ت به‌کاری زانایانی ئاینی وئیسلامیه‌کان/ (دیمانه‌ کوردۆ)

پ/١/ به‌رده‌وام مامۆستایانی ئاینی کوردستان ره‌خنه‌ له‌شته‌ بچوکه‌کان ده‌گرن و خۆیان سه‌رقاڵی هه‌ندیک کێشه‌ی لاوه‌کی کردووه، نه‌مه‌ش په‌خنه‌یه‌کی به‌رده‌وامه‌ که له‌مه‌لاکانی کوردستان ده‌گیریت. ده‌پرسم بۆ چی مه‌لانییه‌یه‌کان هه‌نده‌ی خۆیان خه‌ریکی کێشه‌ لاوه‌ کیه‌کان ده‌که‌ن، بۆیڕ له‌پرسه‌ گرنه‌که‌کان ناکه‌نه‌وه‌ وه‌ک مه‌لای عه‌ره‌ب؟.

وه‌لام: سه‌رقاڵبون به‌شتی بچوک و لاوه‌کی تا شتی گه‌وره‌ وه‌ستا بێت هه‌له‌یه‌ورا کردنه‌ له‌ راستیه‌کان، به‌لام هه‌ندێ شت به‌لای خه‌لکانیکه‌وه‌ بچوکه‌ولای خواگه‌وره‌یه‌ (تخسبونه‌ هه‌ینا وه‌و عه‌ندالله عظیم) به‌تایبه‌ت لایه‌نی بیروباورو (ولاع و براء) پاشان تۆسه‌یری بچوکی تاوانه‌که‌ مه‌که‌ به‌لکو سه‌یری گه‌وره‌یی ته‌وکه‌سه‌ به‌که‌که‌ بێفه‌رمانی ده‌که‌ی، ته‌وه‌مه‌لای کورده‌ له‌سه‌ر منبه‌ره‌کان خه‌لکی ئاراسته‌ ده‌که‌ن به‌ده‌ست و دامێن. پاکی دوورکه‌وتنه‌وه‌یان له‌درۆوخیا نه‌ت و گه‌نده‌لی که‌نه‌مرۆ ژیا نیان لی کردوین به‌ژان و پێیان ده‌لێن دلسۆزی گه‌لو نیشتمان بن ده‌نگ به‌دن به‌ کوردستان ...، خۆ نه‌گه‌رها و لاتیان چاکه‌کارو و شیارین ته‌وه‌ پێش هه‌موان حکومه‌ت سوودمه‌ند ده‌بیت و به‌ندیخانه‌کان چۆل ده‌بن و ژیان و ژیا ریان پێش ده‌که‌ویت، له‌به‌ر ته‌وه‌یه‌که‌ شوێن که‌وتوانی مه‌لا واته‌ نه‌ه‌لی مزگه‌وت و نه‌ه‌وشی به‌راستی مه‌لایه‌ تانیستا بازرگانیان به‌گه‌لو نیشتمان هه‌ نه‌کردووه، له‌کاتی که‌دا مه‌لای کوردستان په‌راوێز کروان به‌لام مه‌لای عه‌ره‌ب به‌تایبه‌ت مه‌لای شیعه‌ ده‌سه‌لاتدارو پاره‌ دارنو خاوه‌نی مه‌رجه‌عنو له‌ په‌رله‌مانیا ندا پیره‌تی له‌مێزه‌ربه‌سه‌رنه‌وانی تریش هاو سۆزیان، بۆیه‌ به‌راورد ناگرێن له‌که‌ڵ مه‌لای نێمه‌دا به‌تایبه‌ت له‌رۆژگارێکی ماتریالستی وه‌ک نه‌مێرۆدا که‌ هه‌تێ ده‌سه‌لات و پاره‌ کاریگه‌رتره‌ له‌شته‌کانی تر، له‌که‌ڵ نه‌وه‌شدا شارستانی ئیسلامی شانازی ده‌کات به‌زانایانی کورده‌که‌ له‌زانایانی وه‌ک (ابن ناده‌م، ابن خه‌له‌کان و شاره‌زووری و ابن مسته‌وفی و به‌دلیسی و

مه‌لای گه‌وره‌ی کۆیه‌و ومه‌لا عبدالکریم مودرس و عه‌لی ته‌ره‌ماخی) شاعیره‌کانی شمان هه‌ر له مه‌لایه‌تیه‌وه پێ گه‌یشتوون که‌بونه قوتابخانه‌ی ئه‌ده‌بیاتی کوردی وه‌ک (نالی و مه‌حوی و مه‌لای جه‌زیری و نه‌حمه‌دی خانی و...هتد) وه‌ه‌ریه‌ک له‌مه‌لا مه‌حمودی با‌یزیدی ومه‌لا سه‌عیدی نورسی کوردستانی نه‌و دوو زاته‌ بوون که‌به‌شیکێ زۆری که‌لتوری کوردیان له‌فه‌وتان رزگار کرد،یه‌که‌م زانای سیاسه‌ت و به‌رقه‌رار که‌ری بیروک‌ه‌ی فیدرایلیه‌ت له‌ نیوان میرنیشه‌نه‌کانی کورد عوسمانیه‌کاندا مه‌ولانا ئیدریسی به‌دلیسی بوو،وسه‌رجه‌م سه‌رانی شو‌رشه‌کانی کوردیش له‌بنه‌ماله‌ی ئاینی بوون قازی ئاسا له‌پیناو گه‌له‌که‌یاندا گیانی خۆیان به‌خشی و هه‌یچ کۆشک و ته‌لاروفایل و باخیان به‌جێ نه‌هێشت چونکه‌ له‌خواده‌ترسان و خزمه‌تکردنی گه‌ل و نیشتمانیان به‌شیک بووه‌ له‌ دینداریان که‌ هه‌رواشه‌،زۆر به‌داخه‌وه که‌عه‌قلی سیاسی ده‌سه‌لاتی کوردی گرنگی به‌عه‌قلی مه‌عریفی زانایانی خۆی نادات بۆیه نیستا ناتوانن رۆژی سه‌ره‌کی بیینن سه‌ره‌ رای نه‌و هه‌مووگرفتانه‌ش هه‌ربه‌رده‌وامن وله‌سه‌رجه‌م قه‌یرانه‌کان هه‌لوئۆستیان بووه‌،به‌تایبه‌ت پرسی نه‌ته‌وه‌یی چونکه‌ ئیمه‌ کێشه‌ی نه‌ته‌وه‌یمان هه‌یه‌ نه‌ک کێشه‌ی(جگه‌ره‌ کێشان خه‌ته‌نه‌ی نافرته‌و کۆنسیرتی فلان و فیسار) .

پ/٢/ یه‌کێتی زانایانی ئاینی کوردستان، وه‌ک رێکخراویک که‌مه‌لاکانی کوردستان له‌خۆ ده‌گرت،رێکخراویکی پاشکۆولاوازه‌ وگووتاره‌کانیشی پابه‌ندی گووتاری ده‌سه‌لاته‌،پرسیار تاکه‌ی نه‌مه‌نه‌دای نه‌ورێکخراوه‌ده‌بیته‌؟پاشان کاری نه‌م رێکخراوه‌ فه‌توای سه‌یروسه‌مه‌ریه‌ یان رێکخستنی کاروباری ئاینی؟.

وه‌لام: یه‌که‌یه‌تی زانپانرێکخراویکی پاشکۆیه‌و رینمایی کراوه‌له‌جیاتی پێشه‌وایه‌تی و سه‌ر مه‌شقی،رێکخراویکی لاوازه‌و دووچارێ شهل بووه‌ هه‌یه‌که‌شی ده‌گه‌رپه‌ته‌وه‌ بۆده‌ستی حیزب له‌ولاتی ئیمه‌دا حیزب حکومه‌ته‌و و حکومه‌تیش حزیه‌و ده‌ستی حیزب له‌هه‌موو شتیک دایه که‌خوزیاوانه‌بایه‌،به‌ناواته‌وه‌بووین که‌حکومه‌تینکی کوردیمان بوایه‌یاسای شه‌رع تیا سه‌روه‌ر بوایه‌،چونکه‌ حیزب ته‌نها بیرله‌به‌رژه‌وه‌ندی خۆی ده‌کاته‌وه‌ئیمه‌ش وه‌ک مه‌لابه‌رژه‌وه‌ندی

گشتیمان گه ره که که به خته و ره بونی کودستانه که مانه، ریکخراوی زانایان له هه و لئی به سستی کۆنگره دان بون بۆ چاره سه رکردنی نه و گرفتانه، چونکه که سنی بۆخۆی نه بیئت ناتوانیئت بۆده ور و بهری بیئت (من لم یکن لنفسه فکیف یکون لغيره) نه گه رکه و تنه وه کار نه وانه رکی نه و ریکخراوه ریکخستنی کاروباری ناینیه و ده بوايه مهرجه عی زانایانی کوردستان بوايه، سه باره ت به فه توای سه یرو سه مه ره ش نه وه هر گیز ناتوانن فه توای له و جوړه بده ن و نه شیان داوه چونکه لیژنه ی فتواتا نه ندازه یه که سه ره بۆخۆیه و فه توای شه رعیش له گیران ده رنایه ت و زانای زۆر به رزوبه پرتزی تیدایه، که سانی کش به ناوی دینه وه فه توای سیاسی ده رده که ن شتیکی تره، نه گه ره مه لاهه لابی خۆی نه فرۆشی بۆدو نیا، مهندس و محامی ملکه چن له بهر ده میا.

پ ۳ / مه لای ناینیه کانی کوردستان به هه مان روانگه ی ئیسلامی سیاسی بیرده که نه وه و ده یانه وی ئیسلام بکه نه بنه مای حکوم و فرمانپه وایی، ده گه نن نه وه مه لایانه ی به مشیویه بیرناکه نه وه، من پرسیار ده که م نایا ئیسی مه لای ناینیه کان بانگه شه کردنه بۆگووتاری ئیسلامی سیاسی یان به رپتوه بردنی ئه رکی ناینی دیاریکراو؟.

به لئی ئه رکی مه لای ناینی راسته قینه گه یاندنی راستیه کانی دینه، ده بیئت هه و ل بدات بۆنه وه ی ئیسلام فرمانپه واییت، چونکه مه لای کادرو چاوساغی ناینه و نه و ئه رکی خۆی ده زانی و بانگه شه ی بۆده کات نه که خه لکی نه شماره زا له دین ریکگای بۆدیاری بکه ن و نامۆزگاری بکه ن په یامی ناینیش هاتوه بۆ ریک خستن و به رپتوه بردنی ژسانی مرۆقه کان له سه رجه م بواره کاند، نه که ته نها لایه نی عبادت نه وه تا زانایان ناگادارن که فیهی ئیسلامی چواره شه ووسی به شی بۆ ریکخستنی کاروباری دنیا به که بریتین له (معاملات) واته یاسای شارستانی و (مناکحات) واته یاسای باری که سیه تی و (جنایات) که یاسای سزادانه و (عیبادات) که نه ویش هه ندیککی سوودی دنیای تیدایه، که واته (۴/۳) ی شه ریعه ته که په راویز کراوه نه و په وته ی که ئیستا له کوردستان داوه و بانگه شه ی بۆده کریت رۆشنیری سو فیگه ریه له جیاتی سونه گه ری که به شیکی که می دینه و جه خت ده کاته وه

له سهر ته زكیه و دنیا نه ویستی و قهبر و قیامت به وهش له دنیا دوور ده كه ونه وه و پرسى كوردیش چاره سهر ناییت له كاتیکدا ناین بۆ به رژه وهندى مرؤه هاتوه له دنیا و قیامت داوامان لیده كات كه پیاوی دنیا و قیامت بین (رجل الدنيا والآخرة) و دینی خوا به ریا بکهین به لآم زانایانی غهیری كورد زیاتر لایه نی فیهی هه لبار دوه و بۆیه سوودی له ناین وه رگرتووه له هه موو بواری ككه وه دهی با نیمهش دوای نه وه موو لادانه بابگه رینه وه بۆ پراکتیزه كردنی سیسته می نیسلام بی زیاد و كه م كه ده رمانی هه موو ده ردانه به تاییهت بۆ چاره سهر كردنی پرسه هه نو كه یه چاره نو سازه كان نیتر نه وه یه نه رکی ناینی راسته قینه و له و چوار چیه شه دا ده تانین نه و نیسلامه تیه گشتگیره كار بینین بۆ به رژه وهندى نه ته وه بی بۆ رزگاری كوردستان بۆ گۆرانی نیجایی و پیشكه وتن و داهینان به نالیهت و میكانزمی سه رده م وهك چۆن عه ره ب و تورك و فاس رۆژگارێك له رینگه ی دینه وه سه ركه وتنی گه و ره یان به ده ست هینابو، به لآم كاتیک لایندا له دین بۆ شوؤنیهت و ناسیؤنالیستی بچوك بوونه وه و پارچه پارچه بوون، چونكه ناین مافی هه موو گه لیکى داوه و كهس له كهس زیاترنیه ته نها به ته قوا نه بیته نه گه ر پیاده بكریت، خوی گه و ره فه رموویه تی (.. لا یسخر قوم من قوم عسی أن یكونوا خیراً منهم). حجرات/ ۱۱ واته: هیچ گه ل كۆمه لێك بۆی نییه گالته به وی تربكات چونكه ده گوئیته گالته پێكراو له گالته كه ر چا كتر بیته لای خوا، ده نگ و ره نگ و گه ل و نه ته وه ی جیا وازه لگه ی گه و ره یی خودان نیراده ی خوایه (وَجَعَلْنَاكُمْ شُعوباً وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا...) نه وه ویستی خوایه من كوردم نه ویش عه ره ب و توركه دژایه تی كردنی هه ر گه ل نه ته وه یه ك پێچه وانه ی شه ربیعت و نیراده ی خوایه، پارێزگاری له گه ل و نیشتمان له هیرشی سته مكاران به شیکه له دینداری، به داخه وه كه سانیک واده زانن كه كوردایه تی و نیسلامه تی دژو پێچه وانن!!! به لآم كوردایه تی باوه ردار به شیکه له دینداریه كه ی جا ده ولته كه دینت لی دارنی چی ده مینیته وه؟ كیشه ی نه ته وه یشمان كه هیه بی دینان دروستیان كردووه و كوردیان دابهش كردووه نهك دین، نیسلام یهك نیسلامه باس له سهر جه م بواره كانی ژبان

دهكات له (جَرَه تا مَجْرَة) چه مكي ئيسلامى سياسيش له دهروه كه هيتراوه به نارهوا به سهر دينى نيمه دا سه پيتراوه كه له دينى كه نيسه وه رگيراوه چونكه نه وه (قياس مع الفارق) قياسي كه شك له مه شكه بوئيسلام ناشيت، پاشان ئيسلاميه كان شتى مه لايه كان ده لينه وه وده بيت شوين كه وتهى نه وانيش بن گه ربه راستى ئيسلامى بن نهك به پيچه وانوه چونكه مه لاو په يامى مه لا پيشتر له گوږه پانه كه دا بووه، مادام ههردو كيان بانگه شهى يهك دين ده كه ناساييه كه شته كانيشيان يهك بيت.

پ ٤ / هه لېژاردنى (٢٥/٧/٢٠٠٩) سه لماندى كه هيزه ئيسلاميه كان نه لته رناتيفى ده سه لات نين به لكو به پيچه وانوه زه مينه ي كۆمه لايه تى كۆمه لى كورده وارى چيتر له بارنيه بۆگه شهى ره وته ئيسلاميه كان، هۆكاره كانى گه شه نه كردن وپوكانه وهى رۆلى ئيسلامى سياسى له كوردستان بۆچى ده گه رپيته وه؟.

سه باره ت به هۆكارى گه شه نه كردن و سست بوونى ئيسلامى سياسى له كوردستان، نه گه ر بوترى حيزه ئيسلاميه كان گونجاوتره له ئيسلامى سياسى وهك پيشتر ناماژم پيدا چونكه به ش به ش كردنى ئيسلام پيلانه و تاوانه، ئيسلاميه كانيش له گه شه وه ستاون به لام نه پوكاونه ته وه نه وئيش به هۆى په رته وازه يى وليكترازانيان و زال بوونى گيانى حزيايه تى به سهر گيانى برايه تى نيمانيه پاشان كيشه و قه يرانى ئيسلاميه كانى كوردستان سه ركرده كانيان بوون نهك جه ماوه ركه يان كه نه وئيش ده ستى زۆرى له پشت بووه، بيحيكمه ت نيه كه خواى كه و ره پيوستى كردووه له سه رموسلمان كه رۆژى لانيكه م (١٧) جاره ده بيت بليت (اهدنا الصراط المستقيم) واته خوايه رينمونيمان بكه بۆرئيكه ي راست، خۆه موو كه س خۆى به راست ده زانيت به لام كامه يان راسته ؟ بيگومان راست نه وه يه لاي خوا راست بيت چاك نه وه يه له ته رازوى خوادا چاك بيت، به داخوه هه لكانيتگ (نازانن كه نازانن) نازانن كه ئيسلام سه رجه م ماف و نازاديه كانى له سنورى به رژه وه زه ندى مرؤفا داپين كردووه نهك تيرۆرو تۆقاندن، مامۆستايانى ناينى راسه قينه ش ريبه روپيشه واي موسلمانانن، وه لامه كانيشم

تهنھا بۆخستنه پرووی راستیه کانه نهک بۆدژایه تی شه م و نهو، له کۆتاییدا به ئومیدی یهک ریزی سه رجهم چین وتویژه کان له پیناو بهرژه وهندی گهل ولاتمان که شه وهش تهنها به نیسلام بهرجهسته ده بیته، ژیانیش به جیاوازیه کانه وه جوانه و بهریترو مافی بهرام بهرجوانترده بیته، با هه رکه سه مان به کرده وه بیسه لمینینو بزاین کامان دلسوژی خه لک خاکین جا نه گهر وامان کردنه و کاته له دنیا یه شدا کاره کامان سه ر ده کریت له قیامه تیش بهرده گریته، نهی نا هه زارقه سه به قوربانی کرده وه یهک بیته .

دووه م: دیمانه ی گوڤاری شه قام /ژماره (۱۵۸) له (۲۰/۵/۲۰۱۰)، سه باره ت به ناستی

موسلمانان و فره ژنی و عه لمانیته له کوردستان :

مامۆستایه کی په یانگای زانسته نیسلامیه کان له سلیمانی پی وایه بلاوکردنه وه ی کتیبی وه رگێردراوی نایه ته شه ی تانیه کان باگراوندی کی سیاسی و فیکری له پشته، ناماژه ش به وه ده کات که نه و نیسلامه تیه ی له م پۆژگاره دا نه نجام ده دریت به شیکی که می نه و دینداریه یه که خواو پیغه مبهردا وایان کرده .

مامۆستامه لا نه حمه دی قامیشی مامۆستایه کی په یانگای زانسته نیسلامیه کان له و دیداره تایبه ته ی (شه قام) تیشک ده خاته سه ر دیارده ی قهیره یی له ناوکچانی کورد و نه و پیشنیار ده کات که قهیره کچه کان بینه ژنی دووه م.

شه قام: نه و نیسلامه ی که نیتمه نه مپۆ له کوردستان پوکنه کانی نه نجام نه ده ین، وه له چهند پکاتیک نوێ و چهند پۆژیک پۆژو کورتمان کرده وه ته وه، نایا هه رنه و نیسلامه یه که خواو پیغه مبهره که ی له موسلمانان یان نه ویت...؟

م. مه لا نه حمه دی قامیشی: سه ره تا به ناوی خوا ی به خشنده ی میهره بان سوپاستان نه که م بۆ نه م چاوپیکه و تنه به و ئومیده ی وه لآمه کان بینه مایه ی بهرچاو روونی وزیاترو به ناگابون له راستیه کان، نه و نیسلامه تیه ی که له مپۆژگاره دا نه نجام ده دریت به شیکی که می نه و

دینداریه که خواو پیغهمبر داوایان لیکردوین، چون نیسلام دینتکی گشتگیروهه مه لایه نه
 و بهرنامه ی ژیانه، دهیان سده فرمانرهوایی کردووه بهتایبته حوکی خولهفای راشیدین،
 نهوهی نیستا نهغجام دهدری تنها بهندایهتی تاکه کهسیه (عیبادهتی شخصی) یهوسّی لهسر
 چواری پهیامه که پراویژ خراوه، به بهلگهی نهوهی که لهکتیبهفقیهکاندا شهریعهتی نیسلام
 کراوه بهچواریهشی سهرهکی نهوانیش (عیبادات و مناکحات و معاملات و عقوبات)
 مناکحات: نیستا پیی دهوتریت باری کهسیتی و معاملات مه بهست پی باری شارستانی
 و عقوباتیش سزادانه ولتیر سینه وهیه، دهبینین کهزیاتر لهسی بهشی فهرامویش کراوه کهباس
 له بهرتیوه بردنی ژیانی دنیا دهکن وچ وهک دهق و تیکست ویان وهک پراکتیک سهلماوه کهنم
 دینه بو بهرتیوه بردنی ژینه، نهک تنها نوژیرو رژیروو پینج روکنه کانی نیسلام، نیمهش
 پیویسته لهسهرمان بهپیی ی توانا لهه مووبواره کانی ژیاندا کار بهسیستمی نسلامی بکهین
 و بهتواری بچینه ناو نیسلامه وه (ادخلوا فی السلم كافة..). چونکه دهبی بهوشیوه پهیرهوی
 بکهین وهک خوادیهوی نهک وهک خوت دهتهوی، به داخه وه که به پیلانیتکی له میژینهی
 پلان بر دانراو نیسلامیان وهک گوشتی خیری بهش بهش کردووه و بو ره زامه ندی زهیتزه کان
 نیسلامتکی چاولیکه ری و روکش پهیره وده کری!

شهقام: هوکاری چیه که موسلمانان نه مروّ بهساردی ده بینرتین بهرامبر به دین
 و به زوری شوین بهرزه و هندی و دنیا که وتون..؟

م. مه لا نه حمدهی قامیشی: من وای ده بینم که موسلمانان له چاوخه لکانی تر له
 هه مووونایدیاکان گهرم و گوپرترو پابه ندرتن به دینه که یانه وه، نه وساردی کم تر خه میهش که
 ده بینری بو دووهوکاری سه رهکی ده گه پرتیه وه:

یه کهم / به هله تیگه یشتن له دین، هندی جارنم دینه له خه لکی نه خویننده وار و هرگراوه
 له برگی دیندا اهریویه پهروه دهی خراب و لاروخوار موسلمانان لاروخواری لیده رده چی،
 دووه / ده سلات و دهستی دهره کی وای کردووه که موسلمانان ههست به ترس بکهن نه توانن

وهك پتيويست پابه ندبن به دینه که یانه وه و بکه ونه به رشه پۆلی (ماتریالیستی) و مادده گ. پایی و خوشه ویستی دنیا و مادده زالبوه به سهر لایه نی پۆحی و ئیمانی دا، شه وهش وهك معجیزه یه کی پیغه مبه ر (ﷺ) له فهرموده یه کی دا ئامازه ی به و حاله ته کردوه (الوهن) خوشه ویستی دنیا و رق بونه وه له مردن.

شه قام: لایه نه ئیسلامیه کان له چ ئاستیکدان..؟ وه ئایا لایه نه ئیسلامیه کان بوونه ته په رژیئیک بوپاراستنی ده سته که وته کانی موسلمانان، یان ئیسلام بۆ مه رام و ئاره زووی خوئیان به کار ده هینن..؟

م. مه لانه حمدی قامیشی: وپرای سه رنج و تیبینی و که م و کورتی، لایه نه ئیسلامیه کان کوردستان له ئاستیکی باشدا ده بینم، هه لێژاردنه کانی نه مجاره راستی بۆچونه که م ده سه لیتنی سه ره رای نه وه هه له سیاسیه ی کردیان به وه ی که ناماده بون له گه ل عه لمانیه کان دابه زن، به لام ناماده نه بون له سه ره وه ی له گه ل براییانی خوئیان به یه ک لیست دابه زینایه لئه گه ره مویان له یه ک لیستدا بونایه ته و کاته ده رده که وت خوۆری کی له ناو ابوندا یه، له گه ل نه وه شدا که ده سه لاتدارنه بوون و دژایه تیان زۆر کراوه به لام خزمه تی به رچاویان بووه له قه ده ره خوئیان به تابه ت له بواری په روهرده و بانگه وازی ئیسلامیدا، نه وه موو گه نج و لاوه که پابه ندی ئاینن به ره مه می رابوونی ئیسلامیه. دیاره به هژی موسلمانیه تی کورده وه یه که خه لکی له ده وریانن بۆیه ده خوازین نه وانیش وه فاداربن بۆ ئیسلام و حیزب بکه نه خزمه تکاری ئیسلام نه ک به پیچه وانوه، نه گه ر ئیسلام له پینا و حیزب دابی نه وه جیگه ی گومانه و خه ته ره ره نجی بیبه ره، دیاره که م وزۆر ئیسلام به کاره یئراوه بۆ مه رامی حیزبی، چون هه موونه وه ده زانین که په تای به حیزبی بوون سه رجه م کایه کانی گرتبۆوه هه رچه نده ئیستا به ره و کالبونه وه یه، به شیه وه یه کی گشتی ئیسلامیه کانی کوردستان زیاتر جیگه ی متمانه ی خه لکی کوردستانن

شەقام: بەشیتۆه یەکی گشتی عەلمانییەت لە کوردستان سەری هەڵداوە و گەشەیی سەندووە،
هۆکاری ئەوسەر هەڵدان و گەشەسەندنە بوچی دەگەریتۆه؟

م. مەلا ئەحمەدی قامیشی: دیارە میژووی عەلمانییەت کۆنەودە گەریتۆه بو شۆرشی زانستی
فەرەنسا (پیتسانس) بەلام لە ولاتانی نیسلامی لەدوای (۱۹۲۴) وەسەری هەڵداوە بەپیتی هەل
ومەر جەکانی سەردەم کاری بۆکراوە، کوردستانی وەک زۆریە ولاتانی دونیا عەلمانییەت
حوکمی دەکا هەر چەندە بەلای زۆرینە کۆمەلگاو نامزێ و نەگواناوە بەلام بەهۆی
زالبوونی دەسلاتی پۆژناو او سەپینراود بۆیە دەبینین کە عەلمانییەت بۆتە سیستمی باوی
سەردەم و دەسلاتەکانیش لە پینا و بەرژە و نەدیەکانی خۆیاندا پەیرهوی لیدە کەن بۆتە وە
لەدەرەو پەشتگیران لیبکری و میننەو .

شەقام: پڕۆسەیی جیاکردنەوی دین لە دەولت بوچی دەگەریتۆه، وە عەلمانییەت بوچی ئەم
هەولتە ئەدات..؟

م. ئەحمەدی قامیشی: بۆ وەلامی ئەو پرسیارە دەبێ عەلمانییەت بناسین و هەلۆتستەیک
بکەین لەسەر پیتسانسی عەلمانییەت ئەوکات وەلامە کەیشی تیایدا پروون دەبیتۆه: نوشە
عەلمانییەت تەرجمەیی سیکۆلاریزمی ئینگلیزییە و لاتیکسی فەرەنسییە کە بەمانای
(دنیاپەرستی و دنیا گەرایی جیاکردنەوی دین لەژین) دیت بەشیک و مەبەستیک
عەلمانییەت بریتیە لە جیاکردنەوی دین لە دەولت کە ئەو هەش پەراوتز خستنی دینە
لە کاروباری ئەم ژینە، بە پاساوی پیرۆزی دین و ریزدانان بۆ دین بێ ریزی دەکەن لەژیان
دایدە برن! وە لە لایەکی تریشەو هەندی کەس بەو فریودراون کە عەلمانییەت لە عیلمەو
هاتوو کە هیچ پەیرهندی بە عیلمەو نە چونکە وشەیی زانست لە زمانی ئینگلیزیدا
(science) ساینس، ئەو هەش تەنها بۆتە و یە کە مانایەکی بریقەدارو فریو دەری
بۆ پەیدا بکەن، چونکە ئەگەر بە مانا راستە قینە کەیی خۆی تەرجمە بکری و بناسینری
لە ناو میللەتیک موسلماندا بەوشیتۆه جیگەیی ناییتۆه، لە پیتسانسە کەدا وەلامە کە

دهرکهوت که به بۆچوونی ئهوان ههرده بێ ئهوکاره بکهن و دین جیسا بکه نه وه له دهولت له لایم نیره دا پرسیاریک دیته ئاراوه ئه ویش نه وه یه که: دهولتیک که یاسا و پره وشته کانی دینت لی دارنی دهولته تی بێ دین چی لی چاوه روان ده کری؟ جگه له وهی که نیستاده بینی و ده بیستی له کوشتارو پیشیلکاریه کانی مافی مرۆ و خیانهت و گه نده لی و قیری و پیری و... هتد، جیسا بکه نه وهی دین له دهولت په یوه ندی به ئیسلامه وه نیه و کیشه ی ئه و روپاوه و به سه ر ئیمه ی دا ده سه پینن! ئه و شه ره ما پیده فرۆشن.

شه قام: بلا و کردنه وهی وه رگیتراوی کتیبی ئایه ته شه ی تانییه کانی سه لمان روشدی، که پرا و پره له دژایه تی کردنی ئیسلام و پیغه مبه ره که ی، هوکاری بلا و کردنه وهی نه مه بوچی نه گه ریته وه؟ نایا بلا و کردنه وهی ئه م کتیبه له به رژه وه ندی کتیدایه؟ وه سوود به چ لایه نیک ده گیه نیت..؟ م. نه حمه دی قامیشه ی بلا و کردنه وهی کتیبیکه ی له و جوژه که نامۆیه و دژ به سه ر جه م نه ریته کانی کورده بۆ خمه تی نه یارانی کورده و بۆ سه رقاله کردنی خه لکی موسلمان به ئنه وهی بێ ناگایان بکه ن له پرسه چاره نو سه سازه کان، کتیبیک که له سه ر جه م و لاتانی موسلماندا په فز کراوه و هه لئوستی له سه ر وه رگه راره وهی چه ندین سا ل جار یکی تر بیور و ژننه وه به ناشکرا دیاره که با گراوندیکه ی سیاسی و فیکری له پشته، موسلمانانیش که دلنیان له راستی نایینه که یان له و جوژه قه له مانه و له وه له نه زۆ کانه ناترسن و زۆر له وه گه وره ترن .

شه قام: له کاتیکدا له عیراق وه کوردستانیش وه ک به شیک له عیراق قهیره یی زۆر له ناو کچاندا هیه، بوچی حوکمه تی هه ریم له ماوه ی رابردو له نیستاشدا هه ولئ قه ده غه کردنی فره ژنی دا؟ بو نه هیشتن و قه ده غه کردنی فره ژنی مافی ژنان، یا پیشیل کردن و دژایه تی کردنی یاسا کانی ئیسلام پیشچا و گه راره..؟

م. نه حمه دی قامیشه ی ئیسلام رینگه ی داوه به فره ژنی به مه رجی عه داله ت، به لایم به پیوستی نه گه راره دیاره نه وهش بۆ چاره سه ری به شیک له کیشه کانی کۆمه لگا و که سانی خاوه ن هه ست و نه ست له حیکمه تی ئه و کاره تیده گه ن و خه لکانی تریش به چاوی گو مانه وه سه یری ده که ن

وهك ئەونەخۆشەى ئاۋ لە دەمى داتالەو نازانى خەتاي ئاۋەكە نىسەوخۆى نەخۆشە بۆيە
هەولتى قەدەغە كردن دەدەن جا هەندى لەو حىكمەتانەبەنمونه:

١) بۆپاراستنى ئەوانەى كەبەخىزانىك دابىن نابىن ئەوچاكتەرە لە دامىن پىسى

٢) بۆپاراستنى ئابپروى ئافرەتان تانەبنە بوكەشوشەى كەسانى ئارەزوباز، ئافرەت ئەگەرلە
پەرژىنى ھاوسەرىدابى و منالى خۆى بگريته باۋەش باشترە لەوەى كەلەبارىكى ئاناسايى
دەرونىدا بژيەت .

٣) هەندى ئافرەت نەخۆشەونانوانى مافى پياۋەكەى بدات لىرەدا پياۋەكە
ئەگەرئەودەرگايەى لىداخرا ئەوا دوچارى دامىن پىسى و حەرام دەبى .

٤) هەندىك لەئافرەتان نەزۆكن و منالىيان نابى، چارەسەرچىيە ئەگەرژنى دووم نەهيتى
ورپىگرى لىكرا ئەوھى يەكەم تەلاق دەدات بۆئەوھى يەكى تريبىنى و بەوھش رىژەى تەلاق
زىاتردەبىت.

٥) زۆربونى رىژەى ئافرەتان و ديار دەى قەيرەى، ديارەنەوانىش ئارەزويان ھەيەو ئەگەرئەبنە
ژنى دووم زۆرباشترە لەوھى دووچارى خراپەكارى و بى دوا پۆژو بى سەرەنجام بژين ...

جانەوانەى كەبەيەكجارى فرەژنى پەتدەكەنەو بەرژەوھەندى گشتى كۆمەل گايان
لەبەرچاۋنەگرتوۋ تەنھابۆچون و ئارەزوى خويان دەسەپىنن، جگەلەوھى كەپىتچەوانەى ئايەتى
قورئانە بەلام بابىين كارەكە رىك بھەين و مەرجى توندو تۆلى بۆدابىين و نەرىتەخراپەكانى
لابەرىن لەپىناو بەختەوھرى كۆمەلگاۋ پاراستنى مافى ئافرەتان بەتايبەتى لەم
رۆژگارەدا كەرىژەى ئافرەتان و قەيرەى و بىئەوژن زۆرە، ئەوانەى كەقەدەغەى فرەيى دەكەن
بەدەليان چىە بۆ چارەسەرى حەزونارەزۋەكانى ئەوھەموو قەيرەو بىئەوژن و رىژەزۆرى
ئافرەتان؟ ئاياقبۆلى دەكەن بۆكەس و كارى خويان بگەونە شوپىن حەرام و دامىن پىسى؟
بىنگومان نەخىر .

صییه م: دیمانہی گزفاری چاوک ژ. (۱۵) ی ۲۰۱۰، لەسەرگەندە لێهەکانی ناومزگەوت:

وەزارەتی ئەوقاف بەرپرسیارە لەگەندەلی وناپاکی مزگەوتەکان.....

خەڵکانیکیان بەمەبەست لەمزگەوتەکان داناوێ کە خەڵکانیکی گەندەلن

بەپێی دواوەین ناماری وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری نایینی لەنێستادازیاترلە (۴۵۵۹) مزگەوت لە هەریمی کوردستان بونیان هەیه و (۲۸۰۰) وتاری هەینی هەیه، تەنھا لەماوەی دەست بەکار بونی وەزیری ئەوقاف لە کابینەیی شەشەمی حکومەتی هەریمی کوردستان (۴۷۰) مزگەوت کراونەتەوه، ژمارەیی مزگەوتەکان لەسایهیی خێرخوازانەوه رۆژبەرۆژ لەزیادبوندان، بەلام هاوکات لەگەڵ ئەو زیادبوونە بەشیکی زۆر لە مزگەوتەکان رووبەروی پرسیی گەندەلی بوونەتەوه، بەهۆی کەمترخەمی کارمەندانی ئەوقاف و مۆچە خۆرانی سەرزمگەوت، نەمەش جۆریک لەنیگەرانی لەلای هاوڵاتیانی کوردستان و مامۆستایانی نایینی دروست کردوو.

م. مەلانیەحمەدی قامیشی ووتارخوینی مزگەوتی گەورەیی هەواری شار لە سلیمانی دەلیت: پێی وایە کە ئەو کەسانەیی مۆچە لەسەرزمگەوتەکان وەردەگرن و دەوام ناکەن، لەروی شەرعهوه پارە کەیان حەراملە (هەرکەسێک مۆچەیه ک وەربگریت لەدام و دەزگایە ک لەهەمووشیان پیرۆز تر کە مزگەوتەوبەلام دەوام نەکات یان غەش لەدەوامە کەیدا بکات، ئەوه بەرئەو فەرمودەیهیی پیغەمبەر (ﷺ) دەکەوتت کە دەفەر موی: (من غشنا فلیس منا..). هەرکەسێک غەش بکات لەنێمە نیە هەرودەها پیغەمبەر (ﷺ) لەبارەیی هەست کردن بە بەرپرسیاریهتی دەفەر موی: (کلکم راع وکلکم مَسْؤْل عن رعیتہ..). هەموتان شوان و بەرپرسیارن لەسەرئەوهی کە لەژیر دەستاندایە، بۆیە ئەوانەیی ئەمانەت ناپاریزن مانای وایە دینیان لاوازه، بەپشت بەستن بە فەرمودەیی پیغەمبەر (ﷺ) کە دەفەر موی (هەرکەسێک ئەمانەتی نەپاراست مانای وایە دینە کەیی نەپاراست) مەسەلەیی مۆچەخۆری بەرپرسیاریهتیه، چونکە بەرپرسیاریهتی جۆری

زۆره، وهك بهرپرسيارىه تى بهرامبهربه تاكه كانى كۆمهل، بهرپرسيارىه تى بهرامبهربه خيزان ،
 ئه وهى مهبهستى ئيمهيه بهرپرسيارىتى پيشهيه، كه نايبت خيانهت له پيشه دا بكرىت".
 له بارهى رووبه رووبونه وهى دام و ده زگاكان به گندهلى به تاييهت مزگه وته كان ئه و مامۆستا
 ئاينيه ده ئيت: (له و رۆژگار هى ئيمه تىيادا ده ژين، رۆژگارى مادده گهرايه، ته نهايبر له
 بهرژه وهندى ماددى ده كرىته وه، ئه و گنده ليه ولاتى ليوان ليوكردووه، تاشوئنه پيرۆزه كانيشى
 گرتۆته وه، به لام ئاوه كه له سه رچاوه كه وه ليله، بۆيه پيوسته دام و ده زگاكان لى پىچينه وهيان
 له گه لدا بكرىت، ده بيت له حكومه تدا ياسا سهروه رييت، بۆنه وهى نه و گنده ليه كه م بكرىته وه).
 مه لا ئه حمدى ووتار خوئىن پيشى وايه "تانه نازيه كهى بهرچاوه گنده لى له مزگه وته كاندا
 ده بيندريت، چونكه خه لكانى تكيان به مهبهست له مزگه وته كان داناوه، كه خه لكانى تكي
 گنده لى، بۆمه بهستى گنده لى داندراون، بۆمه بهستى حيزبى داندراون، چونكه ئه مرۆ دنياى
 سياست هه مروشته كانى گرتۆته وه، زياتر له وه وه سه رچاوهى گرتووه، چونكه هه ركه سيك له
 خوا بترسىت دوور ده بيت له ناپاكي و گنده لى، هه ركه سيك له گه ل خوا راست بيت له گه ل
 نيشتمان و حكومه ته كهى راست ده بيت، من واى ده بينم خه لكانى تكي ناپاك له مزگه وته كان
 داندراون بۆنه وهى گنده ليه كه زياتر بيت" ههروه ها قاميشى وه زارهت به بهرپرس ده زانيت
 و ده ئيت (له پيش هه موو شتيكه وه وه زاره تى ئه وقاف و كاروبارى ئاينى بهرپرسياره له
 گنده لى و ناپاكي مزگه وته كان، دياره وه زاره تى ئه وقافيش ده سه لاته كانى سنوردارن، زۆر
 جار ده لئىن ئيمه هه رته وه نده مان له ده سه لاتدايه، له سه روى نه وانيشه وه حكومهت بهرپرسه
 به لام مه سه لهى مزگه وتسه كان تاييه ته به وه زاره تى ئه وقاف)،
 بهرته بهرى راگه ياندنى وه زاره تى ئه وقاف له بارهى چاره سه رى گنده لى ده ئيت "هه ولى
 زۆردراوه، چه ندين گوشار خراوته سه ره برته به رايه تيه كان و مامۆستاي مزگه وته كان،
 تاكونا چاريان بكه ن نه و كه سانهى له سه ر مزگه وت موچه وه رده گرن ده وام بكه ن.

پیشہ کی: بەرگی چوارەم (ئافەرەتانی خۆرئاوا بەرە وکوئی؟)

بسم الله والحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاہ .. وبعده:

بیتگومان ئەوئیسلا مەمی که خوا بۆی ناردوین مافی هەموو مرۆفەکانی تێدایە بئ جیاوازی بەتایبەت مافی ئافەرەتان کەنیوہی کۆمەلن و نیوہکەمی تریش لەباوہشی ئەواندا پەرورەدە دەبیت و پێدەگات، بەداخوہ کەخەلکانیکی بئ ناگا لەدین و لەژین! لێرەو لەوی تەپلی ئەوہ دەکوئن کە ئافەرەت لەژێر سایەئیسلا مەدا سستەم لیکراو بەشخوراوە! ئازادوسەر بەست نین! وانیشان ئەدەن کە ئازادی و مافەکانی ژن لەئەمریکاوئەوروپایە! وە کەسانی ئارەزو بە یازوہە لەپەرست لای خۆمان بەو دروشمە بئ ناوہرۆکانە بازاری خۆیان گەر مکردووە وە زۆر لە ئافەرەتانیان خەل تاندووە، وافر کران کە ئازادی و سەر بەستی و مافەکانیان تەنھالە سفوری و بئ بەند و باری داہ! جا بۆرە واندنەوہی تەمی تۆمە تەکان و دەرخستنی هەندی لە راستیەکان، مەبەستەم لەم نووسینە دڵسۆزی و پەرۆشیە بئ ئافەرەتان، سەبارەت بە ژیان و گوزەرانی ئافەرەتانی خۆرئاوا کە چۆن لە ژێر سایەئیسلا مە دروشمە بریقە دارەکانی ئازادی و سەر بەستیدا سەرگەردان بون و دەچە و سێنرێنەوہ بە پێی راگەیانندن و سەر ژمیری سالانە و ئیعتراقاتی پۆلیس و زاناو دانایانی خۆیان، بە لگەکانیان دەدوین و لە سەرچاوەکانی خۆیانەوہ زانیاریە کانم بۆنە قەل کردوون، هیچ شتی کەم بئ بە لگە نەنوسیوہ و ناماژەم بە سەرچاوەکان کردووە لە گۆقار و پۆرژنامەکانیان جانەوہی ژیر و خاوەنی هۆشە .. دەزانن تەنیادروشی بۆشە .. دەنگی دەهۆلەو لە دوری خۆشە .. ئەوہی کە بوو بە هاندەر و هەوین بۆنوسینی ئەم کتیبەم دەرسێکی هەفتانە بوو بۆ خوشکان لە سالێ (٢٠٠٥) لە سلیمانی، وە پەرۆشی و دڵسۆزیم بۆ کورپان و کچانی گەلە کەم، تالە هەلەئەمی بەرانبەرەکانیان پەندو بەرگرن، ئەم کتیبە پیشترسی جار چاپکراوە، داواکارم لە خوای گەورە لە کەم و کورپیە کافان بپوریت و ئەم نووسینە شەم بکات بە تویشوی قیامەت وە سودو کەلکی ببیت بۆ دایکان و خوشکانی بە پێر بۆ زیاتر بە ناگا بونیان لە جیھانی ئافەرەتان .

والسلام علیکم....، قامیشی،، سلیمانی (مژگەوتی شەفیق بەگ)

ئافره تانى خۇرئاوا بەرەوگوى ؟

كى ئافره تانى رۇژئاوا دە پارىزى ؟

لەلیدان.. كوشتن.. بازارگانى پتوہ كردن دەست درىژى سىكسى...!

لەجیھانى نیسلامیدا بەسەر سۇرمانەوہ سەیری دەست كەوت وپیشكەوتنەكانى خۇرئاوا دە كرى لەبوارى تەكنۇلۇژیا وپیشەسازیدا، نەمە راستە یەكى بەرچاوە بەلام لەبوارى رەوشت و كۆمە ئایەتیدا یەكەمى دواى دواوہن! نایابلویژى مافى مرۆڤ كەھەردەم فووى پیدا دەكەن . (راستىە یان سەرابە و مرۆڤتى تینوبەئاوى تى دەگا) نایا خیزانى غەربى لەژىانى بەختە وەرى و خۆشەووستیدا دەژى یان لەبەدبەختى و ناوتمیدی و دلە راوكیدان ؟نایا كچان و كورپانسان لەژىر سایەى خۆشەووستى دایك و باوكیاندا دەژین یان بى مال و حال و سەر لى شىئاوون؟ بۆ وەلامى ئەو پرسیارانە و چەندین پرسیارى تر ناماژە دەكەین بە مافەكانى ئافرتان لە خۆر ئاوا ، وەكو لەدروشمەكانیاندا بانگەشەى بۆ دەكەن نایا رىژو مافى ئافرەت دا بین كراوہ ؟ لەسایەى یەكسانى و مافى مرۆڤدا ،، نایا لەو یەكسانىیەدا رىژى بۆ ئافرەت تىدایە یان لایەنى سايكۇلۇجى و بايۇلۇجى یان وا دەخوازىت كەپتووستە چاوەدیرى ئافرەتان زیاتر بەكرىت لەئەرك و مافدا وەك لەئىسلامدا هاتووه ؟

كىشەى بالئا پۆشى و مەملەتتى شارستانىكان..!؟

جىنگەى داخ و پەژارەى كە نىمەى خاوەنى پەيامى (لااكراہ فى الدین) واتە نۆر لىكردن نىلەوہەرگرتنى دین، دەبىنى رۇژانە نامۇژگارى دەكرتین بەسنگ فراوانى و نازادى و یەكسانى و رىژگرتن لە مافەكانى مرۆڤ.. بەلام لەلایەن كى وە ؟نەم نامۇژگارىسە بەنرخانە لەلایەن شارستانىیەت ك ئاراستەمان دەكرىت كەبەتەنھالە جەنگى جیھانى دووہمدا شەست ملیۆن مرۆڤیان لەناو برد لەپىئاوى تاك جەمسەرى و دەست گرتن بەسەر جیھاندا ،، بەلام قەیرانى بالئاپۆشى ئافرەتان لەفەرەنسا دەمامكى نازادى و مافى مرۆڤتى لەرودامالین و ئەوگەلەى كە

دروشمه که بیان ((نازادی ویه کسانى و برابیه تی)) بو، جینگه ی نهو پارچه قوماشه ی تیدا نه بۆوه که کچه موسولمانه کان دابویان به سه ریاندا له قوتابخانه! هاوشیوه ی دروشمه جوانه کانی تورکیا و پژی می به عسی روخاویه رانه به ربه کوردان، نایا نه وه بهس نیه بۆئیمه تی بگه ی ن که جار یکی که نامۆزگاریان کردین و دروشمه پوچه کانیان ئاراسته کردین له دیمو کراسییه ت و مافی سرۆڤ و یه کسانى و ئازادى و مۆدیل و مۆدیرن و ... هتد بیدهینه وه به دهه میاندا!؟ دیاره شتیکی چاوه پروانکراوه که نه یارانی نیسلام دژایه تی شارستانییه تی نیسلامی بکه ن له هه موو جیهاندا به تایبته له ولتاتی نه مریکا و نه وروپادا، به ئام نه وه ی جینگه ی سرنجه لیتره دا نه وه یه که نه وان له گه ل سیستم و پیبازی خۆیان پیچه وانه جولانه وه که چه ندین ساله به و دروشمانه شانازی ده که ن و مملانیی به رامبه ره کانیان پیته ده که ن به ناوی شه ری شارستانییه کان، که نه مجاره ش موسولمانان بونه سوتهمه نی دروشمه بریقه داره کانیان وه که نه و بریاره ی که تیایدا حیجاب قه ده غه کرا.

فهره نسا : ده رگای بیروعه قه ل داده خات!

بیگومان بریارى قه ده غه کردنى حیجاب هه روا سه ریپیی ده رنه چوو، به لکو پیشینه و ناماده کارى بۆ کرابوو، هه ره له سالی (۹۸۹) کارى بۆ کراوه کاتى یاسای قه ده غه کرانى سه جه م نیشانه ناینییسه کان ده رچوو له دام و ده زگاگانى میریدا مه سیحى بى یان موسولمان، وه له وکاته وه دژایه تی نه و بریاره ش کراوه له لایه ن ریکخواه کانی موسولمانانى فه ره نسا، به ئام زه لیه زه کان ته نها به رژه وه ندى خۆیان له بهر چاوه و بیروپای خۆیان ده سه پینن وه ره نازادى خوازوماف پهروه ریشن!! دواى راگه یاندى بریاره که سه ره که وه زیرانى فه ره نسا (جان رافلان) پاساوى نه و بریاره ی به وه هینایه وه که گوايه بۆ پاریزگارى کردنى ئافره ته موسولمانه کانه له په لامارى توندپه وه عه لمانییه کان، مه گه رنه وان به به زه یی ترن له خواى پهروه رده گار!! یان نه وان دلسوژ ترن له دایک و باوکیان بۆ نه و قوتابییانه ...! بیگومان خه لکانى هۆشیارخواه و ویژدانش هه بون له ناو لیژنه ی ده ستوره که دا به م یاسایه رازى نه بون (رۆنى ریمون) مامۆستای زانسته سیاسییه کان و میژوو نوی فه ره نسا که وتی: نه مه

ئەو عەلماڤىيەتە نىيە كە بانگەشەى پاراستنى مافى مرۆشى تىدا دەكرى !! وهزىرى ناوخۆى
 ئەوكاتى فەرەنساكەدواتر بوبە سەرۆك(نىكولا ساركوزى) بەناشكرا پرايگەياندكە ئەم بېراره
 پېشىلكردنى مافى موسولمانانە، باس لەجىاوازى وچەوساندنەوه دەكات و دەلى: شەش
 ملىۆن موسولمان لەفەرەنسادا لەو مافانە بېبەشن كەغەبرى خۆيان هەيانە جابۆنەوهى
 بنەماكانى يەكسانى بچەسپى. پتويستە رېز لەخواستە كانيان بگىرى، وه دەلى
 موسولمانان شونى عىبادەتيان كەمە لەچاوا ئاينە كانى تر، وهنگەر ناوت (محمد) بىت
 ئەوه فايلى داواكارىيەكەت دەخرىتە سەلەى خۆلەوه لەگەل ئەوهشدا دياردەى لىدانى
 ئافرەتان لەفەرەنسادا زۆر بئاوه، بەجۆرى ۱/۱۰ى ئافرەتانيان لىيان دەدرىت لەلايەن
 مېردەكانيانەوه لىدانى بى بېروايانە ! كەلەئەنجامدا زۆريان لى دەمرىت ! (مارى دۆمىنيك
 سىرمان) سەرۆكى نىشتىمانى بۆ هاوكارى ئافرەتان دەلىت: يەك ملىۆن ونىو لەئافرەتانى
 فەرەنسا دوچارى لىدان و نەشكەنجە ونازاردەبن لەلايەن هاوسەرەكانيانە وه واتە ۱/۵ملىۆن پىاو
 لەپشتى ئەم ستم وچەوساندنەوهن ،وئەم يەكىتتە كە لە(۵۴) كۆمەلە وپىكخراو پىكها تووه
 ،سالانە (۱۵) ھەزار لەو ئافرەتانهى كە بونەتە قورىانى لىدان وچەوساندنەوه پەيوەندىان پىو
 دەكەن ولەناوەرەستى پارس چەپكە گولتى رېزلىتسان دەخەنە سەرپەيكەرى تايبەتى ژنان...،
 لەراستىدا ئەوه يە كارەسات، ئەوه تىرۆر و تۆقاندنە دژ بەمرۆفائىتى!! بەلام داپۆشراوه بەدروشمى
 نازادى ومافى مرۆڤ وىەكسانى، ديارەتتەمەش بى كەم وكورى نىن ولەو دياردانەمان هەيە، بەلام
 بەراورد ناكرى لەگەل ھى ئەوانداوەك قەترە بە دەريايە ،وئەسبەرەت بە دەنگ لىھاتن وپىدەنگى
 كارى نىمە و ئەوان وەك مەسەلەى (مەرۆكە و بزۆكە) واىە،بۆيە پتويستە موسولمانان تىبگەن
 ويزانن كەلەھەر جىگەو شونى دىنى خوا حاكم نەبوو ئەوه چەوساندنەوه هەيە، بەتايبەت ئەو
 ولاتانە ھەرداگىر كەرانى دوئىنن بەلام ئەمرۆلەبەرگىتىكى تروسەدروشمىكى تازەدورا زاوہ هاتونەتە
 پىش لۆھەر ئەوانە پشتوپەناى دوژمنانى كورد بوون، سەرەراى ئەو ھەمووتەنازول وچاكەى
 لەگەلىان كراوہ !.. ئەوہى كە بۆ بەرپرتانم نوسىوہ مشتىكە لەخەرمانى (مافى مرۆڤ و نازادى و
 يەكسانى) عەلماڤىيەت كەتەنھا دروشمى بى ناوەرۆكە وھىچى تر .

ئىسپانيا : كىشى بالاپۆشى و دادگای پشكنين..!

پۆلىسى ئىسپانيا سالتى زياتر له (۵۰۰) ھەزار سكالّا تۆمار دەكات لەسەر دەست درىژى سىكىسى بۆ سەر ئافرهتان ! ھەندىك لەوانەى كەبى ناگان لە مېژووى رابردوو لەوانەى ھە ومان بەرن كەدزايەتى كوردنى پۆشاكى ئىسلامى لەم سالانەى دوايدا سەرى ھەلداو،يان پەيوەندى ھەىە بەروداوھ كانى(۱۱ سېبتمبر)و،بەلام مېژووى دزايەتى كوردنى شارستانى ئىسلامى لەلايەن رۆژئاواوھ زۆرلەوھ كۆنترەپرپەتى لەروداوى تيرۆروتۆقاندن ومەرگەساتيان ھىناوھەسەرموسولماناندا ،ئەگەر سەدەى(۱۶)بەغونە بەيئەمەوھ بەھۆى سياسەتى دوژمن كارانەى ئىسپانيا چ مەرگەساتىكىيان بەسەرموسولماناندا ھىنا،بەدانانى دادگای پشكنينى بيروباوهر(محاکم التفتيش)لەسالتى(۱۶۰۹)زايىنى وسالەكانى دواتریش بەلەناو بردنى ھەزاران موسولمان و قەدەغە كوردنى بالاپۆشى لەدام و دەزگاكانى ميريدا،دواتریش لەسالتى (۱۵۱۳) برپارى پاشايەتى دەرچولەلايەن(جان المونونە)ژنەپاشاى ئەوكاتە بەقەدەغە كوردنى پۆشاكى ئىسلامى بەىەكجارى لە ولتادادواى ۱۳سال ئەو برپارە بەكىك لەگەورە بەرپرسانى دادگای پشكنين بەناوى (ونزۆمىكى)ھەستا بەلىكۆلئىنەوھەىكى ووردبۆ بن بر كوردنى دياردە ئىسلامىھەكان لە(غەرتانە)برپارىكى دەر كوردبەگۆرپنى ناوھ ئىسلامىھەكان بۆ ناوى قشتالى و گۆرپنى جل و بەرگيان بەتايبەت حىجاب !! (تازەلە ولتاتى خۆشان مېژوو خۆى دووبارە دەكاتەوھ بە گۆرپنى ناوھەكان و كەم كوردنەوھى دياردە ئىسلامىھەكان تەنانەت بەكارھىتانى ووشەكانى لاتىنى لەجياتى ووشەكانى عەرەبى لەنوسىندا ھەربەشىكەلەوھەولەگوماناناويانە بابگەرپئىنەوھ ئىسپانياو لەسالتى (۱۵۶۶) ز ياسايەك دەرچووكە بەو پئىنە پئويستە ھەموو ئافرهتانى موسولمان بەرگى مەسىحىيەكان لەبەربەكەن وھەركەس حىجاب پپۆشيت دوچارى توندترين سزاي ياسايى دەبيت ،وھەسالتى (۱۶۰۰) زياسايەكيان دەر كورد نابى موسولمانان مردووھەكانىشيان بەشىوھى شەرىعەتى ئىسلام بنیژن !! بەلكو لەسەر شىوھى ئەوان بنیژرى، پاشان كار گەيشتە ئەوھى كەقوتابخانە ئاینیھەكانیان قەدەغە كوردو مژگەوتەكانیان روخاند

ھەرلەو سالھدا (ئەتتۆنیۆ سوبەرىنۆ) نامەيەكى نوسى بۆ پاشاكيان (فليپ) ى سىيەم
 تيايدا دەلى: سەرکەوتنىكى گەرەيە بۆ ئىمە شىوہو ناسنامەي ئىسلامەتى لە موسولمانان
 دابرىن وە لەھەمو شىتىکدا بيان خەينە سەر شىوہى گاۋرەکان ، جائەگەر موسولمانان
 بەلاپەرەکانى مېژوودا بچنەوہ بەتايبەت ئەم چوار سەدەي کۆتايى دەبىينىن کەئەم دژايەتى
 کردنەي ئىستاي بالاپۆشى ئافرەتان ھەمان كيشە و دژايەتى کۆنە! بەلام لە بەرگىكى تازەي
 شارستانى وجيھان گىرىدا، بەدروشمى مافى ژنان و نازادى و پيشكەوتن لئاوا روداۋەکانى مېژو
 خۆيان دوبارە دەکەنەوہ، ئىستابە پاساۋى دژايەت يکردنى تيرۆردژايەتى دياردە ئىسلاميەکان
 دەکرىت وە بيشاگايى موسولمانان لەلايەك و ناکۆكى و پەرتەوازەييان لە لايەكى تر ئەوئەندەي
 تر قورەكەي خەست کردۆتەوہ ، ئەوہ لەكاتىکدا کە موسولمانان دەسەلتايان بوولە ئىسپانيا
 گەرەترين خزمەت و پيشكەوتنى زانستى بە خۆوہ بينيوہ کە پييان دەگوت (پرتىساس)
 واتە : راپەرىنى زانستى بەلام لە بەنەردادواي نەمانى دەسەلتايى موسولمانان، نەسرانيەکان
 ئەوہي لە دەستيان ھات لە تيرۆر و تۆقاندن کرديان لە ماۋەي چوار سەدە دانۆمليۆن موسولمانيان
 شەھيد کرد، ديارە چى بچىنى ئەوہ دەدورىتەوہ ، ئەنجامى ياساي جەنگەل و شارستانى
 دوورلەخوایى کۆمەلگا بەرەو ھەلدىر و مالتۆيرانى دەبات ئەو ژمارانى تۆمارکراۋە لەسەر
 ژمىرىيەکانى سالى (۹۹۷) لە ئىسپانيادا سەبارەت بە چەوساندنەوہي ئافرەتان: - پىژەي ئەو
 کچانەي کە ھىشتا شويان نە کردوۋە و حەبى مەنە بەکار دىتن بەردەوام لە ۰/۰۹۳ يە ؛ -
 لەسالى (۹۹۰) ز (۱۳۰) ھەزار ئافرەت سكالايان تۆمارکردوۋە کە دەست درىژيان کراۋەتە
 سەروو لييان دراۋە لەلايەن ھاوسەر و ھاۋرىکانيانەوہ ؛ - سالى (۹۹۷) ز ۵۴ ھەزار سكالگا
 تۆمارکراۋە لەدادگاگە دوچارى دەست درىژى وليدان بونەتەوہ بەلام پۆلىسى ئىسپانى
 دەلىت ژمارە کە دەبەرانبەرە! ھەرلەو سالھدا ۵۴ ئافرەت بەھۆي ئەشكەنجەو نازارەوہ مردوون.

المصادر: (محکم التفتيش / د. زكى على) (الشباب المسلم في مواجهة التحديات/ د. عبدالله ناصح)

بهريتانيا : دياردهی ليدانی نافرەتان !

نەجيهاندا بهريتانيا بهوه ناسراوه كه ولاتىكى ياساييه و مافى مرۆڤى تيدا پار تيرزراوه ، بهلام نەميش دوچارى كيشەى زۆر بۆتەوه لهبارەى دەست دريژى كردنه سەر نافرەتان ، چونكه نەو ژنە دەبيت چاوهروانى چى لهپاويك بكات كه له خوا ناترسى و دينى نيه بهردهوام سەرخۆش و مەغرورە .... جگه له چهوساندنەوهو جيا بونەوه ؟.. ليكۆلینهوه كان دەريان خستوو كه ريتزهى ۵۰% ى ئەو نافرەتانهى كه له ناوبراون له لايەن ميتره كانيانەوه بووه لوهتەنها له سالى (۹۹۲) ز ريتزهى توند وتيژى له مائدا گەيشته ۴۶% وه پۆليسى بهريتاني سالى (۱۰۰) هەزار سكاڤا تۆمار دەكات كه دژى پياوه كانيان تۆماريان كردوو ، (جين لويس) ناماژەى بهوه كر دوو كه ۳/۲ حالتهى جيا بونەوه بههۆى كيشه و هەراى ناو خيزانه كانەويه ، وه بههۆى به كارهيئەنى ماده بى هۆش كەره كان بههاو رهوشت بهردهوام له دابه زيندايه ، له راپۆرتە كاندا هاتوو كه پياوى بهريتاني به بى هۆ له ژنه كەى دەدات و نازارى دەدات كه ريتزهى ئەو حالته گەيشتوو ته ۷۷% حالته، هەر لهو راپۆرتەدا هاتوو كه يه كيك له ژنه كان وتويه تى سى سال و نيوه پياوه كەم ليم دەدات به خراپترين شتوه ، هەر قسه يه كيش بكم ليدانه كه دوباره دهكاتوه ، تەنانەت ئەوه نەنده به چاوى سوک سهيرى خيزانه كانيان ده كەن هەندى جار جگه ره كانيان له سەر لاشەى خيزانه كانيان كوژاندۆتەوه ، يان بۆ چەند كات ژميريك به دەست به سترای له ژوروه جييان هيشتون ! ئەو حالتهى كه باسمان كرد بهو ريتزه زۆره گەر له ولاتىكى ئيسلاميدا تۆمار كرابا ئەوا له لايەن ميدياكانەوه زۆره گەرمى دههۆلى بۆ ده كوترا و پيشوازی ليدنه كراو چەند جار گهوره تر ده كرا، بهلام بۆ زهليزه كان و دهوله مەنده كان دەنگى لى نايەت و هەر نازادى و يه كسانى و مافى مرۆڤه !! پياوان له كاتى پتيوستى ماديدا يان دواى تير بونى ناره زوى ژنه كەى خۆى ده فروشت تاسالى (۹۲۰) به پتي ياسايه كە دهغه كرا بهلام بنه بر نه بوو !! له سهردهمى پاشايه تى (هنرى) ههشته مدا په رله مانى ئينگليز بريارىكى ده كرد به قه دهغه كردنى

خویندنه وهی کتیبی (العهد الجدید) ی تایبته به دینی مهسیحی له لایهن ئافره تانه وه،
 (۵۰) لیکۆله ره وهی پسرۆ له بواری ئافره تان له راپۆرتیکدا رایان گه یاندوه که دیارده ی
 جیاوازی په گهزی و دهست درێژی بو سهر ئافره تان رۆژانه له زیاد بوندایه، له تازه ترین
 لیکۆلینه وه دا که دامه زراوه ی پاشایه تی به ریتانی شه نجامی داوه ناماژه به پتویستی
 دامه زرانندی ریکخراویک ده کات بو گرنگی دان به بواره کانی ئافره تان و دامه زرانندیان
 له پله و پایه ی هاوشیوه ی پیاوان، چونکه زۆریک له وانه خاوه نی پروانامه ن به لام پۆستی
 شیای خویان پی نه داون چونکه له ره گهزی مینهن! ههر له بهر نه وه زۆریه یان کاره کانیان
 جیهیتشتوه، وه هه مان سه رچاوه رایگه یاندوه که پرتیه ی دامه زرانندی ئافره تان له شوینه
 گرنگه کان کم بوته وه و له دابه زیندایه، له کۆمه له ی پاشایه تی پرتیه ی ۳% یه
 وه له نه کادیای نه دازیاری به پرتیه ی ۱% وه له په یمانگای زانستی زینده وه رزانی به پرتیه ی ۶%
 تیایدا کار ده کهن له گه ل نه وه شدا له دام و ده زگاگاندا سوکایه تییان پی ده کری له لایهن
 پیاوانه وه، ههر له بهر نه وه بوو به پرتیه به ری دامه زراوه که (بارونه جریفیلد) که مامۆستای
 (صیده لانی) یه له زانکۆی ئوکسفۆرد- داوای کرد به هاندانی شه و ئافره تانه بو گه رانه وه
 بو سه ر کاره کانیان وه له بازنه ی بی هیوایی ده رچن!! بازنه ی بی هیوایی ده بی چی بی!
 مه به ستی پی مائه وه یانه! که تیایدا دو چاری لیدان و چه وساندنه وه ده بن! له بهر نه وه ی
 ژیانیان له سه ر بنه مای ماده و دونیا په رستی دامه زراوه مائه وه یان ههر چه وساندنه وه ی بی
 پسانه وه ی بو حه سانه وه!! له فه رمانگه کانی ش سوکایه تی پی کران و ناچار کردنیان
 به کاری که له گه ل سروشتیان ناگۆنجی، سزای دوا رۆژیش چاوه پتیانه، جاخوشکی به پرتیم
 تۆش سه رنج بده و بزانه، تنه ا یاسای نیسلام بو مان ده رمانه، جگه له وه ناوی گه وره و
 شاری وێرانه.

نەمريکا .. نەوہی لەسەر ژمپريە کانيدا تۆمار کراوہ !

(لەھەرسى چرکەيە کدادەست دريژيە کى سىکسى دەکریتە سەرنافرە تىک شەش ملیۆن نافرەت لیدراوہ و چوارەھە زارنەفرە تیش کوژراوہ !!)

زۆر لەناوہ نەندە زانستییە کان و لیکۆلەرەوہ نەمريکییە کان رەخنەى تونديان گرتووە لەو حالەتەى کە کۆمەلگای نەمريکی تیبدا دەژى لەبوارى کۆمەلایەتەى و لەبەر بەک ھەلۆەشانى خیزانى نەمريکی کەسالتانە لەزیادبونداىە و بى چارەسەر ماوہ تەوہ ، بەپیتى ئەو لیکۆلینەوانە ئەم ژمارانەى لای خواریوہ تۆمار کراوہ :

* - لەسالى ۹۸۰ ز (۱،۵۵۳،۰۰۰) حالەتەى لەبار بردن نەنجامدراوہ بۆئەو نافرەتانەى

کە تەمەنيان لەبيست سال کە مەترە ، بەلام پۆليس دەلێ ژمارەى راستییە کە سى ئەو نەندەيە !
* - سالى ۹۸۲ ز ۸۰% ئەو کچانەى کە تەمەنيان لەخوار ۱۵ سالى داىە وشويان کردووە تەلاق دراو .

* - سالى ۹۸۴ ز ھەشت ملیۆن نافرەت لەگەل منداڵەکانيان بەتەنيا دەژين بى يارمەتەى کەسانى تر !

* سالى ۹۸۶ ريزەى ئەويياوانەى کە لەسەر حسابى ژنەکانيان دەژين ۲۷%

* _ سالى ۹۸۲ ز (۱۰/۰۰۰) حالەتەى نيغتییە صاب تۆمار کراوہ ، ۸۰% دەست دريژيە کان لە چوار چيوەى خيزان و ھاوړيە تيدا بووہ

* - سالى ۹۹۷ ز ھەر لەسى چرکەدا نافرە تىک نيغتییە صاب کراوہ ، ۶ ملیۆن نافرەت دوچارى نازارى جەستەيى و دەرونى بوون ، بەھۆى مامەلەى خراپى مێردەکانيانەوہ ۷۰،۰۰۰ لەلایەن مێردەکانيانەوہ لیبیان دراوہ ، ۴ ھەزار نافرەت لەسەر دەستى مێردەکانيان و نزیکەکانيان لەناو دەبرين !! + ۷۴% لە بيوەژنەکان ھەژار کەوتون و بى سەرپەرشتيارن + ۸۵% لە پیرەژنەکان بەتەنيا دەژين و کەس يارمەتییان نادات

*-ساله کانی (۹۷۹-۹۸۵) نهشته رگه ری نه زۆکی نه بجامدراوه بۆ هینده سوره کان بی
نهوهی بزانی !

*- ساله کانی (۸۰-۹۰) یه ک ملیۆن نافرته له تاترۆخانه کان کاریان دامین پیسی بووه
به ره سمی !

*- سالی ۹۹۵ ز (۲۵۰۰) ملیۆن دۆلار به ره می مه هاو ریکخواه سیکیسه کان بووه .
له لیکۆلینه وه یه کی نه مریکیدا ده رکه وتوه که نه و ژمارانه ی لای پۆلیسی نه مریکی تۆمار
کراوه زۆر له وه زیاتره که راگه یاننده کان بلأویان کردۆته وه به لأم به شی زۆری
له راگه یاننده کان ده شاردریته وه و ناشکرا ناکریت بۆ نه وه ی کۆمه لگه ی نه مریکی
پیسوانه بیته به تایبه تی له بواری مافی نافرته تانه وه ، نه وه مشتیکه له خه رمانیك، لیته وه
تیده گه ی که مرۆ هه ر چه نده له بواری زانست وته کنه لۆجیادا پیشکه وتو بیته به لأم به بی
په یامی خوایی به خته وه ر نابیت، وه له هه ر شوینی دینی لی نه بوو نه وا سته م و پیشیلکاری
لییه ، وه نافرته تانیش به ر له هه موان دوچاری چه وسانه وه و نابروتکان ده بن، (نه نشتاین)
له وه دا جوانی پیکاه که ده لی: مرۆقی بی ناین وه ک که شتیسه کی بی که شتیوانه . ..

(مجلة الاسرة/ العدد ۱۲۹ السنة ۱۴۲۴هـ)

نه وه سه ره سستییه ی له ته مریکایه - لیمانی لاده ی خودایه :

سوپاس بۆخوا که به نه مریکی دروست نه کراوین و شانازی به موسولمانییه تی و کوردایه تی
خۆمانه وه ده کمه ین ، زۆر باسی سه ره سستی ده کری له ته مریکا به لأم کام سه ره سستییه ؟
له راستیدا گه لی نه مریکی رای نییه ، به لکو جوله که حوکمی ولات ده کهن ! هه ر که سیکیش
به رانبه ریان بوه ستیت له ناو ده بریت و کۆتایی پی ده هینری نه گه ر نه شکوژری ، وه ک نمونه ی
(مارلۆن براندۆ) ی نه کته ر که ده ره باره ی جوله که ی (هۆلیود) شتی وتبوو پاشان به ده ردیکی
وایان برد که به گریان و پارانه وه له به رده م - حاخامانی - جوله که چۆکی داداو پارایه وه ... ،
جوله که نه مریکاییه کان زالن به سه رکارو باری نه مریکیه کانداکه چی باقی گه لی نه مریکی

زۆرىنەن كاريان تەنھا داينىكردىنى ژيانى رۇژانەيە ، كەواتە گەلى ئەمىرىكى ناچار كراون
 كەھەمىشە چاويان لەدەستى جولەكە بىئو لەژىر پەجمەتى ئەواندا بژىن . سەبارەت
 بەمنداڭانى ئەمىرىكا داىك و باوكيان ناتوانن بەمنداڭەكانيان بلىن بىدەنگ بە ! ئەگىنا
 منداڭكە پۆلىس بانگ دەكات و داىك و باوكى سىجن دەدات ! بەتۆمەتى باش
 ھەلسوكەوت نەكردن لەگەڭ منداڭ ، ناچار داىك و باوك دەكەونە ژىر ھەپەشەي
 منداڭەكانيان ! ئەمىرىكا بەرانبە بەدەرەو ە ولاتىكى بەھىزو زائە بەسەر جىھانداو لەپروى
 نابورىشەو ە ولاتىكى دەولەمەندە ، بەلام ئەوانەي كەزالن بەسەر لايەنە نابورىيەكەيدا
 جولەكە و كۆمەلنىكى كەم لە گەلى ئەمىرىكىيە ە گوزەرەانى زۆرىنەي خەلكى ئەمىرىكا
 گرانە ، لەبوارى كۆمەلئايەتییەو ە بى ھىزو ھەلەشاو ە ، شىرازەي خىزان زۆر بەكەمى ماو ە
 ، ھاولتتى واھەيە لەسەر پىنگەو بانەكان دەمرى و كەس لىتى ناپرسىتەو ە ، شۆستەكان پىرن
 لەسەرخۆش و بى مال و حال ، گەر سەيرى تەلەفىزۆنەكەيان بەكەي بەزۆرى ھەوالتى كوشتن
 و تاوان و گىروگرفتى ژن و مېرد و داىك ە باوكە لەگەڭ منداڭەكانيان ، يان بەرنامەي
 (توك شوۆ) كەكۆمەلنىك لەخىزانەكان كۆدەبنەو ە پىسپۆرىكى كۆمەلئايەتى قىسەيان بۆ
 دەكات سەبارەت بەچارەسەر كىردنى گرفتهكانيان ، ەك دوو خوشك ەزلە پىاوتىك دەكەن
 پىاو ەكەش چاوى لەخوشكى سىتھەمە ، ئايا ەزدەكەي لەگەڭ كۆمەلگەي ئەواندا بژى
 كەھەموو شىتىكىيان لەسەر مادەو دنيا بنىات نراو ؟ ھىچ ەياو ئابپروى بەش نەدراو ە ،
 بى گومان ەمەو كۆمەلگەيەك سلبىيات و نىجابىياتى تىدايە ، ئەگەر كۆمەلگەي خۆمان
 بەراورد بەكەي لە كۆمەلگەي ئەوان ، ئەوا ئاسمان و پىسمانى بەينە و كۆمەلگەي نىسلامى
 نىمە بەھەزاران جار چاكتە ، ەباو ەپناكەم ھىچ مرۆڧىكى ژىرخواستى نەو ەبى كىچ
 و كوپرەكەي بەختىوبكات تا ۱۸ سالى دوايش وازى لىبىنى و بىرىت و مىراتگرەكەي سەگ و
 پشیلەبىت !! لەكۆتايدا دەلیم نىمەي موسولمان پاراستنى خىزان و پەروەردەي رۆلەكان و
 نابپروى كوپرە كچەكانان لا گىرنگترە لە سىياسەتتىكى درۆينە .

به لّام كى له نه مريكاده پرسیتته وه؟

دوای قه ده غه كردنى بالاپوشى له فەرهنسا بۆهاوسهنگى تهرازووى سياسى نه مريكا، بهرپرسى ريكخراوى (نازاديه نائينه كان) له وه زاره تى ده ره وهى نه مريكاره خنهى له و بربارهى فەرهنسا گرت و به پيشل كردنى ئايىنى له قه لّام دا، نه مه ه لّويستىكى جواميرانه و بويرانه يه، به لّام سه ير له وه دايه ناو و لّاته كهى خۆى نايىنى...! نه ونه مريكايه ي كه سه رچاوه ي ماف- و نازادى يه كانه - چيروكى ده ر كردنى نه و كچه مسولمانه ي له بير كرد و ده قوتابخانه ي (رېجينا) ي شارى كليفلاد له ويلايه تى ئوهايوته نها له بهرته وه ي پوشاكى ئيسلامى له بهر بووته وهش دومانگ دوای برباره كهى فەرهنسا...، تهى نه و بهر پرسه نه مريكيه چۆن بىرى خۆى برده وه كاتى كاتىك ئافره تىكى جوله كه له ته مه نى (٤٠) سالى دامسولمان بووبه هۆى بهرگه كه يه وه له ناو بازارگه نجىك لىتى داو ووتى به رازىكى تيرۆريستم له ناو برد! نه مه و به هه زاران نمونه له بهر ده ست دان سه باره ت به ميژوووى ره شيان به رانه ربه مسولمانان، له خۆرئاوا كچ كه بالغ بووبه پىنى ياساكانى و لّاتانى به ناو پيشكه و توله راستيدا دوا كه وتو، مه سه ر ه فى له سه ردايك و باوك نامينيت ده بى خۆى بكه و يته مشورى نان پهيدا كردن! ئيدى چۆنى پهيدا ده كات گرنگ نيه، ده بيت هه ر په يدای بكات بۆزبانى خۆى، وه ههروه هاژنى خۆرئاوايى چونكه كارده كات و خواوه نى پاره يه و ميژده كهى به زۆر پارهى لى ده ستىنى له لّام ژين تالى و به ده بختى له وه دايه كه بيتوه ژن و پيره ژن و په ككه و ته كانى تى داده ژين، سه ره نجاميان بۆخه لّوه تگه ي پىرى و په ككه و ته خانه كانه و جارى و اهه يه به (١٠) سال جارنىك كوروكچه كانيان سه ردانيان ناكه ن، نه وه كانيشيان هه رباس مه كه! دياره باسى شته گه و ره كان له كوشتارى و داگيركارى با ميىنى...

هەلۆه‌شانەو‌ه‌ی خێزانی ئەم‌ریکی...!*

ئینگومان خێزان بەردی بناغە‌ی کۆمە‌لگایە‌ بۆیە ئسلامیش زۆرگ‌رنگی پێدا‌یە، چونکە خێزان واتە: ژیا‌نی خۆشە‌و‌یستی و خزمایە‌تی و پە‌رە‌ردە‌ی منال و پ‌رێزی دا‌یک و باوک و...، کە خێزان نە‌ماواتە ژیا‌ن نە‌ما، ژیا‌ن دە‌بی‌تە ژان واتە هە‌لۆه‌شانەو‌ه‌ی کۆمە‌لگا، ئێمە نە‌مایە‌ی ئی‌سلامە‌و‌دە‌زانین کۆری ک‌ی‌ین و لە‌چ هۆزوبنە‌مالە‌یە‌کین، خێزانە‌کانی نە‌وروپا‌ورژنا‌وا بە‌رە‌و هە‌لۆه‌شانە‌و‌ن، سە‌رە‌رای خیا‌نە‌تی هاوسە‌ری منال‌یش ناخە‌نە‌و‌د! لە‌جیا‌تی ئە‌و‌د ها‌ور‌پێ‌تە‌تی سە‌گ و پ‌شیلە‌ دە‌کە‌ن! چونکە دە‌لی منال‌یک بۆ‌من نە‌بێ بە‌رە‌نە‌بێ، چون کە‌گە‌یشتە (١٨) سا‌ن نە‌بێ پ‌روا خۆی بە‌خێوکات، جا‌کچی داماوچی ئە‌کات ی‌یکات لە‌پێ‌ناوی پا‌رە‌ بۆ‌ژیا‌ن! بۆ‌یە لە‌ولائ‌یک‌ی وە‌ک فە‌رە‌نسا‌کە (٥٧) ملیۆن کە‌سە‌ نۆ‌م‌لیۆن سە‌گی تیا‌بە‌خێو‌تە‌ک‌ری و نە‌ندامی خێزانن بە‌فە‌رمی! کە‌دین لە‌نا‌رادا نە‌بو‌وم‌رۆ‌ف ئە‌خ‌ریتە‌ نستی سە‌گ و پ‌شیلە‌، دیا‌رە‌ کە‌ لە‌بواری ماددە‌و‌تە‌کنە‌لۆ‌ژیا‌دا لە‌پێ‌شتن، بە‌لام لە‌لایە‌نی خێزان و بواری کۆمە‌لایە‌تیدا لە‌دوای دوا‌و‌ن، نە‌و‌ه‌ش هە‌ندیک لە‌گ‌رفت و قە‌یرانە‌کانی خێزانی ئە‌م‌ریکی کە‌بە‌رە‌ول‌یک‌تر از انیا‌ن دە‌بات.

یە‌کە‌م: نە‌مانی ریزو‌خۆشە‌و‌یستی و وە‌فای ژن و مێ‌رد بە‌ران‌بە‌ریە‌ک‌تر، زۆریونی تە‌ل‌اق و پە‌می‌و‌ه‌ندی جنسی بە‌خیا‌نە‌ت ک‌ردن لە‌مێ‌ردە‌کە‌ی و نە‌مانی پ‌ه‌حم و نە‌یە‌ک‌تری‌زاربو‌نیا‌ن. بۆ‌غونە‌ لە‌ئە‌م‌ریکا‌ر‌پ‌ۆ‌ه‌ی تە‌ل‌اق و لە‌یە‌ک‌ ترازان گە‌یشتۆ‌تە (٧٠%) وە‌بە‌پێ‌ی سە‌رژمێ‌ریە‌کی مە‌رکە‌زی ٣/١ ی مندا‌لانی ئە‌م‌ریکی بێ‌بە‌شن لە‌سۆ‌زی دا‌یک یا‌ن باوک! دوو‌ه‌م: مندا‌لە‌کانیا‌ن توشی چە‌ندین گ‌رفت و کێ‌شە‌بونە‌تە‌و‌ه‌ه‌ک (سیلان و نای‌دز) کە‌بە‌هۆ‌ی پە‌می‌و‌ه‌ندی نا‌شە‌رعیە‌و‌پە‌یدا‌ه‌بن بە‌پێ‌ی سە‌رژمێ‌ریە‌کان سا‌نە‌ ١٠% ی مندا‌لان تە‌عە‌دای شە‌رە‌فیا‌ن لێ‌ک‌را‌و‌ه‌، بۆ‌غونە‌ سە‌رۆ‌کی شا‌رە‌وانی شاری (ئام‌وج‌رد) لە‌ویلا‌یە‌تی مە‌ک‌سی‌کۆ نە‌داد‌گاتۆ‌مە‌تی دە‌ست درێ‌ژی ک‌ردنە‌سە‌رشە‌ش ک‌چۆ‌لە‌ی بچۆ‌کی لە‌سە‌رنی‌سپات بوو! وە‌لە‌شاری (بیتس‌رگ) سێ‌زده‌مندا‌ل کە‌فە‌حس ک‌رابوون. حە‌وتیا‌ن دو‌چارای نە‌خۆشی ببون

وه سالانه نزيكهي (مليونيٽيك وههشت سهد) هزار منداڻ بزرده بن كه (۹۰٪) بيان له وانهن كه له ماله كانيان راده كهن وپاشان ده فريټرټين . وه سه رټميټره پره سيمه كان ده ريان خسته وه كه (۳/۱) تاوانه گوره كان له لايهن نه وه هرزه كارانه وه ته نجام ده درټين كه ته مه نيان له خواريست ساليه وه يه لوه حالته تي هوگرېوون به خواردني ماده سه پر كه ره كانه وه گه يشته رټيټه رټيټه زيتر (۱۵٪) ي گه نجه كاني قوتا بجاننه ناماده بيهه كان ! وه سالانه زيتر له مليونيٽيك كچي هه رزه كار به بي ميټر دوشو كردن منداڻيان ده بيت وله (۸۰٪) بيان كچي قوتا بجاننه ناماده بيهه كانن ومه به ستيشيان له هيشته نه وه ي كورپه كانيان نه وه يه كه ده ولت هاو كار يان بكات وده ولت ه تيش سالانه زيتر له ملياريٽك دولار بوهاو كاري دايكاني هه رزه كار خه رج ده كات ! سيټم: كه مېونه وه ي حالته تي ژنه ټينان وشو كردن له زوربوني ديارده ي رټيټه رټيټه جنسي (الشذوذ الجنسي) واته : جووتبوني نيټر له گه ل نيټرومي له گه ل مي نه مه ش چه نند زانياريك له وه باره و چه ند وينه يه ك ته نهاله نه مريكا: ديارده ي ژن هټينان له نه وه ته كاندا له چا وچه فتا كاندا ۱۷٪ كم بوته وه ، په يوه ندي جنسي يه ناشه رعيه كان له سيټبه رانه رزياديان كروه گوڅاري (نيوزيك) ي نه مريكي له سالي ۱۹۷۷ دابلوي كردو ته وه كه نه وكاته ژماره ي رټيټه رټيټه جينسي نزيكهي بيست مليون بسوه ! هه موولايه ك ناگادارن كه (بيل كلنټون) سه روك كوماري پيشوتري نه مريكاله سالي (۱۹۹۲) له كاتي هه لټر ادني له شاري (كاليفورنيا) له كوټنر هيه كدا به ناشكرا بانگي نيټر بزه كاني كرد به لټيني پيدان كه له به رانه رده نگ پيداني دانه ويش بهر گريان ليټيكات وخزمه تيان بكات ...

چوارهم: په ره سه ندي تاوان وتون دوتيوڅي نو هك ده رونناس و كومه لئاسه كان گوتويانه هوڅاري سه ره كي بلابونه وه وگه شه كردني ديارده ي تاوان وتون دوتيوڅي وله يه ك ترازاني ژن وميټر دوه لوه شانده وه ي خټزان په رته وازه بووني منداڻه كان ونه وكه سانه ش كه خه ريكي تاوان وتون دوتيوڅي ده بن وه كه قه تل ودزي وته عداي جنسي به زوري كه سانتيكن كه له باوه شي خټزانيكي ساغ ودايك باوكا ياندا به خټونه كراون وله سوټنگه ي نه وه وه دوچاري نه خوڅي دهروني

وعه قلى بوون و كينه و رقيان له سه رجهم كؤمه لگايه و ده يانه و يت به هه رشيوه يهك بيت رقى
خؤيان بريؤن

پينجه م: سه ربارى هه مووشتي كيش ته شه نه كردنى چه ندين نه خوشى ترسناك به هؤى
بلا و بونه وهى په يوه نديسه جنسيه ناشه رعيه كانه وه هه ر له زينا و بگره تانيربازى
و، خؤلي كخشاندى ئافره تان وجوت بون له گه ل گيانداراندا به تاييه تى سه گ! ل دياره بلا و نه وهى
نه ونه خوشيه كوشنده و پيسانه ش (نايدن) له هه مويان تازه تر و پيسترو كوشنده تره خوا و پيغه مبه ر
(ﷺ) ئاماژه يان به ئه نجامى خراپى ئه و به دره و شتبه كردوه، خواى داد گه ر فه رمويه تى
(ولا تقربوا الزنى انه كان فاحشاً قوساً سبباً) واته: تو خنى زينا مه كه ون چونكه تا و انيكي
ناقولايه خراپ ترين شيوا زوو رپبازه وهك پيغه مبه ر له فه رموده يه كدا كه ئه مه كورد به كه يه تى
فه رمويه تى: (هه ركاتي ك داوين پيسى به شيوه يه كي زهق و ئاشكرا له نيوهه ركؤمه لگه يه كدا
بلا و بويه وه به جؤري ك نه يشار نه وه، نه وه به ته كيدنه خوشى و ئازاريان له نيو دا بلا و ده بيته وه كه له
خه لگاني رابرد و ياندانه بوون)! نه وه تاله راپؤرتى (رپك خراوى ته ندروستى جيهانى) دا له كؤتاي
سالى (۲۰۰۰) ۱۰ مليون ئافره ت دوو چارى ئايد زبووه دياره هه ر به وه نده ش نا وه ستى چونكه
هه ر كه سى كارى جنسيان له گه ل دابكات نه و يش توشى ده بى و منداله كانيشيان به نه خوشى
ده بن. به لى خوينه رى سه نگين ئه م شوينه ره واره شوم و نه گبه ته به هؤى مال به جيهيشتنى
ئافره ت و له يهك هه لوه شيترانه وهى خيزان په يدا بوون، كه به دلنيا يه وه زورى تريش هه ن، به لام
ئيمه وهك غونه و مشتتيك له خه رمانتيك نه مانه مان لي ره دا تو مار كردوه، لاي خؤمان ده ليين
نه و كه سه كه سه نه ليفتيكى به سه، ئايا ته مانه جيگه ي په ندو عيره ت نين بؤكه سانى ژيرو مرؤ
دؤست؟

* سه رچاوه: (مجلة الاسرة/ العدد ۱۲۹ السنة ۱۴۲۴هـ)

بازگانی کردن به نافر تانه وه

هه رکاتیک دینداری راسته قینه له ئارادانه بووله پیتش هه موانه وه نافر تان زه ره رمه ند ده بن وده چه وسیتزیتنه وه، نه گه رسه یریککی میژوو بکه مین له سه ره ده می عه ره به نه فامه کاندابازاری (عکاز) به ناوبانگ بووبه فرۆشتنی که نیزه ، له یاسای حامو رابیداماده ی (۱۱۷) پیابوو ی هه یه ژن و منداله کانی بفرۆشیت ، یان ژنه کی بدات له بری قهرز لته نانه ت له دوای ئیسلام به دوای شار ستا نیه تی نه وروپا و نه مریکاتا (سه ده ی نۆزه) بازگانی کردن به کۆیله ی ره ش و سپی باو بو له ولتاتی خۆشاندا به هۆی سیاسه تی داگیر کردن وشه پری ناو خۆبو برسی کردن به هه زاران نافرته لاشه ی خۆیان فرۆشت له پیناوی پاروه نانیك ، دیاره جو ره کانی بازگانی کردن به نافر تان هه رسه ده مه و به شیوه یه که وله گۆراندایه ، ئیستابه هه زاران رۆژنامه و گوڤار به ویتنه ی له ش ولاری نافرته ده رازرتیزیتنه وه ، یان له ژیرناوی چالاکی هونه ری ده یان هه زار فلیمی سینکسی و سینه مایی وته له فزیۆنی تۆمار کراوه وله بازاره کانی جیهاندا بازگانیا ن پیوه ده کریت ، یان هه زاران شریته به ده نگ و په رنگی نافرته تۆمار کراوه ، وه سه دان پیتشانگای جل و بهرآ بۆ نافرته تان کراوه ته وه بۆمه به سته ی بازگانی ، وه ده یان (یانه) ی سینکسی کراوه ته وه جگه له وه ی هه زاران کارگه به ووزه وتوانای نافرته تان به کری یه کی که م به ریوه ده چیت له کاری سروشتی خزی که دایکایه تیه دوور خراوه ته وه ، نایاله مه زیاتر ده بیته چی بی؟ به داخه وه ئه م هه مو پیتشیلکاری یه له ژیردروشی نازادی و سه ره به سته ی ویه کساننی نه نجام ده دریت ، چه وسانه وه له وه زیاتر ده بیته چی بی که نیشی پیابویشی پی بکه میت و کاری خۆشی له وی بۆسته ی جینگه ی به زه ییه که نافرته تان زۆریه م شیوه یه سه ره گهردان بوون و دوارپۆژیتکی تاریک له بهرده میاندا یه ، کورته ی قسان نه وه یه که :

۱- نافرته کاتیک له بهرنامه ی خوالاده دات به درووشی بریقه دار فریوه خوات، دوچار ی چه وسانه وه و نا برپوتکان وزه بوونی ده بی!

۲- زۆر جار به ناوی دینه و بیدین کراوه! موسولمانی دوورله ئیسلام به ناوی دینه و هسته میان له نافرته کردوه له مافه ره واکانی بیبهشیان کردوه (له ههلبشاردنی هاوسه ردا، له ده رپرینی بیروپرا، ریتگه ندانی به خویندن فیژبوون، به سوک سهیرکردنی ...)

۳- له م لاشه و به ناوی نازادی و به کسانی و مافی نافرته تان وچی و چیه و نافرته کلۆل گیرۆده ی دهردی له نافرته شۆزان و چهوساندنه و ههتا بر و تکان بووه، به مهردی نه و که سه چه که (له کلۆلکه ی ره یه و به سه ری بهرزی داکه وت)

۴- له کاتیکدا حکم و بهرنامه ی ئیسلامی به شیوه یه کی راست به ریوه ببری، مه سه له یه ک به ناوی (کیشه ی نافرته) له نارادا نابیی. هیوادارم که نجه کافمان له نافرته تان بزانی نه و دروشمانه ی که ئیستا بانگه شه ی بوۆده کری (سه رابه یان ئاوه) ! به ره و کوئیان ده بات ؟ له سوۆنگه ی پرژودل سوۆزیه و به بوۆرۆله ی موسولمانان به پیویستم زانی به کورتی ناماژ به و مه سه له یه بکه م چونکه به ناوی کیشه ی نافرته تانه و هه زۆرتیک له گه نجان فریودراون بوۆه و هه ی بزانی که مه سه له که باز گانیه بوۆتیر کردنی ئاره زوه کانیان به ناشه رع ی پاشان بوۆه ده ست هینانی مال و سامان

ئافره تان دهنه سوتهمه نى بازرگانى به دره وشتى

بازرگانى به مرؤڤ له شىوهى كه لويه لى بازرگانيد اوه كومه پروبىزى كرىن و فروشتى پى بى كرىت گه وره ترين سو كايه تى كردنه به مرؤڤايه تى !! به لام سو كايه تى و بى پىزى له وش گه وره تره و هيه كه نه و بازرگانى به مبه مستى كارى سىكىسى و به دره وشتى بى تئافره تى بى كرىت و بى فروشتى بى ماوه يه كه تهنه بى تى كرىن ناره زوى ناره لانه بى تى...! دواى هه رهس هينانى بى كى تى سوڤيه تى جاران سالى ۹۸۹ زانى شوى وارىكى نابورى خرابى جى هى شى تى، كه بوبه پى خوش كه ركه رى تى بى و بازرگانى هى، كه ناره زومهن دانى سىكىسى نه وروپى نه وه له لى ان قو سته وه و به بردن و كرىنى كچانى سوڤيه تى بى بازاره كانى سىكىسى له نه وروپانه م بازرگانى به شىوه يه كه پهرى سهند كه پىزى كاره كه له نه وروپاى خورن او له سفره وه به رزبوه (۸۰-۰۰۰) تاسالى ۹۹۵ زانىنى تهنه له ماوه شى شى سال دا دواى پوخانى بلو كى روزه لى تى !! له به رده وام له به رز بونه وه دابوتا گه شى شى تى زى تى له نى ملى و نى تى وه وى سىروسه م هيه لى ره دا كه نه م بازرگانان نه پولى سى شى رى كرىان لى ناكات و كاره كه لى ان زور فراوان بوه و چه ندىن كو مپانىا كارى ان بى ده كات له پايتنه تى كانى نه وروپا !!... (بى لى ولس) كه سه روكى له نا و بردنى نه م بازرگانى بو سالىنى (۹۹۷ بى ۲۰۰۲) له سى كو تى لاندده لى پى نى جى سال پى شى نه م به روا ره نه م بازرگانان له لى نه نده نى كم بو، به لام نى سى تاله گه ره كه سوره كانى له نده نى (۸۰%) ناوچه كه پى كى دى نى كه پى ريه تى له مه هاو شوىنى به دره وشتى بازرگانى كرىن و فروشتى ئافره تان: نه م بازرگانى نه وه نده فراوان بوه كه دانا پى و شى تى تهنه تى پولى سى نى تى ده و لى تى (نى سى تى رى و نى) راي گه لى اندوه كه خى راترىن جوره كانى تاوان له جى هاندا كه به زورى گه شه ده كات و بلا و ده بى تى وه نه م بازرگانى به !! له و پى كى خراوى نى و ده و لى تى ده لى تى: نه م بى تى بازرگانى كه لى جى هانى كه نر خه كه لى ده گاته مه لى نى دولا رى دواى هه سى تى كردن به مه ترسى زورى نه م بازرگانى له ماوه دوسال و نى وى رابرد و دا (چى ده و لى تى له نه م رى كا و نه وروپا به لى مانى له نا و بردنى نه م كاره لى ان واژو كرد كه به و پى تى نابلوقه يه كى نابورى ده خه نه سه رى نه و حكومه تانه لى كه ها و كارى بازرگانان ده كهن و به ندىن كردن بى ماوه لى هه شى

سال بۆھەرتاوان باریك لهوبازرگانانە، بەلام فریای هیچ ناکەون، بەجۆریك كەوەك مەس: ئە
 كوردیەكەى خۆمان یان بەسەرھاتوھەكەدەئیت: (تاخاوان مال دزی گرت، دزخاوەن مالى
 گرت). سى رېگەى سەرەكى هەن بۆئەم بازارگانانە یەك رېگەى بەلقان بۆئیتالیاویۆنان
 دوورپېگەى بەلتیق كەلەرۆسیاوا ناسیا درێژدەبیتەو تافیلەنداوتەلمانیا، سیتیم: رېگەى
 دەریای سپى ناوەراست كەلەباكوردی ئەفریقاوہۆئیسپانیاوئیتالیا... پەسپۆرى (ئیتەرپول)
 لە بازارگانى بەدەرەشتیدا (ھامش ماكۆلۆ): دەئیت: تۆرەكانى ئەم بازارگانىە لەتوانایاندایە
 داواكارىەكانى ھەرتا فرەتێ جیبەجێ بکەن لە ماوہى دوو رۆژدالەولتای بەلقانەوہۆلەندەن.
 تۆرەكانى ئەم بازارگانىەدەلالتى زۆرچاك ووریايان ھەن بۆھاندانى ھەتخەلەتاندنى ئا فرەتان،
 لەیەكێك لەفیلەكانیان (۵۰۰) دۆلار دەدەن بەسەربازەكانیان لەبرى ھەرتا فرەتێك كەبۆیان
 ھوالە دەكەن، بەتایبەت ئەوسەربازانەى كەلەولتەھەزارەكانى ۋەك مۆلدا فیايان لەولتای
 شەپوكارەساتى ۋەك كۆسۆقا. چالاكى سەربازیان ھەيە (ھیلفاكۆنداد) كە ماوہیەك سەر
 پەرشتیاری لەناوبردى ئەم بازارگانىەبوولەيەكەتى ئەو روپادەلتى: تەنھالە مۆلدا فیا سەدان
 نوسینگەو بریکارى خەتاندن و ناردنى ئا فرەتان ھەيە بۆئەم بازارگانىە لو دەلتى: جوانى
 ھۆكارىكى سەرەكیە بۆ جوجۆلتى ئەم بازارگانىە، ۋەھەندى جار كچە جوانەكان دەرفیتن لە
 نۆردوگاكانى پەنا بەران ۋە لەگوندەكانیش دەگەرتن بۆ كچى جوان! ۋەئەوہى زیاتر كارناسانى
 كرددوہۆئەم بازارگانىەو پیتشى خستوئەوہیە سنورى ولاتەئەو روپیەكان زۆرىە كات كراوہیە
 دەتوانى بەگوزەرنامەيەكى تەزویر پیتدا تپەرى، یان ۋەك كوردىكى لای خۆمان فانیلەى
 عەلاگەودەرپى قۆلەيەكى لەپى كرددو توتكەسەگىكى لەباوہشى دانابوولەناوشە مەندەفرەكە
 ئیتركەس لى نەپرسى بوولیان بەپارەو بەرتیل دەردەچى یان لەخالە سنورىەكان كابینەى
 پەيوەندیەكان ھەن كەبونەتەمەھاوتاترۆخانەلەرېگەى ئەوانەوہ دەرچون زۆر ئاسانەلەئیتوان
 ولاتەئەو روپیەكانندا! ۋەئیتستانىتەرتىت بەكار دیتن بۆراگەياندىنى ناوى كچان و سەرنج
 راكیشانى كریارەكان، ئینجالە بەران بەرگەياندىنى ئا فرەتە كەبۆئەو روپا جگەلەلەش فرۆشى

ئەبى زۆرخۆي ماندووبكات بۆپر كىرگەنە دەي قەرەزە كانى گەيانىدىنى بۆنە شوئىنە، ديارە شەوكات زۆرپەشىمان دەبىتتە بەللام تازە سوودى نىپەشىمانى ، جالە كۆتايى فلىمە كەدا تەنھائافرەتان دەبنە قورىبانى كاردە كەسووتە مەنى بازارگانى يەكە، وە مەھاو شوئىنە بەد رەشتىيە كانىش زۆرتىن سەرمايە و قازانچىيان دەست دەكە وئىت، ۰۰۰، كاردە ساتىكى تىرى نازادىيە رەھاكانى خۆرئاوايە كەكار بە دەستان ئەوراگە يانداننەنى خۆيان دەسەپىنن كەگوايە ئەونافرەتانەنى بە نازادى خۆيان لەش فرۆشيان ھەلبىزاردە و پىش ئەوەى بىن بۆئىرە! لادان نانن بە بازارگانى ئافرەتان ولەش فرۆشى...! ئەمەلە كاتىكدا كەنە مەريكاو ئەوروپالانى پىشكەوتن و دروشمى (ياساومافى مرۆڭ) جىھانى پىر كىرگەنە بەللام ناتوانىت زال بىت بەسەرنەم بارە ناھە موارەدا كەھەرچەندە زۆر ھەولنى بنەپر كىرگىشى دەدەن، تەننەت سالى ۹۹۸ لە ئىتالىيا بەرنامە يەكيان دانابۆ پاراستن و چاودىرى ئەونافرەتانە، بەللام لەنە غامدا كىشەنى ياساينى زيادىيان كىر دېچوارنە و نەدى جارن!! دوبارە (ماكۆل) دەلنى لەم دوسالەنى داويدا بەر زبونە وەى كىرپىر بەرچاوى بە خۆ وەبىنى لەھاتنى ئافرەتان تەننەت خۆشاردنە وەيان لەمال و خىزانىيان كەپىشتر لىئەى ھاتون پەيوەندىيە كانىيان پىچراندە چونكە كاردە كەيان ئەو نەندە قىزە و نە ناتوانن پەيوەندى بەكەس و كارىانە وە بىكەن ئىتربانە و ولتە چاوتىك بگىرپن بە ولتەنى خۆياندا لە وەى كەروودە دات...، زورپا كانىيان لەدە ميان بىكەنە و دە ميان داخەن لەتۆمەتبار كىرگى ولتەنى ئىمە ناوچە كانى ئىمە پاكن لە و جۆرە نەخۆشيانە، ئەو نەندەى كەھە شەئەوان ناردىيانە بە دروشە درۆينەنى مافى مرۆڭ و نازادى دەست دەخەنە كاروبارى ولتەنە وە و پىزى ئافرەتەش ئەو بووكە نام _____ اژەم پىتە _____ د!!!

(گەل كەبىبەش بولەپروشتى بەرز... گەرلە ناسمان بى ئەگاتە سەرنەرز)

نه گهرمام گورگ شوان بېټ... حالي په زهکان ده بې چوڼ بېټ..؟

پوليسی نېتوده لته تي (نينته رېول) بيژاري خوۍ دهرېرېوه، سكالاده كات له پهره سه نندني بازارگاني به دره وشتي له نه وړيا كه بوته بازارگانيه كي جيهاني سالانه خه رجه كه ي حوت مه لاین دۆلاره وكونترول كړدني نه سته مه...! (ماكسپيتر) گوره ليپرسراي پوليسی هۆلندا- به شي له ناوېردني تاوان — ده لیت نسزای بازارگاني سيكسي هندیك جار ده گاته (۱۰) سال به ندران له گڼ نه وه شداله سه رژميړي سالي (۹۹۷) دا چواره رانېر بازارگانيه كه زيادي كړدوه، تنانته له سالي رابردودا (۱۸۶) نافردت بونه ته قورباني تاوان باراني سيكسي، له دريژهي دان پيدانه كاني ده لیت كونترول كړدني نه م ديارده يه زوره سته مه چونكه تاوانه كه له ناو خودي ده رگاي پوليس له زياد بوندايه!! به لام كام پوليس؟ نه و پوليسه ي كه نه ركي چه سپاندني دادوهرېه و به رگي ياساي له به ره و دورره له هه مووېر وړايه كي نايڼي، درور له ره وشت و به هاي مروځايه تي چونكه به دروځسته وه ي دين له ژين ، ژيان ده يته مه رگ سات ، بويه نه و پوليسه (گورگو له پيستي مه ردايه) هر له دريژهي قسه كانيدا (پيتر) ده لي به هوي نه بووني هوكاري نايڼي كونترول كړدني ديارده كه زورگران بووه و به نديخانه ش چاره سه ري نيه...، نيتساش سه رنج بدن له كچه قوتايه كي جوان كه به م شيويه به سه ر هاته كه ي بومان ده گيړي ته وه، له قوتايخانه هاتمه وه ده ره و به ره و مال، له ريڼگا سه ياره يه كي (مافيا) ي به زور فراندمي و بردميه شو نينيكي تايبه ت و ماوه ي (۱۵) رور له ژورېكدا به ندي كړدم و به رده و ام به دره وشتي له گڼ نه نجام ده دام...، له و ماوه يه دا توانيم له ريڼگيه كه وه په يوه ندي بكم به بنكه يه كي پوليسی ناوچه كه وه اتن ده وري ماله كه يان دا وړزگاريان كړدم، نيت برديانم بونكه ي پوليس و وامزاني كه رزگارم بوو به لام كوردواته ني (له كۆلكه ي رويه وه به سه ر به رازي دا كهوت) پوليسه كان به پي ياسا (۱۵) پورژي ترمنيان هيشته وه به بيانوي ليكولينه وه و به دوا دا چاون له شو نينيكي ترپيشتره ك دوو كه س ده ست دريژيان ده كرده سه رم، به لام له بنكه ي پوليس سه رجه م (ياسا پاريزه كان) به واتايه كي ترپاسه واناني ياسا به دره وشتيان

له گهژ نه نجام ده دام !! بېم شپوه به ماوه دى مانگيكي خايانده به نيوه ژيان و دامواى تاگه يشتمه ماله وه... ليږه داده ركهوت كه تاكه چاره سه رئيسلامه كه قه ده غه دى كردوه ناسافره ت به تهنيا بگهړي، كه سى ترسى خواى له دلدانه بى له گورگ درنده تره... حه لال و حه رام نازانى له هيچ خراپه يه ك سل ناكاته وه (گه رد ليك ترسى خواى تيدانه بيت كه لاويه كى ويرانه يه) به لى خوينه رى به ريزو خو شه ويست گه رله خوانه ترسى نه وه ده توانى هه موو خراپه يه ك به نه نجام بده يت وه كه له فخر موده يه كى بيغه مبهردا (ﷺ) هاتوه (اذالم تسح فاصنع ماشنت) واته: نه گه ر شهرم له خوانه كى چيت حه زلى بى ده يكه دى، نه دى كوانه و گوته يه دى ده لى نه وروپيه كان روظنا و ايسه كان لايه نى مرؤقا يه تيان به هيژه... يان مرؤقه ده پاريزن... هتد، نه دى بيجه گه له دارمانى بواى نه خلاقى و كومه لايه تى، مه گه رنه وان نين دا گير كهرانى جيهان و له وروى سه ربازي و به تالان بردنى سه روه ت و سامانى و لاتانى نيسلامى، سه ربارى به تالان بردنى سه روه ت و سامانى و لاتانى نيسلامى، به داخوه كه زورتيك خله تاون به و دروشه بوشه - ده دنگى ده هؤله و له دوورى خو شه.

كوتايى سه ده دى بيستمه و زياتر چه وسانه وه دى ناسافره ت...!

راپورته كان واده گه يه نن كه سالانى كوتايى سه ده دى بيستمه پريون له چه وساندنه وه و پيشيل كرانى مافه كانى ناسافره ت، چونكه ناسافره تان به هه مووچين و تويزه كانيه وه توشى راوه دونان و توندوتيزى بونه ته وه، نه وه له ولاتانى خورنا وانه ينه لاي خومان رتيزى تايبه تيان هه بوه (منظمة الأفعال الدولية) له راپورتيكي (۱۳۵) لاپه ريه دى دا واهه ولاتانه ده كات كه چيترا ناسافره ت نه چه وسيتنه وه توندوتيزيان به رانبه رنه كهن مافى ناسافره ت له ولاتيكي وه كه نه مريكا كه سالانه ته پل و زورناى بوليده دات و خويان به ليپرسراوى نه م داخوازيانه ده زانن، به لاهم چه ندين تيمى سه ربازي دروست بسون كه كاربان ده ست گير كردنى ناسافره تانى تازه پينگه يشته له نيوانى (۱۵-۲۰) ساليده به كاربان ديسن بؤكارى بازرگانى و سينه ماى فليمى جنس...، وه كه نه و تاوانبار ه دى كه سالى (۹۹۳) له نه مريكا ده ست گير كرا كه (۱۳) كچى

مندالکاری رڤاندبوله شه قامه کانی نه وولتاته له شویتیتکی تایبته تی خوئی له دارستانه کانی ویلايه تی (کالیفورنیا) ودوای به کارهیتانی له فلیمی سیکیسی دا کوشتبونی لاشه کانیانی فریدابوون... نه م کاره وچه ندین کاری له و جوړه که خوئی به شای شارستانیتی و دیو کراسیه ت ده زانی و ه خوئی به پاریزه ری مافه کانی مرؤډ ده زانی! لئه و خوین پښتن و داگیر کاریه ی ولتانیس بابوهستی که به ناوی شه ری تیروړه وه ده یکات بپاوه ن کردنی جیهان، وه هه مان راپورت ده لئی: نه و نافرته تانه ی که له شه ردا به شداری ناکه ن بی پشتیوان ده میتنه وه، لایه نه شه ره کان ده ست گیریان ده که ن وده ست درئیژیان ده که نه سه روپاشان ناواره ده بن و پولیسی سه رسنوره کان هه مان کاریان له که لدا نه نجام ده دن! دیسانه وه توشی بی که س ویرسیه تی ده بنه وه، وه که نافرته تان و مندالانی بوسنی و کشمیر که له لایه ن رژیمی سته مکاری صربی سیخی هیدنیه وه چی نه ماله گه لیان نه کری راپورته که ی ریکخراوی لیبور دنی نیوده ولته تی دوباره ده لئی ۸۰٪ ری ژوه ی ناواره نافرته و مندالان چونکه نه وان ناتوانن به رگری له خوئیان بکه ن ناچاره لڈین و ناواره ده بن له کوتایی راپورته که داده لئی: نه گه رولتانی جیهان پابه ند نه بن به پاراستنی مافه کانی نافرته تان نه واسزای نه ولاتانه ده دات که مافه کانی پیشیل ده که ن، وه ده بیته نه مریکاسزای خوئی بدات له پیش هه موان چونکه سه رچاوه ی تیروړه ده سستگیر کردنی نافرته تانه له جیهان سداو وه یه که م سه رچاوه ی بازار گانیه به نافرته توه، وه یه که م به ره م هینه ری فلیمی جنسی و داهیتانی کاری فاحیشه وله جیهاندا که (۵) ملیون نافرته تیا یدا سه رگرمی کاری خرابه کاری وله ش فرؤشین! له سیر له وه دایه که حکومت به کاریکی ناسایی ویاسایی نازادی له قه لته م ده دات چونکه نابوری ولتات به ره و پیش ده بات! لئه مه یه به ره م وده رها ویشته کانی پیشکه و تن و شارستانیه تی نه مریکا، سه رلیتیا ووانی لای خؤمان به ناوی مافی نافرته تانه وه بانگه شه ی بؤده که ن! له کوتایدا ده لیم نازل نه و که سه یه په ندله غه یری خوئی وهرده گری نیوه ش سه رنج بدنه له سه ره نجامه کانی نافرته تانی خؤرنا وانا خؤبه ره و کوئیته؟

سفوری (پوتی نافرەتان)

سفوری کەزادە ی رۆژئاوایە بۆ موسلمان نەگونجاو و ناپارەوایە، بەداخەو بە پۆ ئەوانە ی موسلمانن کە شوێنکەوتە ی پێبازی بێباوەرانن بێناو ی پێشکەوتن و مۆدیل و چاویلکەری، بێشەو ی بیربکەنەو لەو ی بۆیانگونجاو یان نا، حەلالە یان حەرامە، چون ئەو ی بێچەوانە ی شەرع بێت رەتکراو یە وە ک چۆن لاشە ی تەندروست و ساغ میکروۆب و شتی نامۆقبول ناکات، دەبێ کە سیتی موسلمان بە هیژو پێشەنگ و سەر مەشق و سەر بە خۆبیت، نە ک پاشکۆ و کار لیکراو بێ، جیگە ی داخ و سەر سورمانە بۆ نافرەتە ی موسلمانە هە لگری شیوازی بەرگی بێباوەرانە! بە بەرگی ئالووالای سەرنج راکیش یان کورت و تەنک و تەسک وە کپانتۆل شەنتۆل و تەندورە و سێچارە گ...، کەوینە ی ئەندامی جەستە یان دەردەخات، یان ئەو نەندە تەنکە گوشت و پێستی دیارە! یان تەقە ی قۆندەرە و خرینگی ئالتون بۆ ئەو ی لابکەنەو بە لایدا جگە لە بۆن و بەرامە ی لە رادە بە دەر، کە ئەمانە بۆ پێگانە حەرامە، بە داخەو کە ئەوانیش بە زۆری بۆ پێگانە خۆیان نارایش دە کەن بە پێچەوانە ی سوننەت! کە ئەو هەش دورە لە نەریتی کوردایەتی و ئیسلامەتی کە لە راستی دا کوردایەتی بە شیکە لە ئیسلامەتی، سەیرە بۆ خەلک ئە بێ و خۆی بۆ ئەرازی نیتتەو لە جیاتی ئەو ی بۆ پیاو کە ی بێت، لە لۆمە ی خەلک ئە ترسی لە جیاتی ئەو ی لە خوابترسی، خەلک رازی دە کات لە جیاتی رەزامەندی خوا...!

ئەوانە کە پێغەمبەری خوا (ﷺ) لە بارە یانەو فەرموویەتی (کاسیات عاریات) دا پۆشراون بە لام پوتن لە بەر تەسک و تروسکی جە کە ی یان کە موکورتی وە ک تەندورە و پانتۆل یان لە بەر تەنگی وە ک جە کوردیە کانی ئە مرۆ... بە لێ فیتنە ی ئەوانە گە لیگە ورە و گرانە بۆ تیک دانی کۆمە لگا و بۆ یە پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی ئەوانە ناچنە بە هەشت (لایدخلن الجنة...)

و هەوینشی ناکەن کە بۆنی بە هەشت ئەو نەندە سال زۆی دە روات (پەنا بە خوا)

زیانه‌کانی سفوری :

۱- ده‌بیته فیتنه‌بزییوان کاتی له‌ش ولاری جوانی ده‌رده‌خات ..، دلئی پی‌او‌تیک ده‌دات وناچارپیکه‌نین ولاوانه‌وهو تیکه‌لاوی تاده‌گاته مه‌وعیدوته‌سلیم بوون به‌شیره‌یه‌ی ناشه‌رعی

۲- نه‌مانی شهرم حیالای نافرته، له‌کاتیک‌دانافرته به‌جل و به‌رگ و شهرم وحه‌یاورپیره وه جوانه‌و نمونه‌ی پی ده‌هینرپیته‌وه که‌وتراوه: (وه‌ک بووکی ناپه‌رده به‌شهرم وحه‌یایه) نه‌مانی شهرم وحه‌یاش واته نه‌مانی نیمان وده‌رچوونی له‌سروشتی میینه‌ی خۆی.

۳- له‌کاتی روتی و تیکه‌لی نافرته له‌گه‌ژ پی‌اواندا خۆی به‌یه‌کسان ده‌زانئی وهرچی نه‌وان بیکنه نه‌میش ده‌یکات نه‌وکات فیتنه‌وفه‌سه‌ادی وخرابه‌کاری دروست ده‌بیته، هه‌رچهنده‌له‌مرۆڤایه‌تیدا یه‌کسانن به‌لام دووره‌گه‌زی جیاوازن .

جانته‌ی سه‌ره‌رشتیارانی نافرته‌تان: نه‌وه‌تا‌خوا‌ی گه‌وره بانگه‌وازه‌کات له‌باوه‌پداران که خۆتان ومان ومانلتان بپاریزن له‌ناگریک که‌سوته‌مه‌نیه‌که‌ی خه‌لک و به‌رده (یا‌ایه‌ها الذین آمنوا قوا انفسکم واهلیکم ناراً و قودها الناس و الحجاره ..) هه‌پیشه‌واعه‌لی (ره‌زای خوای لیبی) له‌رافه‌ی نه‌م نایه‌ته‌داده‌لئیت: (علموا انفسکم واهلیکم الخیر) واته: خۆتان وخانه‌واده‌تان فیتری خیربکه‌ن، چاکترین خیر وچاکه‌ش نه‌وه‌یه‌که‌له‌سه‌ره‌هوشتی به‌رزو جوان په‌روه‌رده‌یان بکه‌ین، فیتری یاسا‌کانی شه‌رعیان بکه‌ین تا‌کو رۆشن‌بیروتیکه‌یشتوبن، بوئه‌وه‌ی له‌ناگری دنیا و دوا‌رۆژ پارێزراوبن.

نه‌ی باو‌کانی موسلمان :

نایاده‌ته‌وی کچی جگه‌رگۆشه‌ت به‌جیته‌ ناوناگر؟

نایا‌حه‌زده‌که‌ی که‌چه‌ک‌ت جل و به‌رگیکی له‌به‌رداییت که‌شهرم وحه‌یاو نابروی تیا‌نه‌بیته وحه‌یاو حورمه‌تیش نیوه‌ی نیمانه‌ ؟

نایارازی ده بی کچه کهت بیته پیشانگای جل و بهرگ وه کالای بازارله بهر دهستی

همه موکه س دابیت و سهیری بکه ن و به کاری بیتن؟

نایارازی ده بی له پربازی ناینی باوک و باپیرانت ده رچی و به ناوی مودیل و نازادی

و دیو کراتیه وه بهیته سه پربازی گاور و جوله که و بیته که سیتیکی رۆژناوایی یان نه و روپی؟

که نه وان دژی تۆن؟

نایانازانن که له رۆژناوا نافر تانیا ن به هۆی شه پۆلی لافاوی به ره لاییه وه بونه ته بوکه شوشه ی

دهستی منالان و وه ک سه رئاو بونه شوینی خۆخالی کردنه وه و سه رچاوه ی نه خۆشی نایدزو

زوهری ژیانیمان لی بووه به ژان؟

كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ.

شاعیر جوانی وتوه:

میوه گه رتویکلی نه بی میش و مه گه زده وری ده دن

پرته قالم خۆش ده وی پاک و خاوین و گول به دن

نافره تیش، هه روایه بهرگی عیقفه ته جوانی ده کا

مه ریه مه ی لیده ره ده چی یان فاتیمه ی دایکی حه سه ن

زیانه‌کانی تیکه‌لای کورپان و کچان

شاراوه‌نییه لای مرۆڤی ژیر که تیکه‌لای ره‌های نیر و میّ زیان به‌خشه و مه‌ترسیداره بۆ هەردولا، ولتاتی خۆرئاوا تازه به تازه هه‌ست به‌و زهره‌ر وزیانه ده‌که‌ن که له‌شه‌نجامی تیکه‌لای کردنی کورپان و کچان له‌دام و ده‌زگا‌کان به‌تایبه‌ت له‌قوتابخانه‌کان به‌داب‌ه‌زینی ناستی زانستی خۆیندکاره‌کان، به‌ناچاری ئیستا هه‌ول ده‌ده‌ن که جودایان بکه‌نه‌وه له‌زانکۆ و په‌یمانگا‌کاندا، زۆر له‌و که‌سانه‌ی که سه‌فه‌ریان کردووه ئه‌م جیا‌کردنه‌وه‌یان بینیه‌وه، له‌وانه‌مامۆستای په‌روه‌ده‌یی (ئه‌حمەد مه‌زه‌هر) که وه‌ک نوێنه‌ری په‌روه‌ده‌ی سوری له‌سه‌ردانیکی زانستیدا بۆ ولتاتی به‌لیکا هه‌ندی له‌قوتابخانه‌کانی ئه‌و ولتاته‌ی به‌سه‌رکرده‌وه، له‌یه‌کیک له‌قوتابخانه‌ سه‌ره‌تایه‌کاندا پر‌سیاری له‌به‌رپۆه‌به‌ره‌که‌ی کردبوو بۆچی له‌م قۆناغه‌دا جوداتان کردونه‌توه؟ له‌وه‌لامدا وتی پێشتر دو‌چاری زیانی زۆر بوین به‌هۆی تیکه‌لایه‌وه، له‌ئه‌مریکا زیاتر له (۱۷۰) به‌شی زانکۆی ئیستا کورپو کچ به‌جیا ده‌خوینن، ئه‌مه‌ش له‌ئه‌نجامی ئه‌و ماڵ وێرانیه‌ی که به‌هۆی تیکه‌لای نا‌ژه‌لیانه‌وه دو‌چاری بوون! به‌گو‌نجای ده‌زانه‌م که‌نه‌و په‌نده کوردیه به‌ینمه‌وه که‌ده‌لی: (ئه‌وه‌ی که به‌بیته‌ژنی ده‌یکه‌ی به‌کچی بتکر‌دایه) ..، گه‌وره‌یی له‌وه‌دایه که‌دو‌ژمنان شایه‌دی بۆ ئه‌م ر‌استیه‌ ده‌ده‌ن :- نوسه‌ری ئینگلیزی (الدیکوک) ده‌لی: تیکه‌لای ژن و پیاو له‌دام و ده‌زگا‌و قوتابخانه‌کاندا مندالی بی‌باوک و گه‌نده‌لی نیداری و فه‌سادێ نه‌خلاقێ زۆری لێ که‌وتۆته‌وه، چونکه سروشتی کورپ و کچ وایه له‌ مندالی‌دا هه‌ز به‌تیکه‌لی یه‌کتر ناکه‌ن، که‌گه‌وره‌ش بوون به‌هۆی هه‌زوو ئاره‌زویه‌که‌وه گه‌ر کورپ تیکه‌لی کچان بی‌پێی ده‌لێن کچانی یان ژنانی وه به‌پێچه‌وانه‌شه‌وه، ئه‌وه‌یش نوسه‌ری به‌ناویانگی عه‌ره‌بی (ئیحسان عه‌بدول قودوس) که‌سه‌رده‌میک به‌نوسینه‌کانی دنیای پر‌کردبوو به‌بانگه‌شه‌ی رووت کردنه‌وه‌ی شافه‌هت و هاندانیان بۆ تیکه‌لای ژنان و پیاوان له‌یانه‌و نا‌هه‌نگه‌کان و داموده‌زگا‌کان..، ئیستا له‌چاویکه‌وتنیکی داله‌ رۆژنامه‌ی (الانباء)ی کویتی له‌ ۹۸۹/۱/۱۸ له‌گه‌لیدا ئه‌نجام

درابووده لئی: کاری هه ره گرنگی ئافرهت به پرتوه بردنی مال و منداله، وه ده لئی نه گهر
 خیزانه کهم نه بی، من ناتوا م پاراستنی خیزان و ئارامی و سه رکه وتن به ده ست بیتنم چونکه
 خوی به کلایی کردۆتوه و بۆکاری ماله وه پاراستنی خیزان وتی: چه وانسه وه بۆ هه موان، واته
 پهروه ده کردنی نه وهی دوارۆژ، نه مه و ده بیان له زانایان و دانایان دانایان به مه ترسی
 تیکه لای دا ناوه که چۆن کۆمه لگا ده روخینی دو چاری سه دان نه خو شسی ده کات که نایدز
 ئاسانه که یانه پیشینانیش وتویانه (سه د حکیم به قه د ده رده داری نازانی) لیره دا گه وره بی
 یاسا کانی ئیسلام ده رده که وی که نه م دیارده یه ی حه رام کردوه، ته نها له کاتی ئویستدا
 نه بی نه ویش به مه رجه کانی خوی، له پیناوی پاراستنی کۆمه لگای مرۆقایه تی له فه سادی
 نه خلاق... دوای مال و پیرانی و لائاتی نه وروپا و نه مریکا له بواری کۆمه لایه تیه وه به داخه وه
 تازه لای خۆمان خه لکانیکی ئاره زو باز و کهم نه زمون بانگه شه ی تیکه لای کورپو کچ ده که ن له
 قوتابخانه کان، واده زانن مافی مرۆڤ و یه کسانی له وه دایه!! گهر له ناخه وه قه ناعه تیشیان به ئاینی
 ئیسلام نه مابیی با پهنده له و روداوانه وه ریگرن و به قسه ی زانایان و دانایان بکه ن و به رژه وه ندی
 گشتی نه ته وه بی بجه نه سه روی هه زو ئاره زوی تاکه که سییه وه یان سه پاندنی ئایدیای حزبیك .

خويندنه وەك بۇرۇشى جىھانى ئەيدىز..... AIDS

ئەيدىز دەردىكى بىدەرمانە، كەلەپرىگەى قايرۆسى (HIV) مرۆۋ توشى دەبىتت ويەھۆيەوہ سيستەمى بەرگرى لىش لەبەرانبەرنەخۆشىدا تىك دەدات، نەم پەتاكوشندەيەلە (۱/۱۲/۹۸۱) لەنەمريكا دۆزرايەوہ، (لەولاتى نىربازوزيناكاران) قايرۆسى نەم پەتايەسارايەوزووبلاودەبىتتەوہونەمانى بەرگرى لەشى لىدەكەويتتەوہ، بۆيە توشبوانى لە (۴۰) مىليۆن تىپەرى كىردووہو (۲۵) مىليۆن گيانيان لەدەستداوہ كە (۲۶) مىليۆن لەوچلەكيشوہرى ئەفريقايەو (۱۵) مىليۆن منالى ھەتتوكردووہ لپرۆۋى (۱۴) ھەزاركەس دەيگرىتتەوہ كەزۆرەيان منال وھەرزەكارن، (۰.۸۰) توشبوانى نەم نەخۆشىلەپرىگەى سىكسى ناسەرەيەوہ دووچارى بوون، بەتايبەت كىردارى سىكسى لەگەل كەسانى جىبا جىباووتبونى پىاولەگەل پىاو (نىربازى) يان پىاولەگەل ئافرەت لەپرىگەى كۆمەوہ يان جوت بون لەگەل ئالودەبوانى ماددەھۆشبەرەكان، سەيرى كىتپىسى (تەندروسىتى وژيان) لاپەرە (۹۵—۹۶) بەكەلەبلاؤكراوہكانى يونسىتفەوكەھىچ پەيوەندىشى بەئىسلامى ودىنەوہ نىبە بەزمانى حال و مەقال ھاواردەكات و دەلئىت نەوہدەرھايشتەكانى پەتاي عەولەمەودامىن پىسيەو گەرلەناوم نەبەن لەناوتان دەبەم، خۆتان دەلئىن خۆياراستن چاكترە لەچارەسەر كىردن، نەى بۆچى واناكەن؟ بۆلەپىناوہەواونارەزووبازرگانىدا مرۆۋقەكان قىردەكەن؟!، لىنرەدا نەگەرسەرنج بەدەين لەھۆكارەكانى توشبوانى نەم پەتايە كەلەناوئەوكتىبەدايە، گەورەترىن وانەوپەندە بۆ سەلماندى راسىتەكانى دىن و گەورەيى ئىسلام، كەسەر جەم نەوشتانەى حەرام كىردووہ كەوہك ھۆكارى توشبون بەم پەتايە لەوكتىبەداباسى لىكرايە! قورنانى قسەلەجى لە سوزەتى ئىسرا/ئايەتى (۳۲) ناگادارمان دەكاتەوہ كەدوربەكەوينەوہلەپىشەكەكانى زىناو دامىن پىسى چ جاي زىنا كەلەتاوانەگورەكانەوسزاي رەجم و حەددى بۆداناوہ، تاوہكوشىرازەى خىزان تىك نەچىت و كۆمەلگا پاك و حەياو ناموس پارىتزاوبىت، دەيان ئايەت و فەرمودەلەوبارەھەن كەھاغان

دەدەن بۆشەووی بەراستی و بەکردهوه مرقانەبۆین جیاوازلەژیانی ئاژەلان کەبەرپرسیارنن، تەنانەت غێرەتی ئاژەلانیش زیناوتیتیکەلاوی نادرووست قبول ناکەن جگە لەبەراز کەتەویش حەرامکراوە،خۆتان زۆرجارکۆتر وچۆلەکەتان بینێوه کە پارێزگاریان لەمیینەکەمی خۆیان کردوو لەووی کەیهکیکی ترلەگەلێداجوت بیت لەسەرجم حەرامکراوەکان بۆیەرژەوهندی ژیان وژیاری مرۆڤەکانەوهک (ماددەهۆشبەرەکان،بەراز،زینا،...) رۆژگار سەلماندی کەدەردویەلاو پەتا کوشندەکان لەئەنجامی بیتەرمانی خواپە، سەرچاوەی گرفت وقەیرانە کانیش نەوورپاو رۆژئاوایە،ئیتراکاتی نەوه هاتوو کەدەلنیابین لەراستی وچاکی وپاکی نیشلام وگەرانەوهبۆ گوێراپەلێ فەرمانەکانی پەرودردگار،نەک بەندایەتی هەواونارەزوی نابەجێ، بە خۆتندنەووی وردوزانستی بۆهەرکام لەنایدزۆشەنفلۆزای بەرازوقەیرانەسیاسی وکۆمەلایەتیەکان دەردەکەوی کەنیشلام نارامی وتەندروستی وپیشکەوتنەویارێزەری ژیانی مرۆڤەکانە.

موعجیزەیهکی زانستی:

(تۆرال سیکس) دەبیتەهۆی توشبون بەشیرپەنجەمی گەروو!

نەوهناونیشانی لیکۆلینەوهیهکی زانستیه کەلەزانکۆی ئۆکسفۆرڤدئەنجام دراوهولهگۆڤاری شیر پەنجەناسیدابلاۆکراوهتەوه،کەنەخۆشیه کەلەمژینی ئەندامی رەگەزیهوهدهگوازیرتەوهوهیههۆی رەگەزیازیهوهوچاری دەبن،وهک دەبینن ودهبیستن لەبانگەشەمی نیریازی کەدەرھاویشتهی فیکری(جیندەرە)وسیفهتی قەومی لوتەوهی سەردەمی نەفامیه! کەهەموئەمانە نیشلام حەرامیکردوهبەخاتری بەرژەوهندی دنیاودوارۆژیان،(سبحان الله) لەگەرەبی نەم دینەلەهەر بواریکەوهسەرئنجی بەدی موعجیزەیه! سەنج بەدەکەنیشتابەمەلاین خەلک دوچاری شیرپەنجە بون ویان لەناوچون،خۆنەگەرنەگەرپتەوههەرخۆیان زەرەد دەکەن(فلاتاس علی القوم لفاسقین)

سەرچاوهکۆتیبی تەندروستی وژیان/ یونسیف ..HEALTH AND LIFE

دایوشینی عه قیل یان جهسته...؟!

نه وهی که نیسلام داوای ده کات حیجاب و دایوشینی جهسته یه نه که دایوشین و داخرانی عه قیل، که سانیکی زۆرده بیینی که عه قلیان دایوشیوه و جهسته و لاشه یان روتته (سفوره)! له بهر نه وه بانگه شهی دامالینی بهرگی حه یا و حورمه تیان بۆده کرد بۆ نافرته تان، وه که شوین که توانی نه تاتورک و شای ئیران محمدنه مانی نه فغانستان و نه همه دزۆغۆونه نوه رۆخه ی نه لبانیا و هوداشه عراوی و فه می و قاسم له میسر...، نه مانه زۆری تریش که بانگه شهی بهرۆژناوایی بوونی نافرته تیان ده کرد، به لām دوای تیگه یشتن و کرانه وهی عه قلیان هه ندی له شوین که توانیان په شیمان بونه وه له هه لۆیستی رابردوویان، نه وه تاد کتۆره نه وه ل سه عداوی که سالانیتی زۆردژایه تی حیجابی کرده بانگه شهی ده کرد بۆ سفوری نافرته تان... دوای پاشگه زیونه وهی له وه لۆیستانه ی ده لئی: ئیمه سه ره و بن حالی بوین لپیویسته جهسته و لاشه مان دایوشراویت عه قلمان پرووت و کراوه بیت لوه ده لئی: من له سه رجاده هوشۆسته کانی له نده ن نافرته تانی نیمچه پرووت ده بینم وه که ل و په ل لاشه ی خۆیان راده نوینن، واده زانن پیشکه وتن و شارستانی له وه دایه، به لām حیجاب قه ت رینگرنه بووه له تیگه یشتن و پیگه یشتنی نافرته تان، نه وه تا عانیسه شـهـرع زان بووه رپه فیده دکتۆره بووه نوسـه یه شه موجهییه بووه...، حیجاب چه ندمه تره قوماشیکه وه که باقی کوتاله کانی ترهیج زیره کی و ته مبه لئی ناگۆری، وه پری له بیر کردنه وه ناگری، به لām دایوشه ری عه و ره ته وه له چاوی خراپکاروچا و چنۆک ده تپاریزی نه وان عه قلیان داخراوه و بۆچونه کانیان ناته واوه، جیگه ی سه رنج و سه رسورمانه که پیشکه وتن و دواکه وتنی گه لان به سه ریته وه به چه ند مه تره. قوماشی! له کاتی که دانه و بالئا پۆشییه ته نها نیشانه ی پاکی و رپه وشت به رزییه، وه نه وه که سه خوا له خۆی رازی ده کات و خۆی ده پاریزی له خراپه و به رزکردنه وهی دروشمی دامین پاکی و وابه سته ییه به دینه وه. پۆشاک جگه له وهی که یه کی که له جیا که ره وه کان له نیوان مرۆف و ناژه لدا، لاشه ده پاریزی له هۆکاره سروشتیه کان، جانه گه ر نافرته خۆی وه کو مرۆف سه ریرکات ناوا خۆی پوت نه ده کرده وه

وهده لئى: زۆر له پۆشنبىرو خویندهواره كان ده بینم كه لاشه و سهريان روتنه به لئام تیگه یشتن و ژیریان داخراوه و داپۆشراوه! دوچاری دهر دو نه خۆشییه كانی پامیاری و كۆمه لایه تی بوون نایا پۆشنبىری و پیشكه وتن له مۆدیل و سفوری و چاو لیکه ری كۆترانه دایه؟ یان له هونه رو سه مار گۆرانی دایه؟! كه نه مانه دهر دو نه خۆشییه كانی پیشكه وتنن، بى ناگان له وه كه میلله تی ئیمه تابهت مهندى و په سه نایه تی خۆی هیه و له سه رجه م بواره كاندا كه جیای ده كاته وه له گه لانی تر. وه له وه لئامی پرسىاریكدا كه له رۆژنامه ی (الوطن) ی كویتى ناراسته ی دكتۆره نه وال كرابو: نایا نافرته تانی نه وروپا نمونه ی پیشكه وتنن؟ وتی نه خیر، هه رچه نده نه وان له چه ند رویه كه وه پیشكه وتنن به لئام له زۆر بواردا زۆر ترین سته میان لیده كرى و دواكه وتون، نه وه تا یاساكانی هاوسه رگیری زۆر سته می له نافرته تان كرده وه، بۆیه ده بینى به رده وام له جموجۆلی ريكخراوه ییدان بۆ گیترا نه وه ی ماف و نازادیه كانیان وه ههروه ها له نه مریكاش جموجۆل و كاردانه وه ی به هیز سه ر هه لده دن، چونكه ریکچكه و بیره دۆزه كان كه هه لقولایى ئاره زوی مرۆقه كانن حه تمه ن لایه نگیری چین و كۆمه لیک ده كه ن له سه ر حابى خه لكى دیکه و پاشان له ژیر فشارو گوشاردا نه بى مافی نه وانى تر ناده ن دياره هه ركه س به رژه وه ندى خۆی ده بینى، وه ك پیشینان وتویانه: (سه رچۆبى بده ده ست گامیشى بۆلای كادینى ده كیشى). به لئام له و لئامى موسولماناندا به درى ژایى میژووی نیسلام مادام شه ریعت پیاده كرابى، ئافره ت كیشیه كى وای نه بووه كه ناچارى كۆیونه وه وخۆنیشان دانى له پیتا و بكات، وه ك هى رۆژئاوا ییه كان، كه چه وساندنه وه نه بى كاردانه وه ش نابى و كه سى سته می لینه كرابى هاوارناكات.

بی پروایانیش ناچار هندی جار دان به راستیه گاندا دهنین

موسولمانانی بهریز و خوشه ویست لیتره ده مه وی چهند قسه و دان پیدا هینانیک کی ژماره به ک نموسه رو ناودارانی بی پروایان ده خهینه روو تاکو به پیتی یاسای (من قَمَك ادِينُكَ) که نه و نیعترافانهش ببنه به لگه یه کی تری راستی مافه کانی نافرته له نیسلامدا و گه وره بی نیسلامیش له وه دایه که ناحه زانیشی شایه دی راستی بو ده دن ، بو بیده نگ کردنی که سانیك که قسه و دان پیدا هینانی زانیه کی رۆژناوایی لا به هیترو کاریگه تر بی نه به لگه ی زانستی ، نه ک بو موسولمانان که په کیان له سهر شایه تی نه وان که وتبی ! بیگومان زانا و ناودارانی بیانی زور همن که دانیان به راستیه کانی نیسلامدا هیناوه نیتمه تنها چهند نمونه یه کیان لی باس ده که یین :

۱- (میخایل گورباتشوف) ی سه رۆکی سوئیته تی جارن وتویه تی : کاریکی هه له و خراپمان کرد له سالی ۹۲۴ به دو اوه هه ولتی زورمان دا بو یه کسان کردنی ژن و پیاو له سه رجهم بواره کانی ژیاندا و نافرته مان له مال هینایه دهره وه وه ک پیاو ، له نه نجامدا ماله کان و یران بوون مندالی بی دایک و باوکی لی که وته وه که عیندا و به ره لآو خراپ بوون چینیکی بی پهروه رده و بی کهس دهرچون که بزمان چاره سهر ناکرتین ... ، چونکه سروشتی نافرته وایه که سۆز و عه تف و نارامی له پیاو زیاتره به شیویه که که گونجاوه بو دایکایه تی و پهروه رده کردنی منال ، جا له بهر نه وه نافرته به کار و سیما و جل و بهرگ و سروشتی خۆیه وه جوانه ، پیاویش له بواری خۆیدا سه رکه وتوه .

۲- گۆستاڤ لوبون : که نیسلام هات مافه کانی نافرته تی چه سپاندو شیرازه ی ماف و نه رکه کانی دامه زراند ... وه نه وه ی نافرته له سایه ی شارستانییه تی نیسلامدا پیتی گه یشتوون خوشکه نه وره و پایه کانیان تازه چنگیان که وتوه ، وه نیسلام گه لیک کۆت و به ند که له سه رده می نه فامیدابا و بوون نافرته تی لی نازاد کرد که له میراتدا به شدار بیت وه له پرووی نابورییه وه بوو به خاوه نی سامان و نه وه ی هه یه تی میژده که ی ده سه لاتی به سه ردا نییه و سه ره خۆیه ،

وهله‌روی کارو باری که‌سیتی چاکسازی زۆری کرد چونکه هم ته‌ئاق و فره ژنی پیشتەر ناریتیکی زۆریان تیتدا بوو ریتیکی خست و مهرجی زۆری بو دانا .

۳- هیملتۆن : به‌کیتکه له‌ناو‌دارانی ئینگلیز ، سه‌بارهت به‌رپیز و حورمه‌تی ئافره‌ت له‌سایه‌ی ئیسلامدا گوتیه‌تی : (بیگومان یاساکانی ئیسلام به‌راشکاوانه‌ گرنگییان به‌پاراستنی ئافره‌ت داوه‌ له‌هه‌ر شتی که‌ بیته‌ مایه‌ی نازار دان و روشاندنی که‌سایه‌تی ، هه‌ندیک له‌نوسه‌ران واگومان ده‌بن ئیسلام ته‌نگی به‌ئافره‌ت هه‌لچنیه‌ به‌هۆی فرمان کردنی به‌بالا پۆشی ، به‌لام نه‌وه‌نده‌ هه‌یه‌ داخوازیه‌کانی جوامیری و پاراستنی ناموسی په‌چاو کردوه)

۴- به‌تراند راسل : فه‌یله‌سوفی ناو‌داری ئینگلیز که‌سه‌رجه‌م نه‌وروپا شانازی پیوه‌ ده‌کات نه‌ویش گوتیه‌تی : خیزانی رۆژئاوایی به‌هۆی به‌کار هیسانی ئافره‌ته‌وه‌ له‌کارو باره‌ گشتیه‌کاندا له‌به‌ر یه‌که‌ هه‌لوه‌شاهه‌ ، وه‌به‌ئهمون ده‌رکه‌وتوه‌ که‌ ئافره‌ت ته‌نها له‌کاری خۆیدا ته‌واو سه‌رکه‌وتوه‌ .

۵- جان جاک رۆسو : نه‌میش که‌باوکی رۆحی شو‌رشی فه‌ره‌نسابی (۱۷۹۰) داده‌نری له‌کتیپی (نه‌میل) دا بو‌چون و هه‌لۆیستی خۆی له‌باره‌ی ئافره‌ت به‌م شیوه‌یه‌ خستۆته‌ روو - پیویسته‌ ئافره‌ت له‌ رپی سه‌ر گه‌رم بوون به‌نه‌رکی سروشتی خۆیه‌وه‌ خزمه‌ت به‌ کۆمه‌لگا بکات ، که‌ بریتییه‌ له‌ گرنگی دان به‌ می‌رد و منداله‌کانی . . - ده‌بی ئافره‌ت له‌جیاتی لاسایی کردنه‌وه‌ی پیاو هه‌ول بده‌ت مینایه‌تی و ئافره‌تایه‌تی خۆی تۆخ بکاته‌وه‌ و له‌ده‌ستی نه‌ه‌ت . - پیویسته‌ ئافره‌ت ماڵ و حال به‌جی نه‌ه‌یت له‌به‌یانوی کاسبی و ئیشکردنه‌وه‌ به‌ملاو لادا بپوات ، ده‌بی وریا و هه‌ژشیار بیت و پیاوانی چلیس و نیاز خراب به‌ناوی مافه‌کانی ئافره‌ت ویه‌کسانی له‌گه‌ل پیاودا نه‌بخه‌نه‌ ته‌له‌ وداوی خۆیانوه‌ .

۶- می‌شیل فوج : که‌ئافره‌تیکی سه‌ماکه‌ر و راقییه‌ی فه‌ره‌نسییه‌ له‌چاوی‌یکه‌وتن و دیداریکی گۆفاری (الاسبوع العربی) لوبنانی دا باسی نیش و ژان و بیده‌ره‌تانی خۆی و خوشکه‌ رۆژ ناوایه‌کانی کردوه‌وه‌ ده‌لی : پاش نه‌وه‌ی باهم و خیزانه‌که‌مان ده‌ست به‌ردارم

بوون ، ناچار بووم نیشیتک بدۆزمهوه تاوه کو ژیان و گوزه رانی خۆم دابین بکهم ! بایم یه کیتک بوو له گهوره پیاوانی پیشه سازی دهولمه ند له (پاریس) ، جا به به لگه ی شهوه که شهویش خۆی له ته مهنی شانزه سالی دا چۆته نیتو گۆره پانی ژیان و گوزه رانه وه ، رازی نه بوومه سره فم بکیشی ! چونکه ده بی مندا له کانیش خۆیان کار بکهن و بژیوی پهیدا بکهن و نه بنه بار به سه رییه وه ، وه ده لئی : باوکم له گه ل دایکم زۆر دلره ق بووبه خرابی له گه لئی ده جو لایه وه ، چونکه جارو بار هاو کاریه کی که می منی ده کرد ! له

دریژه ی قسه کانیدا ده لئی : (دایکم چاکه تیککی (فیژۆن) ی له به ردا بوو که بایی (۲۰/۰۰۰) لیره زیاتر بوو ، منیش ده بی یان به نار هقه ی نیوچه وان پهیدای بکهم یان به کاری به دره وهشتی ! بۆیه سه ره نجام خۆمم له مه لسه کانی شه ودا دیته وه که به هۆی سه ما کرد نه وه بژیویم چنگ ده که وت ! می شیل له دریژه ی گیترا نه وه ی به سه ره اته پر کاره ساته که ی خۆی دا گو تی : (تانه مه یه ژیا نی خیزانی له پاریس ..) سۆزو به زه بی له دلئی دایک و باوکاندا چۆره بر بووه شه و نه ده خۆیه رسته هه ر پاره یه ک که ده یده نه مندا له کانیا ن وه ک پارچه گوشتی له جه سته یان به ری ! نینه له پاریس هیچ نرخیک بو خیزان دانانیین ، باوک و دایک هه ر یه که یان بو خۆی ده ژی و نامۆن به یه کتر بۆیه زۆریه ی زۆری کچان له مال و خیزانه کانیا ن بیزارن و هه ندیکیا ن ده بنه سکر تیره و مامۆستا و فرۆشیا ر له لای بازرگانه کان ، وه هه ندیکیشیا ن ناچار به له ش فرۆشی خۆیا ن ده ژینن ، شهویش نالیم ژیا نیککی خۆشگوزه ران ، به لکو بژیویسه کی ساده و هه رزان ! وه کچ به چه ندين شه زمونی تالی دا تیده په ری و له میانه یاندا نار هه ته ی زۆر و مهینه ته ی جۆرا و جۆر ده چیژی ! شه وه یه راستی ژیا ن و گوزه رانی شافره ت له پاریس). به لئی خۆینه ری خۆشه ویست : شه مانه چه ندان پی دا هیتا نیکی که سانی (بیانی) بوون که راسته و خۆیا ن ناراسته و خۆ پیان له و راستیه ناوه که شافره ت و خیزان ته نها له کاتی کدا که سایه تی و حورمه ت و مافیان پارێزرا و ده بی که له ژیر سایه ی شه ریعه تی داد گه رانه و وردی نانه و دور بی نانه ی خوی په روه رد گار دابن

مافی ئافرهت.. ئەبى چۆن بى؟!

كاتىك بمانەوى سەبارەت بە ئافرهت بدويىن و بنوسين ئەوا مەبەست پى له (دايك و خوشك و ئەو قوتابخانەيەى كەپياوان و ژنانى تيدا دەردەچن ،باسى قوربانى دانى بى سنور وسۆزو خۆشەويستى جوانييه . جا لەبەر ئەو زۆر تاوانبارن ئەو كەسانەى كەپىزى تەواوى لىئاگرن و مافی خۆى پى نادەن تەنھا سالى دوو پۆژ نەبىت كەئەويش (پۆژى دايك و پۆژى ژنانە) كەچەند كاتمىرىك بەشان و بالياندا دەدەن و چەپكە گوليان پىشكەش دەكەن و هيچى تر !! ئەلئىم بەو ئافرهتەنەى كەتەيانەويت پىزدارين و بەچاوى پىزەوہ سەير بكرين لەدونياو دوا پۆژدا بەچاويكى رون و زانستەوہ سەيرى بنەماو ياساكانى ئاينى ئىسلام بكنە سەبارەت بەئافرهتەن لەقورئان و فەرمودە پىرۆزەكاندا لەمىژووى هاوہلان و پىشياناندا چەندە رىز گىراوہ لە مافی ئافرهتەن و دەبينى خاوەنى چ پلەو پاىەيەكى بەرزن كەبەراورد ناكړين لەگەل ئافرهتەن پۆژئاوا و ئەوروپادا كەچۆن بەناوى نازادى و سەربەستىيەوہ دەچەوسىرتنەوہ و بازرگانيان پىتوہ دەكړى! لەئىسلامدا ئافرهت وەك پىاو پىزدارە و وەبنەماى ئەو پىزەش لەسەربنەماى رەگەز نييه بەلكو لەسەر ئەساسى تەقوا و لەخوا ترسانە وەك خواى گەورە فەرمويەتى (ان اكرمكم عندالله اتقاكم..). ئىسلام وەك هاوسەرى ژيان ئافرهت بە لەتكى پىاوان سەيردەكات پىتەمبەرى پىشەوامان(ﷺ) فەرمويەتى:(انماالنساء شقائق الرجال) واتە: ئافرهتەن لەتكى پىوانن نيەوى ژيانن وەك چۆن سىوتىك ئەگەر بكنەى بەدوو كەرتەوہ بەهەريەكەيان دەگوترى لەتەك سىتو بەهەردو بەشەكە سىوتىكى تەواو پىك دەهينن بە هەمان شىوہيش ئافرهتەن و پىاوان بەهەردو كيان ژيانى تەواو دروست دەكەن ، ئاوا ئىسلام ماف و رىزى بۆدانان بەلام ئافرهتەن پۆژئاواتەنەت بىبەشن لەوہى كەبەناوى باوكيانەوہ لەقەلەم بدرين و بەلكو پاستەوخۆ بەناوى مىردەكانيانەوہ بانگ دەكړين (كەنەمەش جوړىكە لەتيرۆرى كەسىتى و ناسنامە.. وەكودايك خواى گەورە جوانترين رىزى بۆ داناوہ كەهيچ كەسىكى ترناتوانى ئەو مافەى بداتى كە بەهەشتى خستۆتە ژىر پىي دايكەوہ،

نەك سالى دوو رۆژ پىزى بگرى وىادى بىكاتهوه لوهك بانگ خوازانى نازادى بانگەشەى بۆ دەكەن وتەنھا بەدروشم و لافىتەى بىرىقەدار كارى بۆ دەكەن كەبەوشەى هېچ سودمەند نابى وەك وتراوہ: (بە حەلواحەلوا دەم شىرىن نابى) ئەوہتا لەنىسلامدا رەزامەندى خوا لەگەل رەزامەندى داىكدايە بۆرۆلە كانيان: لەفەرمودەى پىغەمبەردا (ﷺ) ھاتوہ كە ھەركەسى سى كچى ھەبن يان دوو كچ جوان بەختويان بىكات و فىرى ئەدەب و دىنيان بىكات تا بەشويتى خزان دەگەيەنيت ئەوہ پاداشتەكەى بەھەشتە ! لەگىرانەوہى تردا دەلى تەنانەت ئەگەر يەك كچيش: تەنانەت نىسلام پىزى لەنافرەت ناوہ لەو كاتەى كە كچۆلە و مندالىشە بەوہى كەزىندە بەچال كەردنى حەرام كەرد وەك خواى گەورە فەرمويەتى (واذاالمؤدە سنلت باي ذنب قتلت) (التكوير ۸-۹) وەكو خىزانيش ژنى لەبىر نەكردوہ و فەرمانى داوہ بەخۆش وىستنى و چاودىرى و نامۆژگارى و بەختوكەردنى لەلایەن مېردەوہ... نەك نىشى دەروہ و مالىوہشى پى بىكەى ... ، بەناوى يەكسانىيەوہ كارى پىوانىشى پى ئەنجام بەدەى لەگەل كارى سروشتى خۆى كە داىكايەتى و مالدارىيە ... نايان ئافرەتان ھەستيان بەوہ كەردوہ كەتەوان وەك داىك و خىزان نامادەكار و بەختو كەرى نەوہكانى داھاتوون ؟ لەنىسلامدا ئافرەت مەرۆقەو نابى بازارگانى بەجەستەيەوہ بىكرىو بىكرىتە كالى بازارگانى و نىعلامى لەسەر رۆژنامەو تەلەفىزىۆن و بەرگى تايىت و سابون و عەلاگەى دەست بەرپوتى نىشان بىدرىن و بىكرىتە ئەداتى سىكىسى و نىچىرى مەرۆقە دلنەخۆشەكان! كەتەمانە لەراستىدا چەوساندنەوہى ئافرەتانەو تىرۆرى كەسايەتییە ، چون رىزومافى ئافرەت بەسوكايەتى پىكەردنى بەرجەستە نابى، بەلكو ئەو ماف و رىزە لەرىگەى پەروەردەو فىر كەردن و پابەندى بەرەوشتە جوانەكان دابىن دەبى، دەمانەو پىت بىت لە كۆت و زنجىرى نەفامى ونەزانى و دواكەوتن، نەك نازابى بۆ ژيانى نازەلى و بى پىزى و ئابروتكان ! دەمانەو پى لە سەرجم بوارەكانى ژياندا رۆلى شىاو و گوڭجواى خۆىان بىبنن .

مافی ئافرهت له ئیسلامدا

له بهر نهوهی نهیارانی ئیسلام له ڕێگهی فریو دان و به کارهێنانی ئافرهتانهوه گه نجه کاغان سه رگه ردان ده که ن ، گوايه ئافرهتان له ئیسلامدا چهوساوه ن و نهوان خه م خۆریانن ! به پێویستم زانی به کورتی ئاماژه بۆ مافی ئافرهتان بکه م له ئیسلامدا . بۆ ئه وهی به راوردی بکه ی له نیوان ژبانی ئافرهتانی خۆرئاوا و ژبانی ئافرهتان له ناو موسوڵماناندا ، وه بزانی که سه ربه سستی و ئازادی راسته قینه له کام لایه ؟ به رنامه که ی خوا ئافرهت و پیاوی به یه کسانێ داناوه له بنچینه ی دروست بوون و به های مرۆفانه ، هه ردوولا ده گه ڕێنه وه سه ر به ک بنه ڕهت ، وه کو ده فهرمویت (الذي خلقكم من نفسٍ واحدة ...) وه له پادا هتی ڕۆژی دوا ییدا وه کو به کن و هیه چ جیاوازیه کیان نییه وه ک ده فهرمویت (انی لا اضیع عمل عامل منکم من ذکر او انثی) وه له به رانه به ئه رکدا مافیشیان بۆ دیاری کراوه (ولهن مثل الذی علیهن بالمعروف) (البقره ۲۲۸) له راستیدا ڕێز و مافی ئافرهتان ته نها له دینی خودادا دا بین کراوه ، به ئام چی ده ئی ته له به رانه به ئیسلامیکه ی بۆ حوکم و ده ولت ! ئافرهت له ئیسلامدا وه کو دایک زۆر گه وره یه نه گه ر دایکه مان لیتمان ڕازی نه بی خواش ڕازی نابێ ! وه کو خه یزان هاوسه ر و ره فیه ی ژبانه ، وه کو خوشک ڕه یزی خۆی لیده گه یی .. که سه ی ڕه یز له ئافرهتان نه گه ی به گه یل و نه فام داده نه ی وه ک په یغه مبه رمان ﷺ فه رمویه تی (ما اکرم النساء الا کریم و ما اهانهن الا لئیم) (مسلم) واته : نه وه ی ڕه یزیان ده گه ی چاک و به ڕه یزه ، وه گه یل و نه فامه کانه ڕه یزیان ناگرن و به که میان ده زانن ، له به ر نه وه یه ناحه زانی ئیسلام به ناوی ڕه یزه وه بۆ ڕه یزیان ده که ن ، به ناوی ئازادی سه وه ئازاریان ده دن بۆ تیرکردنی ئاره زووه کانی خۆیان ڕوتیان ده که نه وه ، ده یان به نه ڕه یزی ئاژه لان ، چونکه به که ی له به ها مرۆفایه تییه کان به رگ و لیباسه که جیامان ده کاته وه له ئاژه ل ، ئیسلام زۆر گرنگی ده دات به پارستنی که سایه تی ئافرهت ، به وه ی که تیکه له ی پیاوانی بیگانه نه بن و خۆیان دا پۆشن ، وه کو

مالئىكى بەنرخ پئويستە پارىژرئىن ، چونكە چاكى و پاكى كۆمەلگا بەستراوه بە چاكى و پاكى ئافره تەكانىهوه ، گەر ئەوان رۆشنىبىر بن لەخواترس بن ، ئەوا كارىگەرى زۆرى دەبىتت بۆ سەر ئەو كۆمەلگەيه ، بۆيه ئاھەزانى دىنەكەمان كاتى دەبىنن ژنان دەچنە مزگەوت يان بۆ كۆرو سىمىنارى ئىسلامى كىچ دەكەوتتە كەوليان ، چونكە ئەگەر ئافرهت لەدىنەكەى تىبگات پى بگات خىر بۆ ئەوان ئادەنەوه و دروشمەكانيان دەبنە بلقى سەر ئاو . زاناىەك دەلى : ئەگەر پىاوان سەيارە و تەيارە و موشەك و تەكنەلۆژيا بەرھەم بەيئىنن ، بەلام ئافرهتان مرۆفە دروست دەكەن ، چونكە يەكەم قوتابخانە كە مرۆقى تىدا پەرورەدە دەبى باوهشى داىكە . تەنانەت پىنغەمبەرى ئازىزمان (ﷺ) لەدوا ساتەكانى ژيانى پىرۆزىداو لەكۆتا وتارىدا فەرمى : (اصتوصوا بالنساء خيرا) واتە : ئامۆژگاريم ئەوئەيه كەلەگەل ئافرهتان باش بن و قسەى خىريان بۆ بكەن ، سەرنج بدە چەندە لەخەم ئافرهتەنى نۆمەتەكەى بوو ، تادور بن لە ناگرى دنيا و دوا رۆژ . ئىوھەش داىكان و خوشكانى بەرپىز مادام خۆتان بە موسولمان دەزانن گوپرايەلى فەرمانەكانى شەرع بن ، بۆ ئەوئەى رىزدار بن و حەيا و ئابروتان پارىژراو بىت ، شوپىن كەوتەى عائىشە و فاتمەو خەنسا بن ، نەك مۆدىل و ھەواو ئارەزوو...

سەرچاوهكان

- ۱- محاکم التفتيش / د. زكى علي
- ۲- الشباب المسلم في مواجهة التحديات / د. عبدالله ناصح
- ۳- امريكا : (السقوط و الحل) مختار خليل ص / ۲۵-۵۰
- ۴- كوفارى / (الاسرة) ژمارە ۱۲۹- سالى ۱۴۲۴ هـ

گه نجه کا نمان به ره وکوی...؟

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى اله وصحبه ومن والاه... وبعد:
مادام لاوان رۆلی سهره کی ده بیسن له گۆرانکاریه پامیاری وکۆمه لایه تییه کاند او جلّه وی
کۆمه لگه به دهستیانه وهیه به ره وه ره نه زلیکی بهرن به خته وه ری بیّت یان به ده ختی، نه وان
له ناوجه ماوه رد نالییه تیکی دیاروبه رچاون له جیبه جی کردنی گۆرانکاری وه ک خوی گه وره
فرمویه تی: (ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیر ما بانفسهم) نیت نه و گۆرانکاریه به ره وچا که بیّت
یان خراپه نه وان پیشه ون. وه کو چون شۆرشه نیمانیه که ی پیغه مبه ر (ﷺ) هه رله سهره تا وه
کۆمه له گه نجیکی خوا ویستی وه ک (بیلال وسوهیب وخباب وعه مار وسومه ییه) له ده وری
کۆبونه وه بونه پیشه نگی کاروانی نیمانی وگۆرانی نیجایی به پشتیوانی خواگه وره ترین
گۆرانکاریان به ریا کردله ناوگه لیکی دو اکه وتودا!، وه ک پیشه واکه مان فرمویه تی هه رله
سهره تای ناشکرا کردنی په یامه که وه (حالفنی الشبّاب وخالفنی الشیوخ) واته: گه نجه کان
بونه هاوپه مان ویتشوازیان لیتکردم به لام پیره کان سه ریچیان کرد، که واته ده بیّت بایه ختیکی
زیاد به نه وجه وانان و لاوه کانمان بدهین که نومیدی نه ته وه که مانن، بهرنامه ی دروستیان بۆ
داریژین، پێ که نه دهین بی نامانج له ژیاناندا بسورپینه وه، یان خه لکیکی ده روون نه خۆش
به بیروبو چونی لاروخوار به ره وه له دیریان بیات وه ههروه ها ده بیّت لاوه کانمان له سهره تا وه فیری
نیسلام بکه یین، به جۆرێک دلنیابن له وه ی که نیسلام چاره سهری سه رجه م کیشه کانی تیدایه،
وه نه م دینه بۆ به پیره بردنی ژینه، وه هۆشیاریان بکه یینه وه تا وه کو به نه ندازه ی پتیویست له دین
ودنیایان به ناگابن وه فرمان بکه ن به چا که وریگری بکه ن له خراپه نه وه ش نه رکی سه رشانی
هه موانه، رینمایی و نامۆژگاری پیشه وا که مانه: (کلکم راع وکلکم مسؤل عن رعیته...) و
(من رای منکم منکرأقلیغیره بیده...)، نه و په ره ورده نیسلامیه ونه وه سه ته نیمانیه بو که
جۆره گه نجیکی پینگه یاندا له سهره تای ته مه نیاندا بونه سه رکرده و پیشه وا، هه ربه منالی گه وره
بون! وه ک قورنان باس له حه زره تی ابراهیم ده کات به (سمعنا فتی یذکرهم یقال له ابراهیم)

(فتی) به گه غیچی هه رزه کارده گوتری، له و ته مه نه داشوړشیکي نیمانی دژبه بته کانیان بهر پاکرد، به هه مان شیوه نه و کوژمه له گه نجی هاو له لانی نه شکوت (اصحاب الکهف)، ته نانه ت هاو له لی بهر پیز (نوسامی کوری زهید) ته مه نی حه قده سال بوکه کرایه سه ر کرده ی سویایه ک بو شهر ی رژه کان له و سویایه دانه بوبه کرو عوم سه ر سه ر با زبون! (محمد الفاتح) ته مه نی (۲۴) سال بو سه ر کرده ی سویایه کی کرد که گه و ره ترین نیمه راتوړی بیزه نسی تیکشکاند، نیمه ش هه ر خومان به منال و که م ده زانین، نیستا گه نج له ولاتی نیمه دا له قهیران دایه و بو ته قوربانی، چونکه سیستی بهر یو بهر دنی وولات حیزیبه اله جیاتی پیوه ری زانستی و هاو لاتبوون، هیشتا گه نجه کانیش له ناستی گوران دانین تابه گژگه نده لیه کاند ا بچنه وه، وه زوریک له گه نج و لاوه کافمان به هندی دروشمی بریقه دار چه واشه کراون و له جیاتی گرنگیدان به زانست و به هه رزه کان، خوی سه ر قال کرد و وه به دیکوژور و که شی ده ره وه! نرخ ی و هرزی جوانی خویان نازانن و تا کاتی زانی که له دهستی چو و لته و کات په شیمانیش دادنادا.

گرنگی رولی گه نج

گرنگترین قوناغی ته مه نی ژبانی مروژ سه ر ده می گه نجی و هه رزه کاریه، چونکه نه و به هره و هیژو توانایه ی لای گه نج لای مندا ل و بیرده ست ناکه وی، له بهر نه و به که نه رکه گرنگه کانیش زیاتر ووله گه نج ده کات بهر انبه ربه خواو پاشان له خزمه ت گه ل و نیشتیمان، نه و گه نجیته ی و له ش ساغیه ش کاتیبه و به هار ناسا زووتیده په ریت و ده پروات، که له ده ست چو و به خوزگه و ناوات خواستن ناگه ریته وه، قه درو ریزی گه نجیته ی نیستا لای خاله پیره کانه به لام له دوا ی چی، شاعیره پیر جوانی بو چووه که وتویه تی: (لَیْتَ الشَّبَابَ یَعُودُ یَوْمًا فَاخْبِرُهُ بِمَا فَعَلَ الْمَشِیْبُ) خوزیا گه نجیته ی ته نیا رژی ده گه رایه و تا کوهه و الم پیده دا که پیری چی لیتر دم بو به پیغه مبه ری پیشه و امان (ﷺ) له فهرمودیه کی پیروژیدا ناگدارمان ده کاتوه که نه وه له زپینه ی ته من بقوزنه وه پیش نه وه ی له ده ستان بچیت فهرمودیه تی: (إِغْتَنَمَ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ...) پینج شت پیش پینج شتان به فرسه ت بگرن، مه یه لن به هه وانته و به لاش له ده ستان

ده‌ریچن له‌وانه: ژبیانه‌که‌ت به‌فرسه‌ت بزانه پیتش نه‌وی مردنت بگاتی و له‌ناو هه‌مو
 قۆناغه‌کانی ته‌مه‌ندا کاتی گه‌نجی و لای جیا‌کردۆته‌وه و فه‌رمویه‌تی: (وَشَبَابِكَ قَبْلَ هَرَمِكَ)
 واته: گه‌نجایه‌تییه‌که‌ت به‌هه‌ل بگه‌ پیتش نه‌وی پیر ببی...! و هه‌کاتی له‌ش ساغیت به‌هه‌ل
 بگه‌ تانه‌خۆش نه‌بوی و ده‌ه‌وله‌مه‌ندییت به‌هه‌ل بگه‌ تا هه‌ژار نه‌بوی، و هه‌کاتی بی‌کاری به
 فرسه‌ت بزانه تا سه‌رقال نه‌بوی. چونکه‌ نه‌م پینج هه‌لانه‌ی که‌ خۆشه‌ویسته‌مان بۆی دیاری
 کردوین زۆر گرنگ و بایه‌خدارن و له‌گه‌ل شه‌و شدا کاتین و نامینن، جا شه‌و گه‌نجی
 ته‌وبه‌کاروچا که‌کاره، بۆگه‌لی موسولمانی خزمه‌تکاره، پله‌ویایی به‌رچاوو دیاره، له‌قیامه‌تا
 سه‌ربه‌رزوسه‌رداره، به‌لگه‌شمان فه‌رموده‌ی پینغه‌مبه‌ری نازداره، که‌ فه‌رمویه‌تی له‌و باره:
 (له‌رۆژی دوایدا جهوت ده‌سته و تاqm یان جهوت که‌س هه‌ن له‌ژیر سیبه‌ری عه‌رشى خوادا
 جه‌ش ده‌کرین که‌له‌و رۆژه‌دا خه‌لکی له‌گه‌رماو ئاره‌قی خۆیاندا رۆده‌چن وه‌یج سیبه‌رتک
 نییه، جا یه‌کی له‌وجهوت که‌سانه (شباب نَشَأُ فِى عِبَادَةِ اللّٰهِ) واته: گه‌نجیک عیباده‌تی خوا
 په‌روه‌ده‌ بوی، بۆیه‌ شه‌و ریزه‌ی دراوه‌تی چونکه‌ گه‌نج زیاتر جه‌زو ئاره‌زوی زاله، نه‌فس و
 شه‌هوه‌تی به‌هیتزه، جا شه‌و نه‌فس و ئاره‌زه‌ی له‌به‌رخا کۆنترۆل ده‌کات و به‌دوای جه‌رام ناکه‌وی
 و به‌رگی ته‌قواد په‌وشییت، بی‌فه‌رمانی خوا ناکات، شه‌و خوی گه‌وره‌ پاداشتی به‌وه‌ده‌داته‌وه
 که‌له‌ژیر سیبه‌ری عه‌رشى خۆی رابده‌گریت، نه‌گه‌ر گه‌نجه‌کانمان رۆشنبیروچاو کراوه‌ بوون
 شه‌و گه‌له‌که‌شمان پیتش ده‌که‌وی، شه‌گه‌ر شه‌وان خووره‌وشتیان جوان بووده‌ست و دامینیان پاک
 بوو، شه‌و کۆم، لگه‌که‌شمان چاکوپاک و به‌خته‌وه‌رده‌بییت، شه‌گه‌ر ئاره‌زان خواناس و تینگه‌یشتوو
 بوون شه‌و کاریگه‌ری نیجاییان ده‌بییت له‌سه‌ر می‌ردو منداله‌کانیان، به‌راستی هه‌رگه‌نجی خوا
 ناسه‌ که‌ده‌بیته‌ دارى به‌ری بۆکه‌س و کاری، میلیه‌ت له‌به‌ری ده‌حه‌سیته‌وه (ابن عباس)
 په‌حه‌متی خوی لیبییت فه‌رمویه‌تی: خوی گه‌وره‌ هیج پینغه‌مبه‌رتکی نه‌ناردوو به‌گه‌نجیه‌تی
 نه‌بی، نیستا ریزی گه‌نجایه‌تی لای پیرانه، هه‌ر وه‌ک قه‌دری چاو لای کۆیرانه، که‌نیستا بۆی
 په‌شیمان، تۆش سه‌رنج بده‌ و بپروانه، له‌ده‌ست تۆش ده‌روا به‌مزوانه، جا تکایه‌ قه‌دری بزانه

هۆشيارى گە نجان بهرانبه رپيلانى نه ياران

نه مېرۆموسولمانان له رۆژگار يکى ئالۆزدا ده ژين، به هۆى کارىگه رى شارستانىه تى رۆژئاوا له جيهاندا، چ له بوارى پيشکه وتنى زانستى ودهستکه وته ماديه کان يان له بوارى بوارى هونه رى ورۆشنىبرى جۆر او جۆر، که بانگه شهى به رله لايى ده کهن به ناوى نازاديه وه نرخی مرۆقه کان يان دابه زاندو وده تى ناستى نازله له کان !! بىنگومان نهم گۆرانه ش له ناکاو و بى پيشه کى نه بوو، به لکو به هۆى بى ناگايى ولاوازى بىر و باوه رو پشت گوى خستنى ياساکان و چه وساندنه وهى سياسى و کۆمه لايه تى له ناوخۆدا، وه پاشان داگير کرانى ولاتانى نىسلام له لايه ن بى بروا کانه وه وده ارپشتنى بهرنامه يه کى ژه هراوى بۆ بهر ورده و فېرکردن، تا نه ندازه يه کى باش توانيان موسولمانان ناچار بکه ن به نىسلام يکى رواله تى به ناو يکى بى ناوه رۆک رازى بن، وه ک دکتور (زوه يمه ر) سه رۆکى زانکۆى نه مريکى له کۆبونوه يه کى مه سيحيداله قودسى پيرۆزسالانى سيه کاندا و تېوى (به هۆى کارى به رده و امان له وولاته نىسلاميه کاندا توانيمان چينيکى تازه له موسولمانان دروست بکه ين که موسولمانن به لام دورن له نىسلام!) نىسلام له دۆلتيک و نه وان له دۆلتيکى تر ائيرانى گوته نى نىسلام يکى ديموكراتى وه ک بينيمان يه که م سوته مه نى نه و بېره بوچه ناو مالى موسولمانان بوو، ژيان له ناو مالله کاندا گۆرا له دين يکى راست بۆ نىسلام يکى که م و کورت و بىنگيان حه يا و حورمه تيان نه هيشت، ناره ق خوار دنه وه و تیکه لاوى هه ر دووره گه زله يارىگا کان سه يرانگا کان وه لى ناههنگه کان، به يه کگه يشتنى کوران و کچان به ناوى هاوړيه تى و دلپاکى و يه کسانى! له بهر کردنى جل و بهرگى ته نک و ته سک و فریوده ر! به کار هيتنانى بۆن و بهرامه ي له راده به ده رو زۆر کارىگه ر ۰۰، به سه ر بردنى زۆر به ي ته مه ن به بهرنامه کانى سينه ما و تيشى و سه رجه م راگه يان دنه کان که ته و اوسه ر قاليان کردوين له ژيان.. له سه رجه م بواره کانه وه ژيان يان ئالۆز کردوه، زۆر به شيان له خزمه ت بى دين يدان! له بهرانبه ر نه وه دا رابونى نىسلامى هاته کايه وه، موسولمانان که وتنه خو بۆ بهر بهرچ دانه وهى نه ياران و هه لدان بۆ گه رانه وه به ره و ره سه نايه تى، به ره و يه کتا په رستى، ليره دا کورپانى رابونى

ئىسلامى كەوتنە قۇناغىتىكى سەخت و گران، نامۆ بون لەناو گەلدا لەناوئىسلامدا ئادابى
ئىسلامى غەرىب بوو، لە مائەلە كەى خۆيدا لە گەل ئەندامانى خىزانە كەى كىشەى بۆدروست
دەبوو! لە كاتىكدا ئەويانگخوازانە زۆرىش دئسۆزبون بەران بەر بەدين و نەتەو كەشىان بەلام
لەبەر :

- گرتنى لايەنىكى ئىسلام بەتوندى وفەرامۆش كردنى لايەنەكانى تر .
- پەلە كردن لەچاك كردنى خىزان، چونكە ئەونازانى پىشتەر چۆن لادراون كراون
- بى ئاگايى لەبەكارهيتنانى شىوہى پەرورەدەيى ئىسلامى تازە ، كە دووچارى توند و
تيژى دەكردن .

- نەشارەزايى لەياساكانى ئىسلام وبى ئاگايى لە دەوروبەر و لە رۆژگار .
- جا بۆ ئەوہى خۆى ودينەكەشى ناشرين پيشان نەدات، بۆ ئەوہى كارەكانى لەدنيادا سەر
بگرى و لەقيامەتيش بەر بگرى پىويستە دينەكە وەكو خۆى بناسى و بزاني، پاشان پىكەوہ
گرىدانى شارەزايى شەرعى و رۆشنىبرى ھاوچەرخ ، بەكارو كردهوہى حەكىمانە وپەوشتى
موسولمانانە خزمەت بكات ، واتە بەكردەوہ رۆشنىبير بيت نەك بەقسەو ووتار ، جابۆ
پزگار كردنى گەلەكەى و رازى كردنى خوا پىويستە رۆشنىبرى و چاكي و پاكي لەكردار و
گوفتارى گەنجانى موسولمان رەنگ بداتەوہ و جىاواز بيت لە بەناو سەقافەتى غەربى و
ئەوروپى

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

چەمكىك ئە ووتارەگانى

(۳۰)

رۆژى رەمەزان

پیشہ کی :

الحمد لله... والصلوة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه ...

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ

خوینہ رانی بہر پیزو خو شہ ویستم، نیسلا مخوا زانی کوردستان! سہ لامی خواتان لہ سہر
ہہ مودہ زانین کہ نیملہ چہ رخیکی لاروخواری ناخیزہ مان داین، بہرنامہ ی خواکاری
پی ناکری جگہ چہ ندبرگہ یہ ک نہ بی، کہ ئہ ویش بوخزمہ تی بہرژہ وندی یہ کانیانہ
(بہرلہ مان) وریچکہ دەستکرده کان کراونہ تہ یاسا وریساو ئہ لتہ رناتیفی پہ یامی خوا!
سو پاس بوخواکہ لہ بہ رامبہ رکراوانی دنیا ویستہ کان کاروانی پابوونی نیسلا میس گورج
وگول و بویرانہ لہ ریگہ دایہ و ہہ نگاوی زوری ناوہ لہ سہر جہ م ہوارہ کاندابہ تاییہ ت لایہ نی
نوسین وپراگہ یاندن، گہ یاندن وسہر خستنی راستیہ کان (ئہ مر بہ چاکہ وریگری لہ خراپہ)
ئہرکی سہر شانی ہہ مومانہ بہ تاییہ ت زانایان، لہ مزگہ و تدا دینداری دە کری، بہ لام لہ
دہرہ وہی مزگہ و تدا چا و لیکیہ ری کویرانہ بو مؤدیلی بیگانہ ! بہ ہوی زالبونی زلہیزان و
داگیرکہ ران، نیملہ جارارن مہ لایہ تی میللہ تیکمان ئہ کرد، کہ ئاستی پو شنبیری نزم بو،
یاسای بیگانہ ی تیدانہ بو، بہ لام نیستاکاری مہ لایہ تی گرانتر بووہ (صہبری ئہ یوب و
فیداکاری ابراہیم وجیہادی محمدی دە ویت) کہ وتوینہ تہ جیہانی تہ کنہ لوزیاوہ سہر
دہمی مملانی شارستانی و بیروباوہ رہ کانہ) جیہان بووہ تہ گوندیکی بچوک، نیملہ ش
لہ بہ رامبہ رخہ لکیکی بی ناگاودوزمنیکی فیلباز داین، دەستی رہشی بیگانہ لہ ناومانہ،
نہ خشہ و پیلانی زورلہ نارادان دژیہ نیسلا م، جا نیوہش مامؤستایان .. خہ مخو زانی
نیسلا م، پیویستہ لہ م کاتہ دابیر تیزو چا و کراوہ بن، بزائن لہ کام بہرہ خوتان دہ بیننہ وہ
نیسلا می یان عہ لمانی کامہ یان لہ گہ ل عہ قیدہ تاگو نجاوترہ ؟ (رہ بیانی یان نہ فسانی)
ہول و جولانت بوخوا یہ یان بوخورمایہ ! جابیدہنگی و خومات کردن وبی ہہ لویستی
دورلہ خوا ییہ، بابہ دہردی (قسسیس وئہ حبارہ کان) نہ چین، بہ ہہ لویست و کردہ وہت

بیسه لمینه که ئەم دینه بۆرپیکخستنی ژینه له کاروان جی نه میئی، ئەم نوسینه ی بەر دەست، کورتە ی ئەو وتارانە ن کاتی خۆی لە پرەمە زاندا خویند و منە وە لە شارۆچکە ی چوارقورنە، بە تایبەت لە مزگە وتی (گولە کیان) و دوواتریش لە هەلە بجە و سلیمانی، بە شیوە یە ک دامرشتو هە که بۆ هەر پۆژیککی رەمە زان باسیکی تایبەت بە پۆژە م دابە زان دوه، هە پۆژە وتاری خۆی، تامانگە که تە واودە بی، ئینجا بە باشم زانی لە دووتوی ئەم کتیبە دا پتە شە کە شی گە لە موسسە لمانە که می بکە م.

شایانی باسە که ئەم کتیبە: نۆبە رە ی نوسینه کانم بولە سالی (۲۰۰۰) سوپاس بۆخوا پیشوازی گە رمی لیکرا و چوارچاپکرایە وە و ئەمە پێنجە م جارە بە دەستکاری و زیاد کردنە وە، هیوادارم جینگە ی سودو که لک بیت بۆ هە مولا یە ک بە تایبەت بۆ دەنگی مینبە رو میحرابە کان، وە بۆ شایبە ک پریکاتە وە لە کتیبخانە ی کوردی، خوابیکات بە تویشوی دوا پۆژمان، دیارە نوسینه که ش بە زارا وە یە کی سادە نوسرا وە، تا هە موکە س تیببگات، ، بۆیە بە پێویستە م زانی بۆ زیندو پاگرتن و پاراستنی بیخە مە سە ر خە رمانی کتیبی وتارە کانی هە یینی بە ناوی وتاری سە ر دە م، بیگومان لە قەسە و وتاری خوابە و لا وە هە مو کتیب و نوسراویک که م وزۆر لە هەلە و پە لان خالی نابی، چاکی و پاکی تە نها بۆ خوابە ، لە کۆتایدا سوپاسی ئە وانه ئە که م که ها و کار و هاندە رم بوون بۆ بە چاپ گە یاندنە وە ی، بە هیوای سودو دوعای خێر.

قامیشی

سلیمانی / پێشنویژە مزگە وتی شە فیق بە گ

وتاریبێژی مزگە وتی گە و رە ی هە واری شار

هـ ۲۰۱۴ / ۱۴۳۵ م

له پیشوازی ره مه زاندا

به هاتو چۆی هه موسائی میوانیکه و به رێوهیه .. میوانی من میوانی تۆمیوانی نیمه و نیوه یه نه و میوانی
هه رمانیکی موسلمانه بێ جیاوازی .. به لام که هات واپنت نه ئیم سستی نه که ی له پیشوازی

به رنامه ی موسلمان .. له پیشوازی ره مه زان

ره مه زانی پیرۆز نه و مانگه پر خیر و فره په که خوی گه وره پۆژووی له سه ر نیمانداران تیدا فه رز
کردووه، مانگی خیر و فره حهت و به ره کهت و لیخۆشبوونه بۆ بر واداران، چون له و مانگه دا
ده رگا کانی به هه شت ده کرینه وه، واته: دابه زینی سۆزویه زه یی خوا بۆ به نده پۆژوگرو تۆ به
کاره کانی، وه له به رامبه رداحهت ده رگا کانی دۆزه خ داده خرین و شه ی تانه کان کۆت و زنجیر
ده کرین و وزه و توانایان زۆر کهم ده بیته وه، له به رنه و هه موو پا داشته زۆره بوو که هاوه لانی
په نغه مبه ر ﷺ نه وه نده قه در ی نه و مانگه یان گرتووه و پێزیان لی ناوه، به چه ند مانگی
په ش هاتنی له پیشوازی دابوون خۆشه ویستی ره مه زان چه که ره ی ده کرد له دل یاندا، وه دوا ی
ته و و بو نیشی خه م و خه فتیان بۆ ده خوارد نه با داسا لکی تر نه یی بنه وه و بێ به ش بن له و
هه موو خیره، عن انس، قال رسول ﷺ (اللهم بارک لنا فی رجب و شعبان و بلغنا رمضان)
هاوه لان ناوا په ش هاتنی دو عایان ده کرد که پتی بگه ن و میوانداری بکه ن و ناماده باشیان
بۆ ده کرد، مافی خۆیان پی نه دا، چونکه ده یان زانی چه ند گه وره و به ر پێزه (قه در ی زیتر لای
زیرنگره) بۆ به نیمه ی شوین که وتوی نه وانیش ده بی خۆش حال بین به هاتنی، جابۆ شه وه ی خیر و
پادشتی زۆره سوگه ر بکه ین پێویسته به رنامه ی پیشوازی مان له و مانگه به مشیوه یه بیته:

۱) ناماده باشی نیمانی: به هیزی نیمان ده چه نه خزمهت ره مه زان به رده وام شه م فه رموده یه
ده خه ی نه به رچا ومان: (من صام رمضان ایمانا و احتسابا غفر له ما تقدم من ذنبه) (متفق
علیه) واته: هه ر کهس به بیرو با وه په ره پۆژووی ره مه زانی گرت بۆ خوا به ئومیدی پاداشتی
دوا پۆژ نه وه خوا له تا وانه کانی را بردوی ده بوری، چ مژده یه کی خۆشه!

۲) ناماده باشی له بواری جهسته و لاشه وه، که (۱۱) مانگ ورگمان هیلاکه به دهست هرس کردنی خوار دنه و به مانگی حه وانه وهی بیت، به رده وام با نهم فرموده یه له بهرچا ومان بیت: (صوموا تصحوا) (رواه الطبرانی) واته: به رزوو بن تهن دروست ده بن، رزوو تهن دروستیه. زور خوری نه خو شیه. له ش ساغی پاشایه تیه.

۳) ناماده شی له بواری رۆحی، به داخه وه که نه وهنده ی بیر له خوار دنی لاشه مان نه کهینه وه که بو ورگه، نه وهنده بیر له خوراک ی رۆحی ناکهینه وه که زیکرو یادی خواجه، بو یه له و مانگه دا به رده وام نایه تی: (الا بذکر الله تطمنن القلوب) له بهرچا ووله ناود لمان ده بیت که ناگادار مان ده کاته وه له خوراک ی دلان که یادی خواجه، به و هزیه وه بهرنامه ی پیشوازی ره مهزان ده کهینه نه خشه ریگای خومان که بریتیه له خو شه ویستی پارشیوکردن، نویژی به کومه ل، خه تمی قورنان، زیکره کان، ته راویح وشه و نویژ... هتد،

له پیشوازی کردنی ره مهزاند ده توانین خه لکی پۆلین بکهین بۆ دووبه ش :

یه کم : نه وانن که زور خو شحال ده بن به هاتنی نهم مانگه، که برواداران ی راسته قینه و تیگه یشت و پیگه یشتون له دینه که یان هاتنی ره مهزان به لایانه وه و مایه ی خو شیه چونکه: ۱- نه فسی خویان به رزوو گرتن راهینانه وه له مانگه کانی تردا، له گه ل رزووه سوننه ته کانی دهست له ملان بوون وه ک رزووانی - آیام البیض ، عاشوراء - عه رفه - دووشه مه و پینج شه مه ، لانی کم مانگی سی رزوویان تیدا گرتوه و شوین که وته ی پیغه مبه ر و هاوه لان و سه له فی صالح بوون له بهر شه وه رزوو گرتن به لایانه وه ناسایه ، وه نه فسی خویان له گه لدا رام کردوه و زال بوون به سه ریدا ، وه ک پیشینان و توویانه (نه فس بیگری مشتیکه و بهری دهی دهشتیکه) برواداری راسته قینه له سه ره تاره جیهادی نه فسی خوی ده کات و ده یگریت ، نابیته بهنده ی هوا و ناره زوه کانی

ب - ئەو موسلمانانەخۆشى و رابواردنى خۆيان ھەنگرتووەبۆدواروژ (دارالقرار) دەزانن كە دنياكاتى يە وشوئىنى تاقىكرانەوہیە،تەنھا بەھەشتە كە جىگەى ناسودەبى و ھەسانەوہیە لە بەرئەو بەفرمانى خوا خۆى دەگرئیتەوہ لە خواردن و خواردنەوہ بە ئومئىدى پاداشتى دواروژ،بە پىچەوانەى ئەو كەسانەى رۆچون لە رابوردن خۆشى ئەم دنيا و بوون بە بەندەى ئارەزەكانيان ،لە دواروژيان بى ناگان ،جا لەبەر ئەوہ ئەو جۆرە كەسانە لە خۆشى قىامەت بى بەشن مەگەر تەوبە بكات وەك لە فرمودەى پىغەمبەر ﷺ ھاتووە كە:(ھەركەس لەم دنيا شەراب بچواتەوہ لە تۆلەى ئەوہ لە شەرابى دواروژ ناخواتەوہ گەر تەوبە نەكات (مسلم)،وہ لەفرمودەىكەى تردا پىغەمبەرمان(ﷺ) فرمويەتى : (ھەركەس لەم دنيا جل و بەرگى ئاورىشم لەبەر بكات(كە بۆ پىساوان ھەرامە)ئەوہ لەدوا رۆژدالەبەرى ناكات)(بخارى و مسلم) لەھەرىرى بە ھەشتى بى بەشە،ئەگەر سەرنجى فرمودەكانى خوا و پىغەمبەر بەدەين دەبينن زۆر بەى ئەھلى ئاگر ئەوانەن كە لە دنيادا خۆش گوزەران بوون ھەر خەرىكى رابواردن و مەغرور بوون بۆیە لە رابواردنى بەھەشت بى بەش بوون،جا بەدلتىايەئەوئەو تىنويەتى و برسەتئىو بى تاقەتى ئەمروى رۆژوگر دەبئیتەوہ تئير وتەسەلى و گرو تئىنى رۆژى دواى .

ج - لەبەر ئەوہى ئەو موسلمانانە چاك دەزانن كە ئەم مانگەگەورەى مانگەكانە،چاكترين كاتە بۆ پىشەرکەو ئەنجام دانى بەندايەتى و نزىك بونەوہ لە خوا،ئەو خىر و پاداشتەى كە لەم كاتەدا ھەيە لە مانگەكانى ترى سالددا بەو ئەندازەى دەست ناكەوى،بەراستى مانگى خەلە و خەرمانى ئىمانە چ ھەلىكى زىرپنە پاداشتى فەرزىك يەك بە ھەفتايە،خىرى سوننەتى بە ئەندازەى واجبىكە،لەبەر ئەم سى ھۆيانە بوو كە بروادارە راستەقىنەكانى بەشى يەكەم بەھاتنى ئەم مانگە زۆر خۆشحال دەبن ، حالى ئەوانە وە كو كەسىكە كە يانزە مانگ بى چاوەروانى دیدارى خۆشەويستەكەى بى و نامادە باشى بۆ بكات كاتى پەيدا دەبى خۆشحالە بە ھاتنى ،

دووهم: خه لكا نيكن هاتنى ئەم مانگەيان بە لاوه ناخۆشه! كاتى كە رەمەزان هات رۆڭەنى
بۆدە ژمىرن كەى لە دەستى رزگاربان بى، خۆشيان بە موسلمان دەزانن ئەوهش لەبەر ئەم
هۆيانەى خوارەودىه :

أ - لاوازی بيروباوهر، واتە: دامەزراوى عەقىدە و بيرو باوهر سەرچاوەى هەموو خيروچاكەيه
كە، ئەگەر هەمونيسلام درەختى بيت ئەوه ئيمان رەگو ريشەيه تى بەندايە تى خوارەوشتى
جوان بەرھەم و ميوە كەيه تى، جاھەر چەندە ئيمانە كەت پتە وو راست و پاك و دامەزرا و بى
بەو ئەندازەيه بەرھەمى دەبيت و بەهاتنى مانگى ئيمان خۆشحالەودە بە پيچەوانەوه، لاوازی
بيروباوهرە كە خەلكانىكى موسلمان دەبينى پابەندى شەرى خوانين، سارد و كەم تەرخەمن
تەنها لە رەمەزاندەرولە مزگەوت دەكەن، مولتەزيم نين و دينداربان گروفرپتەكە، ئەوانە
موسلمانى رەمەزانيلەن!

ب - زیدە رۆيى كردن لە خواردن و خواردنەوه و خۆش گوزەرانی، چون ئەوانە گوپرايه لى هەوا
وئارەزوى خويان كرده و بونە تە بەندەى گەدە و گيپال، بە پيچەوانەى كۆمەلى يەكەم بۆيه
ئەمانە لەم مانگەدا زۆر هيلاكى خواردن و خواردنەوهن، سەفرەى بەربانگيان نيسرافى زۆر
پتوهديارە، جا بە داخوہە بۆدەستەى دووهم كە زۆر بەكەم و كورتى دينەكەيان گرتوہە
خۆشيان بە موسلمان دەزانن بەلام ديندارى بە كەيف و ئارەزوى خويان دەكەن، نيوہ لە
نيوہى پشت گوئى دەخەن و پابەندى فەرمانەكانى خودا نابن بە تەواوى لە كاتىكدا ئيسلام
ماناى تەسليم بوونە بۆ سەرھەم فەرمانەكانى خوا و پيغەمبەر بە پيى توانا، چونكە ئەم
دينە دەبى بە وشپوہيه بيگرى وەك خوا دەيهوى ئەك وەك خۆت دەتەوى! دەى تازووہ با
بەخۆمان دا بچينەوہ، بە گوئى ئەفس و شەيتان نەكەين با تەزكيبەى ئەفسى خۆمان
بكەين، ئەو هەلە زيرپينە بقۆزينەوہ و لە دەستى ئەدەين، بەدل و گيان بە بير و باوهرمان
پيشوازی لى بكەين، لەو هەموو خيرو بيرة بى بەش نەبين حيكەت و فەلسەفەى رەمەزان
تى بگەين با هەمومان قەدرى ئەو ميوانە خۆشەويستە بگرين و مافى خۆى بەدينى، بەالە

کۆمهلتی یه کهم بین، دووباره به خیریبیته وه ئه ی مانگی ففتح و ئیمان، ئه ی مانگی قه در و به در و سه بر، ئه ی میوانی سالانه، پزیزت له سه ر چاوانه چونکه مانگی قورئانه، مانگی گه ش بوونه وه ی و یژدانه، اللهم بارک لنا رمضان، و وفقنا فيه للصيام والقيام...

---

* ئه م بابه ته سالانه وتاری سه ره تای په مه زانه

* رۆژێك پیش ره مه زان ته وه ره ی به رنامه یه کی تلیبه تم بوله که نالی ئاسمانی په یام له (٢٠١٢/٧/١٩).

گه وره یی ره مه زان

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ...﴾

واته :مانگی ره مه زان نهو مانگه یه که قورنانی پیروزی تیدا هاتوته خواره وه، که رینمونی و به برنامه یه بۆ خه لک خوی گه وره و کار به جی مه دحی نهو مانگه ی کردوهه ، جیا له مانگه کانی تر به وهی که ﴿أنزل فيه القرآن﴾ قورنانی پیروز ، په یامی سه رجه م روفایه تی له شهوی قه دری نه م مانگه دا به یه ک پارچه له (لوح المحفوظ) وه دابه زی بۆ ناسمانی به کمه ، له کاتی کدا که وه سفی ده کات به وهی که مانگی دابه زینی قورنانه ، ناماژدیه بۆ نه وهی که پیویسته زۆر گرنگی بدهین به فی ربون و خویندنه وه و کار پینکردنی قورنان ، جگه له قورنان کتیبه ناسمانیه کانی تریش هر له م مانگه دا دابه زیوه ، وه کو پیشهوا نه حمه د فهرمویه تی - صحفی ابراهیم و تهورات و نینجیل - له ره مه زاندا دابه زیون ، وه عیسا (علیه السلام) لهو مانگه دا برابه وه بۆ ناسمان وه زۆر رودای دیکه ش ﴿فمن شهد منكم الشهر فليصمه﴾ جا هر کهس له نیوه ناماده ی نهو مانگه بوو با به رۆژوو بیت ، ﴿ومن كان مريضا مريضاً أو على سفر فعدة من أخر﴾ گهر که سی له نیوه نه خویش بوو یان که وته سه فهره وه ، ده توانی بیشکینی دوا یی بیگریته وه ، نه مه ش روخسه ت و ناسانکاری به که بۆ نه خویش و ریبواران که عوزری شه رعیان هیه ﴿یرید الله بکم الیسر ولا یرید بکم العسر﴾ خوی میهره بان ناسان کاری بۆ کردوون و نایه وی توشی نار هه تی بین ، په یامی خوا سه رجه م برگه کانی ناسانکاری تیدایه وله گه ل سروشتی مرۆقه کاندا گونجاوه ، چون بۆ به رژه وه ندی نه وان هاتوه ، بۆ یه نه گهر سه رنج بدهین له حوکمه کانی خوا . و یاسای شمع ، پرپه تی له روخسه ت و ناسانکاری به نه ندازه ی وزه و توانای خۆت داوای نه رکت لیده کات ﴿لا یكلف الله نفسا الا وسعها﴾ واته : خواشتی داوا ناکات که له توانای ناده میزاد دا نه بی و عیباده ته کانی له توانای هه موکه سدان

ئىنجا لە كۆتايى نايەتە كەدا دە فەرموئەت ﴿وَلتَكْمَلُوا الْعِدَّةَ ...﴾ تا ئەو مانگە بەتەواوى بگرن ، خوا بە گەورە بزائىن ، بەو شىئەيە پۈتتۈمۈنى كۆرۈن كە ھەرسى پۈژە كەتەوا و بگەن ولە پادا شتە كەى بى بەش نەبن ، بەردەوام يادى خوا بگەن كە ھىدايەتى داون بۆ ئەم كارە ﴿وَلعلكم تشكرون﴾ بەلكوسىياس گوزار وشوكرانە بېژىر بن لەسەرنىعمەتى نىمان و ھىدايەتى خوا بۆ گرتتى ئەو مانگە ... جا بەراستى پەمەزان گەورەى مانگە كانە ، مانگى قورئانە پۈتتۈستە لە سەرمان زۆر دىراسەى قورئان بگەين بە تايبەت لەم مانگەدا وە جېرىل (عليه السلام) ھەموو پەمەزانان دەھاتە خوارەو ھە لە گەل پۈتتە مەردا (ﷺ) دىراسەى قورئانيان دە كۆرۈپۈى دە خويۇندەو ، واتە مانگى قورئانە ، دەى بائىمەش بىخويۇنەنەو ھەتەى بگەين ، مانا كەى بزائىن ئىنجا كۆرەو ھى پۈ بگەين ، وە دەستور وياساى ژيامان بىت ، پەمەزان مانگى تەدرىب كۆرەنە نەفس ، تا بتوانى لە (۱۱) مانگە كانى تردا لغاوى بگەى بۆ ئەو ھى نەفس تە دەست تۆبۈى نەك تۆبە دەست نەفسەو ھى ، مانگى سەبرگرتتە ، چۈنكە پۈژە سەبرى دەو پۈيە پۈژە سەبە دەستلە ملانن و پۈتتەو ھەن ، پادا شتى پۈژە دىارى نە كراو ھە بەھمان شىئە پادا شتى سەروئارا مگرتنىش دىارى نە كراو ھى حسابە لاي خوا (انما يوفى الصابرون اجرهم بغير حساب) وە پۈژە شوش فەرموئەتى : (ناجزى بە ..).

عن ابى ھريرە ( ) ان رسول اللہ (ﷺ) قال : (اذا جاء رمضان فُتِحَتْ ابوابُ الجنةِ وُغُلِقَتْ ابوابُ النارِ وُصِفَتِ الشياطينُ) (بوخارى بە ژمارە ۱۸۹۸) گېئراپە تىرە ، مسلم بە (۱۰۷۹) رىوايەتى كۆرە ، واتە : كە پەمەزان ھات دەرگا كانى بە ھەشت دە كۆرۈنەو ، واتە : دابەزىنى سۆزۈبەزەبى خوا پۈيە نەندە پۈژە گۆرۈتۈپە كارە كانى وەك ئەو ھى لە گەراج سوارى سەيارەى بە ھەشت بىت ، وە لە بەرامبەردا ھوت دەرگا كانى دۆزەخ دادە خرىن ، لە فەرمودەى ترادا ھاتە كە پۈژە قەلغانەو لە ناگر دە تپارىزى ، وشەيتانە كانىش كۆت دە كۆرۈن ووزەو توانايان زۆر كەم دە بىتتەو ، نەو ھەش بەناش كۆرە بىنرى كە نەو ھەموو خەلگە پۈلە چاكە دە كەن و مزگەوتە كان جەميان دىت ، وە لە لايەكى تروەك (ابن حجر لە فتح البارى) دا فەرموئەتى : پۈژە پۈتتۈستى و ھەقىقەتى

نه و که سه دیاری ده کات، چونکه پیشتر نه گه پر سیارت بگرد ایه بۆچی ژنه کهت ته لاقدا؟ یان
 بۆنه و که سهت کوشمت؟ بۆزینا تکررد؟ بۆناره قت خوارده وه ..؟ که وه لامداده بیوت شهیتان پیتی
 کردم! جا که سیّ له ره مه زاندا هه ره برده وه ام بیت له خراپه نه وه خۆی به دو بیسه و رۆالی شهیتان
 ده بینی، چونکه شهیتان له وه مانگه دا کو تکراره و ئیستاهیح پاساوت نه ماوه، وه له فهرموده که
 هاتوه، (وینادی مُنادی..). له وه مانگه دا جار چیه ک بانگ ده کات: (یا باغی الخیر اقبل..). واته:
 نهی چاکه خوازان پیشوازی بکهن له چاکه کاری برده وه ام بن له خیر، هه لیکه گرنه و زیزینه
 بۆه خشین ته وه به کردن ته قوا، (.. و یا باغی الشر اقص). نهی شه پر خوازان به سه وه سه تبهرداری
 خراپه بن، ته نانهت له سه رده می نه فامی پیش نیسلام چوار مانگ هه بون به مانگه حه رامه کان
 ناسرابون شه پر یان تیدانه ده کردن نه گه رد و ژمنی خۆی بدیا به لیتی نه ده داده یگوت چونکه
 مانگی مو حه رده مه، به لام بپروایانی نه م سه رده مه هه رچه نده دروشمه کانیشیان جوانه له مافی
 مرۆف و ریزی به رانبه ر، به لام له وه مانگه شدابی ریزی ده کهن به رانبه ر مانگی ره مه زان و
 سو کایه تی ده کهن به موسلمانان له رینگه ی: میدیا کان که هه ندیکیان له وه مانگه دا ریکلام بۆ
 خواردن ده کهن! له کاتی که دا ره مه زان مانگی نه خواردن و برسیه تیه، یان دابه زانندی فلیم و
 درامای نابه جی، یان گرانفرۆشی ته راز و بازی بازار، یان ده سه لاته سه ته مکاره کان له وه مانگه
 شدا ده سه بهرداری شه رونا زا وه ته قینه وه نابن! له فهرموده یه کی تر داهاتوه که پیغه مبه ر (ﷺ)
 له کاتی چونه سه ر مینه به ره که می سیّ جار فهر موی (امین) وتیان قوربان نه وه چی بو؟ فهر موی
 نه وه جبریل بوسیّ دو عای کرد و فهر موی: (رغم انفة..). لوتی بشکیّ خه جالهت بی، میش
 نامینم بۆ کرد، یه کیّ له دو عا کان فهر موی: (من ادرك رمضان فلم یُغفر له) که سیّ بگاته
 ره مه زان و کاریکی وانه کات به هۆیه وه خوالیتی خۆش بیت، سه نج بده له گه وره یی ره مه زان،
 حه زره تی جبریل دو عا بکات و پیغه مبه ر گیان نامین بکات!

بۆیه تازیترنه و مانگه بناسین زیاتر گه ورهیی ده زانین و خوشمان ده ویت و به تاعهت و عیبادهت له خزمهتی داده بین، کوردیش له کۆنه وه وتویانه: په مه زان هات و په مه زان چوو. نه وهی نه یگرت روی په ش بوو.

واتای په مه زان:

زانایان خوتندنه وهی جیا وازیان بووه له سهر و وشهی په مه زان به لام به هیزترینیان قسهی امامی (قورطبی) به که ده لئی نر مچان له (رمض) به واته (گهرم) جار په مه زانیش سه رجه م گونا هه کانی رۆژو گربه و تینه گهر مهی ده سوتینی، نه مه مانا که به تی له زمانه وانی داوله گه ل مانا شهر عیه کهی ده گاته وه که په مه زان (مَحْرَقَة) به سوتینه ره بۆ گونا هه و تا وانه کان.

پدمهزان مانگی قورئانه....

پدمهزان قوتابخانه يه و خالی وه رچه رخان و گۆرانه، چونکه مانگی دابه زینی قورئانه، خوی گه وره مه دحی ئه م مانگی کرده و جیای کردۆته وه له مانگی کانی تر به وهی که قورئانی پیرۆزی تیا دابه زیوه، لیژدها جی ی خۆیه تی له چهند خالی کدا ئامازه به گه وره یی قورئان بکه یین :

١) به هۆی خۆیندنی قورئانه وه تویشه به ره ی دوارپۆژمان پرده بیئت له چاکه (ابن مسعود) که قورئانیکی زیندوبوله سه رزه وی، بۆمان ده گپرتته وه که خۆشه ویستمان (ﷺ) فرمویه تی (من قرا حرفا من کتاب الله فله به حسنة والحسنة بعشر امثالها، ولا قول (الم) حرف ولكن الف حرف ولام حرف وميم حرف) (رواه الترمذی والطبرانی وصححه البانی) مانای وایه که به خۆیندنی هه موو حه رفی (١٠) چاکه ت بۆ ده نوسری و ته نها به وتنی (الم) (٣٠) چاکه ت بۆ ده نوسری، نه ی نه گه ر هه موو قورئان بخۆینتته وه که (٦٢٣٦) ئایه ته و (٣٢٣٦٧٠) پیته و ده چهندانه ی بکه ره وه، بزانه چ ده سه کوه ت و خیریکی گه وره یه، خۆش به ختی بۆ هه لگرائی قورئان که له هه موو که س ده وه مه مند ترن له قیامه تدا وه هه روها له فرموده دا هاتوه که (قورئان و پۆژوو) له قیامه تدا شه فاعه ت ده که ن بۆ خاوه نیان .

٢) هه رکه س له خزمه ت قورئانت دابی چاکترین که سه وله خوانزیکه و خۆشه ویستمان هه والی پیداوین که چاکترین که س نه وکه سه یه که فیری قورئان ده بیئت و خه لکیش فیر ده کات (خیرکم من تعلم القرآن وعلمه)

٣) هه لگرای قورئان ده بی ره وشتی قورئانی بی کرده وه ی بی بکات و ده ستوری ژبانی بیئت هه روکه پرسیارکرا له دایکی نیمانداران خاتوو عایشه له ره وشتی پیغه مبه ر (ﷺ) نه ویش فرموی (کان خلقه القرآن)، پیغه مبه ر (ﷺ) وینایه کی جوانی بۆ کردوین له وباره وه فرمویه تی: (مثل المؤمن الذي يقرأ القرآن ويعمل به مثل الاترجة ريحها طيب وطعمها

حلو، ومثل المؤمن الذى لا يقرا القرآن مثل التمرة لاربح لها و طعمها حلو ، ومثل المنافق الذى .....) ویتنهى نهو موسلمانه‌ی که قورئان ده‌خوتینى و کارى پى‌ ده‌کات وهک لیمو و پرته‌قاله تام و بۆنیشی خوْشه ، ویتنهى نهو موسلمانه‌ی که قورئان ده‌خوتینى و کارى پى‌ ناکات وهک خورمايه، بۆنى نى يه وتامى شیرينه، ویتنهى نهو دوورپوهى که قورئان خویتنه وهک ریحانه وایه بۆنى خوْشه وتامى تاله، وه نه ومونافيقه‌ی که قورئان ناخوتینى وهک کونه فسسه و(گوزالک) وایه تامى تاله و بۆنیشی نیه .

(۴) هر گهل و کۆمه‌لى قورئانیا ن له‌ناو دابوو به‌خته‌وهر و زیندون، خوای گه‌وره قورئانى به (روح) ناو بردووه ﴿ وكذلك أوحينا اليك روحا من امرنا ... ﴾ مرؤة تا روحى له بهر بى گهش و جوانه، گهر روحى ده‌رچوو لاشه‌يه کى بۆگهن وبى گیانه ، به هه‌مان شيوه گه‌لى بى قورئان دوچارى ده‌يان ده‌رد ونه‌خوْشى ده‌بيت وهک (درؤوخيانه‌ت و گهنده‌لى و فسادى نه‌خلاقى و ناعه‌داله‌تى و چهنه‌د بين قه‌یرانى ئابورى و سياسى و کۆمه‌لايه‌تى و ... هتد) وهک له‌م رۆژگارهدا ده‌بينرى .

(۵) وه‌عدى خوای گه‌وره‌يه مه‌تنى قورئان ده‌پاریزى و تا ئیستا به‌زیاتر له (۱۳۰) زمان لیک دراو‌ده‌توه ، پیغه‌مبه‌ریش (ﷺ) دلنیاى کردوین که تاده‌ست گرتوو بین به‌قورئان و سوننه‌توه ئومراوسه‌رلى شیوا و نابین فه‌رمويه‌تى:

{ترکت فيکم شیئین ان تمسکتهم بهما لن تضلوا بعدى : کتاب الله وسنتى} .

ساخوایه قورئان بکه‌يته به‌هارى دلمان .. نوری چاومان .. لابه‌رى خه‌مان .. شه‌فاعه‌تکارى قیامه‌تمان .

ماناومه بهستی رۆژویزانه :

خوای گهوره ده فەرموی ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ *أَياماً معدودات ..... ﴿البقره / ۱۸۳﴾ ئەم ئایەتە پیرۆزەبنە ماوبەلگەیی واجب بونی رۆژی رەمەزانه، جالبەر ئەوە زانایانی ئیسلام یەك دەنگن لەسەر واجب بونی رۆژی نێرەهرکەس برۆی پێ نەبێ یان ئینکاری بکات کافر دەبێ ﴿کُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ﴾ واتە نۆرۆپیۆستکراوە نوسراوە لەسەر تان (کما کُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ) هەر وەکو لەسەر خەلکانی پیش ئێوەش فەرز بووە، خوای گهوره دڵنەوایی موسلمانان دەکات بەوەی کە لەسەر گەلانی پیش ئێوەش هەبووە، بەوە کارە کە گشتی و ناسانت دەبێ لەسەر موسلمانان (لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) نامانج و مەبەست لە فەرز بوونی ئەنجامدانی تەقواوبەندایەتیە بۆخوا، تابینە (مُتَّقِي) کە ئەوەش بەرزتین پلەیه چونکە بەرێزترین کەس لای خواتە قوادارتینە (ان اکر مکم عندالله اتقاکم)، (أیاماً معدودات) چەند رۆژیکی کە مودیاری لەچاو رۆژەکانی تری سال، گەر بەراوردی بکەین، رۆژی و واتە بەندایەتی و گوێرایەتی و سەرجم ئەندامەکانی لەشەبۆ خوا، رۆژی زەکات و پاکەرەوی جەستەیی مەرۆشە . ئەگەر بەوردی سەرنج بدەین، دەبینین رۆژی وەکو بەزاهیری بنەما و سوننەت و نادابی تایبەتی خۆی هەیە ، لەگەڵ ئەوەشدا لەناوەرۆکی دا چەند ماناومه بهستیکی لی دەخوینرێتەوه کە پێویستە بیان زانین و کاریان پێ بکەین، ئەک و بزانی تەنها عیبادهتیکی زاهیری یە و خۆگرتن بێ لە خواردن و خواردنەوه ، وەکو خەلکانیکی بێ ناگا وای بۆ دەجن !

فەزەل و گەرەیی رۆژوو

(۳۰) ی رۆژی رەمەزان سی دەرزى ئىمانىيە بۆچارەسەرکردنى نەخۆشىيەكانى دەرونى و جەستەيى و ھەوا و نارەزى، سۆدەكانى رۆژوو زۆرن لەوانە :
(۱) رۆژوگرتن لوتكەى بەندايەتى و دلئسۆزىيە نەنجامدانى (اياك نعبد) كە بەردەوام لە نوێزەكاندا دوبارەى دەكەيتەو و دەلئى خوايەتەنھابەندايەتى بۆتۆدەكەم، ئەو ھەش باوھەرى راستەقینە و يەكلا بونە و ھەبۆيە كخواناسى، رۆژوگرتن پەيوەستەبە ئىمانى پتەو ھە، چۆنكە عىبادەت يەكى نەھتنيە مەرۆڭ دەتوانى شت بخوايە نەھتنيى و لەناو خەلكدا بلى بە رۆژووم، كە سيش ھەست ناكە، كەواتە بە راستى يەكلا بونە و ھەسەغ بونە و ھەسەغ بۆخواي پەروەردگارى جياھانيان، ھەبۆيە پاداشتى لای خوابى حيسابە و ھەك پيغەمبەرمان (ﷺ) فەرمويەتى: (كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ اِدم يَضَاعِفُ الْحَسَنَةَ بَعَشْرَ امثالِهَا اِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ، قَالَ اللهُ تَعَالَى: اِلَّا الصَّوْمَ فَانَّهُ لِي وانا أَجْزِي بِهِ) (رواه البخارى)، واتە: ھەموو كەردەو ھەكانى ئادەم ميزاد بۆخۆيەتى و پاداشتى دەدرۆتەو، يەك بەدەتە يەك بەحەوسەد، خوادە فەرموي: تەنھا رۆژو نەبى كە ھەريۆ مەنە و مەن دەزائم چۆن پاداشتى دەدەم ھەو. كەواتە لەبەر رۆژو خيەرەكەى پاداشتى ديارى نەكراو! بە ھەمان شيوە سەبەريش پاداشتى ديارى نەكراو ھەقورئاندا (انما يوفى الصابرون اجرهم بغير حساب) ليرە دادەبيني رۆژو سەبەردەستلە ملان و پەيوەستى يەكتر بون لبيگومان نەو ھى صبر و نارامى نەبیت رۆژو پى ناگيريت، نەو ھەمو خيەرەى دەستگير ناييت، و ھەر رۆژو سەبەرد و كيان زادەى ئىمانى راست و دروستن، و ھەر رۆژو بەندايەت يەكى نەھتنيى يەو بەسراو ھە ئىمانى ساغەو ھە چاكترين دەرمانە بۆ نەھتنيى نىفاق و دورپويى و خيانەت و گەندەلى چۆنكە ھەست كەردنە بە چاوديرى خوابى كەوات ليدەكات خۆت بگريەو ھەلەخۆشى رابواردنى دنياسى بۆ ماو ھەكە ديارى كراو.

۲) رۆژوو قەلغانىتكە لە ناگردە پارىژى ..

قال رسول الله (الصوم جنه يستجن بها العبد من النار) (رواه الطبرانى)، واتە پىنغەمبەر (ﷺ) فەرمويەتى: رۆژوو قەلغانىتكە مەتاللىكە خاوەنە كەسى لە ناگردە پارىژى، وەكو پارىژەرى دورت ئەخاتە وە لە ناگرى دۆزەخ، لە ئەبوسەئىدى خەدىرى يەو (خوای لى رازى بىت) دەگىرپتە وە كە پىنغەمبەر (ﷺ) فەرمويەتى: (هەر كەسى يەك رۆژوو لە بەرخوا بە راستى بە رۆژو بىت خوای گەورە حەفتا پايىز واتە حەفتا سال روى دەم و چاوى ئەو كەسە دور دەخاتە وە لە ناگر) (متفق عليه) ئەى ئەو پروادا رانەى كە بە مانگ بە رۆژوو دەبن بۆ خوا، دەبى بە خەشش و پاداشتيان چەندە زۆر بىت (انه لفضل عظيم)، لە قاموسى (مختار الصحاح) دا دەلى: (الجنة: هو السلاح الذى يستتر به المرء)، (جنة) ئەو چە كە يە كە مرۆڤ خۆى پى دادە پۆشى و دە پيارىژى، وەك جل و بەرگى گوللە نەبرى ئەم رۆژگارە، بەلى رۆژوو ئەو چە كە يە كە ناپىرئىت و لە ناوەى مرۆڤدا كارى خۆى دەكات و دە پيارىژىت لە هيرشى مىكرۆب و قايرۆسات، كە ئەم دەستە وازە يەش بە راستى معجيزە يە كى ترى پىنغەمبەرە (ﷺ).

۳) رۆژوو قەلغانە بۆ رۆژگار بوون لە هيرشى ئارەزە وە كانى نەفس:

رۆژوو كۆنترۆلى نەفس دەكات، كە نەفس بە دەست تۆبىت نەك تۆبە دەست بە نەفسە وە بىت وەك بو كە شوشەى منالان يارىت پى بكات، وە چا كترين چارە سەرە بو دا مركاندنە وەى شەهوەت و ئارەزە وە كان، كە مرۆڤ بە هۆيە وە توشى شەرمە زارى دنيا و قىامەت دە بىت، چونكە زۆرىنەى خەلك بە هۆى تا وە نه كانى دەم و دامىنە وە، بە هۆى نەفس و شەيتانە وە دە چنە ناگرە وە، ئە وەش پىنغەمبەر (ﷺ) فەرمويەتى (اكثر ما يدخل الناس النار الفم والفرج...)، بە تايبەت بۆ ئەو گەنجانەى كە تواناى ژن هينانايان نى يە، (ابن مسعود) بۆمان دەگىرپتە وە كە پىنغەمبەر (ﷺ) فەرمويەتى: {ئەى كۆمەلى گەنجان هەر كەس لە تواناى دا يە باژن بىنى چونكە باشترە بۆ پاراستنى دامىن و چاوتان، وە ئە وەى تواناى ژن هينانايان نى بە رۆژوو بگرى دە پيارىژى} (متفق عليه) بە تايبەت لەم رۆژگارە دا زياتر پىويستمانە كە رۆژوو سوننە تە كانىش بگرين بۆ

دامرکاندنه‌وی ناگری ده‌رون ، چون هر شویتی ده‌چی له جاده و کۆلان و فرمانگه‌کان پریه‌تی له شافره‌تی پرووت و سهر لی شیتاو، پیوسته گه‌نجی پرواداره‌قیده‌و که‌سایه‌تی خوی پیاریزی، بۆنهم مه‌به‌سته‌ش با فرمانی پیغه‌مبه‌ره‌جی بی‌نی (من لم یستطع فعلیه بالصوم) که نه‌یتوانی ژن بخوازی با رۆژوو بگری ، بۆنه‌وه‌ی توشی خراپه‌کاری نه‌بیته‌ت، تا له‌سهر خوړه‌و‌شته جوانه‌کانی ئیسلامی بمی‌نیته‌وه، له رۆژودا فیری خواپه‌رستی ده‌بین له جیاتی خوړه‌رستی ... نه‌بی نه‌فست به‌ده‌ست تووه‌ بیته ، نه‌ک تو به‌ده‌ست نه‌فسه‌وه بی ئه‌وه‌یش به‌ره‌می رۆژوو گرته‌نه، ده‌ی بۆرژگار بوغان له‌خراپه‌کاری، بۆنه‌وه‌ی که‌سیتیمان له‌ده‌ست نه‌ده‌ین، بۆنه‌وه‌ی دوربین له‌ده‌ست و دامین پیسی باپابه‌ندی یاسا‌کانی ش‌رع بین (۴) رۆژوو شه‌فاعه‌ت ده‌کات .

له‌گه‌وره‌یی وسوده‌کانی تری رۆژوو نه‌وه‌یه که‌شه‌فاعه‌ت ده‌کات لای خوا بۆ‌خواه‌نه‌که‌ی وه‌کو پاۆتیره‌یک و‌تکا کاریک به‌رگری ده‌کات له‌خواه‌نه‌که‌ی، له‌(امام احمد حاکمه‌وه) ریوایه‌ت کراوه‌ له‌به‌شیک‌ی فرموده‌یه‌کی د‌ریژ دا پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فرمویه‌تی: (الصيام والقرآن یشفعان للعبد یوم القیامة) واته: رۆژوو قورئان له‌رۆژی دوایدا تکاده‌که‌ن بۆ‌خواه‌نه‌که‌یان به‌م شیویه‌ن‌رۆژوه‌که‌ ده‌لی نه‌ی په‌روه‌ردگار من به‌رۆژ‌خواردن و‌خواردنه‌وه‌ و‌ناره‌زوم لی قه‌ده‌غه‌کرده‌ تکایه‌ به‌منی ببه‌خشه، قورئانیش ده‌لی خودایه‌ منیش نه‌م هیشتوه‌ بخه‌وی تکام بگره‌ ولیی خۆش به، شه‌فاعه‌ت‌مان لی و‌هرگر، به‌م شیویه‌ رۆژوو به‌فرز و‌سونه‌ته‌وه‌ دینه‌ مه‌یدانی بۆتکا و‌پارانه‌وه‌بۆ به‌رگری له‌خواه‌نه‌که‌یان.

(۵) به‌هۆی رۆژوو خوا له‌تاوانه‌کانمان ده‌بوری :

رۆژوو هۆکاری سپینه‌وه‌ی تاوانه‌کانه‌خوای گه‌وره‌ده‌فرموی (ان الحسنات ینه‌بن السیئات) واته: کرده‌وه‌ چاکه‌کان کرده‌وه‌ خراپه‌کان راده‌مالن و‌ده‌یان سپنه‌وه‌ رۆژوش که‌ پریه‌تی له‌خیر و‌چاکه‌ ده‌بیته‌ هۆی سپینه‌وه‌ و‌داپۆشینی تاوانه‌کانمان دیاره‌ هه‌مووشمان گونا‌هو تاوانمان هه‌یده‌با به‌چاکه‌کردن بیان سپینه‌وه‌ له‌نه‌بو هوره‌یزه‌ وه‌(خ) پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فرمویه‌تی :

(نیوانی پینج نویژه کان و نویژی هینی بو هینی یه کی تر ره مهزان بو ره مهزانیکی تر ده بنه (که فارهت) و داپوشینی تاوانه کان گهر گوناھی گه وره نه کات) (رواه مسلم) چونکه تاوانه گه وره کان تنها تهوبه ی راسته قینه ونه صوح دهیان سرپته وه ، له نه بوهوره بیره وه (خ) پیغه مبه ر (ﷺ) فرمویه تی: (من صام رمضان ایمانا واحتسابا غفرله ما تقدم من ذنبه) (متفق علیه) واته: هه رکه س به بیرو باوه ره وه ره ژوی ره مهزانی گرت بوخوا به نومیدی پاداشتی دوارپژ نه وه خواله تاوانه کانی رابردوی ده بوری ، زور له نایهت و فرموده ی تریش هه ن که ناماژه به وه ده کهن که ره ژو هژکاری سرپنه وه ی گونا هه کانه .

٦) ره ژو خو ش به ختی دنیا و دوارپژه:

له به شیک ی فرموده که دا پیغه مبه رمان (ﷺ) فرمویه تی: {لصائم فرحتان ، فرحة عند فطره و فرحة عند لقاء ربه} (رواه البخاری) واته: بو ره ژو وه وان دوو خو شی هه یه ، به کیکیان نیواره کاتی به ربانگه و دووه میشیان کاتی به خزمهت په روره ردگاری ده گات له ره ژوی دواپی ، به ربانگی نیوارانیش له دوو لاهه زور خو شه ، به که میان نه وه یه که ساتیکه هه موو به فهرمانی خوا له یه ک کاتدا موسلمانان ده ست به خواردن ده کهن له دوا ی نه وه ی که زور بو ی مشتاقن و ناره زوو مهندن ، دووه میشیان دل خو شه که خوا هیدایه تی داوه نه وه ره ژو هه ش فرمانی خوا ی به جی هیناوه دیاره جگه له و خو شیانه ی دنیا یه له قیامه تیشدا سه ره برز و خو ش حاله به و تویشوه چاکه ی که پی یه تی .

پیای بی ره ژوو نیواره ی لی هات... کز داده نیشی په شیمان و مات .

٧) بو نی هه ناسه ی ره ژو وه وان له میسک خو شتره:

یه کیکی تر له سودو به خششه کانی ره ژوو نه وه یه که خوا وه نه که ی زور خو شه ویسته لای خوا ، به راده یه ک نه و بون وه ناسه ی که له ناو هه ناویکی خالی و برسی و تینویه تی درده چیت و لای خه لکی ناخوش و بیزاراوه ، نه و بونه لای خوا خو شه ویسته له بو نی میسک و عه تر و گولاو ، که میسک له گشت عه تره کان بون خو شتره ، وه که له به شیک ی تری فرموده که هاتوه ، که

فهرمویه تی: (والذی نفس محمد بیده، لخلوف فم الصائم أطیب عند الله من ریح المسیک) (متفق علیه) واته نسویند بهو خوییه کی گیانی منی به دهسته بوئی ده می رۆژه وان خۆشتره لای خواله بوئی میسک، به لئی نازیزان بوئی نهو ده مهی که له بهرخوا تائیتواره هیچ ناخوات وله جیاتی خواردن و خواردنه وه سیواک و زیکر و قورتان خویندنه لای خوا زۆر بهر پیره کاتی خوی پهروه ردگار ویستی و ابو له گهل موسا پیغه مبهردا بدویت فه رمانی پی کهوت که (۳۰) رۆژ بهر رۆژوو بیت پاشان (۱۰) رۆژی تریشی بو زیاد کرد تا بو بو (۴۰) رۆژ ئینجا چوه میقات بوخزمهت خوی پهروه ردگار ﴿فتم میقات ربه أربعین لیلة﴾ (الاعراف) ۱۴۲ جا فهرموی نهی موساده زانی بوئی ده می رۆژوه وان چهنده خۆشه ویسته لای من بویه ویستم و ابو بهوشیویه بیته میقات. له دونیادا هندی شت لای نیمه ناخۆش و بیزاروه به لام لای خوا خۆشه ویسته جگه له هه ناسه ی رۆژوگر که باسمان کرد غونه ی ترمان هدییه وه کو خوین که لای نیمه بوئی ناخۆشه و حه زله بینینی ناکه ین به لام بوئی خوینی شه هیدی ریگه ی خودا له میسک خۆشتره ، وه که له فهرموده دا هاتوه که : که سی له ریگه ی خودا پی کرابی کاتی له رۆژی دو بی دا حیسابی له گهل نه کهن بهو شیوه ی کاتی لیترانی زیندو ده کریته وه خوین له زامه که ی نه تکی، به لام رنک رهنگی خوینه و سوره و بوئیشی میسکه ﴿اللون لون الدم والریح ریح المسک﴾ (بخاری و مسلم) جا چاکه نه وه یه له ته رازوی خودا چاک بی نه فامیش به خرابی بزائن، ده ی چ کاری لای خوا ریزداره، بوئن داره، با نیمه ش بهر پیره وه نه نجامی به یین.

۸) هاندهری موسلمانانه به رهو رۆژی دوایی :

رۆژووگرتن واته پهروه رده کردن و پیگه یاندنی بابای نیماندار بو کۆکردنه وه ی تویشوی قیامهت واده کات له موسلمان که دوربین بیت و دوا رۆژی له بهر چاو بیت، چونکه نه و میزانه ی که کیشانه ی کاره کانی خۆی پیده کات مه عنهویه و قازانج و زهره ری دوا رۆژ ده خوینیته وه ، کاتی که خۆی ده گری له خواردن و خواردنه وه به نو میدی پاداشتی رۆژی قیامه ته ، چونکه ده زانی تیری و برسی یه تی نه م دنیا یه کاتیه له بهر نه وه نه م خۆشیه که مه ی دنیا ته فرۆشی به

ژیانی خوئی و سهر بهرزی یه کجاری قیامت، موسلمان دورینه و خه می دوا پۆژی خوئی ته ده زانی که به ههشت به ماندوبون و نار هه ته ده کوهی و جهه ننه میس به نار هه زوه کان ده وره دراوه، وهک پیغه مبهه (ﷺ) فه رمویه تی: (حجبت النار بالشهوات و حجبت الجنة بالمکاره) رواه الشیخان .

(۹) پۆژوو مانای راگه یانندی به ندایه تی به پۆخوا :

پۆژوو واله موسلمان ده کات که ته نها به رنامه ی خوا پیاده بکات و گوپرایه لی فه رمانه کانی نه و بیته، به وهش به ندایه تی خوئی ده سه لمیته، نه وهش له وه دا ده رده که وهی که چۆن ده بیته موسلمانان هه موو له یه ک کاتدا ده خۆن و ده خۆنه وه به فه رمانی خوا له فه جری به یانیه وه به پۆژوو تادوای خۆرئاوا بون، وهک له سوره تی به قه ده ردانایه تی (۱۸۷) فه رمویه تی ﴿کلوا واشربوا حتی یتبین لکم الحیط الابیض من الحیط الاسود من الفجر ثم أموا الصیام الی اللیل...﴾ پروادار به م شیویه ده یسه لمیته که ته نها به نده ی خوابه و له هه موو بواره کانی ژیاندا فه رمانی خوابه جی دینی له بچو کترین شته وه تاده گاته حاکمیه تی دینی خوا، به لی پۆژوو گر هه رده م له فه رمانی خوادایه و وه لامی شه یتان ناداته وه وهه واوئاره زوه کانی پشت گوئی ده خات، وه کو نه و حاجیه ی که له به رگی ئی حرامدایه و گه لی شتی حه لآیشی لی قه ده غه کراوه تاله و به رگه دابی بوی نیه پراویکات و سه رجی ی خیزانی بکات و ...، به و شیویه ده چیته جیهانی فریشته کان و سیفه تی مرۆفه دنیا یه کانی له خۆ دار نیوه و به رگی قیامه تی له به ره به فه رمانی خوا، به هه مان شیوه پۆژوه وانیش عه بدایه تی خوئی بو خوا پاده گیه نی و فه رمانی به جی دینی .

(۱۰) پۆژوو ته ندروستیه ... زۆرخۆری نه خوئی

پیغه مبهه (ﷺ) فه رمویه تی: (صوموات صحوا) (رواه الطبرانی) واته نه پۆژوو بن ته ندروست ده بن، ئیسلام فیری کردوین بۆ ته ندروستی لاشه مان گرنگی به پا کو خاوتنی به دین، پیش خواردن و دوای خواردن ده ستان بشۆین که به چاکهش بۆمان ده نوسری، پاشان زیاده رهوی

نه كهين له خواردن و ورگ پر كردن كه سه رچاوه ی نه خوښيه، په كيك له و شتانه ی له په مه زاندا
 بوی سه غله توتو تنگاوین ورگ پر كردنه كه ته نها له بهر نه خواردن ی ژه می نیوه رویه، بونه و
 مه به سته سه ر تاده چینه خزمه ت قورثانی پیروز كه فهرمویه تی: ﴿...كلوا واشربوا ولا تسرفوا
 انه لا يحب المرفین...﴾ (الاعراف / ۳۱) واته: بخون و بخونه وه (له حال ل) به لام زیاده رویی مه كهن
 چون خوی گه وړه نه وانه ی خوښ ناوی كه نيسراف ده كهن، پیغه مبه رمان (ﷺ) فهرمویه تی
 (ماملأ ادمی وعاء شرا من بطنه .....)، خراپترین شت كه مروژ پری كړد بیت و رگيه تی، كه
 هه رپيويست بو و پر بیت باسيه كی بو خواردن بیت و به شيكي بو خواردنه وه و به شه كه ی تريشي
 بزه ناسه ی) (حدیث حسن / رواه الترمذی)، دكتور (ابوماسیویه) ده لئ گه رنم فهرموده په كاری
 پیبكری خه لكی له ش ساغ ده بن و نه خوښخانه كان چوژ ده بن، په كيك له نه خوښيه كانی شم
 رۆژگاره زور خوړی و قه له وی و ورگ لیها تنه، ده رمانی شم ده رده ش رۆژووه به گشتی،
 پیشه و اعومهر (خوی لی رازی بیت) فهرمویه تی: ﴿ایاکم والبطنه فی الطعام الشراب...،
 وریابن دوربكه ونه وه له ورگ پر كردن له خواردن و خواردنه وه، فانه مفسده للجسد، ....
 چونكه جهسته و لاشه تيك ده دات، هو كاری نه خوښيه و ده بیته هو ی ته مبه لئ و قالب گرانی
 له نویره كار، و علیكم بالقصد لیهما، فانه اصلح للجسد، وابعدمن السرف، وان الله تعالی
 لیبغض الحبر السمین، وان الرجل لن یهلك حتی یؤثر شهوته عای دینه، پیويسته مام
 ناوه ند بن له كاتی خواردن دا، كه باشتره بولا شه و دوره له زیاده روه ی، خوی گه وړه جهزی له كه ته ی
 ورگ زل نیه و خوښی لی نایه، وه مروژ كاتی له ناو ده چی كه حه زو نار ه زوه كانی هه لېشارد
 به سه ر دینه كه یدا {به داخه وه كه به لای هندی كه سه وه و رگی گه وړه و زور خوړی نازایه تی
 نیه! كه به راستی جیگه ی به زه بین، مه نفلوتی له گيړانه وه په كدا ده لئ چومه لای ها وړپیه كم
 سکی دیشا له برسان، چومه لای ها وړپیه كی ترم دوو چاری نازاریكي زور ببو و به هو ی زیاده
 خوړپیه وه! جا نه گه رنه وه ی دووه میان زیاده كه ی بدایه به په كه میان هیچیان سکیان نه دیشا،
 موسلمان ده بی زور گرنگی بدات به بواری ته ندروستی لاشه ی به تاییه ت و هرزش و پاك و

خاویٲنی جهسته و خواردن و پۆشاک و ... هتد ، چونکه ده زانی که پی شه واکه ی (ﷺ) فرمویه تی: (المؤمنین القوی خیر و احب الی الله من المؤمن الضعیف) واته: موسلمان ی

به هیژ و توانا چاکتر و خو شه و یستره لای خوا له موسلمان ی بی هیژ و لاواز،

* دکتوریکی به ناویانگی بیانی که (موسلمانیش نیه) له ریگه ی رۆژوی ته ندروستی ه وه

نه خو ش چاره سرده کات و ده لیت: (رۆژوو بریتیه له کیشیک ی که متر، پیستیک ی جوانتر ، نه مانی ژهر، که مبنه وه ی نازار و نیلتیه ابات، زیاد بونی تر کیز کردن...) نه مه ش قورنان له م نایه ته دا ناماژه ی پیکردو وه (وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ).

* دیراسه یه کی ولاتی نه رویچ ناشکرای کرد که رۆژوو چاره سره یکی باشه بۆ نیلتیه ابی

جومگه کان به مەرچی چواره فته بخایه نی! نه مه ش معجیزه و پرستی دینه که مانه که هه مان نه و ماوه یه یه نیسلام داینا وه .

* رۆژوو (نه ننتی فایرۆسه) پزیشکه کان ده لیتن: برسیه تی نه و ژه هره له ناوده بات که له نه نجامی

زۆرخۆری به رد ام به در یژیایی ساژ له خانه کانی له شدا دروست ده بیت.

* رۆژونه خو شی شیریه نجه راده گری، له گو فاری (علم النفس) دابلا و کرا وه ته وه، به پی پی راپۆرتی

تیمیکی زانیانی زانکۆی کالیفورنیاله تا قیکرد نه وه کیاندا نه وه یان

سه لماندوه که رۆژوو ده بیته هۆی وه ستانی دابه شبونی خانه شیریه نجه یه کان.

* خو پاراستن چاکتره له چاره سره کردن ، که نه وه ش له رۆژودا ده بیسری .

* که خواردن دل نه رم ده کات ، بیر وه وش به هیژ ده کات، هیژی شه هودت و نارده زوه کان

لاواز ده کات وه که له ره مزاندا ههستی پی ده کری ،

* زۆرخۆری خو یه کی دژیوه هیچ پیوه ریکی باشی بۆ نه کرا وه ، کوردیش بۆ دژیه تی کردنی

زۆرخۆری قسه یه کی خو شی ههس، یۆی: (کایه که هی خو ت نیه، خو کادینه که هی خو ته)

مانای نه وه یه با خواردنه که ش هی خو ت نه بی، ناب ی نه وه نده ورگت بنا خنی بیزار بی

به ده ستیه وه .

* (ابی سلمانی دارانی) ده لى نه گه رو سيست بير له نيشيك بكه يته وه نه وه نان مه خوتا

به رنامه ي كار ه كه ت داده نيى، چونكه تيرى عه قل لاوازه كا، هه ندى له پياوچاكان له كاتى
خوارن دا به يه كتر يان ده گوت: زورمه خون چونكه زوريش ده خون وه پاشان زورده خون و زور
زهرد ده كهن

* پيشهوا شافعى (ره حه مه تى خواى لى بيت) ده لى: ماوه ي (١٦) سال تيرم نه خوارده، چونكه
تيرى ده بيته هوى ته مبه لى و له ش قورسى و زيره كى لاده بات و خاوه نه كه ي له عيباده ت
ته مبه ل ده كات .

* گه رقه لوى كيشى خوت دابه زينه، هه مودوكتوره كانى دونيا جه خت له سه رنه وه ده كه نه وه
كه خوگر تنه وه له خوارن ناسانترين وه هرزانترين چاره سه ره بوقه لوى، كه نه وه ش له رورژودا
به رجه سته ده بيت، جانه وه له نالتونيه بقوزه وه بوخوشبه ختى دنيا و پا داشتى دوارورژ، پيشه مبه ر
(عقل الله) فهرمويه تى: {چا كترين سه رده م زه مانى منه پاشان دواى نه وان، پاشان قه وميك پيدا
ده بن شاهيدى ده دن بى نه وه ي داوايان لى كرابى، وه فابه نه زرنا كهن (ويظهر فيهم السمن) وه
ديارده ي قه لوى له ناويا نداد ده كه وى} (متفق عليه) له م فهرموده يه دا خوشه ويستان ورگى
زل وقه لوى به نيشانه ي ناخرزه مانى دانا وه! هه رده لى ي له م رورژگار ده نام وه تيه ي فهرموه
كه نيستابه چاوى خومان ده بينين (له مه سنه داهاتوه به گيرانه وه يه كى لاواز) كه پيشه مبه ر (عقل الله)
كابرايه كى قه لوى ورگ زلى بينى فهرموى گه رنه وه قه لويه له ناوسه رى دابوايه چا كتر بوو
بوى، واته له بيرو هوشدا قه لويه ويايه مه به ستى عه قل زيره كيه، نه ك له ورگ دا كه پر يه تى له
پيسايى، له كو تايدانه ليم :

له ش ساغى تاجى پاشايه تيه .. قه ناعه ت ده وله مهنديه .. ديندارى به خته وه ريه

بو زياتر ناگاداريون له سوده ته ندروستيه كانى پوروسه يرى نه م نووكتيبه بكه :

(موسوعة الطب البديل، د. هانى محمد مرعى)، (پورژوموعجيزه يه كى زانستيه، د. كاوه)

كارىگەرى رۇزى دەمەزان.. ئەسەرگە سايە تى موسلمان

۱) گرنىگى سات و كاتەكانى ژيان، كات وسات ھەمو بەنرخ و گرنىگن، چونكە پىنكھاتە و دەستمايەى ژيانە، بۆيە پىتويستە زۆر ناگادارى بىت و بزانى چۆن وە لەچيدا سەرفى دەكات، بەتايبەت لەكاتى رەمەزاند، يەككى لە سوننەتەكانى خوا لەبونە وەردا ئەو يە ھەرشتى لە دروست كراوەكانى زۆر گرنىگ و بەرپىزبوو سوئندى پى دەخواكە ئەو ھەش ئاماژە يە بۆ گرنىگى و گەورەيى پى خوراو دەكە، بۆيە يەككى لە وشتە سوئىن پى خوراوانە، چەرخ و زەمانە يە وە سورەتە كەشى ھەربە و ناو يە، وەك فەرموويە تى: ﴿والعصر... سەرنج بدە كاتى نزيك بونە وەى بەريانگ دىت ھەرسە يرى سەعاتە كەى دەكات بۆپىشتروانە بوو؟ كە پىنج خولە كىكى دەمىنى زۆر چاوەروانە و ناو خورما كەى ئامادە كەردو وە، تەنھا لە بەرئە وەى تۆزىك تىنوى بوو، ئەى ئەگەرسە رجەم ساتە كاتى ژيانان بە و شپو يە بگوزە رىنن چ گەورە يى و پىشكە و تنى رودە دات؟!﴾

۲) پابەندبون بە ياسا و پىساكانى ژيان، فىرمادە كات پابەندىن بە ياسا وە، گوتىرايەل بىن، نەخشە رىنگاى ژيان بزانىن، وەك دەبىنى لەرە مەزاندابە فەرمانى خواھە موولە يەك كاتدا بەيانان دەست ھەلدە گرن لە خواردن و نىوارانىش لە يەك كاتدا پىكە وە دەيشكىتن

۳) چىز وە رگرتن و ھەستكردن، چىز وە رگرتن لە خواردن و خواردنە وە و خۆش يە كان، ئەودە بە ناو يە كە پىشتەر بە كەمت دەزانى، ئەو نانەى كە ناشكورى ي بەرانيەرى، وە ھەستكردى بە نازارى تونبەتى و بىرسىبەتى ھەژاران و ناخۆش يەكانى ژيان، وەك و تراوە: قەدرى پوناكى چا ولاى كويرونابىنبايەنە، لەبە شىكى فەرمودە كە دا پىغە مەبرمان ﴿فەرموويە تى﴾ {للصائم فرحتان فرحة عند فطره وفرحة عند لقاء ربه} (رواه البخارى) واتە بىز و زۆر وە وان دوو خۆشى ھەبە

یەکیکیان نیواره کاتی بەربانگە و دووە میشیان کاتی بەخزمەت پەرورەدگاری دەگات لەرۆژی دوايي، بەربانگی نیوارانیس لەدوولاو زۆرخۆشە، یەکەمیان ئەو یە کەساتیکە هەمووبە فرماني خوا لەیەک کاتدا موسلمانان دەست بەخواردن دەکەن لەدواي ئەو ی کەزۆر بۆی مشتاقن و ئارەزوو مەندن، دووە میشیان دلخۆشە کەخوا هیدایەتی داوہ ئەو رۆزەش فرماني خواي بەجی هیتاوە دیارە جگە لە وخۆشیانەي دویایەلە قیامەتیشدا سەربرز و خۆشحاله بەو تۆیشوہ چاکەي کەپیپەتی .

٤) قەناعەت و سنوردانان بۆخۆشی و ناخۆشیەکان، ناسین و زانینی سنوری شتەدنیایەکان بەو ی کە هەمووشتی کۆتایی دیت، وەک جۆن رەمەزان و تەمەنی من و تۆکۆتایی دیت بەهەمان شتوہ خۆشی و ناخۆشیەکانیش لەدنیا سنوردارە و کۆتایی دیت، جا باخۆشیەکی کەمی سنورداری دنیایی نەگۆرینەوہ بەخۆشیەراستەقینەوبی سنورەکانی بەهەشت، رۆژووگرتن واتە پەرورەدەکردن و پیگەیانندی بابای نیمانداربو کۆکردنەو ی تۆیشوی قیامەت، وادەگات لە موسلمان کە دورین بیٹ و دوا رۆژی لەبەر چاویت، چونکە ئەو میزانەي کە کیشانەي کارەکانی خۆی پیندەگات مەعنەویە و قازانج و زەرەری دوا رۆژ دەخۆینیتەوہ، کاتی کە خۆی دەگری لەخواردن و خواردنەوہ بەنومیدی پاداشتی رۆژی قیامەتە، چونکە دەزانی تیری و برسەتی ئەم دنیایە کاتیەجا لەبەر ئەو ئەم خۆشیە کەمەي دنیا ئەفرۆشی بەژیانی خۆشی و سەر بەرزی یەکجاری قیامەت، موسلمان دورینە وخەمی دوا رۆژی خۆیەتی دەزانی کە بەهەشت بەماندوبون و نارەحەتی دەست دەکەویت و جەھەننەمیش بە نارەزووہکان دەورە دراوہ، وەک پیغەمبەر ﷺ فرمویەتی: (حجبت النار بالشهوات و حجبت الجنة بالمکاره) رواه الشيخان، لەفرمودەي پیغەمبەردا هاتوہ کە (خۆشگوزەرانتەین

که سی دنیا دینن ویه کجار به ناودۆزه خداده ییبهن پاشان پیتی ده لئین ئایا خو شیت بینیه؟ ده لئی نه خهیره هرگیز خو شیم نه دیو ده! (په نابه خواله سزای سهختی ناوئاگر که هه مووخو شیه کانی دنیات بیرده باته وه)، پاشان که سیکێ تردینن که له دنیا داله ناخو شترین ژیاندا بوه یه کجار به ناو به هه شتداده ییبهن و پاشان لیتی ده یرسن ئایا ناخو شیت بینیه؟ ده لئی نه خهیره هیچ ناخو شیم نه دیوه، بۆیه ها وه لانی پیغهر (ﷺ) خو شیه کانی به هه شتیان له بهر چاوبوه هرگیز گویان نه داوه به ناخو شیه کانی ژیان، چونکه ده زانی به هه شت به نارچه تیه کان دهوره دراوه.

(5) رۆژوگرتن: باوهری راسته قینه ویه کلابونه ویهه بۆخوا، رۆژوگرتن په یوه سهسته به نیمان هه وه چونکه عیباده تیکێ نهینیه مرۆڤ ده توانی شت بخوا به نهینیی و له ناو خه لکدا بلی به رۆژووم که سیش نازانی که واته به راستی یه کلابونه وه وساغ بونه وه یه بۆخوای په روه ردگاری جیهانیان، هه ر بۆیه پاداشتی لای خوابی حیسابه وه که له م فرموده یه دا ده رده که وی (کل عمل ابن ادم یضاعف الحسنه بعشر امثالها الی سبعمائه ضعف، قال الله تعالی: الا الصوم فانه لی وانا أجزی به) (رواه البخاری) پیغه مبه رمان (ﷺ) فرمویه تی: هه موکرده وه کانی ئاده میزاد بۆخو یه تی وچاکه ی ده دریته وه یه که به ده تایه که به حوسه د، خواد ه فرموی: ته نها رۆژونه بی که هه ر بۆمنه و من ده زاتم چۆن پاداشتی ده ده مه وه، چونکه کاریکێ نهینیه و به سراوه به نیمانی ساغه وه وچاکترین ده رمانه بۆینه برکردنی خیانه ت و گهنده لئی و دوو پرویی، چون هه سترکردن به چاودیری خواوات لیده کات خۆت بگریه وه له خو شی رابواردنی دنیایی بۆ ماوه یه کی دیاری کراو، کاره که نهینیه وله بهینی بهنده و خوادایه، به وه ش گه وره یی خواد ه سه لمینتی که هه یچی لی وون نابی وئاگاداره به نهینیی وئاشکرا له سه رجه م بواره کاند.

ھەندىك نە ئەھكامەكانى رۆژوو

* رەمەزان بە چى دەچەسپى؟

بە دىتنى مانگى يەك شەوھى رەمەزان يان تەواو كوردنى سى رۆژھى مانگى شەعبان، ئەگەر ھەوربوو، شاھىتە عەدلىش رايىنە گەياندبوو، لە فەرمودە يەكدا - مسلم و بخارى - ھىناو يانە ئومۇمىيەت كوردى يەكەيتى، پىتغە مەھر (ﷺ) فەرمو يەتتى: (بە رۆژو بىن بە بىنىنى مانگى رەمەزان و بىشكىتن بە دىتنى مانگى يەك شەوھى شەو وال، ئەگەر ھەو و غوبار بوو لاتان ئەوھ سى رۆژى شەعبان تەوا و بکەن و رەمەزانە) .

* رۆژو و گرتنى كۆتا رۆژى مانگى شەعبان بە نىتە رەمەزان دروست نى، كەبە (يوم الشك) ناسراو، مەگەر بۆ كەسى كە رۆژوى خۆى بى و بکە و پتە ئەو رۆژوھ و وەك كە سىك كە ھەموودووشە مە و پىنج شە مائىك گرتبى و بکە و پتە ئەو كاتە ئەوھ دروستە، گەرىو ئىحتىياتى رەمەزان نەبى، پىتغە مەھر (ﷺ) فەرمو يەتتى (لا يتقدم أحدكم رمضان بصوم يوم أو يومين، الا ان يكون رجل يصوم صومه فليصم ذلك اليوم) (بخارى و مسلم) واتە : كەس رەمەزان پىش نەخات بە گرتنى رۆژى يان دوو رۆژ مەگەر وارى بکە و پتە رۆژى خۆى بى، چونكە ھەندى كەسى ناھالى ئەم پىش خستە بە نازايەتتى دەزانن بە لام حەرامە .

* مەرجەكانى رۆژوو گرتن :

رۆژوى رەمەزان لە سەر كەسى و اجبە كە ئەم مەرجانەى تىدا بىت : (موسلمان بى ، تەكلىف، واتە گەيشتەبى بە رادەى داوالتىكراو، دەبى عاقل و بالغ و لەش ساغ بىت، عوزرى شەرى نەبىت، وەك لەھۆش خۆچوون لە سەرانسەرى رۆژوھ كەدا بى ناگابى يان حەيز و زەيستانى بۆ ئافرەتان) .

* رۆخسەتەكانى رۆژوو: ھەركاتى ئەم عوزرانەى ھەبون دەتوانى بە رۆژوونەبى و بىشكىتنى : نەخۆشەك كە جىنگەى مەترسى بو، دەتوانى بىشكىتنى و دوايى بىگرتتەوھ .

— سەفەرىك كە تىدا نوپۇز كورت بىكرىتەو ە .

— كەسى توشى نەخۆشى يەكى (موزمىن) بۇبى واتە: دائىمى بىت ئومىدى چاك بونەو ەى لىنەكرى لەم حالە دا فىدىە ئەدا .

— وە ەركەس لە ژن و پىياوكە زۆر پىر و پەك كەوتە بوو بن، لەم حالە تانەدا پۇژويان لەسەر لا دەكەوتت ولە جىياتى ەەر پۇژويەك دەبى (فدىە) بدەن واتە خواردى ەەژارى، ئەمەش بەلگەى ئايەتە ﴿وعلى الذين يطبقونه فدية طعام مسكين﴾ واتە : ئەوانەى كەتوانابى گرتىيان نىە با خواردى ەەژارى بدەن ..

* پاىەكانى پۇژوو دوانن :

(۱) نىەت ەىنانى پۇژوو: بۇ پۇژوى فەرز پىتويستە ەمموو شەوى پىش فەجرى بەيانى نىەتى پۇژويىنى چونكە ەمموورپۇژوو سەربەخۆيەو(نىەتى)خۆى دەوى ، ئەمەراى ئىمامى (حەنەفى وشافعى) يەچاكتروايە ئىواران دواى شكاندى پۇژو ەكەى، دوعاكە بخويى و بلى خوايە بۇ تۆبە پۇژوو بوم وە لەسەر رزقى تۆ شكاندم وە سبەيش بە پۇژودەم ، نىەت ەىنان لەدلدايە وپىغەمبەر(ﷺ) فەرمويەتى: انما الاعمال بالنيات ..)

(۲) الامساك : واتە: خۇگرتنەو لەخواردن و خواردنەو و سەرجى خىزان و لەو شتانەى پۇژودەشكىتن لەفەجرى بەيانىەو تادواى خۇرئاوا بوون .

ئەو شتانەى رۆژوو دەشكىنن

(۱) رۆژوبەتال دەبیتەو بەخواردن و خواردنەو ەى ەرشتى بە ئەنقەست، باکەمىش بى ، بەلام گەر لە بىرى چوو، بەنەزانی خواردى پى ى ناشكى ەى چەندى بخوات تا ئەوکاتەى دیتەو ە بىرى کە بەرۆژوو ە، ئەو ەخوا نان و ناوى پىداو ە، پىغەمبەر (ﷺ) فەرمو ەتى (من نسى وھوصائم فأكل أو شرب فليتم صومه فأنما اطعمه الله وسقاه) (متفق عليه) واتە: كەسى بەنەزانی و بىرى نەبوو خواردى و خواردى ەو بەرۆژوو كەى تەواوبكات، ئەو ەخوانان و ناوى داو ەتى (۲) ەرشتىكى بىنراولە شوپىنىكى كراو ەو چوو ە ناو لاشەو ە، وەك لە دەم ولوت و پاش و پىش كە ئەمانە رىگەى سروشتىن ، بەلام سەبارە ت بەرپىگە ناسروشتىە كان وەك چاو و گوى زانايان لەسەرى يەك دەنگ نىن ، بۆ نمونە راي بە ەيزنەو ەى ە قەترەى گوى رۆژو بەتال دەكاتەو ە، بەلام ئەگەر مپشولە يەك يا تۆز و خۆل چوو ە ناو ەو پى ى ناشكى چونكە بە دەست خۆت نىە قوت دانەو ەى تف و لىك ناسايە، شرنقەى ناسايى نايشكىنى بەلام كەرا ەتى ەى ە، ئاو ەلئاسىن و خوين و ەرگرتن دەيشكىنى . ئەگەر رشانەو ە ناچارى كرد و تىنى بۆ ەينا پىى ناشكى ، بەلام خۆرشانەنەو ە دەيشكىنى ، وەك لە فەرمودەى پىغەمبەر (ﷺ) ەاتو ە كە ماناكەى بەم شىو ەى ە: (كەسى لە كاتى رۆژودا رشانەو ە تىنى بۆ ەيناو ە، ئەو ە قەزاي لەسەر نى ە، ئەگەر خۆى رشانەو ە باقەزاي بكاتەو ە) (رواه أبو داود و ترمذى)

(۳) (جىماع) سەرجىي كردن با ناو ىشى نى ەتەو ە، رۆژو ە كە بە تال دەكاتەو ە و كەفارە تىشى دەكەو یتە سەر، لە فەرمودەى پىشەواماندا ەاتو ە كە (بخارى مسلم) ولە ئەبو ەورە یرەو ە رىوايە تيان كرده بەم شىو ەى ە ماناكەى : (پىاويك ەاتە خزمەت پىغەمبەر (ﷺ) وتى بە ەيلاك چوم ئەى پىغەمبەرى خوا نىنجا ەزەرەت فەرمى : چى بە ەيلاكى بردوى ؟ وتى سەرجىيم كرده لەگەل خىزاندا بە رۆژى رەمەزان ، پىغەمبەر (ﷺ) پى ى ووت بەندەى ەك رزگار بكە، كابران و تى ناتوانم ، ئەى دەتوانى نانى شەست ەزار بەدى لە كەفارەتى ئەم كارە ؟ كابران و تى ناتوانم ، لەو كاتەدا پوشى خورمايان ەينا بۆ پىغەمبەر

﴿ﷺ﴾ پي ى ووت بچۆنەم خورمايه بکه به خيّر بۆ ههژاران، کابرا وتى جا له ن ههژارتر ههيه ؟ دياره هيچى نه بووه و زۆر ههژار بووه پيغه مبهر ﴿ﷺ﴾ پيگهنى و بهزه دهوه تا کاکيله کانى ده رکه وتن ، فهرموى : دهى بي به ره وه ده رخواردى کەس و کارتى بده) به لām لهش پيس بون (احتلام) رۆژوى پي به تال نابى .

(۴) حەيز و زەهەستانى نافره تان :

نافرهت گه رکه وته حەيز و زەهەستانيه وه رۆژوه کهى به تال ده بيته وه ، با رۆژيشى کەم مابى ، ده بى بيگريته وه ، به لām نوپۆه کان ناگيرپته وه .

له نه بوسعيده وه (خوای لى رازى بيت) پرسيار کرا له پيغه مبهر ﴿ﷺ﴾ سه بارهت به نو قسانى دينى نافره تان له وه لāmدا فهرموى : ئهى ئه وه تا کاتى له حەيز دابوو نوپۆ و رۆژوو ناکات (بخارى مسلم) .

(۵) شيتى و هه لگه رانه وه له دين :

هه رکەس شيت بووبه پرسيارنيه ، يان له دينه کهى پاشگەز بۆه کاره کانيسان به تاله چ جاي رۆژوو ، به م شيوه يه پيويسته له سه ر رۆژوو گر خۆله و شتانه دوربگري که رۆژوو ه کهى به تال نه که نه وه ، له فه جري به يانیه وه تاي دواى خۆرئاوا بوون ، با ناگادارى رۆژوه کانمان بين و بيان پاريزين و ريسه که مان نه کهينه وه به خورى .

به چى رۆژوو بشکينين باشته ؟

قال تعالى ﴿... وفاكهة مما يتخيرون ولحم طير مما يشتهون﴾ (الواقعه : ۲۱) واته : به هه شتى به كان له ميوه جاتى به هه شتى هه لده بژيرن و پاشان له گوشتى په له وه ره ده خون له وهى حەزى لى بکن ، بيگومان قورئان به رنامهى ژيانه له سه ر جهم بواره کاند ، وه خۆى له خۆى دا مو عجزيه يه کى گه وره يه که بۆ پيغه مبهر هاتوه ﴿ﷺ﴾ نه گه ر سه رنجيکى زانستيانه ي نه و

نایه‌ته‌ی سه‌روهه بده‌ین ! ده‌بینین خوای زانا و کاربه‌جی له‌باسی خواردنی به‌هه‌شتیه‌کاندا ،
 میوه‌ی پیش گوشتی په‌له‌وهر خستوه ! میوه پیک هاتوه له شه‌کری ساده و ههرس کردنی
 ناسانه ، مه‌میله‌کانی ناو ریخۆله زۆر به خیرایی توانای هه‌لمژینی شه‌کری ساده‌یان هه‌یه‌و
 به‌م کاره له‌ماوه‌ی نیو کاتژمیردا وزه‌ی تازه ده‌گاته خانه‌کانی له‌ش، مرۆقه‌که زوو هه‌ست
 به‌خۆشی و چالاکی ده‌کات . به‌لام خواردنه‌مه‌نی یه‌ک که رۆنی تیدایه وه‌ک گوشت و پاقلاره
 له‌نا و گه‌ده دره‌نگ ههرس ده‌بیته و نه‌و کاته دره‌نگ وزه و سوته‌مه‌نی ده‌گاته‌خانه‌کانی
 له‌ش که پیویستی به‌شه‌ش کاتژمیر هه‌یه بۆ نه‌م کاره . بۆیه نه‌و رۆژوه‌وانه‌ی که له‌سه‌ر
 سوننه‌ته‌کانی پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) له‌کاتی به‌ربانگدا به میوه‌ی خورما ده‌یشکیته‌ی تانویژی
 مه‌غریب ده‌کات و ده‌چیتسه‌سرفه‌ی خواردن له‌ ماله‌وه خانه‌کانی جه‌سته‌ی وزه‌ی تازه‌یان
 پیغه‌یشتوه بۆیه‌ئه‌وه‌که‌سه هه‌ست به‌چالاکی ده‌کات، دیاره‌خورما تاکه میوه‌ی مه‌دینه بووه
 به‌لام نه‌گه‌ر له‌سه‌ر سوننه‌ته‌که نه‌یشکاندو به‌شیرینی و چه‌وری شکاندی و ناوی به‌سه‌ردا کرد
 خانه‌کانی له‌شی دره‌نگ وزه‌ی تازه‌یان پیغه‌گات چونکه چه‌وری گرانه‌و ناویش کرداری
 ههرس کردن دوا‌ده‌خات له‌نه‌نجام دا هه‌ست به‌ته‌مبه‌لی و گیتژی و بی‌تاقه‌تی ده‌کات وه
 له‌سه‌ر سرفه‌یش ناره‌زوی خواردنی که‌م ده‌بیته‌وه ، جا ههر میوه‌یه‌ک بی‌، به‌تایبه‌ت که
 پیغه‌مبه‌رمان (ﷺ) بۆیه میوه‌ی خورمای هه‌لبژاردوه چونکه شه‌کری ساده و هه‌ندی
 له‌وخواردنه‌مه‌نیه سه‌ره‌کیانه‌ی تیدایه‌وه‌ک: فسفۆر کالیسیۆم و مه‌گنیسیۆم وه هه‌ندی له‌و
 قیتامینه‌ی که له‌ ناودا ناتۆینه‌وه . بۆیه گه‌ر سه‌رنج بده‌ی یه‌کی له‌و شتانه‌ی که‌خوای
 گه‌وره وه‌سفی به‌هه‌شتی پی‌ ده‌کات که بۆ بروادارانی ناماده‌کرده ، مینه‌جاتی به‌هه‌شته ،
 که هه‌مومیوه یه‌ک دوو‌جو‌ری تیدایه‌وه‌، به‌ره‌کانیان نزیکه و خواردنی ناسانه‌و... هتد، به‌وه‌دا
 ده‌رده‌که‌وی که خواردنی میوه به‌لک و سودی زۆره بۆ جه‌سته‌ی مرۆڤ ، وه پزیشکه‌کانیش
 دانیان به‌م راستیه‌داناره‌وه‌تا قورنان (۱۴۳۵) سال له‌مه‌وه‌سه‌ر نه‌م راستیه‌ی گه‌یاننده
 وه‌ک موعجیزه‌یه‌کی زانستی که جینگه‌ی سه‌رنجه .

ئادابى رۆژۈهوان

ئاداب و سوننەتى رۆژۈوگەلى زۆرن كەلە خىرۈپاداشتى رۆژۈه كەزىياد دەكەن، گرنگترييان نەم
حەوت ئادابەن :

(۱) پارشيوخواردن :

پىغەمبەر (ﷺ) فەرموويهتى: (تسحروا فان فى السحور برکه) (بخارى ومسلم) .واتە :
پارشىو بکەن چونكە بەرەكەتى تىدايه ، ابن تيميه (خوای لى پازى بىت) دەلى پارشيو
بەرەكەتى دىياو دوارپۆژە ، چون لە دىيادا هىزو گروتين دەدات بەلاشەى رۆژ گرەكە ، بۆ
قىامەتیش خىرى ھەستانەوى بۆ دەنوسرى ، لەبەر ئەوہ پارشيو بکەن گەر بە قومى
ئاويش بى ، تا دوايخرى بۆ نزيك فەجر باشترە .

(۲) زووبەريانگ کردنەوہ :

موستەحسبە كە بانگ بووزو رۆژۈه كە بشكىنى و دواى نەخات، تا خۆمان دوربگرين لە
رەفتارى گاور و جولە كە كان، چونكە ئەوان دوايان دەخست، پىغەمبەر (ﷺ) فەرمويهتى :
﴿لايزال الناس بخير ما عجلوا الفطر﴾ (متفق عليه) واتە :خەلكى باشن و خىريان تىدايه
تاكو پەلە بکەن لە رۆژو شكاندن ، لە مەسنەدى امام ئەحمەدا ھاتوہ كە پىغەمبەر (ﷺ)
فەرمويهتى: (ئومەتە كەم لە خىردان تا پەلە بکەن لە شكاندى رۆژۈه كە يان و پارشيويان دوا
بەن) باشتر واىە بە خورما بىشكىنى و ژمارەى دەنكە كانىش تاك بن ، گەر خورما نەبوو
بە ناو بىشكىنى ، وەك ئەنەس بۆمان دەگىرتەوہ، كە پىغەمبەر (ﷺ) پىش ئەوہى نوپۆى
مەغريب بکات بەچەند دەنكە خورمايەك دەيشكاند، گەر خورما نەبوایە بە ناو دەيشكاند
چونكە پاكەرەوہيە .

(۳) دوركەوتنەوہ لە قسەى پروپوچ :

لەسەر رۆژوگرپىويستە واز لەلە و كردارو گوفتارانە بەينى كەلە گەل مەبەستى رۆژۈه كەى دا
ناگوغى، وەك دوركەوتنەوہ لە زمان شپى و غەيبەت و درۆ گوى گرتن لەو شتانەى

که حرمان ، به تائیهت رۆژووگرده بیّ خۆی بیاریزی و رۆژوه که ی سوک نه کات ، ابوهریره
 (خوی لیّ رازیبت) ده گێرپته هوه که پیغه مبهەر (ﷺ) فرمویه تی { من لم يدع قول الزور
 والعمل به فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه } { بخاری } به مانای که سیّ واز له
 خراپه و خراپه کاری نه هینتی و له درۆ دورنه که ویتته وه ، نه وه خوی گه وره پتویستی به وه نیه ،
 تنها واز له خواردن و خواردنه وه بیتی ، وه که له فرموده یه کی تر دا هاتوه پیغه مبهەر
 (ﷺ) فرمویه تی : { رب صائم حظه من صيام الجوع والعطش } (ابن ماجه والبيهقي)
 واته : رۆژوگری وا هه یه تنها تونیه تی و برسیه تی بۆ ده میتینته وه ، جا له بهر نه وه پتویسته
 به هه موو نه ندانه کانی لاشه مانه وه به رۆژوو بین ، تا خیری ته و او مان بۆ بنوسری .

٤) غوسلکردن پیش فهجر :

نه وه که سانه ی که غوسلیان ده که ویتته سه ر ، چاکتر وایه پیش فه جری به یانی خویان بشۆن ،
 تا کو هه ر له سه ره تا وه رۆژوه که یان له سه ر پاک ی بیت ، هه ر چه نده بکه ویتته دوا ی فه جریش هه ر
 دروسته وه کو پیشه و بخاری هیناویه تی که پیغه مبهەر (ﷺ) به جه نابهت ماوه ته وه تادوا ی
 فه جریاشان غوسلی کردوه و به رۆژوو بووه .

٥) سیواک کردن پیغه مبهەر (ﷺ) فرمویه تی (لولا أن أشق على أمتي لامرتهم بالسواك
 عند كل صلاة) (رواه البخاری) وفی روایه (.... مع كل وضوء) واته : نه گه ر نه بوایه به
 ناره حه تی نه وای سیواک کردنم واجب ده کرد له سه ر نومه ته که م له گه ل هه موو نوێژیدا
 ، له گێرانه وه یه کی تر دا ، له کاتی ده ستنوێژدا ، له گێرانه وه ی (نیمام نه حمه د) دا هاتوه که
 پیغه مبهەر فرمویه تی سیواک پاک و خاوتنی ناوده مه و خواش پتی رازیه ، سیواک
 به کاره یان ، سوننه تیکی خۆشه ویستی پیغه مبه ره (ﷺ) ته نانه ی له دوا ساته کانی گیانی دا
 سیواکی خسته ناو ده می ، با ئیمه ش نه م سوننه ته زیندوو یکه ی نه وه جگه له سودی دوا رۆژ
 سودی ته ندروستیشی گه لیّ زۆره ، ده ی با ئیمه ی رۆژوگریش به به کاره یان سیواک خیری
 رۆژوه که زیاد بکه یین و شوین که وته ی پیشه واکه مان بین ، به تائیهت له م شه ش کاته دا :

له کاتی نوێژدا، له کاتی دهست نوێژگرتندا، له کاتی چونه مالهوه، کاتی ههلسان لهخهوه، کاتی قورئان خویندن، وه کاتی تامی ناودهم ناخۆش دهبی .

٦) ناندان به پۆژوهوان : سهخاوهت و بهخشین لهپهوهستی پروادارانێ راستهقینهیه، پێدانی خواردن به پۆژوگران له کاتی بهربانگدا خێرپاداشتی گهلی زۆره، پیغه مبههر (ﷺ) فرمویهتی: (کەسی نانی پۆژوگری بدات و بهربانگی بۆ بکاتهوه، نهوه پاداشتی وهک پۆژوگره که دهست دهکەوی ،بی نهوهی له خیری پۆژوگره که کم بیتهوه) (ترمذی) گێڕاویهتیهوه، بهراستی په مهزان مانگی خێرپاداشته، مانگی تهقواوعیبادهته، مانگی سهخاوهت و بهخشینه، مانگی خویندن و لیک دانهوهی قورئانه، که هه موویان له نادابی پۆژوگرانه .

٧- نوێژی تهراویح: پۆژوووعیبادهتی پۆژانی په مهزانه و تهراووعیبادهتی شهوانیهتی نوێژی تهراویح سوننهته، بۆ پیاوان و ئافرهتان که له دواي نوێژی خهوتنان له په مهزاندان ده کریت پیغه مبههر (ﷺ) فرمویهتی: { من قام رمضان ایمانا واحتسابا غفر له ما تقدم من ذنبه } (متفق علیه) واته: کەسی شه و نوێژی په مهزان بکات به بیروباوهر به نو میدی پاداشت ، نهوه خوای بهخشنده له تاوانهکانی رابوردوی ده بوری . سهبارهت به رکاعهتهکانی ئهو نوێژه چهند ژمارهیهک هاتوه لهوانه (١١ ، ٢١ ، ٢٣) که هه موویان راستن ، بهلام له هه موویان به هیتر و گونجاوتر بۆ خه لکی ئیستا، یانزه رکاته کهیه ، وهک عانیشه (خوای لی رازی بیت) ده گێریتهوه که پیغه مبههر (ﷺ) له په مهزاندان جگه له یانزه رکعت زیاتری نه ده کرد) (متفق علیه)، نهویش ههشتیان تهراویح و سیانیا و ویتربوون که دهکاته یانزه . نوێژی تهراویح بهتاک و کۆ ده کری ، دیاره به جهماعهت خیری زیاتره ، نهوهش له سهردهمی ئیمامی عمر (خوای لی رازی بیت) که بینسی خه لکی بهتاک و کۆ نهجمامی دهدهن و ، ترسی فهرز بوونیشی نه مابوو ، کۆی کردنهوه له سهریهک جهماعهت ، ئوبهی کوری کهعب پیش نوێژی بۆ کردن ، ئینجا بۆ شهوی داهاوو که بینسی وا هه موویان

له نویژی ته راویح دان به جه ماعت ، یهك قورنان خوین ، زۆری پیّ خوژش بوو فه رمووی
 (نعمت البدعه) واته: به راستی چا کترین داهینراوه ! (بخاری) هیناویه تی . سه بارهت به
 قورنان خویندن له نویژی ته رو یحدا ، نه ندازه ی دیاری کر او مان نی یه ، به لام سه له فی صالح
 زۆریان خویندوه ، تاخه قی ته او یان کردوه له و مان گه دا ، امام نه حمد (خوای لی رازی بیّت)
 ده لی (له ره مه زاندا نه وه نده نه خوینتری که نویژ خوینان بیّ تا قهت بین ، به تایبتهت گهر
 شهوانی کورت بون) ، هه لێ بژاردنی مام ناوه ندی و ، ره چاو کردنی حال و توانای خه لکی باشتره .
 نه وه بزنان که نویژه که دوو رکعات دوور کعه ته ، ده بیّ ناسانکاری و پشوی تیند ابیّت ،
 وه له م نویژانه دا گورج و گۆلی و روح سوکی تیا ده بینری ، ده رون پاک ده کاته وه له کینه و
 چه سودی ، جگه له م هه موو خیره وه رزشیکی روحی و جهسته ییه .

دیاردی هه‌له‌نابه‌جی .. که‌بۆرۆژونا‌گو‌نجی

به‌داخه‌وه هه‌ندی له رۆژوو‌گرانی ر‌ه‌مه‌زان، له‌به‌ر‌نه‌وه‌ی له‌واتا‌ونا‌وه‌رۆکی رۆژوو نه‌گه‌یش‌تون کۆمه‌لی دیاردی هه‌له‌ و‌نابه‌جی یان لی‌ ده‌بینی، که‌له‌گه‌ل رۆژودا نا‌گو‌نجی، لی‌ره‌دا نا‌ما‌ژه ده‌که‌ین بۆ هه‌ندی له‌ هه‌لانه، بۆ نه‌وه‌ی نا‌گادارین و‌لی‌یان دوور‌بکه‌ونه‌وه :

۱- کۆمه‌لی له‌ مو‌س‌لمانان ته‌نها له‌م مان‌گه‌دا پا‌ه‌ندی ئی‌س‌لامن ، به‌داخه‌وه که‌ دوا‌ی ر‌ه‌مه‌زان ده‌چنه‌وه ژێر باری نه‌فس و شه‌یتان، واده‌زانن دیندار‌یکردن به‌ته‌نها له‌م مان‌گه‌دا‌یه به‌لی‌ راسته‌ مو‌س‌لمان له‌ ر‌ه‌مه‌زاند پ‌ی‌ویسته‌ زیاتر‌خۆی مان‌دوب‌کات و‌توت‌شو‌کۆز‌یکاته‌وه به‌لام ناب‌ی له‌ مان‌گه‌کانی تر‌داس‌ست بی‌ت له‌ به‌جی هه‌تانی فه‌رمانه‌کانی خودا ، وه‌کو ده‌بینی له‌م مان‌گه‌دا مز‌گه‌وته‌کان جه‌یان د‌ی ، ئافره‌ته‌ ر‌وته‌کان خۆیان ده‌پ‌ی‌چنه‌وه، که‌ نه‌مانه شتی چاکن ، به‌لام به‌داخه‌وه دوا‌ی ر‌ه‌مه‌زان ده‌چنه‌وه سه‌ر خراپه‌کار ی جارن ، وه‌کو ب‌لی‌ ی دینداری به‌لایانه‌وه چاو لی‌که‌ری و عاده‌ته ، نه‌ک عیباده‌ت ، (خۆفیل له‌ خوا نا‌کری) (په‌نا به‌خوا) له‌دوا‌ی ر‌ه‌مه‌زان خۆپ‌وت ده‌که‌نه‌وه، بۆ‌نۆی‌ژی عی‌شا و به‌یانیان مز‌گه‌وته‌کان سارد و‌چۆل ده‌بن چون نه‌مه‌ نه‌فامیه‌ و‌خۆگ‌یل کردنه له‌ راستیه‌کان، پ‌ی‌ویسته‌ دینی خوا به‌و شی‌وه‌یه‌ پیاده‌ بکری وه‌ک خوادیه‌وی، نه‌ک وه‌ک خۆت ده‌ته‌وی ئه‌به‌ی خۆمان له‌گه‌ل یاسا‌کانی شه‌رع راب‌یین ، نه‌ک شه‌رعی خوا له‌گه‌ل خۆمان بگو‌نجین و به‌که‌یفی خۆمان بی‌ت، له‌فه‌رموده‌یه‌کی (صحیح) دا‌ع‌ب‌دالله بن ع‌م‌روبن عاص گ‌یراویه‌تیه‌وه پ‌ی‌غه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رمویه‌تی: (لایؤمن أحدکم حتی ی‌کون هواه تبعاً لما جئت به) واته: با‌وه‌ری ته‌وا و نی‌یه یان ئیمان‌تان ته‌وا و‌ناب‌ی تا ئاره‌زه‌وه‌کانتان شو‌ین که‌وته‌ی نه‌وه نه‌بی‌ت که‌من هه‌تا‌ومه .

۲- هه‌ندیکی تر ده‌بینی که‌ خۆیان گرتۆته‌وه له‌ خواردن و خواردنه‌وه به‌لام خۆیان نه‌گرتۆته‌وه له‌شته‌حه‌رامه‌کانی وه‌ک (درۆبوختان، شایه‌تی به‌ناحه‌ق، دو‌زمانی و‌غه‌بی‌ه‌ت کردن، غه‌ش و خیانه‌ت، ... هتد) که‌نه‌مانه له‌ر‌ه‌وشتی خه‌لکی دنیا‌یه، نه‌ک ه‌ی نو‌پۆکه‌ر و رۆژوگر سه‌یره نه‌وانه له‌ هه‌لانه به‌ رۆژون و له‌حه‌رام ده‌م کراوه‌ن واده‌زانن خراپه‌کردن و

نوٲٲ پٲٲكه وه به سٲراون، كه نه مه تهوا و پٲٲه وانه په، هر چه ننده رٲٲوه كه ، به در رٲٲ كردن و غه بٲهٲ كردن، به زاهٲرٲ ناشكٲٲ به لام هٲٲ خٲر وٲا داشتٲ نامٲٲٲ و ته نها ماندر و بونٲ بٲ ده مٲٲٲته وه، (جارٲٲكٲان دوو نافر هٲٲان هٲٲنايه لاي پٲٲه مبه ر) (ﷺ) كه به زمانٲ رٲٲو گرٲنه وه زٲر غه بٲهٲٲان كر دبو و پٲٲه مبه ر) (ﷺ) فرموى : بر شٲنه وه، كاتٲ كه بر شان وه كٲم و زوخا وٲان هٲٲنايه ده ره وه، پٲٲه مبه ر) (ﷺ) فرموى : نه وانه به حر ارام رٲٲوه كهٲان شك انده، له راستٲ حه لال به رٲٲون و له حر ارام ده مٲان كرا وه په، (امام احمد) گٲٲرا وٲهٲه وه . له بهر نه وه رٲٲو گر ده بٲٲ نا گادارى كر دار و گو فٲتارى بٲٲ ، به هه موو نه ندامه كانٲه وه به رٲٲو بٲٲ

۳- هه نديكى تر هه ن كه له روان گهٲى سو ده دنٲا په كانه وه ده روان نه رٲٲوو :

بٲٲونه ده لٲٲن رٲٲوو زٲر به كه لكه بٲٲ ته ندر و سٲٲى لاشه مان ، وه بٲٲ كه م كر دنه وهٲ قه له وٲى .... هٲد ، كه نه مانه راسٲن و سو دى رٲٲوو گه لٲٲ زٲره، هه ر كه س به فر مانٲى خوا بكت ده گاته سو دى دنٲا و قٲامهٲ ، نه وه كه نه مانه كه ته نها سو ده دنٲا په كانٲى ده بٲٲن بٲٲ سه لامه نٲى جه سٲهٲان، نه م بٲٲونه هه له په، چونكه له به جٲٲ هٲٲنانٲى فر مانه كانٲى خوا دا ، نابٲٲ بٲر له سه لامهٲى لاشه مان بكه بٲنه وه ، چون جارى واٲه مو سلمان به فر مانٲى خوا ، له جه ننگ و جٲه ادا جه سٲهٲى شٲى تٲدا ده چٲٲ و كه ماٲهٲى شانازى و سه ره رزى په و وه تا عهٲ و به ندا په تٲشه بٲٲ خوا، گر ننگ نه وه په تٲ فر مانٲى خوا به جٲٲ دٲٲى به نٲهٲٲكى پاك، ئٲنجا به هه مان شٲوه له رٲٲوو گرٲندا، گر ننگ نه وه په گه ر ئٲمه راسٲ بكه بٲن ! نه بٲٲ سه ر و مالمان له ره زامه ندى خوا دا به كارٲٲٲن .

۴ - خراب بوونی هه‌ئس و كهوت .

هه‌ندی پۆژوه‌وان هه‌ن ته‌نها له‌به‌رژه‌می خواردن، ته‌ببعه‌تیا نالۆز ده‌بیت ، توره و گژو مۆن ديارن، به‌تاييه‌ت له‌ كړين و فرۆشتندا ، قسه‌ی نابه‌جی ده‌كه‌ن وه‌كو ده‌لین: (له‌گه‌ل سيبه‌ری خۆی شه‌ر ده‌كا) واده‌زانن هه‌ر نه‌وان به‌پۆژوون يان بۆخه‌لكی گرتوياه، نه‌مه‌ته‌نها له‌به‌رته‌وه‌ی نيوه‌پۆنانی لی قه‌ده‌غه‌كراوه ، كه‌ بينراوه خه‌لكانێك بۆ شتيكی كه‌می دنيايی چهند پۆژ له‌به‌رده‌رگای بی باوه‌ران مانیا له‌ خواردن گرتوه، جابه‌ راستی تيكچوونی خوړه‌وشت له‌گه‌ل پۆژوو دا ناگاته‌وه و ليك دورن ، چونكه پۆژوو قوتابخانه‌ی رده‌وشته ، پينغه‌مبه‌ر(ﷺ) فرمويه‌تی: {الصيام جنة فاذا كان يوم صوم أحدكم فلا يرفث ولا يصخب ، فاعن سابه أحد أوقاتله فليقل انى صائم} واته: پۆژوو قه‌لغانه وله‌ناگر و خراپه ده‌تپاریزی ، كه‌به‌پۆژوو بووی نابی جوين دهره‌ زمان شر و توره بی ، ته‌نانه‌ت نه‌گر شه‌ریان پی فرۆشتی خۆت لاده و بلی من به‌پۆژووم ، وه‌لامیا مه‌ده‌ده‌وه . له‌به‌رته‌وه پتويسته پۆژوه‌وان ره‌وشتی جوان بی كرده‌ رو گوفتاری شیرين بی ، رو خوش بی ، چون خوای گه‌وره نینسانی روخوشی خوش ده‌ويت بیسه‌لمینه كه‌ پۆژوو به‌عنی نه‌و په‌ری خیر و چاكه ، مانای مرۆف دۆستی و خۆشه‌ويستی به ، تاكو به‌هۆیه‌وه له‌ ده‌رگای (ره‌بیا) بچینه ژوری به‌هه‌شته‌وه .

۵ - هه‌ندیكی تر په‌مه‌زان ده‌كه‌ن به‌مانگی پالڤانه‌وه و خه‌وتن، به‌بیا نوێ نه‌وه‌ی كه‌ نوستنی پۆژوگره‌عيباده‌ته، نه‌مه‌ش وانیه و لاوازه ، يان ده‌لی هه‌رده‌خه‌وم تا غه‌ببیه‌ت نه‌كه‌م ، به‌لام پتويسته نيمه‌ی موسلمان ، نه‌وه‌له‌ زیرينه‌ بقۆزینه‌وه به‌ خۆماندوو كردن له‌ چاكه‌كاری دا نه‌وه‌ك ته‌مبه‌لی و خه‌وتن ، له‌ ميژوی رابردووی نیسلام دا زۆرپوداوی گه‌وره له‌ مانگه‌دا بون وه‌ك (فه‌عی مه‌كه‌كه و شه‌ری به‌در) كه‌ ماندوو بوونیا زۆر ويسته‌وه، نه‌گر هه‌ر بجه‌وی ، چون خیری شه‌وانی قه‌دردت به‌نسیب ده‌بی ، پينغه‌مبه‌ر(ﷺ) فرمويه‌تی: (له‌م مانگه‌ فریشته‌یه‌ك بانگ ده‌كات - ياباغی الخیر أبشر - مرۆده‌تان لی بی نه‌ی خیر خوازان و چاكه

کاران - ویاباغي الشر أقصر حتی ینقض رمضان - شه‌رخوازان ده‌ست به‌ردارین تا کۆتایی ڤه‌مه‌زان (نیمام نه‌همه‌د گئیراویه‌تیه‌وه، ده‌ی نه‌گه‌رخۆت ماندونه‌که‌ی به‌چاکه کاریه‌وه له‌م مانگه‌ دا به‌ر نه‌م مژده‌ خۆشه‌ ناکه‌وی ، جگه‌ له‌مانه‌ باشترین خیر و سه‌ده‌قه‌ نه‌ویه‌ که‌ له‌م مانگه‌ دا بکری ، نویژی به‌ حه‌فتا نویژه ، وه‌لامی دوعا و پارانه‌وه‌ی تیدا ده‌دریته‌وه ، جا نه‌م هه‌موو خیرو پاداشته‌ له‌ کوی به‌نوستن و ته‌مه‌بە‌لی ده‌ست ده‌که‌وی ؟.

** پشویهک :

ده‌گئیرنه‌وه‌ که‌ جارێک (حه‌جاج) بانگی کابرایه‌کی ده‌شته‌کی کرد وتی وه‌ره‌ ده‌عه‌وتی من به‌ونانمان له‌گه‌ل بۆ ، کابرا وتی له‌تۆ گه‌وره‌تر ده‌عه‌وتی کردوم که‌ به‌پۆژوم و وه‌لامی داوه‌تی خوام داوه‌ته‌وه ، هه‌جاج وتی : کایکی باشت کردوو به‌لام نه‌مپۆ زۆر گه‌رمه ، وه‌ره‌ نانه‌که‌ بۆ دوایی بیگره‌وه ، کابرای ده‌شته‌کی له‌وه‌لام دا وتی به‌لام ناگری دۆزه‌خ زۆر گه‌رم تره‌ له‌م گه‌رمایه‌ !!!، هه‌جاج وتی به‌راستی تۆ هیدایه‌ت دراوی راست ده‌که‌ی پۆ خوات له‌گه‌ل

کات و ساتی موسلمان له زهه زاندا

کات و ساتی پروادار هموو به نرخ و گرنګن ، چونکه پیکهاتمی ژيانه کمې بریتى به له و کات و زه مانه ی که تیايدا ده ژى و ده ستما به ی ژيانیه تی ، جاپیویسته زور ناګاداری بیت و بزانی چوڼ؟ وه له چیدا سهرفی ده کات، به تاییهت له کاتی زهه زاندا! به کی له سوننه ته کانی خوا له بونه وهردا نه ویه ههرشتی له دروست کراوه کانی زور به ریژ و پیروز بووسویندی پی ده خوا که نه ووش ناماژیه بو گرنګی و پیروزی سویند پی خوراوه که ، بویه به کی له و شته سوین پی خوراوانه ، چهرخ و زه مانه یه ، وه سوره ته که شی هه ربه و ناویه ، وه که فرموویه تی: ﴿والعصر، ان الانسان لفي خسر الا الذين امنوا و عملوا الصالحات، و تواصلوا بالحق و تواصلوا بالصبر﴾ واته سویند به کات و زه مان یان سویند به کاتی عه سر، سه رجه م مروقه کان له خه ساره تدان، جگه له و پروادارانه ی که کرده و ی چاکه نه که ن و ناموژگاری به کتر نه که ن له سه رحق و راستی و نارام گرتن، مه به ست نه ویه که تنها نه و موسلمانانه قازانج ده که ن که ته مهنی ژيانیان له کاری چاکه دا به سه ر ده بن ، بویه پیشه و شافعی (ره حه تی خوی لی بیت) فرموویه تی : خه لکی نه م سوره ته یان به سه ! گه ر به راستی سه رنجی بده ن و کاری پی بکه ن ، به شیان ده کات بو به رنامه ی ژيانیان . کات وه که تیغ وایه گه ر نه پیری ده تپری ، له به ر نه وه پیویسته موسلمان بزانی چوڼ کاته کانی ته مهنی ژيانی بو کاری چاکه دا به ش ده کات، نه گه ر سه رنج بده ی نه کاته کانی ژيانان ده بینن له سی به ش به ده رنیه ، به شیکیان رابردوه و له ده ست چوه ! واته دوینی نه وی تریان هی داها توه ، واته سه بینن که مولکی تونی یه و نازانی پی ی ده گه ی یان نا ، جا نه ویه به راستی له ده ستی تو دایه نه مریه واته نه وسات و کاته ی، نه و زه مانه ی که واین تیايدا ، واته نیستایه ، به تاییهت که نیستاش له زه مانه که ی داین و چاکترین و پیروزترین سات و کاتی ته مهنی تیايدا به سه رنه به ین ، بزانه چوڼ له خیر و چاکه دا سهرفی ده که ی ، چونکه نه و هه ر راده بری به سه رتا جابه چاک بی یا به خراپ و له ده ستت ده رنه چی ، وه له و نیعمه ته ش به رپر سیاری

له دواړو ژندا، هره وه كو (ابن عباس) له پيغهمبر (ﷺ) بومان ده گيرته وه كه فرمويه تي :
 (نعمتان مغبون فيهما كثير من الناس ، الصيحة والفراغ) (رواه البخاري) ، واته : خه لكيني
 زور هه ن له م دوو نيعمه ته بي ناگان و پريزان ناگرن ، نيعمه تي له ش ساغي و كاتي بي
 كاري ، پيغهمبر (ﷺ) له فرموده يه كي تر دا فرمويه تي : (لاتزول قدما عبدا يوم
 القيامة حتى يسأل عن أربع : عن عمره فيم أفناه ، وعن علمه فيم فعل به ، وعن ماله
 أين اكتسبه وفيم أنفقه ، وعن جسمه فيم أبلاه) (رواه الترمذي) ، واته : له روي دوايدا
 هه نگو هه لئا هيني وه به هيچ لايه كدا تا له چوارشت پرسيارت لي نه كړي :

۱- له تمهنت ، هموو كات و ژياني عومرت له چيدا به سه ربرد ؟
 ۲- له زانست و زانياري ، چنده كارت پي كړد ؟ بو دنيا و ورگ پر كړدن به كارت هينا يان
 له بهر خوا خزمه ت پي كړد .

۳- له مال و دارايي و سهروه ت ، چونت پيدا كړدوه ؟ وه له چي دا سه رفت كړدوه ؟

۴- وه له جيسم و لاشه ت ، له چي داماندوت كړدوه ؟ نه ندامه كاني جهسته ت چون
 به كار هينا وه ؟

نه وه تا يه كه م شت پرسيار له كات و ساتي ته من و عومره كه ته له چي سه رفت كړدوه ؟ ده با
 له نيستاو ه خومان بو وه لامه كه ي ناماده بكه ين ، با خه مي قيامه تمان بخوين ، با ژياني
 نه م دنيا له دواړو بي ناگامان نه كات ، قيامه تيش ده يوي !! ده ي به پريزان تا له ده ستمان
 نه چوه با كاتي ژيانان ، له ش ساغي مان ، كه نغي مان ، ده وله منديمان ، به فرسه ت وه ريگرين
 ، نه وه لانه بقوزينه وه هاوه له به ريزه كاني پيغهمبر (ﷺ) چونكه ده رچوي قوتا بخانه ي
 محمد بوون (ﷺ) ، هه رده م له خه مي نه وه دا بوون چون ساته كاني ته مه نيان له خزمه تي
 گه ل و وولاتيان ، سه رف بكه ن ، بو نه وي پرگار بووني خه لكی و پازي بوني خوا مسوگر
 بكه ن ، ريوايه ت كراوه له پيغهمبر وه (ﷺ) كه جاريكيان له ناو هاوه لاند ا فرموي

۱ - کئی ئەمپۆ بەرپۆژووبو ، هی سوننەت ، ۲ - وەکی له ئیوه ئەمپۆ خیریکی کردوو ،
 ۳ - کئی ئەمپۆصولحییکی کردوو ، ۴ - کئی له گەڵا جەنازەدا پۆیشتو بو سەر قەبران ،
 ۵ - وەکی له ئیوه سەردانی نەخۆشینکی کردوو ؟ دیارە هەر جارە کۆمەلێک وەلامیان
 داوەتەو ، بەلام ابوبکر (خوای لی رازی بیت) کەلەو پۆژە پینج کارەکی کردبوو گشت
 جارێ دەیگوت بەلی من ، جا پیغەمبەر (ﷺ) فەرمووی : گەر کەسی لەشەو پۆژێکدا
 یەکی لەم پینج خیرە ی نەنجام بدات ، ئەو لە پۆژی دوایی دا ، یەکی لە دەرگاکی
 بەهەشت بانگی دەکاو پێ ی دەلی فەرموو لێرەو بەجۆرە ژورەو ، ابو بکر وتی ئە ی
 نەگەر یەگی هەر پینج کارە کە نەنجام بدات ، پیغەمبەر (ﷺ) فەرمووی : لە ئومەتی
 مندا پیایوی وای تیدا هەلەدەکەوی کە لە پۆژی دوایدا سەرجم دەرگاکی بەهەشت
 بانگی دەکەن ، تۆ یەکیکی لەوان ئە ی ابو بکر . جا دەبی موسلمان هەموو کات ژیر
 و بیرتیژ و وریا بی ، ناگاداری کات و ساتەکانی تەمەنی بی ، چاکەکار و تەقوا داربی ،
 گرنگ ئەو یە چۆن دەژی گرنگ ئەو نی یە چەند دەژی . بو ئەو ی خیر و پاداشتی
 زۆرمان دەست بەکەوی لە ژیاگاندا ، خوای گەورە هەندی کاتی بو دیاری کردوین تاو کە
 زیاتر خوایانی تیدا ماندوو بەکن لە کاری چاکەدا و ئەو هەلەنە بقۆزنەو وەک (مانگی
 رەمەزان کە کە گەورە ی مانگەکانە وەشەوی پیرۆزی قەدر ، پۆژی هەینی و سەعاتی
 جومعە و .. هتد) گرنگترین کار کە سوننەتە کاتەکانی خۆمانی تیدا بە سەر بەرین ئەمانەن :
 ۱- هەستانەوی شەو بو عیبادەت ، بە تاییەتی شەوانی قەدر .
 ۲- خویندەنەوی قورئانی پیرۆز بە تەدەبۆرەو ، کە خیری هەر حەرفی یەک بە دەیه ، ۳-
 زیکرو یادی خوا ، لە هەموو کات و ساتیکدا ، گەورەترین زیکر (لا اله الا الله) یە کە
 هەموو کەس دەتوانی گۆی بکات و لە ماناکە ی تی بگات ، زیکر خۆراکی دلەکانە
 تەننەت دەست نوژیشی ناوی ، بزانی کە دلەکان تەنها بە یادی خوا نارام دەگرن
 ﴿ اَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴾ .

۴ - گهران بهدوای زانست و زانیاریدا ، که نهویش عیباده ته و ریځگای بههشته،
زانست و زانیاری یه کهم فرمانی خویه (اقرأ)، دلّه مردوه کان به تیشکی زانست زیندوو
ده بنه وده، وه ناگادار ده بین له دینه که مان و له ته کنه لژزیای
سهرده میش، به داخوه که نوممه تی (اقرأ، لایقرا) ! .

۵ - سوربون له سهر (صیله ی ره حم) و سهردانی که س و کارو هاوسی و به سهر کردنه و بیان
و پرسیار کردن له حالیان که همویان به شیکن له به ندایه تی خوا، له فهرموده ی
خوشه ویستمانداها توه که سهردانی خزمان و په یوه ندی خزمانه تی رزق و پرۆزی زیاد ده کات
و به ره کت ده خاته ته مه نه وه، به تاییه ت له م سهرده مه دا که په یوه ندی خزمانه تی زور لاوازه!
مه گهر خزمه که ده ولّه مه ندبئ یان له حیزبی خۆی بی!!... ده ی با له خهم ده ست مایه ی
ته مه فغان بین نه یه لئین بی هوده وه ک شنه بایی به یانی رابری به سهر مانا، با ناگامان لیتی بی
شاعیر ووته نی :

زه مانه دیت ورا ده بری وه کی بادی سه با وایه ..

حه یف بو عومره سهر فی کهین به بی هوده له دنیا یه .

رهمه‌زان مانگی نزا و پارانه‌وهیه

نزا و پارانه‌وه له خوای میهره‌بان به‌ندایه‌تیه، وەك له فەرموده‌داهاتوه به‌چه‌ندپروایه‌تیک :
 (الدعاء هو العبادة) (أبو داود والترمذی)، پێویسته موسلمان ته‌نه‌اله‌خوا‌ی‌پارێتیه‌وه‌ودا‌وای
 لی‌بکه‌ین و پشستی پێ‌ببه‌ستین ،وه خوای گه‌وره زۆرحه‌زه‌کات که‌به‌نده‌کانی دا‌وا‌کاری لی‌
 بکه‌ن ، به‌پێچه‌وانه‌ی مرۆقه‌، که‌حه‌ز نا‌که‌ن دا‌وای شتیان لی‌بکری ، به‌تایبه‌ت له‌م مانگه
 پی‌رۆزه‌دا، ئایه‌تی (١٨٦) سو‌ره‌تی (بقره) له‌ناوه‌ راستی ئایه‌ته‌کانی ره‌مه‌زان‌داسی دوعا و
 پارانه‌وه ده‌کات که‌جیگه‌ی سه‌رنجه‌ و ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ
 أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْجُدْ لِي وَليُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ واته‌: کاتی به‌نده‌کانم
 دا‌وام بکه‌ن وه لی‌م بی‌پارێنه‌وه، نه‌وه من نزیکم و نا‌گادارم و وه‌لامیان ده‌ده‌مه‌وه، ئی‌وه‌ش
 وه‌لامی فه‌رمانه‌کانم بده‌نه‌وه بروام پێ‌بینن تا‌کوسه‌رفراز و شاره‌زابن، نه‌م ئایه‌ته‌ش له
 وه‌لامی پرسیا‌ری کابرا‌ی ده‌شته‌کی دابه‌زی، که‌پرسی له‌پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) ئایا خوا دوره‌تا
 بانگی بکه‌ین، یا‌ن نزیکه‌تا‌چه‌ی له‌گه‌ڵ بکه‌ین له‌کو‌تیه‌؟ پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) فه‌رمویه‌تی :
 (لکل مسلم دعوة مستجابة فی رمضان) واته‌: بۆه‌رموسلمانیک نزا و پارانه‌وه‌ی وه‌لام
 ده‌دریته‌وه له‌ره‌مه‌زاندا، له‌گێرانه‌وه‌یه‌کی تر دانه‌گه‌ریه‌له‌نه‌که‌ن. (مسند امام أحمد). دیا‌ره
 هه‌رشتی که‌دا‌وای بکه‌ی له‌خواده‌بی کرده‌وه‌شی بۆ بکه‌ی و هه‌ولێ بۆ بده‌ی به‌پشتیوانی
 خوا، نه‌وه‌ک دوعا و قسه‌ی رووت بی ، گه‌ر پارانه‌وه‌که‌ش گیرانه‌بوو نه‌وه بزانه‌خه‌له‌ل
 هه‌یه و بزانه‌له‌کو‌ی دایه ، بۆگه‌را بونی دوعا‌کا‌مان ده‌بی ره‌چاوی نه‌م پێنج خالانه‌بکه‌ین:
 ١) چاکترین کات هه‌لبۆ‌ترین بۆپارانه‌وه، وه‌کو (به‌یانی زوو دوا‌ی نویژه فه‌رزه‌کان، له‌نی‌وان
 بانگ و قامه‌تدا، له‌سه‌عاتی جمعه‌دا، وه‌له‌کاتی رۆژوو شکاندن داپێغه‌مبه‌ر(ﷺ)
 فه‌رمویه‌تی: (ان للصائم عند فطرة دعوة ما ترد) واته‌: رۆژوه‌وان له‌کاتی رۆژوو
 شکانه‌که‌یدا پارانه‌وه‌ی گه‌را ده‌بی‌ت و به‌سه‌ری دا نادریته‌وه .

۲) هه‌ل‌ب‌ژاردنی چاکترین شوین بۆنزاگردن، وه‌ک له‌ناومزگه‌وته‌کان له‌مه‌ککه‌و مه‌دینه
 ۳) حاله‌تی نه‌و که‌سه‌ی که ده‌پارێته‌وه . واته نه‌و که‌سه له‌وکاته‌دا له بارێک دابێ که خوا
 خۆشی بووی و بێی ی خۆش بێ، وه‌کو نه‌وه‌ی که (له‌سه‌فردابێ ، یا باوک و دایک بۆ پۆله‌ی
 بپارێته‌وه، یا مجاهیدی رینگه‌ی خوا بێ، یا به‌پۆژوو بێ، یا سته‌م لێ کراو بێ) نه‌مانه‌پله‌و
 پایه‌یان لای خوا به‌رێزه وه‌لامیان ده‌درێته‌وه، پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) فرمویه‌تی: (ثلاثة لا
 ترد دعوهم: الصائم حتى يفطر والامام العادل والمظلوم) (الترمذی أحمد وابن ماجه)
 واته‌نسی که‌س نزیان لێ وه‌رده‌گیری و نادرێته‌وه به‌سه‌ریانا، پۆژوه‌وان تا به‌ریانگ
 ده‌کات، پێشه‌وای دادوهر، سته‌م لێکراو.

۴) غافل نه‌بی و به‌دل و به‌گیان بپارێته‌وه، ده‌بێ به‌راستی له‌خوا بپارێته‌وه، نه‌وه‌ک غافل و بێ
 ناگابین له‌کاتی پارانه‌وه‌دا روو له‌قیبله‌ و دل له‌ بازار بین ، پێشه‌وامان (ﷺ) فرمویه‌تی:
 (ادعوا الله وأنتم موقنون بالأجابة، واعلموا أن الله لا يستجيب دعاء من قلبه غافل لاه)
 (الترمذی والحاكم حديث حسن) واته: له‌خوا بپارێته‌وه و دلنیا بن له‌وه‌لامه‌که‌ی، وه‌ بزانه
 که دوعا، که‌سیکی غافل و بێ ناگا لای خوا وه‌لام نادرێته‌وه له‌به‌ر نه‌وه پتویسته که
 به‌ده‌م ده‌پارێنه‌وه ده‌بێ کردار و دلێشی له‌گه‌ل دابێ ، له (نه‌سه‌ری ئیسرائیلی) دا هاتوه:
 جارێکیان موسا پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) به‌لای که‌سی دا په‌ت بوو که بینێ زۆر به‌جوانی و به
 غه‌ریبی له‌ خوا ده‌پارایه‌وه، به‌لام دیاربووله میژبوو وه‌لامی نه‌بوو ، موسا (عليه السلام)
 وتی: خوايه نه‌گه‌ر پتویستی و داواکاری نه‌و پیاوه لای من بوایه بۆم به‌جی دینا !!
 پاشان خوای گه‌وره فرموی: نه‌ی موسا تو له من به‌سۆزتر نی بۆ نه‌و، به‌لام نه‌و پیاوه
 ته‌نها رووی له‌منه و دلێ له‌لایه‌کی تره! ئینجا موسا کابرای ناگادار کرده‌وه و خواش لیتی
 وه‌رگرت .

۵ - شیوه و سیفہتی دوعاکہ :

نزواپارانہوہ چہند ئادابیکی تایبہتی خوئی ههیه، وهك به دهست نویژوه بی ، دهست بهرزکاتوه گهردن کهچی پیوه دیاربئی ، دووباره و چہند باره کردنهوهی داخوازیه که، به دهنگی نزم و لهسه ر خوئی، دوعای خراب و قہتعی سیلهی رهحم نهبی ، نهو وشانه ههلبژیژی کهکورت و پرمه‌عنان، وه به فہرموده‌کانی پیغه‌مبہر (ﷺ) وه‌پاری .

۶ - نه‌بونی هوکاری وه‌لام نه‌دانہوه، هہندی شت ههیه که ناهیلئی پارانه‌وه‌کەت گیرا بیت لای خوا، نه‌گەر به‌دل و گیانیش کردیبتت ، وه‌کونه‌وه‌کسهی حہرام خوژ بی، مالہ‌کهی له رینگه‌ی غه‌ش و فیل و خیانه‌ت و سوتندی به‌درؤوه دهستی کهوتبی، نه‌وه دوعاکه‌ی وه‌رناگیری، له‌فہرموده‌ی پیغه‌مبہردا‌هاتوه که‌باسی که‌سیک ده‌کات که‌له خواد‌ه‌پارپتہ‌وه‌و خواردن و پوژشاکیشی حہرامه وچون وه‌لامی ده‌دریتہ‌وه (ذکر رجل يطيل السفر أشعث و أغبر يمد يديه الى السماء يقول يارب يارب مطعمه حرام ومشربه حرام وملبسه حرام وغذي بالحرام فاني يستجاب لذلك) رواہ مسلم . پیٹشه‌وا ابوبکر خوا‌ی لی رازی بیت بویه‌ک پاروی حہرام خوئی رشانده‌وه که‌به‌بی ناگایی خوارد‌بووی وه‌فہرموی له فہرموده‌ی پیغه‌مبہردا‌هاتوه که به‌یه‌ک پاروی حہرام چل شهو وه‌لامی دوعات نادریتہ‌وه، وه‌له گیرانه‌وه‌ی بخاری دا فہرمویه‌تی: (کل جسد نبت من سحت فالنار أولى به) واتہ: هہرجه‌سته و لاشه‌یه‌ک له حہرام پیغه‌یشتبی نه‌وه ناگر بووی چاکه . به‌داخوه نیستا نانی هه‌لال کم بووه بویه وه‌لامی دوعاکانمان نادریتہ‌وه، له‌به‌سه‌ر هاتیکی میژویدا‌هاتوه جاریکیان خه‌لکی پرسیاریان کرد له ابراهیمی نه‌دهم که یه‌کی بووله پیساو چاکانی نه‌م نومته، وتیان بوچی ده‌پارینه‌وه و وه‌لامان نادریتہ‌وه؟ له‌کاتی‌کدا خوا‌ی گه‌وره وه‌عدی داوه وفہرمویه‌تی: ﴿ ادعونی أستجب لکم ﴾ واتہ: لیم پپارینه‌وه وه‌لامتان نه‌ده‌مه‌وه، شه‌ویش پینی وتن له‌به‌رته‌م هو‌یانہ وه‌لامتان نادریتہ‌وه: { ۱ - به‌راستی خواناپه‌رستن، ۲ - ده‌لین پیغه‌مبہرمان خوش ده‌وی به‌لام سوننه‌ته‌کانی زیندونا‌که‌نه‌وه،

۳- قورئان ده خوئینن به لآم کرده وهی پی ناکهن،

۴ - له نیعمه تی خوا ده خۆن وشوکرانهی ناکهن،

۵ - ده لئین به ههشت خۆشه به لآم خۆی بو ناماده ناکهن

۶ - ده زانن دۆزه خ جی ی خرابه کارانه و کهچی خۆی لی ناپارئیزن

۷ - ده زانن شهیتان دوژمنه به لآم دژایه تی ناکهن ،

۸ - ده زانن هه موو ده مرن به لآم خۆی بو ناماده ناکهن

۹ - به دهستی خۆتان دۆست و دوژمن ده نیژن به لآم په ند و عیبه تی لی وه رناگرن

۱۰ - عهیب و عاری خه لک باس ده کهن به لآم عهیبی خۆتان نابینن

پاشان فهرموی: له بهر شه م (۱۰) خاله دلئان غافل بووه و وه لامتان نادریته وه،

ئه وانیش ته و به یان کرد و خۆیان چاک کرد و گه رانه وه له خرابه، خوای گه وره ش

رووی ره جمه تی تی کردن و وه لامی دانه وه. جاهه ر کاتیک دو عاکه ت وه لام نه درایه وه

بزانه خه له لیک ههیه یان له خواردن و خواردنه وه که ت دایه یان له ئیمان که ت دایه یان

له خۆت دایه، دهی با ئیمه ش به راستی و به چاکی و به پاکی و رووبکهینه خواولی ی

بپارئینه وه و تا کولیمان رازی بیت .

دهمهزان مانگی به خشینه

صده قه و مال به خشین به هه مووچوره کانیه وه له واجب و سوننهت، به شیکی گرنگه له به ندایه تی کردن بؤخوا، سه خاوهت و مال به خشین سیفه تیکی جوانی پروادارانسی راسته قینه به هۆیه که بؤ نزیکی له خوا، په یوه نندی و خوشه ویستی زیاد ده کات له ناو به ننده کاندا، ههروه کو به رۆژوو جهسته و لاشه مان پاک ده بیته وه، به هه مان شیوه به زه کاتدان ماله که مان پاک ده بیته وه، جیگه ی سهرنجه که وشه ی زه کات (۳۰) جار له قورنانه هاتره و (۲۷) جاریان له گه ل نوێژدایه!، خوی گه و ره فهرمویه تی: ﴿مثل الذین ینفقون أموالهم فی سبیل الله کمثل الله کمثل حبه أنبتت سبع سنابل فی کل سنبله مائه حبه والله یضاعف لمن یشاء والله واسع علیم﴾ (البقره: ۲۶۲) واته: وینه ی نهو که سانه ی مال و سهروه تیان ده به خشن له ریگای فهرمان بهرداری خوادا، به خشینه که بیان وه ک وینه ی نهو دنکه دانه ویتله وایه که ده چینریت و به حهوت لاسک دیته ههروه ده بیته حهوت گول، پاشان هه رگولئ سهد دنک ده گریت، (به خشینه که ده بیته یه که به حه و سه د) پاشان خوی گه و ره پادا شته که ی چند باره زیاده کات بؤ هه رکه سی مه به ستی بی، چونکه به راستی خوا به خشنده یه له سامانی هیچ که س که م ناکات و زاناو ناگاداره به ناخی به ننده کانی) نه م نایه تانه دابه زین به هۆی زوری مال به خشینی (عوسمانی کوری عه فان) و (عبدولره حمانی کوری عه وف) بؤ غه زای (ته بوک)، بزانه به مال به خشین ماله که ت که م نابئ به لکو به ره که تی زیاد ده کات و، وه کو نهو دارمیوه ی که به زاهیری له به رچاوتا ده یبری و که م ده بی! به لام له راستیداییتی به هیتر ده بی، ماله که ش به هه مان شیوه پی ی زیاده کات و پری ده کاته وه، وه ک خوی گه و ره فهرمویه تی: ﴿وما أنفقتم من شیء فهو یخلفه وهو خیر الرازقین﴾ (السباو/ ۲۹) خوا رزق ده به خشئ و وه توش هه رچی بیبه خشی بؤت پرده کاته وه، که واته تا بیبه خشی خواش ده ی به خشیت، وه به پیچه وانه وه، وه ک پیغه مبه ر (س) فهرمویه تی: هه موو به یانیه ک دوو

فریشته دینه خواره و ده پارینه وه له خوا به که میان ده لئی: (اللهم اعط ممسکا تلفا) خوابه
 نه وهی ره زیلی ده کا و ده یگریته وه نایبه خشی ماله که ی بفه وتی، دو وه میان ده لئی: (اللهم
 اعط منفقا خلفا) خوابه نه وهی ده بیه خشی بوی پر که بیه وه (متفق علیه) به مال به خشین
 ده بیه لمینی که ره زامه ندی خوا ده خه یته پیش هه موو شتی، چونکه نه فس حه ز له ته مع
 و مال و کز کرد نه وه ده کات، بویه پیغه مبه ر (ﷺ) له به شیک کی فهرموده بیه کی دافهر مویه تی:
 {والصدقة برهان} خیر و مال به خشین به لگه و سه لماندنه، هه ره له به ره نه وه بیه خوی گه وه ره
 له قورن اندا جیهادی مالی خستوته پیش جیهادی نه فس و لاشه، چون که سی نه توانی پیشی
 ماله که ی بیه خشی له پیناوی خوا قه ت ناتوانی خوینه که ی بیه خشی، ده ی توش به
 خشینه که ت پیش بجه تانه مردوی، نه وانه ی که به خشین دوا ده خه ن و ده لئی: که مردم نه وه و
 نه وه م بوی که ن به خیر نمونه ی نه وانه وه که نه وه بیه که سیک له تاریکی شه و دا چرای دهستی بوی
 دوا وه بگریت و پیشه وه هیشی تاریکه و نایینی!، (نه نه س خ) نه لئی کاتی نه م نایه ته دابه زی
 ﴿لن تناوا البر حتی تنفقوا مما تحبون﴾ واته: ناگه نه پله ی چاکه کاری تا نه وهی خوشتان
 ده وی نه بیه خشن، (ابو طلحه) چوه لای پیغه مبه ر (ﷺ) وتی: وه که وه لأمیک بوی نه م
 نایه ته، خو شه و بسترین سامانی من باخه خورمای (بهیره حایه) نه وابه خشیم له رتی خوا،
 پیغه مبه ریش (ﷺ) له خوشتیان فهرمووی (به خ. به خ) نینجا به فهرمانی حه زره ت دا به شی
 کرد به سه ر خزمه هه ژاره کانی دا. ده ی با نیمه ش بوی خزمه تی گه له موسلمانه که مان شوین
 که وته ی پیغه مبه رو یارانی بین، به ناشکر او نهینی به خشین، له نه نه سه وه نه لئی: (وترا به
 پیغه مبه ر (ﷺ) کام خیر و سه ده قه زور چاکه ؟ فهرمووی: خیریک له ره مه زاندا بگریت)
 (ترمذی) له (ابن عباس خ) (کان رسول الله ﷺ اجود الناس بالخير وكان اجود ما
 یكون فی رمضان) (بخاری) ده ی با نیمه ش له خه تی پیغه مبه ر مان برۆین که له ره مه زاندا
 سه خی تربوه له به خشین و چاکه دا، با کز کرد نه وهی سه روه ت و سامان هۆکار و وه سیله بی،
 نه که نامانج و مبه ست، بامال و دارایی له باخه لماندا دابی، نه وه که له دل و هه نا وماندا با

سه‌خی و دلّ فراوان بین به‌تایبیت لهم مانگه‌دابه‌زه‌کاتدان و سه‌رفیتره‌و‌خیروچاکه تا بگه‌ینه
 په‌زامه‌ندی خوا ... با خو‌مان دور خه‌ینه‌وه له‌ناگرگه‌ربه‌به‌خشینی له‌ته‌خورمایه‌کیش بیت
 (اتقوا النار و لوبشق تمرّة)

دوا روژی نه‌وانه‌ی که نابه‌خشن :

دوای نه‌وه‌ی که‌زانیمان خیر و پاداشتی مالّ به‌خشین له‌لای خوا چهنده زوره، وه به پیچه‌وانه‌وه
 په‌زیلی و به‌خیلی نه‌نجامی‌کی خراپی له‌دوایه له‌دونیا و دوا روژ دا، وه له‌چهنده جیگه‌ی
 قورن‌اندا خوای گه‌وره، هه‌ره‌شه‌ی توندی له‌و که‌سانه کردوه که‌مالّ نابه‌خشن، وه‌کو له
 سوره‌تی (همزه) دا هه‌ره‌شه‌ی سزایه‌کی سه‌ختی کردووه له‌و که‌سانه‌ی که‌هه‌رمان
 کۆنه‌که‌نه‌وه، حه‌قی هه‌ژارانی لیّ ناده‌ن، به‌وه‌ی که‌ده‌یاغخاته ناو ناگرگی تیگشکیتنه‌روه
 (په‌نا به‌خوا) وه‌هه‌روه‌ها له‌ سوره‌تی (التوبه) دا ناشرکا ترباسی سزای نه‌و که‌سانه‌ده‌کات و
 ده‌فه‌رموی: ﴿والذین یکتزون الذهب والفضة ولا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب
 الیم، یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم و جنوبهم و ظهورهم هذا ما کنزتم
 لانفسکم فذوقوا ما کنتم تکتزون﴾ واته‌نه‌وانه‌ی سامانی زیر و زیو کۆده‌که‌نه‌وه، له‌پریگه‌ی
 دینی خو‌انابه‌خشن مزگینیان بده‌نی به‌سزایه‌کی سه‌ختی ناگر، له‌ناو دۆزه‌خ دابه‌وماله
 هه‌موو گیانیان پیّ داخ ده‌کری، به‌تایبیت ناوچه‌وان و لای ته‌نیشتی و پشتی پیّ ئوتو
 ده‌کری، وه‌له‌گه‌لّ نه‌وه‌دا پییان ده‌وتری: بیچیژن نه‌م سزا سه‌خته! نه‌وه نه‌وماله‌یه‌که له‌دنیا
 بوخۆتان کۆتان ده‌کرده‌وه، به‌شی که‌ستان لیّ نه‌ده‌دا، وجیتان هیشت. (ابن مسعود)
 (خوای لیّ رازی بیت) ده‌لیّ : خوای کاربه‌جیّ که‌له‌م نایه‌ته‌دانو چاوان و که‌له‌که و پشتی
 به‌تایبیت جیا کردۆته‌وه له‌ به‌شه‌کانی تری جه‌سته، چونکه ده‌وله‌مندی په‌زیل و به‌خیل،
 کاتی ده‌بینی هه‌ژاری به‌ره‌و رووی دیت ، سه‌ره‌تا یه‌کسه‌ر ناوچه‌وانی گرژ ده‌بی ، نینجا
 ورده ورده ته‌نیشتی تیّ ده‌کات، تابه‌ته‌واوی پشتی تیّ ده‌کات، بو‌یه خوای دادوهر نه‌م
 سیّ جیگایه‌ی تایبیت کردووه به‌سزاوه، هه‌موو ماله‌که‌ی ده‌کاته‌په‌ری سورکراوه

خاوه نه که می پی داخ (نوتو) ده کات، تا کو پاداشتی خرابی کرده وه که می خوی وه ریگریته وه پر به پیستی خوی (الجزء من جنس العمل) با ناگامان له هه ژار و نه داری ولا ته که مان بیته ، باله م ره مه زانده دا دلخوشیان بکهین، بازه کات و سه رفیتره له ماله کاغان ده ریکهین ، به هوی دنیا وه مغرور و مه شغول نه بین، خوی زانا و دانا ده توانی گشتمان ده وله مه ند بکات، به لام سوننه تی نه م ژیا نه یه ده پی به و شیوه بی ، هندی هه بوو هندی نه دار، هندی له ش ساغ و هندی نه خۆش . نه وان هه که مالی دنیا بی ناگای کردوون له دواروژ، به خیلی ده کهن و نایه خشن، با په ند له به سه ره اتی (قارون) و هاوشیوه کانی وه ریگرن ! بزانه له دادگای خوی دوو پر سیار له ماله که ت ده کری ده پرسن: له کویت پهیدا کرده وه؟ له چیت سه رف کرد؟ دهی باله نیستاره خۆمان ناماده بکهین بو وه لام دانه وهی نه و دوو پر سیاره ، بادور بکه وینه وه له ره زیلی و به خیلی، باره مه زان بکهینه مانگی سه خاوه ت، با به و سه روه ت ماله مان خوا له خۆمان را زی بکهین و به هه شتی پی بکرین، مه وه وی ده لیت:

نه مال نه سه روه ت نه فرزه ند سوپی نه دارو... غهیره زخه جاله ت باری عه مه له مه شمارو

سه رفیتره (زکاة الفطر):

بریکی دیاری کراوه له مال، واجبه له سه رموسلمان که بی دات، له کاتی شاوا بونی کوتا روژی مانگی ره مه زان واجب ده بیته له سه ره مو موسلمانیتی (مکلف) وه نه وان هه که له ژیرنه فه قه ی نه ودان له ژن و مندال، به لگه ی واجب بونیشی، نبین و عومه ر (خوی لی پازی بیته) ده فه رمویته: (پیغه مبه ر) زه کاتی فیتری فه رز کرد له ره مه زاندا و له سه ره هه مو موسلمانیتک، که ده فره یك (ساعتیک) له خورما یان جو له سه ره هه مو که سیکی نازاد یان بهنده، نیر ومی له موسلمان (بخاری و مسلم) .

بهسیّ مہرج واجب دہ بیّت :

۱ - نیسلامہ تی ، لہ سہر کافر نیہ ، ۲ - ناوابونی خوری دوا رۆژی رەمەزان (کەسیّ مرد
لەدوای ناوابونی خوری کۆتا رۆژی ئەو مانگە واجب دہ بیّت لەسەری) ۳ - دہ بیّت
ئەوندەہی ھەبیّت کە زیاد بیّت لەبەشی خواردنی خۆی و خیزانی بوّ شەو رۆژی جەژن .

جۆر و پرە کەہی

زە کاتی فیتەر: بریتتە لەساعتیک (قوتی بەلەد) واتە دەفریک خواردنی سەرەکی ئەو شارەن .
تییدا دەژی، جگە لەو فەرمودەہی سەرەوہ ، بەلگەہی کی تریش، ابوسعیدی خودری (خوای لیّ
رازی بیّت) دەلیّ: (نیمە لەسەر دەمی پینغە مەبەر (ﷺ) رۆژی جەژن دەرمان دە کرد، دەفریک
خواردن ، کە خواردنمان جۆمپیوژ و کەشک و خورما بوو) (بخاری) ، ئەو دەفرەش بریتی یە لە
چوارمشتی گەورد بە ھەردوو دەست کە کیشە کەہی (۲ / ۴۰۰) غرامە لە گەفی پاک، بیان
برنجی خواردنی خۆت کە لەم سەردەمە داخۆراکی سەرەکیە لە جیاتی گەنم، دیارە بوّ چونی
تریش لەوبارە ھەن، بەلام ئەمەیان بەھیز ترە، کاتی دەرکردنیشی ناوا بونی کۆتا رۆژی
رەمەزانە بەلام لەبەر پیویستی و بەرژەوہندی و ھەژاران دروستە پیش بخری و لەنیوہی
رەمەزان بەولاوہ بدری، چاکترین کات دوور رۆژی پیش جەژن بدریت، ھەر کەس دواي بخت
بوّ دواي جەژن تاوانبار دہ بیّت وقە زردارەو دەبیّ بیگی پیتەوہ، ئەم زە کاتە تا بێتە بە
ھەژاران و نەداران، وە رۆژو پاک دە کاتەوہ لە قسەہی ھەلە و پیر و پوچ وە نان دانیکیشە بە
ھەژاران وە ک لە فەرمودە کە داھاترە: عن ابن عباس (رضی اللہ عنہ) (أن رسول اللہ ﷺ)
قال : (طهرة للصائم من اللغو والرفث ، وطعمة للمساكين) .

رہمہ زان مانگی تہوبہ

تہوبہ کردن له تاوان و خراپہ واتہ: گہرانہوہ بۆ باوہشی پر میہر و لیخۆشبونوی خوایی ، تۆبہ کردن پیویستہ بۆ پرواداران ، زۆر له نایہت و فہرمودہ کان ہانمان شہدہن کہ تہوبہ بکہین له تاوان و خراپہ ﴿یاأیہا الذین امنوا توبوا الی اللہ توبۃ نصوحا﴾ واتہ: نہی تیمانداران بہراستی تہوبہ بکہن و بۆلای خوا بگہرینہوہ، پیغہ مبہر (ﷺ) فہرمویہ تی : ﴿یاأیہا الناس توبوا الی اللہ واستغفرہ فانی أتوب فی الیوم مائۃ مرۃ﴾ مسلم. واتہ: نہی خہ لکینہ تۆبہ بکہن و داوای لیخۆش بوون بکہن وہ من رۆژی حہفتا جار (استغفر اللہ) نہ کہم ، له گێرانہوہیہ کی تر دا سہ دجار، نہ مہ له کاتیک داوای کردوہ کہ خوای پەروردگار له پیغہ مبہر خۆش بووہ ، بہ لآم بۆئہوہی بیسہ لمینتی کہ بہندہیہ کی وہ فادار و سوپاسگوزارہ خوای بہخشنده زۆر حہز دہ کات بہ تہوبہ کردنی بہندہ کانی ، لہ فہرمودہی پیغہ مبہر دا ہاتووہ (بخاری مسلم) گێراویانہ تہوہ کوردی یہ کہشی بہم شیوہیہ: (خوا نہوہندہی پیی خۆشہ بہ تہوبہ کردنی بہندہ کانی وہ کو کہ سیک کہ ولاخہ کہی ونکردبی له بیاباندا و نان و ناوہ کہشی ، لہ سہر پشتی ولاخہ کہی بیٹ و، بی نومیڈ بویت لہ دۆزینہوہی، دوا ی گہرانیکی زۆر له ژیر سبہری داریکدا پالکہو ی ، لہو کاتہ دا کہ چاوہ پروانی مردنہ، نہ بیینی وا ولاخہ کہی بہ ژورسہریہوہ و ہستاوہ، کہ پہلاماری ولاخہ کہی دہدات لہ خۆشیدا توشی ہلہ دہ بیٹ ، دہ لیت خوایہ من خوای تۆم تۆعہ بدی منی!) ، وہ ہر وہا لہ فہرمودہیہی تری قودسیدا ہاتووہ کہ: (خوای گہورہ فہرمویہ تی گہر نیوہ بستنی لہ من نزیک بنہوہ، نہوا من گہزی لیتان نزیک دہ بمہوہ، وہ نہ گہر نیوہ بہرۆشتن بین بۆلام ، نہوا من بہ ہر وہ لہ دیمہ پیئشوہ بۆلاتان، واتہ نہ گہر نیتمہ رومان لہ خوابیت خوای گہورہ پرووی رہ حہتی لیمانہ، وہ نہ گہر بہ پری زہوی تاوانی کردبی بہو نہ ندازہش لیتی خۆش دہم بہ مہرجی شہریکی بۆ پریانہ داہم) مسلم، دیارہ تہوبہ کردنیش تہنہا بہ قسہی روت نابی ، بہ لکو دہبی نہم مہرجانہی تیدابیت (۱ - واز ہینان لہ گوناہو تاوان، ۲ - پہشیمان بونہوہ لہ کردوہ خراپہ کان

۳ - ده بیّ سوربیّ له سهر عیبادهت و نه گهر یتته وه سه رتاوان و خراپه، نه مه ته گهر تاوانه که له بهینی بهنده و خودادا بوویه لام نه گهر حهقی خه لکی تیدابوو واته: (حق الناس) نه وه ده بیّ مهرجی چواره میشی تیدابیّ که گیرانه وهی حهقه کان بوخواه نه کانیا، یان گهر دنی خزی پییان نازاد بکات { وه نیشانه کانی تویه کار نه مانه ن: (فرمیسکی چاوی ، حه زکردن له تنیایی وموحاسه به کردنی نه فسی له خه یالّ کردنی بوخراپه) دهی بافریای خو مان که وین تهویه کردن دوانه خهین چونکه مردن له نکا ودیت ونزیکه، وه دواختنی تهویه ش تهویه ی دهوی ! به تابهت له مانگه پیروزه که مانگی لیبور دنی گشتیه، چون تویه کردن و گهرانه وه بو لای خوا له دایک بونیککی تازهیه ، بهزه بی و لیبور دنی خوا له مانگه دازیاتره له هه موو کاتی ، مانگی گهرانه وه و قوتار بونه له ناگر/ له مانگه داشه یتانه کان کوّت وزنجیر ده کرین و وزه وتوانیا، که ده بیته وه، ده رگا کانی به هه شت ده کرینه وه، هه رحهوت ده رگا کانی ناگر داده خری، خوی بالاده ست مرؤفه کانی وادروستکردوه که توانای نه نجام دانی چاکه و خراپه یان ههیه، هه مومان تاوان بارین وه که پیغه مبهر (علیه السلام) فهرمویه تی (کل بنی آدم خطاء وخیر الخاطئين التوابون) چاکترین تاوان بارنه وانن که تهویه نه کنن، وه له فه زلی خویه تاکاتی دنیا خه رابون و پروژ گهرانه وه ده رگای تهویه دانا خری، وه دلتیابن گهر به راستی تهویه بکهین خوی به خشنده لیمان خو ش ده بیست وه کوفه رمویه تی ﴿وانی لغفا لمن تاب وأمن وعمل صالحا ثم اهتدی﴾ تهویه ی تهواو تهویه کردنی هه موئه ندامه کانه نه که تهنها به قسه، له کتیبی (التوبة) هاتوه للمحاسبی) (تهویه ی چاوه کان وازهینانه له نه زهری حهرام تهویه ی گوئییه کان گوینه گرتنه له حهرام، تهویه ی دهسته کان دور که وتنه وه یانه له حهرام، تهویه ی قاچه کان نه روژیشتنه بو حهرام، تهویه ی دامین دوریه له زینا، تهویه ی عهقل دور که وتنه وه یه له فیکرو بیرو باوهری حهرام، تهویه ی زمان پاراستنیه تی له قسه ی خراپ وتنی (استغفر الله)، سه د تویهت شکاند خو ت مه شیر وه .. قاپی گوشاده باز هه م بییره وه (مهوله وی)

۱۷- رهمه‌زان مانگی جیهاده

جیهاد و تیکۆشان دژی تاغوتان بۆ چه‌سپاندنی به‌رنامه‌که‌ی خوا لوتکه‌ی هه‌ره به‌رزی ئیسلامه، جیهاد به‌ندایه‌تیه و به‌رهمیشه بۆ خه‌لکه، چونکه به‌هۆیه وه‌خۆمان و دینه‌که‌مان ده‌پاریزیت، و سه‌رده‌که‌ویت و کۆمه‌لگا ناسوده ده‌بیت، هه‌رکۆمه‌لێک پشت له‌جیهاد بکات ئه‌وه زه‌لیل و ژێرده‌سته ده‌بیت و هه‌رکۆمه‌لگا ده‌بینی، عیززه‌تی نه‌م دینه به‌جیهاده‌ویه، له‌به‌رئه‌ویه له‌خه‌یروپاداشت دا وینه‌ی نیه، عن ابی هریره، رضی الله عنه: قيل يارسل الله ما يعدل الجهاد في سبيل الله؟ قال: لا تستطيعونه، فاعاد مرتين، او ثلاثة كل ذلك يقول لا تستطيعونه! وقال في الثالثة: مثل المجاهد في سبيل الله كمثل الصائم القانت بايات الله لا يفتر من صلاة ولا صيام حتى يرجع المجاهد في سبيل الله! (رواه الخمسة) واته نپرسیار کرا له پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) چ شتی هاوتای جیهاد و تیکۆشانه له‌پێی خوادا؟ دوو جار ئه‌م پرسیاره‌یان لێ کرد، فه‌رمووی ناتوانن ئه‌نجامی بده‌ن! تا له‌جاری سێ یه‌مدا فه‌رموی: وینه‌ی موجهیدی پێگه‌ی خوا و هه‌رکۆمه‌لێک به‌رده‌وام به‌پۆژو بیت و شه‌ویش به‌رده‌وام نوێژ بکات و قورئان بخوینێ بێ ئه‌وه‌ی نوێژه‌که‌ی به‌پیت و پۆژه‌که‌ی بشکینێ تا ئه‌و موجهیده ده‌گه‌رپه‌ته‌وه. موجهید که‌سه‌یکه که، پارێزه‌ری دین و بیرو باوه‌ره و خۆشه‌ویستی گه‌لی موسلمانه، نه‌و موجهیده‌ی که‌ناحه‌زانی ئه‌م دینه زۆر رقیان لێهه‌تی، زۆر ناو و ناتۆره‌ی خراپیان به‌ناپه‌وا به‌سه‌ر دا بریوه، سه‌رنج به‌ده‌لای خوا چهند به‌پۆژه، (له‌ئه‌بو هوره‌یره‌وه (خوای لێ رازی بیت) پێغه‌مبه‌ری پێشه‌وامان فه‌رمویه‌تی: (له‌به‌هه‌شت دا سه‌د په‌له هه‌یه، که خوای گه‌وره بۆ موجهیدانی پێگه‌ی خوای ئاماده کردوه، نیتوانی هه‌ردوو په‌له به‌ئهندازه‌ی ناسمان و زه‌ویه، نه‌گه‌ر پارانه‌وه له‌خوا داوای (فیه‌ده‌وس) بکه‌ن که له‌ژێر عه‌رشه‌ی خوایه، ئاوه‌کانی به‌هه‌شت له‌وه‌ی ده‌ته‌قنه‌وه) (بخاری) گێتراهه‌تیه‌وه. لێره‌دا جی‌ی خۆیه‌تی که‌بهرسی، جا چ په‌یوه‌ندیه‌ک هه‌یه له‌نیتوان جیهاد و په‌مه‌زان و پۆژوو دا؟ سه‌رنج به‌ده‌له‌وه‌لامه‌که‌ی جیهاد و پۆژوو

له‌روانگه‌ی ده‌قێکی قورتانییه‌وه ده‌گه‌نوه، که هه‌ردوکیان به‌وشه‌ی (کتب) فه‌رژکراون؛ دیا‌ره جیهاد زۆر شت ده‌گرێته‌وه ، وه‌کو جیهاد به‌ زمان و به‌مال، به‌لام له‌هه‌موویان گرنگ‌تر جیهاد به‌نه‌فسه‌ که‌له (قتال) دا خۆی ده‌بینیته‌وه ، که به‌م شیوه‌یه هاتوه ﴿کتب علیکم الصیام﴾ و ﴿کتب علیکم القتال وهو کره لکم﴾ واته: له‌سه‌رتان پێویست کراوه نوسراوه‌ پۆژوو وه پێویست کراوه له‌سه‌رتان شه‌ر و جه‌نگ کردن هه‌رچه‌نده پێتان ناخۆشه ، راسته‌ جه‌نگان و کوشتار گران و ناخۆشه ، به‌لام پێشه‌کی زۆری بۆ داناوه تا کاره‌که‌ت به‌لاوه‌ ناسان ببیت ناماده‌بێ بۆ مه‌یدانی رو به‌ رو بونه‌وه و خۆپا‌گری ، یه‌کتێک له‌و پێشه‌کیانه پۆژوه که‌ فێری خۆپا‌گری ده‌کات به‌رامبه‌ر تینویه‌تی و برسی‌یه‌تی و بێ‌تاقه‌تی ، پێشێ فێری جیهادی نه‌فست ده‌کات پا‌شان جیهادی بێ باوه‌ران ، به‌راستی پۆژوو قوتابخانه‌ی به‌ر خۆدان و نازایه‌تی و ئارام‌گرتنه ، نه‌مه‌ جگه‌ له‌ په‌رسته‌شکه‌انی تری وه‌ک نه‌لقه‌ی زنجیر په‌یوه‌ستن به‌یه‌که‌وه، هه‌روه‌یه‌که‌یان پێشه‌کی و پێ‌خۆشکه‌ری نه‌وی تره ، تا‌پله‌ پله‌ موسلمان تی‌ بگات و پێ‌ بگات . ئینجا سه‌باره‌ت به‌ په‌یوه‌ندی نیتوان په‌مه‌زان و جیهادیش گه‌ر په‌ره‌که‌انی می‌ژوو‌ی زی‌رینی ئیسلام هه‌لده‌ینه‌وه ، بچینه‌ خزمه‌ت ژیا‌نی پێغه‌مبه‌ر و هاوه‌لانی و سه‌یری په‌مه‌زانه‌که‌انی نه‌وان بکه‌ین ! ده‌بینین که‌ په‌مه‌زان شه‌و کات مانگی نازایه‌تی و به‌ره‌نگار بوونه‌وه بسووه به‌پێچه‌وانه‌ی ئیستای ئیتمه‌ ! که‌له‌سه‌رده‌می به‌ناو نازادی دا به‌ قسه‌کردنیش باسی حه‌قی ئیسلام بکه‌ی قه‌ده‌غه‌یه‌ و یان ده‌بێ بێ ده‌نگ بی و بی‌ به‌ (الساکت عن الحق . .) یان ده‌بێ به‌که‌یفی تاغوتان بلێی !! هه‌ندی له‌و رودا‌وانه‌ی سه‌رده‌می پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) به‌کو‌رتی باس ده‌که‌ین که‌ له‌م مانگه‌ پیرۆزه‌دابون ، له‌ کاتی‌کدا په‌مه‌زان و دین و به‌رنامه‌ی ئیتمه‌ و نه‌وانیش هه‌ر یه‌ک شت بووه که‌ قورتان و سونه‌ته .

شهری به دري گهوره :

نهم شهره له (۱۷) ی ره مه زاندا بوو که شهری یه کلاکه ره وه بوو له نیوانی غوربهت و عیززه تدا، کاتی موسلمانان بزیر کردنه وهی پیدا ویستی خویان، بزسه لماندنی هیزی تیمان ، چونه پیش کاروانیکی قوره شیشه کان ، به لام ویستی خوا و ابوو که ده بی له کاروانه که یان چاکتر دست بکه وی نهویش شهریک بوو سه ربه رزی حق و نیمانی تیدا سه لیترا جگه له غه نیمه ته کهش ، له شهریکی سهخت و خویناوی و نابه ربه ردا ، سو پای برواداران سه رکهوت به سه ر له شگری پوچی بی باوه راندا توانیان شکومه ندی یه که جاری له میثوری پر سه روه ری نیسلامدا تۆمار بکه ن ، به ویستی خودای بالاده ست ﴿ لیحق الحق ویبطل الباطل ﴾ نه و رۆژه مان له یاد ناچی که نه وه نده سهخت و ترسناک بوو ، پیغه مبسر (ﷺ) ده پارایه وه له خوا ، نه وه نده دهستی به رز کر بۆوه تا عه باکه ی سه ر شانی به ری بۆوه و ده یفه رمو ونسی جار له سه ر یه ک (اللهم نصرک الذی وعدتني ...) خواجه نه و سه ر که وتنه م بده دیتی که خۆت وه عدت داوه ، نیسلام سه ر به ی پاشان نه بویه کر (خوای لی رازی بی) عه باکه ی خسته وه سه ر شانی پیروزی و پی ی گوت دلنیابه خوا وه عدی خۆی ده باته سه ر ، نه وه بوو خوای میهره بان سه ری خستن ، مسلمانان عه زیزو زال بوون که پیشترزه لیل و که م ویی تفاق بوون ﴿ ولقد نصرکم الله ببدر وانتم اذلة ... ﴾ (ال عمران ۱۲۳)

فهقی مه ککه :

رزگار کردنی شاری مه ککه ی پیروژ له (۲۲) ی ره مه زانی سالی هه شتی کۆچی دا بوو ، که له کاره سهخت و ترسناکه کانی ژیانی پیشه و امان بوو ، ده توانین بلتین به رزگار کردنی مه ککه ماوه ی غه ربی نیسلام به سه ر چوو و سه رکهوت ، نهم فهغه گه وره و گرنگه له ره مه زاندا کراوه ، وه هه روه ها شهری (عین جالوت) که موسلمانان به قیاده ی مه مالیک تیدا سه رکهوتن به سه رته تاره کاندا ، له ره مه زاندا بوو ، هه ردوو رودای سه ره وه بوونه ناسنامه ی

ناسىنى ئىسلام و موسلمانان ، وپىمان دەللىن كە پەمەزان مانگى تىكۆشانە، وەجىگەى
 شانازىە كەيادىان بگەينەوہ لە (۱۷) و (۲۲)ى پەمەزاندا وەلەتەمەنى خۆشاندا بىستومانە
 وىنومانە كەناحەزانى ئىسلام زۆرلەوشەروئاژاوى كەبە موسلمانان فرۆشراوہ لەم مانگە
 دا نەنجاميان داوہ، تاكو ناشىرىنى بگەن لەبەرچاوى خەلك، تابلتن خەتاي پەمەزانە!! بەلام
 كورد وتەنى (بەرى خۆربەبىژنگ ناگىرى) و دورلەروران، كاروان سەيش دەوہرن!! بۆ نمونە
 كاتى خۆى رژیتم بەزۆرى لەپەمەزاندا ھىرش وشەر وپراگواستن وپۆردومان تىدا نەنجام دەد'
 بەھەمان شىوہش عەلمانىە دىموكراتى خوازەكان!! لەشىشان و بۆسنە و كۆسۆقا و كشمىر
 كارى خۆيان نەنجام دەدەن ، دژايەتى پىرۆزىەكانى ئىسلام دەكەن . جا نەگەر سەرنجى
 رابردومان بەدەين و لەگەل ئىستادا بەراوردى بگەين دەبىنين راستىەكان سەرەوبن كراون
 لەناو ماندا ، پەمەزان لای ئىمە ئىستا بووئە مانگى تەمبەلئى و بىكارى و بى تاقەتى
 ...، با پەمەزان بگەينە ھەنگاويك بۆ زىندوكرنەوہى ئەم فەرزە فەرامۆش كراوہ ،
 ئىمەى كورد بەبى تىكۆشان زەلىل و ژىر دەستەين ، ئەوہتا لەسەردەمى بەناو نازادى دا
 گەر داواى حاكىمىەتى قورئان بگەين بە تىرۆرست و كۆنە پەرسەت تۆمەت بار دەكرىت و
 بەتاگر و ئاسن وەلام دەدرىتەوہ ، ئەگەر بەياساى ھەلبژاردنىش سەربكەوى ھەر پىگەت
 پى نادەن مادام موسلمانى، وەكو لەجەزائىرو توركىا و فەلەستىن مىسر بىنرا، لىرەدا
 دەرکەوت كە : . پەمەزان مانگى جىھاد و تىكۆشانە..مانگى خەبات و بەرخۆدانە ،
 بۆسەلماندى ھىزى ئىمانە..بۆ پەتاندى بىرى شەيتانە .

رهمهزان مانگی تهقوايه

تهقواي خوا واته: پاريزگاري و دوركه وتنهوه له شته قهدهغه كراوه كان، تهقوا ناموزگاري و فرماني خوايه بوزگشت بنده كاني و راسپاردهي گشت پينغه مبه رانه بوزگه له كانيان، نهو تهقوايه كه پيشهوا علي (خ) تتي گهيشته و پيناسه ي دهكات بهم شيويه ، تهقوا واته نه م چوارخاله با خومان بجهينه ژير تيشكي نهو پيناسه يه بزانيان كارمان پي كرده؟ وهچون تتي گهيشتهين ؟ !

۱ - الخوف من الجليل : نهويه كه بهراستي له خوابترسي و خراپه نهكهي .

۲ - العمل بالتنزيل : نيش كردن به بهرنامه ي خوا، تهنها نهو بهرنامه يه ياسا و ريساي ژيانت بي ، واته ههول بده بوزحاكميه تي ديني خواله هه موو بواره كاني ژيانندا . جا بزانه كاربه (هودا) دهكهي يان به (ههوا) ؟

۳ - القناعه بالقليل : رازي بوون به وبه شه ي كه خوا پتي داوي، سه رچاوه ي هه موده رده كاني نه م سه رده مه دنيا خوزيه ، ههست و نهستان به دنياوه شيلراوه ، ده رباز نابين مه گهر تهنها دهرداني قناعهت به كاربينين .

۴ - والاست ناداد ليوم الرحيل : واته خو ناماده كردن بوزوژي كوچ كردن و خه مي سه فهري قيامهت بي ، نه مه يه پيناسه ي تهقواي تهقوا . نايا خومان ناماده كردهوه بوزوژي كوچ ؟ بوزه لامدانه وه ي پرسيا ره كاني ناوگور؟ نايا وه كوماندهو هيلاك ي بوزنه م دنيا ، خه مي قيامهت له بهره ؟ كه واته ماناي تهقوا فراوانه، نه وه ني يه كه خوت فهقير و زهليل بكه ي ، بهلكو به بههوي تهقوا ده بيه پياوي دنيا و دواوژو! پينجه وانهي تهقوا (طغوي) يه، واته كه سي تهقواي نه بوو ، توغياني كردهوه ولاي داوه، به ههوا و نارزهوي خوي دهكات . دواي نهوه ي كه له ماناي تي گهيشتهين ، پيوسته له سه رمان له هه موو بواره كاني ژيانندا تهقوادارين و جوژه كاني تهقوا بزانيان بوز نمونه: (له عيبادهت و بهندايه تيدا) ناگات له تهقوا بي بهدل و گيان بيكه ي دورله ريبايي و ناپاكي ! له بواري سياسيدا بزانه له بهرخوا

پشتیوانی له کۆ ده‌که‌یت و ږقت له‌چ کۆمه‌لیکه، که‌به (ولاء‌وبراء) ناسراوه، له‌عه‌قیده‌دا له‌ بیروباوه‌ږتدا ته‌قوا وپاریزی نه‌وه‌یه که‌ وریابه‌ توشی شیرک نه‌بی، هه‌وا و ئاره‌زوی خوټ تیکه‌لی نه‌که‌یت! ته‌قوای عه‌سکه‌ری نه‌وه‌یه که‌له‌کاتی شه‌ږدا، نه‌خشه‌و پیلانی داریزی که‌ به‌زیانیکی که‌م سه‌ر بکه‌وی ژن و مندال و پیره‌ پیاو نه‌کوژی و ئاگاداری دیل و گه‌راوه‌کان بی ته‌قوای ئابوری نه‌وه‌یه له‌کاتی کږین و فرۆشتن دا ته‌قوات بییت، دور به‌ له‌غه‌ش و فیل و خیانه‌ت و درۆ..... وه‌له‌به‌واری کۆمه‌لایه‌تی دا ته‌قوا نه‌وه‌یه که‌له‌گه‌ل خه‌لکی دا هه‌لسوکه‌وتت چاک و پاک بیته‌ خوره‌وشتت جوان بیته‌، دوربی له‌ دووروی و دوزمانی و درۆکردن، خه‌لکی له‌ده‌ست و زمانت سه‌لامه‌ت بن، به‌م شیوه‌یه موسلمانان پابه‌ند و مولته‌زیم ده‌بی ته‌قوا له‌هه‌موو ژیا‌نیدا ږه‌نگ بداته‌وه، نه‌وجا سود و گرنگی ته‌قوات بۆ ده‌رده‌که‌وی که‌ نه‌مانه‌ی لای خواره‌وه هه‌ندیکن له‌ گرنگی ته‌قوا

گرنگی ته‌قوا له‌ ژیا‌نی موسلماناندا

أ- خوای گه‌وره‌له‌گه‌ل ته‌قواکارانه‌و‌پشت‌گه‌ریان لیده‌کات ﴿ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون﴾

ب - به‌هۆی ته‌قواوه‌ کاره‌کانمان ئاسان ده‌بیته‌ و خوای گه‌وره‌ناره‌حه‌تیمان له‌سه‌رله‌بات، وه‌ ږزق و ږۆزیمان ده‌دات و ده‌روی خه‌یرمان لیده‌بیته‌وه، وه‌کو ده‌فه‌رموی: ﴿ومن يتق الله يجعل له مخرجا ويرزقه من حيث لا يحسب﴾ و من يتق الله يجعل له من أمره يسرا ﴿
ج - به‌هۆی ته‌قواوه‌ زانسته‌ و زانیاری زیاد ده‌بیته‌، وه‌ك خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رموی: ﴿واتقوا الله ويعلمكم الله﴾ ته‌قوا نوری عیلم و زانیاری ده‌خاته‌ ناو دلته‌وه و شاره‌زا و زانسته‌ و زانیار ده‌بین

د - ته‌قواوه‌و‌کاری خو‌شه‌ویستی و دل‌سو‌زیه‌کږیزی و ته‌با‌ییه، وه‌ك ده‌فه‌رمویته‌: ﴿ان الذين امنوا وعملوا الصالحات سيجعل لهم الرحمن ودا﴾

ه - پیوهری قه درووریزلای خواته قوایه، ﴿ان اکر مکم عند الله اتقا کم ...﴾ بهر تیزترینتان لای خوا ته قوادارتیرینتانه ، نهک دهسه لات و دهوله مهندی .

و - بههژی ته قواداری یه وه حق و ناحق ده ناسین لیت تیکه ل نابییت و سهرت لی ناشیوی ، وهک خوا ده فهرمویت: ﴿ان تتقوا الله يجعل لکم فرقانا﴾ واته نه گهر ته قوا بکهن خوا حق و ناحقت پی ده ناسینی و نه وکاته (هه موو زهردیک به زیر نازانی) .

ز - بههوی ته قواوه ، عیبادهت و کاره کاغان لی وهرده گری . کرد و کوششمان به پی ته قوا وهرناگیری بازوریش بی وهک دووکوره که ی نادهم (قابیل وهابیل) که ههردوکیان قوریانین کردو له قابیل وهرنه گیرا وخوا ی گه وره ده فهرموی: ﴿انما يتقبل الله من المتقين﴾ واته :
خوا ی گه وره ته نهها کرده وی ته قواکارانی راسته قینه وهرده گری .

ح - سه ره نجام سه رفرازی و دواروژ ته نه باوژ موسلمانانی (متقی) یه ته نهها نه وان براوهن ، جگه له وان موفلیس و دوړاون ﴿والعاقبة للمتقين﴾ ، جا به راستی ته قواداری راسته قینه دوستی خوایه ، سود و گرنگی ته قوا له ژماره نایه ، نه وهنده بهسه که خوا ی میهره بان به چاکترین تویشو پیناسه ی کرده ، وهک فهرمویه تی : ﴿وتزودوا فان خیر زاد التقوی و اتقونی یا اولی الالباب﴾ ، ده ی با پاریزگاری و به ندایه تیمان به راستی له دلوه بییت ، وه کو پیغه مبهر (ﷺ) له حه جی مال و ناوایی دا فهرموی: (التقوی ها هنا) دهستی خسته سهر سنگی موباره کی و فهرموی ته قوا لی ره وهیه ! جا وه کو ناماژهمان پی دا با هه موو کاتی له ته قوی خوادا بژین به تاییهت زیاتر له مانگی ره مه زاندا که مانگی زیاد کردنی ته قوایه ، خو شه ویستان گرنگ نه وهنی یه چهند سال دهژی که م بیان زور ، گرنگ نه وهیه چوژ دهژی ؟ ته قواداری یان هه واداری ، ده ی با نیمه ش موسلمانانه له سهر ته قوا بژین ویرین تابکه وینه بهر نه م نایه ته ﴿یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسلمون

دهمهزان مانگی شهرم و له خواترسانه

پتویسته له م مانگهدا زیاتر شهرم له خوا بکهین و لی ی بترسن ، یه کینک له سیفه تی پروادارانن راسته قینه شهرم و له خواترسانه ، له ترسی خوا وه له مولکی خوادا وه له بهرچاوی خوا شهرم دهیگری که تاوان و خراپه بکات، وه ک فرمویه تی ﴿فلا تخا فوهم و خافون ان کنتم مؤمنین﴾ (آل عمران : ۱۷۵) واته : له وان مه ترسن له من بترسن گه بهر پراستی پروادارن ، نه گه له خودا نه ترسی و شهرمی لی نه که ی هه موو خراپه یه کت پی ده کری ، بویه بی پروایان کاری وا خراپ نه نجام نه دن که هیچ درنده یه ک نایکات ، پیغه مبه رمان (ﷺ) فرمویه تی : نه وه ی له پاشاوه ی قسه ی پیغه مبه ران جی ماوه { ... اذالم تستح فاصنع ما شئت } واته : نه گه شهرم له خوانه که ی هه موو شت پی ده کری به ناره زوی خۆت ، نه م هه موو فسادو کوشتن و برین و خیانت و گه نده لیه به ره می بی دینییه ، جا پتویسته له سه رمان بهراستی شهرم له خوا بکهین چونکه سه رچاوه ی هه موو خیر و چاکه یه ک له خوا ترسانه (رأس الحکمة مخافة الله) به تایبته له م مانگه پیروزه داباخۆمان بزخوا ساغ بکهینه وه و ته زکیه ی نه فسی خۆمان بکهین ، بزۆه و مه بهسته ده چینه خزمته فرموده یه کی پیغه مبه ر (ﷺ) که بۆمان پروون ده کاته وه که شهرم چۆنه و کس بهراستی له خوا ده ترسی که نه مه مانا که یه تی و فرمویه تی : {استحيوا من الله حق الحياء .... ، واته : نه ی خه لکینه بهراستی شهرم له خوا بکهین و لی ی بترسن و فرمانه کانی به جی بینن ، وتیان سوپاس بۆخوا نیمه زۆر شهرم له خوا ده کهین ، جا پیغه مبه ر (ﷺ) فرمووی نه خیر شهرم کردن له خوا بهو شیویه نابی که نیوه ده یکهین ! تنها به قسه ی پرووت نابی به لکو هه رکه س ده لی بهراستی شهرم له خوا ده کهم ده بی نه م سی خاله ی تیدا بی ، یه کهم : با که لله سه ری به هه موئه ندامه کانیه وه له خراپه بیاریزی (واته : زمان و چاوه گوینچکه و دووه م : ساورگی له خواردن و خواردنه وه ی حه رام و بیسی وزیسه خۆری بیاریزی . سییه م : زۆری له مردن و قه برو قیامت بکاته وه ، من فعل ذلك فقد استحياء من الله حق

الحياء } (رواه احمد)، ئینجا له کۆتایی فرموده که دا فرموی هر کس ناوای کرد و نهوسی خالتهی تیدابوون نهوه بهراستی شهرمی له خوا کردوه ، نهینا گهر به قسه بیته هموو کهس پیوای چاکه وه هموو ده لئین له خوا ده ترسین، بهلام ههزار قسه به قوریانی کرده ویهک بیته ، گهر سهرنج بدهینه فرموده که ده بینین خۆشه و یستمان بۆ پیتاسهی شهرم و له خواترسان له سه ره وه پیداهاتوه چونکه سهر گه وره ی لاشه یه ، گهر سه ره کهت چاک و پاک بوو نهوا کرده وه ی نه ندامه کانی لاشتهت چاک و پاک ده بن ، چون سه ره جم هه لسوکه وته کان په نگ دانه وه ی نهو بیرو باوه په یه که له سهرت دایه ، بۆدنیاش ههر وایه گهر سهر و براگه وره کان کار به ده سه ته کان راست و چاک بن خه لکه که شیان چاک و پاک ده بی بهلام کورد واته نی : گهر دار خواربوو سیبه ریشی خواره بیته ، نیستا ناوه که له سه رچاوه وه لیله . به هه مان شیوه ش پاراستنی ورگ له حه رام له خواردنی پیس له زیاده خۆری هۆکاری قبول بونی عیباده ته ، بیر کردنه وه ش له مردن ونا په حه تیسه کانی دوا رۆژ چاکترین نامۆژگاریه ، هر کس بهراستی خه می قیامه تی بیته زۆر گو ی نادات به جوانی دونیایه ته نهابه نه ندازه ی پیویست له دنیا ده چیته پیتشی ، دنیا وه ک سۆیه ی زستان ی وایه گهر له به رام به ری بی خۆشه بهلام که باوه شت تیه ره نسا ده تسوتینی ، جابا به خۆماندا بسچینه وه وه گه ل فرموده که به راوردیکی خۆمان بکه یین بزانی تاج نه ندازه یه ک نیتمه شهرم له خواده که یین هه ندی نمونه ی له خواترسان : پیشه واعومه ر(خ) له گه ل نهو هه موو ته قواو عه داله ته دا شوینی دوو خه تی فرمیسک له سه ر رومه تی دیار بووبه هۆی گریانی زۆری له ترسی خوا ! خۆزگه خاک و خۆل بام دایکم منی نه بوایه (ویلک عمر لیتنی امی لم تلدنی...) وه هه ره وه ها فرمویه تی نه گه روترا هه موو خه لکی ده چن بۆیه هه شت ته نه یه ک کهس نه بی بۆ دۆزه خه نه ترسم نهو که سه من بم ، وه به پیچه وان وه نه گهر وتراهه موو خه لک نه چن بۆ دۆزه خه ته نه یه ک کهس نه بی نومیدم وایه نهو که سه من بم ... ، پیشه واعلی خ . فرمویه تی : نای له که می تویشوو دوری ریگا .. نای له و عومه ره که مه و لهو حیسابه ورده

(ابن سناك) محاسبه‌ی نفسی خۆی ده‌كرد و ده‌ی گوت: (تقولین قول الزاهدين وتعمل: ، عمل المنافقين ومع ذلك الجنة تطلبین ...). قسه‌ی پیاو چاكان ده‌كه‌یت و كرده‌وه‌ی دوره‌كان نه‌نجام شه‌ده‌ین له‌گه‌ل شه‌هشدا داوا‌ی به‌هه‌شت ده‌كه‌ی ، شه‌وه‌ دوره‌ خه‌لكی به‌هه‌شت كرده‌وه‌یان به‌وشیوه‌یه‌ نیه .

هۆیه‌كانی له‌خوا ترسان :

۱ - نه‌وانه‌ی زۆر له‌دین و به‌رنامه‌ی خوا شاره‌زان و ناگادارن له‌ ده‌سه‌لاتی خوا له‌ وه‌سفی نه‌وان دافه‌رمویه‌تی: ﴿انما یخشی الله من عباده العلماء...﴾ .

۲- یادكردنه‌وه‌ی تاوانه‌كانی رابردوی .

۳ - بیركردنه‌وه‌له‌مردن و حیسابی دواړۆژ

۴ - بیركردنه‌وه‌ی له‌ ده‌سه‌لاتی خوا‌ی گه‌وره‌و لاوازی و بۆ هێزی خۆی،

به‌ره‌مه‌ی له‌ خواترسان : گریانی زۆر، پیغه‌مبه‌ر ((ﷺ)) فه‌رمویه‌تی (هه‌وت كه‌س له‌ ژێر سیبهری عه‌رش‌ی خوادا هه‌شده‌كرێن له‌وانه‌...: رجل ذكر الله خاليا ففاضت عیناه ...، كه‌سیكه‌ له‌ته‌نیایا بیرى كرده‌وه‌و له‌ترسی خوا چاوه‌كانی پر بون له‌ فرمیسك ...} ، وه‌له‌ فه‌رموده‌یه‌كى تردا كه‌ شه‌مه‌ كوردیه‌كه‌یه‌تی پێشه‌وامان فه‌رمویه‌تی: (شه‌وه‌ی من ده‌یزانم شه‌گه‌رنیوه‌ بتان زانیایه‌ شه‌وا زۆر ده‌گریان و كه‌م پێ ده‌كه‌نین ، ئینجا هاوه‌لان هه‌موویان كه‌وتنه‌ گریان) (متفق علیه) ، به‌ره‌مه‌ی له‌خوا ترسان كردار و گوفتاری جوانه‌، ده‌ست و دامینی پاكه‌، دوركه‌وتنه‌وه‌یه‌ له‌حه‌رام ، له‌خواترسان سه‌رچاوه‌ی خێری دنیاو دواړۆژه ، له‌دنیا‌دا به‌رپۆز و گران و سه‌نگینه‌ ... له‌ دواړۆژجیگه‌ی به‌هه‌شتی به‌رینه .

رەمەزان و ئىعتىكاف

ئىعتىكاف واتە: مانەۋە لەناو مزگەوتدا بەنېسەتى تايىبەت ،عائىشەى داىكى ئىمانداران (خ) بۆمان دەگىزىتتەۋە {كەپىغە مېبەر (ﷺ) لە مزگەوتدا دەمايەۋە ئىعتىكافى دەكردلە (۱۰) شەۋى كۆتاي رەمەزاندا} (بخارى و مسلم) گىراۋايانەتەۋە ئىعتىكاف سى جۆرى ھەيە :

أ - ئىعتىكافى سوننەت كەلە ھەموو كاتىكدا دەبيت .

ب - ئىعتىكافى كە سوننەتى مۇنەكەدەيە ، ئەۋىش لە (۱۰) شەۋى كۆتاي رەمەزاندايە ج - ئىعتىكافى واجب كەلەسەرخۆى نەزركرد بى .

ئىعتىكاف پىۋىستە ئەم دوو مەرجەى تىدا بيت :

۱ - نىت ھىتان لە سەرەتاۋە كەلە مزگەوتدا بىنئىتتەۋە تا ماۋەيەكى دىارى كراۋ .

۲ - ئەۋەندە بىنئىتتەۋە كە لە عورفدا پىنى بگوتى ئىعتىكاف ، ۋە بەبى عوزر نەچىتە دەرەۋە .

نادابى ئىعتىكاف كردن :

أ - سوننەتە ئەۋكەسە خۆى بەخۋا پەرسىتەۋە خەرىك بكات زىكر و فىكر و دىراسەى قورنات و زانستە شەرىى يەكان بكات .

ب - باشتر وايە بەرۋژوۋ بى گەرپەمەزان نەبوۋ بۆكپ كىرەنەۋەى ئارەزۋە دىيائى يەكانى

حىكەت و مەبەست لە ئىعتىكاف (سراعتكاف) :

لە راستىدا سەرجم فەرمانەكانى خوا و پىغەمبەر پىرەتى لەسود و كەلكى دىيا و دۋارۋژ ، بەلام ئىمە پەى بە ھەموۋىان نابەين ، يەكى لە مەبەستەكانى ئىعتىكاف پاك كىرەنەۋەى دەرونى مرۋفە و دامركاندنەۋەى سەركىشى شەھۋەت و ئارەزۋەكانى يەتى . واتە بۆ (تەزكىيەى نەفسەتا ھەۋا و ئارەزۋى خۆمان لە گەل شەرىى خۋادا بگۈنجىنن، نەك بە پىچەۋانەۋە !! ۋە يەكىكى تر لە فەلسەفە و حىكەتەكانى ئىعتىكاف بۆ چاك و پاك پرا گرتنى دلەكانە ، دل كە بەشىكى زۆر گىرنگە لەناۋ لاشەى مرۋفدا ، ئەگەر دلەكەت سەلامەت بوۋ چاك و پاك بو ، ئەۋا سەرجم ئە ندامەكانى لاشەت كىرەۋە يان چاك و

بَلْبُ الْجَسَدِ لِمُضْفَعَةٍ ،

اذا صلحت صلح الجسد كله واذا فسدت، فسد الجسد كله ألا وهي القلب { (رواه البخاري ومسلم)
 واته: ناگادار بن له ناولاشه داپارچه گوشتیک ههیه گهر نهو پارچهیه باش بوو نهوا هه موو
 لاشهت باش ده بی ، وه به پیچه وانه وه گهر نهو پارچهیه خراب بوو نهوا کرده وهی هه موو
 لاشهت خراب ده بی ، نهو پارچهیه ش دلّه، خاوه نی نهو دلّه چاکه درۆ ناکات ، ده ست و
 دامینی پاکه وره وشتی جوانه ، نهک وهک نهو که سهی له حهرام ناگهریته وهو توّقه له گهن
 نافرتهی نامه حره م ده کات وده لئی دلّم پاکه ! وه شهیتانیش ته نهاده چیتنه ناو دلّه کانه وه، جا
 چاکترین ده رمان بۆ شیفای دلّه کان نیعتکافه، (ابن مسعود) ده لئی: هه رکاتی دلّه که ت لئی
 وون بوو شیوا، نهوا له م سئی شوینه دا بۆی بگهری: له گوئی گرتن ویستی قورنان، بیان له
 کۆری زیکردا، بیان له خه لوه تی نیعتکافدا، گهر له وشوینانه دانه بوئه وا توّبی دلّ ماوی وله خوا
 بیاریتوه دلّیکت بداتی که خوای پی بناسی و له خوا ترس بی ، خراپترین مردن مردنی دلّه ،
 خه لک بۆ مردنی لاشه ده گرین و له خویمان ده دن ، به لام بۆ مردنی دلّه کانیان ناگرین .
 سئی زاره وهی جیاواز و په یوه ست به کتر :

سه رنج بده له م سئی زاراوه (ریازه تکیشان، ریاضه، ریاضیات)

۱) ریازه تکیشان: به وکاره ده لئین که شیخ و بیوا چاکانی زوو، له خه لوه ت وته نیایدا

نه نجامیانده داله به خۆدا چونه وه وته زکیه ی نه فس، بۆ به هیز کردنی ده رونیان .

۲) ریاضه: وهرزش یاری بۆ به هیز کردنی جهسته و لاشه زۆریاشه، که له ته راو محداده بیسنری .

۳) ریاضیات: بیرکاری، ماتماتیک، که عه قل وئاوه ز به هیز ده کات .

به راگرتنی هاوسهنگی له نیوان نهوسی ریازه دا ده بیته خاوه نی که سیستی به هیز و به ریز ،

له دنیا و قیامهت، تاریاچی به هه شت .

نیعتکاف به تان ده بیته وه به :

۱ - سهرجی ی کردن له گهل خیزاندا ﴿ولا تباشرهن وأنتم عاكفون فی المساجد﴾

۲ - چونه دهره وه له مزگهوت به بی عوزر وبه هانه .

۳ - سهرخوش بون و شیستی وله دین هه لگه رانه وه .

۴ - گهر ئافره تیش که و ته حمیز و نیفاسه وه .

جابه پریشان هه لیکی زیترینه بۆ نیعتکاف کردن و پاا کردنه وه ی دل و دهر و فغان ، تا به دل و

دهر و نیکی پاک بگهینه خزمهت پیغه مبه و یاران ی بۆ نه و رۆژه ی که مال و مندا ل ه ییچ

سودی نابی جگه له دل یکی پاک و خواناس ﴿یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب

سلیم﴾ .

۲۱- شهوی قهدری پیروز

جینگهی سهرنج وتیپرامانه که خوی گهوره له هه موودر وستکراوه کانیدا گرنگترین و گهوره ترین نوبینه ری بۆدیاری کردوین وه ک دهیبینی گهوره ی کیوه کان عمره فیه، گهوره ی بهرده کان بهرده ره شه که یه (حجر الاسود) گهوره ی کاتراکان نالتونه، گهوره ی مرۆقه کان پیغه مبهرانن (سهلامی خویان له سهر) وه پیشه وای پیغه مبهرانیش حه زره تی محمد (ﷺ)، گهوره ی مانگه کانی سال په مه زانه و گهوره ی رۆژه کانی سال پۆژی عمره فیه و جومعه ش گهوردی رۆژه کانی ههفته یه وشه وی قهردیش گهوره ی شه وه کانه، مرۆ له ژیانیدا چهندسات وکات وهه لی گهوره و گرنگی بۆه لده که وی جائه گهر به ژیرانه نه وه لانه بقۆزیته و ده بیته خاوه نی تویشوو و سهروه ت و سامانیکی زۆر له دنیا و دوا رۆژدا، ئیستاش واین له خزمه ت به کیك له وهه له زپینه دا که له وانه یه جاریکی تر به خزمه تی نه گینه وه نه ویش شه وانی قهدری پیروزه، بانه وهه له ش بقۆزینه وه به مبه سستی زیاترنزیک بونه وه له خوی په روه ردگار، له بهر گهوره یی نه وشه وه یه په مه زان خاوه نی نه و پیره یه، خوارپیزی لینا وه به شه وی به پریزناوی ناوه، خاوه نی سوره تیکی ته و او به ناوو ناوه رۆکه وه بۆی ته رخانکراوه، که سوره تی (قهدره) و فه رمویه ﴿ انا انزلناه فی لیلة القدر، وما ادراك ما لیلة القدر،... یتیمه له شه وی قهدر اقرئنا مان ناره خواره وه له (لوح المحفوظ) وه بۆ ناسمانی دنیا، تۆنه ی محمد (ﷺ) نازانی شه وی قهدر چهند گهوره یه،... لیلة القدر خیر من الف شهر * خیری تا عه ت و عیباده ت له وشه وه دازیاترو چاکتره له هه زار مانگ ! که ده کاته (۸۲) سال و چهند مانگی، بۆنه وه ی قهره بوی ته مه نی کورتی نه م نوممه ته بکاته وه له چاو گه لانی رابردوو،... تنزل الملائکه والروح فیها باذن ربهم من کل امر * له و شه و دا جو بریل له گه ل فریشته کان به فه رمانی خوا دینه سه رزه وی بۆ به جینگه یانندی فه رمانه کانی خوا،... سلام هی حتی مطلع الفجر * سه لامکردنی فریشته کانه له موسلمانان، شه وی دابه زینی ناشتی و په رحه ت و به ره که ته تا به ری به یانی، نه م شه وه گهوره ترین شه وه له گهوره ترین مانگدا، پیغه مبهری پیشه وای (ﷺ) فه رمویه تی:

{ من قام ليلة القدر ايماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه } (بخاری و مسلم) واته: هر کس شەوی قەدر زیندوو بکاتەو بە عیبادە تکرەدن باوەرپی بێ بێت و چاوەروانی پاداشتی بێت، ئەوە خوا لە تاوانەکانی رابردووی دەبوریّت، سەبارەت بە ناوی قەدر: هەندی لە زانایان و توێژەرەوان دەلێن: لەبەر ئەوەی نەندازە و قەدەری هەموو شتەکانی تێدا دیاری دەکریّت لە (لوح محفوظ) وە دادبەزێ، بۆیە ئەو ناوەی لێنراوە، هەندیکی تر وتویانە: چونکە قەدر و ریزی زۆرە، پلە و پایە بەرزە لای خوا بۆیە ناوی قەدرە. نیشانەکانی ئەو شەو:

۱ - لە صحیحی مسلم دا هاتووە کە بەیانێه کە ی تیشکی خۆرکروزە عیفە .

۲ - (ابن عباس) لە پێغەمبەر ((ﷺ)) دەگێریتەو کە: شەو کە سافە، نەسارده و نە

گەر مە، تیشکی رۆژە کەشی سوره .

عائیشە (خ) پرسی لە پێغەمبەر ((ﷺ)) کە لەو شەو دا بوین چی بلێن! کە لەو لامی دا فرموی بلی: (اللهم انک عفوت حب العفو فاعفوا عني) (أحمد وابن ماجة) واتە: بلی خویە تۆبە خشندهی و لیخوشبونت پی خۆشە، خویە عەفوم بکە، دەی باقۆلی بەندایەتی لی هەلکەین و ئەوکاتە زێرینە بە فیرو نەدەین، نەبادا نەبیینینەو، بە لکو خوی گەرە خیری ئەو شەو مان بە نسیب بکات لیمان خۆش بێت .

سەرئێجدان لە مو عجیزە ی قەدر و قورئان:

۱- قەدر و قورئان بەیە کەو گری ئێراون، چونکە قورئان لە شەوی قەدر دا بەزیو

(انا انزلناه فی لیلة القدر) بۆیە ئەو شەو ئەو نەو نده بەرێژە .

۲- سورەتی قەدر (۳۰) و شەیه، کە ناماژە یە بۆ (۳۰) جوزئی قورئان و (۳۰) رۆژی رەمەزان .

۳- سورەتی قەدر (۱۱۴) بێتە، کە یە کسانە بەژمارە ی سورەتە کانی قورئان (۱۱۴) سورەتە .

۴- سورەتی قەدر (۵) نایەتە، کە ناماژە یە بۆ (۵) فەرزه ی نوێژ .

گهړان به دواى نهو شهوهدا:

موسسته حه ببه که له (۱۰) شهوى کؤتايدا بؤى بگهړين، ليړه به دواوه، له شهوه تاکه کاندا، به لام بؤچونى به هيژنه وهيه که له شهوى (۲۷) دايه چون پيغه مبه ر فمويه تى: (من کان متحريها فليتحرها ليلة السابع والعشرين) (مسلم) هر که سى بؤى ده گهړى با له شهوى (۲۷) دا بيدؤزيتته وه، (ابن عباس) سوره له سه رنه وهى که له (۲۷) دايه ، وه کو له وه لامى پيشه و اعمر دا وتى: چونکه ناسمان ، زهوى، حه وتن، مندال به حه وت مانگى ده بيت ، له حه جدا ژماره ي به رده کانى ره جم و ته و اف کردن و هات و چؤى سه فا و مه روا هم موويان حه وت حه وتن، گه ر سه رنجى سوره ته که ش بده ي و وه شى (فيها) که بؤ شه وه که ده گهړيتته وه بيست و حه وت ميه وشه يه، وه نه گه ر حسابى بير کارى بؤ بکه مين (ليلة القدر) نو حه رفه وسى جار دو و باره بؤته وه $(9 \times 3) = 27$ ، له بهر نه مانه هم موويان له شهوى (۲۷) دايه ، بؤچونه کان جيا وازن به لام فه لسه فه ي ديارى نه کردنى بؤ نه وه يه تا کو سه رجه م (۱۰) شهوه کانى عيباده ت بکه مين، سه له فى صالحيش هر و ايان کردوه، وه زؤر جار يش به ته و او ي له ژماره ي رؤژه کانى ره مه زاندا دلنيا نين، به ر استى قورنان مو عجزه يه و ته حد اى هم مو مو رؤ قايه تى کردوه که يه ک سوره ت به ويته ي نه وي تنن، نه گه ر له لايه ن خوا وه نه بيت پيغه مبه ر يکى نه خو ينده و ار له ويى ابانه داله کوئ نه و راستيانه ي زانى که له و کاته دا نه نته ر ني تيش نه بو وه هه تا له گو گل سيرجى بکات وزانيارى به ده ست بجات .

رهمهزان قه لغانه بهرانبه رناره زوه کانی نهفس

قال تعالی: ﴿أَفَرَأَيْتَ مِنْ اتَّخَذَ الْهَوَاةَ...﴾ واته نایانه تبینی نهو که سهی که ههواو نارزهوی خزوی کرده خوا بوخوی، (ابن عباس) له تهفسیری نه م نایه ته دا فرمویه تی: ههوا و نارزهوش خوابه که ده په رستری له جیاتی خوی گه وره! مه بهست نهو که سانه یه که ته نها شوین که وته و گو تر پایه لی نارزه کانیان، هه رده لی به که یفی خوم ده کم! حه لال یان حه رام! (۳۰) ی رۆزوی رهمهزان سی دهرزی ئیمانی یه بو چاره سهری نه خو شیه کانی دهرونی، بو کونترۆل کردنی سه ر کی شیه کانی ههوا و نارزهوو، فی رمان ده کات که نه بی نه فست به دهست تووه بی نهک تو به دهست نه فسه وه بی، خوی دانا و کار به جی له به رام بهر ههوا و نارزهو دا عه قلی پیداوین، بو به هیتر کردنی عه قلیش په یامی دینی بو نارده تا کو له تاقی کرده نه وه که دا سه ر که وتوبی، به مه رده ی جاری یه که نه چی ت که له به ههشت دا ههوا و نارزهوو زال بوو به سه ر عه قل داو ناده م و ههوا دهر کران بو سه ر زهوی، ههوا و نارزهوو نه گه ر عه قلی له گه ل دا نه بی به ره وه هه ل دیران نه چی، نه وه تا نارزه ل چونکه ته نها حه زو نارزهوی زال تو نه ی به ی بو سه ر برین نهو په لاماری خواردن نه دا! به لام مرۆ گه رده یه به دهست مملانی ی هه ر دوو کیانه وه (عه قل و نارزهوو) عه قل که نه لی نه مه خراپه نه یکه ی ههوا و نارزهوش نه لی حه زم لیته تی نه بی بیکه ی، چون عه قل که سنورداره نه گه ر دینه که له دهری نه بی ت و به هیتری نه کات نه وه به ره وه ل دیران ده چی ت، بۆیه نهو یاسا ده ست کردانه ی که له لایه ن خه لکانی عاقله وه دانراون به لام له بهر نه وه ی نهو عه قل به دین ته قویه نه کراوه بریاره کانیان هه ر به لای ههوا و نارزهوو دا نه شکیته وه و به رده وام ده بی ته عدیل بکرین، بۆیه هه ر عه قلی ته سلیمی شه ر ع بی سه لامه ت ده بی (اسلم تسلّم) . نه فس و نارزهوو به گشتی و ره های خراپه چونکه مرۆ به ره و لادان نه بات نه ینا شتی چاکی شی تیدایه، نه فس داوای شتی جوان و ژن هینان و شو کردن و خواردن و خوارده نه وه ده کات حه قی خو یه تی و نه بی نهو مافه ی بدریتی (ان لنفسك عليك حق) به ومه رجه ی له سنوری

شرع دابى ، نەفس ئەبى كۆنترۆلى بىكەى جىھادى بىكەى بەلام نابى بىكۆزى . ھەرچى
 زولم و ستمى كە كراو ھەرلە فیرعون و نەمرود و تاكو ستمى دىكتاتورەكانى ئەمپرو
 ھەمووى ئەگەرپتەو ھەزەو ئارەزوى تاكەكەسەك ئەویش ھەوا و ئارەزوەكەپەتى ئەم
 كاردى پى ئەكات ، وەك (امام شافعى) فەرموپەتى : مەزكەكان چوار جۆرن : ھەپە
 نازانى كە ئەزانى ئەو ھەزەو ، بەلام ھەپەنە نازانى كە نازانى ئەو ھەزەو . . .
 ، بۆپە ئەپىنى كەسى ئارەق خۆر و دامپن پىس و خراپكار پالتەرىكى ھەپە ئەم كاردى
 پى ئەكات كە ھەوا و ئارەزوەكەپەتى بەلام نازانى و ھەر ئەلى بەدەست خۆم نى پە و ھەزەم
 لى پەتى ! ھەوا و ئارەزوو ھۆكارى سەردەكى دژاپەتى كرانى پىغەمبەران ((ﷺ)) بوو ،
 ھەر لە ئادەمەو ھەتا خاتەم كىشە و مەملەتتەكە لەنپوان ئەھلى ھەوا و ئارەزوو كە مەدە
 و زرق و برق و جنس و پلە و پایە كارىگەرى لەسەریان بوو بۆ دژاپەتى ئەھلى ھەق .
 (میسوھەرى كورپى مەخرەمە) خوشكەزای ابو جەھل بوو پۆژۇتیکیان ميسوھەرە خۆى ئەلى
 وتم بە خالم (ابو جەھل) ئایا خالە درۆتان لە محمد پىنى بوو لە پىشدا ؟ وتى ئەو لە پۆلە
 گیان بە (صادق الامین) ناسرا بوو ، ئەى ئىستا درۆتان لى دپو ؟ وتى جاكەسى
 بەگەنجى درۆى نەكردبى چۆن بەرپىشى سپى درۆدەكات ، وتى ئەى بۆ ئىمانتان پى ئەپنا
 ؟ وتى وەلاھى موناھەسە ھەبوو لە نپوان تپەرى ئىمەوئەواندا لەسەر خزمەت كەردنى
 كەعبە ، تا گەپتە ئەو ھى وتیان پىغەمبەر لە تپەرى ئىمە ھاتوو ، ئەى ئىمە پىغەمبەرىك
 لەكۆى پىنن ؟ ناچار بۆ پاراستنى سومەھى خۆمان دژاپەتیمان كەرد ئتا ئەو ئاستە
 ناگادار بوون لە ناسىنى ھەق دا بەلام مەملەتنى ھەزەو ئارەزوەكانیان كۆپىرى كەردبوون بۆ
 پىننى ھەق و راستى وەك لەم پۆژۇگارەى خۆشان دا لەشەرى كورسى و گىرفان دا دویارە
 دەپتەو بەرامبەر بە ھەق . سى ووشە قورپى كەرد بەسەر سى كەس دا (أنا) ی ابلیس ،
 (لى ملك مصر) ی فرعون، (من عندى) ی قارون كەنپشانەى خۆبەزل زانینە وشوئىنى
 ھەوا و ئارەزوە ، ئەم ھەموو كینە و بەخپلى و ھەسودى و خراپەكارپە ھەموو بەھۆى

نهوه وهیه ، به لآم نه گهر به کیتکیان له بهرخوا راست کات یان خوئی به کهم بگری یان
 عهفوی بکات نهوه کیشه که نامینئ ، همر له قه دیم زه مانه وه هوا و نار هزوو له کیشه و
 حرب دا بووه له گه لمان نه گهر به عه قلی نیمانئ به ره و روی نه بینه وه نهوه مال و یرانمان
 ده کات ، سده حه یف و مخابن که سرکه وتوه به سه رمانا چونکه له ناخماندایه و دوژمنئ ناو
 خوژ زه فهر ده بات ، همر نه وه ش هه زره تی ئاده م وحه وای به هه لئه بر دوو خستنیه
 تاوانه وه و پئی ی له داره قه ده غه کراوه که خواردن نهوه بوو له نه غامدا پروت کرانه وه و
 ده رکران بو زه وی ، چونکه به هه شت شوینئ پوتئ و تاوان نی به شوینئ پاکئ به
 عقوبه که شیان نه فی کردنیان بوو بو سهر زه وی، (نیمه له وئ توشئ عقوبه بوین له سهر
 ههوا و نار هزوو نه وه تا لی ره ش و امان لی ده کات که نه چینه وه ولاتی خو مان که به هه شته و
 به ره و دوژه خمان ده بات ، له بهر نهوه نه بی داوا له خوا بکهین له شه ری نفس و شه یتان بمان
 پاریزی که خوئی خاوه نیانه وله نه فسی نیمه دا دروستئ کردون بو تا قئ کردنه وه مان، (امام
 علی) خوای لی رازی بیت ، ده لئ : له دوو شت لی تان ده ترسم (... اتباع الهوی وطول الامل
 ۱- شوین که وتنی ههوا و نار هزو ، ۲- هیوا و ناواتئ دورو درئژ، چونکه ههوا و نار هزو لات
 نه دا له حهق و راستئ ، هیوا و ناواتئ بی ناگات ده کات له دواروژ . (ابن القیم) ره حه تی
 خوای لی بی ده لئ : (وسطیة) میان ره وی له هه مرو شتیک دا چاکه و خیره ، هه لکشان و
 داکشان و زیاده ره وی خراپه چون پالنه ره که ی ههوا و نار هزو ، تاکه ده رمانئ به خو دا
 چونه وه و کو نترؤل کردنی شه هوه و نار هزو ه کان رؤژوی ره مه زانه .
 له دو عاکانی پیغه مبه ر ((ﷺ)) فهر مویه تی : {اللهم لاتکلنی الی نفسی طرفه عین ... }
 واته : خواجه چاوترو کانتیک نم ده یته ده ست نه فسم ! {.. اللهم ات نفسی تقواها .. فزکها
 انت خیر من زکها } خواجه پاریزگاری بخه یته ناو دل مه وه و نه فسم پاک بکه یته وه .
 طوبی لمن کان عقله امیرا وهواه اسیرا ..... وویل لمن کان هواه امیرا وعقله اسیرا .

رهمه زان مانگی تیز گردنه وهی نیمانه

بهراستی رهمه زان مانگی تیز گردنه وهی بیروباوهره، نه ویاوهره ی که له ناودلاندا جیگیر ده بی، وه چاکترین نیعمه ته له م ژیا نه دا، به هژیوه وه پی جیا ده بینه وه له بی بروایان، وه چاکترین شت له نیسلامدا نیمانه، چونکه نینسان گهر نیمانی لی تیک چوو، نه مانیشی لی تیک ده چی، چاک و خرابی بو جیا نابیتته وه، رهش به سپی نه بینی، له بهرته وه له زور به ی نایه ته کاندای خوی گوره به سیفه تی نیمان بانگی موسلمانان ده کات ﴿یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وكونوا مع الصادقین﴾، موسلمانه تی تنها روگردنه قیبله ونویژ و رۆژوونیه به لکو پیتی فیکره و باوهره که له دلدا جیگه ده گری، و به زمان ده گوتری و کرده وهش ده یسه لمینی، نه گهر هه موو نیسلام به دره ختیگ دابنیتین، نه وه بیر و باوهره ره گو ریشه یه تی هه لس و کهوت و رهوشتی جوانیش به ره مه که یه تی، سه باره ت به به شه کانی نیمان زانایان بوچونی جیاوازیان هه یه، به لام چاکترین پیناسه بو نیمان قسه ی، (نه بی عز ی حه نه فی یه له شه رحی کتیبی (العقیده الطحاویة) دا ده لیت: (مالک و شافعی و نه جمه د و نه زاعی و اسحاقی کوری راهویه و زانایانی مه دینه و وه کۆمه لیک له زانایانی که لام، رایان وایه که باوهره بریتی یه له (الاعتقاد بالجنان، والاقرار باللسان، والعمل بالارکان)، واته: (باوهره بریاری دله و قسه و شایه تمانی زمانه و کرداری نه ندامانی لاشه یه) واته نه نجام دانی فرمانه کانی خوی پهروه ردگار، امامی بخاری ده لی: (زیاتر له هه زار زانام دیوه له جیپوری ی جیاوازدا که وو تو یانه باوهره بریاری کرداره و زیاد و کهم ده کات). بو یه ده بینی له قورناندای نیمان و عمه ل پیکه وه هاتره، نه گهر له و باره وه نیسلام دابنیتین به چرایه ک، نه وه شهوقی چراکه نیمانه که یه و نه وته که شی له جیگای کرده وه یه، چرا تا نه وتی زور بی گرو تینی زیاتر ده بی، به هه مان شیوهش بیروباوهره تازیاتر کرده وهی پی بکه ین پابه ندین پیتوهی به ره ه می چاکتر و دیارتره، که واته نیمان به کرده وهی چاکه زیاد ده بیت و به خراپه کاری کهم ده بیت، وهک (حافظی حه که می) ش ده لی: (ایماننا یزید بالطاعات ونقصه یكون بالزلزلات).

واته: باوهرمان بهتاعهت و عیبادهت زیاد دهکات و بهخرابه و تاوان کهم دهکات . نیسلامهتی و دینداری بهقسهی پوتی بی کردهوه قبول نی یه و ، دهعوای بی دهلیل وهرناگری . حهسهنی بهصری (پهحهتی خوای لی بیت) کاتی ویستی وتاری بدات لهسهر نازادکردنی بهندهکان لهسهر داوای کومهلی عهبدماوهیهک وهستا تا بوخوی بهندهیهکی کپی و رزگاری کرد، پاشان چوه سهر مینبهر و وتاریکی کاریگهری دا کهبوه هوی رزگارکرانی زور له بهندهکان چونکه کردار و گوفتاری یهک بوو . نهک وهک نهو کهسهی که وتویهتی (بهقسم بکه بهلام بهعهملم مهکه!) چون کهس گوی بو قسهی بی کردهوه ناگری ، نیمان درهختیکی ههمیشه سهوزه ، ههموو کات بهرهمی شیرینی خوی دهوات ، کهبریتی یه له سهرجهم رهوشتهجوانهکان و کردهوه چاکهکان ، ههروهکو خراپه و تاوان بهرهمی بیباوهپیه ههرچهنده بهرگیکی جوانیشی بهسهردا کرابیتت ، تهنها باوهپی راستهقینهیه که مرؤف دهگوری بهرهو چاکه ، نیمان بوو کههاوهلانی پیغهمبهری والی کردبوو که پیشپرکهیان دهکرد له خیر و چاکه دا ، امامی عمر (خوای لی رازی بیت) پیش نسلام بوونی کچی زینده بهچال دهکرد و زور دل رهق بوو ، بهلام دوایی یاری لهگهله مندالان دهکرد و دهبخستنه سهر پشتی خوی ، هاوهلان لهکeshیکی نیسانی دا دهژیان که پری بوو له راستی و پاکي و چاکي و خوشهویستی ، بهلام گهر بهراوردی بکهین لهگهله ژیانی ماددی نیستاماندا ! ناسمان و ریسمانی بهینه . نیماننداری لهکاتی شین و شایه دا لهکرین و فروشتن دا دهردهکهوی کابرایهک لای امامی عمر مهدهی کهسیکی کرد پیشهوا عومهر پیتی وت : مامهلهو سهفهرت لهگهله کرده ؟ وتی نهخیر ، نهی هاوسیتت بووه ؟ نهخیر ، کهواته نایناسی ! ، نیمان سی دوزمنی سهرهکی ههیه : یهکهم - نهفس : که نهبی کونترولی بکهی جیهادی بکهی چونکه نهو ههرداوا دهکات ههلال بی یان ههرام ، بهلام نابی بیکوژی و له سنوری شهرع دا دهبی داواکاریهکانی بهجهی بیننی (ان لفق علیک حق) .

دووه - دنيا : ئيمه دژى مال و سامانى دنيا نين ، چاكترين هۆكار و وهسيلهيه ، نهك ببيتته نامانچ و مهبهست ، چارهسهرى نهوهش قهناعهت و دنيا بهكهم گرتهه ، امامى غهزالى جوانى فهرمووه : كه دهلى :

(خوابه دنيا بجهيته باخهلمهوه بهلام نهبخهيته دلمهوه) ! .
سييم - شهيتان : شهتوانين دژايهتى بكهين لاوازي بكهين بهلام ناتوانين بيكوژين .
ههركهس نيمانهكهى پاراست لهم سى دوژمنه ، نهوه نيماندارى راستهقينهيه . له دواروژدا سهرفراز و بهختهوهره و خواى گهوره لهتاوانهكانيان چاوپوشى دهكات و بهچاكترين شيوه پاداشتيان دهاتهوه ﴿..لنكفرنهم سيناتهم ولنجزينهم احسن ماكانوا يعملون...﴾ ، دهبا ئيمهش لهم مانگه پيروژهدا ، كه مانگى خهلهو خهرمانى نيمانه ، بهخوماندا بچينهوه ، واتاو ناوهروك ومهرجهكانى (لا اله الا الله) بزائين و لى حالتى بين و له خوماندا بيكهين به حال ، باعهقيدهمان پاك بكهينهوه لهشيرك ويبدعهت و رپاو نهفسانه . باكوفر بهتاغوت بكهين و دهست به ريسمانى توندى خواوه بگيرين و بادوركهوينهوه لهو شتانهى كه نيمان ههلهوه شيننهوه ، (رپسهكهمان نهبيتتهوه خورى) ﴿فمن يكفر بالطاغوت ويؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى...﴾ . با بهكردهوه بيسهلمتئين و نيشانى بدهين كه نيمانهكهمان بههيزو پييز بووه ، پيمانهوه ديار بيت له دهست وزمان پاكي و دامپن پاكي و دل پاكي و دور كهوتنهوه له حهرام ، دور كهوتنهوه له مؤديلى بيگانگه و چاوليكيهري كويزانه ، با بهخوماندا بچينهوه ، لهشهوانى قهدرى پيروژدا ، بزائين تاچ نهندازهيهك ئيمه پابهندنين بهسيفاتى نيماندارانى راستهقينه ، بابهكردهوه نيشانى بدهين كه هم دينه بوژينه ، رهوشتى موسلمان شيرينه ، رهمهزان قوتابخانهى ژينه .

رهمه زان خولی نارامگرتنه

نارامگرتن له بهرخوايه کيکه له پره وشته جوانه کانی موسلمانان هم پره وشته ش بهری درهختی نيمانه، وشه ی (الصبر) (۹۰) جار له قورئاندا دوباره بوه ته وه که خوا له گه ل نارامگرانه وخوشی دهن و نارامگرپاداشتی نه پراوه يه وسه رفرزی دنیاو دواړوژه...، بېگومان همومان دوچاری گرفت وکيشه ده بين له ماله وه وه له دهره وه له میانه ی کاره کانمان ژيان پریه تی له نه خوشی وناخوشی بویه له بهرانه رداه مومان پتویستمان به صه برو نارامگرتنه، بویه خوی گه وره خولیکی په روره دبی یه ک مانگی بؤکردینه وه له پره مه زاندا تافیزی صبرو نارامگرتن بین بؤ (۱۱) مانگه که ی تر، تا به خته وهری دنیاو دواړوژین به هوی نارامگرتنه وه، نارامگرتن له بهرامبه رتینویه تی برسپه تی ویتاقه تی پره مه زان تاهه ست بکه ی به نازاری همومان، له پره مه زاندا کاتی خواردن وخه وتن ده گوری، پره مه زان فیрман ده کات که نه فست به ده ست توه بی نه ک توبه ده ست نه فسه وه بیت وباریت پیبکا، ت، پره مه زان وصه برپیکه وهن و جیانابنه وه چونکه نه وه ی صه بری نه بیت روزه ی یناگیری، صه برنه وه نده گرنکه (ابن مسعود) فه رمویه تی :نیمان دووبه شه که (صه برو شوکر) ه، چونکه نه وه ی صبری نه بیت له خیری دنیاو دواړوژی بیبه شه، پیغه مبه ر (ﷺ) به لای گورستانیکداره تبووزنیک له سه رگوری مردوه که ی ده گریا پیغه مبه ر (ﷺ) ناموزگاری کردبه نارامگرتن، ژنه که ش نه یناسی ووتی تونازانی چیم به سه رهاتوه، پاشان پیمان وت نه وه پیغه مبه ری خوا بوونه وچاپه شیمان بویه وه وداوای لیبور دنی کرد پیغه مبه ریش (ﷺ) فه رموی: (الصبر عند صدمه الاولی) واته :نارامگرتن یه که مجار له سه ره تایی رودانی شته که دایه وخیری زیاتره، بېگومان صه برناخوشه وتاله به لام بهری شیرینه، سه رنج بده نه به سه رهاتی حه زره تی یوسف وسه رکه وتنی به سه رنه وه موویروسجن وبوختان و...، خوی گه وره

له باره يه وه فه رمويه تي (إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ) واته
 هه ركه سي ته قواي خوابكات و صبربگري ئه وه خوابداستي چا كه كاران ون ناكات
 وه سه رنج بده نه نه وه مووخه م وخه فه ته ي درايه سه زه تي يعقوب به هوي
 يوسف وه، به لام هه رصبري گرت وشوكرانه ي كرد، خواله باره يه وه فه رمويه تي:
 (نعم العبد انه) واته: چا كه ترين به نده يه كه له به رانبه رناخوشيه كاندا ده گه رايه وه بولاي
 خواي گه وره هه رپيشتي به خواده به ست، خواي گه وره فه رمويه تي:
 (انما يوفى الصابرون اجرهم بغير حساب...) واته به دلنبايييه وه نارامگران پاداشتيان
 بي حيسابه پاداشتيان ديارى نه كراوه له به رزوري خيره كه ي هه روه ك چون
 رپووش پاداشتي ديارى نه كراوه وخواي گه وره فه رمويه تي هه رخوم پاداشتيان
 ده ده مه وه، ليره دا ده بيني (رپووشه بر) له خيره و پادا شتدا يه كده گرنه وه و هاوشيوه ن،
 هه ردوكيان پاداشتيان بي سنوره، بويه خواي گه وره فه رمويه تي (ان الله مع
 الصابرين) خوا له گه ل نارامگراندا يه و نارامگراني خوش ده وي، يه كي له زانايان
 سه برى كرد وه به سي به شه وه ونمره شي بؤدانا وه به م شيوه يه:

(۱) سه برله سه رتاعات، خوا په رستي كردن صبري ده وي وه ك نويزو رپووشو، نه م

جوره يان (۳۰۰) نمره ي بؤدانا وه.

(۲) سه برله سه رنه كردنى تاوان، بؤنمونه سه يرنه كردنى ئافره تيكي جوان

له به رخوا صبري ده وي، يان به هوي درويه كه وه پاره يه كي زورت ديته ده ست

تؤنايكي صبري ده وي ئه م جوره يان (۶۰۰) نمره ي بؤدانا وه.

(۳) سه برله سه ربه لاومصيبه ت، نارامگرتن له سه رخوشي و ناخوشيه كانى زيان

كه له هه مويان ناخوشتره به نازارتره بويه (۹۰۰) نمره ي بؤدانا وه

جائے گرسہ رنج بدہین تہم ہمووخیرو بیڑہی کہ لہ نارا مگرتن دایہ لہ مانگی
رہ مہ زاندا دہ ستت دہ کہ وی کہ پیغہ مبر (ﷺ) ناوی بردوہ بہ مانگی صبر،
وہ لہ بہ رانہ ردا تہ گہ صبر مان نہ بوئہ وہ بہ رده وام تورہ بوون و خوین پڑان و
تہ لاق دان و مال و سامان و خولہ دہ ست دان و یہ وہ یش ژیان دہ بیتہ ژان و
سہ رگہ ردان دہ بین لہ ہر دو وجیہان، بہ راستی رہ مہ زان قوتا بخانہ ی رہ و شتہ
جوانہ کانہ و فی رمان دہ کات نہ رم نیان بین و یہ نارام بین بہ رہ و شتہ بین،
تہ و ہش مہ بہ ست و نامانجی بہ نداتیہ تی پہ رستشہ کانہ کہ بؤ بہ رجہ ستہ کردنی
رہ و شتہ جوانہ کانہ .

رهمه‌زان مانگی به‌هه‌شته

رهمه‌زان گه‌راجیکه بۆ‌رۆ‌یشتن به‌ره‌و شاره شوشویه‌کانی به‌هه‌شت ،چونکه له‌ومانگه‌دا ده‌رگا‌کانی به‌هه‌شت ده‌کرینه‌وه به‌روی رپی‌سوارانی رۆ‌ژو‌گر‌دا که‌نیوانی ده‌رگا‌کانی هه‌فتا سال رینگایه به‌سواری ؛، نه‌وه‌تاده‌رگای (ره‌ییان) تاییه‌ته به‌ رۆ‌ژو‌گرانی رهمه‌زانه‌وه وه‌ک پی‌غه‌مبه‌ر(ﷺ) له‌فه‌رموده‌یه‌ک دام‌ژده‌ی پی‌ داوین(ان فی الجنة باب یقال له‌ الریان... که‌ئه‌مه‌ کوردی یه‌ که‌یه‌تی: {له‌به‌هه‌شتدا ده‌رگایه‌ک هه‌یه‌ پی‌ ده‌وتری ره‌ییان ته‌نها رۆ‌ژو گرانی پێ‌دا ده‌رۆ‌نه ژوره‌وه،بانگ ده‌کرین له‌کو‌پین رۆ‌ژو گرانی نوم‌ت هه‌میان له‌و ده‌رگا تاییه‌ته‌وه ده‌چنه ناو به‌هه‌شته‌وه و که‌سی تری پێ‌دا نا‌چی } (متفق علیه‌)(ره‌ییان) یش له‌(ری) ئاودیری وه‌رگیراوه‌به‌مانای تیرئاودی له‌وی تیرئاووگه‌ش وجوانن که‌گو‌نجاوه له‌به‌رامبه‌ر تینویه‌تی و بی‌ تاقه‌تی دنیا‌دا کاتی که‌ به‌گه‌رماو سه‌رما به‌رۆ‌ژو بووه

ده‌چینه‌خزمه‌ت چه‌نددیمه‌نیکی به‌هه‌شت،* یه‌که‌م که‌س که‌ده‌رگای به‌هه‌شتی بۆ ده‌کرینه‌وه پی‌غه‌مبه‌رمانه (ﷺ) کاتی کرانه‌وه هه‌رله‌ دوره‌وه چی به‌ره‌و رویان دیت ..؟ (روح وریحان و جنات النعیم)، هه‌وای فینک و بۆ‌نی خۆش له‌دوری هه‌فتا ساله‌وه هه‌ستی پی‌ ده‌کری ،ده‌بی له‌ناوه‌وه چۆن بی‌ت ...؟ * گه‌روه‌یی به‌هه‌شت ... کعرض السموات والارض ... به‌ئه‌ندازه‌ی ئاسمانه‌کان و زه‌وی یه‌ ! ... * اعدت للمتقین ، ناماده‌ کراوه بۆ ته‌قرا داران وچاکه‌کاران ،بۆ‌یه‌پوله‌ئاساکان که‌ عاشقی گولانن،زۆریه‌ی به‌هه‌شتیه‌کان بره‌وا دارانی هه‌ژارونه‌داروچه‌وساوه‌و زه‌حه‌تکیشی دونه‌یانه‌ن! ده‌وله‌مه‌ندوکاره‌ده‌ستانی که‌م لیتن * یه‌که‌م خواردنی به‌هه‌شتیه‌کان جگه‌ری نه‌هه‌نگه‌ وگو‌شتی نه‌وه‌نه،نانیکیش به‌ئه‌ندازه‌ی هه‌مووسه‌ر زه‌وی پانه‌و(۷۰)هه‌زارکه‌س لیتی ده‌خوات ته‌وا ونابی. ! ..هل جز' الاحسان الا الاحسان ، نایا پاداشتی چاکه‌ هه‌ر چاکه‌ نیه‌؟ * اعددت لعبادی مالا عین رات ولا أدن سمعت ... ، ناماده‌م کردوه بۆ به‌نده‌کام نه‌چاوشتی وای بینیه‌وه نه‌گو‌ی شتی وای بیسته‌وه * ادخلوها ،بچه‌ ناوی ... خالدین فیها ... تاهه‌تایه ... بما کنتم تعملون ،

به‌وهی که کرتان له دنیا ... (خه‌یالی ژیر لینه به‌تاله ... شه‌وهی په‌نج نه‌دات گه‌نجی مه‌حاله)، خوا ده‌بینن سلاوی لی ده‌کهن، خواش سلاویان لی ده‌کات ... سلام قولامن رب رحیم ، پاشان سه‌لامی فریشته‌کان ...، سه‌لامستانه به‌لام سه‌لامی شه‌وی ته‌زور نیه ،
 * خواردن و میوه‌جاتی ...، روباری شیروشه‌رابی ... له‌خواردنه‌وه‌یان تیر نابی ...
 حوریه‌کانی ... به‌رگی ناوریشمی ...، دیمه‌نی باخ و ناوه‌کانی ...، به‌لام ناوه‌که‌ی چون ناویکه ؟ وه‌که هی ئیره تیکه‌لی زیراب نابی لیل نیه !، یا عبادی لاخوف علیکم ولا انتم تحزنون ...، خه‌موو ترس کۆتایی هات ، تۆمه‌تی تیرۆر توکاندن و گرتن و بردن نه‌ما ،
 خه‌مه‌کان ده‌بنه زه‌رده‌خه‌نه و فرمیسه‌که‌کان ده‌بنه بارانی شادی ، مرۆقه‌کانی شه‌وی ده‌گۆرتن له‌هه‌موو رویه‌که‌وه له‌ته‌مه‌ن و لاشه‌دا ...! من یزرع الخیر یحصد السلامه ...
 ومن یزرع الشر یحصد الندامه ، دنیا کیلگه‌ی دوارۆزه چی بجینی شه‌وه نه‌دوریتسه‌وه ، شه‌وه به‌ره‌می رۆژی په‌مه‌زانه که‌ده‌تخاته سه‌ر رینگای به‌هه‌شت له‌دوای برسیه‌تی و ماندوبون خوشی و حه‌وانه‌وه‌یه ، (وه‌یسی قه‌ره‌نی) (خ) فه‌رمویه‌تی : من حه‌فتا که‌سم بینیه
 له‌هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر (سه‌لامی خویان له‌سه‌ر بیته) نه‌گه‌ر ئیه شه‌وانتان بدیایه شه‌تان گوت شه‌مانه شیتن ! نه‌گه‌ر شه‌وانیش ئیه یان بدیایه شه‌مان وت شه‌مانه هیچیان له‌شه‌لی به‌هه‌شت ناچن ..!! (ابی نومامه) ووتی : نه‌ی پیغه‌مبه‌رخوا کاریکم نیشان بده که زۆر به‌سودبی وخوا لیم رازی بیته پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رموی (علیک بالصیام فانه لا مثل له) واته : رۆژو بگره وینه‌ی نیه له‌خیر پاداشتدا .

جابۆنه‌بینه شه‌وانه‌ی که‌وا .... ساتی غافل نین له‌زیکری خودا ،

خواش مژده‌یی وه‌ای پیداون .... پی‌ی دل‌نارامن هه‌تاکو ماون

کاتیکیش مردن یه‌کسه‌ر بۆبه‌هه‌شت .... شه‌وه‌یه سه‌یران رابواردن و گه‌شت

رهمهزان و نافرته

به‌رنامه‌کمی خوا نافرته و پیاوی به‌یه‌کسانی داناوه، له بنچینه‌ی دروست بون و به‌های مرۆقانه‌دا، به‌شپوهیه‌که که هیچ جیاوازی یه‌کی له نیوانیاندا نه‌هیشته‌تۆته‌وه ،وه ههردولا ده‌گه‌رپننه‌وه سه‌ریه‌که بنه‌رته،وه‌کوده‌فه‌رموی: ﴿الذی خلقکم من نفس واحده﴾ (ال عمران: وه له‌پاداشتی رۆژی دواپیدا وه‌کو یه‌کن و هیچ جیاوازی یه‌کیان نیه وه‌که ده‌فه‌رموویت : ﴿أنی لا أضع عمل عامل منکم من ذکر أو أنثی ....﴾ (ال عمران : ۱۹۰) واته: چ نیر و چ می من پاداشتی کاره‌کمی گوم ناکم ... وه نافرته له به‌رامبه‌ر ته‌رک دا مافیشی بو دیاری کراوه ﴿وهن مثل الذی علیهن با لمعروف﴾ (البقره : ۲۲۸)،جا به راستی ماف و ریزی نافرته ته‌نھا له نیسلامدا دا بین و پارێزراره ،ئه‌وه ماوه‌که نیمه پیاده‌ی بکه‌ین و نه‌و مافه‌یان به‌کرده‌وه پێ بدھین و خوومان له فه‌رمانی خوا به‌گه‌وره‌تر دا نه‌نیین،نافرته زۆر ریز لی گیراوه له نیسلامدا، وه‌کودایک له‌لایه‌که ته‌وه‌تا گه‌ر دایکمان لیمان رازی نه‌بێ خواش لیمان رازی نابێ وه له‌لایه‌کی تره‌وه وه‌کو خوشک ریزلیگیراوه ، پیغه‌مبه‌ر(ﷺ)فه‌رمویه‌تی:(انما النساء شقائق الرجال)واته: نافرته‌تان له‌تکی پیاوانن ، سیویک گه‌ره‌ردولا که‌ی نه‌بیته، ناتوانی بلێ ی سیوه،به‌لکو له‌ته‌سیوه،به‌هه‌مان شیوه‌ش مرۆقایه‌تی له‌ژن و پیاوپیتک دیت و به‌هه‌ردوکیان مرۆقایه‌تی پیتک دینن که‌سی ریز له نافرته نه‌گرێ له نیسلامدا به‌گیل و نه‌فام له‌قه‌لم دراوه،وه‌که له‌فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌رماندا هاتوه(ﷺ){ ما أكرم النساء الا کریم وما أهانهن الا لئیم}(مسلم)واته:ئه‌وه‌ی ریزیان ده‌گریت چاک و به‌رپزه،وه‌کو پێشه‌وامان که‌خیزانه‌کانی زۆرخۆش ویستون،وه‌که‌سی به‌چاویی سوک سه‌یریان بکات ئه‌وه‌سوک و بی ریزه و نه‌فامه،له‌به‌رئه‌وه‌یه ناحه‌زانی نیسلام ،له‌نرخ و ریزی که‌م ده‌که‌نه‌وه،به‌ناوی نازادی و ریزه و به‌ی ریزیان ده‌که‌ن،بو‌مه‌رامه‌ گلاوه‌کانی خویمان روتیان ده‌که‌نه‌وه، ده‌یان هیننه‌ ناستی ناژهل،چونکه‌ لیباس و حیجابه‌که مرۆڤ له‌ناژهل جیا‌ده‌کاته‌وه و عه‌وره‌تی داده‌پۆشی ، وه نیسلام زۆر گرنگی داوه به‌ پاراستنی که‌سایه‌تی

ئافرهتان، بە ۋەى كە تىكەلى پىياۋانى بىنگانە نەبن ، خۇيان داپۇشن ، ۋە كو مالىكى بەنرخ پارىزاو ، چونكە چاكى وپاكى كۆمەلگا بەستراۋەتەۋە بە پاكى و چاكى ئافرهتانەۋە ، نەگە ئافرهتان پاك بن رۇشنىبىر بن، لەخوا ترس بن، ئەۋە كارىگەرى زۇرى دەبى بۆسەر ئەۋ كۆمەلە، بۆيە ناھەزانى دىن كاتى دەبىنن ژنان دەچنە مزگەوت يان بۆكۆرۈ سىمنارى ئىسلامى كىچ دەكەۋىتتە كەۋلىيان، دەلتىن: ئەۋە كۆنە پەرسىتە! بەلام چون بۇپارك و شوئىنە بەرەللايە كان پىشكەۋتنە! جابە تايىبەت لەم مانگە پىرۆزە دالە شەۋانى پىرۆزى قەدردا، پىۋىستە بە نىمانە كە ماندا بچىنەۋە ، ئەۋ خۇداپۇش بن بەندايە تىەى كە دەستمان پى كىردۈە بى پارىزىن و بەردەۋام بىن لەسەرى، بالە گەرە كە كاندا لەچەندمالى دابنىش بن و نوتىزى تەراۋىچ بگە بن، لەدىنە كە شارەزا بن، بە تايىبەت لەياساكانى پەيۋەندى داربە ئافرهتانەۋە، تا لەدىنە كەت ئاگادار نەبى ، نازانى قەدرو رىزى ئافرهت چەندە ؟ دەى بائەم رەمەزانە بگە بنە قوتابخانەى زانست و زانىارى بۆھۆشيارى و ئاگادارى بەرەۋ سەرفرازى و رزگارى تادەگە بنە خزمەت بارى، زانايەك دەلى (ئەگەر پىياۋان سەيارە و تەيارە ۋە كۆمپىوتەر ۋە موشەك دروسن بگە بن، بەلام ئافرهتان مرۆفە دروست دەكە بن، چونكە يەكەم قوتابخانەى پەروەردەبى كە مرۆفە تىدادەردە چى باۋەشى. دايكە) ۋە پىشەۋاى مرۆفايەتى (ﷺ) لەدۋاوتارى شىدافە رموى (استوصوا بالنساء خيراً) نامۆزگارىم ئەۋە يە كە لەگەل ئافرهتان باش و چاك بن. سەرنج بەدچەندلە خەم ئافرهتانى ئومەتى بوە، تادور بن لەناگرى دنياۋدۋارۆژ، ئىۋەش دايكان و خوشكانى بەرپىز، دورىكە ونەۋە لەچاۋلىكەرى كوتىرانە بۆ مۆدىلى بىنگانە، ۋە لامى بانگەۋازى خوا و پىتغە مەبەر بەدەنەۋە، بەندايەتى خوا بگە بن، حەياۋ ئابروى خۇتان بپارىزىن، شوئىن كەۋتەى عانىشە و فاتىمە خەنسا بن لتاكوبە ھەشت و پرە زامەندى خوا مَسْؤگەرىكە بن. مېۋە گەرتۈنكىلى نەبى مېش ۋە مەگەزدەۋرى دەدەن، پرتەقالم خۇش دەۋى پاكو خاۋىن و گول بەدەن ئافرهتەش ھەروايە، بەرگى عىففە تەجۋانى دەكا، مەرىە مەى لىدەردە چى، يافاتىمەى دايكى حسن

دهمهزان و مزگهوت

قال تعالى ﴿انما يعمر مساجد الله من آمن بالله واليوم الآخر وأقام الصلاة وآتى الزكاة ولم يخش إلا الله﴾ (التوبة: ١٨) واته: ناوه دان کردنه وهی مزگهوت ته نهاله وکسانه ده وه شیتته وه که به راستی باوه رپیان به خوا و دواړوژه، ونویژ که روزه کات دهرن، نه هلی مزگهوتن، وه له خوا به ولاره له که سی تر ناترسن، نه وانه هیدایهت دراون و نه هلی به هه شتن، ناوه دان کردنه وهی مزگهوت به ههردوو شیوه که یه وه، یه کیکیان (حیسی) یه وه ک دروست کردنی مزگهوت و دابین کردنی پیداویستی یه کانی و خزمه تکردنی یه تی، که زورخیره، له فهرموده ی پیغه مبه ر (علیه السلام) هاتوه که: که سی بۆ خوا مزگهوتی دروست بکات نه وه خواله به هه شتدا قه سرتیکی بۆ دروست ده کات. وه جوړی دووه میان، ناوه دان کردنه وهی (مه عنه وهی) یه واته: هاتو چو کردنی مالی خوا بۆ عیبادهت و زیکر و فیکر، له فهرموده ی پیغه مبه ردا هاتوه که (نه گهر بینتان که سی به رده وام هاتو چو ی مزگهوتی ده کرد، نه وه شایه تی نیمانی بۆ یه دن) (الترمذی) به تایبهت له مانگه پیروژه دا که جیگه ی خو شحالی یه ده بینسی مزگهوت ته کان جه بیان، دی له قه له بالغیدا، گهر سه ریریکی کو تای نایه ته که بکه ین ده بینسی: یه کی له مه رجه کانی نه وه که سه ی هاتو چو ی مالی خواده کات و مزگهوت ناوه دان ده کاته وه، ده بیته ﴿ولم يخش إلا الله﴾ له که س نه ترسی جگه له خوا! چونکه کاتی له مزگهوت دا ترسیکی ترهه بوو نه وه ناتوانی هه موو نیسلام بۆ خه لکی به بیان بکریت، هه رکاتی دین به نقصانی راگه یه نرا نه وه موسلماننی نوقصانیسی لی ده که ویتته وه که ناتوانی حهق و ناحهق، راست و هه له، به ته وای لینک جیبا بکاته وه که نه مهش ناواتی دوژمنانی مالی خویه، له کاتی کدا که ناتوانن ده ستکاری قورنان بکه ن ده ستکاری عه قیده که ت ده که ن، له راستیدا مزگهوت مالی خویه، نه وهی له مزگهوت ته میوانی خویه، دیاره میوانیش به ریزه، مزگهوت مه له بندیکی گشتی موسلمانانه، شوینی عیباده ته، عیباده تیش مانا که ی زور فراوانه، شوینی کو بونه وهی موسلمانانه، جیگه ی شازادی و یه کسانیه: شوینی نارامی دلّه کانه، وه

جینگه‌ی زانست و زانیاری یه ، واته دهرس خویندن وه‌کو له‌فه‌رموده‌ی پیغه‌مبهر (ﷺ) هاتوه : ههر کۆمه‌لێ له‌مالێ له‌ماله‌کانی خوا دانیشن و ﴿ یتلون کتاب الله ویتداسونه بینهم ﴾ دیراسه‌ی قورنان بکه‌ن نه‌وه ره‌حه‌تیا‌ن به‌سه‌ردا ده‌بارئ، وشه‌ی (یتداسونه) هاوبه‌شه له‌ نیوان قوتابی و مامۆستادا ! وه مزگه‌وت جینگه‌ی نیعتکافه و برابه‌تی و فه‌رمان په‌وایی نیسلامه ، نه‌وه‌ک جینگه‌ی (شین و شایی) ، یه‌که‌م کاری پیغه‌مبهر (ﷺ) له‌مه‌دینه دروست کردنی مزگه‌وت بوو . نه‌و خزمه‌ته‌ی مزگه‌وت پیشکه‌شی ده‌کات بۆ جه‌ماوه‌ر هیچ دام و ده‌زگایه‌کی تر ناتوانی بی‌کات ، نه‌گه‌ر مافی خۆی بدریتی !! نازاد بی ، وه‌کو شوینه‌کانی تر ، به‌لام زۆر به‌داخه‌وه ! خه‌لکانیکی بیوه‌فا به‌رامبهر مزگه‌وت - که په‌روه‌رده‌ی شوینی ترن ! به‌ناوی به‌رژه‌وه‌ندی گشتی و پاراستنی حورمه‌تی مزگه‌وت ده‌یانه‌وی نه‌خشه‌ی ناحه‌زان به‌جی بینن و له‌ پۆلی مزگه‌وت که‌م بکه‌نه‌وه به‌ناوی پێزه‌وه بی‌ریزی ده‌که‌ن و چۆلی ده‌که‌ن ، بیکه‌نه‌ دائیره‌ی حکومی، که‌نویژی کرد خیرا دایمه‌ن (کلمه‌حق یرادبها الباطل) ، یان به‌بیانوی حه‌وانه‌ی ماله‌کانی ده‌وره‌ری بلند گۆکانی کزو که‌م به‌ریته‌وه ! له‌ ولاتی نیسلام دا ! هه‌رچه‌نده مزگه‌وت مناره‌ی به‌رز بی‌ت و بۆیاغی جوان بی‌ت ! به‌لام گه‌ر داخرا بی‌ت له‌ قوتابی ، به‌ناوی مه‌نعی سیاسه‌ته‌وه ، له‌کاتی‌کدا هه‌موو سیاسه‌تی نازاد بی‌ته‌نها سیاسه‌تی نیسلام نه‌بی !! به‌داخه‌وه که‌ له‌ شه‌رو نا‌ژاوه‌ی ناو عیراقیش دا به‌فیتی داگیر که‌ران سوکایه‌تی زۆر کرا به‌مزگه‌وته‌کانی ناوه‌پراست و خواروبه‌ سوتاندن و تالان کردن و ته‌قاندنه‌وه ! جا کێ له‌و که‌سانه زالم ترن که‌ ناوا به‌مالی خوا ده‌که‌ن !! یاسای که‌نیه‌سه ده‌سه‌پینن به‌سه‌ر مزگه‌وتدا ! پۆژوو گرانی مالی خوا با له‌ خه‌وی غه‌فله‌ت به‌ ناگایینه‌وه، له‌پیلانی ناحه‌زانی مزگه‌وت ناگاداربین ، یا مزگه‌وته‌کانمان مزگه‌وتی دوا‌ی فه‌تح بن، نه‌ک مزگه‌وتی حه‌رامی پیش فه‌تح که‌ (۳۰۰) بتی تێدا‌بوو ، بزانتن که‌ تاغوته‌کان ده‌یانه‌و‌یت له‌ پینگه‌ی مزگه‌وتیکی (ضرار) وه نیسلامیکی پروه‌ته‌ی بی‌ناوه‌پۆک به‌ خه‌لکی بگه‌یه‌نن ، که‌ باسی جیهاد و حوکی خوا و خه‌لافه‌تی نیسلامی

تیدا نه کړی ، بامافی مزگه و ته کان بده دین و غه ریب نه بن له ناو ماندا و له دواړه ژدا شکاتمان لی بکهن ، با له دواي په مه زمان مزگه و ته کاغان به چوئی جی نه هیلین ، باهه موو کات دلّمان به مزگه و ته وه به سراوه بی تا له ژیر سیبهری عرش و خوا و له گه لّ مزگه و تان حه شر بکرتین .

په مه زمان مانگی برایه تی و لیبوردنه

ته بایی و برایه تی و خو شه ویستی و پیکه وه ژیان نامنجی په یامی خوایه ، که به وه و هویه سهر زه وی ناو ه دان ده بیته وه ، بو یه ده بینی ززله فرموده و نایه ته کان داوای یه ک ریزی و برایه تی و پیکه وه ژیاغان لیده کهن ، خوی گه و ره ده فرموی : ﴿واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا﴾ واته : ده ست به پر یسمان و په یامی خواوه بگرن په رته وازه مه بن ، پیغه مبه ر (ﷺ) هاغان ده دات که دور که وینه وه له ووشتانه ی که هوکاری ناشوب و خراپهن و برایه تی له ناو ده بهن ، فرمویه تی : لا تباغضوا ، ولا تقاطعوا ، ولا تحاسدوا ، ولا تدابروا ، وکونوا عباد الله اخوانا { (متفق علیه) واته : رقتان له یه کتری نه بیست ، په یوه نندیتان پیکه وه مه پچرینن ، حه سودی به یه کتری مه بهن ، چونکه هه ریه ک له مانه نه وی تری لیده که ویتته وه . ناگاتان له یه کتر بیست و پشت له یه کتر مه کهن ، وه بهنده ی خوا و برای یه کتر بن . وه خوی کار به جی فرمویه تی : ﴿انما المؤمنون اخوة﴾ (حجرات) واته به ته نها پرواداران برای یه کترن ، برایه تی نیمانی گه و ره تره له برایه تی حیزی یان نه سه بی ، چونکه برایه تی نه سه ب ، به هو ی خوینه وه یه که خوین پیسه ، وه دایک و باوک له سهری شاهیده ، به لام برایه تی نیمانی له ریگهی باوهره و یه و باوهر پاکه ، وه خوداش له سهری شاهیده . تنها به برنامه کهی خوایه که خه لکی ده کاته برای یه کتر ، به په رستنی یه ک خودا و بونی یه ک پیشه و ا ، یه ک به برنامه و یه ک پروگه : که به و هویه وه دهنگ و په نگمان یه ک ده بیست و به هیتر و پیتر ده بین به خسته و هری دنیا و دواړوژ ده بین له راستی دا ووشه ی (راستی و برایه تی و خو شه ویستی) هه موو لایه ک

داوای ده‌کمن به‌لام گرنگ نه‌وه‌یه به‌کرده‌وه نه‌نجام بدری ! . له‌زۆر جیگا دروشمی برابیه‌تی
 به‌رزکراوه‌ته‌وه ، به‌لام له‌کوی نه‌و راستی یه‌ بینراوه که پیغه‌مبهر (ﷺ) دروستی کرد
 له‌ناو هاوه‌لائی دا ، له‌نیوان مهاجر و نه‌نصاردا ، له‌نیوان نه‌وس و خه‌ززه‌ج دا، داوای
 نه‌وه‌ی که‌چهند سال بوو شیر و تیریان لیک ده‌سو، به‌نیعمه‌تی نیمان بون به‌برا چهند دلگیره
 نه‌و برابیه‌تیه ! سه‌لمانی فارسی ایرانی بوو، صوه‌ه‌یب پۆمی بوو، بیلال حه‌به‌شی بو، که
 هه‌ریه‌که‌یان له‌ولات و گه‌لیکی جیاواز هاتبون، وه هه‌موویان مه‌جلیسی شوراوناو و به‌یتی
 پیغه‌مبهر بون (ﷺ)، له‌کاتی‌که‌دا (نه‌بوله‌هه‌ب) مامی بو، به‌لام نایه‌تی هه‌ره‌شه‌ی له‌سه‌ر
 دابه‌زی ﴿تبت یدا اُبی لُهب﴾ هه‌روه‌ها‌کوره‌که‌ی حه‌ززه‌تی نوح چونکه له‌پیزی باوه‌رداران
 نه‌بوو خواپیی گوت نه‌و نه‌هلی تۆنیه‌چونکه کرده‌وه و باوه‌ری خراپه، خۆ ئیمه‌ کوردی
 موسلمانین، به‌لام له‌کوی نه‌و برابیه‌تی ویه‌ک ریزیه، چون به‌ته‌واوی پابه‌ند نین به‌یاساکانی
 شه‌رعه‌وه، چونکه قورنان فرمان ره‌وانیه، ده‌ی بانیمه‌ش شوین که‌وته‌ی نه‌و پیغه‌مبهره‌ بین
 که‌ ناو‌نیشانه‌که‌ی ﴿وما أرسَلناک الا رَحْمهً لِّلْعالمین﴾ هه‌مه‌ته‌ بو سه‌رجه‌م مروّقایه‌تی نه‌ک بو
 عه‌ره‌ب، با کوردایه‌تیمان هه‌لقولاوی یاسای نیسلام بی، به‌ده‌ردی عه‌ره‌به‌کان نه‌چین که
 عه‌ره‌بایه‌تی و نیسلامه‌تیان لیک جیا کرده‌وه بویه‌ بوون به‌زیاتر له‌ (۲۳) پارچه‌ وزه‌لیل و
 ژێرده‌سته‌ن به‌هۆی جیا کردنه‌وه‌ی دین له‌ ده‌ولت ! نیستاش که‌کو‌تایی ره‌مه‌زانه‌ و به‌ره‌ و
 جه‌ژن ده‌چین با چیتومالی نه‌فسی خۆمان بکه‌ین، له‌غه‌ره‌زه‌بووغز پاک‌ی بکه‌ینه‌وه ، نیستا
 هه‌لیکه‌ بو‌چاوپۆشی له‌یه‌کتروپا کردنه‌وه‌ی دل‌ه‌کان، بو‌دروستکردنی برابیه‌تی و خۆشه‌ویستی،
 به‌کرده‌وه‌ نیشانی به‌دین که‌سه‌ودمان له‌م مانگه‌ پی‌رۆزه‌ وه‌رگرتوه، راستی و لی‌ بوردن و
 برابیه‌تی هه‌وینی سه‌رکه‌وتنی دنیاودا‌رۆژه‌ که‌نه‌وانیش به‌ره‌می ته‌قواو عیباده‌ته‌ ،
 بو‌نه‌وه‌ی کاره‌کاغان له‌دنیا‌دا سه‌ریگری و له‌ قیامه‌تیش به‌ریگری با ته‌با ویرابین .

برابیه‌تی ویه‌گرتن ته‌نه‌اله‌ نیسلامدایه‌ . هه‌رگیز دودل نیم له‌وه‌ چونکه‌ فه‌رموده‌ی خواپه

رهمه‌زان مانگی به هیژکردنی په یوه نندیه کانه

رهمه‌زان قوتا بجانمیه و خولیکې په روره‌دیه، تیدا فیری سرجه‌م ناکار وړه‌وشته به‌رزه‌کان ده‌بین، چاک‌کردن و به‌هیژکردنی عیلاقه و په یوه نندیه کانمان له‌گه‌ل خواداو، نه‌فسی خو‌ماندا و له‌گه‌ل ده‌وربه‌ردا. چونکه له‌و مانگه‌دا خه‌لکی به‌گشتی تا ئی‌تواره پی‌که‌وه بوون له‌ مزگه‌وته‌کاندا، و ه‌کو یه‌ک خیزان، و ه‌به‌سهرکردنه‌وه‌ی یه‌کتری له‌رژوی جه‌ژندا، و ه‌پاک بوونه‌وه‌ی دل و ده‌رونه‌کان ماوه‌یه‌دا نه‌وانه ه‌موویان فاکتوری نی‌جایین بژ به‌هیژکردنی سرجه‌م په یوه نندیه‌کان، بژنم مبه‌سته‌ده‌چینه‌خزمه‌ت نهم فرموده‌یه‌که پی‌غه‌مبه‌ر (ﷺ) فرمویه‌تی {اتق الله حیث ماکنت، واتبع السیئة الحسنه تمحها، وخالق الناس بخلق حسنة} (رواه أحمد والنسائی والحاکم)

۱- په یوه نندیت له‌گه‌ل خوای گه‌وره‌دا (اتق الله حیث ماکنت) ده‌بی له‌سهر بنه‌مای ته‌قوا بیټ، له‌ه‌موکات و شوینن‌ی ه‌هرده‌م له‌خواترس به، گه‌ردن که‌چ و گوټ‌رایه‌لی فرمانه‌کانی خوا بکه‌ن، ه‌مووکات ه‌ست به‌چاودتیری خوا بکه، کار به‌برنامه‌ی خوا بکه، نهم بابه‌ته به‌درژی باسما‌ن کرده‌وه.

۲- په یوه نندیت له‌گه‌ل نه‌فسی خو‌تدا (واتبع السیئة الحسنه تمحوها) واته: له‌گه‌ل خو‌ت دا به‌م شیوه‌یه‌ ره‌فتار بکه، مه‌یه‌له‌ دل و ده‌رونه‌ بیټه‌ زبلدان و شه‌یتان گه‌رای بیرو و ه‌سوه‌سه‌ی خرابی تیا دابنن‌ی، گه‌ر کاریکې خراب و ناب‌جیت کرد، خیزا چاکه‌یه‌کی به‌دوا بکه و ده‌یسرپټه‌وه، خوا فرمویه‌تی: ﴿ان الحسنات یذهبن السیئات﴾ واته: کرده‌وه چاکه‌کان کرده‌وه خرابه‌کان راده‌مالتن و ده‌یان سر‌نه‌وه، ده‌بادل و ده‌روغان ه‌رده‌م به‌پاکی رابگرین به‌هوی چاکه‌کاری یه‌وه، چونکه ه‌موو خرابه‌یه‌ک خالیکې ره‌شه‌به‌سهر دل‌ه‌وه، به‌راستی سهر‌فراز بوو نه‌و که‌سه‌ی ته‌زکیه‌ی نه‌فسی خو‌ی کرد، ﴿قد أفلح من زکاه﴾.

۳- په یوه نندیت له‌گه‌ل خه‌لکدا: (وخالق الناس بخلق حسنة) پی‌ویسته‌عیلاقه و تیکه‌لاوی له‌گه‌ل خه‌لکی ده‌وربه‌ردا، له‌سهر بنه‌مای خو‌ره‌وشته‌ جوانه‌کان بیټ، له‌چوار چیتوه‌ی

بهرنامه‌که‌ی خوادا ، که هم‌مووی مرۆژ دۆستی و کردار و ره‌فتاری جوانه ، چاکه نه‌وه‌یه
 که له‌ته‌رازوی خوادا چاک بیټ ، نه‌ک به‌ مۆدیل و قسه‌ی خه‌لک ، ده‌بی سهرمه‌شقمان نه‌و
 پیغه‌مبه‌ره خۆشه‌ویسته بیټ که خواله وه‌سفی دا فه‌رمویه‌تی : ﴿وانک لعلی خلق عظیم﴾
 به‌راستی تۆ له‌سه‌ر جوانترین ره‌وشتی . که‌سه‌رجه‌م هه‌لس و که‌وت و ره‌وشته‌کانی
 قورناتیکی زیندوو بوو ، وه‌کو عایشه (خ) ده‌لی: (کان خلقه القرآن) وه موسلمان
 به‌ره‌وشتی جوان ده‌گاته‌هه‌رۆژوگری شه‌و بی‌دار ، وه پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رمویه‌تی :
 ﴿ان المؤمن لیدرک بحسن الخلق درجة الصائم القائم﴾ (رواه أبوداود) . وه
 له‌ته‌رازوی دوا‌رۆژدا خو‌ره‌وشت زۆر قورس و گرانه و له‌نامانج و مه‌به‌ستی پیغه‌مبه‌رانه ،
 وه‌ک فه‌رمویه‌تی : ﴿انما بعثت لاتمم مکارم الاخلاق﴾ (رواه أحمد وغيره) . ره‌وشتی
 جوان و شیرین واته‌هه‌راستی و پاکی و چاکی که به‌ره‌می نیمانیه ، کۆمه‌ل به‌وه‌پیش
 ده‌بات ، ناسوده ده‌بی ، وه به‌ پیچه‌وانه‌شه‌وه ، با هه‌موومان به‌خۆماندا به‌چینه‌وه ،
 به‌تایبه‌ت له‌ شه‌وانی قه‌د ری پیرۆژدا ، بۆ دوا‌ی ره‌مه‌زان ، بزاین په‌یوه‌ندی یه‌کافان له‌چ
 ناستیکدایه‌؟ تاج نه‌ندازه‌یه‌ک نیمه‌هه‌ن‌دین به‌ ره‌وشت و ناکاره نیسه‌لامیه‌کان ، پیشی
 په‌یوه‌ندیان له‌گه‌ل خوادا هه‌لسه‌نگینین چونکه سه‌رچاوه‌ی په‌یوه‌ندی یه‌کانه ، چون که‌سی
 له‌گه‌ل خوا راست نه‌بی قه‌د له‌گه‌ل خه‌لکی خوا راست نابی ، ته‌نانه‌ت له‌گه‌ل خۆشی دا
 راست ناکات ، ده‌ی باله‌سه‌ر ناستی تاک و کۆمه‌لگا و ده‌و‌لته‌ت ، له‌بازنه‌ی دینداریمان دا
 په‌یوه‌ندی یه‌کان چاک و پاک بکه‌ین . با‌ره‌مه‌زان بکه‌ینه‌ خولی به‌هیزکردنی په‌یوه‌ندی
 یه‌کان ، بۆ به‌خته‌وه‌ری و سه‌رفرازی هه‌ردوو دنیا‌مان .

بەردەوامی وراوەستاوی (الإستقامة)

هەمووشتی سەرەتا و کۆتایی هەیه و پەرەمەزانیشت بە کۆتایگەشت، بەلام کئی قازانجی کردوو
بردیەوه، ئۆه کئی بە پرووزەردی مایەوه، بێگومان ئەوانەمی بە فرمیتسکی چار و زمان بە زیکری
قورئانە و هەشەوانی قەدریان لاوانەوه، بەتەوبە پەرەیه کی تازه یان لەژیان هەڵدایەوه و پاشانیشت
بەردەوام بون لە پاراستنی دەستکەوتەکانی پەرەمەزان بە استقامە و بەردەوامی لەتاعەتی خوا
لەدوای پەرەمەزانیشت و بەدور کەوتنەوه لە حەرامەکان بە هۆی بەرەستەکان کە دەبنە قەلغان
و دیواریکی پتەولە پرووی ئەنجامدانی تاواندا کە زانایانی شەرع بە (زواج، موانع) ناویان
بردوووە و هەك چۆن پەسپۆرانی بواری سەربازی هێلی بەرگریان هەیه ئەوانەش بەوشیوەیه دەبنە
بەرەست و پێگر لە ئەنجامدانی تاوان کە بریتین لە (هەستکردن بە چاودێری خوا، بێرکردنەوه
لەناپەرەستەکانی قەبر و قیامەت و هەستکردن بە نیعمەتەکانی خوا)

الإستقامة: واتە بەردەوام بون لەتاعەت و عیبادهتی خودا (لنوم طاعة الله تعالى) نیستقامە
لێکدانەوه و پێناسەمی جۆراوجۆری بۆکراوە لەوانە: (لنوم الصراط المستقیم بالاخلاص
والاتباع) واتە پابەندبوون لەسەر رێگەی راست بە دلتسۆزی و شوین کەوتنی واتە بۆخودا بێت
و یەبێی شەرعی خوا بێت، و هەر وهه پێشەوانە بویکر (خ) بەم شیوە پێناسەمی کردوووە:
(ان لا یشک باللە شینا، ان یستقیم القلب علی التوحید) بەمانای هاوێل بریار نەدان بۆخواو
ساغبونەوهی دل لەسەر یەک خواناسی و یەکتا پەرستی، پێشەوا عەر (خ) بەم شیوەیه
پێناسەمی کردوووە: (ان یستقیم علی الطاعة ولا یرغن روغان الثعالیب) واتە بێ پیچ و پەناو
بە راستی ئەنجامی بدات، پێشەوا عوسمان (خ) دەلی: (تحقیق الاخلاص فی الاقوال والافعال)
بەرەستەکردنی دلتسۆزی لە کردار و گوفتاردا، و پێشەوا علی (خ) بە ئەنجامدانی فەرزهکان
پێناسەمی کردوووە (هی اداء الفرائض)، خوای بالای دەست و کار بە جی بە پیغەمبەر و شوین
کە وتوانیشی دەفرمووی { فاستقیم کما أمرت ولا تتبع أهوانهم } واتە: ئۆه کوفەرمانت پی
کراوه بەردەوام بە لەسەردینی خوا سارد مەبەرەوه و شوین هەواواتارە زوی ئەوان مەکەوه،

مانای وایه‌ئی موسلمان تۆش شویتکه‌وتی په‌یامی خوابی به‌گویی به‌لۆمه‌ی نه‌فامه‌کان مه‌ده، له‌پیتغه‌مبه‌ردا (ﷺ) هاتوه {وكان أحب الدين إليه ما دوام صاحبه عليه} (متفق عليه) واته: چا‌کترین و‌خۆشه‌ویست‌ترین دینداری لای خواته‌ویه که به‌رده‌وام بیت با‌که‌میش بی به‌داخوه هندی له‌موسلمانان ده‌بینی که ما‌ویه‌ک زۆر گهرم و گورن له‌سه‌رخوابه‌رستی و دینداری دوا‌یی سارد ده‌بنه‌وه، که‌ره‌مه‌زان ته‌واو بو‌ونه‌وانیش ته‌واوی ده‌که‌ن دینداریه‌که‌یان گرو فریکه! سوربون و به‌رده‌وامی فه‌رمانی خوابیتغه‌مبه‌ره (ﷺ) و مه‌رجی سه‌رکه‌وتنه، نه‌گه‌رله‌ره‌مه‌زاندا رۆژی جوزئی‌ک قورنانت خویتندوه دوا‌ی ره‌مه‌زان وازمه‌هینه‌ولانی که‌م په‌نجائیه‌ت بخوینه، به‌هه‌مان شیوه له‌خیر و‌سه‌ده‌قه، له‌جه‌ماعه‌تی مزگه‌وت وه له ... هتد، به‌رده‌وام به، ئیوه‌ش دایکان و خوشکانی به‌ریز: که له‌ره‌مه‌زاندا فه‌رمانی خوا به‌جی دینی و خۆت داپۆشیوه، بۆچی که ره‌مه‌زان ته‌واو بو‌وبه‌رگی شه‌رعی فری ده‌ده‌ی ده‌چیه‌وه ناو مۆدیل و هه‌وا و‌ئاره‌زوی شه‌یتانی؟ خۆ فیتل له‌خوا نا‌کری (په‌نا به‌خوا) جا پتویسته موسلمان تا مردن له‌ته‌قوای خوادا بیت، چونکه به‌ره‌که‌ت و سه‌رکه‌وتن له‌به‌رده‌وامی دایه، به‌ریزار، نه‌وه‌تا (ابن حجر عسقلانی) نه‌و زانا به‌رز و به‌ریزه، کاتیک له‌خویندن سارد ده‌بیته‌وه، رۆژی ده‌چیته شویتنی ده‌بینی دلۆپه ناوتیک به‌به‌رده‌وامی نه‌تکیتته سه‌ر به‌ردی سه‌رخمی دا به‌رده‌که‌ی چال کردبو‌ونه‌و دلۆپه بچوکه به‌هۆی کاری به‌رده‌وامی خۆی توانی بوی شویتنی خۆی بکاته‌وه له‌سه‌ر نه‌وبه‌رده ره‌قه‌گه‌وره‌یه‌له‌م کاره په‌ندی وهرگرت و گرنگی نیستقامه و به‌رده‌وامی، بۆ ده‌رکه‌وت تاله نه‌نجامدا بو‌و به‌نه‌و زانا گه‌وره‌یه به‌وه‌ییه‌وه بو‌و له‌قه‌بی (ابن حجر) وهرگرت نه‌ینا که‌س کوری به‌رد نیه، وه ناویشی (نه‌حمه‌دی کوری علی) خه‌لکی عه‌سقه‌لانی سوریا‌یه، زانایه‌ک ده‌لی‌ئاده‌میزادله‌کاتی به‌ره‌نگاری‌بونه‌وه‌دا له‌گه‌ل دۆژمندا، هندی جار قاچه‌کانی هه‌زی له‌هه‌لاتنه‌ولاق چه‌قیو نابی بۆیه له‌پارانه‌وه‌که‌دا له‌م نایه‌ته‌دان‌اوا هاتوه ﴿... وثبت أقدامنا...﴾ خوابیه‌لاق چه‌قیوو خۆراگرمان بکه‌ی به‌رامبه‌ر دۆژمن، نیستقامه و به‌رده‌وامی سه‌رفرازی دنیا و وارۆژه، خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

﴿ان الذين قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل عليهم الملائكة أن لا تخافوا ولا تحزنوا وأبشروا بالجنة التي كنتم توعدون﴾ (فصلت: ۳۰) واته نه وانسه پشتيان به خوی خویان به ست و به رده وام بون له عیبادهت و له ناحه زانی دین نه ترسان وساردنه بونه وه نه وانسه کاتی مردن مه لانیکه ی په حمهت دینه لایان و مزگیئی به هه شتیان پیده ده ن وه پییان ده لئین نیوه توشی ترس و نارچه تی نابنه وه له نه نجامی دینداری به رده وام بچنه نهویه هه شته ی په ایمانتان پی دراوه نه وه تا پیغه مبه ر (علیه السلام) فرموی: به عبدالله کوری عمری کوری عاص {یا عبدالله لاتکن مثل فلان کان یقوم من اللیل فترك قیام اللیل} (متفق علیه) واته نه ی عبدالله وه ک فلان کس نه که ی که شه و نویژی ده کرد و دوی وازی لی هیئا، (ابی عمرو) (خوی لی رازی بیت) ده لی: و تم به پیغه مبه ری خوا (علیه السلام) شتیکم پی بلی زور گرنه بی وه له تو زیاترداوا له که سی ترنا که م؟ له وه لامدا پیغه مبه ر (علیه السلام) فرموی: {قل: أمنت بالله: ثم استقیم} (مسلم) واته: بلی باوه ری ته و او م به خویبه (به رنامه که ی پیاده نه که م) پاشان به رده وام و خورگر به، به راستی به رده و امی و (ثبات) زور پیویسته له دینداریده رچه نده نه م کاره له م رورگاری ناخیر زه مانه دا کاریکی ناسان نیه، به لکو گرانه بویه خیر و یاداشتی گه لی زوره (الاجر علی قدر المشقه) نیستی قامه پیناسی راست و دروست بوخواونه که ی دیاری ده کات و که سیئی ده پارتریست و متمانه پیکرا و ده بیت، نه ک وه نه وانسه له سه ره تا وه باش بوون پاشان دورا و و گورا و بونونه: بینرا و هه ژار بو وه به دین بو و که ده وه مه ند بو و دورا! تا لی ره بو و بانگ خواز بو و که چو بو و بوه نده ران دورا، له سه ر مینبهرده گریاکاتی پله و پیوستی وه رگرت وه ک جارن نه ما، له ره مه زاندا دینداره... دوی ره مه زان لار و خواره! ره مه زانیش و ابنه و بارگه ی پیچایه وه و مال ناوایی کرد، نازانی سالیکی تر به خزمه تی ده گه ی نه وه یان نا و ایزانه کوتاره مه زانته، بانا گامان له و وه عدویه ایمانانه بیت که له و مانگه دابریارمان له سه ر دابو وه فادارین به رامبه ریان، باخومان به دروزن دهرنه که یین باخوراگر و لاق چه قیو بین، وانه زانین دینداری ته نها له ره مه زان دایه، دوی ده ست بکه ی نه وه به خراپه و تاوان به هژی چاولیکه ری

یان له بهر لۆمه‌ی لۆمه کاران، به لکوی پیوسته هه مووژیاغان دینداری بیټ تاله سه ره ئیمان و ئیسلام بژین و بهرین تا خوا رازی ده بیټ و خه لکیش رزگاری بیټ ، موسلمان ده بیټ و ینه‌ی دارخورما هه همیشه سه و زو خو ژاگر و به هیز بیټ بهرهم و میوه‌ی شیرینی ئیمان هه‌ی پیوه دیاری بیټ ، موسلمان قورنانی بین محمدی بین نهک شهرقی و غه‌ریبی لبا له ره مه‌زان وانه‌ی زۆرمان وه‌رگرتبێ تابه‌هۆیه وه‌دوای ره مه‌زانیش به‌رده‌وام بین له‌چاکه و خو‌مان پیس نه‌که‌ینه‌وه، وه‌ک زانایانی پیشین فه‌رمویانه: (کن ربانیا ولاتکن رمضانیا) خوا ویست و خوا په‌رست بن نه‌ک ره مه‌زانیه بن ! که ره مه‌زان مانگی خو‌گرتنه‌وه بوله‌خواردن و خواردنه‌وه نه‌وا دوای ره مه‌زانیش خو‌گرتنه‌وه یه‌له‌گونا هوتاوان، (شیخ الاسلام ابن تیمیة) فه‌رمویه‌تی: نیشانه‌ی قبول بونی ره مه‌زان به‌رده‌وام بونه له‌سه‌رتاعت و عیباده‌ت دوای ره مه‌زان، به‌کایه‌گری رۆژی ره مه‌زان، خوی میهره‌بان نه‌م مانگی لی و وه‌رگرتبێ خیری له‌یله‌ت و قه‌درمان به‌نسیب بکات وه‌لیمان رازی بیټ و نه‌م دینه‌مان بۆ بکات به‌حاکم ، خو‌ژاگر و به‌رده‌وام بین، خوات له‌گه‌ل مانگی ره مه‌زان ... خوات له‌گه‌ل پارشیو و به‌ربانگ ...

الوداع .. الوداع .. یا شهر رمضان الوداع

له گه ل جه ژندا

نهوا جه ژنی په مه زمان جارژکی ترهاته وه... به مزگینتی وجه ژنانه و نيعمهت و خه لاته وه بادروشمه کانی خواگه وره بن به لاته وه... هرکه س رېژيان ليکگرې ته نهانه وده ييباته وه هموگه لانی جيهان جه ژن و بؤنه ی تايبه تي خوځيان هديه له ورپوژده داخوشي خوځيان دهرده برن، بؤنه وجه ژنه دنيايه کان تايبه ته به شتی دنياوه و خوکرده وه که بؤنه نيشستيمانی ونه ته وه ييه کان، به لام بؤنه ناييه کان خواکرده، موسلمانانیش خاوه نی دوو جه ژنی نايینی سره کين، نه ویش جه ژنی قوربان وره مه زانه، جه ژنی قوربان به (ایام التشریق) وه چوارپوژه به لام جه ژنی په مه زمان ته نه ایه که رپوژه، جه ژن له دایک بونیکی تازه یه، جه ژنی له خوا نزيك بونه وه و سرکه و تنه به سره نفس وشه يتاندا، جه ژنی خوځی و ته و اویشمان سرکه و تنمانه له له دادگای خوا له رپوژی قیامت ورپویشته بؤیه هه شته، خوځی جه ژنی په مه زمان بؤ رپوژوگرانه، هی قوربانیش بؤ حاجیانه، نه م جه ژنه به عه ره بی جه ژنی (فطر) ی پیده وتری، واته ده مکرانه وه له خواردن، (راغب) ده لئ: هه ردووجه کی (فطر، فطره) هاوشیوه ن و نزيکن له یه کتر، چونکه رپوژی په مه زمان ده تباته وه سرسروشتی بنه ره تی خوت (فیتره تی اصلی) که پاکي وچاکیه

نادابی جه ژن

- ۱ - پتویسته زه کاتی سهر فیتره ی دابی پیش نویژی جه ژنی په مه زمان .
- ۲ - سوننه ته بؤنویژی جه ژن خوت بشوی .
- ۳ - موسته حبه چه ننده نه که خورمایه که بخوی پیش چونت بؤنویژ، پتغه مبر (ﷺ) تاچه ند ده نکي خورمای نه خواردایه نه ده چوو بؤنویژی جه ژنی په مه زمان، (پیشه وای بخاری گپراویه تیه وه) به لام له قورباندا مه بخو .
- ۴ - سوننه ته له رپوژی جه ژندا، هه وال پرسین و پرو خوځی و چاک و چونی گهردن نازادی و دوغای خیرکردن راستگوځیانه و صادیقانه نه که چوکلاته وراکردن .

هاوه لآن كه له جهژندا بهيه كترده گه يشتن دهيان گوت (تقبل الله منا ومنكم) واته :خوا له نيمه ونيوهشى قبول كردي ، له كاتي ته وقه كردندا .

۵ - له بهر كردني جل و بهرگي حلال و جوان به پي ي توانا .

۶- دلتي خه لك خو ش بكه :

يه كيتك له وريگايانه ي كه به هويوه خواله خو ت رازي نه كه يت نه وه يه كه دلتي خه لك ي خو ش بكه يت، حه زره ت (ﷺ) فه رمويه تي : (ان احب الاعمال الى الله تعالى بعد الفرائض ادخال السرور على المسلم) واته :باشترين كرده ودي لاي خوي پوره ردگار له دواي فه رزه كان خو شيه كه بيده ي به موسلمانتيك، بزانه چي دلتي ده ورو به ره كه ت خو ش ده كات حه زره ت (ﷺ) زياتر نه مه رونده كاته وه ده فه رموي ت (تكشف عنه كريبا، او تقضى عنه ديننا، او تطرد عنه جوعا) واته : (به لآوموسيه تيك ي له كوژ كه يته وه، يان قه رزتيكي بويه ته وه يان برسيتي لي دوور خه يته وه) ئنجا حه زره ت (ﷺ) ده فه رموي ت : (ولان امشي مع اخي المسلم في حاجة احب الى من اعتكف شهرا في المسجد) واته : نه گه ر له گه ل برايه كي موسلماندا بروجي جي به جي كردني كاريكي به لامه وه باشتره له وه ي مانگي ك له مزگه وتدا نيعتيكاف بكه م !.

دور كه وتنه وه له ديار ده ي هه له ونه گونجاو :

۱ - تي كه لي ژن و پياوي نامه حه رم ، به تاييبت له شاره كاندا نه م ديار ده يه زور بلاوه ، وه ته وقه كردن له نيوان كوروكچي نامه حه رم باخزميشي بي .

۲ - گوژراني وپه ش به له ك وقوماروياري ناو بازاره كان، وه فه سادي ناوپارك وسهيرانگانا چونكه هه ندي كس واده زانن له وپوژده دا هه رچي بكه ي درسته ، له په مه زاندا خو ي پاك كر دوته وه دوايي خو ي پيس ده كاته وه .

۳ - خه لكاني هه ن زور دل خو شن به م جه ژنه به لام ده زانن بو چونكه په مه زانيان له كوژ بو ته وه به داخه وه كه نه م بوچونه هه له يه، به لكو بويه خو ش حال ده بين كه خوا يار مه تي داين بو گرتني و ته وا و كردني مانگي په مه زان .

۴ - گران فرۆشی و گران کردنی نرخى کالا و خوارده مهنى كه له ويژدان ده رچوه .

۵ - تره قهى منالان و بهر له كردنيان بۆ كارى دياردهى نارپه حهت كه ر، جار ان ته قهى گه وره كان بوو ئىستا هى منالان .

۶ - دور كه وتنه وه له نۆجه ژنه و سه رقه بران و تازه كردنه وهى پرسه (ته عزيه) .....

۷ - به داخه وه هه ندى له كه نال و ميديا كانى ناوخۆيى جه ژنه كان به بلا و كردنه وهى بى شه رعى و خراپه كارى پيرۆزده كه ن ! كه دورن له نه ريت و ياساى كوردايه تى و ئىسلامه تى ! ته نها خزمه ت كردنى بيگان ه يه !!

به كورتى : ئىيوسته سه ردان و به كتر بى سى ن و چاك كردنه وهى دلّه عاجزه كان و پابه ند بون به ره وش و نه ريه ئىسلاميه كان، به سه ر كردنه وهى مالى هه تى وان و شه هيدان و هه ژاران ، له م رۆژده دا به دو ئىنيدا بچينه وه ئه م رۆو سه بى مان روسو كه ين، بازا رى خزميه تى و برايه تى و نازا يه تى و لى بوردن گه رم تر كه ين، نهى خواپه رستانى مانگى ره مه زان، دواى شه وهى خۆتان پاكرده وه جا رى كى تر مه گه رپنسه وه سه رگونا هو تا وان ، دور بكه ونه وه له گو ئىرايه لى نه فس و شه يتان ، نه و باره جوانه تى ك مه ده ن و امه زانن كه ره مه زان ته و ابو ئىتر دى ندارى و ته قواش ته واو، به ندهى خوا بن نه ك به ندهى ره مه زان ! نه ينا گله بى له ره مه زان مه كه ن به لكو گله بى له خۆتان بكه ن ، چونكه نه گه ر رۆژى چه ند جا ر خۆت بشۆى دواى بچيته وه ناو پى سى وه كو خۆى پى س ده بيه وه ! هى وا دارى ن كه رپى زى خۆى لى بى گرى ن، چا وه ده ستور و مۆدى لى بيگان ه نه كه ين به ئومى سى جه ژنى يه ك جا رى مان له خزمه ت پى تغه مبه ر و يار انى دا له به هه شتدا ، له كو ئا يدا ده لى ن : كاتى جه ژن دى ته وه .. گو لى ژى ان نه بو ژى ته وه .. مو حى ببه ت نو ئى ده بى ته وه ، ده رون ده حه وى ته وه .. خه مان ده ره وى ته وه .. نى شتمان ده ره وى ته وه ، خوات له گه ل مانگى ره مه زان .. خوات له گه ل پار شى و به ربا نگ ... الوداع .. الوداع .. يا شهر رمضان الوداع .

جەژن . ئەوسا و ئىستا

يەكئىك لەرۆژە خۆشەكانى ژيان رۆژانى جەژنە، بەدەنگى (الله اكبر) و بۆن و ھەلامى پلاوگۆشت
وجل و بەرگى جوان . سەردانى خزمان . زەردەى سەر لىوان . پاكردنەوھى دلان، چەند
دەينىكى دلگىر لەپەراوى دلدا تۆماركراون كە مرۆڤ ناتوانى فرامۆشيان بكاتن، ئەوسا
ھەمووشتەكان سادەبوون بەلام زۆر شىرىن و بوون وتامى تايبەتيان بوو! ئەوسا ژيان بەھەمو
دەينەكانى ھەلە ئىستا جودا بونازاتم بۆچى ئەوھە موخۆشيانە كالبونەوھ،
ئەوسا خەلك ھەژار بوجەژنان پلاوئىكيان دەخوار دەبەلام دلان دەولەمەند بوو،
ئەوسا جلوبەرگيان كۆن و سادەبو بەلام دلئىكى سىپى و ھەستىكى ناسكى تىدا بو،
ئەوسا مرۆڤتەكان يەكتريان خۆش دەويست و ھاوبەشى خۆشى و ناخۆشى يەكتربوون، بەلام
ئىستا خۆشەويستى لەدلە و دەداخزاو بۆناوورگ، بۆيە دەلئىن ئۆخەى ئۆخەى ھەركەس بۆخۆى!
(ئى خۆم بۆخۆم ھى تۆش دەخۆم)!

ئەوسا خەلكى وەك ئەمرۆباو ھىيان نەكرد بو بەدنيا دا، كاتيان ھەبوو پۆسەردان و خزمایەتى،
ئىستا پەنگى شتەكان بزر كاون، تامى بۆنە و جەژنەكان وەك تام و چىژى ئەومىوانەى لىھاتوھ
كە پەنگيان جوانە بەلام تامى ميوە خۆشەكانى جاران نادەن! خۆشەويستان: ژيانغان بەرھەمى
كردەى خۆمانە، ئەوكات بەرەوشتە جوانەكان ژيانى خۆيان كەدبو بەھەشتۆكەيەك، بەلام
ئەمرۆبە دەستى خۆمان كەدومانە بەدۆزەخ! دروشمى جوان بەلام قەيۆك . ناوى بىناوەرۆك
رۆكەشى جوان دلئى كرمۆك! كەواتە چى و ايكردو بەلئىن: ئاى بۆجەژنانى جاران دلئى سافى
باپىران . . . ژيانى ھەژارى ئەوسا مان پىخۆشتر بىتت لەدەولە مەندى ئىستا!؟

بەريژاتم ئىمە دەتوانىن بەونىت و نىمانەى جاران تامى خۆشى ژيان بگىرئىنەوھ لەيەكترنىك
بىنەوھ چىترتەنھا بۆخۆمان نەژىن لەچارچىتوھەكى تەسكدا . . . تەگەر وانەكەين ئەوابە دەستى
خۆمان زىندا ئىكى گەرۆك بۆخۆمان دروست دەكەين ئەوكاتەش ئۆتۆمبىللى مۆدىل بەرزو
كۆشك و تەلار . . . دىنارودۆلار . . . جوانى يار . . . سەوزاى بەھار . . . سىياسەتى رۆژگار . . . ناسودەى

نابه‌خشن به دلّی ناله‌بار، ده‌باناورپیک له‌پړخ وهه‌ست ونه‌ست ودلّه‌کامان بده‌ینه‌وه‌وبه‌یادی
 خواتیریان بکه‌مین تانارام بن وبجه‌وینه‌وه، چونکه نه‌وان به‌ده‌ستی ئی‌مه‌وه زۆرماندوبون،
 باله‌جه‌ژندا:

ده‌رگای ماله‌کانتان کراوه‌بیټ .. به‌لام له‌پیش‌داده‌رگای دلّه‌کانتان بکه‌نه‌وه ..

په‌یوه‌ندی برابیه‌تی وخزمایه‌تی نه‌ک حیزبایه‌تی ..

سه‌ردانی خزمان نه‌ک سه‌رقه‌بران ..

جه‌ژنیک‌کی خوش - رۆژنیک‌کی خوش - دلّیک‌کی خوش

نه‌ورۆژانه‌ی سوننه‌ته‌تیایاندا به‌رۆژووین

۱- شه‌شه‌لان - شه‌ش مانگی شه‌وال :

پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) فه‌رمویه‌تی: (من صام رمضان ثم أتبعه ستامن شوال كان كصيام
 الدهر) (رواه مسلم) له‌گێرانه‌وه‌ی (احمد و طبرانی) (فقد صام السنه)، واته: هه‌رموسلمانیک
 مانگی ره‌مه‌زانی گرتبێ و به‌دوایدا شه‌ش رۆژی مانگی شه‌وال بگری، نه‌وه وه‌کوهه‌موو
 ژیانان هه‌موساله‌که‌به‌رۆژووبی وایه، وه‌له‌ریوابیه‌تی سه‌وبانداها‌توه‌که (ابن ماجه‌ونه‌سانی)
 گێراویانه‌ته‌وه: (خرج من ذنوبه‌کیوم ولدته‌أمه) واته: له‌تاوان پاک ده‌بیته‌وه، وه‌کو شه‌و
 رۆژه‌ی که‌تیایدا له‌دایک بووه؛ بزانه‌منال چه‌نده‌پاکه؟، سوپاس بۆ په‌روه‌ردگاری به‌به‌زه‌یی
 که‌پرۆژی فه‌رزکرده‌وه له‌سه‌رمان له‌ره‌مه‌زاندابۆته‌وه‌ی بیته‌پاک بونه‌وه‌مان له‌گوناه‌وتوانی
 (۱۰) مانگ، وه‌بۆدوو مانگه‌که‌ی تریش شه‌ش رۆژی سوننه‌تی شه‌والی داناوه، تا‌کو ساله
 که‌به‌پاکی رابری به‌سه‌رماندا، چون سال ده‌روات و ناگه‌رپته‌وه، که‌سیش بێ تاوان نیه،
 هه‌موو هه‌ناسه‌دانیک له‌ته‌مه‌غان که‌م ده‌کا ته‌وه، به‌ره‌و مه‌رگ ده‌چین، مه‌رگیش به‌ره‌و

نیمه دیت (وکل ات قریب) هم موو داهاتویه کیش نزیکه، کمواته: $۱۰ \times ۳۰ = ۳۰۰$ ، وه شش پوژی شهوال ($۱۰ \times ۶ = ۶۰$) که هموی ده کاته ژماره ی پوژه کانی سال (۳۶۰) پوژ .
 جهژنی ره مهزان یهک پوژه، چاکتر وایه له دووهم پوژی شه شه کانه وه به پوژی، به دوای یه کدا بن چاکه، بی پچران، وهک (نیمامی نه بوجه نیفه و شافعی) (په جمعی خویان لی بیت) رایان وایه، چونکه ورگ له سهر په مهزان ده قی گرتوه، بو پشوی پخوژله کان باشتره، وه ده توانی به ناره زوی خوژت له ومانگه داد ووشه مه وپینج شه مان بیان گری، خوی گه وره یارمه تیمان بدات بوگرتنی نه م شش پوژوهش ، تاکو خیری سهر جمه ساله که مان بو بنوسری

۲ - له هم موو مانگی کداسی پوژ: (نه بی دردا (خ) له پیغه مبه ره وه (د.خ) نه گپرتیه وه {اوصانی حبیبی بثلاث لن أدهن ما عشت : بصیام ثلاثة أيام من كل شهر وصلاة الضحی وبأن لا أنام حتی أوتر} (رواه مسلم رقم ۷۲۲) واته : خوژه ویستم پیغه مبه ره (د.خ) ناموژگاری کردم به سی شت هتا له ژباندا بم وازیان لیناهیتیم : به پوژووبونی سی پوژ له هم موو مانگی کدا ، کردنی نویژی چیشته نگانو نویژی ویر پیش نه وهی بجهوم .

۳ - دیوشه مان وپینج شه مان : نوسامی کوری زهید (خ) نه گپرتیه وه له پیغه مبه ره وه (علیه السلام) فرمویه تی: (تعرض الاعمال یوم الاثنین والخمیس فأحب أن يعرض عملی وأنا صائم) (رواه أصحاب السنن) واته: کرده وه کانی مرؤ له پوژانی دووشه مه وپینج شه مه داپیشانی خوی گه وره درین له بهر نه وه پیم خوژه کاتی کرده وه کانم پیشانی خوی گه وره ده درین که به پوژویم .

۴ - پوژوی عهرفه بو که سیک که له حجدنا نه بی :

نه بوقه تاده (خوی لی رازی بیت) نه گپرتیه وه له پیغه مبه ره وه (علیه السلام) فرمویه تی (صیام عرفة أني أحسب على الله يكفر السنة التي بعده والسنة التي قلبه) (رواه الترمذي رقم ۷۴۹) واته: نومیدم وایه پوژوی پوژی عهرفه تاوانی سالتیک له وه و پیش و سالتیک له وه و پاش بسپرتیه وه .

۵ - پۆژوی موحرپه م : نه بوهوره یره نه گپرتته وه له پینغه مبهه (ﷺ) فهرمویه تی (أفضل الصيام بعد صيام شهر رمضان شهر الله المحرم) (رواه الترمذی واته : گه وره ترین پۆژوو دواى مانگی په مهزان پۆژوی مانگی موحرپه مه .

۶ - پۆژوی عاشورا : نه بو قه تاده : (خ) نه گپرتته وه له پینغه مبهه وه (ﷺ) فهرمویه تی : (أن النبي (صل الله عليه وسلم) قال صيام يوم عاشوراء أني أحسبت على الله أن يكفر السنة التي قبله) (رواه الترمذی رقم ۷۵۲) واته : نومیدم وایه لای خوای گه وره به پۆژوو بوونی پۆژی عاشورا (دهی مانگی موحرپه م) گوناھی سالی پینشی بسپرتته وه .

۷ - پۆژ نا پۆژیک : عه بدولای کوری عومه ر (خ) نه گپرتته وه له پینغه مبهه وه (ﷺ) فهرمویه تی (أحب الصيام الى الله صيام داود، كان يصوم يوما ويفطروما) (رواه البخاری) واته : خو شه ویسترین پۆژوو به لای خوا وه پۆژوی داود پینغه مبهه ربو وه (عليه السلام) که پۆژیک به پۆژوو ده بوو پۆژیک به پۆژوو نه ده بوو .

۸ - نۆ پۆژله سه ره تای مانگی (ذی الحجة)

هه ندیک له خیزانه کانی پینغه مبهه (ﷺ) ده گپرتنه وه و ده لئین : { كان رسول الله يصوم

تسع ذي الحجة } (رواه ابوداود رقم ۲۴۳۷ وهو حديث حسن).

به وتهی شیخی نیسلام (ابن تیمیه) کۆتایی دینم که فهرمویه تی : به رده وامی له عیبادت به گرتنی پۆژوو ه سوننه ته کان نیستی قامت و خوړاگری له دواى په مهزان نیشانه ی گیرابونی پۆژوی په مهزانه . ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم وتب علينا انك انت التواب الرحيم ....
(الحمد لله على التمام في البراء وفي الختام و في الزوالم)

پیپرست

پیپرستی بدرگی یه کهم: (وقاری سهردهم)

لاپه ره	بابهت
۲	پیشه کی .....
۴	بیروباوهره کهت نهی موسلمان .....
۸	بیروباوهر ژیانه .....
۱۰	زیان ومه ترسیه کانی شیرک .....
۱۳	جادوگری وفالچیتی .....
۱۶	رؤن وپیگهی مزگهوت .....
۱۹	رؤلی زانایانی ثاینی له راپه رینه کاندأ .....
۲۴	هه لارو سیاسه ت بنه مای سیستمی نیداری له نیسلامدا .....
۲۷	فرمان به چاکه ورپیگری له خراپه .....
۲۹	ثاینی - حورفی وچاولیکه ری .....
۳۴	په وشتی ماوه پردار .....
۳۷	دادپهروه ری چاره سهره .....
۴۰	پرسی گهنده لی .....
۴۳	به کی ده لئین رۆشنبیر؟ .....
۴۷	هه سترکردن به چاودتیری خوا .....
۴۹	زولم وستهم .....
۵۲	ئه وهی په ندوه رنه گری ئه بی به پهنده .....
۵۶	یادی له دایک بونی پیغه مبه ر (عزیزه) .....

بابهت

لاپهړه

۵۷	..... مافی پیغه مبهەر (ﷺ) له سهر شوینکته وتوانی
۶۷	..... په یامی مانگی مه ولود
۷۰	..... تونه وهی که بیرده که یته وه
۷۴	..... گهشت و سهیران چوړه کات بیر کرده وه
۷۷	..... نیشانه کانی قیامت
۸۱	..... کاره ساتی به ناو نه نفال
۸۲	..... عه ره بی دوینی ونه مړو
۸۴	..... ته کنه لوژیای زانستی له
۸۷	..... رژی جیهانی ساوایان
۹۵	..... به دوا ی دنیا دا رامه که
۹۸	..... ریږه وی وتاری ناینی
۱۰۰	..... په تای حیزبایه تی
۱۰۲	..... ماره برین وگواستنه وه
۱۰۶	..... هاوشانی هاوسهران
۱۰۹	..... مه نژونی شرعی
۱۱۱	..... به ختیاری خیزان
۱۱۵	..... نیسلام نهرم و نیانه
۱۱۸	..... هیممهت به رزی شیرانه
۱۲۱	..... ته قوا چیه و چونه
۱۲۵	..... نویژ نارامی و به خته وه ریه
۱۲۷	..... کار یگه ری خرابی تاوان

<u>لاپهړه</u>	<u>بابهت</u>
۱۳۰	وانه کانی نیسراومیعراج .....
۱۳۲	نه زهري حه رام .....
۱۳۶	نه زه ر به ریدی زینایه .....
۱۳۸	چون پزگاربین له م باره .....
۱۴۳	له د و ا ی نا خوشیان خوشیه خوناسین .....
۱۴۴	کین نه وانهی خوده کوژن .....
۱۴۶	به رده واعص و راوه ستا ویا به ژن ته وساورستیا حیکمه تی حه رامبونی به راز .....
۱۵۰	شمشیرله نیسلامدا .....
۱۵۴	کاریگری ده ستنویرله سه رتوره بون .....
۱۵۸	راگه یانندن نه مانه ته (میدیا) .....
۱۶۴	جاسوسی .....
۱۶۹	نازادبون له زیندان .....
۱۷۵	فهلزل گوره یی قهرزدان .....
۱۷۹	نه وانهی خواسه پریان ناکات .....
۱۸۵	نه وانهی فریشته سلاویان لیده کهن .....
۱۸۹	سیفاتی نیماندارانی راسته قینه .....
۱۹۷	مادده هوشبهره کان (مه یخوری) .....
۲۰۲	ریفورم (چاکسازی) .....
۲۰۵	نرخ و به های مرؤ له یاسای خه لکو خوادا .....
۲۱۰	پیرست (ناوه رۆک) .....

پښتني بهرگي دووه م: (مينبهری سهرده م)

لاپهړه	بابهت
۲۱۱	پيشه کی
۲۱۲	رښيزی موسلمان کاميانه
۲۱۶	زه مين له رزه
۲۲۰	قهرزو قیست
۲۲۴	پيشه واورابه ر
۲۲۷	غه فلهت وپيشاگایي
۲۳۰	نه ورزی کوردان
۲۳۲	توندوتيزی
۲۳۷	کوشتن وپرين
۲۴۱	بازرگانی به مرؤؤ!
۲۴۴	نه نفال له ميدياوسياسه تدا
۲۴۷	سوکایه تي به پيرزیه کان
۲۵۰	ناوسه رچاوه ی ژيانه
۲۵۴	پاراستنی ژينگه
۲۶۰	ناسوده یی ونارامي
۲۶۳	چاره سه ری وه سوه سه
۲۶۶	دين ورژين
۲۶۹	جه ژنی قوربان

<u>لاپهړه</u>	<u>بابه ت</u>
۲۷۲	په نده کانی جه ژنی قوریان.....
۲۷۴	نامانجه گه وړه که.....
۲۸۲	گرنگی په وړه وړده.....
۲۸۶	په هه نده کانی کوچ.....
۲۹۰	ته لاقدان.....
۲۹۶	له نه وروپایینیم ویستم.....
۳۰۰	زمانی ژماره له قورثاندا.....
۳۰۳	فیږبون به زمانی ژماره.....
۳۱۷	کاریگری وړه به رزی بؤگوزان وچاکسازی.....
۳۱۹	هیصمه ت به رزی پیره ژنیکی به نی اسرائیل.....
۳۲۰	فهرمان به چاکه وریگری له خراپه هه نگاوی.....
۳۲۲	نه فامیتی هاوچهرخ.....
۳۲۸	جوړه کانی نه فامی.....

پېرستى بهرگى سېيەم: (قىسەى سەردەم)

لاپەرە	بابەت
۳۳۰	پروئسەى خوئىندن وسەرنج
۳۳۴	سىستىمى پەروەردە
۳۳۷	تېكەلى كوران وكچان
۳۳۹	گەنجانى ئەمروودوئىنى
۳۴۲	چاولىكەرى دەردىكى كوشندەيە
۳۴۴	كلتورى بېنگانەوخۆمانە
۳۴۷	پوژى بەرەنگار بونەوہى توندوتىژى
۳۵۱	پوژى جىھانى خۆشەويستى (قالانتاين)
۳۵۴	پوژى جىھانى نايدز
۳۵۶	مافى كرىكارلەنىسلامدا
۳۵۷	پوژى جىھانى كرىكاران
۳۶۰	پوژى جىھانى بەسالچوان
۳۶۲	تەمەنى پىر بەرەكەت
۳۶۳	پوژى جىھانى ھەژارى
۳۶۶	پوژى جىھانى كەمەندامان
۳۶۸	پوژى جىھانى تەندروستى دەرونى
۳۷۰	پوژى جىھانى لىبورىدن
۳۷۲	چارنامەى جىھانى مافى مروؤ

لاپه ره	بابهت
۳۷۴	مافی ریگاو بان .....
۳۷۶	بازرگانی راسته قینه .....
۳۷۸	نیسلام عیلم وعه قل و پیشکه وتنه .....
۳۸۰	مجه ورو بانگده ری مزگه وت .....
۳۸۲	ستراتیج وفه لسه فهی کوچ .....
۳۸۳	عاشوراله دیدی شیعه وسوننه دا .....
۳۸۵	ماناومه بهسته کانی حج .....
۳۸۶	حج به گه نجی یان به پیری .....
۳۸۸	حاجیانی کوردستان وجلی کوردی .....
۳۹۰	سهردانی مؤزه خانه .....
۳۹۱	وه فاداری .....
۳۹۳	سوکای تی به پیروزیه کان .....
۳۹۴	عه شیره تگه ری .....
۳۹۶	نایا کریسمس کوردایه تیه .....
۳۹۸	کوردایه تی له ته رازی نیسلامدا .....
۴۰۶	نیسلام وعه، لمانیهت کامیان خه ته ره .....
۴۱۰	جیاوازیه کان گه شهی ژیانن .....
۴۱۱	سهرنج بده و پروانه له جیاوازی نه مانه .....
۴۱۴	دیمانه ی گوژاری نیوه ند (زانا یان ونیسلامیه کان) .....
۴۱۹	دیمانه ی گوژاری شه قام (عه لمانیهت، فره ژنی) .....
۴۲۵	دیمانه ی گوژاری چاوگ (گه نده لی ناومزگه وت) .....

پیرستی بەرگی چوارەم: (ئافرەتانی خۆرئاوا بەرە و کۆی؟)

بابەت	لایپەرە
کۆ ئافرەتانی پۆژئاوا دە پارێزێ؟	٤٢٨
فەرە نسا دەرگای بیرو عەقل دادە خات.	٤٢٩
ئیسپانیایا و دادگای پشکنین.	٤٣١
بەریتانیایا و دیار دە ی لیدانی ئافرەتان.	٤٣٣
ئەمریکا، ئەو ئەسە رزمیری بە کانی داتۆمار کراو.	٤٣٥
بەلام کۆ لە ئەمەریکا دە پرسیتەو.	٤٣٨
بازرگانی کردن بە ئافرەتانەو.	٤٤٢
ئافرەتان دە بنە سوتە مەنی بازرگانییەکان.	٤٤٤
ئەگەر مام گورگ شوان بیت.	٤٤٧
پاش سە دە ی بیستە م و چە و ساندنەو ئە زیاتر.	٤٤٨
سەفوری (پووتی ئافرەتان)	٤٥٠
زیانەکانی تیکە لاوی کوربان و کچان.	٤٥٣
پۆژی جیهانی ئایدن.	٤٥٥
دایۆشینێ عەقل یان جەستە.	٤٥٧
دان پینانی بیپروایان.	٤٥٩
مافی ئافرەت ئەبێ چۆن بیت؟	٤٦٢
مافی ئافرەت لە ئیسلامدا،	٤٦٤
گەنجە کانا بەرە و کۆی، گرنگی پۆلی گەنج.	٤٦٦
هۆشیاری گەنجان.	٤٦٩

پېرستی بهرگی پینجهم: (چمکی له وتاره کانی (۳۰) پوڅی په مه زان)

لاپهړه	بابهت
۴۷۲	پیشه کی .....
۴۷۴	۱- له پيشوازی په مه زاندا .....
۴۷۹	۲- گوره یی په مه زان .....
۴۸۳	۳- په مه زان مانگی قورئانه .....
۴۸۵	۴- له گه ل و اتاوناوه پوڅی پوڅودا .....
۴۸۶	۵- فه زل و گره یی پوڅو .....
۴۹۵	۶- کاریگری پوڅو له سه رکه سیتی .....
۴۹۸	۷- هندیك له نه حکامه کانی پوڅو .....
۵۰۱	۸- باچی پوڅو وبشکینین باشته .....
۵۰۳	۹- ئادابی پوڅوه وان .....
۵۰۷	۱۱- دیردهی هه له وناشایسته .....
۵۱۱	۱۲- کات وساتی موسلمان له په مه زاندا .....
۵۱۵	۱۳- په مه زان مانگی نزاوپارانه وهیه .....
۵۱۹	۱۴- په مه زان مانگی به خشینه .....
۵۲۴	۱۵- په مه زان مانگی ته وبه یه .....
۵۲۶	۱۶- په مه زان مانگی جیهاده .....
۵۳۰	۱۷- په مه زان مانگی ته قوایه .....
۵۳۳	۱۸- په مه زان مانگی له خواترسانه .....

- ۱۹ - په مه زان و ئيعتیکاف ۵۲۶
- ۲۰ - شهوی قه در ۵۲۹
- ۲۱ - په مه زان قه لغانه به رامبه ر ناره زوه کانی نه فس ۵۴۲
- ۲۲ - په مه زان مانگی تیز کردنه وهی ئیمانہ ۵۴۵
- ۲۳ - په مه زان خولی نارامگرتنه ۵۴۸
- ۲۴ - په مه زان مانگی به هه شته ۵۵۱
- ۲۵ - په مه زان و نافرته ۵۵۲
- ۲۶ - په مه زان و مرگه وت ۵۵۵
- ۲۷ - په مه زان مانگی لیبورن و برایه تیه ۵۵۷
- ۲۸ - په مه زان مانگی به هیزکردنی په یوه نندیه کانه ۵۵۹
- ۲۹ - راوه ستاوی و به رده و امی ۵۶۱
- ۳۰ - له گه ل جه ژندا ۵۶۳
- جه ژن نه وساویستا ۵۶۶
- نه وپوژانه ی سوننه ته تیا یاندا به پوژوو بی ۵۶۹